

**T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI**

©Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü

Eser Adı: Kitâb-ı Kerbelâ
Müellifi: Dârendeli Kâtip-zâde Bekâyî
Hazırlayan: Hulusi Eren
Yayın Yılı: 2023
ISBN: 978-975-17-3936-0
Ana Yayın Numarası: 3511
Kültür Eserleri Dizisi:528

Adres: Emek Mahallesi Wilhelm Thomsen Caddesi No:4/Çankaya/ANKARA
Telefon: +90 312 470 80 00
Faks: +90 312 470 54 71
e-posta: yaphaz@ktb.gov.tr

www.ktb.gov.tr
<http://ekitap.ktb.gov.tr>

KİTÂB-I KERBELÂ

DÂRENDELİ KÂTİP-ZÂDE BEKÂYÎ

HULUSÎ EREN

**ANKARA
2023**

KISALTMALAR

- A** : Ankara Milli Kütüphane, 06 Hk 494
a : Birinci mısra
B : Ankara Milli Kütüphane, 06 Mil Yz A 3547
b : İkinci mısra
Bk. : Bakınız
C : Ankara Milli Kütüphane, 06 Mil Yz A 3117
D : Ankara Milli Kütüphane, 06 Mil Yz A 3891
DİA : Diyanet İslam Ansiklopedisi
D1 : Dârende Es-Seyyid Osman Hulûsî Efendi Özel Kütüphanesi 811.1
D2 : Dârende Es-Seyyid Osman Hulûsî Efendi Özel Kütüphanesi 811.7
E : Ankara Milli Kütüphane, Mil Yz A 8382
İ : İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, 297.9
İA : İslam Ansiklopedisi
Haz. : Hazırlayan
HÜ : Hacettepe Üniversitesi
MEB : Millî Eğitim Bakanlığı
Nüs. : Nüsha/Nüshası
Öl. : Ölüm
S : Sayı
s : Sayfa
TA : Türk Ansiklopedisi
TDEA : Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi
TDK : Türk Dil Kurumu
TDV : Türkiye Diyanet Vakfı
Ter. : Tercüme
TYDK : İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Yazma Divanlar Kataloğu
Vd. : Ve diğerleri
Yay. : Yayını, yayınları
Y. : Yıl
Yz. : Yazma

ÖN SÖZ

Bu eser, tarafımızca hazırlanan yüksek lisans tezinin¹ gözden geçirilip e-kitap olarak yayımlanmış hâlidir. Çalışmamamıza konu olan eser Darendeli Bekâyî'nin *Kitâb-ı Kerbelâ*'sıdır. Çalışma ana hatlarıyla maktel türünün Arap, Fars ve Türk edebiyatındaki yeri, Bekâyî'nin hayatı, edebî kişiliği ve eserleri, *Kitâb'ı Kerbelâ*'nın transkripsiyonlu metni, bu eserin şekil ve muhteva yönüyle incelenmesi ve Fuzûlî'nin *Hadîkatü's-Süedâ* adlı eseriyle mukayesesinden meydana gelmektedir.

Çalışmanın öncelikli amacı *Kitâb-ı Kerbelâ*'yı Latin harflerine aktarıp ilim âlemine sunarak eserin *Hadîkatü's-Süedâ* ile şekil ve muhteva yönüyle benzer ve farklı yönlerini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda eserin yurt içi ve yurt dışında bulunan nüshaları tespit edildi. Bunlardan beşi Ankara Milli Kütüphane'de, ikisi İstanbul'da, ikisi Darende Es-Seyyid Osman Hulûsî Efendi Özel Kitaplığı'nda, ikisi Almanya ve Mısır kütüphanelerinde, biri de Hacı Bektaş Veli Araştırma Uygulama Merkezi Kütüphanesi'nde bulunmaktadır. Müellif nüshası tespit edilemeyen metnin kuruluşunda imla özellikleri bakımından büyük oranda Ankara Millî Kütüphane 06 Hk 494'te kayıtlı olan nüshaya uyulmuştur. Bu husus dışında tenkitli metin hazırlanırken hiçbir nüsha tek başına esas alınmamıştır. Vezin ve anlam bakımından en doğru metne ulaşılacak amaçlanmış, farklılıklar dipnotta gösterilmiştir.

Giriş ve üç ana bölümden meydana gelen çalışmanın giriş bölümünde tarihî olarak Kerbelâ olayı üzerinde durulmuştur. Ardından Maktel ve Maktel-i Hüseyin yazma geleneğinden bahsedilerek bu türün Arap, Fars ve Türk edebiyatındaki örnekleri kısaca özetlenmiştir. Birinci bölümde Bekâyî'nin hayatı hakkında bilgi verilmiş, eserleri tanıtılmış ve şairin edebî yönüne değinilmiştir. İki bölüm iki alt başlıktan oluşmaktadır. Bunların ilkinde *Kitâb-ı Kerbelâ*'nın yazım yeri, yazılış tarihi, şekil özellikleri, konusu ve dil özellikleri üzerinde durulmuştur. İkincisinde ise Bekâyî'nin eseri ile *Hadîkatü's-Süedâ* şekil ve muhteva yönüyle karşılaştırılmıştır. Son bölümde eserin mevcut nüshaları tanıtılmış, ardından tenkitli metnine yer verilmiştir. Çalışmanın sonunda bazı arkaik kelimelerle özel adları muhtevi Sözlük ve Dizin yer almaktadır.

Son olarak çalışmamın her aşamasında bilgi ve tecrübeleriyle desteğini benden esirgemeyen Doç. Dr. Özge ÖZTEKİN'e, Prof. Dr. Osman HORATA'ya ve Prof. Dr. Fatma Sabiha KUTLAR OĞUZ'a; metnin dil ve imla özellikleri karşılaştığım problemleri çözmemde benden yardımını esirgemeyen Prof. Dr. Emine YILMAZ'a teşekkürlerim sunarım. Eserin Darende'de bulunan nüshalarını temin etmem noktasında bana yardımcı olan Es-Seyyid Osman Hulûsî Efendi Vakfı Genel Müdürlüğü'ne de hassaten teşekkür ederim.

¹ Hulusi Eren (2014). *Dârendeli Kâtipzâde Bekâyî-Maktel-i Hüseyin (İnceleme-Tenkitli Metin-Sözlük Dizin)*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

GİRİŞ

A. KERBELÂ OLAYI¹ (680²)

Bugünkü Irak devleti sınırları içerisinde bulunan Kerbelâ, ülkenin başkenti Bağdat'ın yaklaşık yüz kilometre güneybatısında yer alan önemli bir şehirdir. Kûfe'ye yetmiş kilometre uzaklıktadır. Hz. Muhammed'in torunu Hz. Hüseyin burada şehit edilmiştir. Kabri de bu bölgededir. Bu yönüyle Müslümanlığın Şii ve Alevi inancına göre; Mekte, Medine ve Necef'ten sonra en kutsal sayılan topraklarındandır.

Bu bölgede yaşanan Kerbelâ olayı, İslam tarihinin olduğu kadar insanlık tarihinin de en elim hadiselerinden biri olmuştur. Hz. Hüseyin'in şehit edilmesine kadar giden süreç, Hz. Muhammed'in 632 yılında vefatıyla başlamıştır. Birlik, beraberlik ve kabilelerarası uyum Hz. Peygamber'den sonra kaybolmuş, devlet başkanı olan dört halifeden üçü çeşitli kurgularla öldürülmüştür.³

Hz. Hüseyin ve beraberindeki yetmiş iki kişinin üç gün susuz bırakıldıktan sonra, tamamına yakınının şehit edilmesiyle son bulan Kerbelâ olayı, sayıca birbirine denk olmayan kuvvetler arasında 10 Ekim 680 tarihinde başlamış ve aynı gün son bulmuştur.

B. MAKTEL VE MAKTEL-İ HÜSEYN YAZMA GELENEĞİ⁴

Maktel kelimesi, ism-i zaman ve ism-i mekân olup Câhiliye devrindeki öldürmelerden söz eden şiirlerde “katl” karşılığında kullanılmakla birlikte, tarihî-edebeî terim olarak anlamını İslami dönemde kazanmıştır. Hz. Peygamber döneminden itibaren İslamiyetle ilgili mücadeleler ve hilafet kavgası sonucu yaşanan ölümler, tarih kitaplarına “maktel” kelimesiyle geçmiş; zamanla bu kelime terimleşmiş, “maktel/makâtil” başlıkları altında tarihî-edebeî müstakil eserler yazılmıştır. Zamanla edebî kaygı güdülerek yazılması, bu

¹ Bu bölümün hazırlanmasında şu çalışmalardan yararlanılmıştır: Mustafa Âsım Köksal (1984). *Hz. Hüseyin ve Kerbelâ Fâciası*. Ankara: Akçağ Yay. 77; Ethem Ruhi Fırlalı (1998). “Hüseyin”. *DİA*. C.18. İstanbul: TDV Yay. 518-521; Elnure, Azizova (2001). *Kerbelâ Vak'ası*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi; Mustaf Uzun (2002). “Türk Edebiyatında Kerbelâ”. *DİA*. C.25. Ankara: TDV Yay. 274-275.

² Bütün tarihler miladî olarak verilmiştir.

³ Kenan Özçelik (2008). *Yûsuf-ı Meddâh ve Maktel-i Hüseyin (İnceleme-Metin Sözlük)*.

Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi. 2.

⁴ Bu konuda yapılan geçmiş çalışmalar incelendiğinde maktel yazma geleneği ile Arap, Fars ve Türk edebiyatlarında yazılan maktel bölümlerinin birbirinin tekrarı ifadelerden ibaret olduğu görülmüştür. Bir tekrarın daha yapılmasından kaçınmak için bu bölüm genel hatlarıyla anlatılıp kaynaklara gönderme yapılması tercih edilmiştir.

eserlerde daha fazla duygusal vurgulara yer verilmesini ve insan tasavvurlarının sürekli canlı tutulmasını sağlamıştır. Böylelikle üzerinden asırlar geçse bile hafızalarda daima taze kalmıştır¹.

B.1. Arap ve Fars Edebiyatlarında Maktel-i Hüseyin

Kerbelâ vakasından sonra maktel türünde yazılan eserlerin hemen hepsine Hz. Hüseyin'in bu olayda şehit olması konu olmuştur. Dolayısıyla bu konuda müstakil eserler yazma geleneği, “*Maktelü'l-Hüseyin*” adıyla Araplarda ortaya çıkmıştır.

Arap, Fars ve Türk edebiyatlarında önemli bir yer tutan bu türe dair kaynaklarda adı anılan ilk eser Arap edebiyatında VII. yüzyılda Ebû'l-Esved ed-Düeli (öl. 688)'ye aittir. VIII. yüzyılda Esbağ b. Nubâte (öl. 719), Câbir b. Yezîd el-Cûfî (öl. 746), Ebû Mihnef Lût b. Yahyâ (öl. 774); IX. yüzyılda Hişam b. Muhammed el-Kelbî (öl. 819), Muhammed b. Ömer el-Vâkıdî (öl. 822), Ma'mer b. Müsennâ (öl. 828); X. yüzyılda ise Emevîler, Abbasîler ve Fâtımîler dönemiyle birlikte Ebu Firas el-Hamdânî (öl. 968), İbn Hâni el-Endelüsî (öl. 973), Sâhib b. Abbâd (öl. 995) ve Şerîf er-Radî (öl. 1015) gibi şairler olmak üzere birçok şair Hz. Hüseyin ve Kerbelâ şehitleriyle ilgili şiirler yazmıştır. Arapça maktellerdeki çoğu rivayetler Ebû Mihnef'e dayandırılmıştır. Onun *Maktelü'l-Hüseyin*'i günümüze ulaşan ilk metin olmakla beraber, daha sonra yazılan maktellerin önemli bir kısmı için muhteva ve kompozisyon (on veya on iki meclise ayrılabilme) bakımından kaynak teşkil ettiği için ayrı bir öneme sahiptir.²

Fars edebiyatında ise; ilk eserler daha ziyade manzum olmakla beraber, İran coğrafyasında Şii mezhebinin yaygınlık kazanmasıyla beraber Kerbelâ'ya verilen önem daha da artmıştır. Bu konudaki ilk örnekler, XII. yüzyıla aittir. Bu yüzyılda Senâî (öl. 1131)'nin *Dîvân*'ında ve *Hadikatü's-Süedâ*'sında Hz. Hüseyin ve Kerbelâ'ya ait şiirler bulunmaktadır. İlk Farsça Kerbelâ mersiyesi de yine, XII. yüzyılda Kavvâmî-i Râzî tarafından yazılmıştır. XIII. yüzyılda Sa'dî-i Şirâzî (öl. 1292), Ferîdüddin Attâr (öl. 1221); XIV. yüzyılda Hâcû-yi Kirmânî (öl. 1352) Kerbelâ konusunda eserler vermiştir. Kerbelâ vakasını belki de en güzel anlatan ve sonrasında bu alanda yazılmış birçok

¹ Maktel hakkında ayrıntılı bilgi için bk. Şeyma Güngör (1986). “Maktel”, Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi. C.6. İstanbul: Dergah Yay. 126.

² Saliha Karataş (2012). *Kastamonulu Şâzî'nin Maktel-i Hüseyin'i Üzerine Tahlil ve İnceleme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi. 4.

esere esin kaynağı olan Hüseyin Vâiz-i Kâşifi (öl. 1505) ise *Ravzatü'ş-Şühedâ* adlı eserini XV. yüzyılda yazmıştır.

B.2. Türk Edebiyatında Maktel-i Hüseyin

Edebî eserler insan duygularının birer tercümanı niteliğindedir. Ehlibeyte duyulan derin sevgi ve saygının, yaşanan hazin olay karşısındaki üzüntünün bir göstergesi olarak Maktel-i Hüseyin'ler, Arap ve Fars edebiyatından sonra Türk edebiyatında da yer bulmuştur. Kerbelâ, Halk ve Divan edebiyatında Hz. Hüseyin ve ehlibeytin şehit edildiği yer olarak görüldüğü için buraya bir tür kutsiyet atfedilmiştir. Bu amaçla, Arap ve Fars edebiyatında yazılan eserler Türkçeye çevrilerek ehlibeytin gönüllerde yer edinmesi sağlanmıştır. Böylelikle, Kerbelâ olayının zihinlerdeki tazeliği de korunmuştur. Bu konuda çoğu manzum olmakla birlikte, manzum-mensur karışık ya da sadece mensur olarak eserler yazılmıştır.¹

Edebiyatımızda en eski maktel, XIV. yüzyılda Yûsuf-ı Meddâh tarafından yazılan *Maktel-i Hüseyin*'dir. Yahyâ b. Bahşî *Maktel-i Hüseyin*'i ve Lâmiî Çelebi de XVI. yüzyılda *Kitâb-ı Maktel-i Âl-i Resûl*'ü yazmıştır.² Lamiî Çelebi'nin eseri tarihi olaylara daha uygun kabul edilse de Fuzûlî'nin (öl. 1556) *Hadikatü's-Süedâ*'sı kadar toplumda değer kazanıp geniş kitlelere ulaşmamıştır. Çalışmamızla da yakından alakalı olan eser, Türk edebiyatının kanaatimizce en çok beğenilen makteli hüviyetindedir.

XVII. yüzyıldan itibaren, edebiyatımızda yazılan maktel sayısında azalma görülmektedir. Son elli yılda yazılan maktellerden bazıları şunlardır: Hasan İpçi-*Menâkıb-ı Âl-i Resûl* (İstanbul 1960), M. Âsım Köksal-*Hz. Hüseyin ve Kerbelâ Faciası* (Ankara 1979), Ziya Şakir-*Kerbela Vakası ve Kerbela'nın İntikamı* (İstanbul 1981)³. Bu alanda yazılan Kerbelâ mersiyeleri ve muharremiyeleri de edebiyatımızda geniş yer tutmaktadır.

¹ Hasan Ali Esir (2012). "Anadolu Sahası Mesnevilerinde Kerbelâ Vakası". *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 1. 43-64.

² Lamiî Çelebi'nin eserleri ve Yûsuf-ı Meddâh hakkında geniş bilgi için bk. Harun Arslan (2001). *Kitâb-ı Maktel-i Âl-i Resûl (Giriş-İnceleme-Sözlük-Adlar Dizini)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi; Kenan Özçelik (2008). *Yûsuf-ı Meddâh ve Maktel-i Hüseyin (İnceleme-Metin Sözlük)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

³ Daha geniş kapsamlı Kerbelâ literatürü için bk. Ali Aksu (2010), "Kerbela Literatürü", *Çeşitli Yönleriyle Kerbela*. C.1. Sivas: Asitan Yay. 341-376.

1. BÖLÜM: BEKÂYÎ'NİN HAYATI, ESERLERİ VE EDEBÎ YÖNÜ

1.1. HAYATI

Hasan Bekâyî, Dârende'nin Kılıçbağı Mahallesi'nin Za'imoğulları ailesindedir. Bu ailenin Şeyh Hamîd-i Velî Hazretlerinin neslinden geldiği önemli kaynaklarca doğrulanmaktadır. Doğum tarihi hususunda kaynaklarda bir bilgiye rastlanmamıştır. Babası, Za'im Mustafa Ağa, Ekmekçi Koca veya Somuncu Baba adlarıyla bilinen Hamîd-i Velî'nin oğlu Halil Taybî'nin dört oğlundan biridir. Annesi Ekâbir Hanım Urfa eşrâfindan bir zatın kızıdır.¹ Hayır hasenat sahibi bir kadın olarak tanınmıştır. Eski Dârende'de bir câmi yaptırmış, ahalinin buradan göçmesi üzerine Za'im-zâde Kasım Ağa, câminin enkazını Beybağı (Kılıçbağı) mahallesine naklettirerek yine Ekâbir Hanım adına yeni bir cami inşa ettirmiştir.²

Aynı zamanda tasavvuf ehli olan Bekâyî'nin, Hamîd-i Velî'nin oğlu Halil Taybî ile ömrünün son günlerini Dârende'de çilehânesinde geçirdiği bilinmektedir.³ Vezirlik ve valilik gibi üst düzey görevlerde bulunan bu aileye mensup olan Hasan Bekâyî, ulemâ sınıfına dahildir. Kardeşleri şair Hayret Mehmet Efendi ve şair Süleyman Penâhî de ulemâdandır. İslam tarihine de oldukça vakıf olan Bekâyî, kardeşi Hayret Efendi gibi Dârende muhîtinde “*Kâtip-zâde*” olarak tanındığı bilinmektedir. Kumandasındaki kuvvetler ile orduya katılmış, birçok savaşta bulunmuş ve muhtemelen 1785'te Rumeli'de şehit olmuştur. Şehit düştüğü yere defnedilmiştir. Harpteki celadet ve şecaati karşılığı olmalı ki medfûn bulunduğu yere zamanın padişahı I. Abdulhamid tarafından türbe yaptırılmıştır.⁴ Ancak yukarıda da belirtildiği gibi, nerede vefat ettiği hususunda kaynaklarda ihtilafli görüşler mevcuttur.

Şairliğinin yanında iyi de bir sûfî olan Bekâyî'nin, bu yönünün bir gereği olarak İmroz Kalesi'nde bir tekke açıp, son günlerini burada sürdürdüğü, Merdus Kalesi yahut

¹ Ahmet Akgündüz (1992). *Arşiv Belgeleri Işığında Somuncu Baba Şeyh Hamîd-i Velî ve Neseb-i Âlisi*. İstanbul: Es-Seyyid Osman Hulûsî Efendi Vakfı Yay. 63-64.

² Ahmet Akgündüz (2002). *Dârende Tarihi*. İstanbul: Es-Seyyid Osman Hulûsî Efendi Vakfı Yay. 463.

³ Selman Özsoy (1974). *Silsile Neseb Tarihi (Zaim Zâdeler)*. Osmaniye. 19.

⁴ Cemil Gülseren (1995). “Şeyh Hamîd-i Velî Ahfadından Darendeli Alimler I”. *Somuncu Baba Dergisi*. (7). Dârende: Alemdar Ofset. 17-19.

Mora'da İmroz Kalesi'nde medfun olduğu öne sürülse de Şeyhülislam Ârif Hikmet Bey şairin Dârende'de vefat ettiğini bildirmiştir.¹

1.2. EDEBÎ YÖNÜ

Bekâyî'nin nasıl bir eğitim aldığına dair kaynaklarda rastladığımız herhangi bir bilgi yoktur. Yazdığı iki mesneviden hareketle edebî yönü hakkında söyleyebileceklerimiz de sınırlı olacaktır. Şiiri oluşturan iki unsur olan söz ve ahenkten, ilkinde daha başarılı olduğunu düşündüğümüz Bekâyî, vezni kullanma hususunda ise orta seviyededir. Mesnevilerinde, beyitlerin arasına serpiştirdiği coşkun söyleyiş gerektiren şiir, murabba ve kasidelerde imale ve zihafın dışında vezni başarılı kullanmıştır.

Eserlerini sade ve samimi bir dille kaleme alan Bekâyî klasik çizgide kalmış, âşıkâne duyguları ve lirizmi ön planda tutmuştur:

Biz belâdan gam çeküp miñnetden ikrâh itmeyiz

Pâre pâre kılsalar a' zâmızı âh itmeyiz (1773)

Ġayrı şâd ol ey gönül kim geldi vuşlat demleri

Cân cânâna nâ'il oldı gitdi fürkat demleri (2432)

Şairliğini halkın faydası yönünde kullanan Bekâyî, *Battal-nâme* ve *Hadikatü's-Süedâ*'yı nazma çekerken de bu amaçla hareket etmiştir. Zira sebep-i te'lif bölümlerinden anlaşıldığı üzere, devrin insanları bu eserleri nesirle yazılmış orijinalinden anlayamadıklarından yakınmışlar, Bekâyî'den nazma çekip daha anlaşılır kılması yönünde talepte bulunmuşlardır.²

Eserlerinde Arapça ve Farsçaya da hâkim olduğu görülen Bekâyî, bu hâkimiyetini Fuzûlî'nin *Hadikatü's-Süedâ*'sı gibi Arapça ve Farsça terkiplerin bolca kullanıldığı bir eseri, halkın anlayacağı bir seviyede başarıyla nazma çekerek göstermiştir. Ancak Bekâyî'nin eserlerinde geçen Arapça ve Farsça kelimeler, uzun tamlamalar içerisinde

¹ M. Nuri Çınarcı (2007). *Şeyhülislam Ârif Hikmet Bey'in Tezkiretü's-Şuarâsı ve Transkripsiyonlu Metni*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi. 33.

² Bu husustan, ikinci bölümde daha ayrıntılı bahsedilmiştir.

kullanılmadığı için anlaşılması güç mısralar ortaya çıkararak Bekâyî'nin dilini ağırlaştırmamıştır.

Bekâyî, Battal Gâzî destanını ve *Hadîkatü's-Süedâ*'yı ilk defa nazma çeken şair olması dolayısıyla edebiyatımızda önemlidir. Ârif Hikmet Bey, Bekâyî için “*gâyet mükesser nazımda selâset üzre câhilâne Fuzûlî mertebesinde şi'iri vardır*” demektedir.¹ Aynı zamanda tasavvuf ehli bir şair olan Bekâyî'nin, şiirlerinde ayet ve hadislerden yaptığı iktibaslar, bu yönünü de öne çıkarması açısından dikkat çekicidir.

1.3. ESERLERİ

1.3.1. Kitâb-ı Battal-nâme

Battal-nâme, Anadolu'da teşekkül eden ilk destandır. Her şeyiyle Türk-İslam kültürünün bir ürünü olan bu destanın muhtevasını, Seyyid Battal Gazi'nin Anadolu topraklarında Hristiyanlarla yaptığı savaşlar oluşturmaktadır. Battal-nâmeler, Türk edebiyatında mensur olarak çokça yazılmıştır. İlk manzum Battal Gazi destanı ise, Bekâyî'nin mensur bir nüshadan nazma aktardığı tahmin edilen eseridir. *Battal-nâme*'yi daha coşkulu ve samimi bir dille, biraz kısaltarak aruzun “*mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ülün*” kalıbıyla, mesnevi şeklinde kaleme almıştır. Bekâyî bu eseri 1769-70 tarihinde yazarak III. Mustafa zamanında Silahtar Mehmet Paşa'ya sunmuştur. Yaklaşık yedi bin beyitten oluşan eserin dokuz yazma nüshası bulunmaktadır.² Eser üzerinde bir de doktora çalışması yapılmıştır.³

1.3.2. Kitâb-ı Kerbelâ

Bekâyî, çalışmamıza da konu olan bu eserinde, Fuzûlî'nin *Hadîkatü's-Süedâ* adlı eserini mesnevi nazım biçiminde nazma çekmiştir. Kütüphanelerde on bir nüshası bulunan eserde, gazel ve musammatlara yer verilmiştir. *Hadîkatü's-Süedâ*'ya göre çok muhtasar olan eserde konu, Hz. Ali'nin vefatından sonra Muaviye'nin hilafetiyle başlamaktadır. Eser, Battal-nâme'de olduğu gibi halkın faydası gözetilerek sanatsal bir kaygı gütmeyen coşkun ve anlaşılır bir dille yazılmıştır. Şair kendi inancının da tesiriyle kimi beyitlerde,

¹ Çınarcı, a.g.e, s. 33.

² Mustafa Özçelik (2009). *Seyyid Battal Gazi*. T.C. Eskişehir Valiliği. Ankara. 107-111.

Cemil Gülsüren (1979). *Dârendeli Bakai'nin Manzum Gazavat-ı Seyyid Battal Gazisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. s.29. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

³ Burhan Paçacıoğlu (1993). *Battal-nâme*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi.

H. Hüseyin'e karşı savaşanlar için “*erķān-ı aķmak*”, “*kilāb*”, “*pelīd*”, “*la'īn ibn-i la'īn*” gibi ağır ifadeler kullanmıştır.

Kelime çeşitliliği bakımından Türkçe asıllı kelimelerle birlikte Arapça ve Farsça kelimeleri de ihtiva etmesi bakımından oldukça zengindir. Ancak eserin söz varlığında geçen Arapça ve Farsça kelimeler uzun tamlamalar içerisinde kullanılmamıştır. Dolayısıyla bu kelimelerin çokluğu eserin dilini ağırlaştırmamıştır.

Ağırlıklı olarak aruzun “*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün*” ve “*mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün*” kalıbıyla yazılmış eser yaklaşık üç bin beş yüz beyittir. Eserde imale ve zihafın çokça kullanıldığı, bazı beyitlerde ise vezin hataları yapıldığı görülmüştür. Özellikle eserin son beyitlerinde peş peşe yapılan vezin hataları, bizi metin tamiri yapmaya yöneltmiştir. Mısra içerisinde kelimelerin yerlerinin değiştirilmesiyle vezni düzelen beyitler olduğu gibi, hiçbir şekilde vezin kusurunu gideremediğimiz beyitler de olmuştur.¹ Eserde görülen bu vezin hataları Bekâyî'nin güçlü bir şair olmadığı kanaatini doğurabilir, ancak bu hataların müstensihler tarafından yapılmış olabileceğini de umutmamak gerekir.

Konuşma dili özelliklerinin büyük oranda eserin diline yansıtıldığı görülmektedir. Bunda metnin halk için yazılmış olmasının etkisi büyüktür. Nitekim Arapça ve Farsça kökenli bazı alıntı kelimelerin bile halk ağzıyla söyleyişine göre harekelendiği görülmüştür.

1.3.3. Mevlid-i Nebî

Bursalı Mehmed Tâhir ve Şeyhülislam Arif Hikmet Bey, Bekâyî'nin *Mevlid-i Nebî* manzumesi de yazdığını belirtmişlerdir. Ancak bu eserin nüshaları henüz tespit edilememiştir.²

Bu eserlerin dışında, Bekâyî'nin *Hikâye-i Şirvân Şâh* ve *Hârûnu'r-Reşîd Hikâyesi* isimli iki eserinin daha olduğundan söz edilmektedir.³ Ancak Bekâyî'ye dair başka hiçbir kaynakta rastlamadığımız bu iki esere kuşkuyla yaklaştık. İlki İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'nde 891.5-1'de; ikincisi ise Millet Kütüphanesi, Ali Emîrî

¹ Bunlara dipnotta işaret edilmiştir.

² Cemal Kurnaz ve M. Tatçı (hızl.) (2003). *Bursalı Mehmed Tâhir, Osmanlı Müellifleri*. Ankara: Bizim Büro Yay. 59; Çınarcı, a.g.t, s.33.

³ Saadetin Nüzhet Ergün (1977). “Bakayî”. *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*. C.1. İstanbul: Dergah Yay. 299.

Koleksiyonu nr.288'de kayıtlı olan bu iki eserin nüshalarını temin ettik. Nüshalar üzerinde yaptığımız incelemeler neticesinde, *Hikâye-i Şîrvân Şâh* adlı eserin eserinin ithaf bölümünde Sultan III. Murad'ın adının geçtiğini gördük. Bu sebeple eserin Dârendeli Bekâyî'ye ait olması mümkün değildir. Zira Agâh Sırrı Levend de bu eserin XVI. yüzyıl şairlerinden İznikli Bekâyî'ye ait olduğunu bildirmektedir.¹ Aynı şekilde Millet Kütüphanesi'nde kayıtlı olan *Hârûnu'r-Reşîd Hikâyesi* adlı eseri de inceledik. Eserin Bekâyî isimli bir şair tarafından yazıldığını ancak ithafında Kanuni Sultan Süleyman'ın adının geçtiğini gördük. Dolayısıyla bu eserin de müellifi olarak Dârendeli Bekâyî'yi göstermemiz mümkün değildir.

---

¹ Agâh Sırrı Levend (1988). *Türk Edebiyatı Tarihi-I Giriş*. (3. Baskı). Ankara: TTK Yay. 143.

2. BÖLÜM: KİTÂB-I KERBELÂ

2.1. ESERLE İLGİLİ BİLGİLER¹

2.1.1. Eserin Adı, Yazım Yeri ve Yazılış Tarihi

Eserin adı, *Maktel-i Hüseyin* yahut *Kitâb-ı Kerbelâ* kabul edilse de; incelediğimiz nüshalarda, metin içerisinde herhangi bir beyitte müellifince yapılmış bir isimlendirme veya eser ismi olabilecek bir ibare geçmemektedir. Metnin başlığı da nüshalara göre farklılık göstermektedir. Örneğin A nüshasında *Şühedâ-yı Hüseyin*; B, C, E ve İ'de *Kitâb-ı Kerbelâ*; D'de ise *Maktel-i Şühedâ* olarak yazılmıştır. Zannımızca, bu da müstensihlerin tasarrufuyla olmuştur. Ancak şairin Battal Gazi destanını *Kitâb-ı Battal-nâme* ismiyle nazmetmesi ve dört nüshanın *Kitâb-ı Kerbelâ*'da ittifat etmesi, eserin isminin *Kitâb-ı Kerbelâ* olması yönünde güçlü bir kanaat oluşturmaktadır.

Yazılış tarihi olarak, eserin sonunda bulunan tarih mısrası bir takım ipuçları vermektedir. Ancak yazılan bu tarih mısrası, nüshalara göre farklılık göstermekle beraber bazı nüshalarda hiç yazılmamıştır. A nüshasında “*Beķâyîniñ Nazm Tārîhi*” başlığıyla verilen beyitte, tespit edebildiğimiz tarih mısrası “*âl-i aķbâb-ı şehîd-i Kerbelâniñ ‘aşķına*” şeklindedir. Ayrıca, müstensih başlığın yanına rakamlarla h.1286 yazmıştır. Mısra ise h.1218 tarihini göstermektedir. Ancak bu iki tarih de, Bekâyî'nin kaynaklarda ölüm tarihi olarak geçen h.1200 tarihi ile çelişmektedir. C nüshasında aynı mısra “*âb-ı hayât iç şehîd-i Kerbelâniñ ‘aşķına*” şeklindedir. Bu mısranın tarihi ise 1603 çıkmaktadır. B nüshasında ise “*âb-ı aķbâb iç şehîd-i Kerbelâniñ ‘aşķına*” şeklinde yazılan mısra, h.1198 tarihini vermektedir. Kanaatimizce de doğru tarih, B nüshasında verilen mısra ile ortaya çıkmaktadır. Bu değerlendirmenin ardından, eserin h.1198 tarihinde telif edilmiş olabileceğini söyleyebiliriz.

Eserin yazıldığı yer konusunda, eserde veya başka bir kaynakta herhangi bir bilgi geçmemektedir. Ancak, Bekâyî'nin Dârendeli olması ve hayatının büyük kısmını

¹ Bekâyî'nin söz konusu eseri üzerinde çalışmamıza başlamadan önce, eserin daha önceden çalışılıp çalışılmadığını tespit etmek için hemen hemen bütün kaynakları taradık. Çalışılmamış olduğu kanısına varınca çalışmamıza başladık. Üzerinde çalışıyor olduğumuzun bilinmesi için de *Osmanlı Edebiyatı Bibliyografyası Veritabanı*'na (www.osmanliedebiyati.com-18.01.2012) giriş yaptık. Eserin nüshalarını temin edip çalışmamızda önemli bir mesafe kat ettikten sonra -veritabanına yaptığımız giriş görülmüş olmalı ki- bize ulaşan bir başka araştırmacının da eser üzerinde devam eden çalışma yaptığından haberdar olduk. Ancak çalışmamız boyunca bu çalışmayı hiç görmedik.

Dârende'de geçirmiş olması, eserin burada yazılmış olma ihtimalini kuvvetlendirmektedir.

2.1.2. Eserin Şekil Özellikleri

Genel olarak mesnevi nazım şekliyle yazılmış olan eserde yer yer gazellere de rastlanmaktadır. Eserin toplam kaç beyit olduğu metinde geçmemektedir. Nüshadan nüshaya farklılık göstermekle birlikte, hazırladığımız metin üç bin altı yüz dokuz beyittir. Bu farklılığın müstensihlerin bazı bölümlerde yaptığı ekleme ve çıkarmalarla oluştuğu kanaatindeyiz.

Bekâyî eserini düzenli bir şekilde bölümlere ayırmamıştır. Ancak konu geçişlerinde konuya uygun kimi başlıklar vermiştir. Tenkitli metni hazırlarken, şekil itibariyle büyük oranda dikkate aldığımız A nüshasının başında verilen fihriste göre; eser şu konu başlıklarından oluşmaktadır:

1. Na't-ı Resûl-illâh Şallallâhu ' Aleyhi Ve Sellem (22-42. beyitler)
2. Sebeb-i Te'lif-i Bekâyî Der-Nazm (43-61. beyitler)
3. Hâzret-i İmâm ' Alî (kv.) Hâzretleriniñ Şehîd Oldığı Bahîr (62-139. beyitler)
4. Hâzret-i İmâm Hâsanîñ Zehri Nüş İtdigi Bahriyyü'l-Ma' nevî (140-360. beyitler)
5. İmâm Hüseynîñ Medînedden Mekkeye Teveccüh Eyledigi Murabba' ât (361-483. beyitler)
6. İmâm Hüseyni Şâlih Yahūdîniñ İhfâ Eyledigi Beyân (485-554. beyitler)
7. Şâmda Mu'âviyyeden Şoñra Oğlı Yezîdiñ İmâm Hüseyne Gönderdigi Da' vetiyye (555-646. beyitler).
8. İmâm Hüseyn Ravza-yı Peyğam-bere Varup Şalât Selâm Kıldığı Beyân (646-674. beyitler)
9. Ravza-yı Peyğam-bere Veda' ı Beyân (675-682. beyitler)
10. Hâzret-i Fâtîmatü'z-Zehrâniñ Marşadından Hüseyniñ Selâmına Kıyâmı (683-715. beyitler)

11. İmām Hüseyn Mekkeye Varup Sehliyyeten Kıyām Olan Merhabā (716-759. beyitler)
12. Müslim-i ‘ Aqīlīn Kūfeye Gittigi Beyān (760-889. beyitler)
13. ‘ Abdu’llāh İbn-i Ziyādīn Hafıyyen Kūfeye Vardığı Beyān (890-995. beyitler)
14. Müslim-i ‘ Aqīlīn Ğazā Mā-cerāsı (996-1110. beyitler)
15. Müslim-i ‘ Aqīlīn İntihā-yı Şehādeti Beyān Baħr (1111-1144. beyitler)
16. Şi‘ r-i Müslim İbn-i ‘ Aqıl Fī-Hākķı Hüseyn (1125-1129. beyitler)
17. Müslim ‘ Aqīlīn Evlādı Serencāmı ve Şehīd Oldığı Beyān (1148-1346. beyitler)
18. Fī-ħakķı Eş‘ār-ı Muħammed ü İbrāhīm (1302-1305. beyitler)
19. Hāzret-i İmām Hüseynīn Mekkedden Kūfeye Hicreti (1347-1563. beyitler)
20. İmām Hüseynīn Kerbelāya Varup Hür İle Mülākātı (1564-1650. beyitler)
21. Ķays-ı A‘rābī Kūfeye Gidüp Şehīd Oldığı (1651-1667. beyitler)
22. Muħarremın Yedinci Günü Furāt Hıfz Olındığı (1754-1757. beyitler)
23. Hābīb İbn-i Müzāhiriñ Ķıldığı Baħr-i Tefekkür (1823-1824. beyitler)
24. Muħarremın Toķuzuncı Gicesi Kerbelāda Olan Vuķū‘āt (1839-1909. beyitler)
25. İmām Hüseynīn Yezīd Leşkeriyle Olan Muħārebe (1918-2038. beyitler)
26. Hürriñ Yezīd Leşkeriyle Cengi ve Şehīd Oldığı (2039-2086. beyitler)
27. Zehir İbn-i Hāsānīn Muħārebesi Baħri (2127-2177. beyitler)
28. Bahr-i Hezec ve Hābīb İbn-i Müzāhiriñ Cengi (2361-2381. beyitler)
29. İmām Hüseynīn Büyük Oğlı ‘ Abdu’llāhīn Cengi (2479-2552. beyitler)
30. Ķarındaşı Ķāsımīn Cengi (2553-2698. beyitler)
31. İmām Hüseynīn Ķarındaşınıñ Cengi ve Şehīd Oldığı (2717-2723. beyitler)
32. Ķarındaşı Hāzret-i ‘ Abbāsīn Furāta Gitdigi (2760-2830. beyitler)
33. İmām Hüseynīn Evlādı ‘ Alī Ekberīn Cengi (2831-2937. beyitler)
34. Hāzret-i İmām Hüseynīn İntihā-yı Şehādeti (2981-3013. beyitler)
35. İmām Hüseynīn Şi‘ri Ehl-i Beyte Vedā‘ı (3014-3022. beyitler)
36. Perīler Pād-şāhı Za‘fer Şāhın İmām Hüseyne Geldiğı (3039-3059. beyitler)

37. İmâm Hüseyniñ Vaşıyyetden Şoñra Söylediği Eş'arı (3127-3130. beyitler)
38. İmâm Hüseyniñ Encâm-ı Secdesi ve Söylenen Eş'arı Bahri (3231-3286. beyitler)
39. Mübârek Ser-i Sa'âdetiñ Kûfeye Getürürken Dört Hâtûniñ Ziyâreti (3287-3294. beyitler)
40. Vak'a-yı Şîrîn Fî-Şehr-i Haleb (3449-3494. beyitler)
41. Şâma Giderken Ebû'l-Hunuķiñ Leylen Gördiği Mu'cizât (3495-3549. beyitler)
42. Dâhil-i Ehl-i Beyt İle Ma'ân (3550-3605. beyitler)

Sayılan bu konu başlıklarını, kimi bölümler iç içe olduğu için beyit numaralarıyla net olarak birbirinden ayırmak mümkün değildir. Zira bunların bir kısmı metinde başlık olarak hususen yazılmış, bir kısmı ise yazılmamıştır. Ancak yine de konuların esas olarak geçtiği beyit numaralarını vermeye çalıştık.

2.1.3. Eserin Konusu

Eser, Hz. Muhammed'in Medine'ye hicretinin dördüncü yılında Hz. Hasan'ın doğumuyla başlar. Hz. Ali vefatından evvel Hz. Hasan'ı halife tayin etmiştir. Ancak Muâviye de halifelik iddiasındadır. Hz. Hasan kan dökülmemesi için barış taraftarı olarak halifeliği Muâviye'ye bırakır. Muâviye taraftarlarınca altı kez zehirlenerek öldürülme teşebbüsünde bulunulan Hz. Hasan, yedince teşebbüste karısı Cu'de tarafından şehit edilir. Daha sonra geriye dönüşlerle, Hz. Hüseyin'in doğumu ve Cebrail vasıtasıyla isminin konulması anlatılır. Hz. Hasan ve Hüseyin'in çocukluğundan birkaç rivayetin ardından olayların kronolojik sırayla anlatımına geçilmiştir.

Muâviye'den sonra halife tayin edilen Yezîd, Hz. Hüseyin'den de biat ister. Yezîd'e biat etmeyi kat'i bir dille reddeden ancak bu yönde yapılan baskılar karşısında da çaresiz kalan Hz. Hüseyin, Mekke'ye gitmeyi düşünür. Bu yolculuktan önce dedesi Hz. Peygamberin ve annesi Hz. Fatıma'nın kabrine veda ziyaretinde bulunup yola revan olur. Mekke'ye varan Hz. Hüseyin'e, Kûfe'de bulunan taraftarlarından biat sözleriyle dolu davet mektupları gelir. Kendisini halife olarak görmek isteyen Kûfe halkının bu mektuplarına kayıtsız kalamayan Hz. Hüseyin, Kûfe'ye gitme fikrindedir. Yine de bazı endişeleri olduğu için kendinden evvel amcası oğlu Müslim b. Akîl'i Kûfe'ye gönderir. Düşünmek için fazla vakti olmayan Hz. Hüseyin, yakınlarının tüm uyarılarına rağmen

Kûfe'ye gitmek için hazırlıklara başlar. Çok geçmeden Kûfelilerin riyakârlığı ve Müslim'in şehit olduğu haberi gelir. Ancak bu, Hz. Hüseyin'i yoldan döndürmeye yetmez. Zira takdir olunan tamam olacaktır. Daha Kûfe'ye varmadan Yezid'in askerlerince yolu kesilen Hz. Hüseyin, Kerbelâ'ya yönlendirilir. Burada Fırat'tan mahrum bırakılan Hz. Hüseyin ve ordusu susuzlukla karşı karşıya bırakılarak, aralarında çocukları ve kardeşlerinin de bulunduğu yaklaşık yetmiş kişiyle beraber şehit edilir. Savaştan sonra Hz. Hüseyin ve diğer şehitlerin kesilen başlarının Yezîd'e sunulmasıyla eser son bulur.

2.2. ESERİN HADİKATÜ'S-SÜEDÂ İLE KARŞILAŞTIRILMASI¹

İrânlı yazar Hüseyin Vâiz Kâşîfi'nin *Ravzatü's-Şühedâ* adlı eserinin Türkçeye serbest çevirisi² niteliğinde olan *Hadikatüs's-Süedâ*, hacim itibariyle Fuzûlî'nin en büyük eseridir.³ Fakat bu çeviri kelime kelime değildir. Fuzûlî, Hüseyin Vâiz'in eserini kendi ifadeleriyle Türkçeye aktarmıştır. Bunu yaparken kimi yerleri *Ravzatü's-Şühedâ*'dan aynen almış, kimi yerleri tercüme etmiş, kimi yerleri de nazire olarak yazmıştır. Arapça ibareleri genelde olduğu gibi alan Fuzûlî; ayet, hadis ve kelimeleri kibarlarca kendince ekleme ve çıkarmalar da yapmıştır. Eserinin mukaddimesinde "... *asl-ı te'lîfde Ravzatü's-Şühedâ'ya iktidâ kıllup sâyr kütüpde olan nikât-ı garîbeleri mümkün oldukça aña ilâve kıllam...*"⁴ diyerek eserini yazarken *Ravzatü's-Şühedâ*'ya sadık kaldığını, ancak başka kaynaklardan da faydalandığını ifade etmiştir.

İki eser genel olarak mensur olsa da, yer yer manzum kısımlarla süslenmiştir. Fuzûlî *Hadikatü's-Süedâ*'sını, bazı ilaveler yapmış olmakla beraber *Ravzatü's-Şühedâ*'yı biraz kısaltıp biraz da sadeleştirerek Türkçeye aktarmak suretiyle oluşturmuştur. Divan nesrinde önemli bir yere ve değere sahip olan bu eser, Fuzûlî'nin tercüme sanatındaki gücünü ve çeviride orijinalliğe olan bağlılığını da göstermektedir.

¹ Bu bölümün hazırlanmasında şu çalışmalardan yararlanılmıştır:

Mustafa Âsım Köksal (1984). *Hız. Hüseyin ve Kerbelâ Fâciası*. Ankara: Akçağ Yay.; Şeyma Güngör (1987). *Hadikatü's-Süeda*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay.

Servet Bayoğlu (1996). *Fuzûlî-Erenler Bahçesi (Hadikatü's-Süedâ)*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları. Ataemi Mirzayev (2009). "Fuzuli'nin Hadikatü's-Süeda Adlı Eserindeki Manzum Kısımlar Üzerine". *Turkish Studies*. S. 4/6. 438-447.

² Ayrıntılı bilgi için bkz. Abid Nazar Mahdum (2001). *Ravzatü's-Şühedâ ile Hadikatü's-Sü'edâ Mukayesesinin Işığında Eski Türk Edebiyatında Tercüme Anlayışı*. Doktora Tezi. s. 218-220. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

³ Güngör, a.g.e, s. XXXI.

⁴ Güngör, a.g.e, s.18.

Bekâyi'nin çalışmamıza konu olan eseri *Hadikatü's-Süedâ* ile yakından alâkalıdır. Yukarıda da değindimiz gibi; Fuzûlî'nin, *Ravzatü's-Şühedâ*'nın Türkçeye mensur çevirisi niteliğinde olan eserini, Bekâyi yaklaşık iki asır sonra manzum hale getirmiştir. Nesirden nazma yapılmış bir tür çeviri olarak da kabul edebileceğimiz bu eseri, Fuzûlî'nin *Hadikatü's-Süedâ* isimli eseriyle şekil ve muhteva yönünden karşılaştırarak incelemeye çalışacağız.

Evvela her iki eserin de yazılış sebebine bakmakta fayda görmekteyiz. Fuzûlî eserinin sebab-i telif bölümünde, Hz. Peygamber'in ve ehlibeytin çektiği eziyetleri unutmamak için Kerbelâ şehitlerinin matemini tutmanın sevabına değinir. Bu amaçla, Müslüman toplumlarda her sene Muharrem ayında Kerbelâ'da toplandığını, çekilen cefaları hatırlayıp göğüslerdeki yaranın tazelendiğini anlatır. Fakat şimdiye kadar yazılanlar, okunanlar ve meclislerde söylenenler Arapça veya Farsça olduğu için, bu metinlerden faydalanmanın sadece bu toplumlarla sınırlı kaldığından bahseder. Fuzûlî, Türklerin de bu eserlerden Arap ve Acem'e minnet etmeden mahrum kalmamasını ister. Bu amaçla, daha geniş kitlelerce anlaşılabilir Türkçe bir maktel yazma arzusuna kapılır:

“... Ammâ cemî' -i müddette mecâlis ü mehâfilde taqrîr olınan veķâyî' -i Kerbelâ ve keyfiyyet-i aĥvâl-i ŗühedâ Fârisî ve Tâzî ' ibâretinde beyân olmağın eŗrâf-ı ' Arab ve ekâbir- i ' Acem temettu' bulup e' izze- i Etrâk ki cüze- i a' zam- i terkîb- i ' âlem ve ŗımf-ı ekŗer- i nev' -i beni ' Âdem' dür satr-ı zâyid- i ŗahâyif- i kütüb gibi ŗufuf- i mecâlisden ĥâric ħalup istifâ- yı idrâķ- ı ĥaķâyıķ- ı aĥvâlden maĥrûm ħalurlardı. Bu sebebden iķtizâ- yı ' umûm- ı mâtem- i Âl zebân- ı ĥâlle ben ĥâk- sâra ta' arruz itdi ve dest- i ta' arruzla girîbânım dutdı ki: Ey perverde- i ĥân- ı ni' met- i feyz- i ŗâĥ- ı Kerbelâ Fuzûlî- i mübtelâ n' ola ger bir ĥarz- ı müceddede muĥteri' olsan ve himmet dutup bir maĥtel- i Türkî inŗâ ħılsañ idrâķ- ı mazmûnında ' Arab' dan ve ' Acem' den müstağni olalar.”¹

Bu nasihatı gönül dünyasında hisseden Fûzûlî, böyle bir eser yazmanın kendisi için saadet vesilesi olacağını düşünür. Ancak, gücünün yetmeyeceğinden, buna muvaffak olamayacağından çekinir. Zira Türkçenin ifade imkânlarıyla bu tür olayları dile getirmenin kolay olmayacağını farkındadır. Ama yine de evliyanın himmeti bu eserin tamamlanmasına yardımcı olur ümidiyle eserini yazmaya başlar:

¹ Güngör, a.g.e, s.16-17.

“ ... Egerçi ‘ibâret-i Türki’de beyân-ı vekâyi’ düşvârdur, zîrâ ki ekşer-i elfâz-ı rekîk ve ‘ibârâtı nâ-hemvârdur, ümmîd ki himmet-i evliyâ itmâmına müsâ‘id ola ve encâmına mu‘âvenet kıla ... Bu binâ-yı müceddet ta‘mîrinde ve bu mülk-i mü‘ebbed teşhîrinde elfâz ü ma‘ânîden cemi-i meşâlihüm müheyyâ kılasen ve aşhâb-ı hâsed ve erbâb-ı ‘inâd hücum itdikçe baña mu‘în ü müsâ‘id olasan.”¹

Bekâyî de eserini yazma sebebini sebep-i telif bölümünde izah etmektedir. Halktan ehlibeyt aşığı insanlar Bekâyî’den, Kerbelâ’yı ve Kerbelâ’da çekilen cefayı anlatmasını isterler. Bekâyî zaten Fuzûlî’nin bu konuda bir eser yazdığını ve çok da meşhur olduğunu söyler. Ancak o eserin mensur ve dilinin çok ağır olduğundan bahsedip anlayamadıklarından dert yanarlar. Bunun üzerine şair, vezinle anlatabilirse bu eseri manzum hale getirebileceğini, onları Kerbelâ’dan, Hz. Hasan ile Hüseyin’in çektiği sıkıntılardan haberdar edeceğini söyler. Daha sonra da dilini riyadan uzak tutarak ve yardımı Allah’tan umarak eserini yazmaya başladığını ifade eder:

Meger bir gün ehibb u âşinâdan
Dirildiler tebâr-ı Müctebâdan

Dutup dest-i ta‘arruzla girîbân
Didiler söyle kâr-ı bî-vefâdan

Beyân it gerdiş-i devrân cefâsın
Haber vir Kerbelâ-yı nâ-sezâdan

Görelim pîşe-i gerdūnu ey yâr
Hem âgâh olalım bu mâ-cerâdan

Didim anı beyân itmiş Fuzûlî
Dimişdir ibtidâ-yı intihâdan

¹ Güngör, a.g.e, s.16-17.

Didiler neşr ile itmiş beyānı
Sen anı eyle nazm-ı müntehādan

Ki naql itmiş vefāt-ı Muşafāyı
Dimiş cüz'-i belā-yı enbiyādan

‘Ayān itmiş dahı Zehrā vefātın
Beyān itmiş vefāt-ı Murtażādan

Bular meşhūr olupdur nāş içinde
Bilindi ibtidāsı intihādan

Hemān bize beyān it Kerbelāyı
Ḥasan nūş itdigi hem zehr-i mādan

Didim taqrīr ise veznile sizi
Ḥaber-dār idem āl-i Muşafādan

Murād itdim idem veznile taqrīr
Ġazā-yı Kerbelā-yı pür-cefādan

Müzeyyen eyleyim ‘uryāna neşrin
Hezār elvānile mevzūn ḳabādan

Mu‘ayyen ola tā kim āl-i evlād
Ne çekmişdir bu dehr-i mā-sivādan

...

Beyān idem saña yār-ı cihānı

‘ Ayān idem saña kār-ı nihānı

Eger tevfiķ iderse Kibriyādan

Irağ olur ise bu dil riyādan

Saña naķil ideyim Kerbelāyı

Saña tibyān ideyim her belāyı (43-66)¹

Genel olarak mensur olmakla birlikte, *Hadikatü's-Süedâ*'nın manzum parçalar da barındırdığını ifade etmiştik. Fuzûlî bu eserinde on altı Arapça, beş yüz yirmi beş Türkçe olmak üzere beş yüz kırk bir parça manzume kullanmıştır. Toplam beyit sayısı ise bin yüz elli ikidir, bir tane de mısra vardır.² Eserine dua mahiyetinde bir rubâî ile başlayan Fuzûlî, aşkının yoluna gönül verip mutlu olması ve ibadet hükümlerini yerine getirebilmesi için Allah'a niyazda bulunur. Allah'ın yaratma sanatının kâinat kitabındaki tecellilerini görebilmeyi arzular. Son olarak da Allah'ın sevgilisi Hz. Muhammed'in vasıflarını hakkıyla anlatabilmesi için diline kolaylık vermesini Allah'tan dileyerek eserine başlar:

“Yâ Rab reh-i ‘ işkuñda beni şeydâ kııl

Aħkām-ı ‘ ibâdetüñ baña icrâ kııl

Nezzâre-i şun‘ unda gözüm binâ kııl

Evşâf-ı ħabîbüñde dilüm gūyâ kııl”³

Bu rubâî dışında *Hadikatü's-Süedâ*'nın başında münacat veya naat olarak vasıflandırılabilir münferid bir bölüm yoktur. Fuzûlî münacatını, ‘*Münâcât Be-Dergâh-ı Kadî'l-Hâcât*’ başlığıyla eserinin sonunda yazmıştır. Ancak, Bekâyî eserine bir

¹ Parantez içindeki rakamlar eserdeki beyit numaralarını göstermektedir.

² Güngör, a.g.e, s. XXXI.

³ Güngör, a.g.e, s. 9.

münacat ve naat ile giriş yapmıştır. ‘*İlâhî*’ redifli gazeliyle münacata başlayarak acziyetinden ve fakriyetinden şekva eden Bekâyî, günahlarından dolayı utanç içinde olduğunu, bu yüzden af dilemeye dahi yüzünün olmadığını söyler. Yine de, derdini anlatacak başka bir kapı yoktur. Ne kadar günahkâr olsa da, Allah’ın rahmet ve merhametinden umut kesilemeyeceğinin bilinciyle hatalarının affı için en yüce dergâha şöyle seslenir:

İlâhî ‘abd-i bîmârim İlâhî

Za‘îf u ma‘şiyetkârim İlâhî

Ne yüzlerle saña idem münâcât

Günâhımdan şerm-sârem İlâhî

N’içün hâcâtımı itmem ki yokdur

Ki senden gayrı Ğaffârım İlâhî

Esîr-i bend-i ‘işyân oldığımçün

Melâletde giriftârim İlâhî

Seniñ deryâ-yı luḡfiñ bî-nihâyet

Sezâ-yı kaḡr-ı ebḡârım İlâhî

Ümid-i raḡmetiñ her laḡza her dem

Penâhım mûnisim yârim İlâhî

Nice ‘işyânımı penhân idem kim

Ṭapuñda keşf-i esrârım İlâhî

Gülistân-ı rızâña arzû-mendim
Velâkîn beste-i hârim İlahî

Benem bâğ-ı cinânîñ ‘ andelîbi
Cinân kim hâr-ı gülzârım İlahî

Metâ‘ -ı sük-ı rahmetde harîdâr
Olup luḫfa sezâ-vârım İlahî

Serây-ı ‘afva geldim dest-beste
Zünûbımdan dil-âzârım İlahî

Ḳapuñda cürm-i penhânım ‘ayândır
Anıñçün kân-ı efkârım İlahî

Zelîl itme Bekâyî pür-ḫaḫâyı
Bu ancaḫ ‘arz-ı ızmârım ilâhî (1-13)

Hadîkatü’s-Süedâ şekil itibariyle on bâb ve bir hâtimededen oluşmaktadır. Fuzûlî ayrıca, bu bâbların bazılarını kendi içerisinde fasıl adını verdiği bölümlere ayırmıştır. Birinci bâb sekiz, ikinci bâb dört, onuncu bâb da iki fasıldan oluşmaktadır. Hatime bölümü ise üç fasıldır. Bekâyî’nin eserinde ise düzenli olarak bu şekilde bâblara ayırma görülmemektedir. *Hadîkatü’s-Süedâ*’da bulunan bâblardan kimilerini bölüm başlığı olarak aynen almış, kimisini de biraz değiştirmiştir. Bazısını da hiç almamıştır. Ama başlığını almasa da bu bâbları atlamadan nakletmiştir.¹ İlk dört bâb Kerbelâ ile alakalı olmadığı için bu bölümleri atlayan Bekâyî, beşinci bâbı muhtasar tutup eserini *Hadîkatü’s-Süedâ*’nın altıncı bâbından itibaren yazmaya başlamıştır:

¹ Çalışmamızın “şekil özellikleri” kısmında Bekâyî’nin eserindeki bölümleri tek tek belirttiğimiz için, burada tekrarlamadan yalnızca aynen alınan veya benzerlik gösterenleri *Hadîkatü’s-Süedâ* ile mukayeseli olarak vereceğiz.

Bâb-ı Evvel¹

Ba‘zı Enbiyâ-yı ‘İzâm Ve Rüsül-i Kirâm Şüret-i Ahvâllerindedür Faşl-ı İbtılâ-yı Âdem
‘Aleyhi’s-selâm (Fuzûlî)

--- (Bekâyî)

Faşl-ı İbtılâ-yı Nûh ‘Aleyhi’s-selâm (Fuzûlî)

--- (Bekâyî)

Faşl-ı İbtılâ-yı Hâlîlullâh ‘Aleyhi’s-selâm (Fuzûlî)

--- (Bekâyî)

Faşl-ı İbtılâ-yı Ya‘kûb ‘Aleyhi’s-selâm (Fuzûlî)

--- (Bekâyî)

Faşl-ı İbtılâ-yı Mûsâ ‘Aleyhi’s-selâm (Fuzûlî)

--- (Bekâyî)

Faşl-ı İbtılâ-yı ‘İsâ ‘Aleyhi’s-selâm (Fuzûlî)

--- (Bekâyî)

Faşl-ı İbtılâ-yı Eyyüb ‘Aleyhi’s-selâm (Fuzûlî)

--- (Bekâyî)

Faşl-ı İbtılâ-yı Zekeriyâ Ve Yahyâ ‘Aleyhi’s-selâm (Fuzûlî)

--- (Bekâyî)

---

¹ Hadîkatü’s-Süedâ’nın bâbları Güngör, a.g.e, s. XXXVI’den alınmıştır.

İkinci Bâb

Ḥazret-i Resûlün Ḳureyşden Çekdügi Belâları Beyân İder (Fuzûlî)

--- (Bekâyî)

Faşl-ı Şehâdet-i ‘Ubeyde (Fuzûlî)

--- (Bekâyî)

Faşl-ı Şehâdet-i Ḥamza (Fuzûlî)

--- (Bekâyî)

Şehâdet-i Ca‘fer (Fuzûlî)

--- (Bekâyî)

Üçüncü Bâb

Ḥazret-i Seyyidü’l-Mürselînün Keyfiyyet-i Vefâtın Beyân İder (Fuzûlî)

--- (Bekâyî)

Dördüncü Bâb

Fâtıma-i Zehrâ Vefâtın Beyân İder (Fuzûlî)

--- (Bekâyî)

Beşinci Bâb

Ḥazret-i Murtażâ ‘Alî Vefâtın Beyân İder (Fuzûlî)

--- (Bekâyî)

Altıncı Bâb

İmâm-i Ḥasan Ḥazretleri Aḥvâlin Beyân ider (Fuzûlî)

--- (Bekâyî)

Ḥazret-i İmâm Ḥasanın Zehri Nüş İdüp Şehîd Olduğı (Bekâyî)

Fuzûlî bu bâbda, doğumundan şehadetine kadar Hz. Hasan'ın ahvali ve faziletlerinden bahsetmiştir. Ayrıca, *Ravzatü'ş-Şühedâ*'dan farklı olarak bu bölüme bir de giriş yazmıştır. “*Bu mazmûn meşûr-ı şeref-nâme-i Şevâhiddür ki...*”¹

Bekâyî de Fuzûlî'ye paralel olarak, Hz. Hasan'ın Medîne'de dünyaya gelmesi ile konuya başlamıştır. Beşinci bâbdan bir alıntıyla Hz. Ali'nin mescitte namaz kılarken şehit edilmesini naklettikten sonra, Hz. Hasan'ın Hz. Cebrail vasıtasıyla isminin verilmesini, faziletlerini, menkıbelerini anlatmıştır. Fuzûlî'nin bu bâbda, Hz. Peygamberin Hz. Hasan'ı çocukken omzuna alıp gezdirmesi ile ilgili aktardığı bir rivayeti “*Sünen-i Tirmizî'de mezkûrdur...*”² ve öncesinde yazdığı manzumeyi ise Bekâyî eserine almamıştır.

Yedinci Bâb

Hzret-i Sultân-ı Kerbelânuñ Medîneden Mekkeye Teveccüh İtdügin Beyân İder
(Fuzûlî)

İmâm Hüseyiniñ Medîneden Mekkeye Teveccüh Eylediği (Bekâyî)

Bu bölümde her iki başlığın da hemen hemen aynı olduğu görülmektedir. Ancak Bekâyî, Fuzûlî'nin bu bölüm için yazdığı girişi çıkararak kendisi özgün bir şiir eklemiştir:

Gel ey dil gör bu devrânı ne emre iktidâ kıldı

Yıķup ol ‘adl-i eyvânı bu zulm ile binâ kıldı

Kimin koydı melâhatde kimin kaçır-ı sa‘âdetde

Kimin dâm-ı felâketde esîr-i mübtelâ kıldı

Nice büldânı best itdi nice yakzânı mest itdi

Nice nistânı hest itdi nice şâhı gedâ kıldı

¹ Güngör, a.g.e, s. 219.

² Güngör, a.g.e, s. 221.

Felek deyn eylemiş ol dem muşîbet ide pür-a‘ zâm
Bu deşt-i Kerbelâda hem gūyâ borcın edâ kıldı

Duzağ-ı zulmeti kırdı giriftâr itdi her merdi
İdüp İslâma biñ derdi Yezîde bir devâ kıldı

Gel imdi idelim taqrîr beyân idem saña bir bir
Kıyâs eyle o kim tedbîr ne resmile cefâ kıldı

Şavaş-ı Kerbelâyı hep diyem her bir belâyı hep
Bilüp ol mâ-cerâyı hep dime kim ihtifâ kıldı

Velâkîn müntehâsından ‘ ayân idem verâsından
Disünler ibtidâsından bu sözi intihâ kıldı (361-368)

Bekâyî’de bu girişten sonraki kısım, *Hadikatü’s-Süedâ*’da olduğu gibi Hz. Hüseyin’in doğumuyla başlamaktadır. İsminin verilışı, fazileti, menkıbeleri ve Mekke’ye yolculuğundan evvel annesi Hz. Fatıma ile dedesi Hz. Peygamber’in kabirlerine yaptığı veda mahiyetindeki ziyaretler Fuzûlî’nin eseriyle paralel bir şekilde anlatılmıştır.

Sekizinci Bâb

Müslim-i ‘ Aqîlün Şehâdetin Beyân İder (Fuzûlî)

Müslim-i ‘ Aqîlîñ İntihâ-yı Şehâdeti Beyân (Bekâyî)

Başlıkların benzerliğı bu bölümde de dikkatimizi çekmektedir. Ancak her iki eser için de bu başlığın yetersiz olduğu kanaatindeyiz. Zira burada sadece Müslim-i Akil’in şehadeti değil, onunla birlikte iki çocuğunun daha şehit edilişini anlatılmaktadır.

Bekâyi, konuyu aktarırken yine *Hadîkatü's-Süedâ* ile aynı paralelde hareket etmiştir. Kûfelilerin gönderdiği biat mektuplarına karşılık Hz. Hüseyin, sadakatlerini görmek için kendisinden önce Kûfe'ye amcasının oğlu Müslim bin Akil'i göndermeye karar verir. Böyle bir gidişin geri dönüşü olmayacağını bilen Müslim, istemeyerek de olsa Kûfe'ye gitmeye razı olur. Bu amaçla yola çıkmadan önce, Hz. Peygamberin ravzasına giderek veda ziyaretinde bulunur. Ardından ailesiyle vedalaşarak yola koyulur. Kûfe'ye ulaştığında halkın büyük çoğunluğunun biatını alır. Ancak daha sonra sözlerinden dönüp Yezid'e biat ederler. Yalnız kalan Müslim'in, Yezid askerlerince Kûfe'de alıkonması ve çocuklarıyla birlikte şehit edilmesiyle bölüm sona erer.

Doğuzuncu Bâb

Ḥazret-i İmâm-ı Ḥüseynüñ Mekkedden Kerbelâya Geldügin Beyân İder (Fuzûlî)

Zîkr-i Ğazâ-yı İmâm Ḥüseyniñ Mekkedden Kerbelâya Geldiğini Beyân İder (Bekâyi)

Başlıkların ve muhtevanın hemen hemen aynı olduğu bu bölümde, Hz. Hüseyin'in gitmemesi yönündeki bütün ısrarlara rağmen Mekke'den Kûfe'ye, oradan da Kerbelâ'ya hareketi anlatılır. Kerbelâ'da Yezid'in askerleriyle karşılaşılmasına kadar devam eder.

Fuzûlî bölümün girişinde, Hz. Âdem'den bu güne dünyanın böyle hazin bir olay görmediğini söyler. Hz. Âdem yaratılırken melekler “*Ey Rabbimiz, dünyada fesat çıkaracak kimseler mi yaratacaksın?*” (Bakara, 30) diye sormuştur. Bu ayetten hareketle Fuzûlî, meleklerin fesat çıkaracak kimseler olarak nitelendirdiği insanların Kerbelâ'da ortaya çıktığını ifade eder. Ancak Fuzûlî'ye göre Allah, yaşanan bu elim savaşı Hz. Hüseyin'in şanını yüceltmeye vesile kılmıştır. İşte bu girişle birlikte, *Hadîkatü's-Süedâ*'da ayet ve hadislerden iktibasların çokça yapılarak anlatıldığı konuyu Bekâyi, yapılan iktibasları da atlamadan aynı güzellikte nakletmeyi başarmıştır.

Onuncu Bâb

Ḥazret-i Ḥüseynüñ Leşker-i Yezîdle Muḥârebesin Beyân İder Ve Ol İki Faşldur (Fuzûlî)

Ḥazret-i İmâm Ḥüseyniñ Yezîd Leşkeriyle Muḥâribe ve Ehl-i Beyte Vedâ'ın Beyân İder (Bekâyi)

Faşl-ı Evvel Şehâdet-i Hurr Ve Ba' zı Şühedâ (Fuzûlî)

--- (Bekâyî)

İkinci Faşl Hazret-i Hüseyin Ve Ehl-i Beyt Şehâdetin Bildürür (Fuzûlî)

İmâm Hüseyinîñ İntihâ-yı Şehâdeti Beyân (Bekâyî)

Fuzûlî eserinin onuncu bâbını iki bölüme ayırarak Hür ile Hz. Hüseyin ve ehli beytinin şehit edilişlerini ayrı başlıklar halinde ele almıştır. Bekâyî ise Hür'ün şehadetini Hz. Hüseyin'in Yezid askerleriyle savaştığı bölüme dâhil etmiştir. Bu yönüyle Bekâyî'nin başlığının daha kapsayıcı olduğu görülmektedir. Zira bu bölümde Hz. Hüseyin'in Yezid askerleriyle savaşmadan önce ehlibeyte ettiği veda da anlatılmıştır. *Hadîkatü's-Süedâ*'nın ise ikinci faslındaki başlığı daha uygun görünmektedir. Çünkü sadece Hz. Hüseyin'in şehadeti değil, beraberindeki ehlibeytin şehit edilişleri de bu bölümde geçmektedir.

Başlıklar dışında konu bütünlüğünü büyük oranda sağlamayı başaran Bekâyî, Fuzûlî ile aynı paralelde giderek olayı nakletmiştir.

Hâtîme

Muḥadderât-ı Ehl-i Beytün Şâma Gitdügin Beyân İder (Fuzûlî)

Fuzûlî, bu bölümde Yezid'in Hz. Hüseyin'in oğlu Zeynel Abidin'e bir arzusu olup olmadığını sorduğunu yazmıştır. Zeynel Abidin, iki istekte bulunarak öncelikle babasını şehit eden kişiyi kendisine vermesini istemiştir. Bunun üzerine Şimr-i Zülceşen'i Zeynel Abidin'e vermiştir. Daha sonra şehit olan yakınlarının başlarını alıp dönmelerine izin vermesini istemiştir. Bu isteğin de kabul edilmesiyle ehlibeyt yola koyulmuştur. Fuzûlî, hâtîmeden sonra eserine bir de mersiye ilave etmiştir.

Bekâyî bu kısmı münferid bir başlıkla değil de Hz. Hüseyin'in şehadetinin anlatıldığı bölümle birlikte nakletmiştir. Ancak Zeynel Abidin'in ilk isteğini atlamıştır. Bazı rivayetleri de çıkararak ehli beytin Şam'a dönüşüyle eserini sonlandırmıştır.

İzhâr-ı Tevellüd-i E'imme Ve Ğayrihî Radiya'llâhü 'Anhüm (Fuzûlî)

--- (Bekâyî)

Kerbelâ vakasının anlatılmasından sonra Fuzûlî, 'konumuzla ilgisi olmayıp burada anlatılması her ne kadar münasip olmasa da, kısaca ifade etmeyi uygun bulduk'¹ diyerek on iki imamın doğum ve ölüm tarihleriyle, çocuklarından tanınmış olanlarının isimlerini vermiştir. Bekâyî ise bu bölümü eserine dâhil etmemiştir.

Münâcât Be-Dergâh-ı Kadî'l-Hâcât (Fuzûlî)

Eserini bir münacatla sona erdiren Fuzûlî, bu bölümde Kerbelâ'da yaptırdığı su yolu için Kanunî Sultan Süleyman'a ve bu eseri yazması için kendisine yardımda bulunan Mehmed Paşa'ya dua ederek, *Hadikatü's-Süedâ*'yı tamamlamasına imkân verdiği için Allah'a şükretmiştir. Bekâyî ise, Fuzûlî'nin eserinin sonuna eklediği münacat bölümünü kendi eserinin başına eklemeyi uygun görmüştür. Ancak bu münacat nakil değil Bekâyî'nin kendi özgün şiiridir.

Görüldüğü gibi, Bekâyî eserini yazarken *Hadikatü's-Süedâ*'ya muhteva açısından büyük oranda sadık kalmıştır. *Hadikatü's-Süedâ*'da olduğu gibi bablara ayırma olmasa da Fuzûlî'nin verdiği bölüm başlıklarını korumaya çalışmıştır.

Bu değerlendirmenin ardından, Bekâyî'nin eserini yazarken hangi usulleri takip ettiğini her iki eserden de örneklerle göstermeye çalışacağız. İlk olarak, Bekâyî'nin karşılıklı konuşmaları gayet sade sayılabilecek bir dille manzum şekilde aktarmada oldukça başarılı olduğunu görmekteyiz. Hz. Hüseyin tarafından Kûfe'ye gönderilen Müslim bin Akil'in Yezid askerlerince yaüalanıp sorgulanışı² şöyle nakledilmiştir:

N' için vardîñ İmâmdan ğayrıya sen intisâb itdiñ

Yezîde itmeyüp bey' at Hüseyne fetḥ-i bâb itdiñ

¹ Güngör, a.g.e, s. 483.

² Güngör, a.g.e, s. 291.

Didi Müslîm ki ey zâlim Hüseyni bil İmâm taḥkîk

N'îçün böyle cehâletle yalanı irtikâb itdiñ

...

Didi Müslim ki borcum var atım Nu' mândadur al vir

Benim hem cismimi defn it bu emre çün icâb itdiñ

...

Didi kim öldiriñ ğayrı Bekir oğlu turup anda

Didi ben öldirem anı kaçan kim sen ' itâb itdiñ

...

Didi Müslim ben isterdim Hüseyne cân fedâ idem

' İnâyet kıldiñ ey Mevlâ du' âmı müstecâb itdiñ (1115-1124)

Mensur kısımların naklinde büyük oranda kısa vezinler kullanan Bekâyî, *Hadîkatü's-Süedâ*'yı manzum bir şekilde neredeyse cümle cümle nakletmiştir:

“... naḳldür ki: Ḥasana altı kerre zehr virdiler te'sîr itmedi, 'âkıbet elmâs-ı sûde eṣer kıldı. Rivâyetdür ki İmâm-ı Ḥasan ol sırrı melâya bırakmayup ḥafâda Ca'deye eyitdi: Ey yâr-ı nâ-mihrbân ve ey bânü-yı cefâ-kâr-ı âzâr-resân, n'oldı ki ḥaḳḳ-ı ḥıdmetüm ferâmuş kılup ḥürmetüm dutmaduñ ve cedd ü bâbâm ḥürmetin ri'âyet itmedüñ? Ḥalâ ben senüñ mürâfa' añı divân-ı ḥaṣre bırakdum, dünyâda seni rüsvâ itmeĝi münâsib görmedüm ve saña âzâr yetürmedüm. Ammâ bilmiş ol ki, her murâd için ki bu şugle iḳdâm itdüñ ise ol murâda dest-rest bulmazsen ve her kâm için ki bu ḍalâleti kabûl itdüñ ise behre-mend olmazsen. Bu mu'âtebeden soñra Ḥazret-i Hüseyn'i ve sâyir evlâdın ve aşḥâbın ḥâzır idüp, taḳvâ ve ṭahârete vaşıyyet kılup Ümmü Gülşüme eyitdi: Ey hemşire, Ḳâsım getür. Ḳâsım ḥâzır olduĝda elinden dutup, İmâm-i Hüseyne teslim idüp eyitdi: Ey birâder, fülân kızuñı bu ferzendüme viresen va'desi irüşdükde. Bu ḥâl Şâfer ayınuñ igirmi doḳuzıncı gicesinde idi. Rivâyetdür ki gicenüñ bir şülüşi geçdükde nergis-i şehlâsın açup, İmâm-ı

Hüseyne bakup eyitdi: Ey Hüseyñ bu evlādumı saña tapşurdum ve seni Vācibü'l-Vücūda.
Ve kelime-i şehādet zebān-ı mübārekine cārī olup devlet-i beķāya fāyız oldı.”¹

Rāvīler söyler bu yirde bir kelām

Altı kerre virdiler zehri temām

İtmedi kār hıçbirisi ser-te-ser

‘Āķıbet elmās şūda kıldı eşer

Ƙılmadı ol sırrı ifşā hem ‘ayān

Cu‘ deyi çağırdı tenhāda nihān

Didi ey yār-ı cefākār ben saña

N’yledim ki düşmān oldıñ sen baña

Ʀutmadıñ cedd-i atamıñ hürmetin

Çekmediñ dīn-i Muḫammed ğayretin

Rūz-ı maḫşerde görem da‘ vāyı ben

Bunda dimem tā ki rüsvā olma sen

Sen de bil ḫanķı murād içün bunı

İtdiñ ise görmeyesin sen anı

Soñra çağırdı Hüseyñi ol İmām

Geldiler evlād u aşḫabı temām

---

¹ Güngör, a.g.e, s. 233-234.

Didi ey hem-şîre oğlum Qāsım
Var getür kim tā bulam esāsım

Ümm-i Gülşüm hāzır itdi çün anı
Hem Hüseyne teslīm itdi oğlanı

Didi tapşırdım bu oğlumı saña
Ol kıznıñı viresin tā kim buña

Hem seni tapşırdım ol kim Lā-yezāl
Hem şehādet söyleyüp buldı zevāl (316-327)

Bekâyî manzum kısımları naklederken de oldukça başarılıdır. *Hadikatü's-Süedâ*'da geçen manzumeleri aktarırken benzer kelimeler kullanmış, ana fikri korumaya da ayrıca özen göstermiştir:

“Şāh olan fitne-i bed-h^vāhdan olmaz ğāfil
Şîr olan hîle-i rübāhdan olmaz ğāfil
Sālik-i rāh-ı hıred hāzım tarīkin gözler
Rehgüzārında olan çāhdan olmaz ğāfil”¹

Şāh olanlar fitne-i bed-h^vāhıñ olmaz ğāfili
Şîr olanlar hîle-i rubbāhıñ olmaz ğāfili

Ġaşb u ğārāt için olur kārbanana intizār
Her hārāmī reh-güzār-ı cāhıñ olmaz ğāfili (639-640)

---

¹ Güngör, a.g.e, s. 256.

Bekâyî, bazı manzumeleri sadeleştirmekle birlikte kimi zaman muhtevaya uygun olarak kendi düşüncelerini de ekleyerek uzatmıştır:

“Nedür ey çarḥ eşrârı ‘ azîz eşrafı ḥâr itmek
Ḥılâf ehlin ser-efrâz ehl-i şıdkı ḥâk-sâr itmek”¹

Nedir ey çarḥ-ı gerdün bu fesâdı bî-ḥisâb itmeñ
Nedir mazlûma ey zâlim bu ‘ atşile ‘ itâb itmeñ

Nedir maḳşad cefâlardan eyâ bilmem revâ mıdur
Yezîde bir murâd içün Ḥüseyne biñ ‘ azâb itmen (2423-2424)

Kimi manzumeleri de daha sade bir dille nakletmiştir:

“Biz belâdan incinüp bîdâddan vehm itmenüz
Naḳd-i cânın şarf-ı cânân eyleyen ‘ âşıkclaruz
‘ İşk meydânında bîdâd ü belâdan dönmeyüp
Râst-rev sâliklerüz şâbit-ḳadem şadıḳclaruz”²

Biz belâ mestinde ikrâh itmeyen Vâmıḳclarız
Biz cefâya râzı yâre cân viren ‘ âşıkclarız

Girmişüz meydân-ı ‘ aşḳa her ḳazâ gelsün bize
Biz ‘ adûniñ keşretinden ḳorḳmayan şadıḳclarız (1545-1546)

Bazı manzumeleri de ana düşünce sabit kalacak şekilde tamamen deḡiştirmiştir:

¹ Güngör, a.g.e, s. 317.

² Güngör, a.g.e, s. 338.

“Pāk itmeğe erbāb-ı hātā şafha-i albin
 İzhār-ı kerāmet kıılır ehl-i nazar ammā
 Zālamlere ızhār-ı kerāmet eşer itmez
 Kıılmaz dil-i Fir‘avnı münevver Yed-i Beyzā”¹

Şu‘ ā-ı āftāb gelmez kıyāsa
 Yine rūşen degil çeşm-i yarasa

Açar Fettāh bāb-ı göñli yosa
 Muşayal n’eylesün alb ire pasa (1883-1884)

Bekāyî manzum kısımları aktarıırken muhtevaya sadık kalmanın yanı sıra, *Hadîkâtü’s-Süedâ*’nın kafiye ve rediflerini korumaya da özen göstermiştir:

“Ey nihāl-i gülşen-i ‘ısyān belādur **hāşılıñ**
 Mazhar-ı zulm ü sitemdür cevher-i nā-**abilüñ**
 Hānedān-ı ‘ıffet ü ‘işmet ne lāyıdur **saña**
 Mekmen-i İblīsdür dāyim hayāl-i **bātıluñ**”²

Hār imiş gülşende ra‘ nā **hāşılıñ**
 Zār u efgān itmek ancak **nā’iliñ**

Hānedān olmak revā mıdır **saña**
 Kār-ı şeytāndur murād-ı **bātıluñ** (346-347)

Yine şu örnekte de Bekāyî *Hadîkatü’s-Süedâ*’daki kafiyei korumuş, ancak daha özgün ve süslü bir dil kullanmıştır:

¹ Güngör, a.g.e, s. 338.

² Güngör, a.g.e, s. 235.

“Ey rikāb-ı raḥş-ı ikbālūñ hilāl-i evc-i **dīn**
 Naḡş-ı na‘l-i merkebūñ miḥrāb-ı erbāb-ı **yaḡīn**
 İktidā şer‘dür fermānuna olmaḡ muḡī‘
 Aşl-ı ĩmāndur seni bilmek Emīrū‘l-**Mü‘minīn**”¹

Ey şu‘ā‘-ı nūr-ı zūlmet v’ey hilāl-i māh-ı **dīn**
 Hey çerāġ-ı ḡaşr-ı devlet zeynet-i rüy-ı **zemīn**

‘Ālem-i ma‘nāda mefhūmdur şıfātıñ mecma‘ı
 Şarḡ-ı ĩmān zātıñı bilmek Emīrū‘l-**Mü‘minīn** (2667-2668)

Eserde dikkat çeken bir başka husus da şudur ki; Bekāyi kafiye ve redifleri korurken, *Hadīkātü’s-Süedā*’nın manzumelerini aynı vezinle aktarmaya gayret etmiştir:

(fā‘ilātūñ fā‘ilātūñ fā‘ilātūñ fā‘ilūñ)

“Ol nihāl-i nevreşi sındurdu devrān **ey dirīġ**
 Ḳıldı ol genci felek ḡāk içre pinhān **ey dirīġ**
 Lem‘a-i ruḡsārı ḡürşīd-i cihān-efrüz iken
 Eyledi pinhān şehāb-ı gerd-i ḡırmān **ey dirīġ**”²

(fā‘ilātūñ fā‘ilātūñ fā‘ilātūñ fā‘ilūñ)

Ol nihālīñ ḡülşenin ḡār itdi devrān **ey dirīġ**
 Ğonca-veş ruḡsārını şoldurdu düşmān **ey dirīġ**

‘Ālem içre rüy-ı şemsi pür-ziyā raḡşān iken
 Eyledi penhān-ı zūlmetde şebistān **ey dirīġ** (1024-1025)

¹ Güngör, a.g.e, s. 318.

² Güngör, a.g.e, s. 286.

Yine şu manzumenin de aynı vezinle aktarıldığı görülmektedir:

(mefā'īlūn mefā'īlūn fe'ūlūn)

“Dutuldu āfitāb-ı evc-i devlet
Zamāne tīre vü tār olmasun mı
Ayakdan düşdi serv-i gülşen-i dīn
Anuñçün dīde hūn-bār olmasun mı”¹

(mefā'īlūn mefā'īlūn fe'ūlūn)

Ṭutuldu āftābıñ pūr-ziyāsı
Cihān oldu ser-ā-ser zūlmet-i şeb

Yıķıldı 'adl-i inşāfıñ bināsı

Serāy-ı zūlmi ābād eyledi hep (1111-1112)

Söz sonu redifleri koruyan Bekāyî, söz başlarında tekrarlanan redifleri de korumuştur. Böylece hem *Hadikatü's-Süedâ*'ya şeklen bağlı kalmış, hem de eserinde şiirsel bir ahenk oluşturmuştur:

“El-vedā' ey serv-i gülzār-ı imāmet el-vedā'

El-vedā' ey şem' -i bezm-i istikāmet el-vedā'

El-vedā' ey zehr te'sīriyle rengūñ sebz-fām

El-vedā' ey sebze-i bāğ-ı kıyāmet el-vedā'”²

El-vedā' ey 'ālimü'l-ilm-i hidāyet el-vedā'

El-vedā' ey hātemü's-sırr-ı risālet el-vedā'

¹ Gūngör, a.g.e, s. 290.

² Gūngör, a.g.e, s. 259.

El-vedâ‘ ey gevher-i gencîne-i *nûn ve’l-ķalem*

El-vedâ‘ ey ma‘den-i lu‘f-ı ‘inâyet **el-vedâ‘**

El-vedâ‘ kim hem-dem oldu firķatiñ ğayrı baña

El-vedâ‘ kim ķalmadı vuşlatda rāhat **el-vedâ‘**

Merķadıñ şemsinde hālā şemme-dār olmuş idim

Ğayrı buldım ğasreti şeb tā kıyāmet **el-vedâ‘** (675-678)

Hadikatü’s-Süedâ’nın mensur ve manzum kısımlarını büyük bir titizlikle aktaran Bekâyî, buna rağmen bazı nakillerde bilgi yanlışı yapmıştır. Örneğin; Hz. Hasan’ın hicretin üçüncü yılı olarak gösterilen doğum yılını, Bekâyî hicretin dördüncü yılı olarak almıştır. Bu konuda kaynaklar, Fuzûlî’nin verdiği tarihi doğrulamaktadır:

*“Velâdeti Hicretüñ üçinci yılında Ramazan ayınıñ evâsıtında Medîne-i münevverede vâkı‘ oldu”*¹

Hicretiñ dördüncü yılı geldi dünyāya Ğasan

Hem beşâretle Resûl-i Kibriyā iħbâr olur (80)

Bu tür yanlışların bazı rakamların nakillerinde tekrarlandığı görülmektedir:

*“... otuz **biñ** mücâhid bey‘ate girdi ve cem‘iyyet-i ‘asâkir-i nuşrat-me’âşir mesned-i hilâfete revnaķ virdi.”*²

Rāvî ider **ķırķ biñ** âdem anda bey‘at itdiler

İrtifâ‘ buldı nice şems-i dirahşân olmasun (153)

¹ Güngör, a.g.e, s. 219.

² Güngör, a.g.e, s. 224.

“*Hānī bin ‘Urve seksen dokuz yaşında bir pīr idi...*”¹

Temām **toḵsān** yaşında idi ol Hān

Şefā‘ at kıldı meclis ehli ol ān (955)

Öte yandan, Bekāyî’nin bazı özel isimleri kimi zaman vezne uydurmak için, kimi zaman da daha çok bilinebileceğini düşündüğü için değiştirdiği görülür:

“*Hāzret-i şehzāde ba‘zı havāşla müteveccih-i Medāyin olup giderken
Hāzrec bin Daḥiyye-i Esedī ki...*”²

Çün Ḥasan gördi bu ḥāli gitdi **Baḡdād** şehrine

Yetdi **Hāzrec İbn-i Dīhye** behre-mendān olmasun (161)

“*Rivāyetdür ki şehzāde andan me ‘yūs menziline mürāca‘at itdükde Berīr
bin Ḥaşīn-i Hemedānī ki...*”³

Çünkü maḥzūn geldi şeh-zāde ‘ayān

Berberīn Ḥaşīn anı gördi hemān (1788)

Bekāyî, *Hadikatü’s-Süedâ*’da geçen rivayetlerin birçoğunu ravileri ile birlikte nakletmiştir:

“*Rivāyetdür ki İbn-i Zübeyrle seferde iken...*”¹

Ol **Zübeyr oḡlı** rivāyet eyledi

Çün Ḥasan aḥlāqını ol söyledi (117)

¹ Güngör, a.g.e, s. 281.

² Güngör, a.g.e, s. 225.

³ Güngör, a.g.e, s. 333.

“Kenzü’l-Ġarāyībde meşūrdur ki...”²

Dağı hem bir hikāyet oldı mezkūr
Ki bu Kenzū’l-Ġarā’ib içre meşūr (466)

“Ebū Sa‘īd-i Dımışkıden naıldür ki...”³

Nağl ider Sa‘ d-i Dımışkı bunda bil
Anlar ile bile geldim diñlegil (3525)

Bazı rivayetleri ise ravilerini belirtmeden nakletmiştir:

Rāvī ider kırk biñ ādem anda bey‘ at itdiler
İrtifa‘ buldı nice şems-i dirahşān olmasun (153)

Didi rāvī Ġur için diñle kelām
Söyledi bu beyti ol demde İmām (2084)

Hadikatü’s-Süedâ’da geçen bazı Arapça ibarelerin, Türkçeye çevrilmeden Bekâyî tarafından olduğu gibi eserine alındığı görülür. Bu durum, Bekâyî’nin yaşadığı çevrede Arapçanın orta düzeyde bilindiği kanaatini doğrulamaktadır:

“Bihişt ol müjdeye mübāhat idüp eyitdi: Rağaytü rağdaytü”⁴

İşidüp buldı cennet anda zeynet
Rağaytü hem rağaytü didi cennet (462)

¹ Güngör, a.g.e, s. 223.

² Güngör, a.g.e, s. 247.

³ Güngör, a.g.e, s. 454.

⁴ Güngör, a.g.e, s. 247.

“*Didiler: Bu ismi dağı Kerbelâdur. Hüseyin eyitdi: Allâhu ekber hâzâ arzû karabin ve belâ*”¹

Didi eyyâm-ı harbi hem belâyı

Ve hâza'l-arđu kerbu hem belâyı (1627)

Bekâyî'nin *Hadîkatü's-Süedâ*'da geçen ayet iktibaslarını manzum şekilde aktarmada da oldukça başarılı olduğu görülür:

“*Edâ-yı senâdan şoñra 'arz itdi ki: Ey perde-güşây-ı bârgâh-ı 'İnnî a'lemü mâ-lâ ta'lemün' ve ey 'ârif-i esrâr-ı 'nün ve'l-ķalemi vemâ yesturüne.*”²

Ber-ķarâr-ı devletiñ vaşfında **mâ lâ ta'lemün**

İhtiyâr-ı hizmetiñdir **fedhulü hâ hâlidîn** (2727-2728)

Bekâyî *Hadîkatü's-Süedâ*'da geçen bazı rivayetleri çıkarmış, bazılarının da yerlerini değiştirmiştir. Konu geçişlerinde girizgâh mahiyetinde kısa şiirler yazan Bekâyî, böylece okuyucuyu anlatacağı konuya hazırlamak istemiştir. Örneğin; Hz. Hüseyin'in amcasının oğlu Müslim bin Akil'in serüvenini anlatmadan önce şöyle demiştir:

Gel ey derde nice olan giriftâr

Gel ey meydân-ı miñnetde zañım-dâr

Saña Müslim hâlin ben nağl ideyim

Saña her belâyı tibyân ideyim (760-761)

Bazı bölümlerden sonra Bekâyî konuya müdahil olup muhtevaya uygun olarak yaşananlardan duyduğu kızgınlığını belirtmiş, bazı çıkarımlarda bulunmuş veya nasihat verici sözler söylemiştir. Mesela, Kûfe ehlinin Yezid'e biat etmeyip Hz. Hüseyin'e biat

¹ Güngör, a.g.e, s. 323.

² Güngör, a.g.e, s. 401.

edeceklerini söylemeleri üzerine¹ bunun ne kadar doğru bir karar olduğunu beyan etmek için araya girip şöyle demiştir:

Leyl-i küfre kim bakar ĩmān nehārı var iken
Kim sever berd-i Őitāyı nev-bahārı var iken

Rūy-ı yāri seyr iden mekr-i raķĭbi n'eylesün
Kim görür ĥārını ĝonca iŐtihārı var iken (733-734)

Müslim'in çocuklarını zindanda tutmakla görevlendirilen MeŐkur isminde bir ihtiyar, çocukların Müslim'in olduğunu öğrenince hallerine acıyıp Yezid'den habersiz onları serbest bırakır. Haber öğrenilince Yezid'in komutanlarından Ubeydullah tarafından kamçılanarak acımasızca öldürölür.² Bunun üzerine araya giren Bekāyĭ, yapılan zulümlere karşı yeter artık edasında bir Şiir söylemiştir:

Felek mir'āt-i luĥfiñla kime bir Şuret ' arz itdiñ
Vefāyı nehy idüp ĥalka cefā-yı resmi farz itdiñ

Yiter ĝayrı semāya irdi bĭ-dādıñ gel inŐāf it
Nice ķadd-i Şanevber-veş bülendi ĥāk-i ' arz itdiñ (1231-1232)

Başka bir bölümde, Hz. Hüseyin'in Kerbelā'ya ayak basmasıyla Kerbelā topraĝının yaŐanacak hazin olaydan ötürü utanç duyduĝu anlatılmıştır.³ Burada da araya giren Bekāyĭ, hüznünü Şu Őiirle dile getirmiştir:

¹ Güngör, a.g.e, s. 262.

² Güngör, a.g.e, s. 296.

³ Güngör, a.g.e, s. 324.

Utanmasun mı ol yir kim Hüseyniñ döküle xanı
Savaş-ı havf-ı a' dādan şararmasun mı elvānı

Olup püşt-i felek dü-tā bu hāle şerm-sārılıktan
Zemīn-i Kerbelā kıldı bu rezme ğayrı efgānı (1643-1644)

Eserde Hz. Hüseyn ve beraberindekilerin hemen hepsinin susuz şehit olmaları ortak kaderleridir. Bekāyi, ehli beytin Fırat'tan mahrum edilip susuzlukla karşı karşıya bırakılmasına¹ ise şöyle tepki göstermiştir:

Kerbelā şahnında xaldı şusız āl-i Muştāfā
‘ Aştını kıldı ziyāde āftāb-ı bī-vefā

Teşne-leblerle fiġāna başladı ehl-i ‘ ayāl
Kıldı a' dā-yı sitemkār anlara cevır ü cefā (1758-1759)

Savaş meydanına giderken bindiği at, Hz. Hüseyn'in şehit olması sonucu ehlibeytin arasına boş dönmüştür. Bu hali gören Şehrbanu hatunun Hz. Hüseyn'in atına hüznle seslenerek söylediği sözler *Hadikatü's-Süedâ*'da manzum hâlde anlatılmıştır. Bu manzumeye kendi hislerini de katan Bekāyi, aynı vezinde ve oldukça sade bir dille manzumeyi şöyle aktarmıştır:

“Kıt‘ a:
Ey semend-i bād-pā bi'llāh xanı ol şehsüvār
Nīşe ol serdārdan kıldun cüdālık ihtiyār
Neyledün ol dürr-i şehvārı ki tapşurduġ saña
Kānde salduñ nişe gelmez ötdi hādden intizār

¹ Güngör, a.g.e, s. 331.

Pây-būsından anuñ maħrûm olup sen ey rikâb
 Saħt-dilsen kim gözün olmaz dem-â-dem eşk-bâr
 Dest-būsından anuñ düşmişsen ayru ey licâm
 N'ola toprağa düşüp oldunsa ħâr ü ħâksâr"¹

Ey semendim söyle bi'llâh şeh-süvârîñ ħandadur
 Ķanda gitdi şâhibiñ yâ ħam-güsârîñ ħandadur

N'eylediñ n'itdiñ Ħüseyn-i Müctebâyı ey feres
 Bir ħaber vir şeh-süvâr-ı kâm-kârîñ ħandadur

Çün seniñle Kerbelâya girdi cevlan eyledi
 Yalınız geldiñ n'içün ol nâ-murâdiñ ħandadur

Hem saña hem-râh hem-dem olmuş idi rûz u şeb
 Ķanda ħoydiñ geldiñ anı ħanı yâriñ ħandadur (3242-3245)

Şehadet sonlarında söylenen bazı manzumelere de kendi hissiyatını katan Bekâyî, olayı adeta gönül dünyasında olayı yaşar gibi aktarmıştır. Hz. Hasan'ın vefatının nakledildiği bölümün sonunda² yazdığı şu şiir, Bekâyî'nin eserini yazarken naklettiği hadiseleri nasıl içselleştirdiğini göstermektedir:

Ağla ey çeşmim ki bunda dîdeler ħan ağladı
 Âsmân üzre melâ'ik yirde insân ağladı

Velvele şaldı cihâna cür'a-i şeh-zâde kim
 Cümle aşĥâb âl-i aħbâb itdi efgân ağladı

¹ Güngör, a.g.e, s. 431.

² Güngör, a.g.e, s. 234.

Fırkatinden cūşa geldi mevc-i deryā-yı muḥīṭ
Tā şadef baṭnında zāhir dürr-i mercān ağladı

Şanma ey ġāfil bu ġaddār-ı felekdendir aña
Çarḥ-ı devrān şems-i raḥşān mäh-ı tábān ağladı

Bu şehādet sözlerinden ağladı şāh u gedā
Ağlamasun mı Bekāyî nice biñ cān ağladı (328-332)

Sonuç olarak Bekāyî, Fuzûlî'nin *Hadîkatü's-Süedâ* adlı eserini ondan yaklaşık iki asır sonra ele almış ve büyük bir titizlikle manzum hale getirmiştir. Bunu yaparken bazı eklemeler ve çıkarmalar yapmış olsa da Fuzûlî'nin eserine muhteva yönüyle büyük oranda sadık kalmıştır. *Hadîkatü's-Süedâ*'daki mensur kısımları neredeyse cümle cümle nakleden Bekāyî, eserdeki manzumeleri de atlamadan nakletmiştir.

XVI. yüzyılda Arapça ve Farsça'nın yoğun tesiri altında yazılan *Hadîkatü's-Süedâ*'yı, Bekāyî XVIII. yüzyılda oldukça sade bir dil ve akıcı bir anlatımla ele almıştır. Bu açıdan, dönemin dil özelliklerini yansıtmaması bakımından da kayda değerdir. Konusunu tarihten alan bir eseri mesnevi nazım şekliyle nakleden şair, ehlibeytin uğradığı zulümleri ve onlara duyduğu samimi muhabbeti, lirizmin ön planda olduğu coşkulu bir söyleyişle aktarmıştır. Böylelikle hadiseyi kuru bir söyleyişle değil de daha şairane bir dille anlatmıştır. *Hadîkatü's-Süedâ*'ya paralel olarak konuyu aktaran Bekāyî, sık sık araya girerek hikemî bir üslupla özgün şiirler de söylemiştir. Bu şiirlerle yaşanan olaydan ibret alınması gerektiğini ve duyduğu üzüntüyü ifade ederek, bu talihsiz olayın vahametini okuyucunun takdirine bırakmıştır.

3. BÖLÜM: KİTÂB-I KERBELÂ

3.1. Eserin Tenkitli Metni Hazırlanırken Kullanılan Nüshalar ve Bu Nüshalara Dâir Tespitler

Bekâyi'nin eserinin beşi Ankara Milli Kütüphane'de, ikisi İstanbul kütüphanelerinde, ikisi Dârende Es-Seyyid Osman Hulûsî Efendi Özel Kitaplığı'nda, ikisi de Almanya ve Mısır kütüphanelerinde olmak üzere yurt içi ve yurt dışında tespit edebildiğimiz on bir nüshası bulunmaktadır. Ancak konusu itibariyle çok okunan bir eser olduğu için, ulaşılması güç olan şahsî kütüphanelerde bulunabilecek nüshalarla bu sayının daha da artması kuvvetle muhtemeldir. Bunlardan sadece yurt içinde olanlarına ulaşılabilmiş ve altısı karşılaştırmaya dâhil edilmiştir.

Hemen hepsi harekeli yazıyla yazılmış nüshalar arasındaki farklılıklar, büyük oranda mısra içerisindeki kelimelerin yerlerinin değiştirilmesinden ibarettir. Beyit bütünlüğü içerisinde anlam değişikliği doğurabilecek nüsha farklılığı nisbeten daha azdır. Başta ve sonlarda görülen fizikî eksikliğin dışında, metin içerisindeki kimi beyitlerin bazı nüshalarda yazılmamış olması dikkat çekicidir. Bu eksikliklerin müstensihin tasarrufuyla oluştuğu kanaatindeyiz.

Nüshaların kendi içlerinde veya birbirleri arasında bir imla birliği söz konusu değildir. Zira bir kelimenin art arda gelen iki beyitte dahi farklı şekilde yazılışlarına rastlamak mümkündür. Eserin yazıldığı dönem XVIII. yüzyıl olmasına karşın, kimi Türkçe kelimelerin yapıları dikkate alındığında, Eski Türkçenin ve Eski Anadolu Türkçesinin izlerinin eserde hala korunduğu görülmektedir. Bu yönüyle de üzerinde yapılacak bir dil çalışması için eserin oldukça zengin bir içeriğe sahip olduğunu söylememiz mümkündür.

Maktellerin de mevlidler gibi halk arasında çokça okunan metinler olduğu bilinmektedir. Bu sebeple bir maktelin şahsi birçok nüshasına rastlamak olasıdır. Dârende Es-Seyyid Osman Hulûsî Efendi özel kütüphanesinde bulunan iki nüshayı da bu kategoride değerlendirmemiz mümkündür. Çeşitli girişimlerimiz neticesinde zor da olsa bu iki nüshaya ulaşabildik. Ancak çok eksik ve aşırı yıpranmış olması dolayısıyla olumlu-olumsuz bir katkı sağlamayacağı kanaatiyle bu nüshaları çalışmamıza dâhil etmedik. Öte yandan, eserin şahsî kütüphanelerde bulunan birkaç nüshasından daha haberdar olduk. Fakat sahibinin paylaşmak istememesi gibi sebeplerden dolayı bu

nüshaları görme imkânımız olmadı. Eserin Mısır ve Almanya’da bulunan nüshalarına da gösterdiğimiz tüm çabalara rağmen maalesef ulaşamadık.

Eserin ulaşabildiğimiz nüshaları şunlardır:

1. Millî Kütüphane 06 Hk 494 (A)¹

Baş : İlähî ‘abd-i bîmârim İlähî
Za‘îf u ma‘şiyet-kârım İlähî
Son : Taşnîf-i Fuzûlî nazm-ı Beķâyî ey şâh
Oķusun mâtem-i Hüseynde ol âlî-dergâh
İst. trh. : 22 Cemâziye’l-âķir 1310
İst. eden : Niğdeli Hafız Ali

İst. Kaydı : İşbu Kerbelâ kitâbınıñ vak‘ası biñ üç yüz on bir senesi ķamerî cemâziye’l-âķiriñ yigirmi ikinci penķşenbih günü ve biñ üç yüz on senesi ķanûn-i evvel-i rûmîniñ sekizinci günü taķriri hitâm bulup Niğdeniñ Ağcaşar ķaryesi sâkinlerinden Muştafâ oğlı hâfîz ‘Alîniñ yâdgârı bulunmaķla Hazret-i Sultân Hünkâr ķuţb-ı ‘âlem Hacı Bekdâş-ı Velî ķuddüsa’llâhu sırre’l-celî ve’l-‘âlî efendimiziñ mübârek pâk dergâh-ı ‘âlîsinde mâtem-i Hâzret-i Hüseynde ve sâ’ir günlerde ķırâ’at olunmaķ için fî-sebîli’llâh vaķf olunmuşdur sene 1311 ķameriye fî-mâliye sene 1310 fî-ğurre cemâziye’l-‘âķir 33

128 yk., 190x140-238x180 ölç., harekeli nesih yz., çift sütun 15 st., cedid kt., kaba siyah meşin kaplı mukavva ct., çift cetveller ve bazı beyitler ile bölüm başlıkları kırmızı. Girişte bir fihrist bulunmaktadır. Sonda “Kâtibü’l-Kitâbîñ ‘İlâvesi Olan Du‘â-nâmesi” başlığı altında müstensihin eklediği harekesiz talikle yazılmış bir dua vardır. Eser boyunca ehli beyt karşıtı olan kişilerin isimleri baş aşağı veya eğik yazılmıştır.

Başta MEB. Ankara Genel Kitaplık damgası basılıdır.

2. Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 3547 (B)

- Baş : İlāhī ‘ abd-i bīmārım İlāhī
Za‘îf u ma‘şiyet-kārım İlāhī
- Son : Teşne-i ẓahrı baña her-cāyi itdi Kerbelā
Gel bu cāmı iç Ḥasan ile Ḥüseynüñ ‘aşşına
- İst. trh. : Zilhicce 1321 / Muharrem 1322
- İst. eden : Hidayet İbn-i Reşid Dârendevî
- İst. kaydı : قد وقع كتاب كربلا من بد الفقير القحير المحتاج الى رحمت رب القدير هدايت ابن
رشيد دارنده وى فى غرة المحرم الحرام غفرالله ولولديه والمؤمنين والمؤمنات والمسلمين والمسلمات برحمتك يا
ارحمرالرحمين والمحدثه رب العالمين سنه ١٣٢٢

96 yk., 240x180-213x133 ölç., harekeli nestalik yz., çift sütun 19 st., cedid kt., sırtı siyah meşin, kapakları bez, mukavva ct., çift cl.

Girişte 1976 tarihli Türkan Uras’tan satın alma kaydı vardır. Eserin sonundaki instinsah tarihi 1322 olmasına rağmen, ilk sayfada 1321 tarihi de yazmaktadır. Yine eserin ilk sayfasında sol üst köşesine Arap harfleriyle “*Eser-i Cedîd-i Ahd-i Hümmâyun*” soğuk damgası¹ basılmıştır.

3. Millî Kütüphane Mil Yz A 3117 (C)

- Baş : ‘ Arūs-ı bî-nevâdur kim kimesne idemez tenkîh
İder mi bkrini inzāl hezārān āşinâdur bu
- Son : fâ‘ ilātün fâ‘ ilātün fâ‘ ilāt
Vir Muḥammed Muştafāya şalavāt
- İst. trh. : Muharrem 1277
- İst. eden :
- İst. kaydı : تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب سنه ١٢٧٧

¹ Parantez içerisindeki harfler, metni hazırlarken kullandığımız nüshaların kısaltmalarını göstermektedir.

104 yk., 240x165-190x135 ölç., harekeli nesih yz., çift sütun 14 st., suyuolu filigranlı kt., nokta şemşeli, zencirekli, harap hâlde siyah meşin sırtı siyah meşin ct.

Eser baştan eksiktir. Yaprakları rutubetli ve lekeli. Girişte 1973 tarihli Abdullah Öztemiz'den satın alınma kaydı ve Millî Kütüphane resmî damgası vardır.

4. Millî Kütüphane 06 Mil Yz A 3891 (D)

Baş : İlähî ʿabd-i bîmârim İlähî
Zaʿîf u maʿşiyet-kârım İlähî

Son : Kerbelâ vaḳʿası çün oldı temâm
Muştafâya vir şalâtile selâm

İst. trh. : 1 Muharrem 1290

İst. eden : Hafız Muhammed Bin El-Hac Hasan El-Ankaravî

İst. kaydı : كتب الحقير الفقير حافظ محمد بن الحاج حسن الانقره وى الساكن بمحلة ديركلى
غفر الله ولوالديه والجميع المؤمنين والمؤمنات سنة تسعينه مائتين واف اليوم الاحد المحرم
١٢٩٠

94+V yk., 250x180-205x120 ölç., harekeli nesih yz., çift sütun 21 st., samanlı ince sarı kt., çiçek şemşeli, zencirekli, köşebentli siyah meşin ct., çift cl., cetveller kırmızı.

80a-82b arasında ve sonda I-V arasında harekesiz nesihle yazılmış Kerbela olayıyla ilgili bazı nakiller vardır. Ayrıca sayfa kenarlarına ve eserin sonuna müstensih tarafından günlük tarzında bazı notlar yazılmıştır.

5. Millî Kütüphane Mil Yz A 8382 (E)

Baş : İlähî ʿabd-i bîmârim İlähî
Zaʿîf u maʿşiyet-kârım İlähî

¹ Osmanlı İmparatorluğu'nda Sultan I. Abdülmecid devrinde, 1843 yılında İzmir'de bir kağıt fabrikası kurulması için teşebbüste bulunulmuş ve 1846 yılında kağıt yapımına başlanmıştır. Bu fabrikada yapılan kağıtların üzerine "Eser-i Cedîd-i Ahd-i Hümâyün" damgası vurulmuştur.

Son : Ger isterseñ kımāyetde şefā‘ at
 Muḥammed rūhına sen vir şalavāt
 İst. trh. : 15 Muharrem 1292
 İst. eden : Katrancı Oğlu Abdurrahman Efendi
 İst. kaydı : Edegiz kıaryesinden Kıatrancı Oğlu ‘Abdurrahmān Efendi kıazası
 Şa‘bānōzi temmetü’l-kitāb sene 15 muḥarrem 1292

95 yk., 221x160-185x105 ölç., harekeli nesih yz., çift sütun 19 st., harf marka filigranlı kt., sırtı bez, kapakları kurt yenikli ve yıpranmış kağıt kaplı harap ct., bölüm başlıkları kırmızı.

Başta Millî Kütüphane resmî mührü ile 1997 tarihli Hasan Hüseyin Deniz’den satın alma kaydı vardır. Girişte bir fihrist, sonda ise “Hikāye-i Cime Sultān” başlıklı bir manzume vardır.

6. İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi 297.9 (İ)

Baş : Nāle kıl ey murğ-ı gülşen vaqt irişdi eyle rāz
 Fetḥ olup yevm-i zemistān çün irişdi ...
 Son : Okıyanı yazanı yazdıranı
 Raḥmetiñle yarlığağıl yā Ğānī
 İst. trh. : 22 Cemaziyülevvel 1281
 İst. eden : Süleyman Sırrı Efendi
 İst. kaydı : تمت كتابة هذا الكتاب بعوالم الملك الوهاب الفقير الحقير المعترف بالعجز والتفسير
 حافظ كلام الله القدير سليمان سرى بمسرحه المحروسه بجوار سيدنا ال حسين على ذمة تاج المخدرات السنى قادن
 افندى والدة المرحوم والمغفور له افندينا احمد پاشا غفرالله ذنوبهما أمين فى اثنين وعشرين جمادى الاول سنة احد
 سمانين ومائتين بعدلاف ١٢٨١

110 yk., 365x245 ölç., harekeli nesih yz., çift sütun 13 st., harf marka filigranlı kt., siyah mukavva karton kapak ct., cetveller ve bölüm başlıkları kırmızı.

Baştan eksiktir. Girişte ve sonda müstensihin eklediği iki manzume bulunmaktadır. Başta İstanbul Üniversitesi Kütüphanesinin resmî mührü vardır.

7. Yapı Kredi Sermet Çifter Kütüphanesi Y-0772/033548¹

Baş : زهی مهرندن ایررسه بو دل جانا بد ویا
صنوسنکه بکام ایتدی عطای پر خطادر بو

Son : تشنه قهری بکا هر جایی ایتدی کربلا
کل بو جامی ایچ شهید گربلا

İst. trh. : XIX. yüzyıl

İst. eden : ?

İst. kaydı : ?

105 yk., 310x210-180x135 ölç., talik yz., çift sütun 20 st., Avrupa kt., yıpranmış mukavva ct.

8. Dârende Es-Seyyid Osman Hulûsî Efendi Özel Kütüphanesi 811.1 D1²

Baş : Ey dil mihr-i dünyāya hāzer kıl bî-vefādır bu
Şa[f]āsı cāvidān olmaz zīrā kân-ı cefādır bu

Son : Pādşāha gelüp biri söyledi
Didi inşāf ehli imiş bu didi

İst. trh. : ?

İst. eden : ?

İst. kaydı : ?

60 yk., harekeli nesih yz., çift sütun 18 st., ciltsiz, çift cl., cetveller ve bölüm başlıkları kırmızı.

¹ Kütüphanenin tadilatla olması dolayısıyla bu nüshayı görme fırsatımız olmamıştır. Nüsha hakkındaki bilgilerin tespitinde, bu kütüphanenin katalogundaki bilgilerden faydalandık (Dağlı, Yücel (2001). *Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi Yazmalar Kataloğu*. Yapı Kredi Yay. 302).

² Olumlu-olumsuz bir katkı sağlayacağını düşünmediğimiz bu iki nüshayı çalışmamıza dahil etmedik. D1 ve D2 olarak adlandırdığımız nüshaların kaydına herhangi bir katalogda rastlayamadık. Dolayısıyla nüsha tanıtımı için söyleyeceklerimiz sınırlı olmuştur.

Baştan ve sondan oldukça eksiktir. Yıpranmış, çoğu sayfası yırtık ve harap hâldedir. Öyle ki bazı sayfalardan geriye sadece 3-4 satır kalmıştır. Başta “Kitap No:1, Tasnif No: 811” şeklinde kütüphane kaydı damgası basılıdır. Sonda Kerbelâ olayından bağımsız olarak “Miqdād İbn-i Esvedîñ Cābir Bint-i Miyāse Hātūna Şi’ridür” başlığı altında başka bir nakil vardır.

9. Dârende Es-Seyyid Osman Hulûsî Efendi Özel Kütüphanesi 811.7 D2

Baş	:	Gel ey dil mihr-i dünyâdan hâzer kı1 bî-vefâdır bu Şafâsı cāvidân olmaz zîrâ kân-ı cefâdır bu
Son	:	Çün şehîd itdi Hüseyni ol Şimir mel’ un dahı Haymegâha vardı leşker lâkin idüp ihtirâm
İst. trh.	:	?
İst. eden	:	?
İst. kaydı	:	?

75 yk., harekeli nesih yz., çift sütun 24 st., ciltsiz, cetveller ve bölüm başlıkları kırmızı.

Baştan ve sondan oldukça eksiktir. Başta “Kitap No:7, Tasnif No: 811” şeklinde kütüphane kaydı damgası basılıdır.

3.2. Çevriyazılı Metnin Hazırlanmasında İzlenen Yol

1. Dârendeli Bekâyî’nin müellif hattı olan nüshasına ulaşamadığımız bu çalışmada, eserin yurt içi ve yurt dışındaki nüshaları tespit edilerek nüshaların büyük kısmının Türkiye kütüphanelerinde bulunduğu görülmüştür. Mısır ve Almanya Milli Kütüphanesi’ndeki nüshalara ulaşmak mümkün olmadığı için, yurt içinde bulunan nüshalar kullanılmıştır.

2. Nüshaların hemen hepsi harekeli olduğu için dil alanında çalışanlara da doğru malzeme sunabilme düşüncesiyle metni okurken Eski Anadolu Türkçesi kurallarına göre standartlaştırma yoluna gidilmemiştir. İmla hususiyetleri bakımından birkaç husus dışında en hacimli olan ve diğer nüshalara nisbeten daha eksiksiz olduğunu düşündüğümüz A nüshası (Milli Ktp. 06 Hk 494 numaralı nüsha) esas alınmıştır. Fakat

A nüshasında farklı olup diğer nüshaların ittifak ettiği kelime/ler varsa, ittifak edilen şekil yazılmıştır. Bu husus dışında, metin hazırlanırken hiçbir nüsha tek başına esas alınmamıştır. Vezin ve anlam olarak en doğru metne ulaşılmaya çalışılmış, farklılıklar dipnotta gösterilmiştir.

3. Darende Es-seyyid Osman Hulûsî Efendi Özel Kitaplığı'nda bulunan iki nüsha çok eksik ve yıpranmış olduğu için karşılaştırmaya dâhil edilmemiştir.

4. E nüshasında bazı bölümlerden sonra tekrarlanan dualar her seferinde metne dâhil edilmeyip ilk geçtiği beyit numarası dipnotta belirtilerek göndermede bulunulmuştur.

5. Sayfa numaralandırmasında A nüshası esas alınmış, numaralandırma 1B'den başlatılarak "3A, 5B" şeklinde beyitlerin sol tarafında kalın ve büyük harfle gösterilmiştir. A ve D nüshalarının arasında ve sonlarında bulunan, müstensihin ilave ettiği dua ve bazı nakiller metne dâhil edilmemiştir.

6. Karşılaştırmalı metin hazırlanırken dipnotlarda ve çevriyazıda¹ şu kurallara uyulmuştur:

- a. Dipnotlar her sayfada yeniden başlayacak şekilde ve her beytin sonunda gösterilmiştir. Dipnotun ilk kelimesinin ve // işaretinden sonraki kelimenin baş harfi büyük yazılmıştır.
- b. Metnin şekilsel olarak da bütünlüğünü korumak amacıyla bölüm başlıkları ile şiir başlıkları konunun akışına en uygun olarak verilen nüshadan seçilmiş, farklılıklar dipnotta gösterilmiştir. Başlıkları oluşturan kelimeler kalın ve italik harflerle ilk harfleri büyük olarak yazılmıştır: *Meşnevî, Bahr-i Remel, Beyt-i Hüseyin, Hazret-i Fâtımatü'z-Zehrâniñ Selâma Kıyâmi* gibi.
- c. Şiirdeki ayet ve hadislerle dua cümlelerinden yapılan iktibaslar, transkripsiyon harfleriyle, kalın harflerle italik ve küçük olarak yazılmış; dipnotta da nüsha farklılıkları gösterilmiştir. Kuran-ı Kerîm'den yapılan iktibaslarda sure ismi ve ayet numarası belirtilerek anlamı² tırnak içerisinde ve italik olarak verilmiştir.

¹ Bu konuda büyük ölçüde İsmail Ünver (1993). "Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler". *Türkoloji Dergisi*. C. XI. 1-46.'daki çevriyazıda yazım birliği sağlamaya yönelik öneriler göz önünde bulundurulmuştur.

² Kuran-ı Kerîm Meâli (2011). Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yay.'dan yararlanılmıştır.

Diğerleri için sadece anlam verilmiş, hadis, hadis-i kudsî, kelâm-ı kibar, duâ gibi açıklamalar yapılmamıştır.

- d. Dipnotta nüsha farklılıkları verilirken kullanılan “ / ” işareti aynı mısradaki kelimeleri, “ // ” işareti ise mısraları ayırmak için kullanılmıştır. Hiç yazılmayan beyitlerin ya da beyit içerisinde yer değiştirmiş mısraların belirtilmesi gerektiğinde, beyit numarasının yanına yazılan a ilk mısraı, b ise ikinci mısraı göstermektedir.
- e. Dipnotta nüsha farklılıkları belirtilirken metindeki şekil yazılmış, sonra karşısında diğer nüsha/nüşhalardaki şekil verilmiş ve bu farkın ait olduğu nüsha/nüşhalar ilgili kısaltmayla belirtilmiştir: *Ki: hiç C*. Sayıları birden çok olan farklar ise şu örnekteki gibi gösterilmiştir: *Kim: ki A,C, çün D,E,İ*
- f. Nüsha/nüşhalarda beyit, mısra ya da mısrada geçen herhangi bir kelime yazılmamışsa bu durum dipnotta şöyle gösterilmiştir: *1238: — B,C. 1244a: — E. Ol: — A,C*
- g. Tek nüshada birden fazla kelime değişikliği varsa her bir kelime “ ; ” işareti ile ayrılarak nüsha kısaltması yinelenmemiştir: *Kānı:kānı ki; Re’isü’l evliyādur:şadru’l-enbiyādur C*
- h. Türkçe kelime ve eklerde anlam farkı yaratmayan değişiklikler ve düzlük-yuvarlaklık uyumuna bağlı yazım değişiklikleri A nüshasındaki şekliyle metne alınmış, aynı kelimenin farklı şekilde yazımları da nüshada yazıldığı gibi gösterilmiştir. A nüshasındaki yazım vezne uymuyorsa diğer nüshaların ittifakla yazdığı şekil yazılmış, farklılıklar dipnotları kabartmamak için gösterilmemiştir: göndürür/gönderir, verdigi/virdügi, gülşenin/gülşenün...
- i. *İle* edatı ve *-dUrUr* eki A nüshasındaki yazım gözetilerek ayrı veya bitişik yazılmıştır.
- j. Vezin bozukluğu düzeltilemeyen mısralara dipnotta işaret edilmiş, her nüshadaki vezin bozukluğu ayrıca gösterilmemiştir.
- k. Metinde aşağıdaki çevriyazı işaretleri kullanılmıştır:

ء	ط
آ ā	ظ
س̣ ṣ	ع
ه̣ ḥ	غ
ح̣ ḥ	ق
ز̣ ẓ	ك
ص̣ ṣ	و
ذ̣ ḏ̣	ى
ض̣ ḏ̣	

- l. Farsça *labial h*, H^v - h^v şeklinde gösterilmiş ve bu konuda Tulga Ocak'ın "Labial Hı'nın Çeviriyazıda Yazımı Sorunu"¹ başlıklı makalesindeki önerilere uyulmuştur.
- m. *Āsmān, āşkār, pādšāh, āsyāb...* gibi kelimelerin asli yazımları tercih edilmiş, ses türemeleri gösterilmemiştir.
- n. Atıf vavları kalınlık incelik uyumu dikkate alınarak *ü/vü, u/vu* şeklinde yazılmıştır. Bazı hadis ve ayet iktibaslarında ise harekeli yazım dikkate alınarak */ve/* şeklinde yazılmıştır.
- o. Farsça isim ve sıfat tamlamalarında muzaf ve mevsuftan sonra kalınlık-incelik uyumu göz önünde bulundurulmuştur: *siyāh-ı, nef̄s-i, hevā-yı...*
- ö. Arapça tamlamalarda "Allāh" kelimesinin muzafün ileyh olduğu durumlarda çizgi " - " kullanılmamıştır. *Resūlu'llāh, cemālu'llāh* gibi. Farsça tamlamalarda muzaf ve muzafün ileyh durumundaki kelimeler arasına - ikilemeler ve "her"den sonra gelenler dışında çizgi " - " konmuştur.
- p. Arapça ve Farsça uzun ünlüler vezin zarureti ile kısa okunsalar bile, daima uzunluk işareti kullanılarak yazılmıştır.
- r. Farsça ve Arapça önekler eklendikleri kelimedenden çizgi ile ayrılmıştır. Farsça ikili tekrarların yazımında, tekrarlanan kelimeler arasındaki ek ve edatlar çizgi arasına alınmıştır: *rū-be-rū, ser-ā-ser, ser-te-ser...*

¹ Tulga Ocak (1997). "Labial Hı'nın Çeviriyazıda Yazımı Sorunu". *Çağdaş Türk Edebiyatına Eleştirel Bir Bakış Nevîn Önberk Armağanı*. Ankara. 167-172.

- s. Özel isimlere büyük harfle başlanmış ancak bu isimlere gelen ekler kesme işaretiyle ayrılmamıştır.
- ş. Karşılaştığımız nüshalarda bulunmayan, anlam ve vezin gereği mısralara yaptığımız eklemeler [ ] içinde gösterilmiş, anlamlandıramadığımız kelime veya mısraların yanına “?” işareti konmuştur. Yine vezin gereği mısra içerisinde yerlerini değiştirdiğimiz kelimeler olmuştur. Bu durumda yaptığımız değişikliklerle birlikte nüshalarda geçen şekiller de dipnotta gösterilmiştir: rûz u şeb: her rûz-ı şeb A / târîhin şâyi^c eyle: bilinsün târîhin eyle şâyi^c A / beyt ehli: ehl-i beyt A,B,C,D,E

3.3. Sonuç

Dârendeli Bekâyî, Osmanlı Devleti'nin sona doğru yaklaştığı XVIII. yüzyılın ikinci yarısında yaşamış Divan şairlerimizden birisidir. Onun hakkında edebiyat tarihlerinde ve diğer biyografik kaynaklarda birbirinin tekrarı niteliğindeki birkaç cümlenin ötesinde bir bilgi mevcut değildir. Doğum tarihi ve yeri konusunda da kaynaklarda herhangi bir bilgi geçmemektedir. Ancak Dârendeli Bekâyî olarak anılması, Dârende'de doğmuş olabileceği kanaatini doğurmaktadır. Kardeşleri şair Hayret Efendi ve şair Süleyman Penâhî gibi Dârende'de “*Kâtip-zâde*” olarak anılmıştır. Nasıl bir eğitim aldığına dair yine kaynaklarda rastladığımız bir bilgi yoktur. 1785 yılında vefat etmiştir.

Eserlerini sade ve samimi bir dille kaleme alan Bekâyî klasik çizgide kalmış, aşıkâne duyguları ve lirizmi ön planda tutmuştur. Vezni kullanma hususunda orta seviyede olan şair, imale ve zihafın dışında vezni genellikle başarılı kullanmıştır. Eserlerinde Arapça ve Farsçaya da oldukça hâkim olduğu görülmektedir. Ancak Bekâyî, bu kelimeleri uzun tamlamalar içerisinde kullanarak dilini ağırlaştırmamıştır.

Bekâyî, Türk edebiyatında ilk manzum Battal Gazi destanının sahibi olarak bilinmektedir. Zira edebiyatımızda mensur olarak birçok Battal Gazi destanı yazılmasına rağmen, manzum olarak ilk defa şairimiz tarafından kaleme alınmıştır. Mensur bir nüshadan nazma aktarıldığı tahmin edilen eser, Bekâyî'nin *Battal-nâme*'yi samimi ve coşkun bir dille, biraz da kısaltarak manzum bir şekilde yazmış olduğu yaklaşık yedi bin beyitlik eseridir. Şeyhülislam Arif Hikmet Bey *Tezkiretü's-Şuarâ* adlı eserinde Bekâyî'nin bu eserler dışında, bir de *Mevlid-i Nebî* manzumesi olduğunu bildirirse de, bu eserin nüshalarına henüz rastlanmamıştır. Kaynaklarda Bekâyî'ye atfedilen *Hikâye-i Şirvân Şâh* ve *Hârûnu'r-Reşîd Hikâyesi* isimli eserler ise Dârendeli Bekâyî'ye ait değildir.

Bekâyî'nin dışa dönük ve etrafında olup bitenlere karşı oldukça dikkatli bir şair olması, onu *Battal-nâme* ve *Kitâb-ı Kerbelâ'yı* yazmaya yönelten en önemli etken olarak gösterilebilir. Zira devrin insanları bu iki eseri asıllarından anlayamadıklarından yakınıp Bekâyî'den manzum hâlde yazmasını istemişlerdir. Şairliğini halkın faydası yönünde kullanan şair, onların bu arzusu karşısında *Battal-nâme* ve *Kitâb-ı Kerbelâ'yı* kaleme almıştır.

Fuzûlî'nin *Hadîkatü's-Süedâ*'sını manzum şekilde kaleme alan Bekâyî, Fuzulî'nin eserindeki ilk beş bâbı atlayarak Hz. Hasan'ın Medine'de dünyaya gelişiyle eserine başlamıştır. Bunun dışında muhteva olarak büyük oranda *Hadîkatü's-Süedâ*'ya bağlı kalmıştır. *Hadîkatü's-Süedâ*'nın mensur kısımlarını büyük bir titizlikle manzum olarak eserine aktaran Bekâyî, manzum kısımlarını da atlamamıştır. *Hadîkatü's-Süedâ*'da geçen manzumeleri daha sade bir dille kimi zaman kendi yorumlarını katarak, kimi zaman da ana düşünceyi korumak suretiyle tamamen değiştirerek aktarmıştır.

Bu çalışmanın, bilinmeyen bir eseri gün yüzüne çıkarmasıyla birlikte Fuzûlî'nin *Hadîkatü's-Süedâ* adlı eserinin manzum olarak yazılmış ilk ve tek örneği olması bakımından da edebiyat tarihi için naçizane bir katkı sağlayacağını ümit ediyoruz. Ayrıca bu tür çalışmaların diliçi çeviri, metinler ve kültürler arasılık bağlamında da ayrı bir önem arz ettiği kanaatindeyiz.

3.4. Tenkitli Metin

Hāzā Kitāb-ı Şühedā Hüseyin-i Kerbelā Der-Nazm-ı Bekāyī Raḥmetu'llāh¹

Bismi'llāhir'-raḥmāni'r-rahīm

mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

1B 1 İlähî 'abd-i bīmārım İlähî
Za'îf u ma'şiyet-kārım İlähî²

Ne yüzlerle saña idem münacât
Günâhımdan şerm-sārım İlähî³

N'îçün hâcâtımı itmem ki yoḡdur
Ki senden ġayrı Ğaffārım İlähî⁴

Esîr-i bend-i 'işyân oldıġımçün
Melâletde giriftārım İlähî⁵

5 Seniñ deryâ-yı luḡfiñ bî-nihâyet
Sezâ-yı қаtr-ı ebḡārım İlähî⁶

Ümid-i raḡmetiñ her laḡza her dem⁷
Penâhım münisim yārım İlähî

¹ A, Hāzā Kitāb-ı Kerbelā Nazm-ı Bekāyī Raḡiya'llūhu 'Anhu. B, Kitāb-ı Kerbelā C, Hāzā Kitāb-ı Maḡtel-i Şühedā D, Hāzā Kitāb-ı Kerbelā E, İ

² 1-27: — C, 1-541: — İ

³ Saña idem: idem saña E // Şeremsār: şeremdār B

⁴ Hâcâtımı: hâcetimi A

⁵ Esîr-i bend-i: esîr-i bende E /Oldıġımçün: oldıġıçün A/ Melâletde: melâlinde A, melâletle B

⁶ 5 ve 6 E'de yer deġişmiştir. / Sezâ-yı қаtr-ı: Sezâ-yı қаtre B,D,E

⁷ Dem: şeb D,E

Nice ‘iŝyānımı penhān idem kim

Ṭapuñda keşf-i esrārım İlähî¹

Gülistān-ı rızāña ārzū-mendim

Velākīn beste-i hārım İlähî²

Benim bāğ-ı cinānıñ ‘andelībi

Cinān kim hār-ı gülzārım İlähî³

2A 10 Metā^c -ı sūk-ı raḥmetden ḥarīdār

Olup luṭfa sezā-vārım İlähî⁴

Serāy-ı ‘afva geldim dest-beste

Zünübımdan dil-āzārım İlähî⁵

Ḳapuñda cürm-i penhānım ‘ayāndır

Anıñçün kân-ı efkārım İlähî⁶

Zelīl itme Bekāyī pür-ḥaṭāyı

Bu ancaḳ ‘arż-ı ızmārım İlähî⁷

Ḥaḳ Celle Ve ‘Alā Ḥazretlerine Ḥamd u Şenā-yı Dğ’imî⁸

¹ 7: — D

² Rızāna: rızānı D // Beste-i hārım: beste-i sârem A, best-i hârem E

³ Benim: menem E // Cinān: cenān A,E / Kim: ki B / Hār-ı: h’âh-ı A, B

⁴ Sezā-vârem: sezā-zârem D

⁵ Serāy-ı: sezā-yı ; Dest-i: deste

⁶ Cürm-i penhānım: cürmim penhānım E // Anıñçün: anıñ için A

⁷ ‘Arż-ı: arż-ı A

⁸ Na‘t Allāh ‘Azze ve Celle D, Bismi’İllāhırrahmāni’r-rahīm B, Baḥr-i Hecez E, — İ,

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

İsmi Rezzāk oldu Raḥmāni'r-raḥīm

Ḳulhüva'l-lāhu'l-lezī ferdün ḥakīm¹

15 *Yeḥlūku'l-ḥaḳḳ külle şey'in mā yeşā*

Mālikü'l-mülki ve tu'ti men teşā²

Ḥamd u şükr-i lâ-^ç idād u bî-ḳıyās

Bî-nihāyet hem şenā vü hem sipās

Şan^ç at-ı ḳudretle tā kim ol Vedūd

Çün yaratdı Ādemi virdi vücūd³

Virdi ^ç aḳlı fehmi idrāk-i kemāl

Virdi rūḥı ilmi ḥüsn ile cemāl⁴

Geldi neslinden cihāna enbiyā

Didiler emr-i Ḥudāyı bî-riyā⁵

20 Her biri gösterdi nice mu^ç cizāt

İtdi emr-i nehyi ḥalka beyyināt

Bā-ḥuşūş oldu müzeyyen bu zemīn

Kim irişdi *rahmeten li'l-^çālemīn*

¹ Rezzāk oldu raḥmāni'r-raḥīm: rezzāḳu'r-raḥmāni'r-raḥīm D, rezzāḳı evvel er-raḥmāni'r-raḥīm E // Ferdün ḥakīm: ferd-i ḥakīm E / “*De ki: O, her şeyi bilen tek Allah'tır.*”

² Ve: — A / Teşā: yeşā E / “*Sen mülkü dilediğine verirsin, dilediğinden de alırsın.*” (bk. Āl-i İmran, 26)

³ Şan^ç at-ı: şan^ç atu ve ; Tā: — A

⁴ Fehmi: hem idrāk u A

⁵ Bî-riyā: kibriyā E

Na‘t-ı Resûla ‘İllâh Şallallâhu ‘Aleyhi Ve Sellem Ve Fî-‘Kâfiyeti’n-Nûn¹

mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

Eyâ ey mazhar-ı nûrî dıraḥşân-ı felâketden

V’eyâ ey aḫher-i şemsi Bedihşân-ı risâletden²

2B

Mücellâ pertev-i ḫüsniñ hezârân mihr-i tâbından

Mu‘ allâ ḫulķiñ evşâfi müberrâdur kemâletden³

Bu ‘ âlem teşne-mâ iken bulupdur ḫatre-i ḫayvân

İrişdi gevher-i şer‘iñ bu deryâ-yı selâmetden⁴

25 Sebîl-i himmetiñ bilen muḫalled devleti buldı

Ṭariḫ-i nefretiñ bulan ḫalâş olmaz ḫalâletden⁵

Olunmaz ḫatre-i vaşfiñ nihâyet ola mı baḫre

Bilinmez gevher-i *levlâk*⁶ ḫaberdârım bidâyetden⁷

Baḫr-i Remel Ve Fî-‘Kâfiyeti’l-Vāv⁸

mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

¹ A, Na‘t-ı Resûl Şalla‘İllâhu ‘Aleyhi Ve Sellem D, Baḫr-i Remel E, — İ

² Ey: — A / Eyâ: elâ D / Nûr-ı: rû-yı E // Aḫher-i: mazhar-ı E

³ Evşâfi: ey şâfi D / Kemâletden: kemâlınden A, maḫâlatdan D

⁴ Teşne-mâ: teşne-mât A,B / Bulupdur: bilipdür E // Şer‘üñ: şem‘üñ B/Selâmetden: selâletden A,D, selâsetden E

⁵ Bilen: bulan B // Bulan: tutan B

⁶ Levlâk: evlâk D / “*Levlâke levlâke lemâ halaktü’l-eflâk*” *Sen olmasaydın bu alemi yaratmazdım*, anlamına gelen kutsi hadisten iktibas edilmiştir.

⁷ ḫatre-i: — E // Levlâk: evlâk D

⁸ A, Baḫr-i Ṭavîl B, Baḫr-i Hecez E, — D

Gel ey dil mihr-i dünyādan hāzer kı̄l bī-vefādur bu
Şafāsı cāvidān olmaz zīrā kān-ı cefādır bu¹

‘Arūs-ı bī-nevādur kim kimesne idemez tenkīh
İder mi bokrini inzāl hezārān āşinādur bu²

Cemāl-i nā-pesendini nigāhī inkişāf ider
Görinür şüretā ra‘ nā velākīn bed-liķādır bu³

30 Zülāl-i sāgarı rengīn ider teşne-dile i‘tā
İçen ser-mest-i cān olur şerāb-ı nā-sezādır bu⁴

Eger bir kı̄tresi seyl-āb iderse kı̄alb-i maḥzūna
Ḥarāb-ı yāb ider cismi ‘aṭā-yı pür-ḥaṭādır bu⁵

Ve yā bir zerre zehrinden irerse bu dil ü cāna
Ebed bulmaz belāsından necātı kim ezādır bu⁶

Virir genci ‘ayān evvel kı̄adīm-i mihrībān-āsā
Nihānī renc ider şoñra ki derd-i bī-devādır bu⁷

Hevāsı intihā bulmaz budur a‘dā-yı zū’l-vecheyn
Edāsı müntehā olmaz bilinmez mā-cerādır bu⁸

¹ Dil mihr-i dünyādan: mihr-i dil-i dünyāya A, Dil: — B // Olmaz: olmaz ki D / Kān-ı: çok D

² Bī-nevādur: nevādur ; Kimesne: kimseler A // inzāl: zāl A

³ 29a: Cemāl nā-pendini mekkār gehi keşf ider ‘ayyār C / Nigāhı: nigāhın E

⁴ İ‘tā: a‘tā E // cān: kı̄an A, C, E

⁵ ‘Aṭāyı: beķāyı B

⁶ Zehrinden: mihrinden A,B,E, nehrinden C/İrerse: iderse C, E//Kim: kem A, C/Ezādır: adādur A,B,C,D

⁷ ‘Ayan evvel kı̄adīm-i: kı̄adīm evvel ‘ayān-ı D // Ki derd-i bī: aña derd-i B, C / Devādır: nevādır D

⁸ Zū’l-vecheyn: ol vecheyn D // Müntehā: intihā D, E

35 Eyā bilmem ne hāletden idersiñ terk-i endiše

Seni bir gün bu hāletden ırağ iden belādur bu¹

Ki senden ibtidā kıanı gelenler n'oldı bu cāya

Ġubār-ı cismini dāmīde kılmışdır hevādır bu²

3A

Yā kıanı bihter-i 'ālem Resūl-i Kibriyā n'oldı

Ne itdi ol şehin-şāha ne halk-ı bed-gedādır bu

Ķanı Şiddīķıla Fārūķ kıanı 'Osmānile Ħaydār

Ħuṣūṣā āl-i aṣhāba ne kııldı ne revādır bu

Ħasan geldi bu bezm-i nā-sezā içre ne kām aldı

Aña cāmı virüp sākī didi iç zehr-i mādır bu³

40 Ħüseyn-i Müctebā geldi bu şahn-ı rezmgāh içre

Didiler ġayrı vir cānı ki deşt-i Kerbelādır bu⁴

Ķaṣīde-i Murabba⁵

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Gerdiş-i gerdün elinden kimse bir kām almadı

Cevrile cān virdi bir dem zevk-i eyyām almadı

¹ İdersiñ: iderse A / Terk-i: gerçi C // Bu hāletden: hāyāletden A, C hāyāliñden B

² Ki senden ibtidā kıanı: nefār kııl senden evvel kim D // Ġubār-ı cismini dāmīde kılmışdır: ġubār-ı cismini dāmīde kılmış A, ġubār-ı cismi dāmīde hemān kılmış B, ġubār-ı cismi dāmīde kılmışdır C, ġubār-ı cismini dāmīde kılmışdı D / Hevādır: hebādır D, E

³ Kām aldı: hāl oldı B, C // Cāmı virib sākī: sākī virib cāmı D

⁴ Remzgāh: zermgāh AB,E, rız mekān D

⁵ A, Murabba^c B, Beyt-i Sa^c di D, Beyt E, — C

Sākī-i devrān virir her teşneye āb-ı ecel
Kimdir ol bu bezme geldi destine cām almadı¹

Sebeb-i Te'lif-i Bekāyī Bahrū'l-Müseddes Ve Fi-Bakıyye-i Kāfiyeti'n-Nūr²

mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün
Meger bir gün ehibb u āşinādan
Dirildiler tebār-ı Müctebādan³

Dutup dest-i ta' arruzla girībān
Didiler söyle kār-ı bī-vefādan⁴

45 Beyān it gerdiş-i devrān cefāsın
Haber vir Kerbelā-yı nā-sezādan⁵

Görelim pişe-i gerdūnu ey yār
Hem āgāh olalım bu mā-cerādan⁶

Didim anı beyān itmiş Fuzūlī
Dimişdir ibtidā-yı intihādan⁷

Didiler neşr ile itmiş beyānı
Sen anı eyle nazm-ı müntehādan⁸

¹ Virir her teşneye āb-ı ecel:elinden teşne viridi bu ecel D, seni virir her teşne āb-ı ecel E

² Sebeb-i Te'lif-i Kitāb-ı Kerbelā B, Sebeb-i Te'lif-i Vak'a D, Bahr-i Meşnevī E

³ Müctebādan: Muşafādan C

⁴ 44: — E / Kār-ı bī-vefādan: kār-ı vefādan A, bār-ı Kerbelādan C

⁵ 45-86: — B / Haber vir Kerbelā-yı nā-sezādan: Hem āgāh olalım bu mā-cerādan A

⁶ 46: — A

⁷ İbtidā-yı intihādan: intihā-yı ibtidādan A

⁸ Anı: — C, E // Nazm-ı müntehādan: nazmı ol müntehādan C

Ki naql itmiş vefât-ı Muşafâyı
Dimiş cüz'-i belâ-yı enbiyâdan¹

50 ' Ayân itmiş dahı Zehrâ vefâtın
Beyân itmiş vefât-ı Murtaẓâdan

3B Bular meşhûr olupdur nâş içinde
Bilindi ibtidâsı intihâdan²

Hemân bize beyân it Kerbelâyı
Ḥasan nûş itdigi hem zehr-i mâdan³

Didim taqrîr ise veznile sizi
Ḥaber-dâr idem âl-i Muşafâdan⁴

Murâd itdim idem veznile taqrîr
Ġazâ-yı Kerbelâ-yı pür-cefâdan⁵

55 Müzeyyen eyleyim ' uryâna neşrin
Hezâr elvânile mevzûn ẓabâdan⁶

Mu' ayyen ola tâ kim âl-i evlâd
Ne çekmişdir bu dehr-i mâ-sivâdan⁷

¹ D'de mısralar yer deġişmiştir. / Muşafâyı: Muşafâdan C, D

² Nâş: ḥalk C // Bilindi ibtidâsı intihâdan: bildirdi intihâsı ibtidâdan A

³ Hem: ol C, D

⁴ Sizi: sözi D, sezâ E // İdem: ideyim C / Âl-i: anı E

⁵ 54a: Murâd itdim veznile taqrîri ben D

⁶ 55: — C / ' Uryâna: a' lân D, ' uryân-ı E

⁷ Tâ kim: ki tâ A

Nice dünyānıñ endişin görince
Ricāl ağlar şehīd-i Kerbelādan¹

Eser bād-ı semūmı bağ-ı cāna
Nihāl ağlar şehīd-i Kerbelādan

Firāķ-ı bī-necātñ teşnesiçün
Zülāl ağlar şehīd-i Kerbelādan

60 Görüp dest-i cefāda rezm-gāhı
Cibāl ağlar şehīd-i Kerbelādan²

Hayāl-i rencini kılsa te'emmül
Kemāl ağlar şehīd-i Kerbelādan³

Ḥazret-i İmām Ḥasanıñ Zehri Nüş İdüp Şehīd Olduđı⁴

mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün

Gel ey derd-i ğama olan giriftār
Gel ey meydān-ı mihnetde zaḥım-dār⁵

Gel ey gerdün güliniñ kār u zārı⁶
Gel ey mahzūn iliniñ pāydārı

¹ Nice dünyānıñ endişin: Nisā dünyā endişesin A, nisā dünyānıñ endişesin C, senā dünyānıñ endişin E

² Rezm-gāhı: Zermgāhı A, remzegāhı C, bezmgāhı D

³ 60 ile 61 D ve E'de yer değişmiştir. / Kılsa te'ammül: görse tefekkür D

⁴ A, Ḥazret-i İmām Ḥasanıñ Zehri Nüşü D, Baḥr-i Beyān Remel İmām Ḥüseyniñ Şehīd Olduğım Beyān E, — C

⁵ Derd-i ğama: derde nice D, E // Zaḥimdār: raḥimdār E

⁶ Kār u zārı: zārı kārı C

Beyān idem saña yār-ı cihānı

‘ Ayān idem saña kār-ı nihānı¹

4A 65 Eger tevfiķ iderse Kibriyādan

Irağ olur ise bu dil riyādan²

Saña naķil ideyim Kerbelāyı

Saña tibyān ideyim her belāyı

Kişiniñ şanı olunca ‘ ulādan

Ħalāş olmaz ebed renc ü belādan³

Belādur ehl-i derdiñ yādgārı

Belādur mübtelāniñ ğam-güsārı

Belā da‘ vā-yı ‘ aşkıñdur güvāhı

Belā sevdā şebiniñ bedr-i māhı⁴

70 Belādur derd-i ‘ uşşāķiñ devāsı

Belādur renc-i müştāķiñ şifāsı⁵

Muĥabbet ol kişiye oldı maĥbūb

Belālar oldı anıñ üzre mañşūb⁶

¹ Nihānı: cihānı D

² Riyādan: kibr ü riyādan A

³ Olmaz: bulmaz A / Ebed: ider C

⁴ 69: — C, E / Māhı: kārı A

⁵ Belādur: belā E / Devāsı: da‘ vāsı A // ‘ Uşşāķiñ: ‘ uşşāķiñdur E

⁶ Baĥr-i Meşnevi D / Muĥabbet ol: muĥibb oldı A, E, mucib oldur D

Buyurmuşdur dahı şāh-ı risālet
Bu aḥbāra gel imdi kı l ri' āyet¹

Muḥakḳak bil ki bir ḳavme İlähî
Muḥabbet kılsa anlara nigāhî²

Ḳılır anı belānîñ ibtilāsı
Olur maḥbūb muḥabbet mübtelāsı³

75 Cihān içinde eşedd-i ' uḳūbet
Kime geldi dir iseñ her muşîbet

Gelüpdür ol Ḥasan hem Müctebāya
Ḥüseyne kim şehîd-i Kerbelāya⁴

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Her belā kânı Ḥasan hem Ḥüseyin
Seyyid-i şübbān-ı cennet nūr-ı ' ayn⁵

Baḥr-i Remel Ve Ḳāfiyetü'r-Rā⁶

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Bu rivāyet pîşesinden cān u dil bîzār olur
Rāvîler endîşesinden dîdeler hün-āb olur⁷

¹ 72: — D

² 71 ile 73 D'de yer deĝişmiştir.

³ İbtilāsı: ibtidāsı A, C // Olur maḥbūb: maḥbūb olur A

⁴ Ol: bil C, E / Hem: ol C, E bil D // Kim: hem C

⁵ Hem: ile C

⁶ A, Beyt Baḥr-i Hicret D, Baḥr-i Beyān-ı Remel E, — C

⁷ Rivāyet: muḥabbet C // Rāvîler: bu revāt D, rivāyet E

4B Çünkü hicret kıldı peyğam-ber Medīne şehrine
Fāṭıma geldi hem ʿ Alī anda istiḳrār olur¹

80 Hicretiñ dördinci yılı geldi dünyāya Ḥasan
Hem beşāretle Resūl-i Kibriyā iḥbār olur²

Geldi Zehrā ḥānesine işidüp anı Resūl
Didi maʿ sūmı getirüñ gör nice esrār olur

Naql ider Esmā ki anı şarı hırķaya şarup
Ben getürdim ol Resulu'llāha çün iḥzār olur³

Çün Resūl görünce anı didi yā Esmā saña
Dimedim mi şarı renge şarma kim izhār olur⁴

Bir beyāz renge şarup virdim mübārek destine
Aldı telḳin eyledi kim ğarka-i envār olur

85 Yā ʿ Alī didi bu tıflıñ ismine ne diyelüm
Sen bilirsıñ yā Resūlu'llāh deyüp enzār olur⁵

Ol Resūlu'llāh didi ben de tecāvüz itmezem
Görelim elbetde emr-i fāʿ il-i Muḥtār olur⁶

¹ Fāṭıma geldi hem ʿ Alī: Fāṭıma vü ʿ Alī geldi C

² Yılı: günü D // Resūl-i Kibriyā iḥbār: Resūlu'llāh istiḥbār C, E

³ Ki: kim D, E / Esmā ki anı: kim anı Esmā C

⁴ İḥzār: iḥşār D, aḥşār E

⁵ Enzār: inzār E

⁶ 86: — E

Geldi Cebrâ'il didi kim Hâk selâm itdi saña
Koydı ol ma' sūmîñ ismini işit ikrâr olur¹

Çün ' Alî Mūsāya Hārūn menzilindedür saña
Anıñ oğlu Şîr Beşîr ismini koy âşâr olur²

Ya' nî süryānî dilince ismidür anıñ Hâsan
Çün Hâsan didiler aña dilde ismi câr olur

90 Diñle evşâf-ı cemîlîñ tâ biraz naql idelim
Baħr içinden alayım bir kaçre kim işâr olur³

Tarḥ idem ol kaçreyi kim tâ ki iğrâk olmayam
Çünkü kaçre zıkr olunca yine bir ebḥâr olur⁴

Nîzesinden dürri izhâr eyleyim ğavvāsveş
Yâ kanı şarrâf-ı râġıb kim bugün bāzâr olur⁵

Rāvîler didi meger bir gün Resûl-i Kirdgâr
Gögsine aldı Hâsanı bu ḥaber nişâr olur⁶

5A Didi *allāhumme innî uḥibbuhu fe-eḥibbehū*
Severem ben bunu sen de sev bu söz beşşâr olur⁷

¹ İsmi: ismin sen B, C

² Menzilindedür saña: menziline durur E // 87 D ve E'de 89'dan sonra yazılmıştır. 86b ile 87b D ve E'de yer deġişmiştir. / Şîr Beşîr ismini koy: Beşîr ismini kodı E

³ İçinden: içinde B,C,E / Alayım: alalum B / İşâr: enhâr D, E

⁴ Tarḥ: tariḥ A / Kim tâ ki: ben tâ kim D, kim tâ kim E // Zıkr: deñiz: A, E / Yine bir: yine A, E

⁵ 92: — C,E / Nîzesinden: dişesinden A, rîzeminden B

⁶ Didi meger bir gün: didiler bir gün ol C, itdi rivâyet ol D // Nişâr: işâr C

⁷ 94: — C,D / "Allāhum, ben onu seviyorum, sen de sev."

95 Mescid içinde ʿ ibâdet ider iken hem Resûl

Yanına geldi Ḥasan çün nâzır-ı dîdâr olur¹

Ṭutdı hem geysûların yaʿ nî mülâʿabe ider

Eyledi anı der-âgûş bil nice aḥbâr olur²

Sürdi yüzün yüzine hem bu ḥadîşi söyledi³

Bâğ-ı şânında bil anıñ şefkati enhâr olur

allâhümme eḥibbehû ve eḥibbû men yuḥibbehû⁴

fâʿ ilâtün fâʿ ilâtün fâʿ ilâtün fâʿ ilün

Bu yiter kim anlarıñ şânında buyurdı Resûl

Şöhreti şemsinde râz-ı pür-ziyâ envâr olur⁵

el-ḥasan veʿl-ḥüseyn seyyid-i şübbân-ı ehleʿl-cenneti⁶

Mesnevi⁷

fâʿ ilâtün fâʿ ilâtün fâʿ ilün

Yaʿ nî buyurdı Ḥasan ile Ḥüseyn

Ehl-i cennet ser-firâzı nûr-ı ʿayn

¹ İder iken: iderken A // Yanına geldi: gördi yanına C / Ḥasan çün: çün Ḥasan A

² Hem geysûların: geysûlarını B / Mülâʿabe: taḳbîl A / Yaʿ nî mülâʿabe ider: mülâʿabe eyledi C // Eyledi anı: anı eyledi D / Bil: gör D

³ Yüzün yüzine: yüzine yüzini C / Hem : — A

⁴ B, Allâhümme Eḥibbe ve Eḥibbe Men Yuḥibbeʿl-Ḥasan veʿl-Ḥüseyn Şübbân Men Yuḥibbe A, Ḥadîş Allâhümme Eḥibbe ve Eḥibbe Men Yuḥibbe D, — C,E // “Allah’ım onu sev ve onu seveni de sev”

⁵ Şemsinde: şânında D

⁶ B,D, — C,E / A’da 97’den önce yazılmıştır. “Ḥasan ve Ḥüseyn cenneteki gençlerin efendileridir.”

⁷ A, Baḥr-i Ṭavîl E, — B,C,D

100 Bir gün oturmuşdı fahrü'l mürselîn

Cem^ç olup geldiler aşhâblar hemîn

Hem Ḥasan geldi oturdı nâ-gihân

Döndi aşhâbına peygâm-ber hemân¹

Didi bu oğlum Ḥasan server durur

Hem ḥalîmdür seyyîd-i şevher durur²

Bir vaqitde ceng için leşker gele

Tâ bunîñ bir sözi ile şulḥ ola³

İbn-i ^ç Abbâs naql ider peygâm-berîñ

Meclisinde oturırken serverîñ⁴

105 Fâtıma çün geldi feryâd eyledi

Yoḡ Ḥasan hem Ḥüseyn baba didi⁵

Hem ^ç Alî yoḡdur ki bula anları

Sen kayurma didi ol cenânları⁶

5B Anları şaḡlar Ḥudâ olma melûl

Hem du^ç â kıldı elin tutdı Resûl⁷

¹ 101: — D / 102: — C

² Bu oğlum: oğlum bu A

³ Bir sözi ile: sözi ile anlar C / Sözi ile: söziyle A

⁴ Peygâm-berîñ: peygâm-beri D // Serverîñ: serveri D

⁵ Geldi: gelüp C / Çün geldi: geldi çü D // 105b: Baba ḡâ'ib hem Ḥasan Ḥüseyn didi D / Hem: ile C, ve E

⁶ 106: — D / Yoḡdur ki: yoḡdur A / Ol cenânları: ol cânları A, B, hem ol cânları C

⁷ 107: — B

Geldi Cebrâi 'l virüp Hâkdan selâm
Didi kim sen çekme ğam hiç yâ imâm¹

Bil efâzıl ehl-i dünyâdır olar
Hem e'âzım ehl-i 'uqbâdır olar²

110 Gönderüp iki ferîşte ol Ğanî
Perr ü bâl üstinde tutmuşlar anı³

Ol Benî Neccâr hañiresündedür
Ol melâ'ikler nazîresindedür

Vardı peyğam-ber hañireye hemân
Ol Hâsanı aldı getürdi 'ayân⁴

Hem Hüseyni bir ferîşte getürür
Ol Ebû Eyyüb Enşarî görür⁵

Görmedi çün kim melâ'iki hem ol⁶
Şandı ikisin de götürmiş Resûl

115 Didi kim vir bunlarıñ birin baña
Tâ sebük-bârlık ola hâşıl saña

¹ Sen çekme ğam hiç: sen çekme hiç ğam A, ğam çekme aşlâ C

² Efâzıl: fâzıl-ı A // E'âzım: aĝâzım-ı A, aña kim D

³ Ferîşte: ferîştâh D // Üstinde tutmuşlar: üstine almışlar C

⁴ 'Ayân: revân C, D, E

⁵ Ol Ebû: anı ol D

⁶ Hem ol: ol A, B

Didi peyğam-ber Ḥasan bil bendedir
Hem Ḥüseyn bir melek egnindedir¹

Ol Zübeyr oğlu rivāyet eyledi
Çün Ḥasan aḥlākımı ol söyledi²

Didi bir gün eyledim ‘azm-i sefer
Cū‘iyetden qalmadı bizde zafer³

Vardı naḥlistāna çün kim ol İmām
Yoğıdı ḥurma daḥı anda temām⁴

120 Ben didim olaydı ḥurmalar ziyād
Dām-ı cu‘dan bir dem olaydım āzād⁵

İşidüp anı Ḥasan kıldı du‘ā
Didi ḥurma vir bize sen ey Ḥudā⁶

6A Zāhir oldı anda bir ḥurma hemān
Bitdi ḥurmalar yediler ol zemān⁷

Bu ‘aceb midür ki oldur ‘ālī-zāt
Şāh-ı ‘ālem nūr-ı çeşm-i kā’ināt⁸

¹ Ḥasan bil: bil Ḥasan A, C, E // Egnindedür: elindedür D, E

² Çün Ḥasan: Ḥüseyn B, hem Ḥasan D / ol: hem B, şerh C çün D

³ Cu‘iyetden: çün rai‘yetden C / Zafer: eşer B

⁴ Ol: — A / Naḥlistāna çün kim ol: ol naḥlistāna çün kim E

⁵ Olaydım bir dem: bir dem olaydık A / Olaydım: olaydı C

⁶ Sen ey Ḥudā: bār-ı Ḥudā C

⁷ Yediler: yidik B

⁸ 123: — C / Ki: kim B, E / Oldur: ol kim D

Kim kıla anıñ velāyetin temām

Kim kıla anıñ kerāmātın ‘ ayān¹

125 Çünkü vaşf olmaz şıfātından saña²

Söyleyim bārī vefātından saña

Baħrū’l-Hezec Kāfiyetü’r-Rā³

fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilün

Bir fenā dünyā ki evvel yār olup mihrin virir

Soñra raħmin terk idüp aġyār olur ھاħrın virir⁴

‘ Aħıbet ider anı müy-ı gedāya ihtiyāc

Her kime şimdi Süleymān olmaġa mührin virir⁵

Kimini zillet derinde ser-nigün ider kimin

Mülk-i riş atde Feridün olmaġa dehrin virir⁶

Kerbelā deştinde kimin eyledi teşne řehid⁷

Sākī-i gerdün elinden kimine zehrin virir

Baħr-i Hezec Remel Ve Kāfiyetü’n-Nūr⁸

¹ Velāyetin: velāyet D / Temām: ol temām A, beyān B, C // ‘ Ayān: beyān B, temām D, E

² Olmaz: olmımaz A / Saña: Baña C

³ A, Kāfiyetü’l-Müseddes Min-Baħri’l-Hezec D, Beyt E — C

⁴ Ki evvel: evvel kim B/Ki: kim A,D,E // Raħmin: raħmi C, D, E / İdüb: ider B / Olur: olup C, E

⁵ Anı müy-ı: Seni mür-ı A, anı mür-ı C / Gedāya: gedāya daħı A // Her: hem E

⁶ 128: — C / Zillet: zinet E // Mülk-i: mālİK-i A / Olmaġa: eyleyüp A

⁷ Eyledi teşne: teşne hem eyler C / Teşne: āteřine E

⁸ A, Kāfiyetü’l-Murabba‘ min-Baħri’l-Hezec D, Baħr-i Remel E, — B,C

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

130 Bu rivāyet nālesinden kimse şādān olmasun

Tā hikāyet jālesinden gonca ḥandān olmasun¹

Bir piyāle jāledür kim 'ālemi medhūş ider

Cür' asından nūş idenler nice sekrān olmasun²

Diñle imdi naql ideyim n'oldı aḥvāl-i Ḥasan

Zāhir idem nazmını neşrinde penhān olmasun³

Kūfe şehrinde müsekkın olmışıdi ol 'Alī

İtdi ḥalkā şer' i icrā tā ki nā-dān olmasun

Ḥākim idi hem Mu'āviyye şehr-i Şāma çün

Ḳaşr idem bu sözleri kim cümle tibyan olmasun⁴

6B 135 'Abdu'rahmān İbn-i Mülcem adlu vardur bir la'īn

Ḳasd iderdi kimse Ḳasd-ı Şāh-ı merdān olmasun⁵

Ḳılıcın zehrile seyl-āb itdi hengām-ı seḫer

Buldı mescidde 'Alīyi böyle düşmān olmasun

¹ Nālesinden: tā ki senden A // Jālesinden: jāyesinden A, nālišinden C

² 131: — C / Piyāle jāledür: piyāle zārdur B, beyāna rāzıdur C, peyāle rāzıdur D / İder: ider ol

³ Nazmını neşrinde: neşrini tā bende D

⁴ İdi: itdi ; Mu'āviyye: Mu'āviyyeyi ; şehr-i Şgma: şehriñ şāhı: A / Mu'āviyye: Mu'āviyye anda C // İdem: idelüm C, idüp E / Kim cümle: cümle C

⁵ 'Abdu'r-rahmān: 'Abdu'rahmān (vezin gereği) / Adlu vardur bir la'īn: var idi bir la'īn ādū A // Ḳaşd-ı şāh-ı merdān: şāh-ı merdān Ḳaşd-ı merdān A, Ḳaşdı daḫı şādān D,E

‘ Āķıbet fırşat bulup urdı namāz içre anı
 Kaçdı ol dem ya‘ nī kim bu iş nümāyān olmasun¹

Ehl-i Kūfe geldi gördi hem Hüseynile Hasan
 Zār u efgān eylediler nice giryān olmasun²

Hem didi olsun halīfe ekber evlādım Hasan
 Bey‘ at itsün āl-i aķbābım perişān olmasun

140 Bil İmām işnā‘ -aşerdendir Hasan hem Müctebā³

Nūr-ı çeşm-i Murtezādur nice zī-şān olmasun

Çün serīr-i salţanatda hās u ‘āmı cem‘ idüp
 Huţbesinde nice minber pāy-ı nūrān olmasun⁴

Hem benim İbn-i Beşīrū’n-Nezīrī ol Hāşimī
 Taht-ı hükümimde olan nā-şād-ı devrān olmasun⁵

Evc-i hurşīdim şu‘ ā‘ ı iltifātımda benim
 Şemme-dār olsun ki hiç h‘āh-ı şebistān olmasun⁶

Cedd-i pākım dīn-i Haķķa da‘ vet itdi sizleri
 Cehd-i sa‘ y itdi ki kimse ehl-i tuġyān olmasun⁷

¹ İçre anı: içinde kim D // Ya‘ nī kim bu iş: bu iş kim ya‘ nī D

² 138: — C / Hüseynile Hasan: Hasan ile Hüseyn E

³ Hem: ol B

⁴ Nice: — A

⁵ İbn-i Beşīrū’n-Nezīrī ol: İbn-i Beşīr ibn-i Nezīrī B, C, İbnü’l-Beşīrū’l-Nezīrī’l D, İbn-i Beşīrū’n-Nezīrī E // Olan: olanlar C / nā-şād-ı devrān: nā-şād-ı revān A, şāh-ı devrān C

⁶ 143: — C,E

⁷ Da‘ vet itdi sizleri: itdi sizleri şurū‘ A // Cehd-i sa‘ y itdi ki: ceddim sa‘ y itti ki A, cehd-i ġayret eyledi kim D / Ehl-i tuġyān: tuġyān D

145 Hem benim atam ‘Aliyyü’l-Murtezâdan sizlere

Çün sa‘âdet irdi kim evşâf-ı imkân olmasun¹

Ben de sizi anlarıñ yolına ihdâ eylerim

Tâ ki cehlile kimesne şâhib-‘ işyân olmasun²

Kim baña tâbi‘ olursa tâbi‘ olur anlara

Kim baña olsa muhâlif anlara yâr olmasun³

İbn-i ‘Abbâs tırdı didi yâ kavm-i İmâm Hasan

Bey‘ at ister kimseniñ tâ‘ ahdi noqşân olmasun⁴

Cümle zâr idüpsemi‘nâ hem a‘a‘nâ didiler

Kim aniñ yolında qurbân olmayan cân olmasun⁵

7A 150 İbn-i Mülceci getürdi didi kim atam saña

N’eylediyse söyle a‘ yân tâ ki penhân olmasun⁶

İbn-i Mülcem didi bu taqđır imiş oldı ‘ayân

Hâkim-i Şâm qatlin ister kim dil a‘zân olmasun⁷

¹ Çün: çoq A,B / İrdi: itdi C

² Eylem: iderem B,D,E // Cehliyle: cehdiyle E

³ 147: — E / Tâbi‘: bil ki A // Olsa: olur B / Yâr: yâran A, bân C, D

⁴ Ahdi: qavli D, E

⁵ Cümle: cümlesi A / Hem: ve D / “İşittik, itâ‘at ettik.” (bk. Bakara, 285) // Anuñ: senüñ B, dağı D, E

⁶ Getürdi: getürdiler; kim: — D / Getürdi didi: getürüp didiler E // N’eylediyse: n’eyledi; ‘ayân tâ ki penhân: tâ penhân-ı ‘ayân: A / A‘yân: ‘işyân E

⁷ Didi: didi kim A

Bir kılıç urdı la^cîni iki pâre eyledi
Cisini eyledi iḥrāk aña meskân olmasun¹

Rāvî ider kırk biñ âdem anda bey^c at itdiler
İrtifa^c buldı nice şems-i dirahşân olmasun²

Çün işitdi ḥâkim-i Şâm ol Mu^c âviye hemân
Ḥavf ider kim aḥter-i tevcihi tâbân olmasun³

155 Aldı altmış biñ eri kim ol ^cIrâkı ḥıfz ide
Tâ ki kimse taht-ı iclâlinde fevkân olmasun⁴

Bu yañadan aldı kırk biñ leşkeri çünkim Ḥasan
Vardı istikbâle didi ceng-i meydân olmasun⁵

Vardı Bağdâd ḳurbına çün anda istikrâr ider
Leşkerine didi kimse meyl-i fettân olmasun⁶

Ben umûr-ı mülk için aşlâ ḥuşûmet itmezim
Salṭanat için bu meydân içre cevân olmasun⁷

Bunca er cem^c olmuş idi nehy ile ğârât için
Gördiler kim meyli yokdur arada ḳan olmasun⁸

¹ Eyledi iḥrāk aña: iḥrāk eyleyüp nâ-pâka A, iḥrāk eyledi nâ-pâkı B,C,E

² Rāvî ider kırk biñ âdem anda: râvîler ider anda kırk biñ A

³ Şâm: şâm-ı D // Tevcihi: tevciyye E

⁴ 155: — E / Ki kimse: kimesne A

⁵ Çün kim: tâ kim B, kim çün D // Ceng ü: cenge A, C

⁶ Ḳurbına: şehrine B // Didi: didi kim B

⁷ İtmezim: kılmazam B, D, E

⁸ Kim: çün A / Yokdur: yok kim A, B

160 Cümlesi oldu muh̄ālif orduyı yağma idüp

‘Āṣī oldu ‘ālem içre böyle insān olmasun¹

Çün Ḥasan gördi bu ḥāli gitdi Bağdād şehrine

Yetdi Ḥazrec İbn-i Diḥye behre-mendān olmasun²

Fırsat ister idi vardı vurdı bir ḍarbi añā

Zümre-i aqrān da bu resmile yārān olmasun³

Ṭuṭup anı öldirirler vardı Bağdāda İmām

Yarasını bağladılar tā ki hicrān olmasun⁴

Ḳasīde-i Murabba⁵

7B

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

Çarḥ-ı gerdünñ elinden nice efgān olmasun

Cism-i ḥūnum ḳan döküp dil nice nālān olmasun⁶

165 Söz virüp bāzār-ı miḥnetde alur cān naḳdini

Devr-i zālīm kimseye cān ile cānān olmasun⁷

¹ İdüp: için A

² Behre-mendān: behr-i meydān D

³ Vardı vurdı bir ḍarbi: varup vurdı bir ḍarbi A, vardı urdı hem bir ḍarb D, vardı urdı hem bir ḥarc E // Resm ile: resme C

⁴ Öldirirler: öldürdiler A, B

⁵ A, — B, C,D,E

⁶ Efgān: hicrān D, E // Döküp: döker D, dökem E

⁷ Söz virüp: söz virir B, server-i C

Perverişi pür-bahādur nān virirse cān alur
Bu serāy-ı mīz-bāna kimse mihmān olmasun¹

Bir gedā-veş gūşe-i ʿ uzletde olsun cāvidān
Tek seniñ rāyiñle bu ʿ ālemde sulṭān olmasun

Mesnevī²

mefāʿ ilün mefāʿ ilün feʿ ülün
Ḥasan ḥazretleri bildi cefādan
Eşer yok Kūfe ehlinde vefādan³

Daḥı eş-şulḥu ḥayrun muḳtezāsı
Olur şulḥ itmege aniñ rızāsı⁴

170 Muʿ āviye ile şulḥ itdi ol şāh
Medīne şehrine çün vardı nā-gāh⁵

Didi ehl-i Medīne kim eyā sen
N'ičün şulḥ eylediñ ey rüy-ı aḥsen⁶

Didi kim ḥazne-dār-ı ḥikmetüz biz
Velāyet rütbe-dārı rifʿ atüz biz⁷

¹ 166-167: — E / Serāy-ı: şarāb-ı C

² A, Kāfiye-i Baḥrū'l-Meşnevī D, Baḥr-i Meşnevī E, — B,C

³ Ehlinde: ehlinden A,B,C

⁴ Daḥı eş-şulḥ-ı : didi el-feth-i ḥayra E / Daḥı: didi D / “*Sulḥ hayırlıdır.*”

⁵ Nā-gāh: o şāh E

⁶ Ehl-i Medīne kim: yā ehl-i Medīne C // N'ičün şulḥ: çün eyü D / Şulḥ: — E

⁷ 172: — C,E

Bize zāhir olan size nihāndır
Size meşūr olan bize ʿ ayāndır¹

Henūz iki cevānib leşkeriniñ
Temām olmadı ʿ ömri hiç biriniñ²

175 Şavaş-ı Kerbelā maʿ lūm içündür
O ancak Hüseyn-i mazlūm içündür

Müyesser itmedi cengi baña Hāq
Müyesser oldu zehr içmek muḥakkak³

Medīnede baña fermān olupdur
Hüseyne Kerbelā iḥsān olupdur

8A Umürin her biri bir vaḳte merfūʿ
Her evḳāt oldu çün bir emre mercūʿ⁴

Medīnede çün ol şāhib-saʿ ādet
Müsekkın oldu kıldı istiḳāmet⁵

180 Velī fitneler iʿ lām itdi aʿ dā
Anıñ defʿ ine iḳdām itdi aʿ dā⁶

¹ Mestūr: maḡbūb ? C

² 174: — E / Cevānib: cānib C

³ 176 ve 177 Aʿ da yer deḡişmiştir. / Cengi: çünki A,D, çün kim E

⁴ 178-180: — E / Oldı çün bir emre: bir umūra A, bir umürin oldı B, bir umūra oldı C

⁵ Ol: — A

⁶ Defʿ ine: refʿ ine A

Var idi Başrada aḥbābı anıñ
Muvāfiq yārānı ensābı anıñ¹

Temām otuz sekiz aḥbābın o dem
Bahāne eyleyüp öldirdiler hem²

Ḥasan ḥazretleri işitdi anı
Diyār-ı Şāma ‘azm itdi ‘ayānī

İrişdi Mūşıla çün kim o dildār
Ki Sa‘d-i Mūşilī oldı ḥaberdār

185 Varup karşı ider ikrām u ‘izzet
Mūsāfir kıldı itdi dürlü ḥürmet

Nice gün otırır şeh-zāde anda
Hem ider istirahat ol mekānda

Revān olup varır Şāma İmām hem
Ḥaberdār oldı vālī-i Şām o dem³

Gelür karşı ider ‘izzet firāvān
Daḥı Şām ehli hep eşrāf-ı a‘yān⁴

¹ Yārānı: yār idi E

² Temām: anuñ; Aḥbābın: aḥbābını; O dem: hem B

³ Vālī-i Şām o dem: vālī-i Şām hem B, E, anda vālī-i Şām C, ol vālī-i Şām hem D

⁴ Hep: — A, B / Hep eşrāf-ı: anda eşrāf C

Ziyāde kıldılar ʿ izzet İmāma
İder ikrām u raġbetler İmāma¹

190 Didi bu mā-cerāyı aña ol dem
Münāsib söz alup andan düzer hem²

Yine Mūşıla geldi oldu mihmān
Bu kez Saʿ da müsāfir olmaz ol cān³

Bir aʿ dāniñ iner menziline bil
İkāmēt ide tā rāhat ola dil

8B Gürūh nāmında bir mekrūh-ı ecsād
Var idi kim ʿ adū-yı āl-i evlād⁴

Aniñ ev şāhibine itdi aḥbār
Zehir vir deyü mālı itdi ikrār⁵

195 Tamaʿ kıldı o mālā oldu azġun
Zehir virdi aña üç kez o maġbūn⁶

Ḥayāt māniʿ olup kılmazdı teʿşir
Mizācı lākin olur idi tekşir⁷

¹ Kıldılar ʿ izzet: oldu ʿ izzetler A, kıldı ʿ izzetler D, kıldılar ʿ izzetler E // Raġbetler: ʿ izzetler D, E

² Münāsib söz alup andan: şerʿe münāsib sözler A

³ Yine Mūşıla geldi: yine gelüp Mūşıla C // Olmaz ol: oldu ol D, E

⁴ Bir mekrūh-ı ecsād: var idi bir ecsād D

⁵ Aḥbār: ikrār A, B, iḥbār D // Mālı itdi ikrār: itdi mālı ikrār B, E, hem māl itdi ikrār C.

⁶ Virdi: vir diyü E / Üç kez o maġbūn: üç kerre o maġbūn A, üç def a melʿün C

⁷ Olup kılmazdı: kılmaz itmezdi B / Kılmazdı: kılmadı C // Mizācı lākin: lākin mizācı A, mizācı lakin B

Bilürdi koydılar zehri ta'āma

Hîç ifşā itmez idi hāş u 'āma¹

Utanmasun deyü ev şāhibi hem

Duā idüp anı def' itdi ol dem

*Murabba*²

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Āh kim 'ālem içre bir yār-ı muvāfiq görmedim

Fi'l-i izhārı vefā bir kavlı-i şādık görmedim³

200 Kimden istersem vefāyı ol cefā kıldı baña

Bu cihānda hāşılı bir medhe lāyıq görmedim

*Mesnevi*⁴

mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün

Çü gördi şāhib-i hāne bu hāli

Gürüha 'arz ider iş bu maqāli⁵

Bu kez bir şîşe zehri kıldı irsāl

Hızır rayhāsın alsa bula ikmāl⁶

¹ Koydılar zehri: zehir koydılar E // İtmez idi: itmezdi A, itmedi idi D

² A, Kāfiye-i Beytü'l-Murabba' Mine'l-Baħrū'l-Hezec D, Beyt E, — B,C

³ Bir: — A / Kavlı-i: yār-ı B / İzhārı vefā bir : izhārına göre D

⁴ A, Kāfiye-i Beyt Baħrū'l-Mesnevi D, Baħr-i Mesnevi E, — B,C

⁵ Çü: Çün A, çünkü D / Şāhib-i hāne: şāhib-hāne D

⁶ Şîşe zehri: şîşe-i zehir E // Alsa bula ikmāl: aldı ikmāl A / Bula: ola B, bulur D / İkmāl: ekmāl D, ishāl C

Eger bir atresi damsa ale'l-hak¹

Nebtlar ider idi yaprağın ak

Yazup bir name gnderdi hem anı

Gelrken ol kişi dile nihn²

205 Yatar bir eşmede uyurdu ol dem

Bir arslan geldi ldrdu anı hem³

9A

asan azretlerini bir glmı

Gelrken grdi sen dile kelmı

Hemn ol name-i şişeyi aldı

asan ninde koydu unki geldi⁴

Oıyup saqladı anı o pr-dil

icb ider dey ev şhibi bil⁵

Said grdi mmn gzi tağyr

Sual itdi n'iun ey kn-ı tefsr⁶

210 Tağayyrdr mbrek levni ey şh

mm sz atdı kim olmasun gh⁷

¹ atresi: amlası D / Damsa: — E, dma C

² 205b ve 206b E'de yer değişmiş. / Ol kişi dile nihnı: grdi sen dile kelmı E

³ E'de ilk mısra yerine 207. beytin ilk mısrası yazılmıştır. / Anı hem: hemn-dem C, hem anı E

⁴ asan ninde koydu: koydu asan uğrına A / ninde: ninde C / oydu: odı C,D

⁵ O pr-dil: ol dil C / Dil: Uşl B // ev şhibi: evşhibin B, D

⁶ İtdi n'iun: idp didi B

⁷ Tağayyrdr: tağayyr A / Kim: ki C, D

Sa'îd aradı buldı nāmeyi hem
Oқıdı bildi mefhūmını ol dem¹

Görüp hışm itdi taşra çıқdı fi'l-ḥāl
Hem ev şāhibini çağırdı der-ḥāl²

Didi kim bil Muḥammed Mustafādan
Dağı hem ol 'Aliyyü'l-Murtażādan

İrişdi mi saña bir dem ziyānı
Neden itdiñ baña eyle beyānı³

215 Didi ev şāhibi *ḥāşā ve kellā*

Ziyānı görmedim anlardan aşlā⁴

Didi çünkim ziyānı yoқ görirsin
N'ıçün evlādına zehri virirsin⁵

İder inkār buyurdı қaldırırlar
Eziyyetle hem anı öldirirler⁶

Ḥasan çünkim mizācı oldu bīmār
Medīne şehrine geldi o dil-dār⁷

¹ Oқıdı: oқuyup C / Mefhūmını ol dem: ez mefhūmını hem C

² 212: — B / Taşra çıқdı fi'l-ḥāl: anda taşra çıқdı C // Derḥāl: didi C

³ İrişdi mi: bunlarıñ irişdi mi A // İtdiñ: mūcib ki A, irdi B, D, E / Beyānı: 'ayānı D

⁴ "Asla, öyle değıl."

⁵ Çünkim: çünki A, kim C / Yoқ: yoқdur C // Zehri: zehir A, C, D

⁶ Hem anı: anı hem C

⁷ Çün kim: ki çün C, çünki E

Bir ādem var idi kim ehl-i ‘iṣyān
Adı Mervān Ḥakīm̄dür kendi düşmān¹

220 Mezāhirde muḥabbet ider idi

Velī bātında nefret ider idi²

9B

Hemīşe def̄ ine tedbīr iderdi
Kim anıñ ref̄ ine tedbīr iderdi³

Var idi bir qarı Ansūne bed-kār
Ki dellāl olup ider ya‘ nī bāzār⁴

Varup Ansūneye çün didi Mervān
Bu sözi Cu‘ deye var söyle bu ān⁵

Yezīd İbn-i Mu‘ āviye diler hem
Nigāḥ idüp ala kendini bu dem⁶

225 Zehir virsün Ḥasan hem ola ihlāk

Yezīde varup olsun hem feraḥ-nāk⁷

Ey Ansūne iderseñ bu işi sen

Saña çoḡ māl ikrām ideyim ben⁸

¹ Ehl-i ‘iṣyān: murdār ol ān C // Mervān: merdān E

² İder idi: eyler idi D // İder idi: eyler idi D

³ Ref ine: def̄ ine A, C

⁴ Ansūne: A, B // Olup ider ya‘ nī: idi ider idi C / İder: iderdi E

⁵ Didī:—E, vardı B/Çün didi:didi ki C//Cu‘ deye var:Var Cu‘ deye A,Cu‘ deye C/Bu ān: nihān C,ey cānD

⁶ Mu‘ āviye diler: Mu‘ āviyeye didiler A // Ala kendini bu dem: ala ol kendini hem C

⁷ Ḥasana: C / Hem ola: tā olunca A, tā olsun B, olsun C / İhlāk: helāk C // Olsun hem: olasın D

⁸ Māl:mālı A, E // İdeyim: iderem B,D,E

Çün Ansüne bu sözi itdi maqbül
Hemân-dem Cu' deye varup didi ol¹

Didi ey hâtûn-ı şâhib-ḥalâvet
Ve yâ ey bânû-yı kân-ı melâḥat²

Ḳanı sencileyin ḥüsni mu' azzam
Ḳanı sencileyin ḥulkı mükerrerem

230 Cemâliñ naḳş-ı bihterden mu' arrâ
Kemâliñ kesr-i ḥübterden müberrâ³

Gerek kim her gice sen 'ıyş u 'ışret
İdüp cāna ḳılasıñ dürlü minnet

N'ıçün taḳvāya vardıñ diñle rāzı
Ḳıla tā şubḥa dek her gün namāzı⁴

Bilür seccādeyi sineden a' lâ
Şanur miḥrâbı ebrûdan mu' allâ⁵

Ḥuşuşâ nice ' avretler alupdur
Buniñ ' aḳdine hep mahrûm olupdur⁶

¹ Sözi: sırrı A // Hemâ-dem: hemân C / Varup: varuben C

² Hâtûn-ı şâhib: Hâtûn şâhib-i A, şâhib-i hâtûn C / Ḥalâvet: melâmet C // Melâḥat: ḥalâvet C, D, melâmet E

³ Ḥübterden: bihterden D, E

⁴ Ḳıla: ḳılar D / Tâ: — C / Şubḥa dek her gün: her gün şabâḥa dek C

⁵ Şanur: şanup E / Mu' alla: a' lâ A

⁶ Hep: — C / Ḳalubdur: olupdur A

235 Yezîd ister seni zevk u şafâyı
Görüp hem bulasın derde devâyı

10A İştîdi Cu' de bu sözi hemen-dem
Cevâbına anıñ meyl itdi ol dem¹

Bu Cu' de itdiği işler katıdur²
Hasan hazretleriniñ ' avretidür

Âbâ ecdâdı idi bil münâfık
' Alî anları öldürmişdi sâbık³

Hasan almışdı bu Cu' de kızın bil
Nifâk ehli idi kız bu sözi bil⁴

240 Dem-â-dem ister idi gör merâmın

Ala ya' nî atası intikâmın⁵

İşidüp bu sözi meyl itdi aña
Nedir didi ' ilâcı söyle baña⁶

Gelür Ansüne Mervâna didi qal
Ana Mervân zehirler itdi irsâl⁷

¹ Cu' de bu sözi hemen-dem: Cu' deniñ bu sözini hem D // Ol dem: o dem A, D

² Cu' de: Cu' deniñ A / İtdiği: itdi hem D, itdi kim E

³ İdi: — E

⁴ 239: — E / Kızın: kız B, C // Kız bu sözi: bu kız sözün D

⁵ İster idi gör: isterdi göre A // Atası: atasın E

⁶ Aña: buña A // Nedir didi: didi nedir B

⁷ Zehirler itdi: zehir itmişdi C, zehir eyledi D

Alup Cu' de atar bala nihānī
 asan azretleri ūn yidi anı¹

Hemān a' zāsı ŐıŐdi bildi der-āl²
 Resūliñ ravzasına vardı fi'l-āl

245 Őifā buldı ider anda du' āyı
 Hem istifrāĝ idūp buldı devāyı³

Beyt⁴

mefā' ilūn mefā' ilūn fe' ulūn
 N' iūn zālīm aña virdiñ helāhil
 Bilürken ālī olursın tecāhil⁵

Olınca rüz-ı maħŐer a dīvānı
 Saña lāyıkdur aĝlāl ü selāsīl⁶

Mesnevi⁷

mefā' ilūn mefā' ilūn fe' ulūn
 Velākīn Cu' deye ıldı gümān ol
 Evine varmaz oldu bir zemān ol

¹ Alup: alur A / atar bala: bala atar B // Yidi: yedi A

² Hemān: hemān-dem C / ŐıŐdi bildi: ŐıŐdiydi C

³ Őifā buldı: Őifālar buldı E // Hem: hemān C / İstifrāĝ: istifrāĝ B,C,E

⁴ A,D,E, Murabba' B, — E

⁵ 246-247: — C / Zālīm aña virdūñ: virdūñ aña zālīm B

⁶ Aĝlāl ü: aĝlāl D

⁷ A, — B,D,E

10B Yine Cu' de evine vardı bir gün
 Hasan geldiğini çün gördi mağbūn¹

250 Kōdı hurma içine zehri bed-kār
 Hasan hāzretlerine didi ey yār

Biraz hurma getürdiler baña hem
 Getürdi hāzır itdi anı ol dem²

Hasan didi yiyelim bile anı
 Zehirsizden yidi Cu' de nihānī

Kaçan kim itdi hürmayı tenāvül
 Mizācı oldu tağyīr-i şemā'ıl³

Yine vardı muṭaḥḥar ravzaya ol
 Du' ā kıldı hemen-dem oldu maḡbūl⁴

255 Dirüp bir gün kamu aḡbāblarını
 Kārındaşın daḡı ensāblarını⁵

Didi bir yirde rāḡat bulmadım ben⁶
 Bu yirde istirāḡat görmedim ben

¹ Çün: — E / Mağbūn: o mağbūn A, E

² Hurma: hurma A

³ İtdi hürmayı: hürmayı itdi D // Tağyīr-i şemā'ıl: tağayyürde şimā'ıl E

⁴ Hemen-dem: hemān-dem C,D

⁵ Kārındaşın: kārındaşların A

⁶ Bir: bu D / Bulmadım: olmadım B / Yirde: yerde D, E

Yine Mûşıla gitmekdir murādım
 Hevāyı tebdīl itmekdir murādım¹

Anıñla bindi bile nice aḥbāb
 Varırlar Mûşıla fi'l-cümle ensāb²

Var idi Şāmda bir a' mā-yı ğaddār
 İştidi Mûşıla gelmiş o dindār³

260 ' Adū-yı ḥānedān idi o maġbūn
 Hemān Mûşıla ' azm itdi o mel' ūn⁴

Gözi görmez ' aşā tutmuş elinde
 Var idi fāsıķ endīşe dilinde⁵

Zehir sürdi ' aşānıñ demrine hem
 Ḥasan ḥāzretleriñ arardı her dem⁶

Ḥasan bir gün otırırken ' ayānī
 Gelüp a' mā irişdi nā-gihānī⁷

11A ' Aşāsın her yire başarken ey şāh
 Ḥasan ayaġına irişdi nā-gāh⁸

¹ Murādım: merāmım A

² Anuñla bindi bile: anuñ ile çü bindi D/Bile nice: nice āl-i E //Varırlar: vardılar; Fi'l-cümle: bi'l-cümle E

³ A' mā-yı ğaddār: ğaddār-ı a' mā ol etķā D, E // Dindār: dildār C

⁴ 260: — C

⁵ Tutmuş: dutmuş B,C,E, dutmuş D

⁶ 262a: ' Aşānıñ demrine zehir sürmiş E / Sürdi: sürmiş ; Hem: ol hem C // Ḥāzretleriñ: ḥāzretlerini C

⁷ Otırırken: otururdı C

⁸ ' Aşāsın: ' asāyı A, ' aşāsım E

265 Bu hâli bildi a' mā kuvvet itdi

‘ Aşānuñ demri çün pâyine batdı¹

Ḥasan āh itdi düşdi gördi her nās

Bu hâli bildi çünkim İbn-i ‘ Abbās²

Varır kim öldire ol bed-gümānı

Ḥasan didi ki yoğ öldürme anı³

Olnca rüz-i maḥşer ben varıram

Buniñla anda da' vāmı görürem⁴

Beyit⁵

mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün

Nedir ey bī-başıret infī' āliñ

Ziyānı ne saña evlād-ı āliñ⁶

270 Olnca rüz-ı maḥşer yevm-i mev' ud

Bilürsiñ nice olur anda ḥāliñ⁷

Meşnevi⁸

¹ Batdı: gitdi D, yitdi E

² İtdi: eyledi; Gördi her: görür A / Düşdi gördi: gördi anda D, görür anda E // Çünkim: kim çün C / Bildi: gördi D / Bildi çünkim: bildiler çünki E

³ Varır: vardı A // Yoğ öldürme: öldürme yoğ D

⁴ Ben varıram: varıram ben A // Görürem: görürem ben A

⁵ A, Kāfiye-i Beytü'l-Meşnevi D, — B,C,E

⁶ Nedir: nedendür ; Başiret: başar C / Nedir ey bī-başıret: Bī-başıret nedür bu E // Ziyānı ne saña: nedir saña ziyānı A

⁷ Mev' ud: mevcüd B, mev' uda bil E // 270b: Bilür anda n' olur bu ḥāl-i cuhūd C / Bilürsiñ: bulursın D

⁸ A, Diğer Kāfiye-i Bahrü'l-Meşnevi Hezec D, — B,C,E

mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

Gelüp cerrāḥ didi bil kim ey etḳā

Zehir sürmiş 'aşāsına ol eşḳā¹

Temām on beş gün itdi aña ḥizmet

Ḥasan ḥazretleri çün buldı şıḥḥat

Ol a' mā aldı çünkim intiḳāmı

Yine döndi hem 'arzu ḳıldı Şāmı²

Varup 'Abbas 'aşāsın aldı çālāk

Urup mel' ūnı anda itdi ihlāk³

275 Ḥasan gördi ki yoḳ anda melāḥat

Medīneye varup ḳıldı iḳāmet⁴

Velī Cu' de evine varmaz ol dem

Varır hem-şīresi ḥānesine hem⁵

11B Bilir kim ḡayrı rāḥat yoḳ cihānda

Ne rāḥat cevr-i miḥnet çoḳ cihānda⁶

*Beyt*⁷

¹ Cerrāḥ didi bil kim: didi tabīb bilgil C / Bil: — B / Bil kim: kim bil D // 'Aşāsına: 'aşāsında E

² 273: — C / İntiḳāmı: intiḳāmın A // Şāmı: Şāmin A / 'Arzu: arzu A

³ Mel' ūnı anda: anda mel' ūnı A

⁴ Ki: kim B / Yoḳ anda: anda yoḳ C, bunda yoḳ D, yoḳ bunda E

⁵ Ḥānesine: ḥānesine A, evine D

⁶ Kim: — A, ki C // Cevr-i miḥnet: cūd-ı minnet D, cürm-i minnet E

⁷ D, Baḥr-i Remel E, — A, B,C

mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

Dirīgā görmedim rāhat demini

Baña hem-rāh ider gerdün kemini¹

Ne yire varsam oldı rehberim ğam

Güyā zindān olupdır her zemini²

Bahriyyü'l-Ma'nevī Ve Fī-Ḳāfiyeti'l-Mīm Ve'l-Yā³

mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

280 İſit kim rāviyān söyler kelāmı

Nice virdi bu ma'nāya hıtāmı⁴

Ḥasan geldi Medīne ſehrine çün

Olur hem-ſiresi beytinde kāmı⁵

Şafer ayı yigirmi toğuzında

Dağı Cum'a gecesi kııl fihāmı⁶

Bir elmās taşa Cu' de sürdi zehre

Didi bu gice alam intikāmı⁷

¹ Hem-rāh ider gerdün: gerdün ider hem-rāh C

² Yire: yire kim A / Oldı: olur D / Olur rehberim ğam: ol dem rehberi ğam E // 279b: Vucūdım bīmār olur gözlerüm nem A, Gözinden idüpdır her zemini B, güyā zindān idüp ol her ... ğam C

³ A, Diğer Ḳāfiye-i Beytü'l-Ma'nevī D, — B,C,E

⁴ Rāviyān: rāviler A // Ma'nāya: mezāya A

⁵ Olur: alur B, olup E / Beytinde: evinde D / Kāmı: kelāmı E

⁶ Toğuzında: toğuzında hem A, toğuz gününde C

⁷ Taşa: tasa B, E // Alam: alam hem E

Görirlerse anıñ hâlin şorayım
Görinmezsem idem icrâ merâmı¹

285 Varup gördi ki cümlesi uyurlar
Eline aldı şu içdigi cāmı²

Görür kim bardağ üzre vardur aţlās
Anıñ üstine koydı gör zulâmı³

Anı elmās delüben düşdi şuya
Dönüp geldi çün aldı böyle nāmı⁴

Hasan uyandı didi hem-şîre gel
Görirem vâkı‘ amda ben atamı

Çü gördim faħr-i ‘âlem Muştafayı
Baña ‘ arz itdi cennetden maķāmı⁵

290 Didi yarın baña mihmân olursuñ
Ferâgat kıl bu dehr-i bed-nizâmı⁶

12A Baña şu vir ki teskîn ola âteş
İşidüp Zeyneb ol zâr-ı İmâmı⁷

¹ Görinmezsem: görünmezse E // İdem icrâ: kılam icrâm-ı merâmı E

² Ki: çü D

³ Vardur aţlās: bir aţlās C, var niķābı D, vardur bir tās E

⁴ Delüp: delüben hemân A // Çün aldı böyle nāmı: çü böyle aldı ķāmı C

⁵ Çü: çünki A / ‘ Âlem: cihân C // Cennetden: cennetde C

⁶ Olursuñ: olursın C // Bed: kıl C

⁷ Zâr-ı: rāz-ı A, D

Açup mührin virir ol bardağı hem
Hemân nûş itdi terk idüp menâmı¹

Ciğer oldı derûnda päre päre
Didi âh buldı ‘ömrüm şubhı şâmı²

Didi bu âb degildir nâr durur kim
Derûnım yanmağ oldı ihtimâmı³

295 Qarındaşı Hüseyni hâzır itdi

Didi kim ey qarındaş bil peyâmı⁴

Baña ‘arz eyledi ceddım bihişti
Elimden tıttup itdi ihtarâmı⁵

Uyanup bardağı alup şu içdim
Ciger toğrandı buldım ihtarâmı⁶

Hüseyn anı işidüp itdi efgân
Alup bardağı gör kân-ı kirâmı⁷

Ki ya‘nı bil içe kendi dağı hem
Hasan kıymaz alur kııl infihâmı⁸

¹ Açup: içüp E // İtdi terk idüp: idüp terk itdi E

² Derûnda: derûnında A, C, E // Şubh-ı şâmı: şubh-ı câmı D, şük-ı câmı E

³ Âb: şu C / Degildir: degil A / Kim: bu B

⁴ Hâzır: hâzır A / İtdi: itdi ol E // Ey: iy B / Qarındaş: qarındaşum C

⁵ Behiştı: bihiştı A // Elimden tıttup: tıttup elimden A / Elimden: yedimden C / Tıttup: dutup B, tıttup C

⁶ Bardağı: bir dağı ; İçdüm: içdi C // Toğrandı: doğrandı B, E / Buldum: buldı E

⁷ İtdi: eyler C // Bardağı: bir dağı C / Gör: gör ol A, ol B, C

⁸ 299a: Ki kendi de içe anı hemân-dem A / Bil içe kendi dağı: kendi dağı bil içe D, içe kendi bil dağı E // Kııl: bil D, E

300 Didi kim bil naşībimdir benim bu

Saña olmaz müyesser hiç sezā mı¹

Alup urdı yire yardı zemīni²

İşiden geldi aḥbāb u ğulāmı

Ki yetmiş pāre kıldı cigerin ol

Hep ağızdan dökildi gör ḥıṣāmı³

Şabāḥ oldu ider aḥbābı efgān

Anıñ gül rengi oldu şaru-fāmı⁴

Didi rengim nedir şaru didiler

Didi ki *şaddaḳ* ‘*aleyke’s-selāmı*⁵

305 Buyurmuşdur Resūl Mi‘ rāc gicesi

Görüp cennetde her қаşr-ı benāmı⁶

12B

Ḥasan ile Ḥüseyniñ қаşrı köşki

Biri şaru biri қızıl temāmı

Didim Rıḍvāna n’içün muḥtelifdür

Biri birine uymaz intizāmı⁷

¹ 300a: didi kim bu naşībimdir benüm bil D / Bu: bil bu C // Hiç sezā mı: hem baña mı B, kaç şadā mı C

² Alup urdı: urdı bardağı A / Yardı zemīni: zemīni yardı C

³ Cigerün ol: cigerden āh A / Kıldı: oldu B // Hep: hem ; Ḥıṣāmı: ḥitāmı C

⁴ Aḥbābı: aḥbāb B // Gül rengi oldu: rengi olupdur ; Anuñ: anuñ C / Fāmı: nāmı B, C

⁵ Ki: — A,B,C,D / Şaddaḳ: şadıḳ E / “*Selāmı doğru çıktı.*”

⁶ 305a: Resūlu’llāh buyurdı leyle-i mi‘ rāc A // Benāmı: enāmı B,D

⁷ 305b, 307a: — D / D’de 305b yerine 306a, 306b yerine 307b yazılmıştır. / N’içün: n’içün bunlar A

Utanup dimedi Rıdvān bu hāli
Didi Cebrā' il ey mürsel 'izāmı

Hasan zehr ie şaru ola rengi
Anınün şarudur şaşr-ı cinānı¹

310 Hüseyni hem şehid ide 'adular
Kızıl itdi anınün Lā-yenāmı

*Murabba*²

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Ey nübüvvet nürünin şem'-i şebistānı Hasan
Kurretü'l-'aynı cihānın cān-ı cānānı Hasan³

Gör neler kıldı saña 'adā-yı bī-dīn zūlmile
O cefalar mülkinin faħriyle sultānı Hasan⁴

*Meşnevi*⁵

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Hüseynin ün geldi gördi nā-gihān
Didi kim virdi saña zehri nihān⁶

¹ Zehr: zehri A, zehir E / Şaru ola: ola şarı E // Şarudur: şaru durur A / cinānı: hıyāmı A, C, ziyāmı E

² A, Beytü'l-Murabba' D, Beyt E, — B,C

³ Şebistānı: büstān A

⁴ 'Adā-yı bī-dīn: izhār-ı 'adāvet A / Sultānı: sultān D

⁵ A, Kāfiye-i Beytü'l-Meşnevi D, Baħr-i Meşnevi E, — B,C

⁶ Saña: — B / Nihān: nihānı D

Ol Ḥasan didi ki aña ey aḥī
Bildigim[i] hem bilürsin sen daḥı¹

315 Hīç münāsib mi bize anı dimek
Tā olup ğammāzı düşmānı dimek²

Rāvīler söyler bu yirde bir kelām
Altı kerre virdiler zehri temām³

İtmedi kār hīçbirisi ser-te-ser
‘Āķıbet elmās şūda kıldı eşer⁴

Ƙılmađı ol sırrı ifşā hem ‘ayān
Cu‘ deyi çağırdı tenhāda nihān⁵

13A Didi ey yār-ı cefākār ben saña
N’yledim ki düşmān oldıñ sen baña

320 Ʀutmađıñ cedd-i atamıñ ḥürmetin
Çekmediñ dīn-i Muḥammed ğayretin⁶

Rūz-ı maḥşerde görem da‘ vāyı ben
Bunda dimem tā ki rüsvā olma sen⁷

¹ Didi ki aña: didi aña kim A, didi kim aña B, aña didi kim D//Hem: sen D,E / Sen daḥı: ey seḥī B,D,E

² Hīç: hiç E / Münāsüb mi: kıyās mı E // Olup: bilüp A / Ğammāzı düşmānı: düşmānı ğammāzı A, C ğammāz düşmānı D

³ Zehri: zehir E

⁴ İtmedi kār: kār itmedi A / Kār hīçbirisi: hīç birisi kār D // Ƙıldı: buldı A, virdi E

⁵ Nihān: hemān A, B

⁶ Ʀutmađıñ: dutmađıñ B, D, E / Cedd-i: ceddim C / Ḥürmetin: ḥizmetün E // Dīn-i: düşmān E

⁷ Da‘ vāyı: da‘ vāmı C // Rūsvā: rüsvāy A,C,E

Sen de bil ankı murād iun bunu
İtdiñ ise görmeyesin sen anı¹

Soñra ağırdı Hüseyni ol İmām
Geldiler evlād u ahābı temām²

Didi ey hem-ıre oqlum āsımı
Var getür kim tā bulam esāsımı³

325 Ümm-i Gülşüm hāzır itdi un anı
Hem Hüseyne teslim itdi oqlanı⁴

Didi tapşurdım bu oqlumu saña
Ol ızıñı viresin tā kim buña⁵

Hem seni tapşurdım ol kim Lā-yezāl
Hem ehādet söyleyüp buldı zevāl⁶

*innā li'llāhi ve innā ileyhi rāci'un Şi'r*⁷

¹ Sen de bil: sen dağı B / Bunı: anı D // Sen anı: hibirini A, hi anı B, hem anı C

² Evlād u ahābı: evlād ahābı B, C, D, E

³ Ey: — E / Hem-ıre: hem-ıre C, D / Tā bulām: bula hem C / Esāsımı: ensābımı B

⁴ Hāzır: hāzır E

⁵ Tapşurdım: tapşurdım C, E / Oqlumu: oqlanı A // 326b: ızıñ Zeynebi viresiñ tā kim buña A / Viresin tā kim: tā ki viresiñ B / Viresin: viresiñ D,E

⁶ Seni: — A / Tapşurdım: tapşırır A / Seni: dağı B // Söyleyüp: söyledi C

⁷ B, Şi'r A, innā li'llāhi ve innā ileyhi rāci'un D, ... Ehl-i Beyt E / "Allah'a aidiz ve dönüşümüz O'nadır." (Bakara, 156)

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Ağla ey çeşmim ki bunda dīdeler kıan ağladı

Āsmān üzre melā'ik yirde insān ağladı¹

Velvele şaldı cihāna cür' a-i şeh-zāde kim

Cümle aşhāb āl-i ahhāb itdi efgān ağladı²

330 Firqatinden cūşa geldi mevc-i deryā-yı muhīt

Tā şadef batnında zāhir dürr-i mercān ağladı

Şanma ey gāfil bu ğaddār-ı felekdendir aña

Çarh-ı devrān şems-i rahşān mäh-ı tābān ağladı³

Bu şehādet sözlerinden ağladı şāh u gedā

Ağlamasun mı Beķāyī nice biñ cān ağladı⁴

Ķāfiye-i Baħrū'l-Meşnevī el-Hezec⁵

13B

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Ķırk yedi yıl 'ömri olmışdı temām

Hem namāzın kıldı aniñ ol İmām⁶

¹ 328: — C / Bunda dīdeler: dīdeler bunda A

² Şeh-zāde: şāh-zāde C, E

³ Aña: saña B, buña D // Rahşān: rihşān B, ruşşān D,E

⁴ Şāh-ı: bād-ı E

⁵ D, Baħr-i Meşnevī E, — A,B,C

⁶ Ol imām: hāş u 'ām D

Fāṭıma bint-i Esed yanında bil
Defn iderler ceddесidir diñlegil¹

335 Çünkü ta' zıyyet edā oldu temām
Fıkr ider Mervān Ḥakīm ol bed-zulām²

Didi bunı Ḥüseyñ iderse su 'āl
Ḳıṣṣa-i zehri bilürse n'ola ḥāl³

Cu' deye didi ki iş oldu ' ayāñ
Ḥüseyñ tuymıṣ saña virmez emāñ⁴

Cu' deniñ od düşdi ol dem cāñına
Ḳaçdı andan vardı Mervān yanına⁵

Bir iki ḥādım koşup Mervāñ aña
Gönderir hem vālīyi Şāmdan yaña

340 Tuıydı bu ḥālī Mu' āviye hemāñ
Yas tutup eyledi hem zār u fiğāñ⁶

Ehl-i Şām efgāñ idüp itdüler āh
Yas tuṭarlar cümlesi giydü siyāh⁷

¹ Diñlegil: hem diñlegil C, öyle bil E

² Oldı: olundı A / Ta' zıyyet: ta' ziye C // Mervāñ: Mervāñ-ı A

³ Ḥüseyñ: Ḥüseyñ C, Ḥüseyne D / İderse: ider B,C,D

⁴ Ḥüseyñ tuymıṣ: tuymıṣ Ḥüseyñ A / Tuymıṣ: duymıṣ B,C

⁵ Andan: ol dem A / Vardı: gitti C

⁶ 340b: Cu' deyi çağırdı sordu ' ayāñ B // Hem: — A / Tuṭub: dutuben C / Zār: feryād D / Eyledi hem: hem eyledi E

⁷ 341-342: — B / Tuṭarlar: dutuben C, tuṭuben D, dutarlar E

Geçdi üç gün çün Mu'āviye o dem
Cu' deyi çağırdı hāli şordı hem¹

Cu' de mel' ūn eyledi bir bir beyān
Ol Mu'āviye didi ey bed-gümān²

Havfı terk itdiñ Hudādan ey le'īm
Hem utanmañ Muştafādan ey le'īm³

345 Sen benim oğluma olmazsıñ sezā
Didi bunu habs idüp eyleñ cezā⁴

*Beyt*⁵

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Hār imiş gülşende ra' nā hāşılıñ
Zār u efgān itmek ancağ nā' ilin⁶
Hānedān olmağ revā mıdur saña
Kār-ı şeytāndur murādı bātılıñ⁷

14A İtdiği işe peşimān oldı ol
Üç gün anda zār u efgān kıldı ol⁸

¹ Üç gün çün: üç günde ; O dem: hemān C // Hāli şordı hem: şordı ol zemān C

² Ey: ol C

³ İtdiñ: idüp D // Hem: — D / Utanmañ: utanmadıñ D,E

⁴ Bunu habs idüp eyleñ: habs idiñ bunu idüp A / Eyleñ: idiñ B, kılıñ D, hem E / İdüp eyleñ: idiñ eyleñ C

⁵ A, Qāfiye-i Beytü'l-Müseddes D — B,C,E

⁶ 346: — C / İtmek: eylemek A / Ancağ: için D

⁷ Hānedān: hānedān ; Olmağ: olmağlığ C // Murād-ı: murāduñ E

⁸ 348-351: — D / Kıldı: itdi B

Dir idi z̄abt̄ eyledim nār şadrını
Bilmedim āl-i Resūlīñ k̄adrini¹

Murabba²

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

350 Āh ki gitdi i' tibārum ey dirīḡ
Çalmadı nāmūs u 'ārım ey dirīḡ³

Ġonca iken adımı ħār eyledim
Gitdi elden nev-bahārım ey dirīḡ⁴

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Ol Mu'āviye didi bağlañ bunı
Götürüp bir adaya atıñ anı⁵

Ellerin ayağların bend itdiler
Alup anı bir adaya gitdiler⁶

Çün adanıñ karşıısına vardılar
Bir ūfān peydāh olup hem gördiler⁷

¹ Z̄abt: z̄abt B / Z̄abt eyledim nār şadrını: eyledim nār-ı ħaddarını E

² A, — B,C,E

³ 350-351: — D / Gitdi: gitdi elden A / Ki: — E // Nā' mūs u: nā' mūs B

⁴ Ġār: ħārın ħār E / Nev-bāhārım: nev-cihārım E

⁵ Didi: didi ki A / Adaya: aṭaya A, azāya C

⁶ Ayağların: ayağlarını C // Gitdiler: atdılar D

⁷ Olup: olur B, oldu C

355 Aldı ol bed-bahtı tūfān gitdi hem

Anı ol yirde belürsüz itdi hem¹

Aldı mazlūm intikāmın Lā-yenām

İtdi icrāsın ‘azīzun zu’n-tikām²

Ḳāfiye-i Beytü’l-Müseddes³

mefā’ ilün mefā’ ilün fe’ülün

Müsāfir olsa kim bu mīze-bāna

Olur bu ḥānedān elbet revāne⁴

İder yahşıya yahşı iltifātı

Yamana hem yaman ider zemāne⁵

Oқыyanı diñleyeni yazanı

Raḥmetüñle yarlıgagil yā ğanı⁶

360 Temām oldı bu kıssa çün bu yirde

Virelim şalavāt faḥr-i cihāna⁷

¹ Hem: o dem A / Bed-bahtı: bed-baḥşı E

² İcrāsın:icrā hem A/ Azīzun: azīz B,azīzu C,azīzi E /“Allah aziz ve intikam sahibidir.”(bk.İbrahim, 47)

³ D, El-Müseddes A, — B,C,E

⁴ 357-360: — B / Müsāfir olsa kim: kim müsāfir olsa C // Bu ḥānedān elbet: elbet bu ḥānedān E

⁵ 357: — C, E

⁶ 359 sadece E’de vardır. (*fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilün*)

⁷ 360a: Oldı bu kıssa bu yirde temām E / 360b: Şalavāt virelüm Muşafāya anda C / Çün: hem C // Virelim şalavātı: şalavātı virelüm D, şalavāt virelim E

*Ḥazret-i İmām Ḥüseyniñ Medīneden Mekkeye Teveccüh İtdüğini Beyān
İder Beḳāyī Raḫmetu'llāhi 'Aleyh Ve 'Alā Sā'irü'l-Mü'minīn¹*

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

14B

Gel ey dil gör bu devrānı ne emre iḳtidā kıldı

Yıḳup ol 'adl-i eyvānı bu zulum ile binā kıldı²

Kimin ḳoydı melāḫatde kimin ḳaşr-ı sa'ādetde³

Kimin dām-ı felāketde esīr-i mübtelā kıldı

Nice büldānı pest itdi nice yaḳzānı mest itdi

Nice nistānı hest itdi nice şāhı gedā kıldı⁴

Felek deyn eylemiş ol dem muşībet ide bir a'zām

Bu deşt-i Kerbelāda hem gūyā borcın edā kıldı⁵

365 Duzāğ-ı zulmeti ḳurdı giriftār itdi her merdi

İdüp İslāma biñ derdi Yezīde bir devā kıldı⁶

Gel imdi idelim taḳrīr beyān idem saña bir bir

Ḳıyās eyle o kim tedbīr ne resmile cefā kıldı⁷

¹ A, Ḥazret-i İmām Ḥüseyniñ Medīneden Mekkeye Teveccih İtdüğini Beyān İder B, Ḥazret-i İmām Ḥüseyniñ Medīneden Mekkeye Teveccühi D, El-Ḳışşa İmām Ḥüseyniñ Dünyāya Gelüp İsm-i Şerīflerinin Cebrā'ıl Vāsıtasıyla Ḳondığın Beyān E, — C

² 361-365: — E / Dil:—A, dil B / Devrānı: devrāne D // Yıḳup ol: yıḳuben B, C / Adl-i: adn-i D

³ Ḳaşr-ı: ḳoydı C

⁴ Nistānı: nisyānı D // Yaḳzānı: yaḳzāi C

⁵ Deyn eylemiş: dirilmiş A / İde bir: idelüm C

⁶ Düzāğ-ı zulmeti: düzağ zulmını A // Bir: — B, ber D

⁷ İdelim: ideyim B,D,E // O kim: ola C / Tedbīr: taḳdır D

Şavaş-ı Kerbelâyı hep diyem her bir belâyı hep
Bilüp ol mâ-cerâyı hep dime kim ihtifâ kıldı¹

Velâkîn müntehâsından ‘ayân idem verâsından
Disünler ibtidâsından bu sözi intihâ kıldı²

Didi râvî Resûlu’llâh çü hicret eyledi nâ-gâh
Nübüvvet şemsi ol âgâh Medînedede ziyâ kıldı³

370 ‘Alî hem Fâtıma geldi yidi yıl anda çün kaldı
Hüseyne hâmile oldu Hudâ gör ne ‘atâ kıldı

Beşinci günü şa‘bânda cihâna geldi hem anda
Münevver oldu meskânda yüzünden gün hayâ kıldı⁴

Resûl anı görüp ey yâr ‘Aliye didi ey Kerrâr⁵
Ne ismi idelim izhâr bunı Hağ müctebâ kıldı

‘Alî didi ki her aqvâl saña ma‘lûmdurur her hâl
İrişdi Cebra’îl der-hâl didi ismin Hudâ kıldı⁶

Ki Hârûn oğlınıñ ismin kodı a‘lâ idüp cismin
Adı bil Şîr Beşîr resmin buña Mevlâ sezâ kıldı⁷

¹ Her bir: bu dehr-i A, bu her B, C / Bir: — E // Bilüp: bilür A

² Verâsından: bedâsından A, bidâsından B

³ Şemsi ol: ol şemsi A, şehri ol D

⁴ Beşinci günü: yidi gün idi C

⁵ Kerrâr: Hayyâr C

⁶ Ma‘lûmdurur: ma‘lûmdur; Hâl: aqvâl C // Didi ismin Hudâ: buña Mevlâ sezâ C

⁷ A‘lâ: ‘alâ B / İdüp: kırup B,C / Oğlınıñ ismin kodı a‘lâ : oğlını hem a‘la E / Cismin: resmin C // Bil Şîr Beşîr: Şebîr ü Şübber A, D / Resmin: ismin C

375 Yunānīce anıñ adı Hüseyn oldı gör icādı

İrişdi çün o dil-şadı gedā gönlin ğınā kıldı¹

15A

Cihānda ‘ālī-nām oldı hem altıncı imām oldı

Şerīfū’l-hāşş u ‘ām kıldı siyādetle cilā kıldı²

Nice olmasın ‘ālī-zāt hem oldur ma‘ den-i sādāt

Anı maḳbūl idüp bi’z-zāt belāya ibtilā kıldı³

Ola Zehrādan eşdāf-ı nisānı Murtezā vāfī

Muḳammed baḫr-i evşāfı gör ol dürr ne bahā kıldı⁴

Anı çün müctebā kıldı belāya mübtelā kıldı

Kimi kim Haḳ ‘ulā kıldı belāsından ‘ulā kıldı⁵

380 Meger bayram ğünü nā-ğāh oturmışdı Resūlu’llāh

Hüseyn ile Ḥasan ol şāh aña geldi recā kıldı⁶

Didiler kim ḳamu aḫbāb giyinmiş nāfe-i sincāb

Gerek bize birer esbāb bizi Haḳ ağniyā kıldı⁷

¹ Yunānīce: Süryānīce A, çü Yunānca D // Dil-şadı: dīl-şadı D

² Nām: şān E / altıncı: üçüncü A / İmām: temām D // Hāşş u ‘ām: hāşş-ı ve’l-‘ām A, hāşş ‘ām D, E / Cilā: celā E

³ Nice: n’içün A / Hem: kim A, ki C // İbtılā: mübtelā C

⁴ 378: — E

⁵ Kıldı: itdi C, E // Kim: ki A,B/ Kıldı: itdi C / Belāsından ‘ulā: ulāsından belā D, ‘ulāsında belā E

⁶ Bayram ğünü: bir bayramda D // Hüseyn ile Ḥasan: Ḥasanla Hüseyin A / Ol: — E / Recā: ricā E

⁷ Birer: bir bir A, biraz E / Ağniyā: ğınā A

Du‘ā idüp o hūb-aḥlāk iriṣdi Cebrā‘il müştāk
İki ḥulle getürdi aḳ ki cennetden cüdā kıldı¹

Didiler n’idelim anı beyāzduḥ yokdur elvānı
Gör imdi sırr-ı Sübhānı kim ifşā-yı ḳabā kıldı²

Ḥasan isterdi şarudan Ḥüseyn isterdi lāle-gūn
Boyadı Cebrā‘il ol gūn oları dil-güşā kıldı³

385 Bular çün oldılar ḥandān velī Cibrīl olur giryān
Didi peyğam-ber ey yārān n’içün çeşmiñ bükā kıldı⁴

Didi Cebrā‘il ey Muḥtār unıtdıñ mı sen ey dildār
Seni mi‘rāc şebi Settār bu sırra āşinā kıldı⁵

Bihışt içinde ey pür-dil var idi iki ḳaşır bil⁶
Biri şaru biri ḳızıl ki bunlara revā kıldı

Ḥasan zehir içe ez-cām gele dergāha şaru fām
Ḥüseyni ḳatlı ide ezlām şehīd-i Kerbelā kıldı⁷

Gele dergāha reng-i ḥūn anıñ çün köşkidür gül-gūn
Gelüp şoñra Yezīd mel‘ūn ki bu ‘ahde vefā kıldı⁸

¹ İdüp: itdi D, kıldı E / O: ol C // Cennetden: cennetde E / Cüdā: cidā B,C,E

² 383: — A / N’idelim: nide B // İfşā-yı: inşā-yı D,E

³ Lālegūn: lāle gülgūn ; İsterdi: ister A / Şarudan: şaru hem E // Ol gūn: der-ḥāl C / Oları: buları D, E

⁴ Çeşmiñ: cismiñ A,E

⁵ Muḥtār: dindār B, yār D / Dildār: muḥtār B / Seni mi‘rāc şebi: şeb-i mi‘rāc seni D, E

⁶ ḳaşır: ḳaşırı B / Var idi iki ḳaşır: iki ḥayma var idi D, bir iki ḥayma varıdı E / Pür: — E

⁷ Ez-cām: hem encām B, hem ez-cām C // İde: idüp A

⁸ Ḥūn: gūn B, çün C // Gelüp: gele B / Ki: — ; Vefā: bir vefā C

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

390 Bu cefā gülşeninüñ ğonca-‘ izārı Hüseyn

Çemen-i bāğ-ı belā lāle-i zārı Hüseyn¹

Ebedī çeşm-i zeminden şular olmazdı revān

Eger olmazsa cihān içre bāzār-ı Hüseyn²

15B

mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün

Ki Cebrā'il olup anda revāne

İrişdi Kerbelāya çün hemāne³

Bir avuç toprağı alup getürdi

Resūlu'llāha ' arz itdi yitürdi⁴

Didi bu toprağ anıñdır mekānı

Şehid oldığı yirdendir bil anı

395 Hüseyni qatl idince ey dil-i pāk

Anıñ qanıyla rengin ola bu hāk⁵

Resul didi kim idiser bu qanı

Didi kim bi-vefā ümmet bil anı⁶

¹ 390-391: — E / Gülşeninüñ: gülzārınüñ B // Çemen-i: cemī'-i D / Belā: belānıñ ki D / Zār-ı: gülzārı A

² 391a: Ebed çeşme-i zeminden olmazdı şular revān C / Zeminden: zeminde B, zeminden D // Olmazsa: olmasa B, olsa C, olmaz ise D

³ Olup anda: andan olup A, olur anda E / Cebrā'il olup anda: anda Cebrā'il olup D

⁴ Toprağı: toprağ A / Alup: varup A,E, vardı D // İtdi: idüp B / Yitürdi: yetürdi D,E

⁵ Hāk: hāk A // Qanıyla rengin: rengine qan C / Rengin: gülgün D

⁶ İdiser: idecekdür A, ider ise C / Bu qanı: qıl anı D // Bil: ide bil A

Resūlu'llāh hemān-dem aldı ḥāki
Virir Esmāya didi saḫla tā ki¹

Ḥüseyni bil şehīd idince azḡun
Ola bu topraḡıñ elvānı gül-gūn²

Alup Esmā ḫodı bir ŧiŧeye hem³
Varuben ŧaḫladı topraḡı ol dem

400 Var idi bir rivāyet ŧöyleyeyim

Ḥasan Ḥüseyniñ ḫadriñ diyeyim⁴

Var idi bir ŧaḫābe Dıḫye-nāmī
Ticāret ider idi ol mūdāmī⁵

Ticāretden gelince her zamānda
Getürürdi Resūle armaḡan da⁶

Resūlu'llāh alup ol armaḡanı
Ḥasan ile Ḥüseyne virür anı⁷

Bular mu' tād idinmiŧdi bu ḫāli
Kaḫan kim Dıḫye gelse gör maḫāli⁸

¹ Ḥāki: ḫāki A / Hemān-dem: hemen-dem B, E // Virir: virüp D

² Bil: — ; Azḡun: o azḡun A // Elvānı: rengi C

³ Alup: alur A

⁴ 400 sadece E'de vardır.

⁵ Dıḫye: Daḫye; Mūdāmī: merāmı E

⁶ Gelince her zamānda: her zamānda gelince A / Armaḡanda: armaḡanı gelince A, armaḡanı D,E

⁷ Virür: virürdi C

⁸ Bular: bunlar ; İdinmiŧdi: idinmiŧ idi A // Gör: — ; Gelse: bil gelse C / Dıḫye: Daḫye ; Gör: Bil E

405 Yağasından tutarlardı o cânlar

Ki ya' nî armağan isterdi anlar¹

Meger bir gün gelüp Cebrâ 'il ey yâr

Oturdu Dîh̄ye şüretinde âşkâr²

Resûl ile iderken şöhbeti hem

Hasanla Hüseyin geldi hemen-dem³

16A

Bular Dîh̄ye şanup anı ' ayânî

Yağasından tutup çekdiler anı⁴

Resûlu'llâh bakup gördi bu hâli

Olup mâni' hem itdi infî' âli⁵

410 Didi Cebrâ 'il ey kân-ı hamîyyet

Degildür terk idüp bu baña nisbet⁶

Bulara mâni' olma ey ğani'-dil

Ki ben hizmetçisiyim bunlarıñ bil⁷

¹ Tutarlardı: dutarlardı B,C,E

² Ey: iy B // Dîh̄ye: Dağ̄ye E

³ İderken: iderdî A // Hemen-dem: hemân-dem C,D

⁴ Tutub: dutub B,C,E

⁵ Hem itdi: dağ̄ı hem B

⁶ Nisbet: minnet A

⁷ Ğani': 'Azîz C // Hizmetçisiyim bunlarıñ: hizmetciyim anlara sen C / Bil: dir B

Uyurken Fâṭıma gice bil ey cān

Uyanup bunlar olur idi giryān¹

Baṅa emr ider idi anda Settār

Ki bunlara iriş yā Cebrā' il var²

İriş kim Fâṭıma uyanmasun hem

Ki bunları varup aĝlatma bu dem³

415 Gelüp bişikleriñ iḥrām iderdim

Uyudup bunları yine giderdim⁴

‘ Aceb midür yaqamı ṭutsa bunlar

Baṅa her dem taqarrüb itse bunlar⁵

Eyā bilmem tefahḥuşdan murād ne

Gelüp böyle tecessüsten murād ne⁶

Resūlu'llāh aña didi kelāmı

Seni Dıḥye şanurlar bil merāmı⁷

¹ Bunlar olurdu: olurlardı daḥı C / Bunlar: bunlara D, E / Olur idi: olurdu A,B,D

² Baṅa emr ider idi:emir iderdi baṅa A/Emr ider idi:emri iderdi D//Bunlara: bu dem;Var: şabbār C/Yā:ki E

³ 414: — C

⁴ Bişikleriñ: mehdīleriñ A,B,E / İḥrām: iḡrām A / Bişikleriñ iḥrām: ‘ izzet ile ikrām D

⁵ 416: — E / Ṭutsa: dutsa B, C, D / Taqarrüb: te'azzib D

⁶ Tefahḥuşdan: tefahḥuşdan: C, tefahḥuşda D //Tecessüsten: tecessüsde B, D // Murād: murādı E

⁷ Aña didi: didi aña B, didi aña E // Bil: gör B, E / Merāmı: peyāmı C / Şanurlar: şanub diler D / Dıḥye: Daḥye E

Gelüp Dıh̄ye virirdi armağanı
Dilerler armağan ya^ç nî nihānî¹

420 İşidüp vardı uçmağa ol ey yār
Alup bir hoşca üzüm bir daħı nār²

Getürdi çünki Cebrā^ç il anı hem
Ḥasan ile Ḥüseyne virdi ol dem³

Alup bunlar yimege oldı mā^çil
Gelür nā-gāh kapuya anda sâ^çil⁴

16B Didi viriñ baña bundan naşîbi
Hemen-dem tırdı ol Tañrı ḥabîbi⁵

Ki ya^ç nî fiṭre miqḍarınca anı
Vire sâ^çil ala anı^ç ayānî⁶

425 Didi ol Cebrā^çil nedmāndurur bu
Naşîbi yok bunıñ mel^çündurur bu⁷

¹ 419b: Diler armağan bunlar nihānî A / Dıh̄ye: Daħye E // Dilerler: didiler D / Armağan: armağanı E

² Ol ey yār: ol yār A, o dildār D, E // Hoşca: hoş A, D, hoş B / üzüm: Üzim B / Bir: ve bir D / Nār: enār A

³ Çünki: — ; Anı hem: anı çün hemen-dem B / Çünki Cebrā^çil: Cebrā^çil çünki D // Ḥasan ile Ḥüseyne: Ḥüseyn ile Ḥasana B

⁴ Bunlar: bunları A / Mā^çil: nā^çil C // Kapuya anda: anda kapuya C

⁵ Viriñ baña bundan: bundan baña viriñ A, bundan viriñ baña B // Hemen-dem: hemān-dem C,D / Tırdı: vardı B, durdı E / Ol Tañrı ḥabîbi: Tañrı Ḥaḫ ḥabîbi C

⁶ Ayānî: nihānî C

⁷ Ol: — A, C / Nedmāndurur bu: budur şeytān-ı merdūd A / Bu: ol E // Mel^çündurur bu: mel^çün-ı matrūd A, şeytān durur bu B, şeytāndurur C, E / Bu: ol E

Aña çün itmedi İblīsi nā`il

Añı şeh-zādeler itdi tenāvül¹

Bu yirde señ kıyās eyle gel imdi

Bularnıñ qadr-i a`lāsın bil imdi²

Kim a`lā qadrine a`lā muşībet

Müyesser eyledi Mevlā muşībet

Murabba ³

fā`ilātün fā`ilātün fā`ilātün fā`ilün

Kerbelâyı yād idince çarḥ-ı devrān āh ider⁴

Teşneler feryād idince āb-ı ḥayvān āh ider

430 Ḥasretinden arz u eflāk gözlerinden dökdi ḥün

Fırkatinden çeşm-i nem-nāk cinn ü insān āh ider⁵

Mesnevi ⁶

mefā`ilün mefā`ilün fe`ülün

Bu kez rāvī ider hem bir rivāyet

Oturmuşdı çün ol şāh-ı risālet⁷

¹ İblīsi: İblīs B, İblīse D / İtmedi İblīsi: İblīs olmadı C

² Sen: gel B / Gel: sen D / Sen kıyās eyle gel: gel kıyās eyle sen C

³ A, Qāfiye-i Beytü'l-Murabba` D, Beyt E, — B,C

⁴ Çarḥ-ı: çarḥ-ı ; Āh ider: ağladı A

⁵ Arz u eflāk: arz-ı eflāk A, C, D

⁶ A, Qāfiyetü'l-Baḥrū'l-Meşnevi D, Baḥr-i Meşnevi E, — B,C

⁷ Çün: ki A, hem D, E / Şāh-ı: şāh-ı bir C

Ḥüseyni bir dizine aldı ol dem

Alup İbrāhîmi bir dizine hem¹

Severken geldi Cebrâ'îl muḥakḳak

Selâm itdi saña dir Ḥazret-i Ḥak²

Biriniñ def' ine kııl meyli tâ ki

Ḳabûl itmez muḥabbet iştirâki

435 Degil ḳâbil ki bir mülke iki şâh

Olur mı bir semâda hem iki mâh³

17A

Resûl didi kim İbrâhîm vefâtı

Melûl ider beni ancaḳ memâti⁴

Ḥüseyn ölse olurum ben de giryân

Hem 'Alî hem Fâṭıma ola nâlân⁵

Ḳabûl itdim muşîbet ḥâşı ey yâr

Ki tâ kim miḥnet-i 'âm itmesün kâr⁶

Geçer üç gün çün itdi böyle fermân

Vefât itdi hem İbrâhîm bil ey cân⁷

¹ Alup İbrâhîmi: İbrâhîmi alup A

² Severken geldi Cebrâ'îl: geldi Cebrâ'îl severken A // İtdi: eyler ; Saña dir: didi saña B / Dir: ol C

³ Ki: — A // Hem: hiç C

⁴ Kim: ki E / İbrâhîm: ibrâ-yı C // Ancaḳ: yârıñ C

⁵ Ḥüseyn ölse olurum: Ḥüseyni virsem olurum A // Hem 'Alî: 'Alî A,D,E / Ola: olalar A / Ola: tâ ola D, daḫı ola E

⁶ Ḥâşı: ḥâşşı // 'Âm: 'âlem E

⁷ Çün: — A / Geçer üç gün: ki üç gün ; Fermân: feryâd E // İbrâhîm: İbrâhim B / Cân: zât E

440 Ki soñra ol neb̄iler ser-firāzı

Ḥüseyne böyle söyler idi rāzı¹

Gel ey oğlum gel ey kân-ı vefā gel

Seniñçün oğlumı itdüm fedā gel²

Meger bir gün oturırken bil ol şāh

Bulutlar geldi yağmur oldu peydāh³

Ḥüseyn anda eve gitmek diler hem

Melūl oldu görüp yağmuru ol dem⁴

Resūlu'llāh hemen-dem anı gördi

Melūl oldıñ nedendir deyü şordı⁵

445 Eve gidem didim ey ıalbi tahir

Ārām virmez bu yağmur oldu zāhir⁶

Resūlu'llāh du' ā kıldı hemāne

Diñüp yağmur eve oldu revāne⁷

¹ Neb̄iler: nebiler A, neb̄ilerin C / Böyle söyler idi: söyler idi diñle D, E

² Oğlumı itdüm: itdüm oğlumı B

³ Ol: iy B // Oldı; yağdı; Peydāh: nā-gāh A

⁴ Oldı görüp: oldı ki C

⁵ Hemen-dem: hemān-dem C,D,E // Oldıñ: oldıñ A

⁶ Didim: didi C // Ārām: vāqıt A / Virmez: virmedi; Bu: — D

⁷ Kıldı: ider; Hemāne: Ḥudāya C // Diñüp: tırdı A

Taḥammül itmez iken kaçreye ol
Gör imdi ne cefâyı itdi maқbûl¹

*Murabba*²

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün
Hâr elinden ol güliñ a' zâsı mecrûḥ oldı âh
Âftâbıñ teşnesinden ğonca-lebler şoldı âh³

Kerbelâ deştinde zâlimler ne cevr itdi aña
Ehl-i beytiñ nâlesinden bed-liқâlar güldi âh⁴

17B *mefâ' ilün mefâ' ilün fe' ulun*

450 Meger bir ğün Resûlu'llâh ey aḥbâb
Geçerken bir şoқaқdan bile aşḥâb⁵

Biraz ma' şūmları gördi hem anda
Ki cümle lu' b iderler ol mekânda⁶

Birisini tutuben sevdi ol dem
Su 'âl itdiler aşḥâblar anı hem⁷

¹ 447: — E / İtmez: kılmaz C / Kaçreye: bir kaçreye A // Cefâyı: cefâlar ; Maқbûl: қаbûl A

² A, Beytü'l-Murabba² D, Beyt E, — B,C

³ Güliñ: gül-i B, E / A' zâsı: Ağzâsı A, a' zâsı da C

⁴ Zâlimler ne cevr itdi: ne cevr itdi zâlimler A, zâlim gör ne cevr itdi D

⁵ Şoқaқdan: zoқaқdan A, şoқaқda C, D

⁶ Biraz: bir nice A / Hem anda: hemen-dem B

⁷ Birisini: birini C / Tutuben: dutuben B, E / Ol dem: hemân-dem C // İtdiler: eyledi C / Aşḥâblar: aşḥâbı A / Anı hem: hemen-dem B

Didiler yā Resūlu'llāh ṭaleb ne
Buña sen iltifāt itdiñ sebep ne¹

Didi bir gün Hüseynle bu oğlan
Şoqaqda bile oynardı bil ey cān²

455 Hüseyniñ ayağı tozın yüzine
Sürerdi hem yüzine hem gözine³

Buña andan gönül meyl itdi gāyet
İdem hem vālideynine şefā' at⁴

Buyurmuşdur Hāsan ile Hüseyne
İki mengūşe-i ' arş deyü yine⁵

Şu dem kim cenneti yaratdı Mevlā
Aña hil' at ve zīnet virdi Mevlā⁶

Didi itdim seni çün kim mu' ayyen
İdem miskīnler ile hem müzeyyen⁷

¹ Resūlu'llāh: Resūla'llāh E

² Hüseynle: Hüseyn ile A // Şoqaqda: zoqaqda A / Oynardı bil: oynarlardı C, oynar idi D

³ 455: — C / Tozın: tozı B, tozın E

⁴ Gönül meyl: gönlim meyl A // Vālideynine: vālideyne C, vālideyne hem E / Hem: ben C

⁵ Hāsan ile Hüseyne: Hāsan Hüseyn ile A // Mengūşe-i: mengūşe A / ' Arş: ' arşın A, ' arşı B,D

⁶ 458a: Şöyle cenneti bezetdi haziret-i Mevlā A / Şu dem kim: severem ki E / Kim: ki C // Hil' at: hilkat B, rif' at D / Mevlā: a' lā A, B

⁷ 459: — E / İtdim seni çün kim: çünkim seni itdüm A / Çünkim: çünki C // Hem: hep A

460 Didi cennet ki yā Rab bilmezem ben

Kimiñle zīnet idersin beni sen¹

Didi kıldım müzeyyen bil ki ol dem

Hasan ile Hüseyin ile seni hem²

İşidüp buldı cennet anda zeynet

Raḍaytü hem *raḍaytü* didi cennet³

Resūlu'llāh Hüseyne söylemişdür

Bunı aşhāb rivāyet eylemişdür⁴

Ki benden Hüseyin ben Hüseyinden

Eger ḥaḫ ide bir men Hüseyinden⁵

18A 465 Muḥabbet eylesün aña Ḥudāsı

Ne rütbe buldı gör ḫadr-i ' ulāsı⁶

Daḫı hem bir ḫikāyet oldı mezkūr

Ki bu *Kenzü'l-Ġarā'ib* içre meştūr⁷

¹ Rab: Rabbi A // Kimiñle: kim ile C / Beni: baña A, B

² Müzeyyen bil ki ol dem: seni bil kim müzeyyen D // Hasan ile Hüseyin ile: Hasan Hüseyin ile A / Seni: seni şin? A / Hasan: Hasan ile B

³ 462: — D / Buldı cennet anda: cennet anda buldı A // Hem raḍaytü: hem raḥaytü E / “*Kabul ettim.*”

⁴ Söylemişdür: çün söylemişdür A // Aşhāb: aşhāba E

⁵ 464: — D / Hüseyin: Hüseyin B,C / Benden: ben ve'l- C // Eger: ger A / Bir men Hüseyinden: ḫoya bir neslinden E

⁶ Eylesün: eyleyüp B

⁷ Hem: hep B / ḫikāyet: ḫikāye A // Bu: — E, tā D

Resūlu'llāha geldi çün bir a' rāb
Geyik yavrusı tütmiş virdi ol şābb¹

Resūlu'llāh alup anı ol āgāh
Ḥasan ḥazretlerine virdi nā-gāh²

Ḥüseyn anı görüp geldi Resūle
Gerek didi baña bir daḥı ola

470 Tefekkür kıldı o şāh-ı risālet

Ḥüseyn aḡlar çeker anda melāmet³

Hemān geldi bir āhū diñle ḡālī
Ki bir yavrusı vardır diñle ḡālī⁴

Selām virdi Resūle ol muḥaḡḡaḡ
Didi virdi iki yavru baña Ḥaḡ⁵

Birin avcı tütup oldu revāne
Birisi baña ḡalmışdı hemāne⁶

Nidā geldi ki ey āhū revān ol
Bu yavruñı daḥı vir şādmān ol⁷

¹ ' arāb: ' arābī A, a' rab A, C / Geldi çün: çün geldi D, E // Yavrusı: yavrusını A, C / Tütmiş: dutmuş B, tütmişdi C / Virdi: — ; Ol: o C

² Ol āgāh: ol zamān āh C

³ O: ol C // Melāmet: melālet C, E

⁴ Āhū: geyik C // Ki bir: ki A,C,D,E/Diñle: gör bu A,B,E / Yavrusı vardır diñle: yavrusın virir baḡıñ bu D

⁵ Ol: bil D // Yavru: yavru C

⁶ Tütup: dutup B, E // Ḥalmışdı: ḡalmışdır A,D

⁷ Revān: sākin A / Ki: — ; Āhū: āhū sen C // Yavruñı daḥı: yavruñı da virüp A / Vir: sen C

475 O yavrıña Hasan çün nâ'ıl oldı

Bu yavrıñ hem Hüseyne mâ'ıl oldı¹

Ṭaleb kıldı bir āhū oldı giryān

Getür anı tevaqquf itme bir ān²

Gözi yaşı zemīne düşdi der-ḥāl

Şalar ʿarşın bināsına o zilzāl³

Hüseyne vir bunı olmaya maḥzūn

Hüseyne virdi kıldı anı memnūn⁴

Gör imdi sen bu ma' nāyı kıyās it

Nice ḳadr-i ʿulādur gel şinās it⁵

18B 480 Tezelzül bula bunda ʿarş-ı Raḥmān

Ki tā oldı deyü bir laḥza giryān⁶

Gel imdi ol Yezīd mel' ūnı gör kim

Neler kıldı aña maḡbūnı gör kim⁷

¹ Çün: — ; Nâ'ıl oldı: oldı nâ'ıl A / Yavrıña: yavrıñı C // Mâ'ıl oldı: oldı mâ'ıl A

² Bir: bu A, D // İtme: olma B / Tevaqquf: tevuqquf A, tevḳîf E / Bir: bu D, E

³ Düşdi: düşe C // Zilzāl: fi'l-ḥāl C

⁴ Kıldı anı: anı kıldı A, B

⁵ Sen: — A / Ma' nāyı: ma' nāya E

⁶ 480: — E / Tezelzül: tezelzüle C / Bula bunda: ide böyle A, bula ol C // Tā: — A

⁷ 481a: Gel imdi gör ol Yezīd-i mel' ūnı A / Ol: ki C / Mel' ūnı: mel' ūn B, E // Aña maḡbūnı gör kim: gör kim o maḡbūnı A / Aña: o B

Şavaş-ı Kerbelā mahzūn ğazādır
Anıñçün nevhalar kılmak sezādır¹

Murabba²

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Sezādır Kerbelāyı yād iden zār itse her şeb rüz
N'ola kıan dökse müjġānı bu sözdür nāvek-i dil-süz³

Buġār-ı naql-i nārından dil-i ħūnı ħamel püryān
Ġubār-ı eşk-bārından hezārān kıalb ğam-endüz⁴

Meşnevi⁵

mefā'īlün mefā'īlün fe'ūlun
485 Meger bir ğün Muġammed Muştafā hem
Ġazāya gitdi bile Murtezā hem⁶
Ĥasan ile Ĥüseyni bil ki mażlūm
Hem ol vaķitde anlar idi ma'sūm⁷

¹ Ġazādır: ğazādur C // Anıñçün: anıñ içün A

² A, Kıāfiye-i Beytü'l-Meşnevi D, — B,C,E

³ 483: — C ; 483-484: — E / Şeb: şeb-i A / Nāvek-i: te'vīl-i D / Dil-süz: dil-rüz A,D

⁴ Naql-i nārından dil-i ħūnı: nārından naql dil-i ħutı B / Ĥūnı: ħūtu C / Püryān: biryān C, büryān B,D // Kıalb-i ğam endüz: ğam-ı kıalbi süz D

⁵ A, Kıāfiye-i Baġrū'l-Meşnevi Mine'l-Hezec D, — B,C,E

⁶ Muştafā hem: Muştafādan ; Murtezā hem: murtezādan ; Gitdi bile: bile gitdi C

⁷ Ĥüseyni: Ĥüseyn B // Anlar: bunlar A, D

Ḥüseyni bir Yahūdī aldı gitdi
Adı Şālih idi çün penhān itdi¹

Ḥüseyni Fāṭıma gördi ki yoḡ hem
Firāḡı odı yaḡdı cānını hem²

Ḳapuya geldi yetmiş kez işit ḡāl
Kimesne bulmadı kim ide irsāl³

490 Ḥasan ḡazretlerine didi ey cān
Ḥüseyni var getür kim oldı penhān⁴

Ḥasan çağırdı bāḡlarda Ḥüseyni
Didi kim yā aḡı yā nūr-ı ‘ayni⁵

O bāḡdan bir geyik çıḡdı hemen-dem
Su ’āl itdi Ḥüseyni aña ol dem⁶

19A Ḥaḡ emriyle geyik buldı zebānı
Didi Şālih Yahūdī aldı anı⁷

¹ Şālih: Ṭālih ; Çün: — ; Penhān: penhānī C

² 488a: Fāṭıma gördi ki yoḡ Ḥüseyni A, Ḥüseyni gördi ki Fāṭıma yoḡdur C / Gördi: görmedi ; Yok hem: yoḡdur canā E // 488b: Firāḡ oḡı yaḡdı hemān-dem cānını A / Firāḡı: firāḡ C,E / Cānını hem: hem cānını pür C / Hem: hemāne E

³ Ḳāl: ḡālī A // Yetmiş: bu E / Kimesne: bir kimesne ; İde: hem ide ; İrsāl: irsālī A

⁴ Kim: ki C

⁵ Çaḡırdı bāḡlarda: bāḡlarda çağırdı C // Yā nūr-ı: nūr-ı A, hem nūr-ı C

⁶ Hemen-dem: hemān-dem C,D,E / Aña: oña E

⁷ Şālih: Ṭālih C

Ḥasan vardı Yehūdīñ ḥānesine

Didi vir yoḡsa direm anasına¹

495 Du‘ā eyler ḡomaz cinsin Yehūdīñ

Bu yiryüzinde aṣlā bir cühūdīñ²

Ve yā direm babasına bil anı

Ḳırar ḡoymaz Yahūdīden niṣānı³

Direm yā ceddime ider du‘āyı

Eṣer ḡoymaz cühūddan gör ṣenāyı⁴

Didi Ṣāliḡ Yahūdī ḡıl beyānı

Bilem tā vālideñ kimdür ‘ayānı⁵

Ḥasan didi risālet ḥānedānı

Ḳıyāmet ḡātunı ṣem‘-i ṣebānı⁶

500 Ki lü‘lū-i ṣadef ‘ıffet ü ‘ismet

Kirām-ı bahre-i ‘ilmi ü ḡıḡmet⁷

¹ Yāhūdīñ: Yāhūdī C,D, Yāhūdīniñ E / Ḥānesine: ḥānesine C // Yoḡsa: yoḡsa D

² Eyer: ile B, E, ider C / Cinsin: cins-i E // Bir: — A, hem D / Bu yir: zemīn C / Aṣlā: cinsin ; Cühūdīñ: Yahūdī D / Yiryüzinde aṣlā: yir yüzinden asl-ı E

³ Yahūdīden: Yahūdīde D

⁴ Ceddime: ceddine C // Ḳoymaz: ḡomaz C,D,E / Cühūddan gör ṣenāyı: Yahūdīden binā‘ı D, Yāhūdīden gör ṣitā‘ı E

⁵ Ṣāliḡ: Ṣāliḡ C // Bilem: bilmezem E / Kimdür: kimdür eyle A

⁶ Didı: didi vālidem A // Ḥātunı: ḡātunı A / Ṣebānı: sırācı C, ṣībānı E

⁷ 500: — C / Lü‘lū-i: lü‘lūdür ; ‘ıffet ve ḡıḡmet: ‘ıffet ü ‘ismet A,B / ‘İlmi ve: ilm ü A,B

Ki ya^ç nî Fâıımadur gör maķalı
Didi bildim atañ kim söyle ķalı¹

Didi ķurretü'l-^ç ayn-i şir-i Yezdān
Muşalli'l-ķıbleteyn-i řāh-ı merdān²

Kerem kān-ı re^ç isü'l-evliyādur
İlim-bān-ı enisü'l-enbiyādur³

Ki ya^ç nî bil ^ç Aliyyü'l-Murtezā hem
Didi bildim digil ceddini bu dem⁴

505 Didi ceddım nübüvvet ser-firāzı

Ĥabībü'l-ĥālıķu'l-mekşüf-ı rāzı⁵

Nebıyy-i řādıķ u řıdķ u muřaddaķ
Resül-[i] řāhib-i Mi^ç rāc muĥaķķaķ⁶

Muķā^ç un raĥmeten li'l-^ç ālemīn ol

Ki faĥrü'l-āsmān zeynü'z-zemīn ol⁷

¹ Gör: bil D // 501b: Didi bildim anañı söyle kim atañı A / Didi: didi kim ; Ķalı: anı C

² şir-i Yezdān: şir-ü Yezdān D, E / Muşalli'l: faşlu'l E

³ Kānı: kānı ki ; Re^ç isü'l evliyādur: şadru'l-enbiyādur C // ^ç İlim-bān-ı: ilim bābı B, ^ç alem-bānı C, D

⁴ Murtezā hem: Murtezādur A, C // Bu dem: kimdür A, C

⁵ Ĥabībü'l-ĥālıķu'l: Ĥabībü'l-ĥālıķ-ı A

⁶ 506a: Nebıyyun řādıķun řıdķun muřaddıķun A, Nebıyyun řādıķun řıdķun muřaddaķ D, Nebıyy-i řādıķ şaddaķ muřaddaķ E // Resül: resülün A / řāhib-i: řāhibü'l A,B,C / Muĥaķķıķ: Muĥaķķıķun A

⁷ 507: — E / "Alemlere raĥmet olarak itaat edilen." / Muķā^ç un: muķā^ç B // Āsmān: İslām A

19B Şefâ' at kânı Hâtmü'l-enbiyâdur
Ki ya' nî bil Muḥammed Muştafâdur¹

İşitdi çünki Şâlih bu cevâbı
Fiğân idüp gözinden döker âbı²

Murabba'³

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

510 Baḥr-i ḥikmetden çıkar dürr-i kemâlâtüñ seniñ
Tutdı dil murğını hem dâm-ı maḳâlâtüñ seniñ⁴

Yalınız 'azmiñ degilmiş bu Hüseyni aramaḳ
Maḥş-ı iḥsân ḥayr imiş ancaḳ risâletüñ seniñ⁵

Meşnevi'⁶

mefâ' ilün mefâ' ilün fe' ulun

Yahüdî müslimân oldı hemân-dem
Hüseyni hem getürdi virdi ol dem⁷

Temâm yetmiş nefer bil aḳrabâsın
Ki mü'min itdi Şâlih gör vefâsın⁸

¹ 508b: Ki bil Muḥammed Muştafâ ol bâ-şafâdur A

² İşitdi: işitdi ki A / Şâlih: Tâlih C / Çünki Şâlih: Şâlih çünki E

³ A, Kâfiye-i Beytü'l-Murabba' D, — B,C

⁴ 510-511: — E // Tutdı: dutdı B,D / Dil: bây A, dil B / Hem: — A,B,D

⁵ İḥsân: iḥsân-ı A

⁶ A, Kâfiye-i Beytü'l-Meşnevi' D, — B,C,E

⁷ Yetmiş: yitmiş C / Hemen-dem: hemân-dem C,D

⁸ Aḳrabâsın: aḳrîbâsın ; Gör: — A // Mü'min itdi Şâlih: Şâlih mü'min itdi C

Gelüp hem Fāṭımayaya itdi efgān

Didi şuçım bağışla ey ‘ ulā-şān¹

515 Didi bağışladım sen var ‘ Alīye

O da bağışlasun yalvar ‘ Alīye²

‘ Alīye hem gelüben itdi feryād

Didi bağışladum ben de sen ol şād³

Velākīn var Resūlu’llāh atına

Bağışlasun niyāz it azretine⁴

Varup Şālih Resūlu’llāha der-āl

Fiğān idüp aña bildürdi avāl⁵

Didi ben de suçın ‘ afv itdim ey cān

udā ‘ afv eylesün var eyle efgān⁶

520 Fiğān itdü varup Şālih bil ey yār

Temāmet on yedi gün eyledi zār⁷

¹ İtdi: eyledi C

² Sen: ben A, E / Sen var: var git C // Yalvar: sen var A

³ ‘ Alīye hem gelüben: varup geldi ‘ Alīye A / Feryād: efgān A, āh-ı efgān D / Hem: — B,C,D / Gelüben itdi: varuben itdi anda C / Gelüben: gelüp D // Sen ol şād: ol şādān A / Ben de sen ol: sen var ol B, sen ol hemān D

⁴ 517a: Var Resūlu’llāhın likin atına B / Var: — A// Bağışlasun: var bağışlasun A

⁵ Resūlu’llāha: Resūlu’llāh E // Avāl: fi’l-āl A

⁶ Ben de suçın ‘ afv itdim: ben daı ‘ afv eyledim C // Eylesün: eyleye D / udā: temām udā E

⁷ İtdi varup: idüp varuben C / İtdi: idüp D // On yedi: yedi A

20A Varup şahrâlara ider münâcât

Dağı giryân olup iderdi hâcât¹

*Murabba*²

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

Ey Hudâ çokdur günâhım rahmetiñ erzânî kı1

Ma' şiyet derdine yâ Rab merhamet dermânı kı1³

Virme 'adlile cezâyı pür-ğaṭâ ef' âlimiz

Şânîña 'afv itmek lâyıkdur bize sen anı kı1⁴

*Meşnevi*⁵

mefâ' ilün mefâ' ilün fe' ulun

Resûle geldi Cebrâ'il 'ayânî

Didi 'afv eyledi Allâh hem anı⁶

525 Te'emmül kı1 gel ey 'ârif bu yirde

Tefekkür kı1 gel ey 'âkıl bu yirde⁷

Ki bir dem bil Hüseyni diñle kâli

Ki maḥbûs itmekile n'oldı ḥâli⁸

¹ 521: — C / Varup şahrâlara: ki şahrâlarda E // Dağı: — A / İderdi: hem ider 'arz-ı A, dilerdi D

² A, Beyt E, — B,C,D

³ Ma' şiyet: ma' şiyet C, D, E

⁴ Ḥaṭâ: ḥaṭâ A / Lâyıkdur: sezâdur C / Bize sen anı: biz erzânî A, rahmet-i Yezdânî C

⁵ Kâfiye-i Beyt Baḥrû'l-Meşnevi D, Baḥr-i Meşnevi E

⁶ Resûle: Resûlu'llâha E / 'Ayânî: 'ayân A // Didi: Şâliḥi A / Eyledi: eyledim D / Hem anı: bî-gümân A

⁷ 'Ârif: 'irfân B, C, ğâfil D, câmî E // 'Âkıl: insân B, C, 'irfânî E

⁸ Dem: — B / Bil: kı1 C // İtmek ile: itmekle E

Revā mı anlar İslām ola ey cān
Şehīd idüp olar kim dökdiler an¹

*Murabba*²

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Āh kim anlar dökdiler āl-i Resūliñ anını
Müslimānlık da' vā ıldı terk idüp ĩmānını

Çāk idüp nefsiñ hevāsıyla şerī' at cāmesin
Tutdılar şart-ı ğarazla İblisiñ dāmenini³

mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün

530 ' Alī ıldı rivāyet diñle anı

Didi çok görmişem ahr-ı cihānı⁴

amusından eşeddür üç muşībet
Baña geldi ki gördim güç muşībet⁵

20B

Birisi ol Resūlu'llāh vefātı

İkinci Fāıma Zehrā memātı⁶

¹ Revā mı: revā mıdır E / Anlar İslām ola: anlara İslām gel D // Kim: — ; an: al an D

² A, Beyt E, — B,C,D

³ Tutdılar: dutdılar B, D, E

⁴ Anı: ālī B // Cihānı: maālī D

⁵ Muşībet: rivāyet A / Eşeddür: eşed A,B,D / Üç: üç hem D

⁶ Ol Resūlu'llāh: Resūlu'llāhıñ gör C // Fāıma Zehrā: Fāımatü'z-Zührā A

Üçüncüsü şavaş-ı Kerbelâ hem
Resûlu'llâhdan işitdim ben ol dem¹

Bulardan güç eziyyet görmedim ben
Bulardan güç muşîbet görmedim ben²

535 Meger bir gün 'Alî gitdi ğazāya
İrişdi çünki deşt-i Kerbelāya³

Fiġān itdi o yirde oldı nālān
Hem aşhāblar daġı çün oldı giryān⁴

Didiler n'ıçün aġlarsıñ beyān it
Bu penhān sırrı sen bize 'ayān it⁵

Didi bir t̄a'ife bunda geliser
Şehîd olup bu yirde çün qalısar⁶

Hisābsız cenneti bula hem anlar
Na'îm-i raġmeti bula hem anlar⁷

Murabba'⁸

¹ Kerbelâ hem: Kerbelâdur A,C // 532b: İşitdim Muştafâdan bir belâdur A / Ben ol dem: revâdur C

² Güç eziyyet: pek eziyyet D, E

³ Çünki: çünkim A,D,E

⁴ İtdi: idüp C // Çün oldı: çoġ oldı A, oldı çü B

⁵ Aġlarsıñ: aġlarsañ E /Sen: — A / Sırrı sen: sırrı ki C

⁶ Didi: didiler E

⁷ Raġmeti: ni' meti A

⁸ A, Kâfiye-i Beytü'l-Murabba' D, Beyt E, — B,C

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

540 Her belā-yı nā-sezāniñ münthāsı Kerbelā

Virmedi āl-i Resūle hiç rehāsı Kerbelā¹

Bunda hatm oldı semādan intizāl iden kazā

Her belāniñ ibtidāsı intihāsı Kerbelā²

Meşnevi³

mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün

Resūlu'llāh meger bir gün ' ayānī

Ḥüseynile oturırken bil anı⁴

21A Getürdi Cebrā'il cennetden ey yār

Biraz üzüm bir elma bir daḡı nār⁵

Resūl anı Ḥüseyne virdi ol dem

Didi var vālideyniñe götür hem⁶

545 Biraz yiyüp biraz idiñ zaḡire

Kim Allāhu Te'ālā girü vire⁷

¹ Belā-yı: belāniñ C, belānuñ D / Nā-sezāniñ: nā-sezā-yı D / Rehāsı: rihābı A, dehāsı E

² İntizāl: inzāl E / Semādan: semāda D

³ Ḳāfiye-i Beyt Baḡrū'l-Meşnevi D, Baḡr-i Meşnevi E, Meşnevi İ

⁴ 1-541: — İ / 542-593: — D

⁵ Ey: bil ey A // Biraz: biraz ; Nār: enār A

⁶ Vālideyniñe: vālideyñe C,D

⁷ İdiñ: itsün A // Allāhu: Allāh B,E,İ / Vire: ve ye yine vere A

Getürdi anı çün biraz yediler
Ki bir miqdâr zaḥîre çün ḳodılar¹

Görirler kim yine ṭurır temâmet
Çün ol meyveye olmadı nihâyet²

Ḳaçan kim Fâṭıma gitdi cihândan
Gidüp üzüm daḥı oldı nihândan

‘Alî de hem idince intiḳâli
O nâr gâ’ib olur aña meḥâli³

550 Ḳalur elma Ḥüseynile bil ey cân
Olur hem Kerbelâda o da penhân⁴

Bu sözlerden murâdım Kerbelâdur
Ki tâ şerḥ-i Ḥüseyn-i Müctebâdur⁵

Kim ider yoḳsa bu vaşfi nümâyân
Kim idiser anıñ medḥini tibyân⁶

Mürekkeb olsa baḥr olur nihâyet
Temâm olmaz bu vaşfile rivâyet⁷

¹ Anı çün biraz: çün biraz anı B, İ // Bir: — B / Çün: hem C, İ / Bir miqdâr: miqdârca E

² Ṭurır: durır B, durur C / Temâmet: temâmı A // Olmadı: irmedi A, hiç olmaz C / Nihâyet: ‘idâmı A

³ 549b: ‘Alî hem intiḳâl idince cânı C / Hem idünce: idünce hem A / De: — B / ‘Alî de: ‘Aliyye C // O nâr: enâr A / Aña: diñle B / Meḥâli: ḥâli A, me’âli B, muḥâli İ /

⁴ Ḥüseyn ile: Ḥüseyne E

⁵ Tâ şerḥ-i: şerḥ-i tâ E

⁶ Nümâyân: nimâyân E // Tibyân: ibyân C

⁷ Baḥr: baḥre E // Vaşf ile: vaşfa hem E / Rivâyet: nihâ rivâyet C

Bu kez naql idem anıñ hālını bil
 Ğazā-yı Kerbelā aḥvālını bil¹

*Baḥr-i Hezec Kāfiyetü'l-Lam*²

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün fā' ilün

555 Gel berü ey cān içinde derdi olmaz infişāl

Yā dil-i ğam-hānesinde virmeyen hüzne ḥelāl³

Çün bilindi yoq nihāyet medḥile evşāfına
 Bunda maqşad Kerbelādur tā idem izhār-ı ḥāl⁴

Ol Ḥasan gitdi cihāndan hem Mu'āviye daḥı
 Eyledi ḥalka hükümet bī-nizā' u kı̄l u qāl⁵

Kendiden şoñra diler kim şāh ola oĝlı Yezīd
 Yazdı her eṭrāfa mektüb olmaya tā iḥtilāl⁶

21B Bey' at itdiler qamusı itmedi lākīn Ḥicāz
 Ya' nī bil Mekke Medīne ehli itdi inḥilāl⁷

¹ Naql idem anıñ hālını: anıñ hālını naql ideyim A // Aḥvālını bil: aḥvālın dīnlegil A

² A, Baḥr-i Ṭavīl E, Meşnevī İ

³ 555: — C / Gel: gel ey E // Ḥānesinde: ḥānesiniñ A / Virmeyen: virmeyān B,E,İ / ḥelāl: qalal E

⁴ Medḥile: medḥine E // Maqşad: maqşūd C, E

⁵ 557: — E / Cihāndan: dünyādan C / Mu'āviye: Mu'āviyye B // Bī-nizā'-ı kı̄l u qāl: Bī-nizā' kı̄l qāl B, Bī-nizā'-u kı̄l u qāl C

⁶ Eṭrāfa mektüb: ṭarafa nāme E / İḥtilāl: iḥtilāf İ

⁷ Bey' at itdiler: itdiler bey' at A / İtmedi lākīn: lākīn itmedi B // İnḥilāl: inḥitāl A, inḥilāl B

560 Didiler kim biz Yezīde virmeyiz aṣlā rızā

Kim ḫalīfe olup aça mülk-i ḫulme perr ü bāl¹

Çün Mu‘āviye işitdi bunı vardı Mekkeye

Cümlesini rāzı itdi virdi ḫalka genc ü māl²

Dört kimesne bu ḫuşūşa olmadı rāzı velī³

Didiler ḫālimdür oğlñ ḫulmile bulur kemāl

Ḥüseýindür biri ‘Abdu’llāh durur İbn-i ‘Ömer

‘Abdu’r-raḫmān İbn-i Şiddīḫdur biri diñle maḫāl⁴

Ol Zübeyriñ oğlı ‘Abdu’llāh durur biri daḫı

Hem Medīnede ḫarār itdiler idüp infī‘ āl⁵

565 Ol Mu‘āviye daḫı bunıñ ‘ilācın bulmadı

Vardı Şāma itdi çün dār-ı fenādan intikāl⁶

Defn idüp anı ḫalīfe oldı çün oğlı Yezīd

Āh kim oldı rāyet-i dīn ser-nigün-i pāymāl⁷

¹ Virmeyiz aṣlā: aṣlā virmezüz C // Mülk-i ḫulme: ḫulm-i mülki A, ḫulmetini E, mülke ḫulmi İ / perr ü bāl: per ü pāk İ

² Mu‘āviye: Mu‘āviyye B, E // Genc ü māl: genc māl B,E / İtdi: kıldı C

³ Ḥuşūşa: ḫuşūşda A,E / Olmadı rāzı: rāzı olmadı B

⁴ C’de 563b ile 564b, 564a ile 564b yer deḫişmiştir. / İbn-i ‘Ömer: biri İbn-i ‘Ömer A / ‘Abdu’llāh durur: ‘Abdu’llāh B, ‘Abdu’llāh biri C // Şiddīḫdur: Şiddīk durur A / Maḫāl: kelāl E

⁵ ‘Abdu’llāh durur biri: ‘Abdu’llāhdur bir A / Oğlı ‘Abdu’llāh durur: oğludur ‘Abdu’llāh ; Daḫı: ḫāl C // ḫarār: ḫarārlar ; İdüp: hem C / İnfī‘ āl: infişāl İ

⁶ C’de 565b yerine 566a yazılmıştır. / Mu‘āviye: Mu‘āviyye B,E / Daḫı bunıñ: bunıñ daḫı C

⁷ 566a: — C // Rāyet: dāye A / Ser-nigün-i: ser-nigün A

Gitdi elden şer^c -i muhtâr geldi şerr-i rûzgâr
Tâ sezâ oldı kılınca zulmile aşhâb u âl¹

Çarh-ı zâlim bu ne râydür kim Yezîdi şâd idüp
Viridiñ evlâd-ı Resûle Kerbelâda her melâl²

Cem^c olup erkân-ı devlet çün Yezîde vardılar
Didiler emriñe cümle ^c âlem itdi imtişâl³

570 Kaldı dört âdem ki anlar itmedi bey^c at saña
Nâme yaz kim bey^c at itsünler saña budur me 'âl⁴

İtmez ise taht-ı hükmiñde olan yirden çıkar
Yokşa virmez meyve-i bâğ-ı muhâlifde nihâl⁵

Ol zemân içre Medîne hâkimiydi hem Velîd
Çün Yezîd işitdi anı nâmesin itdi risâl⁶

Yazdı ki atam Mu^c âviye vefât itdi bu ân
Şimdi icrâ-yı hükümet bil baña itdi vişâl⁷

22A Atamıñ vaqtinde bey^c at itmeyen dört kimseye
Di baña itsün itâ^c at bey^c atimde ittişâl⁸

¹ Şerr-i: şerr ü: A, şer^c -i B, / Elden: âlden B, anda C

² Kim: ki ; Şâd: şâh C / Bu ne: çün E // Melâl: belâ C, İ

³ Olup: idüp A, İ / Devlet: ahmaq / Vardılar: vardı dil A // Cümle ^c âlem itdi: itdi cümle ^c âlem ; İmtişâl: imtisâl B

⁴ Ki: kim İ // 570: Nâme yazdı baña bey^c at eylesünler lâ-mağâl C / Budur: bu durur A / Me 'âl: mişâl B, İ

⁵ Yirden çıkar: yirde turmasun C // Yokşa: yoğşa E / Meyve-i: meyve B, D / Bâğ-ı: bâğ E / Muhâlifde: muhâlifden C, İ

⁶ Hâkimiydi: hâkimi idi B, İ / Hem: — B, İ, ol C / İçre Medîne hâkimiydi: Medîne içre hâkim idi E // Nâmesin: Hüseyne E / Risâl: rişâl İ

⁷ Mu^c âviye: Mu^c âviyye B, E // Bil baña: baña ; Vişâl: İntiğâl A

⁸ 574b: Didi baña eylesünler bey^c at hem ittişâl C / Di: didi İ

575 İtmez ise atlı idüp başlarını gönder baa

un Velid anı oıdı oldu uzni bi-mial¹

Didi y Rab ne ara 'ib vı' a oldu baa

Ger mualif olsam ider alimi ayrı ikal²

Ger ita' at itsem olur airetde ok' azb

azır idi anda Mervn didi kim ey ub-ıal³

İtme ihml bu ii sen tiz useyni azır it

Bey' atin ' arz it Yezidi ger dir ise bu mual⁴

akimi ukmin ıl icra fırsatı fevt itme i

Ol Velid didi geturun idelim bunu su 'al⁵

580 Vardılar kim cümlesi bir yirde azır oturır

Didiler kim sizi ister ol Velid olın ial⁶

Didiler bunlar useyne kim bizi n'eyler Velid

Didi gördüm vı' amda var durur bir itigl⁷

¹ Başlarını: hem başların C, İ, başını E // Oıdı: iitdi B / Anı oıdı oldu: oıdı anı oldu ; Bi-mial: bi-vial C / Anı: — E

² Rab: Rabbi A // ikal: ikr B, C

³ azır: azır A, E, İ / İdi: itdi E / ub-ıal: ub-ı ıal A

⁴ Tiz: tiz B/azır: ahir A, azır E, İ // ' Arz it Yezidi: ' arz-ı Yezidi ; Dir ise: duya E / Mual: maal C, E

⁵ i: i B, E // İdelim: ideyüm C / Bunu: anı E

⁶ 580: — C / Kim cümlesi: cümlesi ki A / azır: azır A, E, İ // İal: vial E

⁷ Velid: ol Velid A / Kim bizi neyle Velid: ol Velid neyle bizi E // Didi: didi useyin A

Minberi Şāmiñ yıķılımış vālī-i Şām öldi bil
 Hākim olmuşdur Yezīd kim geldi anıñ çün ricāl¹

Ya‘ nī bizden bey‘ at ister didiler ne maşlaḫat
 Didi ḫāşā itmesün anı müyesser Lā-yezāl²

Her zūḫal naḫseyn-i felek şemsi itdi bedri hilāl
 Mülk-i İslām içre tā kim şāh olur ehl-i ḫalāl³

585 Ka‘ be-i ‘adli yıķup büt-ḫāne yapıdı zulmile
 Gel kıyās it bu ne dürlü fi‘ l-i bātıl bed-ḫayāl⁴

*Mesnevi*⁵

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

Geldi bir ādem yine anda hemān
 Didi kim Velīd sizi ister bu ān⁶

Çün Hüseyn aña қақıdı söyledi
 Bu ne ta‘ cıldür deyü ḫışm eyledi⁷

¹ Minberi: menberi B,C,E,İ / Şāmiñ yıķılımış: yıķılımış Şāmiñ İ / Geldi anıñ çün: anıñ çün geldi A / Ricāl: rümmāl E / Yezīd kim: Yezīdñ İ

² Maşlaḫat: maşlaḫat bu A / Didiler ne maşlaḫat: her ne maşlaḫatı var C / İster didiler: isterler İ //582b: Didi ḫāşā kim müyesser ide anı lā-yezāl C / Didi: didiler A

³ 584: — E / Naḫseyn-i felek şemsi itdi: naḫseyn itdi şems-i felek A / Naḫseyn: taḫsīn B,İ / Bedri hilāl: bedr oldı hilāl A // Olur: ola B

⁴ İle: ile ol ‘adū A / Büt-ḫāne: puḫāne C, büdḫāne E // Bu ne dürlü: bozdılar E / Dürlü: ḫaldür İ

⁵ A,İ, Baḫr-i Meşnevi E, — B,C,D

⁶ Sizi ister: ister sizi A / Velīd sizi ister: ister Velīd sizi E,İ

⁷ Hüseyn aña қақıdı: aña қақıdı Hüseyn A,B // Ta‘ cıldür: ta‘ cil durur E / Deyü: diyü C,İ

22B İmdi sen git varayım andan yaña
Geldi ol âdem didi hâli aña¹

Didi Mervân ey Velîd bu hâli bil
Hüseyn gelmez saña aḥvâli bil²

590 Didi Mervâna Velîd kim bil ‘ ayân
Ol yalan dimez gelür itme gümân³

Fî-Haḫḫ-1 Na‘ t-1 Hüseyn⁴

fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün

Ġonca-i bâġ-1 vefâdur Hüseyn
Gülşen-i mihr-i ‘ aḫâdur Hüseyn⁵

Mazhar-1 burc-1 sa‘ âdet ḫameri
Maḫla‘ -1 şems-i ziyâdur Hüseyn⁶

Mesnevî⁷

fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün

Böyle mü’min idi kim pâk-i‘ tikâd
Ehl-i beyt iderdi aña i‘ timad⁸

¹ İmdi: didi B / Git: gid E, İ / Âdem: dem ; Hâli: aḥvâli E // Hâli aña: önden şoña C

² Āh Velîd hâli bil: ey Velîd kim bil saña B / Ey: âh ; Bu: — A // Saña aḥvâli bil: aḥvâli diyem saña B / Aḥvâli: aḥvâlini İ

³ Dimez: itmez C / Yalan dimez: belâdan dönmez E

⁴ A, Murabba‘ B, İ, — C

⁵ 591-594:—E / Vefâdur: vefâ durur ; Hüseyn: Hüseyn C // Aḫâdur: ‘ aḫâ durur ; Hüseyn: Hüseyn C

⁶ Ziyâdur Hüseyn: ziyâ durur Hüseyn C

⁷ A, İ, Ḳâfiye-i Beyt Bahrû’l-Mesnevî D, — B, C, E

⁸ Mü’min: zâhid C / İdi kim: idi ki A, B // Ehl-i beyt iderdi: iderdi ehl-i beyt D

Cānıla ʿ izzet iderlerdi aña¹

Luṭfile rağbet iderlerdi aña

595 Rāvī eydür ƣalkdı añdan ol İmām

Aldı birkaç bile aḥbāb u ğulām²

Didi kim siz ƣaşrada ḥāzır olıñ

Ƙaşd iderlerse baña yardım ƣılıñ³

Ḥem Resūlu'llāh ridāsın ol zemān

Boynına atdı yola oldı revān⁴

Hem ʿ asāsın aldı ƣünkim vardı ol

Hem Velīdiñ ḥānesine girdi ol⁵

Gördiler şāh-zādeyi iclālile

Ƙıldılar ikrāmı istiḳbālile⁶

600 Ḥāli ʿ arz itdiler aña ser-te-ser

Ol Ḥüseyn aña didi kim bil ḥaber

23A Böyle gizli beyʿ at olmaz bil ʿ ayān

Ḥalkı cemʿ it yarın eyle bir dīvān

¹ İderlerdi: iderdi B

² Eydür: ider B, D iydür C, eyder E / Ƙalkdı: ƣaldı A, ƣaƣıdı C, ƣalkıdı İ / Andan ol: anda C // Aldı: aldı andan E / Bile: dāne C / Aḥbāb-ı: aḥbābı C / Ğulām: temām C

³ 596: — C / Siz ƣaşrada: ƣaşrada siz A / Ḥāzır: ḥāzır E, İ

⁴ Yola oldı: ve hem oldı D / Yola: hemān E

⁵ 598 ile 599 A'da yer değışmiştir. / Kim: — C / Aldı: itdi İ

⁶ Gördiler: getürdiler E

Ben daħı yarın yine bunda gelem
Her ne sözüm var ise tibyān kılam¹

Rāzı oldu ol Velīd diñle anı
Didi Mervān ey Velīd ħabs it bunı²

Yoķsa yarın gelmesi güçdür kıatı
Şimdi ħabs it gelmiş iken furşatı³

605 Çün Hüseyñ işitdi bu sözi hemān
Ħışm idüp tırdı yerinden ol zemān⁴

Didi kim kādır beni ħabs eyleye
Yā baña bir kem cevābı söyleye⁵

Bir yüzini şimdi pür-hün iderem
Kanıla toprağı gül-gün iderem⁶

Hem Velīde didi kim diñle maķāl
Bil benim ibn-i Resūl-i zü'l-celāl

Burc-ı eflākde hümā-yı devletim
Ķabe kıavseyne irüpdür rif' atim⁷

¹ 602: — C / Tibyān: beyān D, E, İ

² Ey Velīd ħabs it bunı: ħabis eyle sen bunı C

³ Yoķsa: yoķsa A // Gelmiş iken: terk idinme A

⁴ 605: — E /Bu sözi: bunı A // Tırdı: durdı B, D

⁵ Eyleye: itmeye A, İ // Bir kem: kimdür bu C, kimdür D

⁶ İderem: eylerem C // Kan ile toprağı: tobrağı kan ile D / Toprağı: tobrağı A, E / Gülgün: gülhün İ

⁷ Eflākde: felāketde A / Devletüm: dilne'im? E // İribdür: irişür İ / "*İki yay arası*"(bk. Necm, 9)

610 Ol Yezîd ħımârı hem fâsıkdurur

Bey^c at itmek yâ nice lâyıkdurur¹

Çün işitdi taşrada olan ricâl

İstediler kim girüp ide kıtâl²

Taşra çıkdı çün Hüseyni gördiler

Bilesince ħânesine vardılar³

Didi Mervân çok ħaṭâ kıldıñ bu dem

Yâ n' için ħabs itmediñ sen bunı hem⁴

Ol Velîd didi ki ħâşâ ben anı

Nice ħabs idem n' için dirsiñ bunı⁵

615 Ger Yezîd virse cihân mülkin baña

Yine zerre deñlü qaşd itmem aña⁶

23B Ehl-i beyte kim bugün itse cefâ

Ḥaşm olısar yarın aña Muştafa⁷

Murabba^c 8

¹ ħımârı: ħammâr B, ħummâru D, ħammârı İ

² Ola: ide A, eyde İ

³ Çıkdı çün: çıkdılar hem E // Vardılar: geldiler A,B

⁴ 613: — İ / Ḥaṭâ: ħaṭâ A, 'aṭâ C / Kıldıñ: kıldıq D, E // Sen: — A / N' için: nice D / Sen bunı hem: bunı hem A, bunı sen C, bunı bu dem D, E

⁵ Anı: bunı C // Dirsiñ: dirseñ E, İ

⁶ Yine zerre deñlü: zerre deñlü yine A, C / Zerre: zere İ

⁷ Bugün itse: itse bugün A // Aña: anda C / Yarın aña: aña yarın D / Olısar: olu ısar E

⁸ A, Kâfiye-i Beytü'l-Murabba^c D, Beyt E, — B,C,İ

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Müslimān olan döker mi āl-i Aḥmed ḳanını

Ehl-i beyte ḳaşd ider mi isteyen īmānını¹

İtmez evlād-ı Resūle dünyāda kibr ü riyā

Āḥiretde kim dilerse Kibriyā iḥsānını²

Baḥr-i Meṣnevi³

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Hem bu sözi söyler iken ol saḥī

Ol Yezīdden geldi bir nāme daḥı⁴

620 Şöyle yazmış bundan aḳdem bir peyām

Gelmedi ol nāmemizden bir kelām⁵

Şimdi nāmem vāşıl olinca saña

Kes Ḥüseyniñ başını gönder baña⁶

Bey' at ider[i]se rāydür bī-gümān

Bey' at itmez[i]se ḳatlı eyle hemān⁷

¹ İsteyen: terd idüp B

² 618: — C / Evlād-ı Resūle: āl-i Resūle kim ki A

³ E, — A,B,C,D,İ

⁴ Yezīdden: Yezīdān E, Yezīt İ

⁵ Bundan aḳdem: şimdiye dek A // Nāmemizden: nāmemize A / Kelām: peyām C

⁶ 621-633: — C

⁷ İder[i]se: eylerse D / Rāydür: eydür A, rā'yidir D, zābiddür E // Bey' at itmez[i]se: ger itmezse anı A

Ol Ebū Bekr ođlı ‘Abdu’llāh ile
Hem Zūbeyriñ ođlın öldürme bile¹

Çanda varırsa bulurum anları
Her zemān icrā kılarım anları²

625 Lākin ol imām Hüseyniñ başını
Kes baña gönder kūtāh it yaşını³

Ol zīrā sağ olsa bu aĥvāli bil
Cümle ĥalk aña uyar bu ĥāli bil⁴

Hīç baña itmez itā‘ at kimse hem
Bey‘ at itmezse baña қatl it bu dem⁵

Çün oқıdı ol Velīd bu nāmeyi
Añladı cümle muĥarrer ĥāmeyi⁶

Didi virse ol Yezīd-i bī-vefā
Baña dünyāyı aña itmeme cefā⁷

*Beyt*⁸

¹ Oğlın: oğlımı A, oğlu D / Öldürme: öldür tā E

² Varırsa: varırsam B, varsam D / Anları: ben anları D // Zemān: zemānda A / İcrā: içre İ

³ Yaşını: işini D

⁴ Olsa: olursa ; Aĥvāli: ĥāli D // Ĥalk: ĥalk A / Bu ĥāli: aĥvāli

⁵ İtmez itā‘ at: itā‘ t itmez E // İtmezse: itmez B,İ

⁶ Bu: hem E // 628b: Cümle añladı sergüzeştin ĥāmeyi E / Muĥarrer: sereşk-i B,İ / Cümle muĥarrer: sereşki cümle D

⁷ Cefā: hīç cefā

⁸ E, Qāfiye-i Beytü’l-Murabba‘ D, — A,B,C,

24A *fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

630 Hāşeli'llāh mülk-i dünyā için idem dīni terk

İtmişem āl-i Resūle tā ezelden kīni terk¹

Ben *elestü'* ilmimi fehm eyleyüp didim *belā*

Tā ki ol rüz-i belāda eyleyem taḥzīni terk²

*Meşnevi*³

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Ol Yezidiñ aldı ol bed ḥāmesin

Çün Hüseyme arz ider ol nāmesin

Didi kim ḥāşā saña ben kaçd idem

Yā ṭarīḳ-i cehle māl için gidem⁴

*Murabba'*⁵

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Kem nazarla rüy-i pākiñ gözleyen göz kör olur

Yā cemālīñ şem' iniñ a' dāsı dil bī-nūr olur⁶

¹ İdem: itmem D // Kīni terk: ikrārı berk A

² Eyleyüp: idüp E / Belā: hem belā D / “*Elestü bi-rabbiküm / Ben sizin Rabbiniz değil miyim*” hitabına ruhların “*belâ/evet*” dedikleri meclistir. // Rüz-ı: sır-ı D, sırr-ı E / Belāda: cezāda B, belādan D / Eyleyem: eylesem D,E

³ A, Kāfiye-i Beytü'l-Meşnevî D, Baḥr-i Meşnevî E, — B,C,İ

⁴ Kim: ki E / Hāşā: ḥāşā ki A // 633b: Māl için mi ol ṭarīḳ-i cehle gidem A / Cehle: cehli E

⁵ A, Kāfiye-i Beytü'l-Murabba' D, — B,C,İ

⁶ 634-635: — E // Dil: hem D

635 Rūz-i maḥşerde mu' ayyen kim saña kılsa ğaraz

Raḥmet-i Haḫdan şeffī' -i Muştāfādan dūr olur¹

Meşnevi²

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Ḳorḳaram ammā ki tıyar ol la' in

Gönderir bir zālimi bunda hemin³

Şonra elden gide cümle ihtiyār

Bir tedārik eyle sen ey baḫtiyār⁴

Ġāfil olma sen şaḳın ey ser-firāz

Şimdiden gör ḳaydı ey nūr-ı ḫicāz⁵

Murabba'⁶

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Şāh olanlar fitne-i bed-ḫ'āhiñ olmaz ğāfili

Şīr olanlar ḫīle-i rubbāhiñ olmaz ğāfili⁷

640 Ġaşb u ğārāt için olur kārbanana intizār

Her ḫarāmī reh-güzār-ı cāhiñ olmaz ğāfili⁸

¹ Ġaraz: ğaraş B, ğaraz C / Mu' ayyen: mu' in İ

² A, Ḳāfiye-i Beyt Baḫrū'l-Meşnevi D

³ 636 ile 637 C'de yer deĝişmiştir./Ol: o B/Ammā: tā ;Ol: hem ol C ;Atañ İ /Tıyar: duyar B,C,E,İ, dutar D

⁴ 637a: Cümle ihtiyār sonra elden gider E / Elden gide: gide elden C / Gide: gider A // Ey: — A / Eyle: ile İ / Baḫtiyār: ihtiyār E

⁵ Nūr-ı ḫicāz: nūr ḫicāz C

⁶ A, Ḳāfiye-i Beytü'l-Murabba' D, — B,C,E,İ

⁷ 639-640: — E / Rubbāhiñ: rubāhiñ B,C, rebbāhiñ İ

⁸ Ġaşb ü: ğaşb-ı B, C, İ / Kārbanana: kārbanıñ B // Reh-güzār-ı: reh-güzārıñ C,D

Ḳāfiye-i Beytü'l-Meşnevi¹

24B *fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*
 Çün Hüseyn anı işitdi kām̄kār
 Bildi kim ol Kerbelā için bu kār²

Lā-cerem taḳdīr olan ider zūhūr
 Māni' olmaz tedbīr-i ḳalb-i ṭahūr³

Murabba⁴

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 Her umūr taḳdīr ola tedbīre yoḳdur iḥtiyāc
 Çünki taḳdīr olmaya tedbīr ile olmaz 'ilāc⁵

Tārīk-i şeb şem' -i efrūzdan şu'ā' ı bulmadı
 Şu'le-i ḥ'urşīdi rūşen itmedi nūr-ı sirāc⁶

Meşnevi⁷

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

¹ D, — A,B,C,E,İ

² Hüseyn anı: anı Hüseyn D, E

³ Tedbīri: tedbīre A / Ṭahūr: zūhūr E, İ

⁴ A, Ḳāfiye-i Beytü'l-Murabba' D, — B,C,E,İ

⁵ 643-644: — E / İḥtiyāc: iḥtiyāc A // Olmaya: olmayana C, olmasa D / Tedbīr ile: tedbīri C, tedbīre D /

'ilāc: iḥtiyāc D

⁶ Ḥ'urşīdi: ḥ'urşīd B, ḥ'urşīdi C,

⁷ A, Ḳāfiye-i Beytü'l-Meşnevi D, — B,C,E,İ

645 Şabr kıldı gice irişdi ‘ ayān

Ravza-i peygām-bere oldı revān¹

Ağlayarak ravzaya vardı İmām

Yüz sürüp toprağına virdi selām²

*Eş-Şalātu Ve’s-Selāmu ‘Aleyke Yā Resūla’llāh ‘Azze ve Celle*³

fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilün

Es-selām ey maṭla‘ -1 envār-1 Deyyān es-selām

Es-selām ey maḫhar-1 esrār-1 Raḫmān es-selām⁴

Es-selām ey sāhibü’l-Mi‘ rāc u Furḫān-1 livā

Es-selām ey bihter-i maḫbūb-1 Subḫān es-selām⁵

Ben Hüseynim yüz sürüp dergāha geldim ağlayu

Ḳıl meded ey menba‘ -1 in‘ ām u iḫsān es-selām⁶

650 Ben Hüseynim kim baña emr itdiñ ümmet ḫıfzını

Ben Hüseynim kim didüñ seyyid-i şübbān es-selām⁷

Şimdi zālīm ümmetiñ gör kim neler kıldı baña

Bī-kesim raḫm eyle ḫıl derdime dermān es-selām⁸

¹ Peygām-bere: peygām-per İ

² toprağına toprağına D / Selām: es-selām D

³ A, Ḳāfiyetü’s-Selām İlā-Ravzatü’s-Seyyidü’l-Enām D, Beyt E, — B,C,İ

⁴ Envār-ı: — D / Envār-ı deyyān: deyyān-ı envār E

⁵ M‘ rāc u: mi‘ rāc A,B / Furḫān-1 livā: furḫān es-selām C,E // Maḫbūb-ı: maḫbūb B,E

⁶ 649: — C / İn‘ ām-ı: in‘ ām B,İ / İn‘ ām u iḫsān: iḫsān in‘ ām E

⁷ Kim: ki A, çün C // Kim: ki A / Seyyid-i şübbān: şübbān-ı cinān D, şübbān-ı seyyid E

⁸ Kim:—A, ki D / Ümmetiñ: ümmet ;Gör ki: görüñ E //Raḫm eyle: hem raḫm ḫıl C/Eyle ḫıl: eyleyüp D,E

*Meşnevî*¹*fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün*

Ol gice şubha degin kıldı namâz

Z̄ikr ü tesbîh̄ eyleyüp itdi niyâz²

25A

Giceye degin yine âlî-cenâb

Ağladı kıldı namâz çün itdi hâb³

Vâkı'asında görür fahr-i cihân

Nûr-ı zulmet maşşad-ı zâhir nihân⁴

655 Cümle ervâh-ı nebî hâzır olup

Bağrına başdı Resûl anı gelüp⁵

Didi çeşmim nûrı mazlûmım benim

Ey ciger-güşe-i ma'şûmım benim⁶

İşde geldi Kerbelânîñ günleri

Şâd olısar ümmetim azğunları⁷*Murabba'*⁸¹ A, Kâfiye-i Baḥrû'l-Meşnevî D, Baḥr-i Meşnevî E, — B,C,İ² Zikr ü: zikr-i B,C,E³ Âl-i: ol âl-i A // Degin: dek C / Çün itdi: eyledi C⁴ Vâkı'asında: vâkı'ada C / Görür: gördi ol B / Cihân: cihânı A, C⁵ Cümle: cümleten ;Ervâh-ı: rûh-ı C/Hâzır: hâzır A,E, zâhir B//Gelüp: görüp A / Resûl anı: anı Resûl C,D⁶ Mazlûmım: mazlûm E // Güşe-i:güşem A,C,E / Ma'şûmım: maşşudım E⁷ 657: — C / İşde: işte A // Şâd: şâz D⁸ A, Kâfiye-i Beytü'l-Murabba' D, Beyt E, — B,C,İ

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Geldi ey mazlūm iriřdi va' de-gāh-ı Kerbelā

Tā seniñ qanıñla rengin̄ ola cāh-ı Kerbelā¹

Muntazır olmuş saña Zehrā Ḥasanla Murtezā

Ḥürī ğılmān intizār oldı be-rāh-ı Kerbelā²

Meşnevi³

fā' ilātün fā' lātün fā' ilün

660 Bil yalandan müslimānım ben diyen

Zāhirā ehl-i imānım ben diyen⁴

Akıdalar Kerbelāda qanıñı

Öldire evlādınıñı iḥvānınıñı⁵

Ḥāşā kim anlar degildür ümmetim

Anlara irmez naşib-i şefkatim⁶

Çün Ḥüseyn işitdi didi yā Resūl

N'ola ger itseñ mülākātım qabūl⁷

¹ Rengin̄ ola: ala rengi C / Cāh-ı: ḥāk-i B

² Ḥasanla: Ḥasan hem C, Ḥüseyn-i D / Zehrā: hem Zehrā E // Ḥürī: ḥürili A / Berāh-ı: rāh-ı C

³ A, Qāfiye-i Baḥrū'l-Meşnevi D, Beyt E, — B,C,İ

⁴ Müslimānım ben: ol Müslimānım D

⁵ Evlādınıñı iḥvānınıñı: iḥvānınıñı evlādınıñı B, evlād-ı enşarıñı C, oğlunu iḥvānını D / Qanıñı: qanıñı E

⁶ Ḥāşā: ḥaşā A, ḥāşā D

⁷ 663a: Didi çün kim ol Ḥüseyn yā Resūl D / Yā: — A // İtseñ mülākātım: mülākātım itseñ C / Mülākātım: müracātım D

Bir du‘ā kı1 kim bulam ‘uqbāyı ben
Görmeyem şimdengirü dünyāyı ben¹

665 Ol Resūlu’llāh didi kim ey püser
Bil şehādet rütbesi büldān-ı ser²

25B Şimdi dünyā görmek a‘lādur saña
Hem şehādet bulmaḡ evlādur saña³

Bunı dirken baḡdı ol dem şehryār
Görđi giysü-yı şerifinde ḡubār⁴

Didi ey şāh-ı risālet ne ‘aceb
Bu ḡubārlar ne ‘alāmet ne sebeb

Didi kim ey nūr-ı dīdem diñlegil
Bu ḡubār-ı Kerbelādur şöyle bil⁵

670 Çün uyandı uykusından ol İmām
Oturup fikr eyledi anda temām⁶

Gāhī vaşl-ı yār ile hürrem olur
Gāh firāḡ-ı āl ile pür-ḡam olur⁷

¹ Şimdengirü: şimdāngerü D, şimdigerü İ

² Püser: beşer E, büser İ // Rütbesi: rütbesidür A / Büldān-ı: büldān B, bildān E / Ser: eser E, ben İ

³ Şimdi dünyā görmek: böyle görmek şimdi A

⁴ Dem: — A,E // Şerifinde: şerifinden A,E,İ

⁵ Didem: ‘aynım İ / Diñlegil: söylegil C

⁶ Temām: imām İ

⁷ Gāhī: gāh E / hürrem: ḡandān D,E / Āl ile: āl E

Didi varup Mekkeye bulam vişāl

Andan idem Kerbelāya intiķāl

Yol tedārikin görüp ol kāmķār

Mekke şehrinde ide ya^ç nī[̄] ķarār¹

Geldi yine ravza-i peyğam-bere

El-vedā^ç itdi gelüp ol servere²

Vidā^çıyye³

fā^ç ilātün fā^ç ilātün fā^ç ilātün fā^ç ilün

675 El-vedā^ç ey^ç ālimü'l-^ç ilm-i hidāyet el-vedā^ç

El-vedā^ç ey^ç hātemü's-sırr-ı risālet el-vedā^ç⁴

El-vedā^ç ey^ç gevher-i gencine-i *nūn ve'l-ķalem*

El-vedā^ç ey^ç ma^ç den-i luṭf-ı^ç ināyet el-veda^ç⁵

El-vedā^ç kim hem-dem oldı firķatiñ ğayrı baña

El-vedā^ç kim ķalmadı vuşlatda rāḫat el-vedā^ç⁶

Merķadıñ şemsinde ḫālā şemme-dār olmış idim

Ğayrı buldım ḫasreti şeb-tā-ķıyāmet el-vedā^ç⁷

¹ Tedārikin: tedārikini; Ol: — D // Şehrinde: şehrine A

² El-vedā^ç itdi gelüp: el-vedā^ç1 eyleyüp C

³ A, Kāfiye-i Vedā^ç-ı Hüseyn İlä-Ravza-yı Cedd D, Beyt E, — B,C,İ

⁴ ^ç Ālimü'l: ^ç ālemü'l D // hātemü's: hātime's A

⁵ 676: — C / Gevher-i: — E / Gencine-i: güncine-i İ / “68, *Kalem suresine telmihtir.*”

⁶ Hem-dem: her dem ; Firķatiñ: — C / Hem-dem: himmet E, hemden İ // Vuşlatda: vuşlat-ı İ

⁷ Şemmedār: şemme-i dār E / İdim: idem İ // Tā: — A, nā İ / Şeb: şebbi E

Meşnevî¹

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Çıkdı andan ol emirü'l-mü' minin

Anası ravzasına geldi hemin²

680 Çünkü Zehrā ravzasına girdi ol

Ağluyarak hem selāmın virdi ol³

***Ḳāfiye-i Beytü's-Selām 'Ale'z-Zehrā*⁴**

26A

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Es-selām ey bā' iş-i naqd-i hayātım es-selām

Es-selām ey vāriş-i maḥzūn-ı zātım es-selām⁵

Es-selām ey māder-i şefkat-bihārım es-selām

Es-selām ey māye-i gevher-necātım es-selām⁶

***Ḥazret-i Fāṭimatü'z-Zehrāniñ Selāma Kıyāmı*⁷**

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Çün selām virince bil ol ser-firāz

Merḳadından geldi hem böyle āvāz⁸

¹ A, Ḳāfiye-i Baḥrū'l-Meşnevî D, Baḥr-i Meşnevî E, — B,C,İ

² Geldi hemin: vardı yaḳın C

³ Ravzāsına: ḥānesine C

⁴ D, Beyt, E, — A,B,C,İ

⁵ Naqd-i: nefis-i C, naqd ü İ / Bā' iş-i naqd-i: ba' iş-ü naqd-ü E // Vāriş-i maḥzūn-ı: vāriş-ü maḥzūn-u C / Vāriş-i: vāriş-ü ; Zātım: zimmetim E

⁶ Bihārım: vişālim C // Gevher: gevfer-i E

⁷ Ḳāfiye-i Baḥrū'l-Meşnevî D, Baḥr-i Meşnevî E

⁸ Selām: selāmı C / Bil: — B / Ol: ey D, E / Hem böyle: böyle bir E

Şöyle geldi kim ʿ aleyküm es-selām
Ey benim oğlum ciğer-güşem İmām¹

685 İntizārım vaşlıña çoqdan beri
Dīde-bānım aşlıña çoqdan beri²

Bil yaqīn geldi ki idüp intiķāl
Kerbelāda bulasuñ vecd-i vişāl³

*Murabba*⁴

fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün
Gitdi firķat intizārı geldi vuşlat günleri
Tālibe maṭlūb irişe ola şohbet günleri⁵

Cān virüp vāşıl olısar cānile cānāna cān
Tā ki ğayrı olmaya arada fūrķat günleri⁶

*Meşnevi*⁷

fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün
El-vedāʿ itdi imām ol servere
Geldi yine ravza-i peyğam-bere

¹ Benim: — E

² 685-686: — İ / Aşlıña: vuşlıña E

³ Vecd-i: vecd ü A, ceddine E / Ki idüp: idesin C / İdüp: idem D

⁴ A, Kāfiye-i Baḥr-i Beytü'l-Murabbaʿ D, — B,C,E,İ

⁵ 687-688: — E / Firķat: — ; Geldi: geldi hem D

⁶ Olısar: oluñca D

⁷ A, Kāfiye-i Baḥr-i Beytü'l-Meşnevi D, — B,C,E,İ

690 İtdi tecdīd-i ziyāret hem vedā^ç

Geldi andan yola girdi bī-nizā^ç¹

Māh-ı şa^ç bān idi dördinci günü

Rāhī^ç oldu ol sa^ç ādet rüz u günü²

Bilesince bindi ensābı temām

Ol Medīne kavmi aḥbābı temām

26B

Anlara anda vedā^ç itdi hemān

Oldı çünkim Mekke yolına revān³

Yolda giderken imām gör niyyetin

Naḳl iderdi ḥāl-i Mūsā ḥazretin⁴

695 Mekk-i Fir^ç avna bakup itdi firār

Ṭaḡlarıñ başında iderdi qarār⁵

Gāh İbrāhimi söyledi ç ayān

Şerr-i Nemrūddan kaçup ol bī-zebān⁶

Bādiyelerde gezer ḥayrān idi

Ḳalbi vālih gözleri giryān idi⁷

¹ İtdi: — C / Vedā^ç: el-vedā^ç A

² Rāhī: ç āzim A, rāzı C / Ol: — ; rüz u günü dün ü günü D

³ Anda vedā^ç itdi hemān: vedā^ç itdi ol imām C / Hemān: hemān ol A // Çünki Mekke yolına: anda yola oldu C / Revān: revān ol A

⁴ Niyyetin: n'eyledi ; Ḥazretin: ḥazreti İ

⁵ İtdi: idüp B, iderdi C

⁶ Nemrūddan: Nemrūtdan E, İ / Kaçub ol bī-zebān: kaçardı bir zemān C / Şerr-i: sirr-i ; Ziyān: riyān E

⁷ Ḥayrān idi: ḥayvān gibi E // Giryān: ḥayrān B / İdi: gibi E

Ya‘nî dimekdür ki ideyim beyân
 Hağ katında kim ki mağbûldür hemân¹

Her belâyı virdi aña Kirdgâr
 Her kazâyâ kıldı ol şabr-ı qarâr

*Beyt*²

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

700 Çün belâdur iktizâ-yı enbiyâ
 Hem belâdur ibtidâ-yı evliyâ

Her beliyâtı tarîka kııl sefer
 Kim belâdur reh-nümâ-yı Kibriyâ³

Bir iki gün kıldı çün rāhı kaṭı‘
 Yolda ‘Abdu’llāh gelür İbn-i Muṭî‘⁴

Bil gelürdi Mekkenen hem ol ḥubāb
 Tâ Medīneye gide diñle cevāb⁵

Çün Ḥüseyni gördi yolda ol hümām
 İndi atından varup virdi selām⁶

¹ Ki: kim B ; — C / İdeyim: ideyüm ben C // Hemân: ‘ayân C

² A, Murabba‘ B, Kâfiye-i Beytû’l-Müseddes D, — C,E,İ

³ Kim: hem A

⁴ Bir iki gün: kıldı bir gün A // ‘Abdu’llāh gelür: gelür ‘Abdu’llāh A

⁵ Hem: — A, E / Mekke: Kûfe B / Ḥubāb: cenāb C, aḥbāb D // Tâ: —; Gide: giderdi C / Cevāb: ṭāb A

⁶ Gördi yolda ol hümām: ol yolda gördi A / Hümām: imām B,E,İ / Ḥüseyni gördi: gördi Ḥüseyni ;Ol: — E // 704b: Atından inüp hem selāmın virdi A / Varup: yire C

705 Didi ey seyyîd-i evlād-ı Resûl

Bir sözim vardır saña eyle qabûl¹

Gerçi her sır keşf olur senden baña

Hem naşîhat terk-edeb benden saña²

Lakin izhâr-ı firâset bu peyâm

Muqtezâdur hem şadâkat bu kelâm³

27A

Mekkeye varınca i' lâma saña

Kûfe şehrinden gelür nâme saña⁴

İdeler ya' nî bunı qavl-i qarâr

Kim saña bey' at ide her kim ki var⁵

710 Anlarıñ ol sözine bakma şaşkın

Mekke şehrinden otur çıkma şaşkın⁶

Zîrâ ben gördim bilürim anları

Bî-vefâ yok ahdile peymânları⁷

¹ Vardır: var D, E / Eyle: eylerseñ D, eyle dir E

² Edeb: idüp C, D, E // Saña: baña C

³ Firâset: ferâset B, C, D // Muqtezâdur: muqtezâ-yı C

⁴ İ' lâma: i' lâma C, a' lâma D, ağılâma E // Kûfe şehrinden: Kûfeden hem C

⁵ Bunı: bir C / İdeler: iderler A,C // Kim saña bey' at ide: saña bey' at ideler B / İde her: iderler C

⁶ Ol: — C, Sen İ / Bakma: sen bakma C // Mekke şehrinden otur: otur Mekke şehrinden A / Şehrinden: şehrinde İ / Otur: diyü D, otur İ

⁷ Ben gördim bilürem: ben ki gördim hem anları A, gördim bilürem ben C, gördüm bî-vefâdır D / Zîrâ ben: ben zîrâ B, İ // Ahd ile: ahdine D

Ehl-i Mekke hem saña uyar yaq̄in

Çünkü sensiñ muq̄tedā-yı ehl-i dīn¹

Çün imām işitdi bu sözi hemān

Didi söziñ toğrıdır yoq̄dur gümān²

Çünkü vardı Mekkeye ‘ālī-cenāb

Çarşu geldi ehl-i Mekke şeyh ü şābb³

715 Merḥabā kıldılar a‘zām-ı şühūr

Müntehā kıldılar ikrām-ı ṭahūr⁴

Ḥazret-i İmām Hüseyne Sehliyyeten Kıyām Olan Merḥabā⁵

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Merḥabā ey seyyid-i sādāt-ı ikrām merḥabā

Merḥabā ey mesned-ārā-yı iḳdām merḥabā⁶

Merḥabā ey şāh-ı kişver rütbe-i sīmurğ-ı kâf

Merḥabā ey aşiyān-ı rükn-i İslām merḥabā⁷

Ka‘be-i vaşlıñ müzeyyen eyledi Merve Şafā

Geydiler ḥüccāc-ı ‘uryān luṭf-ı ihrām merḥabā⁸

¹ Hem saña uyar: saña uyar bil C // Muq̄tedā-yı: muq̄tezā-yı A

² İmām: İmām A, D, E // Toğrıdur: doğrıdır B

³ Şeyh ü: şeyh-i B, şeyh İ

⁴ A‘zām-ı: a‘zām-ı A, a‘zām B, i‘zām-ı D, İ, a‘zām-ı E // Ṭahūr: ṭahūr B, C, D, zuhūr E, İ

⁵ A, Kāfiye-i Ta‘ziye Ehl-i Mekke El-İmām Hüseyin D, Beyt E, — B,C,İ

⁶ İkrām: kirām A

⁷ Aşiyān-ı: aşinā-yı B

⁸ Müzeyyen: müzeyyen mu‘ayyen A / Merve: Mevre-i E // Geydiler: geldiler A

Çāh-ı zemzem dīdeden dökdi sürürundan sirişk
Buldı şerminden Hacer Esved siyāh fām merḥabā¹

*Meşnevi*²

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

720 Çünkü kondı menziline ol İmām
Mekke ehli geldi cümle ḥāş u 'āmm³

Her namāzda iktidā itdi kamu
Bey' at idüp cān fedā itdi kamu⁴

27B Rāvī eydür ḥākim-i Mekke 'ayān
Sa' d İbn-i 'Āş idi hem ol zemān⁵

Ol Yezīde tābi' idi gör anı
Çünkü bu ḥāli görüp korḫdı cānı⁶

Mekmeden kıldı Medīneye firār
Yazdı bu ḥāli Yezīde nā-bekār⁷

¹ Sürürundan sirişk: sirişk-i sürür A / Sirişk: semāk C, şular D, sirişk İ // Hacer: Hacerü'l ; Siyāhfām merḥaba: oldı çāk C / Fām: kām A,E, ḥām D / Şerminden: şereminden ; Siyāh: — E

² A, Kāfiye-i Beyt Bahrū'l-Meşnevi D, Bahr-i Meşnevi E, — B,C,İ

³ Geldi cümle: cümle geldi C

⁴ İtdi: itdiler C // İdüp: itdiler C, itdi D / İtdi: idüp C

⁵ 722-1035: — İ / Ḥākim-i Mekke: Mekke ḥākimi C / 'Ayān: hemān A

⁶ Gör: bil C // Çünkü: çün ; Görüp: görüben C

⁷ Kıldı Medīneye: Medīneye kıldı A,B / Firār: ol firār A, karar D // Nā-bekār: ol nā-bekār A

725 Çünkü bey^ç at itmeyüp ol ser-firâz

Geldi Mekke şehrine şâh-ı Hicâz¹

Her yañaya şāyi^ç oldu bu haber

Bildiler aḥvāli cümle ser-te-ser²

Tā ki vardı Kūfe şehrine peyām

İtmemiş bey^ç at Yezīde ol İmām³

Mekke şehrinde karar itmiş bu dem

Başına cem^ç eylemiş a^ç yānı hem⁴

Bu haber çünkim saḥīḥdür bildiler

Kūfe ehli bir yire cem^ç oldılar⁵

730 Didiler biz isteriz kim gelsün ol

Şāhımızdur hem bizim āl-i Resūl⁶

Cümlemiz hem bey^ç at ideriz aña

Cān virüp hem ^ç izzet ideriz aña⁷

Bu Yezīd fāsıḳdurur biz n'idelim

^ç Ahd idüp aña itā^ç at idelim⁸

¹ Bey^ç at itmeyüp ol: imām bey^ç at itmez A // Şâh-ı: nūr-ı A, ehl-i B

² 726: — A / Yakaya: yakadan C // Aḥvāli: bu ḥālī C

³ Bey^ç at Yezīde: Yezīde bey^ç at D

⁴ 728 C'de 732'den sonra yazılmıştır. / İtmiş: itmişdür A // A^ç yānı: e^ç abātını A

⁵ Çünkim:çünkü C,D/Bildiler:cümle bildiler A//Cem^ç oldılar:çünkü geldiler A,hem geldiler D,çün geldiler E

⁶ Biz isteriz kim: kim isteriz biz B,D / İsteriz: dilerüz C // Hem bizim āl-i: bizim evlād-ı A

⁷ Hem: hep A, — C,D / Aña: biz aña C

⁸ İdüp: idüben ; İtā^ç at: bey^ç at C

Murabba¹

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Leyl-i küfre kim bakar imān nehārı var iken

Kim sever berd-i şitāyı nev-bahārı var iken²

Rūy-ı yāri seyr iden mekr-i raqībi n'eylesün

Kim görür hārını gonca iştihārı var iken³

Ḳāfiye-i Beyt Bahrü'l-Meşnevi⁴

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

735 ' Ahd-i peymān itdiler kim ol zemān

Biz Hüseyne bey' at ideriz ' ayān⁵

Ġayrı halkdan Ġayrı bil yetmiş nefer

Cümlesi a' yān idi ehl-i zafer⁶

28A Meclis-i kâdide itdiler yemīn

Kim Hüseyni isteriz gelsün hemīn⁷

İtmeyiz bey' at Yezide biz bu ān

Bey' at itdik isteriz anı ' ayān⁸

¹ A, Ḳāfiye-i Beytü'l-Murabba' D, — B,C,E,İ

² 734: — C, 733-734: — E // Kim: — ; Şitāyı: şitābı A

³ İden mekr-i raqībi: iderken ol raqībi A

⁴ D, — A,B,C,E,İ

⁵ ' Ayān: hemān B,C

⁶ Ġayrı bil: başka C, başka yüz E

⁷ Yemīn: yemīn hem A // Kim: biz ; Hemīn: hemen-dem A

⁸ Bey' at Yezide: Yezide bey' at E

Çünkü böyle itdilerdi ittifağ
Nâme yazdılar Hüseyne bî-nifağ¹

740 Yazdı kim sensin Emîrû'l-Mü'minîn
Âl-i Aḥmed hem İmâmü'l-mütteḫîn²

Medḥal-i 'add-i imâm işnâ-ç aşer
Efdal-i evlâd-ı eṣrâfû'l-beşer³

Ol Yezîd fâsıkdurur a' dâ-yı dîn
Düşmân-ı evlâd-ı ḥatmü'l-mürselîn⁴

İtmeyiz aña itâ' at cümlemiz
Şimdi bulmuşdur hidâyet cümlemiz⁵

Tâ saña bey' at ideriz bu zemân
Sen daḥı bu cânibe hem ol revân⁶

745 Ḥâk-i pâkiñle müşerref olalım
'Adl-i râyiñle müşerref olalım⁷

Murabba^{ç 8}

¹ Bî-nifağ: ol bî-nifağ A / Böyle itdilerdi: böyle böyle itdi B, bunlar böyle itdi C,E // 739b: Çün yazdılar Hüseyne nâme ittifağ D, Hem Hüseyne nâme yazdılar ittifağ E

² 740-741: — C / Yazdı: yazdılar ; Emîrû'l-Mü'minîn: ol Emîrû'l-Mü'minîn A / Sensin: sensin B

³ Medḥal-i: cedvel-i ; imâm işnâ: imâmü'l-işnâ A / 'Add-i imâm: 'addi ve hem D // Eṣrâfû'l: ol ḥayrû'l A

⁴ A' dâ-yı: aḡdâ-yı A, i' dâ-yı B

⁵ Cümlemiz: cümlemiz hemân A // Cümlemiz: cümlemiz 'ayân A, cânımız C

⁶ Bu: biz bu A // Hem ol: olğil C, ol hem D

⁷ Olalum: olalum ey şâh A // Olalum: olalum ey mâh A

⁸ A, Kâfiye-i Beyt Baḥrû'l-Murabbaç D, — B,C,E,İ

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Vaḳtidür kim açıla gül geldi eyyām-ı bahār
Fesh olup yevm-i şitā çün nev-bahār itdi ḳarār¹

Vaḳtidür kim ʿ arz ide dil-ber cemālin ʿ āşıḳa
Ḥaylī demdir çeşm-i ḥün-rizim olupdur intizār²

*Ḳāfiye-i Beyt Bahrū'l-Meşnevi*³

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Nāmemiz vāşıl olur ise saña
ʿ Azm idüp gel Kūfe şehrinden yaña⁴

Ol Yezīdiñ ḥākimi Nuʿ mān Beşīr
Bir zaʿ īf bī-çāredür ey merd-i şīr⁵

750 Sen gelince Kūfeye hem ey İmām
Biz anı iḥrāc ideriz bil peyām⁶

28B Cümlemiz yolında cān itdik fedā
Sen bizi tek itme vaşlından cüdā⁷

¹ 746-747: — E

² ḥün-rizim: ḥünım bezm A / Bezm olupdur: aḳıdub hem C

³ D, — A,B,C,E,İ

⁴ Olur ise: olursa A,E // Kūfe şehrinden: sen de Kūfeden C

⁵ Nuʿ mān: Nuḡmān B,E // Zaʿ īf: zaʿ īf-i ; Ey: ol ; Şīr: pīr A

⁶ Hem: bil D,E / Ey: yā C

⁷ 751: — C / Cān itdik: itdik cān A// Tek itme: eyleme tek A

‘Abdu’r-raḥmān İbn-i ‘Abdu’llāh ile
Gönderirler nāmeyi hem-rāh ile¹

Anıñ ardınca idüp Şīti revān
‘Urve İbn-i Kaysı gönderdi hemān²

Rāvī eydür yüz yigirmi nāmeyi
Gönderirler ol şadākat ḥāmeyi³

755 Çünkü şeh-zāde bu aḥvāli görür
Nāmelerde yazılan kâli görür⁴

Kūfe ehlinde şadākat var bilür
Gerçi ol yirde şehādet var bilür⁵

Kūfeye çün gitmege itdi murād
Anda rāḥat itmege itdi murād⁶

Çün bu kışşa burada olsun temām
Soñra Müslimi beyān idem hemān⁷

Oқыyanı diñleyeni yazanı
Raḥmetiñle yarlığağıl yā ğani

¹ Nāmeyi: ḥāmeyi E

² İdüb Şīti: Şīti idüb A / Şīti: Biti E // Kaysı: Kaysı A,B,D,E

³ Eydür: ider B, idür C, ider D,E

⁴ Şeh-zāde: şāhzāde C / Aḥvāli: ḥāli E // Kâli: ḥāmeyi C

⁵ Ehlinde: ehinden A, D

⁶ 757a: Çünkü Kūfeye gitmeye itdi ol murād A / Gitmege: gitmegi B, gidmeye E // İtmeye: itmek için A

⁷ 758-761 sadece E’de vardır.

El-Ḳışşa Müslimiñ Kūfede Şehīd Oldıgını Beyān¹

mefā'īlün mefā'īlün fe'ūlün

760 Gel ey derde nice olan giriftār

Gel ey meydān-ı miḥnetde zaḥım-dār

Saña Müslim ḥālin ben naql ideyim

Saña her belāyı tıbyān ideyim

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Didi evvel Müslimi göndereyim

Ḳūfe ehliniñ murādın göreyim²

Müslime iderler ise i'tibār

Ben de varup ideyim anda ḳarār³

‘Ammīsi oğlı idi Müslim hemān

Ol ‘Akīliñ oğlı idi bī-gümān⁴

765 Pes çağırdı Müslimi didi aña

Sen var evvel Kūfe şehrinden yaña

Var ḥükümet eyle ḳıl anda ḳarār

Emr-i nehyi söyle ḥalḳa āşkār⁵

¹ E, — A,B,C,D,İ

² Didi: didi Ḥüseyn E / Göndereyim: göndürelüm C, göndelim E // Göreyim: añlayım A, bilelüm C, görelüm D,E

³ 763: — C / Müslime: Müslimi E / İderler ise: iderlerse ; İ'tibār: gāyet i'tibār A

⁴ Hemān: ‘ayān A / Oğlı idi: oğlı E / Müslim: Müslīm D // Ol: hem A / ‘Akīliñ: ‘Ukeylūñ A,B,D,E

⁵ Ḳıl anda: anda ḳıl A // Söyle ḥalḳa: ḥalḳa eyle C

Ger saña iderler ise inkıyād
Ben de varup idem aña i' timād¹

Çok şadâkat gösterir anlar baña
Nâmesini hep beyân idem saña²

Ben varıram söyle bilsünler kamu
Teklîf eyle bey' at itsünler kamu³

29A 770 Ben dağı bir nâme yazdım anlara

Ol şadâkat menba' ı ihvânlara⁴

Yazdı evvel nâmede nâm-ı Hudâ
Şoñra fahr-i ' âlem ism-i Muştafâ⁵

Ben Hüseynim bil ki mazlûm-ı rızâ
Hem benim ibn-i ' Aliyyü'l-Murtażâ

Bundan aqdem nâmeñiz geldi baña
Çok şadâkat hâmeñiz geldi baña⁶

¹ 767: — C / İderler ise: iderlerse anlar A / İnkıyād: iktidār B // Varup: varam E / İ' timād: i' tibār B, i' tiqād D

² Gösterir: gösterirler A // İdem: itdim D

³ Kamu: anı C

⁴ Anlara: çün anlara A // İhvânlara: ahvânlara E

⁵ 771b: Şoñra yazdı nâm u şân-ı Muştafâ A / Yazdı: yazdım ; Nâmede: ben dağı C / Nâm-ı: ism-i B // Muştafâ: Murtażâ C

⁶ 772: — D // Çok: çün D

Her birisi maḥz-ı ızhār-ı ḥulūş

Her biri ızhār-ı tekrār-ı ḥulūş

775 Ben daḥı aña binā 'en giderem

Şehriñizde hem iḳāmet iderem¹

Şimdi ' ammi-zāde Müslimi ' ayān

Benden evvel eyledim böyle revān²

Siz daḥı aña iṭā' at idesiz

Bey' at idüp hem refāḳat idesiz³

Hem benim varmam daḥı meşrūtdurur

Tā rızāsına anıñ merbūtdurur⁴

Murabba'⁵

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Şanmañız kim da' vet-i yāre icābet itmezem

Ey görenler Müslimi benden beşāretdür bilün⁶

780 Şubḥ-ı şādıḳ olması ḥ'urşid-i tābāndan nişān

Nev-bahārıñ gelmesi gülden işāretdir bilün⁷

¹ 775: — C / Şehriñizde: şehrizde B

² ' Ammi-zāde: ' ammi-zādem ol C

³ Bey' at idüp hem: bey' atin alup B,D,E / Hem refāḳat: rifāḳatler C

⁴ Meşrūtdurur: meşrūtadır D // Merbūtdurur: merbūtadır D

⁵ A, Ḳāfiye-i Beytü'l-Murabba' D, — B,C,E,İ

⁶ 779-780: — E / İtmezem: itmeyiz A // Beşāretdür bilün: işāret bilünüz C / Bilün: itmezem D

⁷ Olması: olmasdır; Ḥ'urşid-i: Seyyid-i C // İşāretdür bilün: işāret bilünüz C, işāret itmezem D

*Ḳāfiye-i Beyt Bahrū'l-Meşnevi*¹*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

Nāmesini çün temām itdi İmām

Müslime döndi didi kim ey hümām²

Ḳūfe şehrinde olan aḥbābımız

Cümle yārenler daḥı ensābımız

Bey' at itmişler beni ister bu dem

Benden aḳdem varasın ol şehre hem³**29B**

Ben daḥı ardınca varırım hemān

Rāzı olup oldı Müslim çün revān⁴

785 Çünki bir menzil yola gitdi hemīn

Çıḳageldi anda bir avcı hemīn⁵

Hem elinde bir şikār var gözledi

Müslime karşı anı boğazladı⁶

Didi Müslim bu uğur gelmez baña

Döndi andan geldi Mekkeden yaña⁷¹ D, — A,B,C,E,İ² Didi kim: didi A, didi ki D / Ey: yā C³ İster: isterler A / Beni: bizi ; Bu dem: müdām C // Varasın: varasın D / Hem: sen B⁴ 784b: Rāzı oldı Müslim olup yola revān A / Hemān: bil hemān A, 'ayān B // Olup oldı Müslim: oldı yola düşdi C⁵ Hemīn: yaḳın B, C // Anda bir avcı: bir avcı anda E⁶ Anı: anı hem E⁷ 787-788 C'de yer deḡişmiştir./ Gelmez baña: deḡil bize C // Andan geldi: geldi anda A / Andan: — ; Mekkeden: Mekke şehriden B / Geldi Mekkeden yaña: Mekkeye geldi yine C

Çün Hüseyne söyledi bu hâli hem
Didi yâ Müslim işit aḥvâli hem¹

Bil tarîḳ-i Hâḳ ḥaṭar-nâk bî-refîḳ
Gevher-i maḳsûdı girdâbı ‘amîḳ²

790 Sâ’ili ḥavf eylemez bulur rızâ

Bilmez ol ğavvâş nedir vehm-i ḳazâ³

Ḥavf iderseñ gitmege söyle baña
Ġayrı âdem göndereyim ol yaña⁴

Didi ḳorḳar şanma ölümden beni
Ḳorḳaram ki görmeyem ğayrı seni⁵

Murabba’⁶

fâ’ ilâtün fâ’ ilâtün fâ’ ilâtün fâ’ ilün

Ey gözüm ḳan ağla ki geldi zemân-ı ayrılık

Ayırır cismim içinde tâze cânı ayrılık⁷

¹ Müslim: yâ Müslim A // Hem: sen C,E

² 789-780: — C, E / Hâḳ: çoḳ A / Ḥaṭarnâk: ḥafernâk D

³ Sâ’ili: bil sâ’ili A / Bulur: budur C // Ḳazâ: rızâ A

⁴ Gitmege: gitme sen D // Ġayrı: başḳa A / Âdem göndereyim: kimse gönderürem C

⁵ Ḳorḳar: ḳorḳaram A / Şanma ölümden: ölümden şanma C,E / Ḳorḳar şanma ölümden: şanma ölmeden ḳorḳar D // Ḳorḳaram ki: ḳorḳdığım budur A

⁶ A, Beyt D,E, — B,C,İ

⁷ Gözüm: gönül B / Ağla ki: ağla kim A / Gözüm ḳan ağla ki: gözlerim sen ağla C // İçinde: içinden A

ƘorƘaram ki hūb cemālīñ görmeyem ŧimdengirū
Ola tā yevm-i ƙıyāmet cāvidānī ayrılıƙ¹

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün²

795 Çün işitdi ol İmām ŧāhib-penāh
Ağladı maḥzūn olup hem itdi āh³

Ƙāfiye-i Beytü'l-Murabba⁴

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Ey göñül āh eyle kim cāndan cānānım ayrılır
Geldi firƙat ŧimdi yār-i mihrbānım ayrılır⁵

Ayrılır benden bugün hem ğam-ğūsārım hem-demim
Ayrılır ğüyā vücūdım içre cānım ayrılır⁶

***Ġazā-yı Müslim-i 'Aƙilīñ ŧehīd Oldıĝı Beyānında Ve Ƙāfiyetü'l-Yā-yı
Me'a'r-Rā⁷***

30A *fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

Bunda rāviler rivāyet sırrın izhār eyledi
Tā ḥaƙāyık gevherini ḥalƙa nişār eyledi⁸

¹ ƘorƘaram: ƙoƙaram B / ŧimdengirū: ŧimdüngirū B, bundangirū C, ŧimdengerū E // Cāvidānī: cāvidān A

² Baḥr-i Meşnevī E

³ Maḥzūn: maḥzūnī C / Hem: — C, ve D

⁴ D, — A,B,C,E,İ

⁵ 796-797: — E / Cānānım: cānānı B, cinānım C / Ayrılır: ayrılıƙ A // Ayrılır: ayrılıƙ A

⁶ Bugün hem: hem bugün ; Hem-demim: ayrılır C // Ayrılır: ayrılıƙ A

⁷ A, Zıkr-i Ġazā-yı Müslim 'Aƙilīñ ŧehīd Oldıĝını Beyān İder B, Ġazā-yı Müslim-i 'Aƙilīñ ŧehīd Oldıĝını Beyān D, Baḥr-i Ṭavil E, — C,İ

⁸ 798: — E / Nişār: şār A, nişār C, D

Yâ n' için kıldıñ ' adâvet ol Hüseyn ile Yezîd
Her sözi bu yirde tibyân kıldı ikrâr eyledi¹

800 Ol zemân kim Hağ yaratdı rûh-ı insâniyyeyi
Cümlesini yoğ iken bir def' ada var eyledi²

Şoñra tedricile idhâl itdi cismâniyyeyi
Buldı şahrâ-yı vücûdı böyle âşâr eyledi³

Bir muhâlif şurî vardur bir muhâlif ma' nevî
İki dürlüdür huşûmet keşf-i esrâr eyledi⁴

Ol muhâlif ma' nevî kim oldı iki vechile
Bu haqîkat bâğına bu râzı enhâr eyledi

Birbirine ' âlemü'l-ervâhda oldıysa yaqîn
Şimdi peydâh oldı ülfet birbirin yâr eyledi⁵

805 Yoksa oldıysa mesâfe birbirine ol zemân
Nefret oldı birbirini şimdi ağıyâr eyledi⁶

Hem muhâlif ma' nevîniñ oldurur bir vechi kim
Çün yaratdı ' âlemü'l-ervâhı ihzâr eyledi⁷

¹ Hüseyn ile Yezîd: Hüseyn sen A / Hüseyn ile: Hüseyn E // Her: hem D, E / Bu: bir C

² 800-813: — E

³ Cismâniyyeyi: rûh-ı cismâniyyeyi A / Şoñra: itdi hem ; İdhâl itdi: idhâl-i D

⁴ Dürlüdür: dürlü A

⁵ 804: — C

⁶ Oldı: itdi A / Birbirini: birbirine B, C

⁷ 806-807: — C / İhzâr: izhâr D

Müstahaqq-ı kahr u luḡfı iki kısım oldu ol
Muḡtezā-yı sırr-ı ḡikmet böyle tekrār eyledi¹

Bil ki müstecmi^ç fezā^ʾildür biri ey ma^ç nīdār
Biri müstecmi^ç rezā^ʾildür ki īṣār eyledi²

Ol ki müstecmi^ç fezā^ʾil oldu rūḡ-ı enbiyā
Evliyā hem etḡıyā rūḡıñı muḡtār eyledi³

810 Ol ki müstecmi^ç rezā^ʾil rūḡ-ı küffār-ı nifāḡ
Eṣḡıyā ervāḡıdur ki ehl-i eṣrār eyledi⁴

Bu Ḥüseyniñ rūḡı müstecmi^ç fezā^ʾildendurur
Ol rezā^ʾilden Yezīd kim böyle bed-kār eyledi⁵

30B

Lā-cerem bu iki taḡsīm birbirini istemez
Aṣlı nefret kıldı fer^ç -i mihri inkār eyledi⁶

Bir daḡı budır sebep kim ol Mu^ç āviye ile
Ṣerri def^ç itdi Ḥasan çün ṣulḡı bāzār eyledi⁷

Ol Mu^ç āviyede ba^ç zılar ḡilāfet añladı
Ol sebebden bu Ḥüseyne bey^ç at iḡbār eyledi⁸

¹ Luḡfi: luḡfi için A,B

² 808a ve 809a C'de yer deḡişmiştir. / Bil ki: biri ; Ma^ç nīdār: muḡtedir C // īṣār: bunda īṣār A

³ Ol ki: oldu C / Fezā^ʾil: fezā^ʾildür A // Etḡıyā: etḡıyādur B, C / Rūḡıñı: rūḡ-ı B, muḡtār: īṣār D

⁴ Rezā^ʾil: rezā^ʾildür A / Rezā^ʾil rūḡ-ı: rezā^ʾildür ki D

⁵ Bu: ol ; Müstecmi^ç: müstecmi^ç-i C // Rezā^ʾilden: rezā^ʾil-i A/ Yezīd kim: kim Yezīd C

⁶ İstemez: lā-büdd istemez A // İnkār: ebkār D

⁷ İle: ile hemin A

⁸ 814-855: — B / Ol Mu^ç āviyede: anıñ için ol Mu^ç āviyeyi A

815 Bu dağı oğı Yezīdīñ bey^ç atin itse abūl

Dirler idi kim Hūseyin anda hūnkār eyledi¹

ādīk olurdu Benī Ūmiyyeniñ da^ç vāları

Ceng-i avgā kıldı lākin alkı bīzār eyledi²

Tā ki nad-i cānını virdi bu yolda ol imām

Bildiler kim ol Yezīd zūlmile efār eyledi

Hem gerek ehl-i ilāfet ola mū^çmin muttaı

Bu Yezīd fāsīk cihānı fısq ile zār eyledi³

Hīç menāhiden akınmaz yo erī^ç atle^ç amel

Kendine uydurdu nice alkı fūccār eyledi⁴

820 Virmedi çūnkim rızāyı ol ilāfet itmege

Fesh-i da^ç vā kıldı gerçi sarf-ı a^ç mār eyledi⁵

Hem Hūseyne iki vechile Yezīd oldu^ç adū

Biri bey^ç at itmedi aniñçūn esfār eyledi⁶

Hem Zūbeyriñ oğlınıñ var idi bir hūb^ç avreti

Ol Yezīd istedi dil irā-ı bi^çn-nār eyledi⁷

¹ Bu: Hūseyin A / Dirler idi kim: Didiler kim Ol C

² 816-817: — C / Ceng-i: cengi D / avgā: da^ç vā A / Bīzār: bīdār D

³ Gerek: dağı C / Ehl-i ilāfet: ilāfet ehl-i A // Fāsīk: fısqı C, fāsīkdurur E / zār: dār A

⁴ Yo erī^ç atle: erī^ç atle yo C // Kendine uydurdu nice: kendisine uydı ba^ç zı C

⁵ Ol: Hūseyin A / Çūnkim: çūnki D // a^ç mār: i^ç mār A

⁶ Yezīd oldu^ç adū: oldu Yezīd^ç adū-yı dīn A // Biri bey^ç at itmedi: bey^ç at itmedi biri A / İtmedi aniñçūn: itmedigūçūn ; Esfār: buğz u esfār C / Esfār: ifsār A

⁷ Var idi: varıdı C // Dil: anı C / İrā-ı: arā E

‘ Āşık olmışdı anıñçün görmeden evşāfına
Nice dürlü fitne nice ħīle efkār eyledi¹

Ol Zübeyriñ oğlu çünkim ‘ avrete virdi tälāk
Ol Yezīd işitdi bāğ-ı kälbi gülzār eyledi²

825 Hem Ebū Mūsāya didi al baña bu‘ avreti
Çün Ebū Mūsā işitdi ‘ azm-i dildār eyledi³

Anda gördi ol Hüseyn didi ‘ azmiñ kãdadır
Didi Mūsā mã-cerã-yı sırrı āşkār eyledi⁴

31A Didi varmazsa Yezīde hem benimçün tãlib ol
Bu vekãlet ile Mūsā göñlin envār eyledi⁵

*Mesnevi*⁶

mefã‘ ilün mefã‘ ilün fe‘ ulun

‘ Ömer oğlu hem ‘ Abdu’llâhı gördi
Nire ‘ azmiñ deyü Mūsāya şordı⁷

Didi Mūsā aña bu kışşayı hem
Didi ki anlara varmazsa bu dem⁸

¹ Anuçün görmeden: görmeden anıñçün A / Anıñ: añı D,E // Fitne nice ħīle efkār: fitneleri ħīle ikşār C

² ‘ Avrete: ‘ avretine A / Çünkim: çünki C, D // İşitdi: işitdi anı A,C / Kälbi: — C

³ Hem: — C / Al baña: var baña al A, var al baña C // Ebū: — ; İşitdi: işitdi anı C

⁴ 826: — C / Anda gördi ol Hüseyn: Hüseyn gördi anı A

⁵ Hem benimçün: benim için de A / Benimçün: benim için E / Tãlib ol: ol tãlib C

⁶ A, Kãfiye-i Beyt Bahrũ’l-Mesnevĩ D, Bahr-i Mesnevĩ E, — B,C,İ

⁷ 828a: ‘ Ömer ibn-i ‘ Abdu’llâhı gördi hem C // Mūsāya şordı: Mūsā şordı hem C

⁸ Bu: bil bu A

830 Benimçün ʔālib ol gelsün baña ol

İşidüp anı da ʔıldı o maǔbūl¹

Ebū Mūsā çün ol ʔātūna vardı

Hem ikrām eyledi Mūsāyı gördi²

Didi ʔātūn ki yā Mūsā sebep ne

Nedir ʔācet ‘ aceb bunda ʔaleb ne³

Ebū Mūsā didi kim budur inhā

Münāsib mi saña bu genc-i tenhā⁴

Seniñ tezvīciñe ʔālib olurlar

Nice ādem saña rāǔb olurlar⁵

835 Eger ruḥṣat virirseñ söyleyim ben

Didi ʔātūn ki söyle anları sen⁶

Didi kim Ḥüseyn ʔālib ki bu dem

Yezīd İbn-i Mu‘āviye biri hem⁷

¹ 830a: Benem çün ʔālibi baña gelsün ol C // O: — A / ʔıldı o: ol ʔıldı C / Maǔbūl: ʔabūl A,C

² ʔātūna: ʔaṭūna E / Çün ol ʔātūna: ol ʔātūna çün E // Gördi: şordı D

³ Ki yā: eyā C

⁴ Kim: ki C / İnhā: enhār A // Saña bu genc-i tenhā: bu genc-i tenhā saña envār A

⁵ Tezvīciñe: tenviciñe C, tezvīcligine E

⁶ ʔātūn: ʔaṭūn E / Ki söyle anları sen: anları söyle sen C / Ki: çü D, çün E

⁷ 836a: Didi ʔātūna Ḥüseyn ʔālib saña bu dem E / Kim: aña ; Bu: bil bu A / Kim Ḥüseyn: Ḥüseyn ḥāzretleri ; ʔālib ki: ʔālib C // Biri: ol biri A

‘Ömer oğlu birisi ʔālibiñ bil
Benim dördincisi hem rāğıbiñ bil¹

Didi Mūsāya ʔātūn bu mı tedbīr
Benim bir nev-resīde sen ki bir pīr²

Münāsib mi saña varmaq ‘ayān it
Ferāgat ʔıl ğaraž itme beyān it³

840 Ki bu üç ādemiñ ʔanķısı lāyık
Baña kim olam aniñla muvāfiķ⁴

Didi Mūsā ʔükümetse murādīñ
Yezīde var olur māl-i ĩrādīñ⁵

31B Eger ʔüsn-i cemāl-i ʔüb dilerseñ
Var ‘Abdu’llāha ger maḥbüb dilerseñ⁶

Eger ‘uķbāda isterseñ sa‘ ādet
Ḥüseyni eyleme ʔaķın ferāgat⁷

Didi ʔātūn ʔükümet emr-i zā’ıl
Daḥı ʔüsn-i cemāl ifnāya ʔābil⁸

¹ Hem: de C / Benim: hem E

² ʔātūn: ʔātūn ki A / Bu mı: bu ne D // Bir: bil A / Ki: — C,D,E / Sen ki bir: sensiñ bir A,B,İ, tā ki sen D, sen de E / Nev-resīde: nev-reste A,B,C,İ

³ 839b: ʔıl ferāgat dime bunu ʔavāb it C

⁴ 840a: Ol üç zātīñ baña ʔanķısı lāyık A // Baña: beyān it ; Aniñla: aña A / Kim olam aniñla: söyle diyem anda C / Olam: ola E

⁵ Māl-i: māl A / ĩrādīñ: menālīñ C

⁶ Cemāl-i ʔüb: cemāl ʔübı C, ʔüb cemālī E // Ger: eger C

⁷ İsterseñ: dilerseñ C //Ḥüseyni eyleme ʔaķın: Ḥüseyn ile ʔaķın itme D

⁸ ʔātūn: ʔātūn E / ʔükümet emr-i zā’ıl: emr-i ʔükümet zā’ıl A // ʔüsn-i: ʔüsn A, Ḥüseyn-i E / Cemāl: cemālī E

845 Benim gönlim diler uqbâyı her dem

Hem ister şoḥbet-i Zehrâyı her dem¹

Ḥüseyne vardı çün ḥâtûn bil ey yâr

Yezîd mel'ûn olup bundan ḥaberdâr²

Ḥüseyne eyledi anda 'adâvet

İhânet eyledi ol bî-sa'âdet³

Ḥusûmet aşlı çünkim oldu ikrâr

Bu kez şerḥ idelim Müslimi tekrâr⁴

Kaçan Müslim vedâ' itdi İmâma

Silâḥın aldı giryân geydi câme⁵

850 Medîne şehrine çün geldi nâ-gâh

Görir kim çok 'adûlar oldu âgâh

Ḥarâr itdi gice oldu hemen-dem

Resûliñ ravzasına vardı ol dem⁶

Yire urdı yüzün virdi selâmı

Taḥiyyât u şenâ itdi temâmî⁷

¹ 845a: Diler benim gönlim cennet-i 'uqbâyı hem A // İster şoḥbet-i: isterem cennet-i E

² Çün: — A, E / Ḥâtûn: ḥâtûn E / Ḥâtûn bil ey yâr: ḥâtûn-ı ayâr C // Bundan: anda C

³ Eyledi anda: andan eyledi D

⁴ Ḥuşûmet: ḥuşûşâ E / Kim: — A,E / İkrâr: izhâr A / Oldı ikrâr: ol dem ikrâr C // İdelim: ideyüm E

⁵ Şilâḥın: şalâḥın E / Giryân geydi: geydi giryân D // Görir: görürler ; Çok: — ; Āgâh: peydâh C / Kim çok: çok çün D

⁶ Oldı: ol dem C, idi D / Hemân-dem: hemen-dem A, E

⁷ Taḥiyyât u: taḥiyyât-ı C,D / İtdi: kıldı C / Senâ: selâm D, selâm senâ E

Vedâ^ç idüp evine vardı ol ân
İki oğlu var idi sen bil ey cân¹

Birisi hem Muḥammed-nām ma^ç şūm
Sekiz yaşında idi bil o maẓlūm²

855 Biri İbrāhīm idi ğonca-ruḥsār
Yedi yaşına varmışdı bil ey yār³

Ber-ā-ber aldı ol iki nihāli
Vedâ^ç itdi ḳodı ğayrı^ç ayāli⁴

32A Yine ğice revāne oldu nā-ġāh
Fiġān iderdi ġāhī nāle-i āh⁵

Özi pür-ġam yüzi ḳaṭre-i şeb-nem
Sözi efkäre hem-dem gözleri nem⁶

Ciger pür-yān maġbūn baġrı pür-ḫūn
Göziniñ yaşı ġül-ġūn ġöñli maḫzūn⁷

¹ Ol ân: ân E // Var idi: varıdı C, vardı D / Sen bil: anda C, bil sen D,E

² Hem: — E / Birisi hem: birisidür; Nām: nāmı ol A

³ Ğonca: ğonca-i A // Bil ey yār: o ġülzār A / Varmışdı: varmış idi D,E / Bil: — D

⁴ Nihāli: ğonca nihāli A // İtdi: idüp C

⁵ Revāne oldu nā-ġāh: revān oldu yola ol A / Revāne: revān C,E // 854b: Fiġān idüp tā ki nāle ider ol A / Ğāhī: ġāh C

⁶ 858: — C // 858b: Gözi demlü sözi efkār hemen-dem A / Efkäre: efkār B / Hem-dem: hümūm E / Nem: dem B,E

⁷ 859a: Ciger bür-yān olur maġmūm-ı pür-ḫūn A / Maġbūn baġrı pür-ḫūn: pür-ḫūn od maġbūn D / Pür-ḫūn: pür-ġam C // 859b: Ğöñül maḫzūn gözünin yaşı ġülġūn C / Ğülġūn: aḳar A

860 İderdi gāhī zārī gāhī efgān

Olurdi gāhī giryān gāhī nālān¹

Bu resme oldı çün yola revāne

İrişdi Kūfe şehrine hemāne²

Ḥaberdār oldı Kūfe ehli geldi

Hem istiḳbāl idüp hem bey' at aldı³

Maḳām-ı dār-ı Muḥtāra inüp ol

İderler Müslimiñ ḥükmini maḳbūl⁴

Gelürlerdi ḳamu şoḥbet iderler

Hem anıñ bey' atın alup giderler⁵

865 Temāmet on sekiz biñ ādem ey cān

Gelüp bey' at idüp hem ḳıldı peymān⁶

Olur ḥurrem görür Müslim bu ḥāli

Ḥüseyne ' arz ider işbu maḳālī⁷

Yazar kim bey' at itdiler saña hem

Varınca nāmemiz gel bu yaña hem⁸

¹ 860-861: — C / Zārī: zār E

² Oldı çün: çün oldı; Revāne: revān ol A // Hemāne: hemān ol A

³ İstiḳbāl: istiḳbālū ; Bey' at: bey' ati C / Aldı: ḳıldı C, itdi E

⁴ Ḳabūl: maḳbūl A

⁵ Alup: ḫutup D // Gelüp: aña A / İdüp: ḳılup D / Hem: — B,C

⁶ Biñ ādem: a' yāmı C /

⁷ Ḥurrem: ḥurrem A,D,E // İder: iderler A

⁸ Yazar kim: yazup ; İtdiler: iderler ; Hem: her dem C

Görir Nu‘mān Beşîr bu hâli ey yâr
Hüseyne bey‘at itdi her ne ki var

Çatı havf itdi cāmi‘ içre girdi
Hem ehl-i Kūfeyi cümle çağırdı¹

870 Çıkuben minbere kıldı naşîhat
Didi kim siz bilüñ budur haqîkat²

Yezîd bir hâkim-i qahhâr durur hem
Dağı bir mâlik-i cebbâr durur hem³

32B İşdirse bu hâle olur iğzâb
Sizi cümle helâk ider ey aḥbâb⁴

Görir kim hiç nasîhat itmedi kâr
Gelüben ḥānesine kıldı efkâr⁵

Gelür ‘Ammâr Yezîdiñ tâbi‘i ḥaş
‘Ömer geldi ki ibn-i Sa‘d-i Vaḳḳâş⁶

875 İdüp Nu‘mān Beşîrle ittifâkı
Yezîde nâme yazdı gör nifâkı⁷

¹ Kūfeyi cümle: Kūfe bi'l-cümle ; Çağırıldı: dirildi A

² Çıkuben: çıkup ; Kıldı: kıldı çok A // Budur: bunu C

³ Bir: — E / Hem: kim A,C // Hem: kim A,C / Mâlik-i: hâkim-i C

⁴ Bu hâle olur: olur bu hâle A

⁵ Hiç: hiçbirine A / İtmedi: eylemez A // Gelüben: gelür ol dem A, gelür C / Ḥānesine: ḥānesine A / Kıldı: kıldı A, kıldı pek C

⁶ İbn-i Sa‘d-i: Sa‘îd ibn-i A / Geldi ki: — ; Sa‘d-i: Sa‘îd dağı C / Ki: kim E

⁷ Beşîrle ittifâkı: Beşîrî ile mîsaḳ C / 872b: Yazdılar Yezîde nâme gör ehl-i nifâkı A / Yazdı: yazdılar C

Şu resme yazdılar kim geldi Müslim
 Hüseyne bunda bey^ç at aldı Müslim¹

Çamudan bey^ç at almışdur Hüseyne
 Çamusı tâbi^ç olmuşdur Hüseyne

Çamu eşrâf u a^ç yân oldu tâbi^ç
 Hüseyne cümle merdân oldu tâbi^ç²

Gerek bir vâlî-i şâhib-siyâset
 İde tâ Kûfeyi hıfz u hîrâset³

880 Bu resme nâme irsâl itdi Şâma
 Yezîd çün vâkıf oldu bu peyâma

Çatı havf itdi gitdi ihtiyârı
 Pelîdiñ kalmadı zerre çarârı⁴

Medîne hâkimi kim ol Velîdi
 Hemen-dem^ç azl ider gör sen pelîdi⁵

Yerine naşb ider Eşdâkıyı hem
 Nice tedbîr ider gör şaķîyi hem⁶

¹ Aldı: kıldı D, itdi E

² Eşrâf u: eşref ü C / A^ç yân: a^ç yâm A // Hüseyne cümle merdân: cümle merdân Hüseyne A

³ İde: ide gör A / Hıfz u: hıfz-ı B, E, hıfzına D

⁴ 881 ve 882 E'de yer değişmiştir. // Pelîdiñ: La^ç iniñ C / Zerrece A

⁵ Kim: hem D,E // Hemen-dem: hemân-dem C,D / İder: idüp D / Sen: ol C

⁶ Eşdâkıyı: Eşrâkıyı A, bir eşige C, Eşrâfeyi D, ol Eşrâkı E // Şaķîyi: ol şaķi C, şâfeyi D

Vezîri var idi kim Serçün adı
Didi def' -i fesâda kılmurâdı¹

885 Çün ol Nu' mân-ı Beşîr bir hâkîrdür
Nice hâkim olırsar köhne pîrdür²

Ziyâd oğlu ki 'Abdu'llâhdur imkân
Dağı ol vâlî-i Başradur el-ân³

33A Siyâset şâhibi ehl-i fesâd ol
Anı naşb eyle var sen gayrı şâd ol⁴

*Murabba'*⁵

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün
Hâkim-i cebbâr olanıñ deşnesi hûn-rîz gerek
Fitne-dâr-ı qalb olup meyl-i fesâd-engîz gerek

Şer'î bünyâdın virane zulmi âbâd eyleye
'Adl-i inşâf olmayup şimşîr-i qahrı tîz gerek⁶

*Meşnevi'*⁷

¹ Vezîri: bir vezîri ; Kim: — E / Var idi: varıdı C / Kim Serçün: Serçüme B, bir Serçün C // Fesâda: fesâdı C / Murâdı: i'timâdı A

² 885: — E / Nu' mân-ı: Nu' mân B,C,D / Beşîr: Beşîrî A, Beşîr kim D / Hâkîrdür: pîr hâkîrdür C // Olırsar: olur hem A, olur bir B / Pîrdür: bir pîr C

³ Ziyâd: ziyân C, ziyâde E / Ki: — C, çün D // Başradur: Başra durur A

⁴ Var: — A / Var sen: sen var C / Şâd: şâd A

⁵ A, Kâfiye-i Beytül-Murabba' Mine'r-Remel D, — B,C,E,İ

⁶ 888-889: — C, E // Şimşîr-i: şimşîr B / Tîz: nîz A, D

⁷ A, Kâfiye-i Bahrül-Meşnevi' Mine'l-Hezec D, — B,C,E,İ

mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

890 Yezîd işitdi anı kıldı maqbûl

Hem 'Abdu'llâha yazdı nâmeyi ol¹

Yazar kim Kûfe ehli itdi 'işyân

Ĥüseyne bey' at itmiş cümle a' yân²

Yazarlar nâmeyi her gün Ĥüseyne

Olurlar cân ile meftûn Ĥüseyne³

Gelüp Müslim daĥı itmiş qarârı

Baňa yazmışlar anlar iztirârı⁴

Yeriñe koy bir âdem bil peyâmı

Revân ol Kûfeye kıl ihtimâmı⁵

895 Fesâdı def' idüp ol şehri zabt it

Nifâkı def' idüp sen zabt u rabt it⁶

Şu resme eyle ĥıfz ile ĥirâset

Ĥüseyne kalmasun ruĥsat firâset⁷

Anıñ muĥlişlerin buldır 'azâb it

Kimin öldür kimine çok 'itâb it⁸

¹ Anı kıldı: kıldı anı A / Maqbûl: kabûl B // Yazdı nâmeyi: yazdı nâme daĥı E

² İtmiş: itdi; A' yân: merdân-ı a' yân E

³ Ĥüseyne: ol Ĥüseyne A // Ĥüseyne: ol Ĥüseyne A / Meftûn: maĥbûn E

⁴ Yazmışlar: yazmış durur E / Anlar: anda C, eyler D / iztirârı: çok ĥarâbı C

⁵ Yeriñe: yeriñde E / Âdem bil: âdemi bil D

⁶ İdüp: eyleyüp A, idüben C / Ol: — C // İdüp sen: eyleyüp A, idüben C

⁷ Ĥıfz ile: ĥıfz-ı A, çün ĥıfz B / Eyle ĥıfz ile: ĥıfz idesin hem C // Firâset: ferâset E

⁸ Muĥlişlerin buldır: muĥlişlerinden bul C / Buldır: öldür D,E // 'İtâb: 'iĥâb A, 'azâb C

Çün Abdu'llāha iriṣdi bu nāme

Ki vāqıf oldı esrār-ı kelāma

Hem ol demde Hüseyniñ bir ğulāma

Gelüp ol şehre Selmān idi nāmı¹

900 Getürmiş nāmeler kim ' avdet ide

Tarīk-i Haqqā halkı da' vet ide²

İşidüp tutdı Abdu'llāh anı hem

Anı katl itdi nice mü'mini hem³

33B

Çarındaşın kodı anda hemān ol

Olup çün Kūfe şehrine revān ol

İrişdi Kūfeye hem oldı tebdīl

Taḥammül kıldı gice oldı sen bil⁴

Hüseyniñ şüretine girdi ol dem

Niḳābı hem ' imāme şardı ol dem

*Ḳāfiye-i Beytü'l-Murabba' Mine'l-Hezec*⁵

¹ 899a: Hemān-dem Hüseyniñ var bir ğulāma C//Ol şehre:şehire;Selmān idi: ol Selmāndı C/Nāmı:adı E

² Getürmiş: getürmişler A / ' Avdet: da' vet A,E / Kim: hem E

³ Tutdı: dutdı B,C // 901b: Nice mü'mini katl itdi anı hem D / Anı katl itdi: katl itdi anı A / Mü'mini: Müslimi C

⁴ Hem: çün B // Oldı: irdi C, E / Sen: ḥar C

⁵ D, — A,B,C,E,İ

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

905 Gāhī bend ider nice 'uşfurı 'anķā hāleti

Gāhī demde mekr-i rubbāh kuvveti şīrden ķatı¹

Rezmgāha meyl idüp erbāb-ı meydān olana

Gāhī lāzımdur şecā' at gāhī hīle şan' atı²

mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün³

Çün ehl-i Kūfe her leyl ü nehār hem

Olurlardı Hüseyne intizār hem⁴

Haber geldi ki şeh-zāde irişdi

Ķudūmı ħāk-i imdāda irişdi⁵

Aña ķarşı varup bi'l-cümle a' yān

Rikāba yüz sürüp hem oldı şükrān⁶

910 Getürdiler anı ta' zīm ile hoş

Serāya geldiler tekrīm ile hoş⁷

Ķapuyı baĵladı Nu' mān Beşīr hem

Ķatı ķorķup nidā ķıldı hemen-dem⁸

¹ 905-906:—E/'uşfurı:'uşfur B//Şīrden:şīrden daĵı A/Mekr-i rubbāh kuvveti:mekr ider rubbāhı kuvveti C

² Olana: ola hem D // Şecā' at: secā' at A, B

³ Ķāfiye-i Beytü'l-Meşnevī Mine'r-Remel D

⁴ Her: — A, C // İntizār: Muntazır C

⁵ Şeh-zāde: şāh-zāde C,D // Ķāk-i: ħāke C, pāki D, ħāk E

⁶ Aña ķarşı varup: varup aña ķarşı A / Bi'l-cümle: cümleten C // Hem: — C / Oldı: oldılar A,C

⁷ Ta' zīm: taĵzīm A

⁸ Baĵladı: baĵladılar E / Nu' mān: Nu' mān-ı A / Hem: ol dem A // Hemen-dem: hemān-dem C,D,E

Ki yā İbn-i Resūlu'llāh rüçū' it
Fesād itme ki soñından huşū' it¹

Ḳāfiye-i Beytü'l-Murabba²

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

‘Āḳil ol kim her umürin muntehāsın fikr ide
İbtidāya ‘azm idince intihāsın fikr ide

Geçmeye bir laḫza eyyām-ı tefekkürden nihān
Dām-ı ḫaşma düşmeden evvel rehāsın fikr ide³

*mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün*⁴

915 Görir Müslim bu ma' nāda degildür

Bu ‘Abdu'llāh o şeh-zāde degildür⁵

Nidā itdi hiç ‘amel ḳılmañız siz

Bu ‘Abdu'llāh Ḫüseyin bilmeñiz siz⁶

Beyt⁷

34A *fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

Olma Mecnūnī gel ey dil her gelen Leylā degil

Bu raḳīb-i bed-liḳādır dil-ber-i ra' nā degil⁸

¹ Ki yā: — ; Rücū': sen rücū' C // Ki: — ; Huşū': sen huşū' C

² D, — A,B,C,E,İ

³ 913-914: — C / Ḫaşma: ḫaşma A

⁴ Ḳāfiye-i Beytü'l-Meşnevī' Mine'r-Remel D

⁵ Bu: ol C, O D,E // Şeh-zāde: şāh-zāde C,E

⁶ ‘Abdu'llāh: ‘Abdu'llāhdur A / Ḫüseyin: Ḫüseyini B, D,E / Bilmeñiz siz: hem bilürsüz C

⁷ D, — A,B,C,E,İ

⁸ 917-918: — E

Her vişāle t̄ālib olma kim muḳarrerdür firāk
Her şikāra rāğīb olma kim ğurāb ‘ anḳā degil¹

Ḳāfiye-i Beytü’l-Meşnevi Mine’r-Remel²

mefā‘īlün mefā‘īlün fe‘ülün

Ḥīlesine siz itmeñ i‘ timād hem

Bu ‘ Abdu’llāh durur İbn-i Ziyād hem³

920 Çün ‘ Abdu’llāh görir anıñ sözini

Niḳābın açdı ‘ arz itdi yüzini⁴

Bilüp Nu‘ mān Beşīr açdı ḳapuyı

Serāya ḳondırup ḳıldı ḳapuyı⁵

Bu ḫāli ehl-i Kūfe bildi cümle

Ümīdi ḳat‘ idüp ḫağıldı cümle⁶

Şabāḫ oldı ol ‘ Abdu’llāh-ı eşḳā

Ḥükümet mesnedinde oldı ibḳā⁷

Kimine luḫf idüp ḳıldı selāmet

Kimine cebr ile itdi siyāset⁸

¹ T̄ālib: rāğīb B // Kim: — C

² D, — A,B,C,E,İ

³ Ḥīlesine: hilāsına E/İtmeñ: itmeyiñ;Hem: — A//‘ Abdu’llāhdur: ‘ Abdu’llāh durur ;Bil ki: — ;Hem: — A

⁴ Anıñ: añı A // Açdı ‘ arz itdi: ‘ arz itdi açdı A,D, ‘ arz idüp açdı B / Yüzini: özini C

⁵ Bilüp: bilür C // Ḳondırup: ḳondurur E

⁶ 922a: Bildi bu ḫāli ehl-i Kūfe cümle A / Ehl-i Kūfe: Kūfe ehli C // İdüb: — ; ḫağıldı: dağıldı E

⁷ Ol: — A // Mesnedinde: mesnedinden A

⁸ Selāmet: melāmet D // İle: idüp A,B / İtdi: ḳıldı B / Cebr : şabr C

925 Görüp Müslim düşer qorqı diline

Varup Hân İbn-i ‘Urve menziline¹

Didi Hâna ki senden ğayrıya ben

Hem itmem i‘ timâdı diñlegil sen²

Baña vir bu serâydan bir maqâmı

Görelim nice virirler nizâmı³

Qabul itdi bu sözi Hân varır hem

Qonağından aña mesken virir hem⁴

Gelüp bey‘ at iden aqbâbı her gâh

İderler şoqbeti şâm u seher gâh⁵

930 Bu cânibde ol ‘Abdu’llâh-ı bed-kâr

Arardı Müslimi bulmazdı ey yâr⁶

Mufaşşal-nâm var idi bir ğulâmı

Didi kim ey Mufaşşal bil kelâmı⁷

34B

O Müslim bu şehirde idi bu dem

Ûseyyn için alurmuş bey‘ ati hem⁸

¹ Düşer qorqı: qorqı düşdi C // Varup: varır A

² Hâna ki: hemân ki E // İ‘ timâdı: i‘ tiqâdı B

³ Vir: vir ki; Maqâmı: maqâm A // Virirler: virülür ; Nizâmı: devr-i nizâm A

⁴ Hân varır hem: varır Hân A / Varır: virür D // Mesken virir hem: virir bir mesken A

⁵ Şâm u: her şâm u A

⁶ ‘Abdu’llâh-ı: ‘Abdu’llâh B,E

⁷ Mufaşşal-nâm var idi: Mufaşşal vardı nâmı C / Nâm: nâmı A,E // Ey: bil B / Bil: diñle A

⁸ Bu dem: bil bu dem A // Ûseyyn için alurmuş: Ûseyyne alurmuş bunda A

Velî bilmem ki ƣanġı yirde penhân¹
Mufaşşal didi ƣaste imiş el-ân

Didi ƣaste degildür ben bilürim
Anı Hân menziline ben bulurım²

935 Bugün Hânîñ ƣonaġına gidiñ siz
Varup Hânı baña da^ç vet ediñ siz³

Varup Hâna didiler da^ç vetini
Hem aniñ kendine ƣoġ raġbetini⁴

İnanup ƣün yola oldu revân ol
Didi etbâ^ç ma yolda hemân ol⁵

Benim gönlime ƣorġı düşdi bundan
Didiler kim ne var hiç ƣorġma andan⁶

Ƙazāya rāzı oldu ƣaşra girdi
Selām virdi ol ^ç Abdu'llāha vardı⁷

¹ Penhân: penhân al A // 930b: Müslim hem ƣaste imiş ara bul A

² Degildür: degil A / Ben: ol A,D

³ Hânîñ: hemân E // Hânı: hemân E

⁴ Hâna: hemân E // Ƙoġ: ƣün B / Kendine: aña C

⁵ Revân ol: revâne A / Ƙün yola oldu: oldu ƣün anda C / Yola oldu revân: revân oldu yola D, E // Hemân ol: hemâne A

⁶ Bundan: bunda C,E // Didiler: didi D / Kim: — E / Andan: bunda C,E sen andan D

⁷ Oldı: olup C // Ol: o A,C

940 Selāmın almadı kıldı ğazab hem
Didi Hān ey emīr nedir sebab hem¹

Didi Müslimi n' için sakladıñ sen
Baña bildirmedin çün isterim ben²

Didi yokdur konağında bil ey yār
Didi var ben bilürim itme inkār³

Görir Hān kim ' ayān olmuş nihānī
Didi kim ben getürmemişim anı⁴

Gelüp kendi penāh itdi beni hem
Ḳabūl itdim konağda kaldı bu dem⁵

945 Eger rāzı degilseñ varayım ben
Ḳonağından anı çıkarayım ben⁶

Didi heyhāt getürmezsiñ sen anı
Seni koyurmazam itme gümānı⁷

35A Didi Hān bu müyesser olmaz aṣlā
O Müslim yanıña hiç gelmez aṣlā⁸

¹ Emīr: seg C

² Çün: sen C

³ Bil: — C, ol D,E // Ben: — ; İtme: itme sen D / Ben bilürem: bulduram ben E

⁴ Görür: gördi C / Kim: — D / Hān: hemān E // Anı: bil anı A, ben anı E

⁵ Penāh: muzīf ; Beni: baña A / Beni: benim E // Ḳonağda: konağında A,B,C,E / Ḳaldı: — C / Bu dem: hemen-dem A, anı ben C, ol dem D, hem E

⁶ Degilseñ: degil iseñ; Varayım: varuram C

⁷ Getürmezsiñ: getürmezseñ B,D,E / Sen anı: anı sen B // Seni koyurmazam: şalivirmem seni A / Koyurmazam: koyurmam ; İtme: itme sen C

⁸ Hān: hān ki A, hemān E // O: o zāt ; Hiç: — C

Çağıdı çünki ‘Abdu’llāh işitdi
Bunu ħabs eyle deyü emir itdi¹

Didi Esmā ki yā ğaddār saña bu
Nice ‘ahdile geldi bu yaña bu²

950 Bunu ħabs itmeñ ey zālīm revā mı

Çağıdı çün işitdi bu kelāmı³

Ƨutup Esmāya itdi çok ‘itābı
Yıķup dökdi idüp nice ‘azābı⁴

Buyurdi çün Ƨutarlar Hānı ol ān
Hem eşvābın çıkarup itdi ‘uryān⁵

Ki beş yüz ķamçı urdılar işit ķāl
Bu Hān bir ihtiyār idi za‘īf-ħāl⁶

Resūlu’llāh yüzini görmiş idi
Nice kez meclisine varmış idi⁷

¹ Çünki:ki çün D/Çünki‘Abdu’llāh:‘Abdu’llāh çünki E//Eyle:eyleñ;Emir itdi: it gibi urdı C/Emir:emr iş D

² Bu yaña: semtiñe C

³ İtmeñ ey: eylemeñ E / Ey zālīm: hıç C

⁴ Ƨutup: dönüp B,C, dutup E / İtdi çok: çok itdi A,D // İdüp nice: nice itdi E / ‘Azābı: kelāmı C

⁵ 952: — C / Ƨutarlar: dutarlar ; Ān: dem B // Çıkarup: şoyup ; İtdi ‘uryān: ‘uryān ider hem B

⁶ Bir: — ; Zā‘īf: zā‘īf-i A,B

⁷ Yüzini: yüzin; Görmüş idi: görmüşdi sābıķ C // Varmış idi: varmış idi lāşıķ C

955 Temām ʔoksān yaşında idi ol Hān

Şefā' at ʔıldı meclis ehli ol ān¹

Yere indikde raḥmet vāşıl oldu

Şehādet buldı kāmı ḥāşıl oldu²

Murabba'³

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Degdi cellād-ı felek şimşiri ihlāk eyledi

Lğle-zār-ı cāme-veş gül cismine ʔāk eyledi⁴

Virdi ğam kān-ı fenāniñ zevḳini buldı şafā

Tā bihişt-i cāvidāniñ zevḳin idrāk eyledi⁵

Ḳāfiye-i Beytü'l- Meşnevi Mine'r-Remel⁶

mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün

Bu aḥvāle perişān oldu Müslim

Rızā virdi ʔazāya oldu teslīm⁷

35B 960 İki oğlın şer' -i ʔādiye ey cān

Emānet virüp itdi 'azm-i meydān⁸

¹ Yaşında idi: yaşanışdı ; Hān: ḥātün A / Ol: — C // El ān: bütün A, hemān C / Ol: el B

² 956a: Falaḳadan indi yire ʔü raḥmet vāşıl oldu A // Kāmı ḥāşıl: Ḥaḳḳa vāşıl: D

³ A, Ḳāfiye-i Beytü'l-Murabba' D, — B,C,E,İ

⁴ 957-958: — E / Dökdi: geldi C // Cāmeveş: cāme C / ʔāk: ḥāk D

⁵ Fenāniñ: vefātñ C / Zevḳini: rızḳını D // Zevḳin: rızḳın D

⁶ D, — A,B,C,E,İ

⁷ Bu: duyup bu E // Müslim: Müslīm C

⁸ 960 ve 961 A'da yer deĝişmiştir. / Oğlun: oğlını A / Ey: ol A,C / Şer' -i ʔādiya: şer' e ʔādisine E // Virüp: idüp C / Virüp itdi: itdi ʔıldı D

Didi gelsün bugün ehl-i şecā' at
Şehādet vaqtidür yevm-i sa' ādet¹

Çamı da' vā-yı bey' at iden erler
Benimle şöhet ülfet iden erler²

Bugün gelsün ki eyyām-ı kıtāldır
Bugün gelsün ki eyyām-ı cidāldır³

İşidüp çün bunu yārānları hem
Yigirmi biñ kişi cem' oldı ol dem⁴

965 Ol ' Abdu'llāh dağı dirdi çerisin
Yaşadı hāzır itdi her birisin⁵

Keşir oğlu Muḥammed idi a' yān
Çeriye baş idüp ceng itdi el ān

Hemān Müslim girüp meydān içine
Bırakdı nice merdi kān içine⁶

İki leşker qarışdılar temāmet
Olur ol gün kıyāmetden ' alāmet

¹ Şecā' at: secā' at A

² Şöhet ülfet iden erler: ülfet idüp şöhet idenler C

³ Kıtāldır: kıtāldır bu A // Eyyām-ı: hengām-ı B,C / Cidāldır: cidāldır bu A

⁴ Çün: — A / Hem: hep C // Ol dem: bu dem A, hep C

⁵ Hāzır: hāzır E

⁶ İçine: içinde D // Nice merdi kān: merdānı elkān C / İçine: içinde D

Olurđı sil mişāli an revāne
İrişdi na‘ ralar heft āsmāna¹

970 Ğubārlar gūn yūzini utdı nā-gāh
Şanasın kim gice irdi ol āgāh²

Ururđı na‘ rayı Müslim dem-ā-dem
Yıardı na‘ ra ile nice ādem³

Bozardı şaf oşunlar ol dil-āver
Dūzerdi leşkeri hūake ber-ā-ber⁴

‘ Aliden dem ururđı ceng iinde
odı nice ‘ adūyı teng iinde⁵

ūn ‘ Abdu’llāh gōrūp Müslim şavaşın
aımadan dōkerdi gōzi yaşın⁶

975 Şınuben leşkeri ūn açdı ol dem
Didi meclisde ol ān beglere hem⁷

36A Oturmañ siz daı ceng idiñ ey yār
Keşir İbn-i Şihāb durdı o bed-kār⁸

¹ Na‘ ralar: nağralar B, E

² 970: — C / utdı: dutdı B,E // İrdi ol āgāh: irişdi nā-gāh B

³ Na‘ rayı: na‘ ralar A // Na‘ ra ile: na‘ ralarla A / Na‘ ra ile nice: Nice na‘ ra ile B

⁴ Şaf oşunlar ol: şafları ol zāt C // Dūzerdi: dōkerdi A,B, dūşerdi D / Hūake: hūake ; Ber-ā-ber: ser-ā-ser A

⁵ odı: ordı A, orıdı C // Nice: — C / ‘ Adūyı: ağdāyı A, ‘ adūları hep C

⁶ Gōrūp: gōrdı A, gōrūr C // Gōzi: gōzden C

⁷ Şınuben: şınup A / ūn: ki D

⁸ 976-977: — C / Ey yār: kār A

Muḥammed İbn-i Eş' ab tırdı ol gün
Şimir Zü'l-Cevşen irişdi o mel' ün¹

Çağırdı kim ey ehl-i Kūfe bu dem
Ki Şāmdan geldi leşker bī-ḥisāb hem²

İrişdi bil ki şimdi bu diyāra
Şavaşı terk idüp idiñ müdārā³

980 Esīr olur kamu evlādıñız bil
Ḥarāb olur kamu ābādıñız bil⁴

Çün ehl-i Kūfe işitdiler anı
Ḳatı ḳorḳup tağıldılar nihāñı⁵

Ki zātında necāt-ı i' tiḳād yoḳ
Şıfātında şebāt-ı i' timād yoḳ⁶

Didi rāvi ḳaçan kim oldı aḥşām
Yigirmi biñ kişiden bāḳi encām⁷

Otuz er ḳaldı ancaḳ gör maḳāli
Namāza tırdı Müslim diñle ḥāli⁸

¹ Şihāb: Şehār D / Eş' ab: Eşfat D / Tırdı: durdı B,D,E

² Ehl-i Kūfe: Kūfe ehli bil A / Kim: — ; Kūfe: Kūfeye ; Bu dem: bu dem hem C // Bī-ḥisāb: bī-' aded D

³ Bil ki şimdi: şimdi bil ki A // İdüp idiñ: idin idüp B / İdiñ: ḳılıñ D,E

⁴ Bil: hem C // Ābādıñız: yādlarıñız E / Bil: hem C

⁵ Tağıldılar: dağıldılar B,D,E

⁶ 982: — E

⁷ Aḥşām: aḥşām A / Kim: ki C // Kişiden: kişi ; Encām: ser-encām C

⁸ Tırdı: durdı B,D,E vardı C / Diñle ḥāli: gör maḳāli C, gör bu ḥāli E

985 Tağıldı cümle kaldı Müslim anda

Tefekkür kıldı hayrân oldu anda¹

Nice yirde yaralar var idi çok

Refîk-i ğam-güsârı mûnisi yok²

Şhirden çıkmâğa çün kâsdı kıldı

Görüp Sa‘d İbn-i Aḥfaz anı bildi³

Ḳapu baĝlı didi gel i‘tikâd it

Nice leşker mü‘ekkil i‘timâd it⁴

Didi Müslim nedir bunda yâ çâre

Didi gel gidelim biz nâm-dâre⁵

990 Keşîr oĝlı Muḥammed aḳrabâdur

Muḥibb-i ḥânedandur etḳıyâdur⁶

36B Varalım ol ḳonaĝa bu dem ey yâr

Varırlar çün Muḥammed bildi aḥbâr⁷

Aña ḳarşu varup ikrâm ider ol

Ḳonaĝa ḳondırup iḳdâm ider ol⁸

¹ Tağıldı: daĝıldı B,E / Cümle: cümlesi C / Anda: hemân anda A // Ḥayrân oldu: oldu ḥayrân A

² 986a: Vucûdında var idi yaralar çok A

³ Çün: — A / Çıkmâğa: çıkmâğ E

⁴ İ‘tikâd: ihtirâz C, i‘timâd E // Leşker: leşkerler A / İ‘timâd: ihtirâz C, i‘tikâd E

⁵ Nedir bunda yâ: yâ nedir bunda A, nedir bundaki B, nedür yâ bunda C,E // Gel: gel imdi A

⁶ Ḥânedâdur: ḥânedân C,E / Etḳıyâdur: hem etḳıyâdur A,C

⁷ Varalım: duralım E // Aḥbâr: ḥaberdâr A / Bildi: oldu A,B

⁸ İkrâm: aña ikrâm A / Varup: varır B,D, durır E

Şabāḥ oldu çün ‘Abdu’llāh işitdi
Bu ḥāli geldi cāşūş ma‘lūm itdi

Ol ‘Abdu’llāh çağırdı geldi ol dem
Didi kim yā Muḥammed bil sözi hem¹

995 Konağında tırır Müslim getür sen
Getürmezseñ seni qatl iderem ben²

Muḥammed idi a‘yān pür-ḳabīle
Otuz biñ leşkeri var idi bile³

Didi ben Hān degilem bil merāmı
Baña ḥükmiñ geçe diñle kelāmı⁴

Bunı söylerken anda diñle rāzı
Gelür hem taşradan ğavġā ‘avāzı⁵

Ol ‘Abdu’llāh didi bu ne çeridür
Didiler bu Muḥammed leşkeridür⁶

1000 Qatı qorqup ol ‘Abdu’llāh bil ey yār
Didi kim yā Muḥammed leşkere var⁷

¹ Ol: o C // Bil: bil bu A, bu D,E / Hem: hemen-dem A

² Tırır: durır B, durur E

³ İdi a‘yān pür-ḳabīle: pür-ḳabīle idi a‘yān C // Bile: ey cān C

⁴ Hān degilem bil merāmı: degülem bil sen murādñ C // Geçe: geçe mi A, geçemez C / Kelāmı: cāniñ C

⁵ Bunı:bunda A/Anda diñle:añla bunda A,C,sen diñle D/Söylerken: söyler iken A,D,E/taşradan: taşrada C

⁶ Çeridür: tedbīrdür A

⁷ Bil: — C // Leşkere: leşkerine tırma A

Varup bu leşkere ğavgāyı def it
Hem oĝlıñ bunda ҡalsun ğayrı sen git¹

Muħammed ħānesine geldi ol ān
Dirildiler ҡatına cümle yārān²

Gelüp Selmān Ħuzā'ī geldi muħtār
Rufā'ī geldi itdi ҡavl-i ikrār³

Didiler bir ' aẓīm leşker direlim
Ħalāş idüp hem oĝlıñı alalım⁴

1005 Ħüseyn İbn-i ' Alīye hem gidelim
Anıñ yolında cān ҡurbān idelim⁵

37A Şabāħ olunca ' Āmī geldi Şāmdan
Hem on biñ leşkeri var hep zulāmdan⁶

Yezīd göndermiş anı geldi nā-gāh
Ki maĝrūr oldı ' Abdu'llāh ol āgāh⁷

Didi gelsün Muħammed imdi bu dem
Muħammed işidüp vardı hemen-dem⁸

¹ Bu: — A // Ğayrı sen: sen ğayrı A / Ğayrı: — C,E / Bunda ҡalsun: ҡalsun bunda C

² Cümle: hep cümle A, fi'l-cümle D

³ Gelüp: gidüp A, Ħuzā'ī: Cüzā'ī D // Gelüp: geldi C

⁴ Direlim: biz de direlim A // Oĝlıñı: veledüñi C / Alalım: varalım B, direlüm D

⁵ Hem gidelim: çün varalum C // Cān: cānı A / İdelim: ҡılalum C

⁶ Hem: Var A / Var hep: hep A, geldi D

⁷ 1004b: Ki ' Abdu'llāh aña maĝrūr oldı āgāh C

⁸ İmdi: namāzı C // Vardı: Geldi C / Hemen-dem: hemān-dem B,C,D,E

Otuz biñ leşkeri aldı Muḥammed
Serāyīñ ḳurbına geldi Muḥammed¹

1010 Ḳodı leşkerlerin baḳ şan‘ atına
Yalıñız vardı ‘ Abdu’llāh ḳatına²

Oturdı vardı çünki gör bu ḫāli
Ol ‘ Abdu’llāh didi kim diñle ḳāli³

Baña vir Müslimi var olma ‘ āşī
Elimden yoḳsa bulamazsıñ ḫalāşı⁴

Muḥammed didi kim bu söz muḫāldür
Murādıñ ceng ise yevm-i ḳıtāldür⁵

Ġazab-nāk oldı ‘ Abdu’llāh işitdi
Dividin çehresine toḒrı atdı⁶

1015 Yüzi zaḫm oldı çün gördi Muḥammed
Ḳılıcın çekdi hem vardı Muḥammed⁷

Çün ‘ Abdu’llāh görüp itdi firārı
Didi kim öldiriñ bu nām-dārı⁸

¹ Leşkeri: leşkerin D, E

² Leşkerlerin: leşkerini A,C

³ 1011a: Hemān varup oturdı diñle ḫāli A / Vardı: gördi; Gör: — C // Kim: ki E

⁴ Elimden yoḳsa bulamazsın:yoḳsa bulamazsın elimden A/Yoḳsa: yoḫşa D/Bulamazsın:bulamazsıñ B,C,D

⁵ Söz: söziñ çoḒ A // Yevm-i: ḫā yevm-i A

⁶ Dividin: turuben C

⁷ Çekdi hem: çeküben C / Hem: üstine A

⁸ Görüp itdi: itdi andan A,B

Hemen-dem üstine düşdiler anıñ
 amusı başına üşdiler anın

Muammed ılıcın aldı  ayānī
 Helāk itdi nicesin dökdi anı¹

Nice mühlik yaralar yidi anda
 Şehīd itdiler anı ol mekānda²

Murabba^{ 3}

fā ilātün fā ilātün fā ilātün fā ilün

37B 1020 Ey hūş ol kim gevher-i cānın ala şarrāf-ı hūr
 Tā müşerref ola firdevs içre her eşrāf-ı hūr⁴

Ey hūş ol kim ahrile ahhārı ahrın görmedi
 Luţfile buldı Laţifīñ luţfını elţāf-ı hūr⁵

*āfiye-i Bahrū'ı-Meşnevi mine'r-Remel*⁶

mefā ilün mefā ilün fe ulün

Anı çün gördi oğlu oldu giryān
 Atası intikāmın aldı ol ān⁷

¹  Ayānī: her dem  ayānī A

² Yidi: yidi çok A, açdı D, yaraladı hem E

³ A, āfiye-i Beytū'ı-Murabba D, — B,C,E,İ

⁴ 1020-1021: — E / Ol: — ; Hūr: hūr A

⁵ ahhār-ı ahrın: ahhārın A // Hūr: hūr A

⁶ D, — A,B,C,E,İ

⁷ Gördi oğlu: oğlu gördi D,E // Ān: civān A

Nicesin ol daḡı öldürdi ey yār
Şehīd itdi anı hem avm-i füccār¹

Murabba²

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Ol nihālīñ gülşenin ḡār itdi devrān ey dirīḡ
Gonca-veş ruḡsārını şoldurdı düşmān ey dirīḡ

1025 ' Ālem içre rüy-ı şemsi pür-ziyā raḡşān iken
Eyledi penhān-ı zulmetde şebistān ey dirīḡ³

Meşnevi⁴

mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün
Didi hem leşkerine tiz gidiñ siz
Muḡammed leşkeriyle ceng idiñ siz⁵

Çıḡup leşker iderler kār u zārı
Semāya irişür ' arziñ ḡubārı⁶

Beyt⁷

¹ Ol daḡı öldürdi: öldürdi ol daḡı B // Hem: — A / Anı hem: hem anı B,E / avm-i: ehl-i C

² A, — B,C,D,E,İ

³ 1024-1025: — E / Raḡşān: ruḡsār C // Penhān-ı: penhān B,D

⁴ A, āfiye-i Beyt Baḡrū'l-Meşnevi D, — B,C,E,İ

⁵ Tiz: — C

⁶ Kār u: kār-ı B,D,E // İrişür: irişdi C

⁷ D

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Fitne deryāsın felek arturdı tūfān eyledi

Tā ki rūy hāk-i zemīni mevc-i pür-қан eyledi¹

Na' ra-yı merdānelerden ditredi arz u semā

Қобdı bir ğavġā ki meydān шаһnı efgān eyledi

*Müslim 'Aqılñ Ğazā Baһr-i Beyān*²

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1030 Çünkü açdı fitne-i gerdūn livā

Oldı tā aḡşāmdan lu' b-ı cidā³

Didi ' Abdu'llāh buların cümlesi

Ol Muḡammed içün iderler ġazā⁴

38A

Başını atuñ ki görsün leşkeri

Atdılar ol başları idüp nidā⁵

Gördi leşker begleriniñ başların

Kim giriftār eylemiş dār-ı fenā⁶

¹ 1028-10269: — E / Felek: — B // Rū: ruy-ı A,C

² Қāfiye-i Beytū'l-Müseddes D

³ Tā: — ; Cidā: lehū cidā C

⁴ İderler: ider ; Ğazāyı: ġazāyı hevesi C

⁵ Görsün: görsünler A,C / Ki: — C, E / Atuñ: anıñ atuñ // Başları: başı; İdüp: idüp hem A

⁶ Başların: başları A // Dār-ı: dām-ı A / Fenā: fenā işlerin C

Ağlayarak cümlesi tağıldılar

Her birisi gitti anıñ bir yāna¹

1035 Çünkü işitdi bunu Müslim hemān

Söyledi bu beyti ol kān-ı vefā²

Murabba³

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Ey felek bildir nedir ğam şan' atında maqşadıñ

Bu ' Irāq-ı bed-nifākıñ keşretinde maqşadıñ⁴

Ḳahr idüp āl-i Resūle biñ belā virmek neden

Yā nedir mel' ün Yezidiñ rif' atinde maqşadıñ⁵

Bahr-i Meşnevi⁶

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Atına bindi didi kim gideyim

Bu şhirden çıkayım ben ibtidā⁷

Gördi yolda çok çeri döndi girü

Düşdi maħalle içine ol hümā⁸

¹ Tağıldılar: dağıldılar B, E // 1034b: Her birisi bir tarafa şavuşup rehā A

² Çünkü: çün ; Müslim: Müslimi C // 1035b: Söyler anda bu beyti idüp şadā A

³ A, Beyt E, — B,C,D,İ

⁴ 1036-1037: — E/ Nedir: ne A / Bildir: — ; Ğam şan' atinde: belā-yı nefretinde D/ Maqşadıñ: maqşūdın C,İ // Nifākıñ: liķānıñ ; Maqşadıñ: maqşūdın C,İ / Keşretinde: keşretinden D,İ

⁵ Neden: nedir B // Maqşadıñ: maqşūdın C,İ

⁶ E, — A,B,C,D,İ

⁷ Bindi: binüp ; Gideyim: gideyim ğayrı imāma A // Çıkayım ben ibtidā: çıkuben terk ideyüm D

⁸ Çok çeri döndi girü: çeri çok rāygān D // Maħalle: maħalleye C, bir maħalle C,D,E,İ / Ol: çün ol B, ol çün C / Hümā: hemān D

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1040 Kaşma ey cān bed-liḳādan hem daḫı yüz dönderüp

Kaşmada olmaz ḳā'ide düşmānı sevindirüp

Bī-vefā yārenlere teslīm itme kendiñi 'ākıbet mekrin çıkar

Ḫaşmıña ğālib gelegör cānın caḫıme göndirüp¹

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Anlarıñ çoğı münāfıḳlar idi

Hem yolu çıḳmazdı bir dār-ı belā²

Bir münāfıḳ gördi bildi Müslimi

Vardı 'Abdu'llāha didi iḫtifā³

Çünki 'Abdu'llāh işitdi bu sözi

Didi Nu'mān Ḫācibe ol bed-liḳā

1045 Aldı Nu'mān anda bir miḳdār çeri

Gitdi Müslim ḳaşdına ol eşḳıyā

38B

Döndi Müslim gördi ki yol çıḳmadı

Bildi Nu'mān Ḫācibi ol etkiyā⁴

¹ 1040-1041 yalnız A'da vardır. / 1041: vezin bozuk

² Münāfıḳlar idi: münāfıḳlarıdı C / İdi: idi ey yār A // Yolu: yol İ / Çıḳmazdı: çıḳmaz idi A / Bir: hem C / Dār-ı belā: dārü's-selā A, dārü'l-belā C, İ

³ Gördi: görüp C // Vardı: varup D

⁴ Gördi ki yol: ki andan yol A // Ḫācibi: Ḫācibi İ

Bir vīrāne mescidi gördi hemān
İndi atdan gizlenüp girdi aña¹

Gördi Nu‘ mān tutdı Müslim atını
Bulamadı Müslimi ol pür-ḥaṭā²

Virdi ‘ Abdu’llāha bu ḥāli ḥaber
Şehre dellāl düşdi hem itdi şalā³

1050 Her kimiñ Müslim evinde var ise
Öldürüm söylesün yoksa baña⁴

Müslimi her kim getürürse anı
Māl u ni‘ met virüp idem ağniyā⁵

Çün münādīler nidālar kıldılar
Kaldı Müslim bir gün anda bī-rızā⁶

Çıkdı mescidden varır bir ḥāneye
Oturur bir şāliḥa ḥātūn seḥā⁷

Didi ey hem-şīre şu vir içeyim
Şu getürdi ol qarı itdi ‘ aṭā⁸

¹ 1047a: Gördi bir vīrāne mescidi hemān A

² Tutdı: dutdı B,C,D,E // Bulamadı: bulmadı A,B,C,E, bulmadı hem İ / Ol: anda C / Ḥaṭā: ḥaṭā A

³ Ḥaber: beyān E

⁴ Müslim evinde: evinde Müslim A,E // Yokşa: yoḥşa D

⁵ Anı: anı ben A, baña C // Virüp: virem C / İdem: idem anı A

⁶ 1052-1090: — B / Nidālar kıldılar: itdiler anda nidā A // Müslim bir gün anda: anda bir gün Müslim A, bir gün anda Müslim D

⁷ Ḥāneye: ḥāneye A // Oturur: oturur İ / Ḥātūn: ḥātūn ; Seḥā: hem seḥā A

⁸ 1054-1079: — D / Hem-şīre: hem-şīre E

1055 Didi bunda çok oturma ey ' aziz

Bu şehir gavgâldur dâr-ı cefâ

Didi Müslim gel baña vir bir maqâm

Kimse bilmem bir ğarîbim bî-nevâ¹

Ol karıcığ didi kim dirler saña

Müslimim didi belâya mübtelâ²

Ol kararı düşdi hemân ayağına

Şakladı hem Müslimi ol aşfiyâ³

Gerçi Müslim eyledi anda karar

Lîk gönlin aldı fikr-i mâ-cerâ⁴

1060 Gâhî fikr ider Hüseyniñ hâlini

Dir ki bu iş müşkil oldu ey Hudâ⁵

39A Bunda gelse bilmezem hâli n'olur

Bunca zâlimlerle ol mazlûm eyâ⁶

Gâhî fikr iderdi hem evlâdların

Dir ki geldi anlara rûz-i cezâ⁷

¹ Gel baña vir: ihsân eyle A // Bir: ben C

² Karıcığ: kararı C / Didi: didi ki A / Dirler: ne dirler E // Müslimim: ben ki Müslimim ; Mübtelâ: ibtilâ A

³ Düşdi hemân: hemâ düşdi A // Hem Müslimi: Müslimi hem A

⁴ Gönlin: gün-i gün A

⁵ Gâhî: gâh C / İder: ider dağı A, ider hem C

⁶ N'olur: n'olur ol cânîñ A // Eyâ: şafa C

⁷ Hem: — ; Evlâdların: evlâdlarını C // Dir ki: diñle C

Ey ‘aceb ğurbetde n’olur ħälleri
Kim ŗorar ħâırların virüp ğıdâ¹

Gâhî fikr iderdi kendi ħâlini
Dir ki bilmem ne olısar intihâ

1065 Gâhî aĝlardı idüp nâle fiĝân

Gâhî dir kim böyledir ħükm-i ħazâ

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

Göstürürsiñ çarĥ-ı gerdün gerçi bir râĥat demi

‘Arz idersiñ ol demiñ içinde ammâ biñ ğamı²

Derde dermân istedim dermânı derdinden belâ

Görmedim dünyâda bu sırra tabîb-i maĥremi³

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

Ol ħarımñ var imiş bir oĝlı hem

Bir münâfık fâsık idi kem-edâ⁴

Geldi evde anasın rüşen görüp

Didi kim nedir neşâıñ ey ana

¹ Ğurbetde n’olur: n’olısar ğurbetde A // Ĥâırların: ħâırların A

² 1066-1067: — E / Çarĥ-ı: çarĥ-ı A // Demiñ: dem ; İçinde: içre ; Biñ: biñ dürlü A / Ammâ: sen yüz C

³ Sırra: sırr-ı A / Maĥremi: hem maĥremi A, maĥrumı İ

⁴ Ol: hem ol ; Bir: bir kim A / Var imiş: varımış C // Fâsık idi: Fâsıkıdı C

1070 Ol arı didi ki buldım devleti

Bize mihmān oldu Mūslim Mūctebā¹

İnşā'allāh biz daı maşer gūni

Bu sebebden bulurız rūtbe 'ulā²

ūn iitdi bu sōzi oldu sūūt

İrte oldu odı Őems-i pūr-ziyā³

Ol mūnāfi vardı 'Abdu'llāha ūn

Sōyledi bu hāli itdi sır gūşā⁴

fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilūn

Esdı firat Őarşarı gūlşeni vīrān eyledi

Gelmiş iken nev-bahār vati zemistān eyledi⁵

1075 Yāri tenhā meclise da' vet iderken nā-gihān

Fitne-i engiz gelüp bezmi perişān eyledi⁶

39B

fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilūn

ūn ki 'Abdu'llāh iitdi Őobeti

aırır ol dem Muammed Rif' ati⁷

¹ Ki: kim A,B,C,D,E / Devleti: bāī devleti A

² Rūtbe: rūtbe-i A, E

³ Oldı: ıldı A // İrte: Őabā ; Őems-i pūr-ziyā: ol Őems-i ziyā C / Pūr: ber E

⁴ İtdi sır: hem sırr-ı C / Sır: ser E

⁵ 1074-1075: — E / Gelmiş iken: gelmişiken C / Zemistān: zemheristān A

⁶ İderken: ider iken A / Nā-gihān: nā-gihān A,İ // Bezm-i: — İ, bizi A

⁷ Ki: kim ; Őobeti: bu Őobeti A

Ꞑoşdı üç yüz pehlivān aña hemān
Var getür tüt Müslimi didi bu ān¹

Vardılar ol hāneye bunca şirār
Hem namāzda idi Müslim nāmdār²

İşidüp leşker āvāzın ol hümām
Çün namāzını kıilup itdi temām³

1080 Taşra çıkdı Müslimi çün gördiler
Hamle kıldı cümle karşı geldiler⁴

Çekdi Müslim tığ-ı âteş-bārını
Öldirüp kıldı perişān varını⁵

Na^ç ra urdı kıldı cevlan ol zemān
Ekşerini öldirir halkın ^ç ayān⁶

Çün Muhammed gördi ol şiri o dem
^ç Arz ider bu hāli ^ç Abdu'llāh hem⁷

Didi gelsün çok çeri göndür baña
Bunca ādemler hārif olmaz aña⁸

¹ Ꞑoşdı: Ꞑoşdı A // 1077b: Varuben Müslimi getür sen bu ān C, Var getür Müslimi dut virme amān E / Tüt: dut İ

² Hāneye: hāneye A,E // Namāzda idi: namāz kıları A

³ Āvāzın: āvāzını A, āvāzı C / Hümām: hemān E // Namāzını kıilup: namāzı kıluben C

⁴ Geldiler: turdılar A / Hamle: cümle İ

⁵ Çekdi: çaldı D / Tığ-ı: tığını A // Öldirüp öldirdi A, öldürür D / Kıldı: kılıur D

⁶ Kıldı: itdi D // 1082b: Ekşerin öldürüp pür-hün eyledi C

⁷ Hem: hemen-dem A / Bu hāli ^ç Abdu'llāh: ^ç Abdu'llāh bu hāli C / İder bu hāli: kıldı anı D

⁸ Ādemler hārif: leşkerler kâbil C / Aña: buna A

1085 Gördi ʿAbdu’llāh bu hāli kaçıdı

Üç yüz ādem virmişem size didi¹

Tīz tutup anı getürüñ bu dem

Göndürirem yoksa ğayrı er ādem²

Çün Muḥammed gördi olmaz cengile

Ḥīleler fikr eyledi ol rengile³

Didi yā Müslim şavaşdan fāriğ ol

Ḳoy silāḥıñ bu maʿāşdan fāriğ ol⁴

Gel ki Abdu’llāha hem ben varayım

Tā saña rāy virsün ol yalvarayım⁵

1090 Didi Müslim ben seniñ emriñle bil

İstemem ʿafvile rāyı diñlegil⁶

40A Bu söze ben itmezem hiç iʿtimād

Ḥīleñe aldanmazam ey pür-fesād⁷

Çünkü leşker ol şavaşı gördiler

Çıkdılar tam üzre taşlar atdılar⁸

¹ Ādem: uğursuz C

² Anı getürüñ: getürüñ anı C

³ Gördi: bildi A

⁴ Fāriğ: fāriğ E // Maʿāşdan: maḳāmaḳdan C

⁵ Hem: — A/Ki: — ; Hem ben: seniñçün C // Virsün ol: vire ben A, alayum C/Rāy: rāyı D, Ol — D

⁶ Emriñle: rāyiñle B, D // ʿAfvile: ʿafvıñla ; Rāyı: rāyıñ ; Diñlegil: eyle bil C

⁷ Söze: sözüñle C / Ben itmezem hiç: itmezem ben hiç A, itmezem ben C hiç itmezem ben İ

⁸ Ol: bu A, B // Üzre: üstüne C / Taşlar: taş A, C

Atdılar oğ ki ola deyü helāk
Ol mübârek cismi oldı çāk çāk¹

Her yirinde nice zaḥmı var idi
Kevşer-i firdevse teşnedâr idi²

1095 Geldi nâ-gâh bir ḥarâm-zâde hemân

Yüzine bir taş ile urdı ‘ayân³

Ḳan revâne oldı anıñ üstine
Degdi çok taş ol yaranıñ üstine⁴

Ağdı çok kanı nihâyet bulmadı
Müslimiñ anda qararı ḳalmadı

Anda Ḥamrâ oğlı Bekriñ ḥânesi
Vardı anda ṭurdu ol dür-dânesi⁵

Ol Bekir çığdı evinden nâ-gihân
Ağzına bir ḳılıç urdı ol zemân⁶

1100 Müslimiñ dudaklarını kesdi hem

Şıçradı arslan gibi Müslim o dem⁷

¹ Oğ: oğı ; Deyü: — A / Oğ ki ola diyü: çok oğlar kim bil B, çok oğu kim olsun D,E / Atdılar: itdiler İ // Cismi oldı: cismini itdiler A /

² Her yirinde: gövdesinde A

³ Ḥarâm-zâde: ḥaram-zâde: A // Urdı: vurdu E / ‘Ayân: nihân A

⁴ Ḳan: kanı D / Revâne: revân A,D,E / Üstine: yüzine B // Ol yaranıñ: yaralarıñ A

⁵ Ḥânesi: ḥânesi A // Anda ṭurdu: ṭurdu anda C / Ṭurdu: durdu B,D,E,İ / Ol: — B,C

⁶ Bekir: la‘îñ C // 1099b: Bir ḳılıç urdı Müslimiñ ağzına hemân A / Ol zemân: hemân C

⁷ Dudaklarını: ṭuṭaklarını A, ṭudaklarını C // Arslan gibi Müslim: Müslim arşlan gibi C

Bekre urdı bir kılıç ol nām-dār
İki pāre kıldı Bekri kām-kār¹

Ol dīvārı eyledi anda penāh
Şuşadı şu istedi ol bī-günāh²

Kimse bir şu virmedi ašlā añā
Bir qarı varıdı Müslimden yaña³

Raḥm idüp ol çeşmeden şu aldı bil
Virdi Müslim aldı anı diñlegil⁴

1105 Ağzı kanı aqdı tās pür-ḥūn olur
Hem şunıñ rengi daḥı gül-gūn olur⁵

40B Dökdi anı bir daḥı virdi hemān
Aqdı ağızından yine tās içre kan⁶

Dökdi yine virdi ‘avret bir daḥı
Dişleri tāsā döküldi ey aḥi⁷

Olmadı kendüye çünkim şu naşīb
Bildı Müslim ki şehādetdir qarīb⁸

¹ Kılıç ol: kılıcı B,D / Ol: — İ // Kām-kār: nām-dār C, pāre pāre D

² 1102a: Bir dīvār varıdı oldı penāh C / Dīvārı: dil-āver D

³ Kimse bir: bir kimse A / Bir: — C,İ / Ašlā: ašlāca C // Qarı: qarıcık A / Varıdı: vardı A, hem vardı E,İ

⁴ Şu aldı bil: aldı şu A / Ol çeşmeden: baqardan ; Bil: hemān C // Diñlegil: mäh-ı rü A, ol zemān C

⁵ Taş: taşı ; Olur: eyledi C // Şunıñ rengi daḥı: daḥı şu rengin ; Olur: eyledi C / Sunıñ: suyun D,E

⁶ Virdi: virir A / Hemān: ‘ayān B // Aqdı ağızından: ağızından aqdı C

⁷ Aḥi: seḥī B,D,E

⁸ Kendüye: kendine D,E / Çünkim: daḥı A, çünki C,D,E // Ki: kim A,E,İ / Müslim ki: kim Müslim B

Geldi gâfil bir haram-zâde la^çin
Şebdasını Müslime urdı hemîn¹

1110 Düşdi yüzi üstine çün ol hümâm
Bağladı geldi anı kavm-i zulâm²

Beyt³

mefâ^çilün mefâ^çilün fe^çülün

Țutuldı âftâbın pür-ziyâsı

Cihân oldı ser-â-ser zulmet-i şeb⁴

Yıkıldı ^çadl-i inşâfîn binâsı

Serây-ı zulmi âbâd eyledi hep⁵

Ķâfiye-i Bahrû'l-Meşnevi⁶

fâ^çilâtün fâ^çilâtün fâ^çilâtün fâ^çilün

Bağladılar Müslimi çün ol zemân

Vardı ^çAbdu'llâh huzûrına hemân⁷

Vardı karşısına çünki Țurđı hem

Müslime didi ki ^çAbdu'llâh o dem⁸

¹ Ķâfil: gâfil iken A,E // Şebde: şebtesini C / Vurđı: urđı D,E

² Ol: — A / Üstine: üstinde E / Çün ol: çünki C // Zulâm: đalâl İ

³ A, Murabba^ç B, Ķâfiyetü'l-Müseddes D, — C,E,İ

⁴ Țutuldı: dutıldı B,E,İ, Țutuldı C/Pür-ziyâsı: ziyâsı ne ^çaceb A, pür-ziyâsı hep E//Cihân oldı: cihâmı aldı A

⁵ 1112: — E

⁶ D, — A,B,C,E,İ

⁷ Çün: çünki A, — C

⁸ 1114a: Çünki vardı karşısına Țurđı hem A / Țurđı: durđı B,E,İ / Çünki: yağın C // Ki: kim B,E,İ, — C / O dem: la^çin hem C

*Baħr-i Hezec Sâlim Kâfiyetü'l-Kâf*¹*mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün*

1115 N' için vardiñ İmâmdan ğayrıya sen intisâb itdiñ

Yezîde itmeyüp bey' at Hüseyni fetħ-i bâb itdiñ²

Didi Müslîm ki ey zâlim Hüseyni bil İmâm taħkîk

N' için böyle cehâletle yalanı irtikâb itdiñ

Şehîd olur rızâsında ölenler öldiren ğâzî

İmâmü'l-müttaķîn oldur ğamâķatle cevâb itdiñ

Bilürim öldirirsiñ sen beni yoķdur zirâ rahmiñ

Nice bencileyin câna đalâletle ' azâb itdiñ³

Ķureyşden bir kişi vir kim vaşiyet ideyim aña

' Ömer İbn-i Sa'îd geldi didi kim ne ğıķâb itdiñ

41A 1120 Didi Müslim ki borcum var atım Nu' mândadur al virBenim hem cismimi defn it bu emre çün îcâb itdiñ¹

Baña vâķi' olan ğâli Hüseyni yaz ķamu bilsün

Bu şehre gelmesün ğayrı çü sen ķaşd-ı şevâb itdiñ

¹ A, Ķâfiye-i Ebyâtü'l-Murabba' Mine'l-Hezec D, Baħr-i Remel E, — B,C,İ² 1015-1017: — C³ Sen: — İ / Yoķdur zirâ: zirâ yoķdur D

Didi kim öldiriñ ğayrı Bekir oğlu turup anda
Didi ben öldirem anı kaçan kim sen ʿitāb itdiñ²

Getürdi Müslimi anda seni öldireyüm didi
N’içün atamı öldürdiñ nice katl-i şebāb itdiñ

Didi Müslim ben isterdim Hüseyne cān fedā idem
ʿİnāyet kıldiñ ey Mevlā duʿāmı müstecāb itdiñ³

***Şiʿr-i Müslim İbn-i ʿAķıl Ğāzi*⁴**

fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün

1125 Bir kerem kııl hāne-i Yezdāna hem var ey şabā
Cümle hālinden Hüseyni kııl haber-dār ey şabā⁵

Olmasun kendi bu şehr-i bī-vefāya intizār
Ben kim oldım dām-ı düşmāna giriftār ey şabā⁶

Ben kim oldım biñ belāya rāzı biñ derde sezā
Olmasun kendi cefalarda sezā-vār ey şabā⁷

Ben kim oldım mihnet ile elleri bağlı esīr
Olmasun kendi eziyyetlerde nā-çār ey şabā⁸

¹ Atım: atam C, E / Nuʿ mādādur: Nuʿ mānadur // Hem: — ; İt: eyle C / Hem cismimi: cismimi hem D

² Ğayrı:bunı A,B/Ṭurup anda: gelüp ey cān B/Ṭurup: durur D,E//Anı:bunı D/Kaçan kim: kaçan kim İʿ İtāb: şitāb A

³ İsterdim: isterem; Fedā idem: idem fedā A / İdem: kılam C

⁴ A, Kāfiye-i Ebyātü’l-Hezec D, Beyt-i Müslimī E, — B,C,İ

⁵ 1125-1129: — C / 1125: —E / Hem var: var hem B // Kııl: it D

⁶ Bī-vefāya: vefāya A / Kendi bu şehr-i: bu şehre kendi D

⁷ 1026: — İ / Kendi: ğayrı A

⁸ Eziyyetlerde: eziyetlere A

Ṭutdı cellād-ı ʿadūlar üstime yalın kılınc
Var bu ḥālî söyle bir bir itme inkār ey şabā¹

*Ḳāfiye-i Beytü'l-Murabba' Mine'l-Hezec*²

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1130 Bekir oğlu gelüp çünküm anı öldürmege kırıp
Elinden kılıcı düşdi didiler ictināb itdiñ³

Didi karşıma bir ādem gelüp dişledi parmağın
İşāret kıldı kim ya' nī n' içün fi' l-i ḥarāb itdiñ⁴

Çün ʿAbdu'llāh görüp anı didi ḥaḳḳā ki cāhilsin
Yalan söz söylediñ öldürmege çün ḥavfı bāb itdiñ⁵

Gelüp bir ğayrı ādem hem görüp anı helāk oldı
Ferāğat kıl gel ey zālīm yiter renc ü ʿikāb itdiñ⁶

41B Yiter bu cevri-bi-dādın yiter bu fi' l-i efsādın
Yiter bu fısk-ı icādın ki zulmi bi-ḥisāb itdiñ⁷

¹ Ṭutdı: düşdi B,D, dutdı E, döndi İ

² D, — A,B,C,E,İ

³ Bekir oğlu gelüp: gelüp Bekir oğlu B / Gelüp: gelür D,E // Didiler: didiler kim A

⁴ Didi karşıma bir ādem gelüp: gelüp karşıma bir ādem ṭurub C / Karşıma: karşımda D,E // Kıldı kim: eyleyüp C, eyledi D

⁵ Didi ḥaḳḳāki: didi kim ḥaḳḳā C // Söz: — D, E/ Söylediñ: irtikāb itdiñ; Çün: — A / Öldürmege çün: kim sen şehid itmege C / Ḥavfı bāb: ʿucāb A, ḥavf C, ḥavfile bāb D, ol ḥavfı beyān E, ḥavfı yāb İ

⁶ Bir ğayrı: hem ğayrı A, hem bir ğayrı B/ Ādem: bir ādem A, — İ / Hem görüp: görüp B // İḳāb: ʿitāb C,D

⁷ 1134: —C / Efsādın: efsādın A // Fısk-ı icādın: zulm-i mu' tādın D, zulm-i bi-dādın E

1135 Gelüp Şâm ehli bir nâ-merd o mazlûmı şehîd itdi

‘ Aceb luţfîñla ey gerdûn kimi ehl-i hicâb itdiñ¹

Serây-ı mâ-sivâdan ‘ arz idersiñ halka bir şûret

Eyâ bir dem taķarrûble kime keşf-i niķâb itdiñ²

Ĥisâb-ı bed-nişâbıñdan idersiñ ‘ âlemi medyûn

Ĥuşûşâ Müslime gör kim ne gûnâ ihtisâb itdiñ³

*Mesnevî*⁴

fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün

Çünkü anda Müslimi itdi şehîd

Başını gönderdi Şâma ol pelîd⁵

Hânile Müslimiñ ecsâdın hemân

Aşdırır ķannârelerde ol zemân⁶

1140 Ol Yezîd işitdi bu aĥvâli hem

Şâd olup kıldı beşâretler o dem⁷

Şehr-i Şâmı donadup ucdan uca

Şâdılıķlar kıldı her gün her gice⁸

¹ Nâ-merd: nemrûd A, nâ-murâd C / Bir: — C // Luţfîñla: luţfîña A,D / Kimi: kimin A / Ĥicâb: ĥicâz İ

² 1136: —E / İdersiñ: iderseñ C, idersen İ // Bir dem: bilmem B, C / Niķâb: ĥicâb C, D

³ İdersiñ: ider A / Bed-nişâbıñdan: bed-nesebiñden A, bî-lisânıñdan D // İhtisâb: ictisâb A

⁴ A, Ķâfiye-i Ebyâtü’l-Mesnevî D, Baĥr-i Remel E, — B,C,İ

⁵ Anda Müslimi: Müslimi anda B // Başını: re’sini C / Gönderdi Şâma ol: Şâma gönderdi B

⁶ 1139a: Ķanda Müslim aĥbâbın söyle hemân C // Ķannârelerde: ķannâreye A, ķonaķlara hem E

⁷ Şâd: şâd A / Kıldı beşâretler: beşâretler kıldı A / Beşâretler: beşâretlerde C, beşâret İ / O dem: hem C

⁸ Donadup: dönderüp C, dondurup E, ũonadup İ / Ucdan uca: ol dem la‘in C // Şâdılıķlar: şâdılıķlar A / Her gün her gice: şeb rûz ol la‘in C

Başları aşdırdı zeynet eyledi
Çok şafalar buldı 'işret eyledi¹

Murabbā'²

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Buldı Şām ehli ferāhlar anda bayram itdiler
Böyle bir zulm-i şarihe çünkü ikdām itdiler³

Dökdiler mazlūmlarıñ kanın ferah-nāk oldılar
Lğle-veş Şāmı arāyiş kıldı bed-nām itdiler⁴

Bahr-i Meşnevi'⁵

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1145 Çün bu kışsa burada olsun temām

Muştafānıñ rūhına biñ biñ selām⁶

Oқыyanı diñleyeni yazanı

Raḥmetiñle yarlıgağıl yā Ğanī

¹ 1142a: Başların aşdı zinet eyledi ol pelid C // Buldı: bulup A / Eyledi: eyledi ol pelid C

² A, Kāfiye-i Beytü'l-Murabbā' Mine'l-Hezec D, Beyt E, — B,C,İ

³ Buldı Şām ehli: Şām ehli buldı A / Buldı: tutdı C, buldum İ / Bayram: bed-nām C / İtdiler: eyledi D // Bir: — A, E / Şarihe: Cevr ile E / Çünkü: nice D / İtdiler: eyledi C,D

⁴ Mazlūmlarıñ: mazlūmların C // Şāmı arāyiş kıldı: anda arāyiş Şāmı D / Kıldı: anda E / Bed-nām: bayram D,E / İtdiler: eyledi C

⁵ E, — A,B,C,D,İ

⁶ 1145-1148 sadece E'de vardır.

Yazdıran bulsun dünyāda necāt
Vir Muḥammed Muṣṭafā-rā ṣalavāt

*El-Ḳıṣṣa Müslimiñ Çocuklarınıñ Şehid Oldıgın Beyān*¹

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Beyān idem saña Müslim iytāmını
‘Ayān idem o mazlūmıñ ḥālını

Nāme yazdı anda ‘Abdu’llāh hem
Āferin olsun saña taḥsın bu dem²

1150 Cümle ef’ āliñ rızām idi benim

Her murādım bu niżām idi benim³

42A

Lākin işitdim Ḥüseyini bil bu ān
Mekmeden ol Kūfeye olmuş revān

Vāki’ olursa gelince ol yaña
Cem’ idüp leşker daḥı göndür aña⁴

Her ne vechile olursa def’ kı1
Bu diyāra gelmesinden def’ kı1⁵

¹ E, Ḳāfiye-i Ebyātü'l-Meşnevī A, — B,C,D,İ

² Hem: ol dem A // Bu: her A

³ Ef’ āliñ: aḥvāli ; İdi: itdi İ / Rızām idi: rızām durur D // Murādım: murādın A / İdi: itdi İ

⁴ Ol: bu B // 1152b: Sen daḥı diri tıṭup göndür buña A, Sen daḥı diri dutup göndir baña B, Sen daḥı tıṭup anı göndür baña C, Sen daḥı asker virüp gönder aña İ

⁵ Def’: ref’ A // Def’: ref’ D

Çün ki ‘Abdu’llāh okıdı nāmesin
Şād olup gördi şenā ‘allāmesin¹

1155 Cem‘ idüp leşkerler oldı ber-ķarār
Tā Hüseyne oldı anda intizār²

Bir gün ‘Abdu’llāha ğammāzlar hemān
Didiler kim ey emīr bil bu zemān³

Müslimiñ var iki oğlı bunda hem
Bilmeyiz kim ķandadur anlar bu dem⁴

Çünki ‘Abdu’llāh işitdi diñlegil
Anlarıñ iķzārına emr itti bil⁵

Didi bulıñ anları viriñ baña
Gitdi cāsūslar hemen-dem her yaña⁶

1160 Çoķ münādīler nidālar itdiler
Her yañaya nice cāsūs gitdiler⁷

Çün şer‘ -i Ķāđī işitdi anları
Ķorķup andan çağırır oğlanları⁸

¹ Şād:şād A//Olup: olupen;Şenā:anda C/Gördi:geydi A/‘ Allāmesin:‘ amāmesinA,hāmesin C,‘ alā ‘ alāsın E

² İdüp: olup D / Ber-ķarār: bī-ķarār A, C // Oldı anda: anda oldı C

³ ‘Abdu’llāha: ‘Abdu’llāh E // Kim: — A / Emīr: aķmaķ C

⁴ Var iki oğlı bunda: var bunda iki oğlı A,B, iki oğlı da bunda C // Biilmeyiz kim: bilmiyor kim A, bilmezüz ki C, bilmeyüz kim D

⁵ Diñlegil: ķandadur C // Bil: durur C

⁶ 1159: — C

⁷ 1160: — E / 1160a: Cümle münādīler nidā itdiler ‘ayān A // Yañaya: yaña ; Cāsūs gitdiler: cāsūslar arar nihān A / Nice cāsūs: çoķ cāsūslar İ

⁸ Şüreyh: Şer‘ i A,B,C,D, Şer‘ a E / Anları: bu avāzı C // Oğlanları: oğlanları A,B,İ

Geldi ma' şūmlar Һuzūrına hemān
Gördi çünki anları itdi fiġān¹

Didi ma' şūmlar sebep nedir size
Zār u efgān eylemek söyleñ bize²

Anlara Qāđī baġup āh eyledi
Hem bu eş'ār ile āgāh eyledi³

Murabba⁴

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

- 42B** 1165 Bu belānñ āteşi dünyāyı sūzān eyledi
Tā muġabbet ehliniñ baġrını biryān eyledi⁵
- Bunda ābād itdi mi' mār-ı şeri' at bir serāy
Geldi bir kār-ı şeġāvet anı vīrān eyledi⁶

¹ Һuzūrına hemān: sebep nedür size İ / Çünki: çünküm B,D,E//1159b: Zār-ı efgān eylemek söyle bize İ

² 1163: — İ / Sebeb nedür: Һüzündür E // Söyleñ: nedir B / Bize: baña E

³ Qāđī baġup: baġup Qāđī ; Eyledi: eyledi ey cān A // Hem: — ; Eyledi: eyledi 'āyān A / Eş'ār ile āgāh eyledi: eş'ārı oġuyup söyledi C

⁴ A, Qāfiye-i Beytū'l-Murabba' Mine'l-Hezec D, Beyt E, — B,C,İ

⁵ Biryān: büryān E, püryān İ

⁶ İtdi mi' mār-ı: eyledi hem ve D

Ḳāfiye-i Beytü'l-Meşnevi¹

fā'iltün fā'ilātün fā'ilün

Bildi ma'şūmlar bu beyitle hemān

Öldigini atasının ol zemān²

Āh idüp zār ile efgān itdiler

Ḳāđınıñ gönlin perişān itdiler³

Bir zemāndan şoñra itdiler niyāz

Ḳāđıya 'arz eylediler böyle rāz⁴

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1170 Bir neşāṭ-ı çarḥ iken şimdi ṭolāb-ı miḥnetiz

Döndirir devrān bizi Mevlāna-vārī firḳatiz⁵

Biz yetīm bī-nevāyız hem ṭıfl-ı miskīn hem ğarīb

Hem keşīd-i renc ü zaḥmet ḥasreti kim ğurbetiz⁶

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Didi Ḳāđī siz daḥı āgāh oluñ

Ḳaşdıñızdadur ol 'Abdu'llāh bilüñ⁷

¹ Baḥr-i Meşnevi E

² Bildi: buldu E / Hemān: babasın hemān A

³ 1168a: zār idüp āh u figān itdiler C

⁴ Yola: hem yola A

⁵ 1170-1171: — C,E / Ṭolab-ı: ṭolab A, ṭolab-ı D // Bizi: — A / Mevlānavārī: Mevlāya vādi D

⁶ Biz: bir A / Yetīm: yetim-i B, yetim-i D, İ / Hem ğarīb: ğarīb B,D, İ // keşīd-i: keşīde A

⁷ Ḳaşdıñızdadur ol: Ḳaşdıñızda durur C

Ben muḥibb-i ehl-i beytile ʿ ayān
Bunda meṣhūr olmuşam bil bī-gümān¹

Şimdi ol zālīm sizi bunda bulur
Cebr-i ẓahrile gelüp bunda alur²

1175 Maşlahat oldur ki bu gice sizi
Kārbāna gönderem işit sözi

Tā ki Mekke şehrine bile gidiñ
Ol Hüseyne bu sözi tibyān idiñ³

Ol Esed-nām oğlını çağırđı hem
Ey oğıl didi işitdim ben bu dem⁴

Mekkeye bir kārbān gider hemīn
Bunda ẓonmuşlar ki bu şehre yaķīn⁵

Bu iki maʿ şūmı alup ol revān
Bir emīn kişiye teslīm it bu ān⁶

43A 1180 Mekke şehrine varınca anda bil
Anasına teslīm itsün söylegil⁷

¹ Muḥibb-i: muḥibbete A / Beytile: beytim bil C, beytem çün D // Bil: ben C,D, — İ

² Bulur: bilür A,B,E // Cebr-i ẓahrile: cebrile ; Gelüp: gelüp sizi C / Cebr-i: ḥaylī E

³ Sözi tibyān: ḥālī beyān E

⁴ Nām: — C / Çağırđı: çağırır E // İşitdim ben: ben işitdim C / Ben: — İ

⁵ 1178: —D

⁶ Maʿ şūmı: maʿ şūmları A,C, maʿ şūm İ / Alup: al C,D/ Revān: revāne D // Bu ān: ʿ ayān C, hemāne D

⁷ Söylegil: şöyle bil İ

Gice ol ma' şūları aldı Esed

Kārbānīñ birine geldi Esed¹

Ol zemān göçmişdi andan kārbān

Görinirdi hem ' ayāndan kārbān²

Ol Esed didi baña şubħa degin

Bunda kalmağ mūcib-i töħmet yağīn³

Siz yetūñ bu kārbān işde gider

Böyle deyüp çün Esed ' avdet ider⁴

1185 Gıtdiler şāh-zādeler nālān ile

Fıkr ile giryān ile efgānile⁵

Çün ser-ā-sīme giderken nā-gihān

Kārbānı gā'ib itdiler hemān⁶

Çaldılar ħayretde oldılar zebūn

Her yañaya gider iken ser-nigūn⁷

Ol Yezīdīñ leşkerine vardılar

Müslimiñ oğlanlarıdır gördiler⁸

¹ Ol ma' şūmları aldı: aldı ol iki ma' şūmı A // Birine: yanına C

² 1182a: Ol zemānda gitmiş idi kārbān C / Göçmişdi andan: anda göçmişdi A / Andan: anda D // ' Ayāndan: ırakdan A

³ Didi: didi ki E / Baña: aña C // Bunda kalmağ: Zaħmet olur A / Kalmağ: turmağ C

⁴ Yetūñ: yedin B, gidiñ D, yürūñ hem E / Bu: — A / Kārbān: kārbāna C / İşde: işte A, —C // Çün: — A, ol C / ' Avdet ider: dönüp gider E

⁵ Şāh-zāde: şeh-zāde B,D,E,İ / Nālān: hem nālān İ // Efgān: nālān B / İle giryān ile: iderdi gāhī gāh C

⁶ Ser-ā-sime: ser-ā-sim ; Giderken: gider iken C,İ

⁷ Zebūn: çün zebūn A // Yañaya: yañadan A

⁸ Gördiler: bildiler C

Ṭutdı fi'l-ḥāl çünkü leşker anları
Viridi 'Abdu'llāha ol oğlanları¹

1190 Anları zindāna gönderdi o dem

Nāme yazdı ol Yezīd mel'ūna hem²

Müslimiñ ṭutdım iki oğlın daḥı
Şimdi ḥabsimdedür anlar ey seḥī³

Birisi anıñ sekiz yaşar 'ayān
Hem yedi yaşında biri bī-gümān⁴

Ne buyurırsıñ nedir bunda merām
Çün Yezīde gönderir böyle peyām⁵

Çünkü zindāncı idi pāk-i' tiḳād
Adı Meşkūr mü' min-i pāk-i' timād⁶

43B 1195 Geldi ma'şūmlara ḥürmetler ider

Bir nice gün anlara ḥizmet ider⁷

¹ Ṭutdı fi'l-ḥāl çünkü: çünkü ṭutdı fi'l-ḥāl A / Ṭutdı: dutdı B,E,İ, ṭutdılar C / Fi'l-ḥāl:fi'l-ḥāli ; Leşker : — C / fi'l-ḥāl çünkü leşker: leşker fi'l-ḥāli çünkü İ // Viridi: virdiler A,B,C / Ol: — ; Oğlanları: ma'şūmları C

² O: ol A, bu C // Yezīd mel'ūna hem: Yezīde hemen-dem A / Nāme: nāmesini ; Yezīd: — İ

³ Ṭutdım: dutdım B,E,İ, ṭutuben C / Oğlın: oğlunı ; Daḥı: — C // 1191b: Şimdilik zindāna koydum anları C / Seḥī: şaḳī A, daḥı C, E / Ḥabsimdedür: ḥabsimde durur E

⁴ 1192a: Biri sekiz yaşında idi hemān C / Anıñ: — ; Yaşar: yaşında bil D, yaşı E // Yedi yaşında biri: biri yedi yaşında C

⁵ Buyurırsıñ: buyurırseñ B/ Bunda: bundan B / Nedir: dir C / Merām: ne merām A, hemān C // Gönderir: göndedir A / Peyām: kelām D,E

⁶ Çünkü: gel ki A, çün C / Pāk: ol pāk C // Mü 'min-i pāk-i' timād: kendi mü 'min i' tiḳād A , mü 'mini çün i' tiḳād C, mü 'mini çün i' timād D,İ

⁷ Ma'şūmlara: ol ma'şūmlara ; Ḥürmetler: ḥürmet B // Ḥizmet: ḥizmetler A

Didi ey şâh-zâdeler görmem revâ
Kim zarar ide size ehl-i hevâ¹

Anları çıkardı zindândan gice
Hem şehirden çıkarır gör kim nice²

Gösterüp bir yol didi turmañ yürin
Fârisiyye-nâm bir şehre varin³

Anda hâkimdür qarındaşım dağı
Aluñ işbu mührimi siz ey ağı⁴

1200 Gösterün bu mührimi idüp nişân
Mekkeye sizi ulaşırsun bu ân⁵

Çünkü ma' şūmlar o yola gitdi hem
Geldi zindancı evine yetdi hem⁶

Murabba'⁷

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Muqadderdür ki taqdir tağayyür viremez tedbir

Qazâ-yı muhkeme taqdir olur mı hükmile tağyir⁸

¹ Ey: — A / Şâh-zâdeler: şâh-zâdelere A, şeh-zâdeler B,D / Görmem: gör kim C // Zarâr: zarar E / Zarâr ide size: hâzer ideyesiz İ

² Zindândan: zindân C,İ // Çıkarır: çıkarup C

³ Gösterüp: gösterir D,E / Turmañ: durmañ B,E,İ // Nâm: adlu A

⁴ Dağı: ol dağı A // Ey: — C

⁵ Gösterün: gösterüp A,B,C / Bu: — ; İdüp: siz idin A // Bu ân: hemân C,D

⁶ 1201-1203: — C, 1202-1203: — E / Hem: — A // Yetdi hem: vardı yetdi A

⁷ A, Qâfiye-i Beytü'l-Murabba' D, — B,C,E,İ

⁸ Muqadderdür: muqarrerdür A / Viremez: idemez D // Muhkeme: mahkeme A, hükm ile D

Muḳadder olsa bir nāvek iriṣür zaḥmı cismāne
Penāh-ı cevṣeni āhen ider tedbire ne taḳṣir¹

*Meṣnevi*²

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Şağ yañaya gider iken nā-gihān

Şol yañaya döndiler anlar nihān³

1205 Gıtdiler çünkim şabāḥ oldı temām

Gördiler kim yine evvel ki maḳām⁴

Ḳorḳdılar çünkim bu ḥāli gördiler

Anda bir bağ bulup aña vardılar⁵

Bir ḥalāyık-ı Ḥabeş çıḳagelir

Gördi ol ma' şūmları ḥayrān olur⁶

44A Ol ḥalāyık didi kimlersiz 'aceb

Böyle giryān olmağa nedir sebeb⁷

¹ Nāvek: tārik A, nāver İ / Nāvek iriṣür zaḥmı: bir zaḥmıñ iriṣe nāvü D // Cevṣeni: cevṣene A,B / Tedbire ne: tedbirene B,İ

² Ḳāfiye-i Baḥrū'l-Meṣnevi D

³ Nihān: hemān C,D

⁴ Çünkim: çünki A / Temām: yine temām C // Kim: ki C, — D / Yine: yine ol D

⁵ Bulup: görüp D / Aña: anda C,D

⁶ Ḥalāyık-ı Ḥabeş: ḥalāyık Ḥabeşi C,E / Çıḳagelür: çıḳagelür anda A, çıḳageldi C // Ḥayrān olur: olur ḥayrānı anda A / Ḥayrān: ḥayrān E / Olur: oldı C

⁷ 1208: — E / Nedir: yā ne B,İ

Didiler kim biz yet̄imiz hem faq̄ir
Hem ġar̄ibiz sen bize ol dest-ḡir¹

1210 Ol ġalāyık bildi ol dem anları

Didi budır Müslimiñ oġlanları

Didiler biz Müslimiñ evlādıyız
Ĥāne-i ġam miġnetiñ bünyādıyız²

Ol ġalāyık didi hiç ġorqmañ geliñ
Hem benim bir ġātūnım vardır biliñ³

Şāliġadur mü'inedür ġāyet ol
Hem sizi saqlar ġılıñ sözüm ġabūl⁴

Ol ġalāyık aldı ol ma'şūmları
Ĥātūnına virdi ol maġdūmları⁵

1215 Anları ġātūn görüp ikrām ider

Hem daġı nihān idüp in'ām ider⁶

Çünki 'Abdu'llāh aña vāqıf olur
Çaġırır zindāncıyı Meşķūr gelür⁷

¹ Kim: — C / Yet̄imiz: yet̄imi E / Hem: hem daġı A // Sen: hem B / Bize: — C

² Didiler: didiler kim A // Miġnetiñ: miġnet-i B,C,D,E,İ

³ Ĥātūnım: ġātūnım A, ġātūnım E / Bir: — C,E

⁴ Ĥılıñ sözüm: sözüm ġılıñ D

⁵ 1214: — C / Ol: o E / 1214b: Teslīm itdi ġātūna iki maġtūmları A / Maġdūmları: maġtūmları D,E / Ĥātūnına: ġadınma E

⁶ 1215: Aldı ol ġātūn hem güzel ikrām ider A / Ĥātūn görüp: görüp ġātūn C, görüp ġātūn E / İder: eyledi C

⁷ Çünki: çün ; Aña: hem aña İ // Gelür: olur C / Zindāncıyı: zindāncı E,İ

Didi anı Mslimi olanları

Didi zd eyledim ol cnları¹

Didi ‘Abdu’llh ki aa ey kii

ormadı mı benden itdi bu ii²

Didi Mekr ey sitemkr-ı cihn

Ben Hddan oraram zhir nihn

1220 Ttlım Mslim bahdır er idi

Anı atlı itdi ve hkmi yridi³

Bu iki ma‘m ne ‘iyn eyledi

Y saa ne ıldı anlar n’eyledi⁴

Didi ldirem seni ben ey ged

Didi Mekr anlara cnım fed⁵

44B

Didi cellda bunu tz aldırı

amı altında anı hem ldiri⁶

Urdı on amı olup mekr hlm

Didi Bismi’llhi’r-rahmni’r-rahm⁷

¹ 1217: — B

² Didi: nki E / Ki aa: aa kim C,E,İ / Ki: kim D

³ Ttlım: gel ki A, diyelm C / Bahdır: bir bahdır A / Mslim: Mslim ki İ // Ve: — A,C

⁴ Eyledi: iledi C

⁵ ldirem seni ben: seni Şimdi ldirirem A / Didi: didi ol dem C / Ben: — C, hem İ

⁶ Tz: tiz B // Anı hem: hem anı A,D, bunu hem E

⁷ 1224: — İ / “*Rahman ve rahim olan Allah’ın adıyla.*”

1225 Urdı on amı daı cellad aa

Didi y Rbb abır rz ıl baa¹

On daı urd didi kim y ani

Ehl-i beyte mla it bu dem beni²

unki yz amı olur anda temm

Bir iim u istedi hem ol hmm³

Virmez Abdu'llh aa u ol zemn

Geldi bir er minnet itdi n-gihn⁴

Ald Mekrı onaına gelr

Mekr anda ramete vıl olur⁵

1230 Defn iderler buld o masd hem

Bu fennn adet-i ma hd hem⁶

fiye-i Beyt'l-Murabba⁷

mef'ln mef'ln mef'ln mef'ln

Felek mir'at-i lufnla kime bir ret  arz itdn

Vefy nehy idp ala cefy resm-i farz itdn⁸

¹ Rabb: Rabbi A,D Rab B,C / Rz ıl: ıl rz C / Rzi: ry 

² Urd on daı: on daı urd A / Y: ey A,B // Mla: mlı B, / t: — B, eyle C

³ Olur anda: anda olur C // Hem: — A, kim E / Hmm: imm B, zemn C

⁴ u: uy A // N-gihn: ol zemn C

⁵ Ramete vıl: vıl-ı ramet A, ni mete vıl C, rame hem vıl 

⁶ Defn: an defn A / O: — A,B,C, ol  / Buld: aldı B / Masd: masdm B,C / Adet-i: adeti budır A / Ma hd: mahd C

⁷ D, — A,B,C,E,

⁸ 1231-1232: — E / Mir at-i: mir at B, // Resmi: resm 

Yiter ğayrı semāya irdi bī-dādīñ gel inşāf it
Nice add-i şanevber-veş bülendi ħāk-i  arz itdiñ¹

āfiye-i Beytū'l-Meşnevi²

fā ilātūn fā ilātūn fā ilūn
Bu yañadan çünki ma şūmlar hemān
aldılar bu yirde maħdūmlar nihān³

Bir eri var imiş  avretiñ hemīn
Adı Ħāriş kendisi eşķā la in⁴

1235 Müslimiñ oğlını ararken o dem
Bulmayup atını mecrū itdi hem⁵

Evlerine geldi oturdı melūl
Didi ħātūn ne melūlsiñ didi ol⁶

Müslimiñ oğlını ararken bugün
Mecrūh oldı atım oldım ser-nigūn⁷

¹ Gel inşāf it: seniñ C // Şanavberveş: selviveş C / Bulandı: bilindi İ / Ħāki: ħāke C

² D, — A,B,C,E,İ

³ Nihān: hemān A,D,E / Maħdūmlar: maħdūmlar A, maħzūnlar C, maħtūmlar D,E

⁴ 1234a: Var imiş bir eri ol  avretiñ hemīn A

⁵ Oğlını: oğlanın B / O dem: ol dem C, bu dem D // İtdi: itmiş A

⁶ 1236a: Gelüp evine otururken melūl A // Ħātūn: ħātūn A, ħāūn E / Didi ol: ey oğul A

⁷ Müslimiñ: didi Müslimiñ A / Oğlını ararken: oğlın arar iken A, oğlın ararken B // Oldım: oldı kendim A, oldı B,E,İ

45A Didi hātūn ki o ma' şūmlar saña
Ne zarar kıldı o mazlūmlar saña¹

Didi 'Abdu'llāhıñ ihsānı sebeb
Dir ki idem ben bugün anı taleb²

1240 Didi hātūn bu fenā mālī için

Zālīme mazlūmı virirsiñ n' için³

Söylemez çün uyğuya vardı hemān
Gice yarusı irişdi nā-gihān⁴

Ol Muḥammed uyanup tırdı hemīn
Uyarır İbrāhimi hem ol emīn⁵

Ey qarındaş didi uyan göziñ aç
Uyumağ vaḳti degil ey bi-' ilāç⁶

Atamı rü'yāmda gördim bu gice
Cennet içinde oturmuş gör nice⁷

1245 Otırır yanınca bile Muştafa

Hem Ḥasan ile 'Alīyye'l-Murtezā⁸

¹ Hātūn: hātūn A, hātūn E / Ki: — C / O: ol A,C // Zarār: zarar D,E,İ

² 1239: — C / Dir: tır A, dur B,D / İdem: itdim E,İ / Anı: bunu B

³ Hātūn: hātūn A, hātūn E / Fenā mālī: fenāda māl A // Mazlūmı: mazlūm ; N' için: yā n' için C

⁴ Çün: hem İ / Hemān: nihān B

⁵ Tırdı: durdu B,E,İ // Uyarır: uyandırır A / İbrāhimi: İbrāhimi B,D,E,İ / Hem: çün B

⁶ Qarındaş: qarındaşım ; Didi uyan: uyan hem C // Ey: gör A / Ey bi-' ilāç: sen göziñ aç D

⁷ Rü'yāmda: rü'yāda A,C,İ / Bu: ben C // Gör nice: bu gice D,E

⁸ Yanınca: yanında E // İle: ile bile A, bile B,İ

Ol Muḥammed Muṣṭafā baḳdı baña
Yüzini dönderdi babamdan yaña

Didi yā Müslim n'îçün maḥdūmları
Zālīm içinde ḳodıñ mazlūmları¹

Didi babam yā Muḥammed ʿan-ḳarīb
Ḥizmetine gelmesi olur naṣīb²

Didi İbrāhīm aña kim ey aḥī
Böyle rü'yā görmişem hem ben daḥı³

1250 Ol iki gül-deste-i bāğ-ı laṭīf

Ol nihāl-i nev-restede verd-i zārīf⁴

Şarılurlar birbiriniñ boynına
Şan benefşe girdi sünbül ḳoynına⁵

İḥtiyārsız āhile zār itdiler
Nāl ile ol ḥāneyi dar itdiler⁶

¹ Yā Müslim n'îçün: yā n'îçün Müslim D/ Maḥdūmları: maḥdūmları A, maḥtūmları C,D,E// Mazlūmları: bu mazlūmları A

² Babam yā Muḥammed: yā Muḥammed babam İ / ʿAn-ḳarīb: an-ḳarīb E

³ İbrāhīm aña kim: ki İbrāhīm aña A // Hem: — A / Rü'yā görmişem: rü'yāyı gördim C

⁴ 1250: — E / Güldeste-i: gül ḡonca-i C, nev-reste-i D// Nihal nev-resteyi verd-i: nihāl-i nev-restede verd-i A, nihāl nev-reste-i bāğ-ı B

⁵ Benefşe: menevşe E

⁶ Nāl: nāle B,C / Ol: — C / Dar: ṭar D

45B Uyğudan uyandı Hâriş tırdı hem
Vardı ol hücre içine girdi hem¹

Didi kimlersiz āgāh idiñ beni
Dost şanur şāh-zādeler ol düşmānı²

1255 Didiler Müslim ‘ Akīlñ oğluyız

Biz yetimiz bend-i ğamda bağılyuz³

Çünki işitdi bunı Hâriş la‘īn
Anlara urdı tabancalar hemīn⁴

Şaçları ħable’l-metīn idi hemān
Birbirine bağıladı hem ol zemān⁵

Hücreniñ hem ħapusını bağıladı
Vardı ‘ avret pāyın öpdi ağıladı⁶

İrteye dek çok tazarru‘ eyledi
Olmadı çāre gör imdi n’eyledi⁷

¹ Hâriş tırdı hem: tırdı Hâriş A, ol Hâriş la‘īn C / Uyandı: uyanup C / Durdı: didi E // Hem: Hâriş A, hemīn C / Ol: — C

² Āgāh idiñ: idiñ āgāh A,D // Şanur: şanurlar C / Şāh-zādeler: şeh-zādeler B,D,E,İ / Ol: C

³ Yetimiz: yetim ; Ğamda: ğamda hem A

⁴ Tabancalar: tapanca B, Şapanca İ

⁵ Hemān: hemīn D // Hem ol zemān: kāfir la‘īn C / Zemān: la‘īn D

⁶ Hem ħapusını: ħapusını hem D,İ / Bağıladı: berk eyledi D // 1258b: Vardı teyduğı yire hem n’eyledi D / Pāyın öpdi: öpdi pāyın C

⁷ İrteye dek: irtayedden A, şubħdañ C / Tazarru‘: tazarru‘lar C / Eyledi: kıldılar A // İmdi: la‘īn bed C / N’eyledi: n’oldılar D

1260 Çün şabāḥ oldı kılıcın tutdı ol

İki ma‘ şūmı öñine katdı ol¹

Tā Furātīñ yanına vardı bu kez

‘Avreti oğlı kılı irdi bu kez²

Bunlar itdikçe şefā‘ atler ziyād

Ḥıṣım idüp Ḥāriş iderdi ‘inād³

Ḳulına emr itdi bu kılıcı al

Bunlarıñ bir bir tutup boynını çal⁴

Didi ol kıl kim elim varmaz aña

Ḳaḳıdı Ḥāriş varır kıldan yaña⁵

1265 Didi kıl kim öldirirsñ sen beni

Bārī evvel öldireyim ben seni

Ceng ider birbirine ḥamle kılur

‘Āḳıbet Ḥāriş aña gālib olur⁶

Ḳulımı öldirdi oğlı gördi hem

Didi ey baba nedir ḥālīñ bu dem⁷

¹ Tutdı: dutdı B,E

² ‘Avreti oğlı kılı: ‘avret oğlan cümlesi C / İrdi: gördi B

³ İtdikçe: aña söyledikçe: E// Ḥıṣım idüp: ḥıṣım artup E,İ / İderdi ‘inād: muşırır olurdu A

⁴ Ḳulına: ‘abdine ; Emr itdi: emr kıldı C / Al: sen eliñe al A // Bunlarıñ: bunları A / Tutup: dürüp B,İ, — C / Boynını: boynım C, boynunu D

⁵ 1264a: Ol kıl didi kim benim elim varmaz aña A / Didi: didi ki C, kim: — C

⁶ İder: iderler C // Gālib olur: ḥamle kılur D, fırsat bulur E

⁷ Oğlı gördi: gördi oğlı A // Ey: — ; Bu: işbu D

46A Bir karındāşım gibiydi ul baña
N'ıçün öldirdiñ ne ıldı ol saña¹

Didi āriş ol cezāsın buldı bil
Bu ılınıcı al sözimi diñlegil

1270 Bunları öldir ferah-nāk it beni
Yok dir isen öldirirem hem seni²

Didi āşā bunu lāyık görmezem
Hem saña dağı rızāyı virmezem³

Söyler idi ātūn aña ey kişi
İtme bu ma'şūmlara böyle işi⁴

Bārī 'Abdu'llāha teslīm eyle var
Ne iderse itsün ol ey nā-bekār⁵

Sen n'ıçün bu yirde bu mazlūmları
Öldirirsiñ yok yire ma'şūmları⁶

1275 Didi mel'ün bunda bu oğlanlarıñ
Çok hevādār yāri vardır anlarıñ⁷

¹ 1268: — C / arındaşım: arındaş E / ul: ol ul A, o ul B / Gibiydi: idi B // Ol: — A

² Hem: ben A,C

³ Didi: didi oğlan A // 1271b: Hem dağı bu işe rāzı virmezem C

⁴ 1272: — C / ātūn: ātūn A, ātūn E

⁵ 'Abdu'llāha: 'Abdu'llāhūñ kendine A // Ol ey: ol āin A, ol çün B, anda C, ol bī E

⁶ Mazlūmları: ma'şūmları A,D // Ma'şūmları: bu mazlūmları A, mazlūmları D

⁷ 1275: — C / Bunda: bu yirde A / Bu: — B // Hevādār: hevādār-ı ; Vardır: var İ

Bunları şāyed elimden alalar

Hem benim sa‘ yimi zāyi‘ kılalar¹

‘ Āķıbet çekdi kılıcın vardı çün

Anda ma‘ şūmlar bu hāli gördi çün²

1275 Ağlaşup itdiler aña çok niyāz

Didiler raħm it bize gel diñle rāz³

Ger murādñ māl ise diñle sözi

‘ Abd-i memlūkdür deyü var şat bizi⁴

1280 Al bahāmızı bize hem vir necāt

İtmedi Hāriş bu söze iltifāt⁵

Minnet itme eyā dildār koy ol zālīm-i bī-vefāyı

Minnet itdikçe artırır ol hā’in-i bī-dīn ağzābı⁶

Degme ol Hāķ düşmānına men‘ idemezsiñ anı sen

Ķalbi dünyāya meyl olan unıdır āl u aħbābı

46B

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Bildi‘ avret ile ol oğlı yaķın

Anları katl idecektir ol la‘in⁷

¹ Şāyed: şāyet A, şāyād E

² Çekdi kılıcın vardı: kılıcın çekdi vardı A, vardı kılıcın çekdi B,C / Çün: ol D // Çün: ol D

³ İtdiler aña: aña itdiler A,E itdiler anda C // Gel: — A

⁴ Memlūkdür: memlūk A, memlūkim C,D,E / Var: al var E

⁵ Hem vir: vir hem A, virgil D, vir E // Bu: ol A, o B,E,İ / İltifāt: it iltifāt İ

⁶ 1281-1282: Sadece A’da vardır. / 1281-1282: vezin bozuk

⁷ Bildi: bildiler ; ‘ Avret: ‘ avretler ; Yaķın: hemin C / Ol: — B,C

Üstine düşdiler anıñ diñlegil
Gördi Hâriş katli hiç mümkün degil¹

1285 Oğlına çaldı kılıncın ol zemân
İki pâre eyledi oğlın hemân²

Gördi ‘avret oğlı çün oldı helâk
Âh u efgân itdi kıldı yağa çäk³

Urdı Hâriş ‘avrete hem bir kılınc
Haylî zaħm itdi aña ol dem kılınc⁴

Düşdi yüzi üstine ‘avret daħı
Gördi ma‘ şūmlar bu hâli ey aħı

Murabba⁵

mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

Çapandı bâb-ı şefkatler açıldı miħnet ebvâbı

Kesildi çeşme-i rağbet saçıldı kaṭre-i âbı⁶

1290 Kazâ derdine ey ‘âşık rızâdan ğayrı yoħ dermân

Cefâ-yı ‘aşq-ı ma‘ şūķıñ taħammüldür feraħ-yâbı⁷

¹ Hiç: hiç E

² Kılıncın: kılıcı D, kılıncı İ // Oğlın: oğlın A

³ Oğlı çün oldı: oğlını oldı A, çün oldı oğlı C, oldı çün oğlı İ / Çün: — B // İtdi: eyledi A,B / Kıldı: kılpup A / İtdi kıldı: kıldı itdi C,E,İ

⁴ ‘Avrete: ‘avretine A / Kılınc: kılıncın B / Hem bir kılınc: kılınc bir dem C // Ol dem kılınc: kılınc ol dem C

⁵ A, Kâfiye-i Beytü’l-Murabba‘ Mine’l-Hezec D, — B,C,E,İ

⁶ 1289-1290: — E / Miħnet ebvâbı: miħnetiñ yolu A, zaħmet ebvâbı B, miħnet-i ebvâb C,İ

⁷ Dermân: çäre B // Feraħyâbı: feraħnâbı A,D

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Didiler Hârişe bu dem vir cevâz

Çılalım tâ ki iki rek' at namâz¹

İşbu deñlü sen de mühlet vir bize

Didi va'llâh virmezem mühlet size²

Didiler ol Tañrı haqqıçün ki hem

Ol kadar mühlet ki vir bize bu dem³

Secde idelim aña biz bu zemân

Didi Hâriş virmezem bir dem emân⁴

Beyt-i Bekâyi⁵

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1295 Yoğ midur raħmiñ eyâ zâlim nedir bu zulum-i şer

Anlara inşâf ider gökde melek yirde beşer⁶

Sen 'azîzun zu'n-tiğâmiñ hışmını bilmez misin

Bu muğarrer eşdigi câha yine kendi düşer⁷

¹ Bu dem vir cevâz: vir bize bir dem cevâzı A, bize vir cevâz C / Bu: bir B,E / Cevâz: cevâb İ // Ki: — A, kim İ ; Namâz: namâzı A / Tâ ki: bunda C

² Sen de mühlet vir: mühlet vir ğayrı A // Va'llâh virmezem mühlet: va'llâh mühlet virmezem A, mühlet virmezem va'llâh İ

³ Haqqıçün ki hem: haqqı için sen C // Mühlet: mühleti D / Ki: — A,C / Vir bize: bize vir hem C, virgil D

⁴ Aña: Haqqa D, Allâha E // Bir dem: hergiz D, bu dem E / Emân: zemân İ

⁵ E, Kañfiye-i Beytü'l-Murabba' D, — A,B,C,İ

⁶ Raħmiñ eyâ zâlim: eyâ zâlim raħmiñ A/Eyâ: ey C,D,E/ Zulum-i şer: zulum ile şer C, zulum ile hem şer D,E

⁷ 'Azîzun: 'azîz B, 'azîz u C, 'azîz-i E, 'azîziñ İ / Bilmez misin: bilmez misin E // Muğarrer: muğarrerdür A, muğarrerdür kişi hem D / Yine: — D

*Ḳāfiye-i Bahrū'l-Meşnevi*¹

47A *fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*
 Gördiler mümkün degil andan necāt
 Her birisi didiler ey bed-şifāt²

Gel beni ḳatlı eyle ey mel' ün deyü
 Yalvarırlardı gel ey azğün deyü³

Evvelā kesdi Muḫammed başın ol
 Cismini atdı Furāta ol fużül⁴

1300 Şoñra ol İbrāhimiñ kesdi başın
 Atdı şuyın içine anıñ leşin⁵

Bu fesāddan hem zemīn ü āsmān
 Tīr ü tār olup çağırdı el-amān⁶

*Beyt-i Beḳāyi*⁷

¹ Bahr-i Meşnevi E

² Andan: anda C

³ Ey: ḥāin-i A / Ey mel' ün deyü: diyü ey mel' ün C / 1295b: Yalvarup gel diyü anda ey azğün C

⁴ Başın: başını A,C // Ol: gör ol A, o E / Cismini atdı: atdı cismini D

⁵ Ol: — A,B / İbrāhimiñ kesdi başın: kesdi İbrāhimiñ başını A // Şuyın içine anıñ leşin: Furāta dağı anıñ cismini A / Şuyın: şunıñ B / Anıñ: ṭāhir C

⁶ 1301: — B/ Hem zemīn ü: zemīn ol A/ Hem: — İ // 1301b: Zār idüben çağırurlar el-amān C

⁷ E, Şi'r A, Beyt D,İ, — B,C

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Bu maḳālīñ fırḳatinden arz-ı maḳrūn ağladı
 Āsmānīñ dökdi çeşmin yaşı gül-gūn ağladı¹

Bu fesādiñ dehşetinden ditredi seng ü cebel
 Lerze-nākile felekler oldu maḳzūn ağladı²

İrişüp taḫte's-şerādan hem şüreyyāya figān
 Tā 'ale's-seb' i's-semāda işiden hūn ağladı³

1305 Dökdi āb-rūy-ı bahārı gözleriniñ yaşını

Raḥm idüp miskīn yetīme çarḫ-ı gerdūn ağladı⁴

Ḳāfiye-i Bahrū'l-Meşnevi⁵

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Aldı Hāriş başları oldu revān
 Vardı 'Abdu'llāh ḫuzūrına hemān⁶

Didi bu başlar kimiñdür söylegil
 Didi Müslim oğlınıñdur şöyle bil⁷

Gördi 'Abdu'llāh o nāzik başları
 İḫtiyārsız dökdi gözi yaşları⁸

¹ Çeşmin: çeşmi A,B,C / Çeşmin yaşı gülgūn: Yaşı çeşmi gülgūn İ

² Seng ü: seng-i B,D,E,İ şanki C / Ditredi: titredi D, tidredi E // Felekler: melekler C

³ Taḫte's-şerādan: taḫti's-şerāya C,E / Figān: efgān A, felek C / Hem: tā B

⁴ Ebrū-yı: ebrū C // Yetīme: ġarībe B / Çarḫ-ı: çarḫ-ı A

⁵ D, Bahr-i Meşnevi E, — A,B,C,İ

⁶ Başları: başların A // ḫuzūrına: ḫuzūrına E / ḫuzūrına hemān: ḳatına ḳaltabān C

⁷ Oğlınıñdur şöyle bil: oğlanlarınıñ başı bil A

⁸ O: ol A // Gözi: gözinden A

Yumşadı anıñ hâcer qalbi o dem
Didi bu ma'şūmları ey seg bu dem¹

1310 Bī-günāh qatl eylediñ bunda n' için

Didi mel'ün kim seniñ luṭfiñ için²

47B

Didi 'Abdu'llāh bugün sen bunları

Sağ getürseñ habs iderdim anları³

Ben Yezīde yazmışam maḥbūs deyü

Zindān içre hıfzıla maḥrūs deyü⁴

Sağ getürmekde didi ḥavf eyledim

Kim elimden alalar şāyet dedim⁵

Yok yire sa'yüm gide maḡmūm olam

İltifātından daḡı maḥrūm olam⁶

1315 Bir Muḡātil-nām bir er var idi

Mü'min-i ehl-i ḥulūş nām-dar idi⁷

¹ 1309: — İ / O: ol C, bu E // Bu ma'şūmları ey seg: ey seg bu ma'şūmları B / seg: miskin E

² Bunda: bunca C // Mel'ün: Ḥārīş B / Kim: — ; Luṭfiñ: ḡahrın C

³ 'Abdu'llāh: 'Abdu'llāh ki A

⁴ İçinde: içre A

⁵ Sağ getürmekde didi: didi ki sağ getürmekden A / Didi: anı C // Şāyet: şāyed B,C,D,E

⁶ 1314: — C / Maḡmūm: maḡbūn E // İltifātından: iltifādından E

⁷ 1315a: Var idi Muḡātil isminde bir er A / Nām: nāmi C / Bir: ile D , — C / Var: hem var C // 1315b: Mü'min ve ehl-i ḥulūş idi dil-āver A, Ehl-i mü'min-i ḥulūş bir er idi C, Ehl-i mü'min ḥulūş nāmdār idi D

Anı ‘Abdu’llāh bilür idi hemān
Lākin ‘ārif bir nedīm idi ‘ayān¹

Bu sebebdan hīç ta‘arruz itmedi
Hem aña bir dem ta‘arruz itmedi²

Ey Muḳātīl didi bunı al götür
Bunları ḳatlı itdiği yire yetür³

Anda kes bu nā-bekārīñ başını
Tīz götür bu ‘ālemiñ ḳallāşını⁴

1320 Mülḫaḳ it ecsādına bu başları
Mümkin ise anda defn it leşleri⁵

Bağladı anı Muḳātīl oldı şād
Öñine ḳatdı anı aldı murād

Kūfe ḫalkı başları çünkim görür
La‘net idüp Ḥārīşe daşlar urur⁶

Çün Muḳātīl hem getürdi ol segi
Tā ki ol yire yetürdi ol iti⁷

¹ Bilür idi: bilürdi A,B / Hemān: her zemān B// ‘ārif bir ‘irfānī B, ‘irfān hem A, D

² Hīç: hiç B,E / Ta‘arruz: tazarru‘ C // Aña: — A / Ta‘arruz: tazarru‘ C

³ Ey Muḳātīl didi: didi Ey Muḳātīl A / Didi bunı: bunı didi B // Yetür: götür C,D

⁴ Bu: hem C

⁵ Mülḫaḳ: mülḫiḳ B, İ, ilḫaḳ C // Anda defn it: defn idegör C

⁶ Ḥalkı: ehli C,E / Çünkim görür: çün gördiler C // Daşlar: taşlar B,D,E,İ, taş C / Urur: urdılar C

⁷ 1323: — E/ Çün: ol A,B, çünki C/ Hem: çün A, — C/ Segi: iti A,C// Yetürdi: getürdi B / İti: segi B,C,İ

Gördi mecrūḥ ʿ avreti ḳalmıř yatar
Hem iki ādem daḫı ölmış yatar¹

1325 ʿ Avrete bu ḫāli çün itdi su ʿāl
Didi bunıñ ehliyim añla me ʿāl²

48A Bu ḳulıdur oḫlıdur hem bu civān
Biz řefāʿ at itmege geldik ʿ ayān³

Tā ki bu maʿ řūmları ḳatlıtmeye
Bu saḳāmetle řarīḳa gitmeye⁴

Ḥamduliʿllāh kim cezāsın buldı bu
Bu fesādıyla belāsın buldı ol⁵

Çün Muḳātīl ol řehīdler ḳanını
Gördi yaḳdı nār-ı firḳat cānını⁶

1330 Oldı giryān eyledi āh u fiḡān
Başları şuya bıraḳdı nā-gihān⁷

¹ ʿ Avreti ḳalmıř: bir ʿ avret anda A / ḳalmıř: — ; Mecrūḥ ʿ avreti: ʿ avreti daḫı mecrūḥ C / Daḫı: — C; Ölmıř: ölmüř anda C

² Bu ḫāli çün: çün bu ḫāli C,D // Didi: bu didi E / Bunıñ: bu melʿ unıñ A / Bunıñ ehliyem: ehliyem bunıñ D / Meʿāl: miřāl B,C, menāl İ

³ Bu: biri ; Oḫlıdur: biri oḫlı C / Hem: — E / Bu: şu A, — C / Civān: nev-civān D // Geldik: geldik idi A / ʿ Ayān: hemān C

⁴ ḳatlı: bunda ḳatlı A //1324b: Ara yirde bunlara zūlm-i taʿ addi itmeye A / Saḳāmetle řarīḳa: saḳāmet ile yola C

⁵ Kim: ki A / Bu: ol A // Bu: ol A / Fesādıyla: fesād ile C

⁶ Ol: görđi ol A, görđi B / řehīdler: řehīdler C // 1329b: Nār-i firḳat yaḳdı ol dem cānını A / Yaḳdı nār-ı firḳat: firḳat yaḳdı nār-ı C

⁷ Eyledi: aḡladı C / Āh u: āh-ı D,E,İ // Nā-gihān: ol zemān A

Çünkü başlar şuya düşdi ey aḥī
Hem cesedler çıktı ol şudan daḥı¹

Yapışur her baş varuben cismine
Şanki irişdi ḥayātīñ resmine²

Birbirin kucakladılar ol zemān
Şuya batdılar hemān olup nihān³

Ol Muḳātīl gördi nālān oldu hem
Anlarıñ ḥāline ḥayrān oldu hem⁴

1335 Ḥārişīñ hem vardı kesdi ellerin
Kesdi hem ayakların gör ḥāllerin⁵

Gözlerin çıkardı başın kesdi hem
Cism-i nā-pākin şuya atdı o dem⁶

Şu ḳabūl itmez atar taşra anı
Kim ḳabūl ider o resme düşmānı⁷

¹ Ey aḥī: nā-gihān D // Ol şudan: şudan diñle A / Ol: — B,C

² 1332: — D / Her baş varuben: ol dem başları varup A / Varuben cismine: cismine varup C / Her: hem E / Varuben: varup hem İ // Ḥayātīñ: ḥayātdaki A / Ḥayātīñ resmine: ḥayāt resmine varup C

³ Birbirin: birbirini A // Hemān olup: olup anda C / Batdılar hemān olup: ğarḳ olup oldu anda D

⁴ Gördi: görüp anı ; Oldı hem: olur A // Ḥayrān: anda ḥayrān ; Oldı hem: olur A / Ḥāline: cānına E

⁵ Vardı: evvel E, — İ // Gör: gör ki A / Ayakların: ayaklarını C / Kesdi hem: şāniyen kesdi E

⁶ Gözlerin çıkardı: çıkardı gözlerin ; Kesdi: keser A / Hem: ol C // Şuya atdı o dem: hem daḥı şuya atar A / Nā-pākin: nā-pākini; O dem: ol C

⁷ Atar taşra: dışa atar C / Taşra: taşraya E // O: bu B,C

Çün Muḳātīl gördi bu resme işi
 Āteşe yaqdı hemen-dem ol leşi¹

Oğlı ile ḳulını defn itdi ol
 Döndi giryān ḥānesine gitdi ol²

48B 1340 Ol iki büldān-ı ser serv-i ḥırām

Ṭutdılar bāğ-ı beḳā içre maḳām³

Ol iki dür-dāne-i bisyār-bahā
 Buldı şarrāf-ı cihānda ihtirām⁴

Ol iki nev-reste-i ḡonca-nihāl
 Oldı cennet gülşeninde ber-devām⁵

Ol iki şāh-zāde ḥaḳḳıçün Ḥudā
 Ḳıl Beḳāyī bendeñe nārı ḥarām⁶

Çünki işitdiñ ḡazā-yı Müslimi
 Vir şalavāt kim ola ḳışsa temām⁷

¹ İş: düşmānı A / Bu resme: anda bu C // 1337b: Āteşe atdı yaqdı murdār leşini A / Hemen-dem: hemān-dem D, hem anda C

² İtdi ol: itdiler İ // Ḥānesine: ḥānesine A / Gitdi: geldi B // Gitdi ol: gitdiler İ

³ 1340-1341: — E / Büldān-ı ser: büldān-ı A, büldan B, İ, büldānı hem C / Serv-i: server-i B // Ṭutdılar: ṭutdı A, dutdılar B / Bāğ-ı: bāḳı B

⁴ Bisyār: bisyār-ı A, İ / Bahā: bahār A, D // Buldı: bulmadı A, B, buldılar D / Cihānda: cihān içre C / İhtirām: ihtirām A, ḳarār D

⁵ 1342: — D / Nihāl: nihān E, İ // Oldı: ol ki A

⁶ 1343: — C / Şāh-zāde: şeh-zāde B, D, E, İ // Bendeñe nārı ḥarām: bendeñi nārdan cüdā D / Bendeñe: bendeñi İ / Ḥarām: ḥarām A, İ

⁷ Çünki: çünkim D / İşitdiñ: işitdi C / Ḡazā-yı Müslimi: ḡazā Müslim temām D, İ // Şalavāt kim: Muḥammede şalavāt A

1345 Okuyanı dinleyeni yazanı

Raḥmetiñle yarlıgaya ol Hudā

Ger severseñ Muḥammed Muṣtafāyı

Şalavāt vir bul uçmağda makām¹

Zikr-i Ğazā-yı İmām Hüseyiñ Mekkeden Kerbelāya Geldiğini Beyān

*İder*²

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

Göñül kaşrı bu taşviriñ vişālinden virān oldı

Vucūdiñ gülşeni bād-ı peyāmından ḥazān oldı³

İrişdi na' ra-yı feryād firāğıñ ' andelībinden

' İzār-ı gonca-i verdiñ bahārı geçdi fān oldı⁴

Nebāt-ı sebze-i rüyı kelāmı reng-i zerd itdi

Nebat-ı ümmehātından remel-veş dür-feşān oldı⁵

1350 Bu ra' d-ı şā' ika-rāzdan döker çeşm-i gamāmlar hūn

Şadā-yı nālesi arzıñ revān-ı āsmān oldı⁶

¹ 1345-1346 Sadece E'de var. / 1346: vezin bozuk

² B, Ḥazret-i İmām-ı Hüseyiñ Mekkeden Kūfeye Ḥicreti Beyān ve Kāfiyetü'l-yā A, Ḥazret-i İmām-ı Hüseyiñ Mekkeden Kūfeye Rāhi ve Kerbelāda Olan Vağ'ası D, El-Kıssa İmām Hüseyiñ Mekkeden Medīneye Ḥicret İtdiğın Beyān E, — C,İ

³ Bād-ı: bār-ı A,C / Ḥazān: ḥazān A

⁴ Na' ra-yı: nāle-i ; Firāğıñ: ol firāğıñ A // ' İzār-ı: ğazā-yı E / Verdiñ: devriñ C, verd-i D,E

⁵ Rüyı: varı B, Rümı C / Kelāmı: kelāmıñ A

⁶ 1350-1384 — B, 1350-1367: — E / Şa' ika-rāzdan: şa' ika-zerden C / Çeşm-i gamāmlar hūn: çeşm-i hūn gamāmlar A / Hūn: çün C,D // Şadā-yı: şadā vü A / Revān-ı: revā-yı A

Zülâl-i mâ-cerâsından olur halk-ı cihân ser-mest
Mağâl-i mâ-verâsından hezârân dîde kan oldı¹

Cevâb-ı Kerbelâ nâvek mişâli yaralar cânı
Kitâb-ı levh-i taştîre kalem dem'-i revân oldı²

Murabba'³

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün
Görmedi ' âlemde anıñ gibi hiçbir er belâ
Her beliyâtın ser-encâmı olupdur Kerbelâ⁴

Ol belâ şâhı Hüseyin-i Müctebânın ' aşkına
Kerbelâya derilüp cem' iyyet itdi her belâ⁵

Ķâfiye-i Beytü'l-Murabba' mine'l-Hezec⁶

49A *mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün*
1355 Tevellüd kılmadı böyle hazîni mâder-i eyyâm
ĦaĶîĶatde bu keyfiyyât fenâda bir nişân oldı⁷

Ķarâz men yufsidu fihâ şavaş-ı Kerbelâdandır
Zîrâ dünyâda bu ancak fesâd-ı kâm-rân oldı⁸

¹ 1351: — C / Ħalk-ı: halk-ı A

² Nâvek: 'ır A, nârik C,D / Teştîre: teştîrde: A

³ A, Ķâfiye-i Beytü'l-Murabba' Mine'l-Hezec D, — B,C,E,İ

⁴ 1353a: Görmedi anıñ gibi hiç kimse bir er bu belâ D / ' âlemde anıñ gibi: anıñ gibi ' âlemde İ // Beliyâtın: belânın; Serencâmı olupdur: serencâmıdır bu yâ hû D

⁵ Belâ şâhı: belâ-yı şâh C // Kerbelâya derilüp cem' iyyet itdi: Kerbelâda dirilüben cem' olupdur C

⁶ D, — A,B,C,E,İ

⁷ Ħazîni: hazîni A, hazânı C

⁸ "(Yeryüzünde) fesat çıkaracak kimseleri mi yaratacaksın?" (bk. Bakara, 30) / Zîrâ: anıñçün C, ki zîrâ D / Bu: — C, İ / Bu ancak fesâd-ı kâm-rân: ancak bu efsâd-ı zemân D

Anıñ sūzān-ı rezminden dil-i üftādeler biryān
Ve yā gülşen-i bezminden cihān ehli figān oldı¹

Ser-ā-pā sūziş-i mihr-i vucūdı Ʒalbi yandırdı
NiṭāƷ-ı hırƷat-ı Ʒahrı besā iḥrāƷ-ı nār oldı²

*Murabba*³

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Kerbelāniñ āteşi cān-ı cihānı yandırdı
Şemme-i renci zemīn ile zemānı yandırdı⁴

1360 FirƷatiniñ şu'lesin taḥtū'ş-şerāya Ʒoysalar
Tā felek şaḥnında ḥūtı hem mizānı yandırdı⁵

*Baḥr-i Hezec*⁶

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün
Egerçi Kerbelā ḥāki meşā'ib mecma'ındandır
Velī arz-ı mübārekdür anıñcün 'ālī-şān oldı

¹ Rezminden: resminden A // Bezminden: bezminde C,D

² 1358: — C / HırƷat-ı: hırƷat-ı A / Nār: Ʒan D / İḥrāƷ-ı: iḥrāƷ İ

³ A, Ʒāfiye-i Beytū'l-Murabba' Mine'l-Hezec D, — B,C,E,İ

⁴ Cān-ı: cān İ

⁵ Ʒoysalar: Ʒosalar C, Ʒoyalar D // Ḥūtı hem: ḥūt ile D

⁶ A, Ʒāfiyetü'l-Müseddes Mine'l-Hezec D, — B,C,E,İ

Şi'âr-ı pâkine tohm-ı şehâdetler olup mezrû'
Turâb-ı müşk-bârınıñ meşâmı câvidân oldı¹

Ġubâr-ı tütüyâ resmi ider her dîde-i ğam-nâk
Cezâ-yı ' atş-ı encâmı ħadeh-dâr-ı cinân oldı²

Ķâfiye-i Beytü'l-Murabba' mine'l-Hezec³

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

Kerbelâ miħnet-keşiden Ħaħ mu' allâ eyledi
Her muşibet ' usrına yüsri mücellâ eyledi⁴

1365 Kerbelâda her belâyı gördiğün ol İmâm
Viridi ' âlî rütbeyi ħadrini a' lâ eyledi⁵

Ķâfiye-i Ebyâtü'l-Müseddes mine'l-Meşnevi⁶

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

Ķıtâli nevħalar şaldı bu mevcûdât-ı kevneyne
Nihâl-i bâğ-ı vaşfında melâlet bâğbân oldı⁷

Şavaşı meclis ehlinde ider ħüzniyyeti zâhir
Velâkin bâtinen ħüzni feraħ-nâk-ı cihân oldı⁸

¹ Şi'âr-ı: şiyâr-ı C,D, siyâr-ı İ // Meşâmı: meşâbı C

² Her: hem İ // Cezâ-yı: cezâsı A / ' Atş-ı encâmı: ' atşını anlar C

³ D, — A,B,C,E,İ

⁴ Ħaħ: ħavf-ı A

⁵ Viridi: vardı C / Ķadrini: ħadrin A

⁶ D, — A,B,C,E,İ

⁷ Vaşfında: vaşfindan A

⁸ 1367: — C / Ehlinde: ehlerinden A // Bâtinen: bâtinâ E,İ

49B Zîrâ âl-i Resûle kim teraḥḥum idüp aḡlarsa
Ṭamuya göziniñ yaşı ḥicâb-ı der-meyân oldu¹

Ḥüseyn-i Müctebâ anda niyâz ide ki yâ Rabbi
Baña kim aḡladı eşki yüzine iḡtirân oldu²

1370 Baña ruḥşat icâzet vir şefâ' at ideyim aña
Gel imdi aḡla ey gâfil ki giryân-ı zemân oldu³

Murabba'⁴

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün
Ehl-i derdi Kerbelânîñ iḡtilâli aḡladır
Aḡladır bu çeşmi esrârîñ maḡâli aḡladır⁵

Teşnelikden baḡr-ı ḥûna döndi mercân lebleri
Bî-raḥim ' aḡş-i Furât âb-ı zülâli aḡladır⁶

Meşnevi'⁷

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün
Ḥaber vir müntehâsından bu remziñ intihâsından
Yiter ḡayrı bidâyeti kemâline beyân oldu⁸

¹ Zîrâ: anıñçün C, ki zîrâ D / Kim: — C, o her kim D / Teraḥḥum idüp: raḥmen D / Aḡlarsa: aḡlayan C

² 1369: — E / Eşki: anuñ C, yaşı D

³ 1370: — C / Ruḥşat: ruḥşat A / Vir: — ; Aña: anlara D / İdeyim: idem D,E // Giryân-ı: giryân İ

⁴ A, Ḳâfiye-i Beytü'l-Murabba' D, — B,C,E,İ

⁵ 1371-1373: — E / Aḡladır: aḡladı D // Aḡladır bu çeşmi: aḡladı çeşmi bu D / Aḡladır: aḡladı D

⁶ Furât: Furâta C, Furâtı D,İ // Aḡladır: aḡladı D

⁷ A, Ḳâfiye-i Ebyâtü'l-Müseddes D, — B,C,E,İ

⁸ 1373: — C / Bidâyeti: nihâyeti D

Rivāyetdür ki ol demde Hüseyn-i Müctebāya çün
Gelürdi Kūfeden mektūb ki dostlık bī-gümān oldı¹

1375 Yezīde itmeyüp bey^ç at Hüseyni istedi cümle
İdüp ^ç ahdile peymānı velī şöñra yalan oldı²

İnandı çün Hüseyn aña hem itdi Müslimi irsāl
Yuqarıda anıñ hāli beyān-ı bī-nihān oldı³

Çün ehl-i Kūfe Müslime şadākat kıldılar evvel
Hüseyne bu olup ma^ç lūm işidüp şadmān oldı⁴

Didi kim ben dağı varup hem ol yirde qarār idem
Velākīn cümle aḥbāba bu söz qatı girān oldı⁵

Didiler gitme ey server zirā yoq ^ç ahdı o ḥalkıñ
Atañ gitti o şehre çün aña nice ziyān oldı⁶

1380 Qarındaşñ Hasan gitdi giriftār itdi derd anı
Ferāgat eyle gel sen de kim ol yir bed-mekān oldı⁷

¹ Çün: hem C // Mektūb: nāme ; Bī-gümān: bī-girān C

² İstedi: istediler A

³ Beyān-ı bī-nihān: ser-ā-pa heb beyān A

⁴ Kıldılar: itdiler D / Evvel: ol ān E, ol İ // Olup: olur A / Şadmān: şadmān A

⁵ Didi kim: didi ki C

⁶ Yoq: yoqdur A,C / Server: server ki C,D/ Zirā: — ; O: ol C

⁷ 1380: — C / Gitdi: geldi İ / İtdi: itdiler E / derd anı: devrānı A, anı E // Eyle: — İ / Yir bed-mekān: Yezīd gümān E

50A Gelüp ol İbn-i ‘ Abbās çünkim ‘ Abdu’llāh idi adı

Didi gitme o yir şimdi belā-yı bī-emān oldı¹

Didi şeh-zāde ey aḥbāb o yirde nice mü ’minler

Beni gözler ḫamusı bil benimçün dīde-bān oldı²

Revā mıdır kim icrā-yı şerī‘ at ḫılmayam anda

İşidüp anı ‘ Abdu’llāh bu sözde imtiḥān oldı³

Didi kim Kūfe ḫālā ol Yezīdiñ taḫt-ı ḫükminde

Eger kim Müslimi ḫākim idüp aña uyan oldı⁴

1385 Görüp sen de bu aḫvāli ‘ azīmet eyle ol şehre

Bu pendi ḫasr-ı devletde tefekkür āstān oldı⁵

Didi şeh-zāde kim bir kez tefe ’ül eyleyem ḡayrı

Açup bir muşḫafı anda bu āyet rāyḡān oldı⁶

*küllü nefsin zā’iḫatü’l-mevti ve innemā tüveffevne ucūrehum yevme’l-
ḫiyāmeti*⁷

Görüp bu ḫāli şeh-zāde didi ḫaddaḫtu yā Aḫmed

Bu ma‘nā ol Resūli düşde gördikde ‘ ayān oldı⁸

¹ Çünkim: hem A, çünki C, çün hem E // Didi: didi ki ; Yir: — C / Bī-emān: bī-īmān E / Belā-yı: yalan-ı İ

² Şeh-zāde: şāh-zāde C / Nice: niçe İ

³ Revā mıdır: rivāyetdür C,İ / ḫılmayam: olmaya A // Kim: ki D,E // Sözde: söze C,E

⁴ Kim: ki İ

⁵ Ol: bu C // Pendi: pende A

⁶ Şeh-zāde: şeh-zāde C / Bir: bu D / Kim: — ; Tefe ’ül: ben tefe ’ül ; ḡayrı: anı C

⁷ D, külli nefsin zāiḫatü’l-mevti A, — B,C,E,İ / “Her nefis ölümü tadacaktır ve mükafatlarınız kıyamet günü size eksiksiz olarak verilecektir” (Āl-i İmran,185)

⁸ Şaddaḫtu: şaddaḫā B,D,E, şaddaḫ İ / “Doğru söyledin.” // Düşde gördikde: düşde ben gördüm C

Muḳadder olan elbetde taḡayyür bulmadı aṣlā
Cevāb-ı ‘ aks-i ādemler bu kez ‘ aḳd-i lisān oldu¹

Şabāhın geldi ‘ Abdu’llāh didi bunda nedir tedbīr
Didi kim giderem ḡayrı baña ol yir vaṭan oldu²

1390 Zīrā benden ıraḡ olmaz bilürem ol Yezīd mel’ ün
Şavaṣ olur ḳamu leṣker aña çün mihrbān oldu³

Sezā mıdur ki bu Mekke şeref-Baṭḫā-yı ekremdür
Fesād olup disünler kim anıñçün rezm-gān oldu⁴

Gerek bu toḡm-ı tefriḳi ekem bir ḡayrı mezrū‘ a
‘ İrāḳa meyl ider gönlim bu emr-i müste‘ ān oldu⁵

Ḳāfiye-i Beytü’l-Murabba‘ mine’l-Hezec⁶

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

Ḳanda varsam bir belā elbet muḳarrerdür baña

Bir belāya rāzıyım ammā mükerrerdür baña⁷

¹ 1388-1390: — C / Cevāb-ı ‘ aks-i ādemler: cevāb-ı ‘ aksi oldu A

² Nedir: der İ

³ 1390a: Zīrā bende Yezīd mel’ ün ıraḡ olmaz bilürem ben E

⁴ Olup: olur B / Anıñçün: anıñ için A / Rezm-gān: zermgān E

⁵ 1392: — E / Gerek: gerek kim A / Ekem: aña C

⁶ D, Beyt-i Beḳāyī E, — A,B,C,İ

⁷ Elbet: elbetde E,İ // Ammā: — E / Muḳarrerdür: Muḳarrer olısar A //Mükerrerdür: yine mükerrerdür A, biñ belādur gelen C, ben tā mükerrerdür E

Āb-ı ğamdan hāk-i mihnetden muḥammer bu vucūd
Kār-ı ḥasret zār-ı firqat tā muḥarrerdür baña¹

*Ḳāfiye-i Ebyāt Baḥrū'l-Meşnevi*²

50B

mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün

1395 Ol 'Abdu'llāh didi gitme 'Irāqa
Bizi bend itme bu dām-ı firāqa³

Yemen mülkine git vāsi' diyārdur
Muḥibb-i ḥānedānı bī-şümārdur⁴

Sen ol yire varup kılsañ qararı
Saña bey' at iderler cümle vari⁵

Bu yārenler hem anda cem' olurlar
Yolında cān fedā idüp qalurlar⁶

Didi şeh-zāde 'Abdu'llāha ey cān
Kelāmın toğrıdur hem genc-i penhān⁷

¹ Āb-ı: āb B / Muḥammer: muḥammerdür A // Zār-ı: nār-ı ; Muḥarrerdür: mükerrerdür D,E

² D, Baḥr-i Meşnevi E, — A,B,C,İ

³ Didi 'Abdu'llāh ki gitme 'Irāqa C // Firāqa: fūrqate C

⁴ Ḥānedānı: ḥānedānı A

⁵ Yire: yerde D

⁶ Yārānler: aḥbāblar ; Anda: onda C / Hem: hep

⁷ Şeh-zāde: şāh-zāde C

1400 Velākīn çāre yoğ kim ola tedbīr

Tagayyūr kıldı ađl-ı cānı takdīr

Recā kıлма baña sen bu huşūşda

Bilürim hālimi ben bu huşūşda

Saña ma‘ lūm degildür bunda ađbār

Baña mađfī degil bu işde esrār¹

Ol ‘Abdu’llāh didi ben de giderim

Seniñle hem refākatler iderem²

İşim vardur Medīneye varurım

Seni ben Kūfede varup görürim³

1405 Velī bilmem firāqıñ rüzgārı

Baña nice belālar kıla yārī⁴

Ķāfiye-i Beytü’l-Murabba‘ Mine’l-Hezec⁵

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Ayırır ‘aşıkları yārinden eyyām-ı rađīb

Ayırır cismiñ içinden cānı encām-ı rađīb⁶

¹ Bunda: ey cān bu A // Mađfī: mađfī A / Degil bu işde: degildür bunda C / Degil: degildir E

² Refākatler iderem: refākat dağı kılarım A, rifākatle giderdim E / İderem: iderdim İ

³ 1404a: Meşāliđ var Medīneye varurım C // Görürüm: bulurım A,C / Ben Kūfede varup: varup Kūfede ben C

⁴ Firāqıñ: firāğıñ A / Rüzgārı: derdkārı E // Kıla: kıldı D

⁵ D, Beyt-i Bekāyī E, — A,B,C,İ

⁶ Cismiñ: cismim A / İçinden: içinde C,E

Näleler kılsa hezārān bülbüli raḥm eylemez
 Ğonca-i gülşende bir dem virmez ārāmı raḳīb¹
*Ḳāfiye-i Beytü'l-Meşnevi*²

mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

Bunı dirken ḳamu aḥbābı der-ḥāl
 Gelürler hem Zübeyriñ oğlu fi'l-ḥāl³

Aña gitme deyü çok yalvarırlar
 'İlāc olmaz niyāz ide görirler⁴

51A 1410 Didiler kim sebeb nedir beyān ḳıl

Bize bu sırr-ı mestūrı 'ayān ḳıl⁵

Didi şāh-zāde kim siz olıñ āgāh
 Bu gice görmişem rü'yāmda nā-gāh⁶

Resül-i Lem-yezel ceddım Muḥammed
 Risālet mefḥarı muḥtār-ı Aḥmed⁷

Baña didi ey oğlum itme te'ḥīr
 Revān ol Kūfeye hiç ḳılma taḳşīr⁸

¹ Bülbüli: bülbul B, bülbüle C

² D, Baḥr-i Meşnevi E, — A,B,C,İ

³ Aḥbābı: aḥbāba A / Ḳamu: cümle E // Gelürler: gelür C

⁴ 1409: — C

⁵ Ḳıl: it A // Mestūrı: mestūrı A; Ḳıl: it A

⁶ Bu: — A,B,İ, ki C / Gice görmişem: görmişem gice C /Rü'yāmda: rü'yāda A,B,D

⁷ Resül-i lem-yezel: Resül-i Müctebā C / Resül-i: Resülüm A

⁸ Hiç: hiç B,C / Ḳılma: itme B,C

Saňa ol Kerbelāda H̄azret-i H̄aḡ
 Őehādet virmek ister bil muḡaḡḡaḡ¹
Murabba²

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1415 Seni ol buḡ'ada ālūde-i ḡün görmek ister H̄aḡ
 Melā'ike seniň hem Őabriňi bildirmek ister H̄aḡ³

Açılmasun mı 'ömriniň bahār-ı ḡoncası ḡayrı
 Ecel dest-i ḡazāniyle nihālin virmek ister H̄aḡ⁴

Meşnevi⁵

mefā'īlün mefā'īlün fe'ūlün

Didi bunda tevaḡḡūf bil ḡaḡādur
 Ta'allül itmemek luḡ u 'aḡādur⁶

İşidüp bu cevābı ḡam yediler
 Fiḡān idüp ḡamu böyle didiler⁷

1415 Didiler oldı 'azmiň ḡünkü ma'lūm
 'Ayāli bile almaḡda ne mefhūm⁸

¹ Bil: — A

² A, Ḳāfiye-i Beytü'l-Murabba' D, — B,C,E,İ

³ 1415-1416: — E / ḡün görmek: tān olmaḡ D, ḡünün görmek A // Hem: — A

⁴ ḡazāniyle: ḡazāniyle A / Virmek: dirmek B,C

⁵ A, Ḳāfiye-i Beytü'l-Meşnevi D, — B,C,E,İ

⁶ 1417-1418: — C / ḡaḡādur: ḡaḡādur ; Didi: didiler A / Bunda: — B / Tevaḡḡūf: tevfiḡ E // Ta'allül itmemek: tebeddül itmek hem E / 'Aḡādur: ḡudādır B

⁷ Yediler: didiler E

⁸ Didiler oldı: bildik A / Oldı 'azmiň ḡünkü: ḡünkim 'azmiň oldı B, ḡünkü 'azmiň oldı E, kim 'izāmiň oldı C, ḡünkü 'azāmiň oldı İ / Ḳünkü: — C // Ne: nedir A, oldı C

1420 N' için bu ehl-i beyti ser-â-ser

Götürürsün sebep nedir ber-â-ber¹

Didi şordım Resûle anı ol dem

Didi al ehl-i beytümi getür hem²

Ola tâ anlarıñ bunlar esîri

Ḥudâ böyle murâd itdi bu sırrı³

51B Göreler anda çünkim bu kazâyı

Bulalar tâ ki Mevlâdan rızâyı⁴

Bilesince vire Allâh merâtib

Olalar   Adn içinde ehl-i râtib⁵

1425 O gün yola tedârikler görildi

Çekildi nâkalar hevdec  urıldı⁶

 urıldı  aymeler oldu amâde

Livâ-yı fetḥ-i nuşretler güşâde⁷

¹ Sen ser-â-ser: ser-â-ser sen A / Ehl-i beyti: ehli E // Ber-â-ber: ber-â-ber sen A

² 1421b: Didi bile getür âl beytimi hem C / AL ehl-i beytümi: kim ehl-i beyti A

³ Ola: ola ki A / Tâ: — D

⁴ Göreler: görirler A / Anda çünkim: çünkim anda C

⁵ 1424: — C / Vire Allâh: Allâh vire çok A

⁶ 1425b: O gün yol kaydını görür hem anlar C / Görildi: gördiler A // Hevdec: hevdecler A /  urıldı:  urdılar A,C

⁷  aymeler:  aymeler A // Nuşretler: nuşretler açıldı A

Şabâhın yola çün râhî olındı
Onıñçün kūs-ı rıhletler çalındı¹

O gün kim Mekkedden çıkdı bil ol dem
Şehîd olmışdı Müslim Kūfede hem²

Murabba³

mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün
Livā-yı nuşreti meydān-ı firqatde gūşād oldı
Dil-i üftādeniñ zaḥmı bu hicrāndan ziyād oldı⁴

1430 Binā-yı Ka' beye bād-ı firāqdan zelzele düşdi
Visālinden murād ḥāşıl idenler bî-murād oldı⁵

Ḳāfiye-i Ebyātü'l-Meşnevi⁶

mefā'îlün mefā'îlün fe'ülün
Revān olup ider çün kim vedā'ı
İderler ehl-i Mekke hem fezā'ı⁷

¹ Şabâhın: şabâhıñ A, şabâhdan C / Yola çün: çün yola D // Kūs-ı: kūs ; Rıhletler: rahteler İ

² O gün kim: şabâhıñ A, O gün ki D, olındı kim E / Kim: çün B / Çıkdı bil: çıkmışdı C / Ol: o A

³ A, Ḳāfiye-i Beytü'l-Hezec D, — B,C,E,İ

⁴ 1429: — C, 1429-1430: — E / Ziyād: ziyād A / Oldı: itdi D // Oldı: itdi D

⁵ Ka' beye: Ka' beyi A,D / Bād-ı: bār-ı B,İ

⁶ D, — A,B,C,E,İ

⁷ Fezā'ı: vedā'ı A, fiğāmı B, ferāğı E

Şu resme her biri kıldı fiğānı

Ki lerze tıtdı arz u āsmānı¹

Anı gönderdi çünkim ehl-i Mekke

Ki bulmadı vişālden mehli Mekke²

Ber-ā-ber gitdi ba' zı şādık aḥbāb

Giri döndi qalanı şeyḥile şāb³

1435 Giderken yolda ol şeh-zāde her dem

Şorardı ehl-i beytiñ ḥātırın hem⁴

Dir idi kim çekersiz gerçi zaḥmet

Muḥarrerdür velī ' uqbāda raḥmet⁵

Beyt-i Bekāyi⁶

52A *fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

Çekmeyen dünyāda renci genc-i ' uqbā bulamaz

Bilmeyen her derd-i dermān şādık ' aşık olamaz⁷

¹ Kıldı fiğānı: hem kıldı efgān C / Fiğānı: fiğān E // Tıtdı: dutdı A,B,D,E / Arz u āsmānı: pes arz u āsmān C

² Vişālden: vişālinden A,C,E,İ / Mehli: muḥilli A

³ Ba'zı: ya' nı A

⁴ Yolda ol şeh-zāde: şeh-zāde yolda A / Ol: — B / Şeh-zāde: şeh-zāde ki E / Her dem: hem C // Ḥātırın: ḥātırın A

⁵ Gerçi: ḥayli C / Zaḥmet: miḥnet A // ' Uqbāda: dünyāda B,E,İ / Raḥmet: rağbet C

⁶ E, Qāfiyetü'l-Murabba' D, — A,B,C,İ

⁷ Dermān: dermānı; Olamaz: bulamaz A

Cevr-i yārıla feraḥ-nāk olmayan ‘āşık degil
Görmeyen miḥnet şafāsın ḳadr-i ma‘ şūḳ bilemez¹

Ḳāfiye-i Ebyātü’l-Meşnevi²

mefā‘īlün mefā‘īlün fe‘ülün
Çü bir menzil gider şāhib-sa‘ ādet
Ḳurup ordusını ḳıldı iḳāmet³

1440 Ḳurup bir menberi çıḳdı hem anda

Biraz ḥutbe oḳıdı ol zemānda⁴

Didi yā ehl-i meclis oliñ āgāh
Beyān idem size bu sırrı nā-gāh⁵

Belālar görmek için giderem ben
Cefālar çekmege ‘azm iderem ben⁶

Baña dūnyā şafāsı bil ḥarāmdur
Murādım zevḳ-i ‘uḳbā-yı kirāmdur⁷

Kimiñ meyli var ise bu fenāya
Benimle gitmesün rāh-ı belāya⁸

¹ 1438b: Derd-i miḥnet-i şafāsın ḳadr-i ma‘ şūḳ bilemez C

² D, Baḥr-i Meşnevi E, — A,B,C,İ

³ Çü: çün A, çünkü C / Gider: gider iken A / Menzil gider: menzi gedür İ // Ḳıldı: ḳılar A

⁴ Hem anda: hemen-dem B //Biraz: bir belig A /Ḳutbe: ḥutbe A/Ol zemānda: hem ol dem B,ol mekānda C

⁵ Didi yā: didi kim ey A

⁶ Görmek için: görmege hem E

⁷ Bil: bil ki A

⁸ fenāya: fenāda A / Bu: bil C

Murabba¹

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1445 Ben belānıñ baħrine ğark olmuşam cāndan geçüp
Gelsün ol kim cān virüp şarrāf-ı mercān isteyen²

Ben cenānıñ yolına cānı hebā itdim bugün
Gelmesün ol kim canānı terk idüp cān isteyen³

Ḳāfiye-i Ebyātü'l-Meşnevī⁴

mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün

İşitdiler bu sözi çünkim aħbāb
Fiğān idüp gözinden dökdiler āb⁵

Şabāħ oldu Hüseyin-i Müctebā hem
Yola rāhī olup gitdi hemen-dem⁶

Haḳīḳī dost olan gitti ber-ā-ber
Mecāzī dost olan döndi ser-ā-ser⁷

¹ A, Ḳāfiye-i Beytü'l-Murabba¹ D, Beyt-i Beḳāyī E, — B,C,İ

² Şarrāf-ı mercān: vāşıl-ı cenān A, şarrāfa mercān B,İ cerrāħ mercān E

³ 1446: — İ / Hebā: çapa A,D fedā C

⁴ D, Baħr-i Meşnevī E, — A,B,C,İ

⁵ 1447a: İşidüp bu sözleri çünki aħbāb C // Gözinden dökdiler āb: gözleri tıldı āb C

⁶ Hem: ol dem A // Olup: olupen C / Hemen-dem: hemān-dem D,E, ārām C

⁷ Döndi: gitdi C

1450 Olur bir nice gün çünkim revāne

Şabāḥ adlu yire vardı hemāne¹

52B Gelürmiş Kūfeden bir er bil ey yār

Ki Merzūḳ adlu şā'ir bir vefā-dār²

Gidermiş Mekkeye diñle kelāmı

Ḥüseyni gördi hem virdi selāmı³

*Beyt Merzūḳ Selām Virdigini*⁴

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Es-selām ey nūr-ı çeşm-i şādıḳü'l-va' dü'l-emīn

Es-selām ey gūşe-i ḳalb-i İmāmü'l-mütteḳīn

Medḥ-i zātıñla müzeyyen heft-kişver şeş-cihān

Seyyid-i sādāt evsāfiñ Emīrū'l-Mü'minīn⁵

*Ḳāfiye-i Ebyātü'l-Meşnevi*⁶

mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün

1455 İmām didi kim ey Merzūḳ beyān it

Nicedür Kūfe aḥvāli 'ayān it⁷

¹ 1450a: Bir nice gün olur çünkim revāna A / Çünkim: anda C / Gün çünkim: gün kim çün ol E / Hemāne: şabāne C

² Bil: — C // Merzūḳ: Mevrūḳ B,C,D,E / Adlu şā'ir: adlu bir şā'ir B, şā'ir adlu A,C, şā'ir atlu E

³ Ḥüseyni gördi: gördi Ḥüseyni A / Gördi hem: hem gördi E

⁴ E, Murabba' A, Ḳāfiye-i Beytü'l-Murabba' D, — B,C,İ

⁵ Şeş: hem D, şeşān? E // Sādāt: sādātıñ C / Emīre'l-mü'minīn: ey emīrū'l-mü'minīn A

⁶ D, Baḥr-i Meşnevi E, — A,B,C,İ

⁷ Kim: ki B,D / Merzūḳ: Mevrūḳ B,D,E // 'Ayān: beyān C

Didi Merzūk muhālif gördim anı

Vefā anlarda yoḡ zāhir nihānī¹

Anı taşdıḡ idüp olur revān ol

Varır çün Baṭnü'r-remeye hemān ol²

Ḳurup ordusını hem ol mekānda

Yazar hem Kūfeye bir nāme anda³

Şu resme yazdı ey a' yān-ı Kūfe

Baṅa bey' at iden yārān-ı Kūfe

1460 Gelüp bu dem baṅa yoldaş oliñ siz

O ' ahde bu vefāyı hem ḡılıñ siz⁴

Siziñ ibrāmıñızla gelmişim ben

Siziñ iḡdāmıñızla gelmişim ben

Size bu demde Ḳaysı itdim irsāl

Baṅa gelmekde bir dem itmeñ ihmāl⁵

Gelüp bunda şehādetler bulıñ siz

Hem ' uḡbāda sa' ādetler bulıñ siz⁶

¹ Merzūk: Mezrūk B,D,E // Vefā anlarda yoḡ: vefāları yoḡ daḡı A

² Olur revān ol: revān olurlar A, hem anda revā C, olur revāne İ / Olur: oldı D // 1457b: Baṭnü'r-remme-nām maḡāma varır ol A / Baṭnü'r-remeye: Baṭnıremeye A / Baṭnü'r-remeye hemān ol: Ol Baṭnıremeye hemān C, Baṭnü'r-remeye bil hemān ol D

³ Hem: çün B,C, çoḡ İ

⁴ Bu dem: bir dem İ / Oliñ siz: oluñuz C // 1456b: Ol ' ahdiñize bir vefā ḡılıñuz C / O: ol A / Hem: — A,B

⁵ 1562: — C / Ḳaysı: Meysi E // Gelmekde bir dem: bir dem gelmekde A / İtmeñ: itme E

⁶ 1463-1503: — B / Sa' ādetler: şehādetler E

Baňa yardım degil bunda murādım
Hidāyetdir size bu inqıyādım¹

53A *fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

1465 Perr ü bāl açup şikār-ı murğ düşse bādına
İntizār olur mı ' anqā mür meges imdādına²

Keşti-bānı n'eylesün deryāya müstağrāk olan
Minnet-i ağıyārı çekmez yār yitince dādına³

*Ḳāfiye-i Ebyātü'l-Meşnevi*⁴

mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün

Alup ol nāmeyi Ḳays oldı rāhī
Bu cānibden diyem ol ' ālī şāhı⁵

İrişdi yolu bir der-bende vardı
Ḳurılmış ḫaymeler ol yirde gördi

Su'āl itdi kimiñdür ḫayme bu dem
Didiler bu Züheyr Ḳays oğlıdur hem⁶

¹ Bu: bunda A

² 1465-1466: — C,E / Murğ: murğı A // İntizār: intizārım ; Mür: mür-ı A

³ Dādına: imdādına A

⁴ D, — A,B,C,E,İ

⁵ 1467a: Alup ol daḫı Ḳays nāmeyi rāhī C / Alup: aldı A / Rāhī: revān E // ' Āl-i şāhı: şāh-ı ' āli A / Şāhı: şāhān E

⁶ ḫayme bu dem: bu ḫaymeler A // 1469b: Bu Züheyr Ḳays oğlıdur didiler A / Züheyr: Zehir A,İ

1470 Diyār-ı Mekkedden ḥālā gelür bu

Daḥı hem şehrine rāhī olur bu¹

Bir ādem gönderir vardı Züheyre

Ḥüseyni hem ḥaber virdi Züheyre²

Ḥüseyne ol gelüp virdi selāmı

Temennā vü du‘ā kıldı temāmī³

Ḥüseyne hem didi kim yâ İmām sen

Ne yire ‘azm idersiñ bileyim ben⁴

Didi biz baḥr-ı ğavvās-ı belāyız

Ḥaḳāyıkda kim eşḥāş-ı ‘ulāyız⁵

1475 Bize tābi‘ olan āġāh olurlar

Fedā-yı cān iden hem-rāh olurlar⁶

Bu niyyet var mı sen anı kılasıñ

Virüp cānı bize yoldaş olasıñ⁷

¹ Diyār-ı: didiler E / Gelür: gelüpdür A // Hem: — A

² Gönderir: gönderüp A / Züheyre: Zehire A,C,E,İ

³ Ol: hem C // temennā vü: temennā-ı D

⁴ Hem didi kim yâ: didi ki hem yâ E

⁵ Biz: ben D / Belāyız: belāya C, belāyam D // Ḥaḳāyıkda: ḥaḳāyıkdan A / Kim: hem D,E / Eşḥāş-ı: eşḥāş-ı D, eşḥāş İ / ‘Ulāyuz: ‘ulāya C, ‘ulāyam D

⁶ Āġāh: hem-rāh C // İden hem-rāh: olan āġāh C

⁷ Var mı sen anı: sende var mı A // Bize: baña A / Yoldaş: hem-rāh E

Züheyr didi ki çoğdan intizārim

Murādım hāşıl itdi Kirdgārim¹

Beyt-i Züheyr²

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Şükru'İllāh kim müyesser oldı bu devlet baña

Cānımı cānāna kırbān eylemek ' izzet baña³

' Arz-ı izhār-ı vefāmiñ geldi eyyāmı bugün

Virmesün cellād-ı ' aşkı bir nefes mühlet baña⁴

Ḳāfiye-i Ebyātü'l-Meşnevî⁵

53B *mefā' ilün mefā' ilün fe' ülün*

1480 Bunı deyüp varır ḥaymesine hem

Çağırdı cümle etbā' ını ol dem⁶

Didi ben mübtelā-yı miḥnet oldım

Ġubār-ı ḥāk-i pāy-ı devlet oldım⁷

¹ Züheyr didi ki: didi ki Zehir A / Çoğdan: benim çoğdan C, çoğdur İ

² E, Ḳāfiye-i Beytü'l-Murabba' A, — B,C,D,İ

³ Şükru'İllāh: şükr-i li'llah A, şükr Allāh E / Baña: bize C // ' İzzet: minnet D,E

⁴ İzhār-ı: enhār-ı İ // Cellād-ı: hem cellād-ı A

⁵ D, Baḥr-i Meşnevî E, — A,B,C,E,İ

⁶ Varrır: vardı C,İ / Ḥaymesine hem: ḥaymesine ol dem A // Ol dem: hemen-dem A, hem C, o dem D / Cümle etbā' ını: etbā' ını bi'l-cümle C

⁷ Ben: hem C // Ḥāk-i: ḥāk-i A / Pāy-ı: pāya E

Belāya k̄ā'ıl olan bile gelsün
Şafāya mā'ıl olan fāriğ olsun¹

Varuben ʿavretine didi ey yār
Ben oldım bu belā dārında ber-dār²

Gelüp al mihriñi var Kūfeye sen
Didi senden ferāğat gelmezem ben³

1485 Hüseyne sen olursañ yār-i rāğıb
Benim bil hizmet-i Zehrāya t̄alib⁴

Ber-ā-ber geldiler arz-ı şükūka
Çün anlar girdiler bākī hūkūka⁵

Gelüp hem Kūfeden bir ādem ey cān
Şehīd oldı didi Müslim ile Hān⁶

Anı öldirdi ʿAbdu'llāh-ı ıdlāl
Yezīde başlarını itdi irsāl⁷

¹ K̄ā'ıl: nā'ıl C // Fāriğ: fāriğ E

² Didi : didi bil C // Dārında: dāmına A, dārına D / Bu belā dārında: mübtelāya bend ü C

³ Var Kūfeye sen: sen Kūfeye var A // Didi: hem ; Ben: ben ey yār A

⁴ Olursañ: olınca A / Yār-i: yār İ // Hizmet-i: hizmet-i A

⁵ Çün: hem D,E

⁶ 1487a: Gelüp bir kes Kūfeden ey cān C / Hem: — E

⁷ ʿAbdu'llāh-ı: ʿAbdu'llāh E,İ / İdlāl: azlāl C, azlāl D,E, o çalāl E // Başlarını itdi: başların eyledi C

İşidüp bu sözi şeh-zāde ol dem
Figān u zārīler kıldı hemen-dem¹

1490 Rivāyetdür ki Müslimiñ işitgil
On üç yaşında kızını var idi bil²

Ḥüseyn aña iderdi günde rağbet
Bu kez her günden artık kıldı ‘izzet³

Firāsetle bilüp kız eyledi āh
Didi Müslim şehīd olmuş ki nā-gāh⁴

Yetimler ḥürmetin itdiñ baña sen
Didi şeh-zāde kim ey kız saña ben⁵

Atañ Müslim gibiyim olma maḥzūn
İşidüp kız gözinden hem döker ḥūn⁶

54A 1495 Dirildi Müslimiñ evlādları hem
İrişdi göklere feryādları hem⁷

¹Bu sözi şeh-zāde: şāh-zāde bu sözi C / Şeh-zāde: şāh-zāde A,B // Zārīler kıldı: zārī kıldılar D,E / Hemen-dem: hemān-dem B,C,D

²Rivāyetdür ki: rivāyet var ki E / Ki: — ; Müslimiñ: Müslimiñ anda A

³İderdi: ider A // ‘İzzet: rağbet A, ḥürmet C

⁴1492a: Firāsetle kız bilür ‘izzeti eyledi āh A / Eyledi āh: āh itdi anda C / Bilüp: bilür E // Müslim: babam D / Olmuş ki nā-gāh: olmuşdur anda C / Olmuş ki: olmuşdı D

⁵Yetimler: yetimle C,D,E / Ḥürmetin: ḥürmetini A // Şeh-zāde: şāh-zāde C / Kim: — C,İ

⁶Kız gözinden: gözlerinden C / Gözinden hem döker: döker gözinden A

⁷1495: — C / Feryādları: zār u feryādları A

*Beyt-i İmām Hüseyn*¹*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

Böyle derde kimse dermān bulmayup giryān olur

Bu firāķiñ āteşinden her ciger biryān olur

Devr idüp her dem vücūdñ mülkini seyrān ider

Bir müsāfirdir ecel her hāneye mihmān olur²*Meşnevi*³*mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün*

Bu kez geldi refiķ-i pür-vefālar

Çasemler virüp itdiler recālar⁴

Didiler yā İmām gitme kerem kıl

Cefā kıлма 'ayāli muħterem kıl⁵

1500 İmām anı işidüp itdi efkār

Bu kez evlād-ı Müslim eyledi zār⁶

Hüseyne didiler kim gideriz biz

Alurız Müslimiñ ғанın biliñ siz

¹ E, Beytü'l-Murabba' D, — A,B,C,E,İ² Hāneye: hāneye A,cānlara D³ A, Kāfiye D, Baħr-i Meşnevi E, — B,C,İ⁴ Pür-vefālar: pür-vefālar ey cān A // Virüp: idüp C / İtdiler recālar: recālar itdiler hemān A⁵ 1499a ile 1499b C'de yer değiştirmiştir./ Kı1: kı1 bize A // Kı1: kı1 bize A⁶ İtdi: kıldı C

Murabba¹

mefā¹īlün mefā¹īlün mefā¹īlün mefā¹īlün

Cihāniñ lezzetin virmez rezāletle geçen eyyām

‘ Adūdan intikām almak deger dünyāyı ser-encām²

Esīr itme gönül kuşın hevā-yı ‘ aşkına yoğsa

Giriftārı olan bulmaz medāretle rehā-yı dām³

Meşnevi⁴

mefā¹īlün mefā¹īlün fe¹ūlün

İşitdi çün İmām anıñ bu sözün

Hemān aşhābına döndürdi yüzün⁵

1505 Didi *lā-ḥayra fi’l-‘ıyşī ḥayāti*

Ve ba¹de hā ’ülā’i fi-necāti⁶

Revān olup hemen-dem gitdi der-ḥāl

Varır bir menzile anıñ adı Māl⁷

¹ A, Kāfiye-i Beytü’l-Murabba¹ D, — B,C,E,İ

² 1502-1503: — E / Virmez: bilmez C // Ser-encām: uqbāyı C

³ ‘ Aşkına: ‘ aşka A, ‘ aşkıla D // Giriftārı olan bulmaz: giriftār olmayan bilmez C / Medāretle rehā-yı dām: medāriyla geçen eyyām D / Medāretle: medāriyla İ / Dām: dāmı C, dam İ

⁴ A, — B,C,D,E,İ

⁵ Çün imām anıñ: imām anıñ çün A, çün anıñ imām C / Bu sözün: sözünü A / Çün: hem D // Yüzün: yüzünü A

⁶ 1505: — E / “*Bunlardan sonra artık yaşamada hayır yok.*” / Ḥayra: ḥayr İ // Fī: fi’l C

⁷ Hemen-dem: hemān-dem C,D / Derḥāl: fi’l-ḥāl A,B

54B Varınca anda āgāh ol kelāma
 ‘Ömer İbn-i Sa‘īdden geldi nāme¹
 Dimiş kim Kūfe ehli bunda ey yār
 amusı itdi ikrārını inkār²
 Şehīd itdiler ol Müslim ‘Akīli
 Baña kıldı vaşiyet diñle naqlı³

1510 Girü dön sen bu yire gelme zinhār

Baña böyle vaşiyet kıldı izhār⁴

Oudı çünkim şeh-zāde hem anı

aber virdi amu halka ‘ayānı⁵

amā‘-ı devlet-i dünyā kılanlar

Firār itdi alur ol yār olanlar⁶

Göçüp andan Benī Mennāna geldi

urılmış ayme istifsārı kıldı⁷

¹ Āgāh ol: āgāh olur A, ol āgāh C

² Dimiş kim: dirildi C / Kim: ki A // amusı itdi ikrārını: amu ikrārını eyledi E

³ Ol: — C / ‘Akīli: ‘Ueyli A,D,E, ‘Akīli B, gibi zātı C // 1509b: Vaşiyet kıldı böyle sırr-ı baħrı C / Diñle naqlı: bil naqlı B, bil vekili D,E, kıldı ili İ

⁴ Girü dön: dön girü ; Sen: — ; Gelme: gelme ki A / Sen bu yire: bu yire sen B,E,İ // Böyle vaşiyet: vaşiyet böyle C

⁵ Çünkim: çünki A,D,E / Çünkim şeh-zāde: ol şeh-zāde çünki ; Hem: — C

⁶ Dünyā: dünyāyı taleb A // Ol yār olanlar: anda hāş yārenler A, anda yārenler C, şādık yārenler D

⁷ Göçüp: geçüp B,C,D / Mennāna: Menāta B// ayme: aymeler A, aymeler C / ıldı: gördi C

Didiler şāhib-i ḥayme bil ey şāh
Ki Ḥurriñ oğlı ‘Abdu’llāh ol āgāh¹

1515 Bir ādem gönderir şeh-zāde anda
İcābet kılmadı ol bed-gümānda²

İmām kendüsi vardı anda bi’z-zāt
Oturdu çadırına ol ‘ulā zāt³

Didi kim ol benimle sen de hem-rāh
Ol ‘Abdu’llāh didi bil ḥālī nā-gāh⁴

Yezīdiñ leşkeri çok bī-nihāyet
Seniñle ceng ider anlar be-ğāyet⁵

Seniñ az leşkeriñ mağlūb olurlar
Olar gālīb olup mergūb olurlar⁶

1520 Mücerred bil benimle olmaz āsān
Bir atım bir kılcım vardur ey cān⁷

¹ Ḥayme: ḥayme A / Bil: — C // Ki: — A / Oğlı: oğlıdur ; Ol āgāh: āh C

² İcābet: icāzet E / Bed-gümānda: bed-kem anda C

³ Oturdu: oturur E

⁴ Ol: o C / Bil: — A,İ / Ḥāl: ḥāl İ

⁵ Çok bī-nihāyet: çokdur nihāyet A // İder: iderler A,B / Anlar: anda B, bunlar C / Be-ğāyet: ğāyet A,B

⁶ Az leşkerin: leşkeriñ azdır A // Olar: olur A,D olup C, ederler E / Olup mergūb: gāhī mağlūb C

⁷ Bil: bil bir A, bir C,İ // Vardur: var durur A//1520b: Seniñ olam beni ‘afv eyle bu dem C / Kılcım: kılcım İ

Seniñ olsun beni ‘afv eyle bu dem
Didi ben at için kılıc için hem¹

55A Bu yire gelmemişim sen işitgil
Dönüp andan gelür haymesine bil²

Rivāyetdir ol ‘Abdu’llāh-ı bed-ḥū
İderdi Kerbelāyı soñra arzū³

Te’essüfler çekerdi kim n’olaydım
Hüseyn ile ber-ā-ber ben olaydım⁴

*Beyt-i ‘Abdu’llāh*⁵

mefā’ ilün mefā’ ilün mefā’ ilün mefā’ ilün

1525 Gör ol nā-dānı kim eşrāf-ı sādāt kıymetin bilmez

Gör ol ḥayvānı kim şehd-i şehādet lezzetin bilmez⁶

Refākat kılmayup tīg-ı belādan ihtirāz itdi

Zihī insān ki firdevsiñ şafā-yı ‘izzetin bilmez⁷

¹ 1521-1522: — C / At için: at ; Hem: hemen-dem A / Kılıc: kılınc İ

² Haymesine: haymesine A

³ Rivāyetdir: rivāyetdür ki ; Bed-ḥū: bu bed-ḥū E / Ol: — E, ol C

⁴ Çekerdi kim: çeker dir idi kim A / Kim: āh C / N’olaydım: n’olaydı A // Ben: ben de A / Olaydım: olaydı A, geleydim B

⁵ E, Murabba‘ A, Kāfiye-i Beytü’l-Murabba‘ D, — B,C,İ

⁶ 1525-1526: — C / Sādāt: sa‘ādet D // Şehd: — A

⁷ Tīg-ı: ya‘nī E // İnsān ki: ol ḥayvān insān ; Firdevsiñ: Firdevs E / Şafā-yı: şafā vü A, şafāsın D,E

*Meşnevi*¹*mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün*

Didi rāvī ki bir menzilde nā-gāh

Yaturken Zeynebiñ dizinde ol şāh²

Uyanup ağladı gözden döker yaş

Didi ol Ümm-i Gülşüm ey qarındaş³

Sebeb nedir uyanup ağladıñ sen

Didi kim düşde gördim ceddimi ben⁴

1530 Gelüp giryān baña didi ey oğlum

Yaқındır va' d-i vuşlat eyle ma' lüm⁵

İder hem Ümm-i Gülşüm de fiğānı

Didi oğlı ' Alī eyle beyānı⁶

Yezīdiñ leşkeriyle ceng olunca

Қıtāl olup ki meydān teng olunca⁷

Beyān it қанқı cānibde durur Hāқ

Didi oğlum bizimledür muḥāққāқ⁸¹ A, Baḥrū'l-Meşnevī D, Baḥr-i Meşnevī E, — B,C,İ² Menzilde: menzilde E // Ol şāh: nā-gāh B,C,D³ Gözden döker: döker gözinden A⁴ Kim: ki E / Düşde gördim: gördim ma' nāda A⁵ Va' d-i: vaқt-i A, va' de C, E⁶ Gülşüm de: Gülşüm A, Gülşüm ol C // Didi: didi ey A / Oğlı: oğlum C⁷ Қıtāl olup ki meydān: қан ақup meydānda C / Olup ki: olup o A⁸ İt: eyle A // Bizimledür: bizimle durur E / Oğlum bizimledür muḥāққāқ: bizimle degil mi durur Hāқ C

‘ Alî didi ki ğayrı ğam degildür
Belâlar şâ’ib olsa kem degildür¹

55B 1535 Nuzûl itdi o menzilden daĥı hem

Cem‘î-i leşkerini dirdi ol dem²

Nida kıldı ki ey kavm-i kabîle
Benimle gitmeñiz ol yire bile³

*Murabba‘*⁴

mefā‘îlün mefā‘îlün mefā‘îlün mefā‘îlün
Zîrâ mir’ât-i devrânda görindi şüret-i ‘aksi
Vefâ aĥlâkın isterken gelüpdür sîret-i ‘aksi⁵

Diger-gün idüp aĥvâl-i perişân itdi aĥbâbı
Kılıpdur sâki-i devrân bu bezm-i ‘işreti ‘aksi⁶

*Meşnevi*⁷

mefā‘îlün mefā‘îlün fe‘ülün
Biliñ taĥkîk şehid olmış o Müslim
Olupdur Kûfe ‘Abdu’llâha teslîm⁸

¹ Şâ’ib olsa: şâhib ola E

² Menzilden: menzilde C // Dirdi: başına dirdi A, düzdi C,E / Ol dem: hem E

³ Kim: ki C,D // Gitmeñiz: gitmeniz E,İ

⁴ A, Kâfiye-i Beytü’l-Murabba‘ D, — B,C,E,İ

⁵ 1537-1538: — E /Zîrâ mir’ât-i devrânda: açıldı mir’ât-i devrân C /Vefâ: vefâlar A / Şîret-i: şüret-i C / Gelüpdür: göründi D

⁶ 1538: — C / İdüp: itdi D

⁷ A, Ebyâtü’l-Meşnevi D, — B,C,E,İ

⁸ Olmuş: oldı A,B // ‘Abdu’llâha: ehl-i ‘Abdu’llâha A / Teslîm: teslim B

1540 Bizimçün leşkeri dirmiş katı çok

Şehîd olmağdan özge çâresi yok¹

Baña lâzımdurur görmek şehâdet

Benimle gitmeñ ey ehl-i şecâ' at²

Benim mağzâ vucūdım hayriken hem

Size nisbetle şer olmaya bu dem³

Çamusı ağlaşup anda işitgil

Didiler biz şehâdet isteriz bil⁴

Bizi dūr itme bezm-i rağbetiñden

Irağ itme bu rezm-i miñnetiñden⁵

*Beyt-i Aşhâb*⁶

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1545 Biz belâ mestinde ikrâh itmeyen Vâmıqlarız

Biz cefâya râzı yâre cân viren 'âşıqlarız⁷

¹ Bizimçün: bizim için C / Dirmiş: virmiş E // Özge: gayrı C

² Lâzımdurur görmek: lâzımdur ki görem A, lâzımdur görmek İ // Şecâ' at: secâ' at A

³ 1542: — E / Mağzâ: mağsâ ; Hem: bil A // Bu dem: işitgil A, ben C / Nisbetle: nisbet ile ; Olmaya: olmayam C

⁴ 1543-1576: — B / 1543: — A / İşitgil: işit kim D // Bil: kim D

⁵ 1544a: Didi çamusı redditme bizi rağbetiñden A / Rağbetiñden: ra' betiñden D // İtme: itme bizi A, itme sen C / Rezm-i: — C, zerm-i D,E

⁶ E, Çâfiye-i Bahrû'l-Murabba' D, — A,B,C,İ

⁷ Mestinde: minnetinde A, mesnetinde C,E / Vâmıqlarız: 'âşıqlaruz C // Râzı: râzıyuz hem ; Viren: — C / Yâre: bâde E

Girmişüz meydān-ı ʿaşka her ʿazā gelsün bize
Biz ʿadūnıñ keşretinden ʿorkmayan şādıklarız¹

*Ḳāfiye-i Ebyātü'l-Meşnevi*²

mefāʿilün mefāʿilün feʿülün
Velākīn ol zemān müʿmin münāfık
Biri birinden ayrılmışdı sâbık³

Olar ʿağıldı kim dünyāya māʿil
Olar çün olmadı ʿuqbāya nāʿil⁴

56A Bular ʿurmuşdı gözlerdi şehādet
Virüp cānı dilerlerdi saʿādet⁵

1550 Bular ayrılmadı çün gitdi bile

Sükūn evlādı dirler bir ʿabīle⁶

Varıdı çünki vardı ol yire şāh

Bir ādem Kūfeden geldi penāh-gāh⁷

¹ Meydān-ı: meydāna İ

² D, Baḥr-i Meşnevi E, — A,B,C,İ

³ Müʿmin: müʿmin ile A/Biribirinden: birbirinden A,C,D/Ayrılmışdı: imtiyāz olmuşdı C,temiz olmuşdı D

⁴ 1548: — E / ʿağıldı: ʿağıldılar A / Kim: hem C // Olar çün: ölüp çün D,İ

⁵ Bular durmuşdı: bunlar A/ Gözlerdi: dāʿim gözler idi A, gözler ol daḥı E /Durmuşdı: — E, ʿurmuşdı C // Dilerlerdi: dirler idi A, dir idi E

⁶ Bular ayrılmadı: ayrılmadı birisi ; Gitdi: gitdiler A // Sükūn: sükūt ; Evlādı dirler: evlād idiler A / Dirler: vardı C, dirlerdi E

⁷ Varıdı çünki: vardı çünki A, çünki vardı C, vardı çünkim E / Şāh: şāh ile māh A, Ḥüseynī şāh C, āli şāh E // Kūfeden geldi: geldi Kūfeden C

Hüseyne didi ey server hāzer kı̄l
Girü dön Mekke şehrine güzār kı̄l¹

Seniñ kāsında ‘Abdu’llāh bil ey yār
Çeriler cem‘ idüpdür ol sitem-kār²

İmām hīç olmadı anda vehim-nāk
Yola ‘azm eyledi ol dem dili pāk³

1555 Bu cānibden ol‘Abdu’llāh hemen-dem

Hāber aldı Hüseyniñ geldigin hem⁴

Riyāhī oğlına döndi hemān ol
Didi yā Hur alup biñ er revān ol⁵

Getür bu dem Hüseyni var ‘ayānī
Şaқın gayrı yire gönderme anı⁶

Aluben biñ eri Hur oldı rāhī
Varır bir dār-ı menzilde nigāhī⁷

¹ Şehrine: şehriden C / Güzār: güzer A

² Bil: — C // İdüpdür: idüp C

³ Hīç olmadı anda: olmadı anda hem C / Hīç: hīç E / Anda: andan A,E // Ol dem: ol A, ol hem C, hem ol İ

⁴ Bu: ol A/ Ol: o A,C / Hemen-dem: hemān-dem C,D

⁵ Riyāhī: Riyāh A,D // 1556b: Didi Hurre biñ çeri al sen revān ol A

⁶ Getür: götür ; Hüseyni: Hüseyne A // Gayrı: başka A

⁷ Eri: — ; Rāhī: revānī C // 1558b: Gider bizār Maha’llāha? ol revānī C / Varır bir dār-ı: yitişir bīdād A, yiter belād-ı E, yiter beydār-ı İ

İmām ol menzile çün geldi gice
Yanardı meş‘ aleler nice nice¹

1560 Görüp ol leşkeri şeh-zāde der-ḥāl
Didi kimdür bu leşker bu ne aḥvāl²

Didiler kim bu Ḥuriñ leşkeri bil
Gelüpdür qaşdıñıza bu çeri bil³

Çü gösterdi şeb-i zulmet şabāḥı
Ḥüseyne geldi Ḥur ibn-i Riyāḥı⁴

Gelüp ‘ arz-ı du‘ ā kıldı İmāma
Şürü‘ itdi bu resm ile kelāma⁵

Beyt-i Ḥür ⁶

56B *fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün*
Merḥabā ey ḥayr-ı naqd-i raḥmeten li’l-‘ālemīn
Ey mübeşşir-i bihişt-i *fedḥulū hā ḥālidin*⁷

¹ Menzile: menzile E / Çün geldi gice: geldi hem ol şeb C // Nice nice: niceler hep C

² Ol leşkeri şeh-zāde: şāh-zāde leşkerini C / Ol: o A / Şeh-zāde: şāh-zāde C // Bu ne aḥvāl: didi der-ḥāl C, bu ne ḥāl E, hem bu ne ḥāl İ

³ Kim: ki C / Leşkeri bil: leşkeridür D // Qaşdıñıza: qaşdıñıza A, qaşdıña C / Bu çeri: çeriye sen C, bu çeridür D

⁴ Çü: çün A / Şeb-i: biti C // Ḥur ibn-i: ḥüznini İ

⁵ Kıldı: itdi hem A

⁶ E, Qāfiye-i Beytü’l-Murabba‘ D, — A,B,C,İ

⁷ Naqd-i: ḥayr-ı A / “Öyleyse ona ebedî olarak girin.” (bk. Zümer, 73)

1565 Ey vişālîñ bezm-gāhı māye-i şer‘-i Resûl

Ey kemālîñ hāngāhı sālîkân-ı şālihîñ¹

*Meşnevi*²

mefā‘îlün mefā‘îlün fe‘ülün

İmām aña didi ey Hurr beyân kıl

Baña ne iş için geldiñ āyân kıl³

Şavaş için mi geldiñ bileyim ben

Ve yâ yardıma mı geldiñ baña sen⁴

Didi Hur yâ imām sen bu işi bil

Beni gönderdi ‘Abdu’llāh işitgil

Götürürem seni Kūfeye bu dem

Seni gayrı yire göndürmeyem ben⁵

1570 İmām çün gördi andan bu edāyı

Ġazab kıldı oқıdı bu du‘āyı⁶

¹ Hāngāhı: hāne gāhı C

² A, Kāfiye-i Beytü’l-Meşnevî D, Baḥr-i Meşnevî E, — B,C,İ

³ Didi aña: aña didi C / Kııl: it A // Kııl: it A

⁴ Geldiñ baña: baña geldiñ A

⁵ 1569a: Götürem seni Kūfeye bu dem ben C / Götürürem: götürem E,İ/ Seni: tā seni A,İ/Bu dem: ben A // Göndürmeyem ben: göndürmemek için hem A / Ben: hem D

⁶ Çün gördi: gördi çün İ / Andan: anda C, bundan D, gördi İ

*lā-ḥavle ve lā-ḳuvvete illā bi'llāhi'l-‘aliyyü'l-‘azîm*¹

Didi ey Ḥur namāz vaḳti durur git

Namāzı var cemā‘ atle edā it

Ḳılup biz de namāzı fikr idelim

Ne yire gitmeli ise gidelim²

Didi Ḥur sen Emîrū'l-Mü'minînsiñ

İmām ol kim İmāmü'l-müttaḳînsiñ³

İmām taḥsîn idüp ḳıldı imāmet

Namāzdan şoñra ol kân-ı kerāmet⁴

1575 Çağırđı Kûfe ḥalḳını hemāne

Gelüp Ḥuriñ çerisi ol mekāna⁵

İmām didi kim anda oluñ āgāh

İşidiñ sözimi siz bunda nā-gāh⁶

57A Ben ol dem itmedim bey‘ at Yezide

Revā mı kim idem raġbet Yezide⁷

¹ — E,İ / “Allah’tan başka güç ve kudret sahibi yoktur.”

² Namāzı: daḥı E / Fikr: tefekkür A // Gitmeli ise: gitmeliyse oraya A

³ Ḥur sen: ol Ḥurr C / Mü'minînsiñ: mü'minînsin C, mü'minînsen İ // İmām ol: imāmsın A/ Müttaḳînsiñ: müttaḳînsin C, müttaḳînsen

⁴ İmāmet: iḳāmet E

⁵ Ḥalḳını: ḥalḳını A, ehlini C / Hemāna: hemān ol // 1575b: Gelüp cümle oldu ḥāzır-mekān ol A

⁶ Didi kim anda: anda didi kim C,İ / Oluñ: siz oluñ A // Sözimi siz: hem sözimi C, sözimi E

⁷ İtmedim bey‘ at: bey‘ at itmedim C // Revā mı kim: revā mıdır ki A/ Kim: — C

Varup Mekkeye hicret eyledim ben

Murād-ı genc-i vaḥdet eyledim ben

Benimçün itdiñiz siz ʿ ahd u peymān

Baña gönderdiñiz çok nāme ol ān¹

1580 İmām-ı muḳtedāmız yoḳ deyü siz

Bizi isterdiñiz geldik size biz²

Eger ṭurursañız iḳrārıñızda

Bize tābiʿ oliñ hep variñızda³

Eger kim oldıñuz ol söze pişmān

Yolıma gelmeñ olmañ bārī düşmān⁴

Yine ben geldigim gibi gideyim

Diyār-ı Mekkeye ricʿ at ideyim⁵

Bu yire ceng içün ben gelmemişem

Sebebsiz hem ʿ azīmet ḳılmamışam⁶

¹ Siz: — ; Ahd u: ahdile D // Çok: çün C, İ / Ol ān: el-ān A, revān E

² 1580: — C / İmām-ı: imām E / Muḳtedāmız: muḳtedāsıñ ey şāh A // İsterdiñiz: istediniz E

³ Ṭurursañız: durursanız B,D,E / İḳrārıñızda: iḳrārıñıza A,C // Variñızda: variñıza A,C

⁴ Eger kim: egerçi; Ol söze: ise ʿ ahdıñize A / Pişmān: peşimān A,C,E, peşimān İ // 1578b: N' içün yolıma gelüp oldıñız düşmān A / Gelmeñ: — E / Bārī: baña C, hiç bārī E

⁵ Gibi: yola B,C

⁶ Ceng: ne ; Gelmemişem: gelmişem bil C // Ḳılmamışam: ḳılmışam bil C / Sebebsiz hem: sebep size D

1585 Didi Hür yâ imâm bu nâmeyi ben

Dağı işitmemişem hâmeyi ben¹

Didi işitmediñse sen ‘ayânî

Bu leşkerler çamusı bilir anı²

Çıkardı nâmeyi itdi kırâ’at

Hacîl oldı o leşkerler temamat³

Ķâfiye-i Beytü’l-Murabba’⁴

fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün

‘Arz idince ĝâfile ‘ işyanın olur şerm-sâr

Bilse sözi kaşrı mihr-i ‘ aşık_ider mi qarâr⁵

Fitne-i tefriķ ider ‘ uşşâkı lâkin rû-be-rû

İmtihân-ı ‘ aşk olur mı hep raķîb-i nâ-bekâr⁶

Ebyâtü’l-Meşnevi⁷

mefâ‘ ilün mefâ‘ ilün fe‘ ulün

1590 Gelür hem Kûfeden altı kişi bil

Virirler Hurre nâme bu işi bil⁸

¹ Didi Hür yâ imâm: didi kim Hür ve hem D // İşitmemişem: işitmemişdim B,İ / Hâmeyi: bu hâmeyi A, hâmeyi E

² Çamusı bilir: çamu bilürler E

³ Nâmeyi itdi: nâmeler kıldı D // Hacîl: hacîl A

⁴ D, — A,B,C,E,İ

⁵ 1588-1589: — C,E

⁶ İder: idüp D // Hep: her D

⁷ D, — A,B,C,E,İ

⁸ Gelür hem: gelürler D,E / Hem Kûfeden: Kûfeden hem ; Bil: bile A // Hurre nâme: nâme Hurre D

Şu resme yazmış ey Hür kıanda kim sen
Hüseyme irişesiñ anda kim señ¹

57B Anı ğayrı yire gönderme bu dem
Getür anı ber-â-ber Kûfeye hem

Alup Hür nâmeysi viridi İmâma
Didi kim vâkıf ol imdi peyâma²

Seniñ kıasdıñdadur ‘Abdu’llâh ey cân
Ne miqdâr ihtimâmı vardur el-ân³

1595 Bu dem hayretde kıaldım diñlegil sen
Saña kıaşd itmesem şimdi eger ben⁴

Ki kıorķum var ol ‘Abdu’llâhdan ey yâr
Eger kıaşd eylesem ben ey gül-‘izâr⁵

Hudâdan kıorķaram sözim işitgil
Velî ğâlibdür Allâh kıorķusı bil

¹ Kıanda kim sen: kıanda isen A, kıandasın sen C // 1591b: İrişesiñ anda kim Hüseyme sen E / Anda kim sen: her nerde iseñ A, hem anda sen C

² Peyâma: kelâma B / Vâkıf ol imdi: hem vâkıf ol bu C, vâkıf imdi ol D

³ Kıaşdıñdadur: kıaşdıñda C,D,E / ‘Abdu’llâh: ‘Abdu’llâh ki D,E // 1594b: Bu tedbiri ve ihtimâmı el-ân C

⁴ Diñlegil sen: yâ imâm ben C // İtmesem: itmişem C,İ / Eger: ger B

⁵ Ki: ne ; Var: var durur C / Ol: — A,C / Ki kıorķum var: ki kıorķarum E // Ben: — İ / Ey: ol E /Gül‘izâr: nigükâr A,B ne ki var C,E, nelü kâr İ

Şulardan ben degülem ḥāṣā li'llāh
Saña dünyā içün qaşd idem ey şāh¹

Murabba²

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Seni āzürde kılmak bir mişāl-i şirk-i 'işyandır
Seniñ qaşdıñda her tebdīr ziyāde küfr-i tuğyandır³

1600 'Azābı görsün ol dil kim ola mihrinden istib'ād
Murāda yetmesün ol kim saña qahr ile düşmāndır⁴

Meşnevi⁵

mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün
Gelürken çok tefekkür eylemişim
Bu aḥvālī tağayyür eylemişim⁶

Didim bu iş katı emr-i kabīhdür
Bu ehl-i beyte bir zūlm-i şarihdür⁷

¹ Ben: — A,C/ Degülem: degülem kim A / Ḥāṣā li'llāh: ḥāṣā li'llāh A, elḥamduli'llāh C, ḥāṣā li'llāh D // Qaşd idem: idem qaşd A, idem B / Dünyā içün qaşd idem: qaşd idem dünyā içün İ

² A, — B,C,D,E,İ

³ 1599-1600: — E / Āzürde: arada D / Şirk-i: şirk İ

⁴ Görsün: görseñ ; Ol: ey A // Kim: — İ

⁵ A, Ebyātü'l-Meşnevi D, — B,C,E,İ

⁶ Eylemişem: eyledim yā imām A // Tağayyür: çok tağayyür ; Eylemişem: eyledim yā imām A

⁷ Didim bu iş: didi kim bu D / Kabīhdür: kabīhdür C,E // Bir: büyük A, hem E

N'îçün bu emre me'mûr olmışım ben

Rızâ-yı Hâlıkâ dūr olmışım¹

Bu resme eyledim fikri temâmet

Degildür bu didim hayra 'alâmet²

58A 1605 Ümîdüm var ki soñra inşâ'allâh

Saña yâr-i muvâfık olam ey şâh

Velâkîn bir niyâzım var qabûl it

Bu gice toğrı Mekke yolına git³

Haberdâr olmayalım andan ey yâr

Seni hem görmeye bu qavm-i eşrâr⁴

Şabâhım leşkeri ben de aluram

Seni tâ bulmağa râhî oluram⁵

Azaram Kûfeniñ yolına ey cân

Qıluram bunu 'Abdu'llûha tibyân⁶

1610 Direm ki görmedim soñra Hüseyni

Aradım bulmadım aşlâ Hüseyni⁷

¹ Hâlıkâ: Bâriden A

² Didim: tütüğüm A

³ 1606-1608: — C / Toğrı: doğrı B,E,İ /Git: sen git E

⁴ Olmayalım: olmayam ben D // Seni hem: hem seni A

⁵ Seni tâ: tâ seni A / Tâ: — ; Râhi: hem râhi B

⁶ Azaram: araram C, azidem D, adadım E

⁷ Soñra: soñra ben A, ben ol C // Aşlâ: aşlâ hiç A / Bulmadım aşlâ: aşlâ bulmadım C

Hem olmam bu huşuşda Hakkā ‘āşī
O zālîmden bulıram hem hālāşı¹

Dönüp hem sen dağı soñra gelürsîñ
Ne yire varır iseñ sen bilürsîñ²

İmām esrârı izhâr itmek için
Çabûl ider niyâzın tutmağ için³

Gice yarusı çün irişdi ol dem
Uyardı ol İmām etbâ‘ını hem⁴

1615 Olurlar Mekke yolına revân bil

Giderler ol gice çünkim nihân bil⁵

Bu resme zulmet idi ol zemân hem
Görinmezdi zemîn ü âsmân hem⁶

Ne yıldızdan eşer oldı hüveydâ
Ne nişân-ı şabâh olmışdı peydâ⁷

¹ Huşuşda: huşuşda A // Bulıram hem: hem bulıram A / Hem: ben C

² 1612: — C / Sen dağı: dağı sen D,E // Varır iseñ: varırsañ A,E

³ Niyâzın: niyâzı C,D / Tutmağ: dutmağ B,İ gitmek D

⁴ 1614: — C / Çün: — A / Çün irişdi: irişdi çün B // Etbâ‘ını hem: etbâ‘ısın B

⁵ Olurlar: olur çün A,B / Revân bil: revân ol B,revâne C // Bil: ol B / Çünkim: çünki C / Nihân bil: revâne C, hemân bil D

⁶ Ol zemân hem: gice ol zemân A, hem ol zemân C, ol cihân bil D, ol cihân hem E / İdi: oldı C // 1613: Görünmez oldı zemin hem âsmân C / Hem: bil D

⁷ 1617-1618: — E / Yıldızdan: yıldızlar ; Oldı: buldu C ; hüveydâ: hevâda A

O zulmetde bu mazlūmlar hemāne
Tevekkül olup oldılar revāne¹

Şabāhın gel nazar kıl bu kazāya
Varırlar çünki deşt-i Kerbelāya²

58B 1620 Varınca Kerbelāya anlar artık

Bir adım gitmedi hayvānlar artık³

Ne miqdār cehd idüp kāmçı ururlar
Biri deprenmez anıñ çün görirler⁴

*Murabba*⁵

fā' ilātun fā' ilātun fā' ilātun fā' ilün

Sākī-i şehd-i şehādet anda devrān eyledi

Ol sebebden Kerbelāda vaqf-ı hayvān eyledi⁶

Bulmadı ruḥşat Cenāb-ı Kibriyādan gitmege

Anda izhār-ı iḳāmet meylin iḥsān eyledi⁷

*Meşnevi*⁸

¹ Zulmetde: zulmetden A // Olup: idüp B

² Çünki: çünkim A / Deşt-i: menzil-i C

³ Anlar: bunlar A

⁴ Deprenmez: deprenmez A,D

⁵ A, Beytü'l-Murabba⁶ D, — B,C,E,İ

⁶ 1622-1623: — E / Sākī-i: sākī İ

⁷ Ruḥşat: ruḥşat A // İḳāmet: imāmet C,İ / Meylin: mehlin A / İḥsān: izhār B

⁸ A, Kāfiye-i Ebyātü'l-Meşnevi D, — B,C,E,İ

mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

Görüp bu hikmeti şeh-zāde anda

Kim at gitmez tırır hem ol mekānda¹

1625 Didi kim ey menāzilden haberdār

Olanlar bu merāhilden haberdār²

Bilür misiz bu yir ne pür-belādur

Didiler kim bu deşt-i Kerbelādur³

Didi eyyām-ı harbi hem belāyı

Ve *hāza'l-arḍu kerbu* hem *belāyı*⁴

Beyt-i İmām Hüseyin⁵

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Bu maḳām-ı Kerbelādur bunda ḳaynar ḳanımız

Bu zevāl-i 'ömrimizdür bundadır meskânımız⁶

Bundadır rezm-i siyāset bezm-i şaḥbā-yı ecel

Bundadır şehd-i şehādet şāki-i devrânımız

¹ Tırır: durur B,C,D,E,İ

² 1625: — C,E // Haberdār: fehimdār A

³ Ne pür-belādur: pür ne belādur C / Pür: bir D,E

⁴ Harbi: harbin B,C,İ, harb D / Hem: ve A, ve hem C / Belāyı: belā A,B // Kerbu: kerbin B,C,İ / Hem: — A, ve hem B/ Belāyı: belā A,B / Kerbu hem: hem kerbi E / “*Burası dert ve bela toprağıdır.*”

⁵ E, Murabba' A, Beytü'l-Murabba' D, — B,C,İ

⁶ Zevāl-i: zülāl-i E

*Baħr-i Remel*¹*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

1630 Bu sözi oğlı 'Alī çün işidüp zār eyledi

Didi ey baba bu söziñ gönlim āzār eyledi²

Didi kim atam 'Aliyyü'l-Murtezā ile bile

Bu yire geldik onup hem keşf-i esrār eyledi³

59A

Ol arındaşım asan azretleriniñ dizine

Yatdı uyudan uyanup böyle efkār eyledi⁴

Didi gördim vāı' amda kanile olmuş bu yir

İçine düşmiş üseynim böyle ikrār eyledi⁵

ar olur feryād ider bir kimse yitmez dādına

Bu kerāmet sırrını ol demde izhār eyledi⁶

1635 Hem baa döndi yüzini didi ey oğlım saa

Bu belā gelse ne dirsiniñ deyü ihbār eyledi

Ben didim ki ey Emirü'l-Mü'minin şabr iderem

Bu belādan tā beni ol dem aber-dār eyledi⁷¹ A, āfiye D, Baħr-i Tavīl E, — B,C,İ² 1630: — C / Çün: hem A // Didi ey baba: ey baba didi D,E / Gönlim: gönlimi A,B³ Didi kim: imām didi A, didi C / Murtezā: Murtezā vālā C // Bu yire geldik onup: gelüp onup bu maalle C / Geldik: geldik de E⁴ Uyanup: uyandı D / Böyle: āh-ı B,C,D,İ, āh E⁵ olmuş: dolmuş B, dolmuş durur E / Bu yir: — E, yazı C // üseynim: üseyniñ deyü A⁶ 1634: — C / Bir: — A, bil D,E / Olur: olup A,E / Yitmez: gelmez D // Sırrını: sırrın İ⁷ Şabr: ayr D // Tā beni ol dem: tā beni ol dem içinde A, ol beni tā ki D,E, tā beni ol demde İ

Çünkü ol yirde buyurdu haymesini kırdılar
Kerbelâda oturup tekrâr-ı ezkâr eyledi¹

Çün Hüseyiniñ gittigini Hurre virdiler haber
Leşkerine kaçayıp hem bindi esfâr eyledi²

Yalınız gitti Hüseyini tâ bulup ola refîk
Tutdı Mekke yolını hem ‘azm-i dildâr eyledi³

1640 Gâfil oldu döndü atı Kerbelâya geldi ol
Gördü ol yirde Hüseyini hüznü tekrâr eyledi⁴

Bildi kim anıñ umûrı sırr-ı hikmetdür kamu
Tâ şehâdet bulmağa bu yirde inzâr eyledi⁵

Râvî eydür Kerbelâya çün kadem başdı İmâm
Kerbelâ andan utandı hem şerim-dâr eyledi⁶

Beytü’l-Murabba’⁷

mefâ’îlün mefâ’îlün mefâ’îlün mefâ’îlün

Utanmasun mı ol yir kim Hüseyiniñ döküle kanı

Şavaş-ı havf-ı a’ dâdan şararmasun mı elvâni⁸

¹ 1637-1644: — A / Haymesini: haymesin İ

² Virdiler haber: haber virdiler C // Esfâr: isfâr D

³ Tutdı: dutdı B,D,E, döndü İ

⁴ Ol: hem C

⁵ Kim: — C / Anın: — E / Umûrı sırr-ı hikmetdür: umûr-ı hikmeti durur D // İnzâr: enzâr C,İ

⁶ Çün kadem başdı: çünkü başdı ol D // Andan utandı: anda ol dem C

⁷ D, Beyt E, — A,B,C,İ

⁸ 1643-1644: — C, 1644: — E / Kim: — E

Olup püşt-i felek dü-tâ bu hâle şerm-sârlıktan
Zemîn-i Kerbelâ kıldı bu rezme ğayrı efgâni¹

*Kâfiye*²

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1645 Bir ğubâr peydâh olup ğondı İmâm geysûsına
Zülfini kıldı mu'aţţar mûyı muhtâr eyledi³

Ümm-i Gülşüm didi bu yirden ğatı hafv eyledim
Ol İmâm itdi tesellî gönlin envâr eyledi⁴

Şehrbânüya didi kim itme feryâdı baña
Bu vaşiyetle bu sırrı pend-i her-bâr eyledi⁵

*Murabba'*⁶

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

Beni âğuşte-i ğâkile ğün gördikde dâd itme
Şadâ-yı nevğa nâlınden dil-i aĝdâyı şâd itme⁷

¹ Püşt-i: yüşn-i İ / Dü-tâ: rü-tâb D, dü-tây İ // Rezme: resme B

² D, — A,B,C,E,E

³ İmâm: ol imâm A

⁴ Yirden: yirde C

⁵ Feryâdı: sen feryâd D

⁶ A, Beytü'l-Müseddes D, — B,C,E,İ

⁷ 1648-1650: — C / Ğâk: ğâk ; Gördikde: dökdikde A / Ğuşte: âşufte B, âteşimle E // Nâlınden: zâr ile B

Hemân-dem zâr-ı efgânı kılup âh-ı firâkile
 Hızâ-yı vech-i a' dâya dil-i giryânı yâd itme¹

1650 ' Adûya karşı nâlende olup rûy-ı hırâş ile
 Girîbân çâk idüp hûn-ı revâne ber-güşâd itme²

Hâzret-i İmâm Hüseyinîñ Ehl-i Beytine Olan Vaşiyyeti Beyân³

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

Bu kelâmı işidenler zâr u efgân itdiler
 Bu vaşiyet ehl-i beytiñ qalbini nâr eyledi⁴

Ol yañadan Qays-ı A' râbî getürdi nâmeyi
 Vardı Kûfe şehrine çün gör ne bâzâr eyledi⁵

Kûfeye girmezden evvel gördi ' Abdu'llâhı ol
 Nâmesini pâreler hem havf-ı eşrâr eyledi⁶

59B Didi ' Abdu'llâh n' için sen nâmeyi çâk eylediñ
 Sırr-ı yâr düşmâna gizlü deyü inkâr eyledi⁷

1655 Didi ' Abdu'llâh benim hışmımdan isterseñ necât
 Bu iki işden birin it deyü ihzâr eyledi⁸

¹ 1649: Sadece D'de vardır.

² Hırâş: hırâş A // Girîbân: girîbân-ı A

³ A, Ehl-i Beyte Vaşiyetini Beyân D, — B,C,E,İ

⁴ İtdiler: itdiler kamu A, eyledi C,E // Nâr: mişl-i nâr A, envâr İ

⁵ Nâmeyi: ol nâmeyi A // Çün gör: gör ki D

⁶ ' Abdu'llâhı ol: ' Abdu'llâh anı A, ' Abdu'llâhı hem C // Nâmesini: ol nâmesini A

⁷ Sen nâmeyi: ol nâmeyi sen A, ol nâmeyi B, nâmeyi E, ol nâmeyi İ // Sırr-ı yâr: sırrımı yârı E

⁸ Benim: — ; İsterseñ: istersin İ // İhzâr: aḥbâr B, aḥzâr C, iḥşâr E

Yā beyān it sen baña bu nāmeniñ mefhūmını
Kimedür nāme Hüseyni bunda kim yār eyledi¹

Yā Yezīdi medḥ idüp hem ol Hüseyni eyle zemm
İş bu resme sözler ile Qaysı nā-çār eyledi²

Qays-ı ‘ Arābī didi kim nāmeyi itmem beyān
İderem medḥin Yezīdiñ deyü beşşār eyledi³

Çünkü ‘ Abdu’llāh işitdi ḥāş u ‘ āmı cem ‘ idüp
Mescide girdi qamusı anda ḥuzzār eyledi⁴

1660 Qays-ı ‘ Arābī hemen-dem çıktı minber üstine
Bir belīg ḥuṭbe oқudı ḥalkı bīzār eyledi⁵

Hem didi ey ehl-i Kūfe ben İmāmdan gelmişem
Kerbelāya geldigin hem anda āşkār eyledi⁶

Nāmeniñ mefhūmınıñ hem cümlesin itdi beyān
Medḥ idüp ol dem Hüseyni ‘ ālī āşār eyledi⁷

¹ 1656a: Yā beyān it nāmeniñ mefhūmını bu dem baña D / Bu: — E // Yār: aray E

² Yā: — C,İ / Yezīdi: Yezīde İ/Ol: — A, D / Yezīdi medḥ idüp: Yezīdüñ medḥin eyle E / Hem ol: anda hem C / Hüseyni eyle: Hüseyni eyle bunda A / İdüp: eyle ; Eyle zemm: zemm idüp D

³ Nāmeyi: hiç nāmeyi A

⁴ Ḥāş : ḥāş A / ‘ Āmı: ‘ ām ; Cem‘ : tama‘ E // Anda: anda gör A / Ḥuzzār: ḥuṭṭār C, iḥzār D, iḥtār E

⁵ Hemen-dem: hemān-dem C,D / Minber: menber B,C,E,İ // Belīg: belīg B, belāg İ / Ḥuṭbe: ḥuṭbe ; Ḥalkı: ḥalkı A / Bīzār: bīdār B,D,E

⁶ Ey: yā A // Āşkār: izhār C / Hem: — E

⁷ Hem cümlesin: cümlesin A,E hep cümle C, cümlesine D / İtdi: eyledi C

Kūfe halkı işidüp bu sözleri ağlaşdılar
Şöyle medh itdi ki halkıñ yaşın enhār eyledi¹

Zemm ider mel'ün Yezīdi anda 'Abdu'llāhi hem
Çünkü 'Abdu'llāh işitdi hışmı ikşār eyledi²

1665 İnmeden minberden anı kıldı ol zālīm şehīd
Bād-ı şarşar dökdi 'ömri gülşenin hār eyledi³

*Murabba'*⁴

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

Yiter zulm itdiñ ey zālīm yiter gayrı 'adālet kııl
Fesādı ibtidā itdiñ nedāmetle nihāyet kııl⁵

Yiter cevır itdiñ evlād-ı Resūle tīg-ı remzile
'Azāb-ı maḥşeri yād eyle bir dem istimālet kııl

*Ḳāfiye-i Beyt*⁶

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

60A Bildi 'Abdu'llāh Hüseyniñ Kerbelāya geldigin
Nāme yazdı hem aña izhār-ı ğaddār eyledi⁷

¹ Halkı: halkı A, ehli C,E / İşidüp bu sözleri ağlaşdılar: işidenler zār u efgān itdiler C // Halkıñ: — B, Hüseyni C/ Ki: — ; Yaşın: yaşı C

² İder: idüp C / 'Abdu'llāhi: 'Abdu'llāha D

³ Minberden anı: anı minberden ; Kıldı ol zālīm: ol zālīm itdi C

⁴ A, Beyt D, — B,C,E,İ

⁵ İtdiñ: kıldıñ C

⁶ D, — A,B,C,E,İ

⁷ Geldigin: çün geldiğın A // Nāme: nāmeyi; Hem: ve hem D / Aña: aña kim A / İzhār-ı: izhār B / İzhār-ı ğaddār: ğaddārı izhār C

Şöyle yazdı kim Yezīde bey' at eyle yā İmām
Tā benim hükümim dağı bu şartıla kār eyledi¹

1670 Ger kabül olmazsa cengiñ kaydını gör hâzır ol
Çün Yezīd böyle buyurdu emr-i şehvār eyledi²

Çün Hüseyne vardı ilçi oğıdı ol nāmeyi
Çehre-i pāki ğazabdan rüy-ı gülzār eyledi

Nāmeyi elden bırağdı didi ilçi yā İmām
Ne cevāb itdiñ bu sözi ' arz-ı ızmār eyledi³

Murabba'⁴

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

Zihī bed-bağt-ı ādem ki Ğudānuñ oldu merdūdı

Bilüp ' abdūñ umūrın bilmedi fermān-ı Ma' būdı⁵

Ne cāhildir aña tābi' olanlar gel tefekkür kııl

Helāk itmek ile āl-i Resūli buldı mağşūdı⁶

¹ Kim: ki D // Şartıla: şartıla deyü A

² Olmazsa: itmezseñ; Hâzır: hâzır A // Buyurdu: ağırdı C

³ İtdiñ: didiñ E / İzmār: ızmār D,E

⁴ A, Beyt D, — B,C,E,İ

⁵ Bed-bağt-ı: bed-bağt-ı A, bed-bağt E / Ki: kim E

⁶ 1674: — C / Āl-i: — İ

*Beytü'l-Meşnevî*¹*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

1675 Döndi ilçî vardı 'Abdu'llâha bil

Virmedi didi cevâbın diñlegil²

Nâmeyi elden bırağdı ol zemân

İşidüp hışm itdi 'Abdu'llâh hemân

Didi âgâh olıñ ey a'yân-ı Şâm

Kûfe a'yânı olan zü'l-ihtirâm³

Kim ki ser-asker olursa ol yaña

Ne murâdı var ise virem aña⁴

Virmedi ol söze bir kimse cevâb

Bir dağı söyler bu sözi ol kilâb⁵

1680 Kimseniñ hiç meyli yoğ bildi yağın

Sa'd-i Vağğâş oğlına döndi hemîn⁶

Ya 'Ömer didi nice gündür bu dem

Benden istersiñ Taberistânı hem⁷¹ D, — A,B,C,E,İ² Döndi ilçî: ilçî döndi A / Bil: ol C // Didi: nâmeniñ A³ A'yânı: ehli ; Zü'l-ihtirâm: zü-yı'l-ihtirâm C⁴ Ser-asker: ser-leşker C⁵ Bir kimse: kimse bir A // Bu: ol C⁶ Kimseniñ hiç: bir kimseniñ A/ Hiç: — C, hiç B/ Yoğ bildi: olmadı sen bil C// Döndi: didi B/ Hemîn: la'în C⁷ Yâ 'Ömer didi: didi yâ 'Ömer C / Bu dem: bugün A // İstersiñ: isterdiñ A,İ sen istersiñ C/ Hem: dün A/ Taberistânı: ol Taberistânı C

60B Ol diyārın h kmini virdim saña
Var H seyin n başını kes vir baña¹

Hem aña geyd rdi f h r hil' ati
İftih r itdi g r p bu raġbeti²

Ey '  mer didi atan bir k mk r
Bir řaġabe idi ġayet n m-d r³

1685 Sen daġı bunda bah d rsin  bug n
C mle  arbe  arbe  adirsin  bug n⁴

Ol Yezid n  oġdurur ger i eri⁵
Be zemez l kin saña anın biri

Var Yezid n s yle evvel bey' atin
Ger  ab l itmezse anın da' vetin⁶

Kendini etb ' ını  ld r bu dem
Başların kes bu işe sa' y eyle hem⁷

¹ Vir: get r A,C

² F h r: f h r C,E // Raġbeti: heybeti C

³ řaġabe idi ġayet: řaġabeydi be-ġayet A

⁴ Sen: sen de E //  arbe:  arb-i A

⁵  oġdurur:  oġdur; Eri: pehliv nı A // L kin saña anın: saña anın hi  A, saña daġı anın D,E

⁶ Bey' atin: rif' atin D,E

⁷ Kendini etb ' ını: kendisini etb ' ın C,E kendisin etb ' ısn D, kendisin etb ' ın İ

Ol ‘Ömer ibn-i Sa‘îd didi añâ
Dilerim ki vir biraz mühlet baña¹

1690 Kim zîrâ bu iş kıatı şığl-i vahîm
Hem fikirsiz olmaz ol emr-i ‘azîm²

Hem dağı evlâdlarıma varayım
Ne cevâb söylerler anlar göreyim³

Şoñra bu işi gelüp idem kıabûl
Virdi destûr evlerine vardı ol⁴

Gördi etbâ‘ı ve evlâdı hemân
Kim gelür ataları hoş şâdmân⁵

Ne sebebdür didiler söyle bize
Böyle in‘âm iltifât oldu size⁶

1695 Ol ‘Ömer ibn-i Sa‘îd didi anı
Ben size tanışmağa geldim bunu⁷

¹ ‘Ömer: — ; Didi: didi kim A // Vir biraz mühlet: biraz mühlet vir C

² 1690: — C / Kim: — A / Zîrâ: biraz E / Vahîm: vehem D, vahim E // Hem fikirsiz olsa olmaz vehmi hem D / Emr-i: vehm-i E

³ Evlâdlarıma: evlâdıma ben C / Varayım: varayım ben A // Söylerler: söyler A,C/ Anlar: anları C / Göreyim: göreyim ben A

⁴ Bu işi gelüp: gelüp bu işi A

⁵ 1693: — C/Gördi: görüp ; Hemân: hemâne İ / Etbâ‘ı ve evlâdı: etbâ‘ u evlâdın A, evlâdları ol dağı D, evlâdı ve etbâ‘ı E // Ataları: analar İ / Şâdmân: şâzmâ A, şâdmâne İ

⁶ 1694: — B / Ne sebebdür didiler: didiler ne sebebdür A / Didiler: ey peder C / Sebebdür: sebebden E // Size: bize C,E

⁷ Tanışmağa: danışmağa B,C,D,E,İ

Ol Ṭaberistān diyārın virdi hem
 Çün beni ser-^ç asker itdi bil bu dem¹

61A Lākin ol şartıla kim şimdi gidem
 Ol Hüseyn ile varuben ceng idem²

Yā Yezīdīn bey^ç atine yetürem
 Yā şehīd idüp umūrın bitürem³

Çün ulu oğlu işitdi böyle kâl
 Didi heyhāt bu nice bātıl hayāl⁴

1700 Bu ne sözdür didiñ ey ğāfil bugün
 Bu ne işdür itdiñ ey cāhil bugün⁵

Sen anı bilmez misün oldur imām
 Gūşe-i kalb-i Resūl-i Lā-yenām⁶

Oldurur ferzend-i Zehrā Müctebā
 Rūşen-i çeşm-i ^ç Alīyyü'l-Murtezā⁷

¹ Ṭaberistān diyārın: Ṭaberistānı baña virdi C / Hem: baña A // Çün: hem A / Bil bu dem: ol yana A, bu dem C / Ser-^ç asker: ser-leşker C / Çün beni: bil beni E

² Gidem: bu dem C // Hüseyn ile: Hüseyne C / Varuben ceng: varup ğavğa D

³ Yā: — ; Bey^ç atine: bey^ç atine dağı A / Bey^ç atine yetürem: bey^ç atini bitürem C,E // İdüp: olup A

⁴ Ulu: büyük A, kebir C / Böyle kâl: bunı hem C, böyle hem D // Bu nice: böyle A, bunca D,İ / Bātıl: bātıl şum A / Hayāl: hayāl A, bī-hayāl D

⁵ Ğāfil: ğāfīl A / Sözdür: söz; Ey: eyā E / Didiñ: didi C

⁶ Sen: — İ / Oldur: ol durur A, oldur hem İ

⁷ Zehrā: zehrā-yı A / Müctebā: o Müctebā E // Çeşm-i: cism-i A

Sa‘ d-i Vaḳḳāsdur atañ bil ey gedā

Anlarıñ yolında cān itdi fedā¹

Sen daḥı üç nāme gönderdiñ aña

‘ Ahd idüp hem da‘ vet itdiñ bu yaña²

1705 Şimdi ḳaşdına çeri çekmek nedir

Bunca mazlūm ḳanını dōkmek nedir³

Müslimānım ben diyen bil ey peder

Bu işi itmez ḳabūl çekmez keder⁴

Murabba‘⁵

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

Mekteb-i *naḥnu ḳasemnā* oldu rūzī nāmıḳıñ

Çünkü taḳşım oldu her merdāne rızḳı Rāzıḳıñ⁶

Bu ne ḥulḳ-ı nā-mübārekdir ki maḳşūm rızḳ için

Olasıñ düşmānı evlād-ı Resūl-i Ḥālıḳıñ⁷

¹ Atañ: senin atan ; Bil — C // Cān: cānım A, cānı C / İtdi: it C

² Gönderdiñ: götürdiñ A // Hem: — C

³ Çeri çekmek: hemā çeri E

⁴ Ben: — C,D / Bil: hem bil C, yolında D

⁵ A, Beyt E, — B,C,D,İ

⁶ Oldı: oldı çün A, ol E / Rūzī: rızḳı D, rezzāḳ E / Nāmıḳıñ: nāmıḳıñ E // Çünki: anda A / Rāzıḳıñ: Ḥālıḳıñ E / “*Biz paylaştırdık*” (bk. Zuhruf, 32)

⁷ Ḥulḳ-ı: ḥūr-ı C / Maḳşūm rızḳ: rızḳı A, maḳtūl rāz E // Düşmānı: düşmān İ / Resūl-i: Resūliñ A,C

*Ḳāfiye-i Ebyātü'l-Meşnevi¹**fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

Tā ki haşre dek bu bed-ef' āliñe

La' net iderler saña hem āliñe²

1710 Çün 'Ömer işitdi oğlu sözini

Nefret idüp hem çevirdi yüzini³**61B** Ol küçük oğlına danışdı hem̄in

Ol ḥarām-zāde la' in̄ ibn-i la' in̄

Didi ey baba qarındaşım qabīḥ

Dimedi bātında gerçi bu şahīḥ⁴

Zāhir ol emr-i gā'ib bī-gümān

Şimdi 'Abdu'llāhın̄ iḥsānı 'ayān⁵

Āḳil olan gā'ibe naḳd virmedi

Gizlüyi ḥāzırdan evlā görmedi⁶¹ D, Baḥr-i Meşnevī E, — A,B,C,İ² Haşre dek: maḥşere C // Saña hem āliñe: seniñ evlādına C³ 1710: E⁴ Ey baba qarındaşım: qarındaşım babam ey C // Dimedi: dimedi mi bu D, didi E / Gerçi: — D / Bātında: bātında durur ; Bu: — E⁵ Zāhir: zāhirā E / Ol: evlā D // Şimdi: şimdi ki D / İḥsānı: işi D, işi hem E⁶ 1714a: 'Āḳil olmaz gā'ibe naḳdi viren A / Ol: olan / Naḳd virmedi: virme naḳdini D // Ḥāzırdan: ḥāzırdan B,D, ḥāzır E zāhirden C / Evlā: yek C / Görmedi: gören A, görme soñı D

1715 Çün ‘ Ömer ibn-i Sa‘îd işitdi bil

Bu sözi itdi qabûl sen diñlegil¹

Vardı ‘ Abdu’llâha çün itdi qabûl

Âferîñler oqıdı hem aña ol²

Çoşdı aña çünki beş biñ pehlivân

Kerbelâya oldı ol demde revân³

Çız qarındaşınıñ oğlı görđi hem

Adı Hamza yanına vardı o dem⁴

Didi ey fâsık bu ne fısq u fücür

Ya ne sevdâ-yı ğalağ beyhüdedür⁵

1720 Havf-ı Bârî n’oldı yâ rûz-ı cezâ

N’oldı Aħmed hem ‘ Alıyyü’l-murtezâ⁶

Anlara yoğ mı rücû‘ uñ yâ seniñ

Yoğ mı Bârîden ħuşû‘ iñ yâ seniñ⁷

¹ 1715: — E / Sen: — A

² Âferîñler: âferîñ ; Hem aña: aña anda A / Oqıdı: itdi ; Ol: şurul? C/ Aña hem: hem aña C,İ

³ Çoşdı: çoşdı A / Biñ: yüz C

⁴ Çarındaşınıñ: çarındaşı B // Vardı o dem: ol vardı hem C / O dem: ol dem A

⁵ Beyhüdedür: bu ne beyhüdedür A, beyhüde durur E

⁶ Hem: çanı şân-ı A

⁷ ħuşû‘ iñ yâ: hem ħuşû‘ iñ C

İşidüp ibn-i Sa'îd didi aña
Ben bilürem anları dime baña¹

Bilürem ki bu kıtayı emr-i kıtbâh
Anlara düşmân olan bulmaz felâh²

Ol Taberistâna dil tâlibdurur
Cümlesiniñ üstine gâlibdurur³

1725 Hamza didi degmez anı bu hisâb
Kim bulasın âhîretde çok 'azâb⁴

62A *mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün*
Gerekmez devlet-i dünyâ ki tahsîl-i meşakqatdür
Tama' -ı mâl-ı emlâkıñ vucûdı maşz-ı mihnetdür⁵

Deger mi 'izzet-i fânî mezellet-yâb ola şoñra
Kemâl-i rif' at-i bâkî bu yirde genc-i vahtetdür⁶

Meşnevi⁷

fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün

Çün 'Ömer ibn-i Sa'îd işitdi hem
Bu cevâb gönline te'sîr itdi hem⁸

¹ Sa'îd: 'Ömer C // Dime: sen dime A

² 1723-1724: — B / Emr-i: fışk u C

³ Taberistâna dil: Taberistân baña E / Tâlibdurur: gâlibdurur C // Gâlibdurur: râğîb durur A

⁴ Bu hisâb: bî-hisâb C,D,E

⁵ 1726-1727: — E / Maşz-ı: maşz-ı A, maşza C

⁶ Genc-i: künc-i A

⁷ A, Kâfiye-i Ebyâtü'l-Meşnevi D, — B,C,E,İ

⁸ 1728a: Çün 'Ömer işitdi ol bu sözi hem C // Hem: o dem A

Ol hükümet emri sevdası yine
Göñline düşdi o da' vāsı yine¹

1730 Biñ cihet oldu dālāletde hemān
Kerbelāya çünki yitdi ol zemān²

Beyt ³

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Şūm kudūmı Kerbelā hākinde rāhat koymadı
Nā-mübārek cismi arzında melāhat koymadı⁴

Pāy-ı küfrin başdı çünkim ol araya zulmile
Müslimān olanlara ğayrı istirāhat koymadı⁵

Ḳāfiye-i Beytü'l-Meşnevi ⁶

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Yitdi ki sâ' at hemen-dem ol kilāb
Ol Hüseyne yazdı hem böyle cevāb⁷

Böyle gelmekde nedir bunda taleb
Cenge mi geldiñ ve yā nedir sebab⁸

¹ 1729: — C / Te'sîr: te'sîr B // Düşdi o: düş oldu B

² 1730: — İ / Cihet: cihāt A, cehālet E // 1726b: ' Azmi Kerbelāya kıldı ol zemān A / Yitdi: bindi C

³ D, — A, B, C, E, İ

⁴ 1727-1728: — E / Hākinde: hākinde A / Koymadı: komadı C // Cismini: cismi İ / Arzında: arzda hiç D

⁵ Çünkim: çünki A // Olanlara: olanda C / Koymadı: çalmadı C, İ

⁶ D, — A, B, C, E, İ

⁷ Sâ' at hemen-dem: sâ' atde hemān A, dem ol arāya D / Hemen-dem: hemān-dem C

⁸ Nedir: nedir tedbir A / Bunda: hem bu İ

1735 Çün İmām anı o꣓ıdı diñlegil

Yazdı kim budır sebep gelmekde bil¹

Siz baña ol demde müştāk oldıñız

Hem benimçün ahd-i peymān kıldıñız²

Siz baña mektūblar irsāl itdiñiz

Da^ç vet idüp nice aqvāl itdiñiz³

Ben anıñçün başmışam bunda kadem

Size rāh-ı Hāḡḡa rehberlik idem⁴

Müslimi çün kıldıñız anda şehīd

Ben de bildüm bu kelām oldı ba^ç id⁵

62B 1740 Şimdi māni^ç olmaz iseñ giderem

Mekke yolına ^ç azīmet iderem⁶

O꣓ıdı ibn-i Sa^ç id çün diñlegil

Bildi kim bu ceng içün gelmek degil⁷

Didi çünkim böyledir bunda murād

Şulḡ ile def^ç ola şāyed bu fesād⁸

¹ İmām anı: anı imām D / Anı o꣓ıdı: o꣓ıdı anı C // Budır sebep gelmekde: budur gelmeğe sebep şöyle E

² Baña ol demde: ol demde baña E // Hem benimçün: da^ç vet idüp D

³ Baña mektūblar: benimçün mektūb D // Da^ç vet idüp: gelsün diyü D

⁴ Anıñçün: anun içün A // Hāḡḡa: ḡalka A

⁵ Kıldıñız anda: anda kıldıñız C

⁶ Olmaz iseñ: olmaz iseniz A, olmaz ise B,E olmazsanız C

⁷ O꣓ıdı: o꣓ıdı nāmeyi A

⁸ Didi çünkim: didi kim ; Böyledir: böyle durur C // İle: ola E / Şāyed: şāyet A

Yazdı ‘Abdu’llāha bunı ol zemān
Çün oqıdı yazdı ol mel‘ün hemān¹

Ol Yezīdiñ bey‘ atin ‘ arz it aña
Ger qabūl itmezse i‘ lām it baña

1745 Bildi çün ibn-i Sa‘īd bunda yaqın
Şulha rāzı olmaz ‘Abdu’llāh hemīn

Gönderir anı Hüseyne bī-nizā‘
Çün İmām ol sözden itdi imtinā‘²

Çün qabūl itmez İmām ol sözi hem
Yazdı ‘Abdu’llāha bu hāli o dem³

Bu sözi işitdi ‘Abdu’llāh dağı
Hışm idüp oldı ğazab-nāk ey sehi⁴

Gönderir Hışşını Şīti ol zeman
Hem Şimir zü’l-Cevşeni itdi revān⁵

1750 Qoşdı on biñ müfsidi kim gideler
Ol Hüseyni hem şudan men‘ ideler⁶

¹ Ol: : — C, O A,D / Mel‘ün: mel‘ünī C

² Anı: anda A // Çün: hem A / Ol sözden itdi: ider bu sözden A, ol bu sözi itmez E / Sözden: sözi D

³ Ol sözi hem: bu qavli A // Yazdı: yazdı girü ; O dem: — A / O: ol C

⁴ İşitdi: bildi A//1748b:Ki hışm ve ğazabnāk oldı katı A/Oldı ğazabnāk: ğazablaniser C, ğazābına geldi İ

⁵ Hışşın-i Şīti: hem dağı Şīti A, Hışşın-ı Beşti C, ‘Aşşiyet-i Sīti D, ‘Aşşīn-i Şīti E // Şimir: Şemr B, dağı C, Şemer D,İ

⁶ 1750: — C / Müfsidi: müfsidi D / Gideler: giderler E // Şudan: şu-yı Furātdan A / İdeler: iderler E

Virmeyeler şuyı şusız alalar
Ya şehid idüp ya bey  at alalar¹

Çünkü ol ibn-i Sa ide geldiler
Cümle bu avâli tibyân ıldılar

Anda Haccâc oğlı var idi   Ömer
oşdı aña beş biñ adı bellü er²

Göndürür anı Furâta vardı ol
Hem şuyı men  itdi anda urdu ol³

63A 1755 Ol Muharrem ayı bil ey   âlî zât
Hem yedinci günü ıfz oldu Furât⁴

Hem Hüseyiniñ leşkerinde ol zemân
Bil şusuzluk zâhir oldu nâ-gihân⁵

Çün Furâtı men  idüp oldu mühin
aldı şusuz ol İmâmü'l-müttain⁶

¹ İdüp: olup A,E // Bu avâli: avâli aña A

² İdi: adı A // Beş biñ adı bellü: adı bellü beş biñ D

³ Vardı ol: vardılar C // Hem: — A / İtdi: idüp A,C / urdu: durdu B,D,E,İ / urdu ol: urdılar C

⁴ Bil ey   âlî-zât: idi zât-ı pāk C

⁵ Leşkerinde: leşkerinden A, leşkeriniñ D,E

⁶ Mühin: hemin E

Murabba¹

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Kerbelâ şahnında kaldı şusuz âl-i Muştafâ

‘ Atşini kıldı ziyâde âftâb-ı bî-vefâ²

Teşne-leblerle figâna başladı ehl-i ‘ ayâl

Ḳıldı a^c dâ-yı sitemkâr anlara cevr ü cefâ

Meşnevi³

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1760 Gördi çün ‘ Abbâs qarındaşı ‘ ayân

Aldı hem elli nefer atlu yayan⁴

Ol Furâtñ üstine vardı dilîr

Ceng ider beş biñ er ile hem çü şîr⁵

Şâflarını bozdı şuyı aldı ol

Döndi andan hem Hüseyne geldi ol⁶

İçdiler çün şuyı ol gün hâş u ‘ am

Bil ikinci gice irişdi İmâm⁷

¹ A, Ḳāfiyetü'l-Murabba^c D, — B,C,E,İ

² 1758-1759: — E / Āftâb-ı: âftâbñ A / Bî-vefâ: hem vefâ D

³ A, Ḳāfiye-i Beytü'l-Meşnevi D, — , B,C,E,İ

⁴ ‘ Abbâs: ‘ Abbâsı İ / ‘ Ayân: hemân D

⁵ İder: ider ol ; Hem çü şîr: beşîr C

⁶ Şaflarını: şafları A / Şuyı aldı ol: aldı şuyı hem C // Andan hem: hem andan A, andan ol D / Ol: hem D

⁷ Çün: — C / Şuyı ol: ol şuyı A, ol şudan C / Hâş: hâş A // İmâm: ol imâm A, temâm D,E

Gönderür bir âdemi kim şöyle bil
Didi var ibn-i Sa'îde söylegil¹

1765 Bu gice çıksun çerisinden nihân
Bir sözüm var ideyim aña beyân²

Çün 'Ömer ibn-i Sa'îde vardı ol
Hem Hüseyiñ bu peyâmın virdi ol³

İşidüp ibn-i Sa'îd gör kim nice
Leşkerinden çıktdı vardı ol gice⁴

63B Aldı Abbâsı İmâm vardı aña
Didi babañdan vaşiyet mi saña⁵

Kim Resûl evlâdına düşmân olup
Bu şuyı men' idesiñ bunda gelüp⁶

1770 Tâ ki teskîn-i harâret kılmâğa
Sa' y idersiñ kim kılcıncı çalmağa⁷

Ey 'Ömer dünyâya olmaz i' tibâr
Kimseniñ 'ağdine girmez bu nigâr⁸

¹ Kim şöyle bil: bil kim şöyle A / Kim: ki C // Didi var: yirü var C / Söylegil: kim söyle A

² Aña: anı B, ben C / Beyân: tibyân A, 'ayân E

³ Peyâmın: beyâmın İ

⁴ Vardı: taşra C

⁵ 'Abbâsı: 'Abbâs İ // Vaşiyet mi: vaşiyet midür A

⁶ Resûl evlâdına: Resûliñ âline C // İdersiñ: eyleyüp B

⁷ Teskîn-i: şiddetli D // Kim: hem D / Kılcıncı: kılcıncı C

⁸ Dünyâya: bil dünyâya A

Bu sözüm doğru naşihat diñle sen
Yoksa senden korkmazam hakkâ ki ben¹

*Beyt-i İmâm Hüseyin*²

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün
Biz belâdan gam çeküp miñnetden ikrâh itmeyiz
Pâre pâre kılsalar a' zâmızı âh itmeyiz³

Yâ neden lâzımdur olmağ sen bizim cellâdımız
Gerçi biz bu yirde gayrı cânı hem-râh itmeyüz⁴

*Meşnevî*⁵

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1775 Çün 'Ömer işitdi bu resme kelâm
Didi yâ ibn-i Resûl-i Lâ-yenâm⁶

Cümle söziñ doğrudur şıdğ u şahîh
Hem size bu iş katı zulm-i şarih⁷

Korğaram ki itmesem bunda şavaş
Anda 'Abdu'llâh tıyar ol bed-ma' âş⁸

¹ Doğru: doğru B,İ / Diñle sen: diñlegil E

² E, Murabba' A, Kâfiye-i Beytü'l-Murabba' D, — B,C,İ

³ Miñnetden: miñnetde E // A' zâmızı: a' zâmızı B, gövdemüzi C / Âh: bil âh A

⁴ Lâzımdur: lâyıkdur E // Cânı: cân E,İ

⁵ A, Kâfiye-i Beytü'l-Meşnevî D, Baħr-i Meşnevî E, — B,C,İ

⁶ Bu resme: ol böyle D, hem böyle E // Yâ: ey E

⁷ Şıdğ-ı şahîh: şaddâğ şahîh E // Size: bize C

⁸ Tıyar: duyar B,C,D,E,İ

Kūfede hem ḥānemi ider ḥarāb
Ol İmām didi kim işit sen cevāb¹

Ben kefīl olam ki cennetde saña
Tā ziyāde ola raġbetde saña²

1780 Ol serāyından daḥı dünyāda ben
Ḥūb serāylar vireyim hem diñle sen³

64A Kūfede hem bunca mülk-i mālımı
Hep saña virem işit aq̄vālīmı⁴

Oldı ḥāmūş çünkim anı diñledi
Ol degil q̄abil İmām çün añladı⁵

Didi ey zālīm ‘adū-yı ehl-i dīn
Yitmeyesiñ sen murādıña hemīn⁶

Az vaqıtde öyle oldı diñlegil
Çıqdı Muḥtār-ı Ebū ‘Ubeyde bil

¹ Hem: her D,E / İder: eyler C // Didi kim: dir ki C, didi ki B,D, didi E / İşit sen: sen işit C, işit kim sen E

² Kefīl olam: kefilem ; Saña: hem saña C / Olam ki: olmağı E // Raġbetde: raġbetler A,raġbetden B, raġbet orda C

³ 1780: — C / 1780a: Ol dünyadaki serāyından daḥı ben A // Hem: — A

⁴ Olan: — A / Hem bunca mülk-i: bu mülk-i emlak mālımı D // İşit: işitgil A

⁵ Ḥāmūş: ḥāmūş A, ḥāmūş olupen C / Ol: ol daḥı C / Çünkim: — C, çünki D,E // Q̄abil: q̄abil ki ; İmām çün: q̄abil C

⁶ 1780a: Didi ey zālīm ki ey ‘adū-yı dīn C // Yitmeyesiñ: irmeyesin C, yetmesin E / Sen murādıña: ne murādıñ var ise A, murādıña sen C, sen murādıñla E / Hemīn: yaqın C

1785 Kendini oğlu ile itdi helāk

Ol necislerden cihānı itdi pāk¹

*Beyt-i 'Ubeyd*²

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Zālimi şanma kim oldu dü-cihānda ber-murād

Behre-mend olmaz niżām-ı zulmile ehl-i fesād³

İntikām tırmaz fenāda tiz geçer vaqt-i ferāh

Yirde qalmaz āh-ı mazlūm zālīm olmaz dil-güşād⁴

*Ḳāfiye-i Ebyātü'l-Meşnevi*⁵

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Çünkü maḫzūn geldi şeh-zāde 'ayān

Berberin Ḥaşin anı gördi hemān⁶

Efdal-i zühhād-ı 'asr idi hem ol

Vardı çün ibn-i Sa'ide ol melül⁷

¹ Oğlu ile itdi: oğlunu itdiler C // Necislerden: hacimsārdan İ / İtdi: eyledi A

² E, Murabba' A, Ḳāfiye-i Beytül-Murabba' D, — B,C,İ

³ 1786a: Şanma ki oldu zālimler dü cihānda ber-murād C / Şanma kim: şatma ki D / Dü: — ; Ber-murād: nā-murād E // Behremend: behrmend B,E, kebrmend C

⁴ Tırmaz: durmaz B,D,E,İ / Tiz: tiz B, tır İ

⁵ D, Baḫr-i Meşnevi E, — A,B,C,İ

⁶ Berberin: Berir ibn-i A / Ḥaşin: Ḥaşin B,C,E,İ, Ḥişşin D / Anı gördi: gördi anı D

⁷ 'Asr idi hem: 'asr-ı vaḫti C / Hem: — D,E // Çün: hem C / Ol: — A

1790 Hem icāzetsiz selām virmez añā

Gördi ol ibn-i Sa‘īd aldı añā¹

Ey ‘azīz didi selām n’oldı anı

Berberīn aṣīn didi diñle anı²

Müslimāna virilür ancak selām

ayrıya maḥṣūṣ degildür bu kelām³

İṣidüp ibn-i Sa‘īd anı hemān

Ben degil miyem didi hem müslimān⁴

Berberīn didi işit ey pür-cefā

Hem budır kim bil adīṣ-i Muṣṭafā⁵

64B *el-müslimū men selime’l-müslimūne min-yedihi ve lisānihi*⁶

1795 Sen Resūl evlādına oldıñ mühīn

Cevr idüp şuyı içirmezsün hemīn⁷

atlūñ istersün ki ba idāmuña

üküm olınır mı seniñ İslāmuña⁸

¹ İcāzetsiz: icāzetsiz oturup A // Ol: — ; aldı: hem aldı C / añā: ana İ

² Ey ‘azīz didi: didi ey ‘azīz A//Berberīn: Berber ibn-i A/aṣīn: aṣṣīn B,C,E,İ,Hıṣṣīn D/Anı: beni C,D,E

³ Maḥṣūṣ: maḥṣūṣ A / Degildür bu: değıl budur D

⁴ Anı: bunu D,E // 1492b: Didi ben değıl miyem çün müslimān A / Hem: bil D, E

⁵ 1494: — C / Berberīn: Berber-i aṣīn A // Hem budır bil kim: bu durur bil kim D, hem budur ki ol / adīṣ-i: adīṣ-i B, arī-i E

⁶ — C,E,İ / “Müslüman olan kimse, dilinden ve elinden müslümanların selāmet buldukları kişidir.”

⁷ Şuyı içirmezsün: şu dağı virmezsün D

⁸ atlin: atlini ; Ki: — A,B,C / İdāmuña: endāmuña C, adāmuña E // üküm: imdi üküm A / İslāmuña: İslāma B, endāmuña İslāmuña C

Didi ol ibn-i Sa'îd kim ben dağı
Bilürem bu sözleri bil ey sehi¹

Kim Resûl evlâdına itse 'itâb
Müstahaq olur aña nâr-ı 'azâb²

Lîk terk itmeme Taberistânı bil
Berberin gördi ki bu kâbil degil³

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1800 Hâr-ı dil Nemrûdı nerm itmez Halîliñ gülşeni
Dest-i beyza virmedi Fir' avna qalb-i rüşeni⁴

Çâresi yok böyledir emr-i Cenâb-ı Kibriyâ
Hâ'il olmaz nâvek-i taqdîre Dâvûd cevşeni⁵

Bağr⁶

mefâ' ilün mefâ' ilün fe' ulün

Şimir mel' un görür çünkim bu hâli
Ol 'Abdu'llâha vardı bil maqâli⁷

¹ Didi ol: didi kim A, didi C, İ / Sa'îd kim: Sa'îd A, Sa'îde kim C // Sehi: ahi E, İ

² Müstahaq: Müstahik A, C, E

³ Berberin: Berber-i Haşin A / Kâbil: kabîl E, İ

⁴ 1500-1501: — E / Nemrûd: Nemrûda ; Halîliñ gülşeni: Halîl nârını C / Nerm: nem A, zem İ

⁵ Nâvek-i: te'vîl-i D / Taqdîre: taqdîr İ / Dâvud: Dâvûd A, İ

⁶ A, Bağr-i Remel E, — B, C, D, İ

⁷ Şimir: Şemer B, D, İ / 1502: Şemer mel' unı gördi kim bu hâli C // Bil: gör B

Hüseyn ile didi ibn-i Sa'îd hem
İderler şöhbeti añla me'âli¹

İşidüp oldu 'Abdu'llâh ğazab-nâk
Hemen-dem nâme yazdı diñle kâli²

1805 Seni ben ceng için göndermişem bil
Degil şöhbet için fehm it mişâli³

Taberistânı vir zü'l-Cevşene sen
Bilürem itmeñ emre imtişâli⁴

'Ömer ibn-i Sa'îd çünküm oğdı
Ziyâde oldu anıñ infi'âli⁵

65A Sekizinci günü İslâm çerisi
Şuşızlıqdan buñaldı gör melâli⁶

Buyurdı çün İmâm bir yir qazarlar
Çıkar bir çeşme şan âb-ı zülâli⁷

¹ Hüseyn ile didi: didi ki Hüseyn ile A // Me'âli: mişâli B,C

² Oldı: anı B // Hemen-dem: hemân-dem D, hemân C / Kâli: maqâli C, ğâli E

³ Göndermişem bil: gönderdim A / Bil: ben E,İ // Fehm it: diñle D

⁴ Taberistânı: Taberistân İ // İtmeñ: itmedin C / Emre: bu emre A / İtmeñ emre: emre itmeñ D

⁵ Çünküm oğdı: oğdı çünküm

⁶ Gör melâli: diñle hâli D, gör meşâli E

⁷ Buyurdı: bu yirde A / Çün: hem C / Bir yir qazarlar: yire şu vir E / Qazarlar: qazarlar D // 1809b: Çıkar çeşme aqar şan âb zülâli B / Şan: gör C, sen E

1810 İçerler cümlesi ol şudan ey yār

Yine gā'ib olur çeşme vişāli¹

Çün 'Abdu'llāha irdi bu haber hem

Yazar ibn-i Sa'ide bu kemāli²

Hüseyne bādiyeden şu virirsiñ

N'içün virdiñ aña bu dem mehāli³

Ferāgat ruḥşatın virme aña hiç

Hemān bir sâ'at evvel it kıtāli⁴

Aniñ ardınca Aḥtef oğlu Qaysa

Virüp biñ er daḥı itdi risāli⁵

1815 Muḥammed Eş'atiye virdi biñ er

Anı göndürdi virdi genc ü māl⁶

Virir Huccāca anda biñ münāfıq

Didi varıñ idiñ ceng ü cidāli⁷

On altı biñ kişi cem' oldı nā-gāh

Habīb ibn-i Müzāhir bu ricāli⁸

¹ İçerler: içerlerdi A / Cümlesi ol şudan: ol şudan cümlesi D

² Haber: haber hem A / Kemāli: kelāmı C,E

³ 1812: — C / Virirsiñ: virme sen D, virirdi İ // Mehāli: muḥāli A

⁴ Ruḥşatın: ruḥşatın A, ruḥşatı C / Hiç: sen D // Bir: — C

⁵ 1814b: Göndürür bir sâ'at evvel kıtāli A / Virüp: virür ; Risāli: vişāli C

⁶ Eş'atiye: Eş'ate C, Eş'ite D / Er: er hem C, eri D

⁷ Virür: virdi ; Anda: andan A / Anda biñ münāfıq: biñ münāfıq anda C

⁸ On: ol B / Nā-gāh: anda C // Bu ricāli: hem bu ḥāli A

Görüp didi Hüseyne kim icâzet
Virirseñ eyledim fikr ü hayâli¹

Esed oğlu kabîlesi yakındur
Kamusı mü'mün-i pâk-iştiğâli²

1820 Şehâdet tâlibi çokdur getürem
Haber virüp aña ehl-i dâlâli

İcâzet virdi çün ibn-i Müzâhir
O yire itdi ol dem intikâli³

Didi kim ey kabîle olîñ âgâh
Muhaşşardur Resûliñ beyt-i âli⁴

*Beyt-i Müzâhir*⁵

65B

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

Kerbelâ deştinde maḥzûn kaldı evlâd-ı Resûl
Çevre yanın aldı ehl-i fişk ile kavm-i füzül⁶

Var mı müştâk-ı şehâdet olan enşâr-ı kadîm
Tâ bula bâkî şehâdet cennet-i me'vâda ol⁷

¹ 1818a: Bunları görüp Hüseyne didiler kim icâzet C // Virirseñ: virirsiñ B / Hayâli: hayâli A,D

² Yakındur: yakındur bil A / İştiğâli: iştial-i âli A

³ Virdi: aldı A,C // O: ol ; İntikâli: irtihâli A

⁴ Didi: didiler C // Muhaşşardur: Muhaşşiradadur A

⁵ E, Kâfiye-i Beytü'l-Murabba' D, — A,B,C,İ

⁶ Kerbelâ deştinde: Kerbelâ şahnında C, kaldı bu belâ deştinde E //Yanın: yanın A / Kavm-i: ol C

⁷ Cennet-i me'vâda: cennetü'l-me'vâda A, cennet-i me'vâya C

mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün¹

1825 Kabileden hemān toḡsan dil-āver

Ḥabīb ile gelürken ḥüb-ḥiṣāli²

Ömer ibn-i Sa'īd anı işitdi

Çağırdı Erzaḳı ol bed-fi'āli³

Alup dört biñ kişi vardı öñine

Gider şöyle şan açdı perr ü bāli⁴

Görür toḡsān kişi hem ceng iderler

Penāh idüp Cenāb-ı Zü'l-Celāli⁵

Şehīd oldı o yirde çoḡı nā-gāh

Ḳalamñ ḳalmadı cenge mecāli⁶

1830 Görürler Kerbelāya yol bulunmaz

Ḳabīleye döner bi-iḥtimālī

Ḥabīb maḥrūm gelür ol dem İmāma

Olur anlar çeriniñ ittişāli⁷

¹ Baḥir A, Ḳāfiye-i Beytü'l-Meşnevī D, Baḥr-i Remel E

² Toḡsan: toḡşan C

³ Anı: anı çün A / Anı işitdi: işitdi anı B // Erzaḳı: Ezraḳı İ

⁴ Alup: alur; Vardı: varır A//Gider: giderler A/Şan: şanki A, Ḥasen E /Şöyle: — ; perr ü: verr ü hem ve C

⁵ Görür: gönderür E / Hem ceng: bunlar A

⁶ O: ol D,E,İ / O yirde çoḡı: çoḡı o yirde C

⁷ 1831: — D

Bu sözi çünki ‘Abdu’llāh işitdi
Yazar ibn-i Sa‘īde lā-muḥālī¹

Ḥüseyne mühleti virmişsiñiz siz
Kim ‘asker cem‘ ider rüz u leyālī²

Bugün ceng ü cidāl eyle ki yoḡsa
Seni ḡatlı iderem bī-iḡtilālī³

1835 Gice nāme gelür ibn-i Sa‘īde

Oḡıdı buldı hem şabrı zevālī⁴

Gice ceng istedi çün ol münāfıḡ
Ferāḡat ḡıldı ḡavf-ı Lā-yezālī⁵

Baḡr-i Ṭavīl Beyt-i Beḡāyī⁶

66A *fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

Çeng-i ḡarbi çaldı zālīm cenge āḡaz eyledi

Mü’mini maḡzün münāfıḡ ḡöñlini şad eyledi⁷

Ḳurdı dām-ı fitneye şayyād-ı ‘ālem anda kim

Cem‘ olup ol gün ḡurāblar şayd-ı şāh-bāz eyledi⁸

¹ ‘Abdu’llāh işitdi: işitdi ‘Abdu’llāh A / Çünki: anda C // Lā-muḥālī: hem lā-muḥālī A

² 1833: — C / İder: idüp A,İ

³ Cidāl: cidālī C / Eyle ki: eyle A,C//Ḳatlı iderem: iderem ḡatlı-i ; Bī-iḡtilālī: iḡtilālī E/İderem: iderem bil A

⁴ Gice: giceden A // Gelür: gelüp C

⁵ Ceng: cengi ; Çün: — A / Çün ol: ol çün C

⁶ E, Ḳāfiye-i Beytü’l-Murabba‘ D, — A,B,C,İ

⁷ Çeng-i: kūs-ı A / Cenge: cengine E // Şad: şad A,D,E

⁸ Kim: elem E // Ol gün: anda A,C,D

*Meşnevî*¹*fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün*

Ol Muḥarrem ayınıñ hem ol gice

Toḫuzuncı günü idi gör nice²

1840 Hem İmām ider idi ol demde ḥāb

Uyanup uyḫudan ol 'ālī-cenāb³

Didi 'Abbasa birāder var aña

Tā ki mühlet vire bu gice baña⁴

Bu gice cum' a gicesi kıl beyān

İntihā-yı 'ömrimizdür bil 'ayān⁵

İrteye degin' ibādet idelim

Zıkr-i Yezdān ile t̄ā' at idelim⁶

Vardı' Abbās leşkere karşı turur

Hem nidā idüp bu resme çağırır⁷¹ A, Baḫr-i Meşnevî E, — B,C,D,İ² Ol gice: diñle nicesi A / Ayınıñ hem: ayı içre C // 1839b: Yed olundu hem toḫuzuncı gicesi A / Toḫuzuncı: tāsı' inci ; Gör: ol C³ İder idi: iderdi A,C / Ol demde: anda tāze C / Ḥāb: ḥ'āb B // Uyanup: uyanur B,D,E / Uyḫudan: ḡavḡada B, ḡavḡadan C,D,E,İ⁴ Birāder var: var birāder D, nedür ol var E // Mühlet vire bu gice: bu gice mühlet vire B⁵ Kııl: bil D,E / Beyān: 'ayān C,D,E // 'Ayān: beyān D,E⁶ 1853: — C / Degin: deḡin biz A,deg biz B // Yezdān ile t̄ā' at: Yezdāna it̄ā' at İ⁷ Turur: durur B, yürür E

1845 Didi kim āgāh oliñ ey ḥāṣ u ‘ām

Mühlet ister bu gice sizden İmām¹

İşidüp ibn-i Sa‘īd anı hemīn

Leşker ile meşveret idüp la‘īn²

Didiler kim size mühlet yokdurur

Size emān hem ḥamiyyet yokdurur³

Didi ‘Abbās bu nice dürlü fesād

Bu ne zūlm-i zāhir ey zālim ‘inād⁴

Bir gice āl-i Resūle mühleti

Virmeyesiz ger bulaydım ruḥṣatı⁵

1850 Evvelā cenge izin virse İmām

Bu gice sizi kıradım ey zūlām

66B Çünkü anıñ sözlerin leşker görür

Bi’z-zarūrī ol gice mühlet virir⁶

Bu yañadan ol İmāmü’l-müttaḫīn

İtdi ḥendek urdı eṭrāfın hemīn⁷

¹ Ḥāṣ u: ḥāṣ u ve A

² İdüb: ider C, itdi D

³ Size: saña A // Size: hem C

⁴ Nice: bunca D,İ / Fesād: hem fesād D // Zūlm-i zāhir: dürlü zūlim B / ‘Inād: fesād D

⁵ Bir: bu C,D,E // Ruḥṣatı: ruḥṣatı A

⁶ Çünkü: çünkim B / Sözlerin leşker: leşkeri sözün C // Bi’z-zarūrī: bi’z-zarūrī

⁷ İtdi: indi A,C, didi D

Urdı bir od yandı âteş nâ-gihân

Şu‘ lesi çıkdı hevāya ol zemân¹

Mâlik ibn-i ‘Urve bu hâli görür

Atını sürdi hemân na‘ ra urur²

1855 Anda çün cevân-ı devrân eyledi

Hem Hüseyme döndi böyle söyledi³

Âteş-i ‘uqbâdan evvel kendiñi

Yağdıñ od-ı fâniye gör fendiñi⁴

Çün işitdi bu sözi ol şâh-ı hâş

Didi aña *kezzebet* yâ kavm-i ‘âş⁵

Sen varup tâ olasıñ tâ ehl-i cinân

Nâra girem ben ider misiñ gümân⁶

Didiler kim bir izin vir yâ İmâm

Bu la‘îniñ idelim ‘ömrin temâm⁷

¹ Çıkdı: düşdi C

² Na‘ ra: nağra B, Naşra D / Urur: varur D

³ Anda çün: çün sürdi A, itdi çün B, İ itdi C / Cevân-ı: cevân ile C

⁴ ‘Uqbâdan: ‘uqbâda C / Evvel: ol E // Yağdıñ odı: yağdı urdı C / Fâniye gör: katı gör yâ A / Gör: bil D

⁵ 1857: — E / Ol şâh-ı: Dîn-i A // Yâ: ey A / Kezzebet yâ: kezzebetsin İ / “*Yalan söyledin.*”

⁶ Varup tâ olasıñ: olasıñ tâ varup A, olasıñ tâ olup B / Olasıñ: olasıñ C // Girem: gidem A,B / Ben: sen D / İder misiñ: ider misin C

⁷ Vir: vir sen A // İdelim ‘ömrin: ‘ömrin idelüm C

1860 Didi çünki rāzı olmam ibtidā

Lākin anı gör ki neyler ol Hūdā¹

Hem du‘ā kıldı didi yā Ze‘l-Celāl

Bu la‘īni nāra yaq ey Lā-yezāl²

Qıldı anda bu du‘āyı ol zemān

Çün temām itdi du‘āsın nā-gihān³

İhtiyārsız atı anı aldı hem

Qaçdı ol hendek yanına geldi hem⁴

Āteşe atdı anı yaqıp gider

Bu iki leşker bu hāli seyr ider⁵

1865 Çün la‘īni yaqdı āteş diñlegil

Secde kıldı ol İmām şükr itdi bil⁶

67A Didi yā Rab bir ġarīb maḡlūm benim

Ehl-i beyt-i Aḡmedī maḡdūm benim⁷

¹ Olmam: olmam ben A // Gör ki neyler: neyler gör ki B,E / Neyler: — ; Bār-i Hūdā C

² Nāra: oda C / Ey lā-yezāl: yā ze‘l-kemāl C

³ Temām itdi du‘āsın: temām du‘āsın kıldı A, du‘āsın itmām itdi C

⁴ Anı: anda D, anuñ E / Hem: ol dem A // Ol: — D / Hendek: hendek A

⁵ Atdı: itdi İ / Anı: atı D // Hāli hāle B,C,İ

⁶ 1865b: Secde-i şükr eyledi imām anda bil A / Qıldı: kılp ; İtdi: ider C

⁷ Rab: Rabbi A // Maḡdūm: maḡdūm A, maḡtūm C,D

Al bu zālimlerden ey Hāḡ dādımı
Gör benim bu ʿ aṡşile feryādımı¹

Ol Muḡammed Eṡʿ atī girdi o dem
Ol Hüseyne bu kelāmı didi hem²

Ne teʿ alluḡdur ol peyḡam-ber saña
Lāf idüp hem faḡr idersiñ sen aña³

1870 Çün İmām gördi edāsını anıñ

Didi yā Rab vir cezāsını anıñ⁴

Bu münācātı idince ol zemān
Bevli zāhir oldı melʿ unuñ hemān⁵

İndi atdan bevli içün ol laʿ ĩn
Od yirini urdı bir ʿ aḡreb hemīn⁶

Açılır ʿ avret yiri gör sen anı
Ol necāset içre ṡaṡşurđı cānı¹

Cuʿ de melʿ ūn itdi cevlanı temām
Ol Hüseyne didi kim diñle kelām

¹ Ey: — A,D / Zālimlerden ey: zālimler benüm C // Bu: hem C / Bu ʿ aṡş ile: ʿ aṡşimle A

² O dem: ol dem C, bu dem D // Ol: hem E / Kelāmı: kelāmlar A

³ Teʿ alluḡdur ol: teʿ alluḡdur ki D / Ol: o E,İ // Hem: — A / Sen: C

⁴ Edāsını: ezāsın A, ezāsını D // Rab: Rabbi A / Cezāsını: cezāsın A,E

⁵ Bu münācātı: böyle münācāt A

⁶ 1872: — E / Bevli: bevl ; Ol: o C / Atdan bevli içüm: bevl içün atından D // Od yirini: dübürin A

1875 Bu Furât deryâ gibi âb-ı zülâl

Hem saña bir kaçre virilmek muhâl²

Tâ ki şusız olasıñ bunda helâk

Bu cevâbı işidüp ol zât-ı pāk³

Ağladı kıldı du' â kim yâ Mu' in

Çıl helâk bu mel' ünı şusız hemîn⁴

Bu münâcâtı idince ol zemân

Düşdi atından o mel' ün nâ-gihân

Çağırır kim el-amân bir şu viriñ

Virdiler şuyı anıñ hâlin görin⁵

1880 İçemez şuyı şu ister çağırır

Her ne miqdâr leşker aña şu virir⁶

67B Hîç birin içemeyüp cân virdi hem

Bu kerâmeti o leşker gördi hem⁷

¹ Gör sen: sen gör C // İçre: üzre D / Tapşurdu: tapşurdu D,E,İ, mürd oldı A, virdi C / Cânı: cânını C

² Furât: Furâtuñ E, Furâd İ / Zülâl: zülâl B,C,E // Kaçre virilmek: kaçresin virmek C / Virilmek: şu virmek E

³ Şusız: şusuzluğdan ; Bunda: — C

⁴ Du' â kim: du' âyî C // Hemîn: yaqın C // Mel' ün: mel' ünî C,E / Nâ-gehân: hemân A,C

⁵ 1879b ile 1880b E'de yer değışmiştir. / Görin: görin E

⁶ Şu: hem İ // Leşker aña şu virir: leşkere var ise şu viriñ E

⁷ Hîçbirin: hîçbir şu A / Cân virdi hem: cânını virdi A, cân virdi ol C, hem virdi cân D,E // 1881b: Gördi leşkerler kerâmeti hemân D, Kerâmeti görür leşkerler 'ayan E / Bu: böyle; O: iki ; Gördi hem: hem gördi A / Hem: ol C

Zerre deñlü fâ'ide kılmazdı hiç
Fâsıkıñ fısqı ħalel bulmazdı hiç¹

*Beyit*²

mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ülün
Şu' â-ı âftâb gelmez kıyâsa
Yine rüşen degil çeşm-i yarasa³

Açar Fettâh bâb-ı gönli yoksa
Muşaykâl n'eylesün qalb içre pasa⁴

fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün

1885 Şonra bir minber düzer anlar temâm

Oğudı ħuṭbe çıqup anda İmâm⁵

Eyledi Mevlāya ħamdile sipās

Hem Resūline şalavat bî-kıyās⁶

Hem didi ey yâr-ı gârım biliñiz

Ḥoşnūdam ben sizden āgâh olıñız⁷

¹ 1882: — C,E / Kılmazdı: birine kılmazdı A / Bulmazdı: virmezdi D

² A, — B,C,D,E,İ

³ 1883-1884: — C,E / Āftâb: âftâbıA // Çeşm-i: cism-i A

⁴ Bâb-ı: ebvâb-ı D / Bâbi: bâbını İ

⁵ Anlar: kamu aḥbâbı A // Ḥuṭbe: ħuṭbe A / Anda: andan A, aña B,İ

⁶ Ĥamdile: cehdile E / Sipās: hem sipās A // 1886b: Ḥazret-i Resūline şalātu hem bî-kıyās A / Şalavât: şalâtıla E, şalavâtı B,C,D

⁷ Didi: daḥı E / Yâr-ı: yâr İ / Biliñiz: biliñiz āgâh A, siz bilüñ C// Ḥoşnūdam: ħoşnıdım; Āgâh olıñız: olıñız āgâh A, āgâh oluñ C

Hîç muhâlif olmadınız siz baña
Cümleñizden râziyam öñden şoña

İstemem ancak size budur taleb
Bir zarar irişe ben olam sebab¹

1990 Bunda mühlet istedi kim diñlegil
Yalınız kendi necâtımdan degil²

Ben anıñ çün istemişdim mühleti
Var iken hâlâ hâlâsıñ fırsatı³

Bu gice cümle perişân olıñız
Mekke yolına ‘ azîmet kılıñız⁴

Hem benim maqşad ben idince vefât
Sizlere bir kimse itmez iltifât⁵

Maşlahat budır ki şimdi gidesüz
Bu belânıñ fikrini terk idesüz⁶

¹ Ancak size: size ancak A, ancak C / Budur: bu durur bunda C // Zârâr: zarar ; Olam: olam hem E

² 1890b: Yalınızca ayrılma cânımdan kebil? E / Necâtımdan: necâtımçün B

³ İstemişem: istemişem C,D, almış idim E // 1891b: Virseñ idi a' dâya ceng fırsatı E / Fırsatı: necâtı C

⁴ Yolına: şehrine C

⁵ Benim maqşad: benim maqşadım A, benim maqşūd E

⁶ Budır ki: oldur ki A,B / Gidesiz: gidiñüz C // Belânıñ fikrini: cengiñ gavgasını E / İdesiz: idiñüz C

*Beyt-i İmām-ı Hüseyin*¹68A *fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*1895 Elde fırsat var iken def^c -i belâ kılmak gerekSonra imkân yok ^c ilâcı ibtidâ kılmak gerek²^c Āķil ol kim havf-ı düşmândan ola her dem emînŞerr-i zâhirden bu cânı ihtifâ kılmak gerek³*Beytü'l-Meşnevî*⁴*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

Bu kelâmı çün işitdiler hemân

İttifâķ ile idüp zâr-ı figân⁵

Didiler biz gitmemiz mümkün degil

Yoluña cân virmemek temkîn degil⁶*Beytü'l-Murabba*^{c 7}*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*Biz necât-ı ^c ömri bu yirde ferâģat itmişizBiz vişâl-i hâķ-i pâyuñdan murâda yitmişiz⁸¹ E, — A,B,C,D,İ / C'de 1894'ten sonra 1883 ve 1884. beyitler yazılmıştır.² Def^c -i belâ: hem def^c ini C // İmkân yok ^c ilâcı: mümkün olmaz aşlâ A / İmkân: imkânı E,İ³ Her dem: — C⁴ D, Beyt-i Meşnevî E, — A,B,C,İ⁵ İdüp: itdiler A / Figân: efgân D⁶ Biz: kim C, — E // Cân: cânı E / Temkîn: temkin A,B,İ, mümkün C,E⁷ D, — A,B,C,E,İ⁸ 1899-1900: — C,E / Pâyuñdan: payıñla D

1900 Bu şehâdet rütbesinden sen bizi men' itme kim

Biz tarîk-i Hâkka luftîñ rehberiyle gitmişiz¹

*Ḳâfiye-i Beytü'l-Meşnevi*²

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

Niyyeti hâlişlerin gördi İmâm

Anlara kıldı du' âlar ol hümâm³

Döndi bu kez Müslimiñ evlâdına

Didi koş tutiñ bu söz bünyâdına⁴

Siz varîñ ol Mekkeye dimeñ ba' id

Çünkü atañızı kıldılar şehîd⁵

Hâneñiz tâ olmasun ğayrı ğarâb

Siz varîñiz Mekkeye budır cevâb⁶

1905 Müslimiñ evlâdı çün işitdi hemîñ

Didiler kim ey Emîrü'l-Mü'minîñ⁷

¹ İtme kim: itme ki A, eyleme B, itmegil C // Hâkka: — A

² D, — A,B,C,E,İ

³ Hâlişlerin: hâlişlerin A, hâlişleri E // Kıldı du' âlar: du' âlar kıldı anda A

⁴ Tutiñ: dutiñ B, dutiñ E,İ / Söz: söziñ A, kelâm C

⁵ 1903a: Siz dimeñ bırak Mekkeye varîñ ba' id C / Ol: — A,D / Mekkeye: Mekkedden E / Dimeñ: dimeñ hem D, olmayız E // Kıldılar: kılmışlardı A

⁶ Tâ: — A,İ / Olmasun ğayrı: olmasun ki anda A, üstüne varîñ E, kalmasun ğayrı İ // Varîñiz: varîñ A,E / Budır: bu durur A, hem budur E

⁷ Evlâdı: evlâdları A,C / Çün: — B,C // Ey: ey şâh-ı A, yâ B

Dileriz kim atamız gibi hemân
Hem qarındaşlarımız gibi ‘ayân¹

Biz dahı evvel şehâdet bulalım
Tâ seniñ yolında qurbân olalım²

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün
Meclis-i ‘uqbâdadur çün sâķī-i bezm-i şafâ
Olalım ol ‘ıyşa rāğīb idelim ‘arz-ı vefâ³

Andadır cem‘iyyet-i ehl-i vefâlar bî-riyâ
Andadır aqşâ-yı maqşad faħr-i ‘âlem Muştafâ⁴

mefâ‘ilün mefâ‘ilün fe‘ülün

1910 İlahî sen ayırma şefkatinden
Bizi dūr itme aniñ rağbetinden⁵

Qabûl eyle ilâhî bu niyâzı
Şefâ‘ at ide hem Hüseyn gâzî

Kitâbı oqıyana raħmet eyle
Aña rûz-i cezâda rağbet eyle

¹ Hemân: bizler de hemân A, ‘ayân C / Dileriz kim: didiler biz C, didiler kim E / Atamız gibi: terk itmeyiz bizler E // Hem: — E / ‘Ayân: hemân C, olmamız ‘ayân A

² Biz:cümleden biz A / Evvel:ol dem C,ol E,İ / Şehâdet:şehâdetler E // Qurbân olalım: bu cânı qurbân kılalım A / C’de 1907’den sonra 1899 ve 1900. beyitler yazılmıştır.

³ 1908-1909: — D,E / Olalım: ol ki ; Rāğīb: — A / ‘ıyşa: işe ; ‘Arz-ı: ‘ahd-i B

⁴ Vefâlar bî-riyâ: kimseler nâ-ümîd olmasun A, vefâ-yı bî-riyâ C,İ

⁵ 1910-1917 sadece E’de vardır. // 1911b: Hem: bize E

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Bu kitābı diñleyenler lā-ħisāb

Gireler uçmağa cümle bī-ħisāb

Dü-cihānda yazan olmasun melül

Hem kıyāmet günü ħalmasun melül

1915 Dilerem ki bu kitābı yazdıran

Görmeye ašlā ' azābı yazdıran

Hem Beĳāyī göre cennetde dīdār

Cümlemize naşīb ide Kirdgār

mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün

Ger isterseñ kıyāmetde şefā' at

Muħammed rūħına sen vir şalāvat

68B

Ĥazret-i İmām Ĥüseyniñ Yezīd Leşkeriyle Muħāribe Ve Ehl-i Beyte

*Vedā' ın Beyān İder*¹

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Anlara anda du' ālar eyledi

Rāvīler bunda rivāyet eyledi²

¹ A, Zıkr-i Ġazā-yı Ĥazret-i İmām Ĥüseyniñ Leşkeriyle Yezīdiñ Muħārebesin Ve Ehl-i Beyte Vedā' B, Ġazā-yı İmām Ĥüseyn Rađiya'llāhu ' Anhu Ve Leşker-i Yezīd Ve ' Abdu'llāh ' Aleyhi'l-la' netu'llāh D, El-Ķışsa İmām-ı Ĥüseyn Rađiya'llāhu ' Anhu Evlādınıñ Şehīd Oldıgın E, — C, İ

² Eyledi: eyledi şeh-zāde A // Bunda rivāyet: rivāyet bunda A, anda rivāyet C / Eyledi: eyledi anda A, söyledi B, İ

Çünkü mühlet aldı ol gice İmām
Derdi anda āl ü aşhābın temām¹

1920 Ol şeb-i ‘ Āşüre idi bil o dem
Hem daḥı cum‘ a gicesi idi hem²

Şubḥa dek anda ‘ ibādet itdiler
Zıkr ü tesbīh hem refākat itdiler³

Anlarıñ tekbir ü tehlīli ‘ ayān
Lerze-nāk itdi semāyı ol zemān⁴

Hem melekler dirler idi kim şahīḥ
Bu nice zulm-i şarīḥ fi‘ l-i kabīḥ⁵

Bu nice tedbīr-i nā-dān bī-şavāb
Yā nice taqşır ü ‘ işyān bī-ḥisāb⁶

1925 ‘ Arş u Kürsiyle felek bī-iltimās
Ol gice tutdı şehīdler üzre yās⁷

¹ Dirdi: virdi C / Āl ü: āl-i B,C,E,İ

² 1920: — C / ‘ Āşüre: ‘ āşūrā A,B // Hem daḥı: daḥı A, hem onuncı B

³ Anda ‘ ibādet itdiler: ‘ ibādetler itdiler anda A // tesbīh hem: tesbīh ile, tesbīh İ / Refākat itdiler: ri‘ āyetler itdiler anda A

⁴ ‘ Ayān: ‘ ayān lerze İ // Lerzenāk: nāk İ / Semāyı: semāya D

⁵ Şarīḥ: şarāḥat C / Fi‘ l-i: fişk-ı E

⁶ 1924: — C,E / Nā-dān: nā-dān-ı / Tedbīr-i: tedbir B // Yā: bu İ / ‘ İşyān: ‘ işyān-ı A / Taqşır ü: taqşır B,İ

⁷ Kürsiyle: kürsi C // Tutdı: dutdı B,E,İ

Şubh-ı şādık çünki oldı āşkār
Geldi bir ün tā semādan kām̄kār¹

Ümm-i Gülşüm işidüp havf eyledi
Çün İmāma vardı anı söyledi²

Ey birāder didi işitdiñ mi sen
Ol İmām didi işitdim anı ben³

Bu gice ceddım Resūlu'llāhı hem
Vākı' amda görmişim işit bu dem⁴

1930 Hem şehādet müjdesin virdi baña
İntizārim didi ey oğlum saña⁵

Cümle ervāh-ı nebīdür intizār
Bize mihmān ol bugün ey kām̄kār⁶

69A Bir ferişte gördim anda ol zemān
Bir elinde şīşe vardur bil 'ayān⁷

Ben didim ki yā Resūl nedir taleb
Bu ferişte bu şīşe nedir 'aceb⁸

¹ Çünki oldı: oldı çünkim D // Tā: — A

² Çün: hem A

³ Didı: — A, kim İ / Sen: bu anı sen A

⁴ Hem: ben A,C,D // Görmüşim: görmüşdim İ / İşit bu dem: işit sen A, işitgil sen C, işit ki sen D

⁵ Müjdesin: rütbesin B, müzdesin D,E // İntizārem: muntazıram A

⁶ Nebīdür: nebi hem D

⁷ Ferişte: ferıştāh C,E / Elinde: anda A // Vardur bil: var durur C, vardır hem E, hem vardur İ

⁸ Didim ki: didim A,C / Nedir: nedir bunda A // Ferişte bu şīşe: ferıştedeki şīşe A / Nedür: dir ne D

Didi bu me'mûr ki zâlimler seniñ
 Ɛanıñı yire dökince düşmâniñ¹

1935 Ɛoldıra Ɛanıñla anı bu melek
 Āsmâna ƐıƐara budur dilek²

Ümm-i Gülşüm işidüp efgân ider
 Nâr-ı Ɛasretle dili püryân ider

Ol İmâm aña didi ey ğam-güsâr
 Ehl-i beytim Ɛâzır eyle yüri var³

Çün irişdi vaƐt-i eyyâm-ı vedâ⁴
 Ɛâzır olsun geldi hengâm-ı vedâ⁴

Beyt-i İmâm⁵

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün
 El-vedâ⁶ ey yâr-ı ğârim kim ecel geldi yaƐîn
 Geçdi vaƐtim kim bugün encâm-ı ⁶ömrümdür hemîn⁶

1940 Cânım ⁶arzu Ɛılmasun mı vuşlat-ı cânânı kim
 İntizâr olmuş baña ervâh-ı mürsel şâh-ı dîn⁷

¹ Me'mûr ki: me'mûrdur C, me'mûr gibi E, meşmûr ki İ // Düşmânuñ: ol düşmâniñ A

² Ɛoldıra: doldıra B,D,E,İ / Bu: ol D

³ Ɛâzır: Ɛâzır A,E

⁴ 1938: — C / Çün: çünki A // Ɛâzır: Ɛâzır A,E / Hengâm-ı: eyyâm-ı A

⁵ E, Murabba⁶ A, — B,C,D,İ

⁶ 1939a: Yâr-ı ğârim el-vedâ⁶ ey kim ecel geldi bugün E / YaƐîn: bugün D // VaƐit: vaƐtim A, ⁶ömrüm C / Bugün: bu A / Hemîn: bugün D

⁷ Arzu: arzu C / Cânânı: cânâna İ // Baña: saña E / Şâh-ı dîn: hep bugün D

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün¹

Geldi ehl-i beyt ile evlādı hem

Nevhalarla itdiler feryādı hem²

Gördi çün anı Hüseyin-i Müctebā

Didi ey mazlūmları sözi şabā³

Ey 'aceb ğurbetde n'olır hālīñiz

Yā neye müncer olur aḥvālīñiz⁴

Beyt-i İmām Hüseyin ⁵

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

'Aceb bilmem n'olır yā Rab bu ehl-i beytiñ aḥvālī

Yalīñiz deşt-i ğurbetde perişān ola mı hālī⁶

1945 O zālimler cefāsına bu mazlūmlar ne kılsunlar

Esir ider mi a' dālar eyā bu ehl-i eṭfālī⁷

Ḳāfiye-i Beytü'l-Meşnevī ⁸

¹ Baḥr-i Meşnevī E

² Nevhalarla: nevḥa-yı ḥüzn A, nevḥalar B,C, nevḥa kılp D / Hem: anda hem C

³ Çün anı: anı çün A,C // Şabā: şabā C

⁴ 1943b: Yā nice ola 'aceb aḥvālīñiz E / Olur: ola B,İ

⁵ E, Ḳāfiye-i Beytü'l-Murabba' D, — B,C,E,İ / 1946-1948 C'de 1944'ten önce yazılmıştır.

⁶ N'olır yā Rab: yā Rabbi nolır A // Deşt-i: şaldı E

⁷ Kılsunlar: kılsun A // İder mi a' dālar: idüp 'ayālleri / Eṭfālī: eṭvālī A

⁸ D, Beyt E, — A,B,C,İ

69B

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Bir tarafından Şehrbānū ağlayup

Bu sözi dirdi derūnın tağlayup¹

Dirdi bu miskīn olan ma' şūmları

Bu yetīm qalmış tūran maḥdūmları²

Kime ışmarlar gidersiñ yā İmām

Yā kime teslīm idersiñ yā İmām³***Beyt-i Şehrbānū***⁴*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

Kimse yā Rāb bu benim gibi perişān olmasun

Ayırup cānı canāndan kimse giryān olmasun⁵

1950 Bir yañadan nār-ı ğurbet bir yañadan dost āteři

Bu iki sūzānda qalbim nice pūryān olmasun⁶

¹ Bir: bu A,C / Ağlayup: ağlayarak geldi ol C // Dirdi: diridi A, dir C, / Derūnın: derūnıñ A, derūnında C / Tağlayup: dağlayup A,B,E,İ tağlıyor C, tağlayup D

² Dirdi: dir idi ; Bu: o ; Olan: o A / Miskīn: miskin İ // Yetīm: benim B, yetim İ / Qalmış tūran maḥdūmları: olmış dört nefer maḥdūmları A / Tūran: duran B,D,E,İ / Maḥdūmları: maḥtūmları D

³ İşmarlar: ışmar B / Gidersiñ: gidersin C // Yā imām: ey hümām C

⁴ E, Murabba' A, — B,C,D,İ

⁵ Yā Rab bu: yā Rabbi B, yā Rab E, İ // Ayırup: ayrılıp A,İ / Canāndan: cināndan C

⁶ Ğurbet: firqat B,C / Dost: dosd E // Sūzānda: sūzāndan A / Nice: içre C

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Bir yañadan Ümm-i Gülşüm yağa çäk

Eyleyüp hem başına saçardı hāk¹

Dirdi ey şem' -i risālet rüşeni

Ey ziyā-dār-ı imāmet rüşeni²

Çün ' Alīyyü'l-Murtezā itdi vefāt

Yerini tutdı Hasan ol ' āli-zāt³

Biz Hasanla eglenürdik her zemān

Āteşimiz teskīn olurdı hemān

1955 Göñlimiz eglencesi idi Hasan

Ol dağı rıhlet idince diñle sen⁴

Biz seniñle eglenürdik yā İmām

Söndürürdiñ firqati nārı temām⁵

Yā seni böyle idince rüzgār

Kimler ile olalum biz ğam-güsār

Beyt-i Ümm-i Gülşüm ⁶

¹ Yağa çäk: yağaların çäke çäk C, yağa çäk E // Hāk: hāk A

² Dirdi ey: dir idi C / Şem' -i: şems-i C,D,E / Rüşeni: gülşeni A // Ziyādār-ı: ziyādār-ı E

³ Çün: çünki ; İtdi: idince A // Tutdı: dutdı B,E / Ol: — E / ' Āli-zāt: zāt-ı pāk C

⁴ 1959: — B,D / Göñlimiz: göñlimiziñ A

⁵ 1960b: Söyündürir idiñ āteşimiz temām E / Firqati nārı: firqat nārını A

⁶ E, — A,B,C,D,İ

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Åh kim 'ālem içre böyle bir muş̄ibet olmasun

Bir benim gibi cihānda ehl-i miḥnet olmasun¹

Cānımı yakdıñ felek nār-ı firākıñdan yiter

Kimse hiç bencileyin püryān-ı firqat olmasun²

70A

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1960 Bir tarafından ehl-i beyt idüp fiğān

Söyleyüp mefhūm-ı şî'ri bî-gümān

Şî'r³

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Ey felek fikr eyle bir kez bu ne miḥnetdür bize

Bu ne dürlü zūlm-i zā'id bu ne nisbetdür bize⁴

Gelmesün dār-ı fenāda başına bir kimseniñ

Ol ki geldi bu eziyyet bu muş̄ibetdür bize

Meşnevi⁵

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Çünkü şubḥ-ı şādık irişdi İmām

Hem cemā'atle namāz kıldı temām⁶

¹ 1958-1960: — D / 1960: — C / Bir: — A // Bir: bu E

² Felek nār-ı firākıñdan yiter: nār-ı firākıñdan yiter ey felek A // Firqat: fāriḫ C

³ A, Ḳāfiye-i Beytü'l-Murabba' D, Baḥr-i Meşnevi E, — B,C,İ

⁴ Zūlm-i zā'id: zā'id zūlmi E

⁵ A, Ḳāfiye-i Beytü'l-Meşnevi D, — B,C,E,İ

⁶ İmām: temām A,C, yā imām D/Çünkü şubḥ-ı şādık irişdi: çün irişdi şubḥ-ı şādık D // Temām: imām A,C,D

Z̄ikr ü tesb̄ih itmeden ol ʿ ālī-rāy
 Ƙopdı aʿ dānīñ şadāsı ƞoldı cāy¹

1965 Kūs-ı ħarbile şavaşa ƞurdılar

Dikdiler ƞūğ-ı ʿ alem ƞaldırdılar²

Meymene hem meysere ƞurdı ʿ adū
 Leşkerini yaşıyup ƞurdı ʿ adū³

Meymene başında hem ibn-i Saʿ īd
 Ol ʿ Ōmer Ħüccācı ƞoydı ol pelīd⁴

Meysere ucunda sen diñle hemīn
 Ol Şemer zū'l-Cevşeni ƞoydı laʿ īn⁵

Kendüsi ƞalbe ƞurub aldı ricāl
 Kūs-ı ħarbi ƞaldı kim ide ƞitāl⁶

Murabbaʿ⁷

mefāʿ īlün mefāʿ īlün mefāʿ īlün mefāʿ īlün
 1970 Gör ol nā-dānı kim bunda ne fiʿ le irtikāb itdi
 Ħelālī nehy idüp emr-i ħarāmı müstecāb itdi⁸

¹ Ol ʿ ālī-rāy: āli beyān C // ƞoldı: doldı B,E / Cāy: cihān C

² 1965: — C / ƞurdılar: durdılar B,D,E,İ // ƞūğ-ı: ƞūr-ı B / ʿ Alem: ʿ alemler A / ƞaldırdılar: geldiler A

³ ƞurdı: durdı B,D,E / Yaşıyup: yaşıben İ

⁴ Ħüccācı: Ħüccāc E

⁵ 1969a: Bir alay daĥı çoğ düzdi hemīn E / Ucunda: başında ; Hemīn: yaĥīn C // Şemer: Şimir E

⁶ 1969a: Naʿ ra urup aĥmağa süngü cidāl E / ƞurup: durup B,İ // Kim: hem C

⁷ A, ƞāfiye-i Beytū'l-Murabbaʿ D, — B,C,E,İ

⁸ 1970: — C / 1970-1971: — E / Ne: — A // Müstecāb: istiĥāb A / Emr-i: bunda B

Zihî mi' mâr-ı câhil kim ne gūnā eyledi ta' mîr
Küfir kaçırın idüp ma' mûr serây-ı dîn ħarâb itdi¹

*Kâfiye-i Beytü'l-Meşnevi*²

70B

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

Bu yañadan ol Ħüseyin-i Müctebâ

Teşne-i şehd ü şehâdet pür-vefâ

Meymene hem meysere düzdi emîr

Meymene ucunda çün tûrdı Züheyr³

Meysere ucunda hem tûrdı Ħabîb

Buldı çün zaĥm-i şehâdetden tabîb⁴

1975 Sancaĥ-ı fetĥi alup hem diñlegil

Virdi ol ' Abbâs qarındaşına bil⁵

Kendüsi imân gibi ol kâmkâr

Ķalb-i mü'minde varup itdi qarâr¹

¹ Ta' mîr: tedbir B // Serây-ı dîn: dîn serâyın A / Ħarâb: ħarâb A

² D, — A,B,C,E,İ

³ Hem: — A,E / Düzdi: durdı D // Ucunda: ucına A / Çün: — C,İ / Tûrdı: durdı B,D,E / Züheyr: emîr B, hem Zehîr İ

⁴ Tûrdı: durdı B,E,i / Ħabîb: tabîb C / Hem tûrdı: durdı hem D // Çün: hem A, — C / Tabîb: ol tabîb C

⁵ Ol: — ; Bil: hübil D

*Beyt-i İmām Hüseyin*²*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

İntizār oldu şehīde hūri-i ğılmān ol ān

Zīb ü zeynet viridi cennet mülkine Rıdvan ol ān

Muntazır oldu zebānīler ' adū-yı dīn için

Açdı ebvāb-ı caḥīmi mālīk-i nīrān ol an³*Kāfiye-i Ebyātü'l-Meşnevi*⁴*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

Ol Hüseyin-i Müctebā tırdı o dem

Aldı peygām-ber ' amāmesini hem⁵

1980 Başına şardı hem anı ol zemān

Hırқа-i peygām-beri geydi hemān⁶

Hem Ferīḥa-nām bir esb-i Resūl

Var idi bindi varup meydāna ol⁷

Şaff-ı a' dāya muḳābil oldu hem

Anlara bu beyti inşā kıldı hem⁸¹ İmān: şīrān E² E, Murabba' A, Kāfiye-i Ebyātü'l-Meşnevi D, — B,C,İ³ ' Adū-yı dīn: ol ' adū-yı dīn A // Mālīk-i: mālīk B⁴ D, Baḥr-i Meşnevi E, — A,B,C,İ⁵ Tırdı: durdı B,D,E,İ / O dem: ol dem C // Hem: ol imām A, hem-ān-dem C⁶ Hem anı: anı çünkü A, hemān-dem C // Hırқа-i: hırқа-i A / Hemān: ol ān C⁷ Ferīḥa: Şerīḥa C, Ferīce D / Nām bir: nām olan A / Esb-i: esbe D, at-ı E // 1981b: Bindi meydāna vardı ol ḥamūl C, Bindi āna varup meydān içre ol E⁸ Oldı hem: oldılar E // 1982b: Ehl-i beyt el ḳaldırıp du' ālar kıldılar E / Beyti: sözleri A

Ya‘nî ben ibn-i Resûlem bî-gümân
Faħr idince bu faħir yiter hemân¹

Başım üzreki ‘amāme biliñiz
Ol Resûliñdür siz āgāh olıñız²

1985 Hem bilimdüki ılınc at u abā
Hep Resûliñdir biliñ ben Müctebā³

71A Vārişiyem ol nebiniñ bil yaıñ
Hem vişāl-i ravza iken ben hemin⁴

Siz baña temkîn-i rāhat virmeyüp
Da‘vet itdiñiz iāmet virmeyüp⁵

Siz baña mektüb-ı hücçet virdiñiz
Siz yine gavgāyı peydāh itdiñiz⁶

Ey ‘Ömer ibn-i Sa‘id bu ne ayāl
Söyle ey Hücçac-zāde bu ne āl⁷

¹ Ben: — ; Bî-gümân: āħir zemân E / Resûlem: Resûl-i A // Hemân: temâm C / Bu faħir yiter: budur faħrimüz E

² Üzreki: üzre hem C // Siz: — A

³ At u abā: ol Murtezā E // Hep: hem İ

⁴ 1986: — E / Ol: o İ

⁵ Temkîn-i: temkîn B

⁶ Mektüb-ı: mektüb B,İ / Hücçet: şıat E // 1988b: Bu diyāra siz beni irgürdiñiz D

⁷ ayāl: ayāl A / Bu ne: bunda D // Ey: — ; āl: fiş-ı āl A

1990 Diñle ey Şit ey Sinān ibn-i Enes

Ey Şimir böyle midür ahd-i nefes¹

Bu ne ğaddârlık ider sizden zuhūr

Yā ne mekkârlık ider sizden zuhūr²

Ol cema' at anı inkār itdi hem

Ol İmām mektûbı ızhār itdi hem³

Cümle hacîl olup gördi hāmeyi

Āteşe yaqdılar ol dem nāmeyi⁴

Ol 'Ömer ibn-i Sa' id geldi yaqîn

Didi virmez bu netice söz hemîn⁵

1995 Yā Yezîdîñ bey' atin almağ gerek

Yā virüp cānı şehîd olmağ gerek

Bu sözi deyüp hemen-dem ol kilāb

Aldı oğ hem yayını diñle cevāb⁶

¹ İbn-i: ibn B // Ey: — A / Böyle midür: böyle hāl E

² Bu ne: bu A, yine C / İder sizden: idersiz ne E // Yā ne: yine C, bu ne E / İder sizden: idersiz ne E

³ İtdi hem: itdiler C // Mektûbı: mektûbları C, mektûb İ / İtdi hem: ider C

⁴ Cümle: cümleten İ / Hacîl: hacîl A, taçcîl B,D / Olup gördi: oldu görüp A, oldu gördi B,C,İ // 1989b: Yaqdılar āteşe ol dem ol nāmeyi A

⁵ Netice söz: söz netice C

⁶ Ol: — A,E o C / Hem-ān-dem: hemen-dem A,B,İ / Bu sözi deyüb hem-ān-dem: hem-ān-dem bu sözi deyüb D, hem-ān-dem bu sözleri deyüb E // Oğ hem yayını: oğını yayını B, oğu yayı hem C, oğı yayını D,E,İ

Didi āgāh oluñuz ey ḥāṣ u ‘ām
Yarın ‘Abdu’llāha hem söyleñ kelām¹

Ben idem evvel Ḥüseyn ile cidāl
Siz görüp idüñ şehādet ey ricāl²

Bunı deyüp atdı bir oq ibtidā
Görđi çün anı Ḥüseyn-i Müctebā³

2000 Didi ĩmān-ı Yehūd buldı ḥalāl
Didiler tā kim ‘Üzeyr ibn-i Celāl⁴

71B Oldı dīninden Naşārālar cüdā
Didiler ol dem Mesīḥ ibn-i Ḥudā⁵

Siz de ol dem oldıñız ḳavm-i Yezīd
Kim Resūl evlādın itdiñiz şehīd⁶

Gerçi biñ ḥançer ola her mūy-ı ser
Yine şabrımdan ziyāde yoq siper⁷

¹ Olıñız: oluñ C / Ey: siz E // Yarın: yarın ; Kelām: böyle kelām A / Hem: — A, C

² İdem evvel Ḥüseyn ile: evvel Ḥüseyn ile idem A, ideyüm ol Ḥüseyn ile E // Görüp idüñ şehādet: görüñ varıñ söylen C / İdiñ şehādet: şehādet idiñ A,B

³ 1999a: Ol ‘Ömer ibn-i Sa‘īd atdı bir oq ibtidā E // Çün anı: anı çün A, mene itdi E

⁴ 2000: — E / 2000a: ĩmām didi Yehūdđan buldı ḥalel A / Ḥalāl: ḳalāl C,D // ‘Üzeyr: ‘Azīz D

⁵ Oldı: oldılar A / Naşārālar: naşālar B,D naşārā gibi C // Ḥudā: celā A / Mesīḥ ibn-i: şıgındım ben E

⁶ Siz de ol dem: siz daḳı hem C / Ol dem oldıñız: oldıñız ol dem A / Ol: bu E // Evlādın: evlādım C,D,E / İtdiñiz: itdiñ D

⁷ 2003: — E / Ḥançer: ḥançer A / Ola: — C / Her: hem D // Siper: sīper İ

Çünkü leşker gördi kim ibn-i Sa'îd
Böyle ikdâm itdi cenge ol pelîd¹

2005 Şöyle oğ atdı Hüseyne ol çeri
Suğb-ı ğırbâl itdiler gūyā yeri²

Döndi aşhāba ol İmām hazreti
Gördi meydān içre çün bu heybeti³

Didi kim hāzır oliñ geldi cidāl
Geldi eyyām-ı şavaş vaqt-i kıtāl⁴

Yevm-i 'Āşūre idi cum' a günü
Tutdı a' dālar şavaşa dīn günü⁵

Hem onuncı günü fi'ş-şehri'l-harām
Altmış altı tārīhinde bil kelām⁶

2010 Leşker-i a' dā işit imdi şümār
Bil yigirmi iki biñ idi süvār⁷

¹ Kim: ki A / Leşker gördi kim: gördi leşkeri C // 2004b: Merd-i da' vā ile cenge ol pelîd E

² Atdı Hüseyne ol: atdılar Hüseyne C / Ol: o E // 2001b: İttifākla cengi derler her biri E / Suğb-ı ğırbâl: şarğ-ı ğarbı D / Ğırbâl: kurbān A

³ Aşhāba ol: aşhābına E // Çün: — A, hem C, çü D

⁴ 2007a: Didi kim oluñ geldi vaqt-i cidāl E / Hāzır: hāzır A // 2003b: Geldi şavaş vaqt-i eyyām-ı kıtāl C

⁵ 2008a: Yevm-i cum' a mäh-ı 'āşūre günü C / Yevm-i: bu ay E // Tutdı: dutdı B,D,E,İ / A' dālar: ağıdālar A

⁶ Fi'ş-şehri'l: min şehri'l A // Tārīhinde: tārīhinde C,İ

⁷ Leşker-i:leşkeri E/A' dā: ağıdāyı A,— E/İmdi şümār: bī-şümār A,imdi bī-şümār E//İdi süvār:ehl-i şirār B

Hem Hüseyniñ leşkeri diñle hemān

Yetmiş iki ādem idi bī-gümān¹

Otuz iki atlu var idi hemīn

Bāķisi yayan idi bil ey emīn²

Çün iki cānib şavaşa tūrdılar

Meymeneler meysereler ķurdılar³

Ol tarafından gördi Hūr ibn-i Riyāh

Didi ol ibn-i Sa^c īde ey ķıbāh⁴

2015 Sen ider misiñ Hüseynile ķıtāl

Didi zāhir iderem ceng ü cidāl⁵

72A

Bunda ādemler ölür ķanlar aķar

Fitne-i nār-ı şavaş cānlar yaķar⁶

Didi Hūr yarın Resūlu'llāha sen

Nice virirsiñ cevāb ol şāha sen⁷

¹ Leşkeri: leşkerini ; Diñle: diñlegil C / Hemān: kelām B // Ādem: merd E / Bī-gümān: sivār B, bil bī-gümān E

² Atlu: atlusı E / Var idi: idi bil C // 2012b: Kırkı piyāde bil sen ey emīn A / Bāķisi: bāķisi B, bāķisi hep C,E,İ / Bil: — C / Ey: — E

³ Cānib: cānib de C / Tūrdılar: durdılar B,D,E,İ // Meymeneler meysereler: meymene hem meysereyi A

⁴ Hūr: Hūr B,E / Riyāh: Reyāh E // 2014b: Tebdi atın bil muķaķķıķ ol ķabāh E

⁵ İder misiñ Hüseyn ile: Hüseyn ile ider misiñ C // 2015b: Nesl-i tāhir şāh ile nice cidāl E / Zāhir: elbet A

⁶ 2016: — C

⁷ 2017-2021: — İ / 2017a: Didi yarın ol Resūlu'llāha nice sen E // Virirsiñ cevāb: cevāb virirsiñ A,B

İşidüp ibn-i Sa'îd hāmūş olur
Döndi Hür andan çerisine gelür¹

Rengi tağyîr oldı heybetden anîñ
Hîç qarârı yok bu dehşetden anîñ²

2020 Ol qarındaşı didi kim ne 'aceb
Her şavaş içinde ey şîr-i 'Arab³

Böyle tağyîr olmaz idi hey'etiñ
Şimdi az leşkerden artar dehşetiñ⁴

Hür didi kim ey birâder diñlegil
Bu çeriden kırkmazam ben şöyle bil⁵

Korqarım ol Kirdgârımdan hemân
Korqarım Perverdgârımdan hemân⁶

Bunı deyüp na'ra urdı pehlivân
Söyledi bu şî'ri anda ol zemân⁷

*Beyt-i Hür*⁸

¹ Hāmūş: hāmūş A / İbn-i Sa'îd: Hür ; Hāmūş: me'yūs E

² Tağyîr: tağyir E / Oldı: olur D / Heybetden: bu sözden E // Hîç: hiç B / Bu: — A, idi C / Dehşetden: heybetden B,E

³ Şîr-i: seyr-i D

⁴ Tağyîr: tağyir E / Hey'etiñ: heybetin B,C, vechetiñ E

⁵ Hür: Hür E

⁶ Ol Kirdigârımdan: Kirdigârımdan ben A /Ol: ben E//Korqarım: kırqarım ol B,E/Hemân: ben hemân A

⁷ Na'ra: nağra B,D

⁸ E, — A,B,C,D,İ

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

2025 Ḥamdulī'llāh ben sezā-yı ehl-i 'irfān olmuşam
İderüm kesb-i şehādet ehl-i ĩmān olmuşam¹

Buğz-ı āl-i Aḥmed imiş kân-ı fısk-ı bed-ḥayāl
Tevbeler itdim bu işden hem peşimān olmuşam²

Bahr-i Meşnevî³

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Bunı deyüp itdi cevlanı hemin
Ol Hüseyne gitdi çün vardı yaqın⁴

İndi atdan pâyine yüz sürdi ol
Çok 'özür kıldı öñinde tırdı ol⁵

Beyt-i Hür⁶

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Ey Emirim ben saña evvel dil-āzār eyledim
Soñra ol işden peşimān oldım inkār eyledim⁷

¹ 'İrfān: ĩmān D // ĩmān: meydān D,E

² Buğz-ı: bu ġarāz E / Ḥayāl: ḥayāl A // İtdim: idüp ; İşden: işe E

³ E, — A,B,C,D,İ

⁴ Gitdi çün vardı: vardı anda hem C

⁵ İndi atdan: inüp atından A, atdan indi B,C / Ol: hem C // 'Özür: 'özürler B / Öñinde: anda B, dıvānda E/

Tırdı: durdı B,D,E / Ol: hem C

⁶ E, — A,B,C,D,İ

⁷ 2029-2030: — C

2030 Yā Emīrū'l-Mü'minīn kıl 'özr-i 'iṣyānım kabūl

Çün ḥaṭāmı ŧefḳatīñ yanında ikrār eyledim¹

72B

Ol İmām didi ki dergāh-ı 'aṭā

Çünkü meftūḥdur bağışlanur ḥaṭā²

Çünkü ol Ḥurīñ qarındaşı hemān

Adı Manşūr gördi bu ḥālī 'ayān³

Hem Ḥüseyne geldi 'özrin itdi ol

Tevbe kıldı oldı çün 'özri kabūl⁴

Ḥur didi kim ey Emīrū'l-Mü'minīn

Vir baña ruḥşat ki ceng idem hemīn⁵

2035 Didi bir laḥza iḳāmet görmeden

Hem bizimle istirāḥat görmeden⁶

Zaḥmete düşmeñ münāsib mi saña

Ġayrılar ceng eylesün sen baḳ aña⁷

¹ Ḥaṭāmı: ḥaṭāmı A, ḥıṣāmı D

² Çünkü: çü C

³ Hemān: hemīn B

⁴ Hem Ḥüseyne geldi: ol daḥı geldi Ḥüseyne C / İtdi: diledi B // Oldı çün 'özri: 'özri oldı çün A/ Kıldı: itdi C

⁵ Ḥür: Ḥürr E / Ey: ey şāh-ı A // Ruḥşat: ruḥşat A

⁶ Didi: didi ki C, hem didi E / Bir laḥza: bu dem C / İḳāmet: rāḥat E, imāmet C, İ / Görmeden: bizden görmeden A

⁷ Münāsib mi: revā mıdur C // Sen baḳ: evvel D / Aña: baña A

Ḥur didi kim yā İmām işit şadā
Ben saña ḥaşm olmuş idim ibtidā¹

İsterem şimdi vefālar kılayım
İbtidā yolında ḳurbān olayım²

Beyt-i Ḥür ³

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Cānı vaḳf itdim belāya her belā gelsün baña
Çekmezem ğam tā ḳazā-yı müntehā gelsün baña⁴

2040 Şunma sākī her muḥibb-i cāna şahbā-yı ecel
Şerbet-i şehd ü şehādet ibtidā gelsün baña⁵

Bahr-i Meşnevī ⁶

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Virdi ruḥşat debdi atın peylivān
Na' ra urdı girdi meydāna hemān⁷

Beyt ⁸

---

¹ Ḥür: Ḥür B,E // Ben saña: saña ben ; Ḥaşm: ḥaşm A
² İsterem: istedim ; Vefālar: vefā E // Yolında: yoluña D
³ E, Murabba' A, — B,C,D,İ
⁴ Her belā: her ne kim D / Baña: bana C
⁵ Şehd ü şehd ü D, şehīd ve E
⁶ E, — A,B,C,D,İ
⁷ Atın: atın A / Didi E,İ // Na' ra: nağra B
⁸ A, Murabba' B, — C,D,E,İ

mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ülün

Benem Merdân ki Hür ibn-i Riyâhî

Fedâ kıldım Hüseyne her revâhı¹

Muhibb-i hânedân-ı Aḥmedem ben

‘Adū-yı âline virmem felâhı²

73A

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Hürri meydânda görüp ibn-i Sa'îd

Havf idüp Şafvâna didi ol pelîd³

2045 Yüri ey Şafvân iriş bu dem aña

Mâl u ni' met vir getür hem bu yaña⁴

Vardı Şafvân Hurre didi ey dilîr

Bu ne aql-ı kılllet ve cehl-i keşîr⁵

Qılmayasıñ izzet-i mâlı kabûl

Zellet ile olasıñ bu dem melûl⁶

Hür didi kim ' izzet-i bâkî müdâm

Hiżmet-i âl-i Resûl dedür temâm⁷

¹ Benem: menem D,E / Merdân ki: Mervân-ı A, merdân C / Hür: Hür B,E hem D

² 2043: — E,İ / 2043a: Muhibb-i hânedân âl-i Aḥmed benem A / Aḥmedem: Aḥmed C // ‘Adū-yı: ‘adū ; Virmem: virmem ašlâ A / Felâhı: ḥalâşı C

³ Şafvâna: Şaf'âna C, Şaffâna D, Ḥaffâna E

⁴ Ey: — A, var C / Şafvâna: Şaffâna D // Hem bu yaña: bu dem baña B,bundan yaña C

⁵ Hurre:Hür İ / Dilîr: emîr D

⁶ Qılmayasıñ: kılmayasıñ dünyâda A, kılmaya C/Qabûl: çün kabûl C // Zellet: zeynet E / Olasıñ: ola sen İ

⁷ Hür: Hür B,E / Bâkî: bâkî B / Müdâm: ol müdâm A // Hiżmet-i: hiżmet-i A

Siz ne cāhilsiz ki dünyāya ğurūr
Eyleyüp ĩmānı idersiz fütür¹

2050 Ger ĩmān var ise tevbe kılıñız
Bu Resül evlādıdur yār olıñız²

Yoğise ĩmānuñuz nedir sebeb
Müslimānum deyü da^ç vāda taleb³

Gördi Şafvān Hürri kim kıabil degil
Şabdasin kıldı havāle diñlegil⁴

Men^ç idüp Hür urdı bir đarbı aña
Yıkdı Şafvānı atından bir yaña⁵

Çünki Şafvānı helāk itdi hemīn
Āsmāna çıkdı şavt-ı āferin⁶

2055 Üç karındaşı var idi Şafvānuñ
İntikāmın almak için tā anıñ⁷

Geldi bir bir anları kıldı helāk
Ol Hüseyne geldi çün ol zāt-ı pāk⁸

¹ Cāhilsiz ki: cāhilsiniz ki A, cāhil ki hem C/ Dünyāya: dünyāda B // ĩmānı: imān ; Fütür: hem fütür D

² 2050: — C / ĩmān: ĩmānıñız A // Evlādıdur yār: evlādı āğāh B

³ Yoğise: yok ise A, yoksa C / ĩmānuñuz: ĩmānuñuza C // Da^ç vāda: da^ç vā idersin B, da^ç vādan D,E

⁴ Hürri: Hurre E // Şebdesin: şabtasın C

⁵ Hür: Hür B,E / Urdı: vurdı B / Đarbı: đarbe E

⁶ Hemīn: yaqin C

⁷ Var idi Şafvānuñ: vardı Şafvān la^ç iniñ C // Tā: geldi C

⁸ Kıldı: itdi C // 2056b: Ordiya geldi ol cān-ı dil-i pāk C / Çün: — A / Çün ol: çünkü D, çünkü E

Geldi didi yā Emīrū'l-Mü'minīn
Şimdi benden rāzı oldıñ mı hemīn¹

Ol İmām didi ki senden rāzıyam
Senden ola rāzı Hāq ben rāzıyam²

73B Ol beşāretle yine Hūr döndi hem
İtdi cevlan girdi meydāna o dem³

2060 Bir haram-zāde gelüben nā-gihān

Atınıñ ayağını çeldi nihān⁴

At yıķıldı şıçradı yayaq dilīr
Girdi a' dā şaflarına hem çü şīr⁵

Çünki şeh-zāde görüp ol hāleti
Tiz ulaşdırdı aña hem bir atı⁶

Bindi yine dökdi yire leşkeri
Hem perişān eyledi ol leşkeri⁷

¹ Yā: ey A,B // Benden rāzı oldıñ mı: rāzı oldıñ mı benden A / Hemīn: yaķın C

² Didı ki: didi kim A // Senden ola rāzı Hāq ben: Hāq senden ola rāzı ben A, rāzı ola Hāq ben senden C

³ Hūr: Hurr B, — E / Hem: o dem A // Cevlan: cevlanı A / O dem: hemen-dem A, ol dem C

⁴ Gelüben: gelüp bil A // Atınıñ: atının ; Nihān: ol nihān A

⁵ Yayaq: ol dem ; Dilīr: dilīr C // A' dā: aǵdā A / A' dā şaflarına: şaflarına anda B

⁶ Ol: bu C / Görüp: görür D / Hāleti: hāli A // Aña: — A / Ulaşdırdı: ulaşdırdılar; Hem: —B

⁷ Leşkeri: şafları A, 'askeri C,D

Birbirinden şaffi iderken cidā
Geldi hātifden hemān böyle nidā¹

2065 Şöyle rüşen geldi ey Hurr bu zemān
Muntazır didārīña hūr-i cinān²

Hurr işidüp mesrūr oldu hem
Ol Hüseyniñ yanına geldi o dem³

Didi ceddīñ hizmetine giderem
Bir haber var mı ki tıbyān iderem⁴

Çün İmām anı işitdi kıldı zār
Didi ben de varıram ey kāmkar⁵

Hurr işidüp çün anı vardı yine
Ol ‘adūniñ içine girdi yine⁶

2070 Şaffi yardı ceng iderken diñlegil
Şabdası şındı elinden düşdi bil⁷

¹ 2064a: Birbiriyle iderken cengi cidā C/Şaffi: şaf A, İ/Cidā: ol cidā A, hem cüdā İ, cüzā İ // Nidā: şadā C

² Hurr: Hurr E // Cinān: ğılmān E, cenān İ

³ Hurr: Hurr B,E / Mesrūr oldu hem: anı oldu mesrūr A / Mesrūr: memnūn E // Ol: hem D,E / Yanına: yakınına A,D,E / O dem: meşkūr A, hem D, bu dem İ / Geldi o dem: pes geldi hem C

⁴ Ceddīñ: ceddiniñ ; Hizmetine: hizmetine ben A// İderem: eyleyem C

⁵ Anı işitdi: işitdi anı A,C, anı işidüp D,E

⁶ Hurr: Hurr B,E / İşidüp: işitdi ; Anı: çün anı A

⁷ 2070: — C / Şaffi yardı: yardı şaffi A / Ceng iderken: haykırurken E // Düşdi: şöyle A/ Şındı elinden düşdi: düşdi elinden şındı E

Ḥaykıruben kılıcın çekdi bu kez

Nice a^ç dā qanını dökdi bu kez¹

Hem ^ç alem-dāra varup irdi yaq̄in

Diledi yıqa ^ç alem-dārı hemin²

Ol Şimir mel^ç ün anı çünkim görür

Leşkerine qaқыup na^ç ra urur³

74A

Geldi her cānibden itdiler ğulu

Düşdi orta yire çünkim ol ulu⁴

2075 Ol Qasūre ibn-i Ken^ç ān ol zemān

Bir zaḥım urdı gelüp Ḥurre hemān⁵

Ḥur daḥı hem bir zaḥım urdı aña

İkisi de düşdi atdan bir yaña⁶

Na^ç ra urdı Ḥur ki yā ibn-i Resūl

Tiz yetiş tutdı benı qavm-i füzül⁷

¹ Kılıcın: kılıcı E / Çekdi: çaldı C // Dökdi: dökdi dökdi C

² Yıqa: yıqmağa E

³ Çünkim: çünki A // Na^ç ra: nağra B

⁴ Geldi: geldiler A

⁵ Qasūre: Qasūde A,D Qaşūre C

⁶ Hem: — A,E / Hem bir zaḥım urdı: bir zaḥım urdı hem C // İkisi de: ikkisi de İ

⁷ Na^ç ra: nağra B / Urdı Ḥur ki: urdı ki Ḥur A,B,C, urdı Ḥurr ki E // Tutdı: dutdı B,İ, düşdi E

Çün İmām işitdi atın sürdi hem
Şafları yarup varır Hurre o dem¹

Aldı Hurri haymesine geldi çün
Dizi üstine başını aldı çün²

2080 Hem mübârek yeñleriyle ol İmām
Sildi yüzinden ğubārını temām³

Hur gözin açup didi kim yā emīr
Rāzı mısıñ benden ey behter-żamīr⁴

Didi senden rāzı oldım yā aḡī
Rāzı olsun senden ol Allāh daḡı⁵

Hur işidüp eyledi cānı nişār
Raḡmet ide hem aña Perverdgār⁶

Didi rāvī Hur için diñle kelām
Söyledi bu beyti ol demde İmām⁷

¹ 2078a: Çün imām atını sürdi daḡı hem D / İşitdi:— E / Atın sürdi hem: atını sürdi A, at sürdi hemīn C, atın sürdi daḡı hem E // 2078b: Yarup şafları ol dem Hurre vardı A / Şafları: şafların B / Yarup: varup C, vara E / O dem: hemān C

² Haymesine: haymesine A / Geldi: vardı C / Çün: şāh A, hem C // Üstine başını: üzre başın C / Çün: māh A, ol himem C

³ Ğubārını temām: ğubārı bi't-temām A

⁴ Hur: Hurr E / Kim: — İ // Żamīr: zamīr E

⁵ 2082: — E / Ol: — A / Senden ol Allāh daḡı: Allāh senden yā veli C

⁶ Hem: — A / Perverdgār: ey Perverdgār D

⁷ 2084 B,C,D,İ'de 2087'den sonra yazılmıştır. / Hur: Hurr B,E / Hur için diñle: hem rivāyet bir C // Ol demde: ol dem ol B,C,İ

*Beyt-i İmām Hüseyin*¹*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

2085 Rāh-ı aşka cān fedā kılmak hayātdur ey gönül

Cān virüp maqşūda irmek bir necātdur ey gönül²

Sākī-i cānāna aşık olan itmez cān dirig

Bu şehādet şerbet-i kand-ı nebātdur ey gönül³*Ḳāfiye-i Ebyātü'l-Meşnevī*⁴*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

Gördi Huriñ ol qarındaşı ayān

Aldı ruşsat oldı meydāna revān⁵

Ol dağı kırdı nice kavm-i kıbāh

Aķıbet oldı şehid buldı felāh⁶

Oldı mülhak çün qarındaşına ol

Hem mülakāt itdi yoldaşına ol⁷¹ E, Ḳāfiye-i Beytü'l-Murabba' D, — A,B,C,İ² E'de 2085-2086 yerine 2090-2091 yazılmıştır. / Hayātdur: gerekdir B // İrmek: yitmek A,İ — B³ Cānāna: cānāndan D / Cān: bir dem A / Aşık olan itmez cān: aşık eylemez cānı D⁴ D, Baḫr-i Meşnevī E, — A,B,C,İ⁵ Huriñ ol:ol Huriñ A, Hurr E / Ol: — ; Ayān: ol zemān C // Ruşsat: ruşsat A/ Oldı: girdi C⁶ 2088: — C / 2088b: Aķıbet oldı meydāna revān İ⁷ 2089: —A/Çün: ol B,E/Ol: hem B, çün E/Mülhak: mülhiķ C//Hem: ol ;Ol: hem B/İtdi: buldı E/Ol: çün E

74B *fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

2090 Böyledür dār-ı fenānıñ kisb ü kārı ' āķıbet

Böyledür bu rüzgārıñ iftiḥārı ' āķıbet¹

Bir gün ider gülşen-i ' ömri ḥazān bād-ı ecel

Meyl ider pāyize vaḫtiñ nev-bahārı ' āķıbet²

*Meşnevī*³

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Ḥurriñ oğlı var idi adı ' Alī

Var idi hem ' Urve nāmī bir ḳulı⁴

Bu şehādeti ḳılup anlar ṭaleb

Atlara şu virmegi idüp sebep⁵

Çıḳdılar leşker içinden nā-gihān

Ol Ḥüseyne geldiler anlar hemān⁶

2095 Ol ' Alī ruḫşat alup itdi cidāl

Girdi a' dā içine ḳıldı ḳıtāl⁷

¹ Bu: — A / İftiḥārı: iftiḥārı E

² Ḥazān bād-ı: ve yārı hem D // Meyl: hebl C / Pāyize: pāyezde A

³ A, Ḳāfiye-i Ebyātü'l-Meşnevī D, Baḫr-i Meşnevī E, — B,C,İ

⁴ Adı ' Alī: ' Alī adı A

⁵ Şehādeti: şehādet D / Anlar: anlar da A,D // Atlara: anlara C,E / Şu: cān C

⁶ Ol: hem D,E / Geldiler: geldi A / Hemān: ol zemān A, nihān E

⁷ Ruḫşat: ruḫşat A // Ḳıldı: itdi A, idüp D,E

Öldirir çün ol civân nice pelîd
 ‘Ākıbet itdiler anı da şehîd¹

Murabba²

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
 Ey hüş ol kim cân virüp cânâna vâşıl oldılar
 Gördiler zevk-i bihişti kâmi hâşıl kıldılar³

‘Ākîl ol kim hüznile dünyâya gelüp gitdi şâd
 Vâşl-ı yâri lezzet-i ‘ömrinden a‘lâ bildiler⁴

Ķāfiye-i Beytū’l-Meşnevi⁵

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
 Şoñra ‘Urve destūr alup gitti hem
 Nice ceng idüp şehîd oldı o dem⁶

2100 Bunda râvî bir rivāyet söyledi

Bunda bir müşkil sözi ħall eyledi⁷

¹ Öldürür: tepeler A/Çün: — C /Nice: niçe C,İ// ‘Ākıbet: ‘ākıbetde B,İ / Anı da: anı B, anı hem D,E, anı İ

² A, — B,C,D,E,İ

³ 2098: — E // Zevk-i bihişti: ol zevk-i cennet C

⁴ Hüznile dünyâya: cân virüp A, dünyâya hüzn ile D / Gelüp: geldi İ / Gitdi şâd: gitdiler D // Vâşl-ı yâri lezzet-i: vaşl-ı yâriñ lezzetin A / ‘Ömrinden: ‘ömrinde D

⁵ D, — A,B,C,E,İ

⁶ 2099: — B / Alup: aldı C

⁷ Söyledi: eyledi C // Sözi ħall eyledi: razı söz söyledi C / Müşkil sözi: müşkili hem D

Gerçi kim vaḫti degildür bu söziñ

‘ Ārifi evlādur ancaḫ bu söziñ¹

Ol ‘ Alīyyü’l-Murtezāniñ ey hümām

On sekiz oḡlı var idi bil temām²

75A

Hem yedi oḡlı Hüseynile o dem

Kerbelā içre şehīd oldı bu dem³

Fāzldur ol biriniñ adı ‘ ayān

Biri ‘ Abdu’llāhdur ideyim beyān⁴

2105 ‘ Avnile ‘ Abbās kim ol merdān durur

Hem Ebū Bekir ‘ Ömer ‘ Osmān durur⁵

Bu yedi oḡlını kim didim Sa‘ īd

Tā qarındaşıyla oldılar şehīd⁶

Ger şorarsan bāḫīsin ey ‘ alī-zāt

Kendiniñ önünde itdiler vefāt⁷

¹ 2101: — C / Kim: — A // 2101b: ‘ Ārif olanadır ancaḫ bu sözim C / ‘ Ārif olan bir ancaḫ söz söziñ E / Ancaḫ bu: iş bu A / Bu: şu İ

² Bil temām: bi’t-temām C

³ Hüseynile: Hüseynle B / O dem: bil o dem A, ol dem C // Bu dem: o dem B,E ol dem C

⁴ ‘ Ayān: temām D // 2104b: Biri ‘ Abdu’llāh adı bil ey hümām D / ‘ Abdu’llāhdur: ‘ Abdu’llāh durur A / İdeyim: iderüz C

⁵ Kim: — A,C // Bekir: Bekri B,D // ‘ Ömer ‘ Osmān: ‘ Osmān ‘ Ömer İ

⁶ Oḡlını: oḡlı B / Kim didi: didi kim C, kim didim D, kim idem E // Oldılar: Kerbelāda oldılar A

⁷ Bāḫīsin: bāḫisin B,C,D,İ / Ey: ol C // Kendiniñ önünde: ‘ Alīden evvel A, kendiden öñdin C

Çün nihâyet buldı bunda bu cevâb
Kerbelâ kaçırından açam cenge bâb¹

Bu ğazâ çün buldı bu yirde qarâr
Oқыanı rahmet ide Kirdgâr²

2110 Diñleyen bulsun kıyâmetde felâh
Yazanı yaqmaya ol nâr-ı kıbâh

Yazdıran olmaya rahmetden cüdâ
Rahmet ide hem Beķâyiye Hudâ

Tâ şefâ' at ide fahr-i kâ'inât
Rûh-ı pâkine anıñ vir şalavât

Ĥazret-i Ĥüseyniñ Leşkeriyle Yezidiñ Muĥârebesin Beyân İder³

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

Bu rivâyet zâr ilinden nevĥalar bünyâd ider
'Aşıkâ dildâr ilinden giryeler icâd ider⁴

Çünkü Ĥur buldı şehâdet girdi meydâna İmâm
Bir daĥı a' dâya şulĥıñ hüccetini yâd ider⁵

¹ Bu: pes C // Kaçırından: kaçırında B,D,E / Cenge: cengi A, fetĥi D, ceng ile E/

² 2109-2112 sadece E'de vardır.

³ B, Yezidiñ Leşkeriyle Olan Muĥârebe Beyânında Ve Ĥâfitü'r-Râ A, El-Ĥışşa İmâm Ĥüseyn Rağıyallâhu anhu Evlâdınıñ Şehîd Oldığı E, — D

⁴ Zâr: râz ; İlinden: elinden D,E // İlinden: elinden ; Giryeler: gör neler D, E

⁵ Ĥur: Ĥurr E / Çünkü Ĥur: çün Ĥasan C // Şulĥıñ: şulĥın A / Hüccetini: şoĥbeti İ

2115 Didi ey da‘ vā kılanlar ehl-i ĩmānam deyü

Bilirim ki albiñiz dĭn uşını āzād ider¹

Lākin izhār-ı nařĭhat lāzım olmuşdur size

řanmañız kim orusından bu sözi ĩrād ider²

Īzn-i Ha olsa sizi bir demde ihlāk iderem

Bunda ikmet vardur ancak kim sizi dil-řād ider³

Bu diyāra ceng iün ben gelmemişem siz biliñ

Olmadan ğavgā işit bu söz sizi irřād ider⁴

Māni‘ olmañ kim Medĭne şehrine dönüp gidem

Ya varup řāma görem n’iün Yezĭd ifsād ider⁵

2120 Didiler bunda saña hibir necāt mümkin degil

Kim seniñ söziñ zĭra dil mülkini ābād ider⁶

75B řāma varsañ aldadırsıñ o Yezĭdi řoñra sen⁷

Māye-i fitne olursıñ kim seni ib‘ ād ider

¹ albiñiz: albiñüzden ; uşını: uşın C / Dĭn: dil D

² Size: bize A // Kim: ki A,C

³ İhlāk: elde B / Demde: dem E // Kim sizi: sizleri C

⁴ Ben: — ; Siz: siz beni A // İşit: elbet A / Ğavgā: ğavgalar C, ğavgaya E / Bu: — C, Söz sizi: sizleri C, sizi E / İrřād: sırr-ı irřād E

⁵ Kim: yine A // N’iün: hem bu C / Görem n’iün Yezĭd: gidem ki yā n’iün D / Görem: gidem kim E

⁶ 2120: — C / Bunda: bundan A / Hibir: hibir B // Dil: dil B, dĭn E, ol E / Zĭrā dil: bu dĭn D / Mülkini: mülkin Ī

⁷ Eldedirsıñ: elde idersıñ A, ordasuñ ol E/ Yezĭdi: Yezĭde E // 2121b: Didi kim ol Furātdan ol bizi kim yād ider D

Didi kim āb-ı Furātdan bārī men^ç itmeñ bizi
Didiler bu yirde bize bu Furāt imdād ider¹

Āl-i Hāşime zīrā bu leşker olur mı ğarīm
Tā ki bu za^ç f-1 şusızlık bize istimdād ider

Gördi kim yoğ fā^çide hiç didi bārī rağm idiñ
Cenge tā bir bir geliñ kim merd olan bir ad ider²

2125 Rāzı oldılar bu kavle debdi ol Sāmīr pelīd
Na^çra urdı yoğ mı bir er cānın istib^çād ider³

Ol Züheyr İbn-i Hāssān vardı ruğşatla aña
Şöyle na^çra urdı kim a^çdāları ber-bād ider⁴

Beyt-i Zehir⁵

mefā^çīlün mefā^çīlün fe^çūlün

Benem şimşir-i ħūn-rīz merd-i insān

Çadem-ħāk-i Hüseynem ibn-i Hāssān⁶

Eger kim kūh-ı Çāfa ħamle çılsam

Olur ħavfımdan ol ħāk ile yeksān⁷

¹ 2122: — D / Bārī: bārī kim A // Bize: bizi E / Furāt: Furāt kim A

² Kim: ki E / Hiç: hiç B // Merd: murād İ / Birād: ber-bād D

³ Debdi: didi C / Ol: — D // Na^çra: nağra B / Cānın istib^çād: cānını azād C / Cğnın: cānına E

⁴ 2126a: vezin bozuk / Züheyr: Zehir A/Hāssān: Hūsārā C/Züheyr ibn-i: ibn-i Züheyr// Na^çra: nağra B

⁵ A, — B,C,D,E,İ

⁶ 2127-2128: — C,D,E / İbn-i Hāssān: Zehir ibn-i Hāssān A

⁷ ħavfımdan: ħavfımdan İ / ħāk: ħāk A

*Baħr-i Hezec*¹*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

Gördi çün Sāmīr naşīhat kıldı didi ey dil-ber

Uyma bu mağlūb çeriye kim seni bī-dād ider²

2130 Bu ne sevdādur ki mālı hem 'ayālī terk idüp

Kim olur yoğ yire bunda cānı bī-ecsād ider³

Çün Züheyr işitdi anı didi ey nā-merd kişi

'Āķīl olan bu İmāma bezl-i cān-ı evlād ider⁴*Beyt-i Züheyr*⁵*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

Ben vişāl-i āftābem zulmeti dimeñ baña

Ben firāka intisābem vuşlatı dimeñ baña⁶

Ben ḥayāl-i yār ucından cānı terk itdim bugün

Ben cemāle rāğibem bu şoḥbeti dimeñ baña⁷

76A Bunı didi urdı ḍarbın Sāmīri itdi helāk

Gelmedi meydāna herkes ḥavfını ezyād ider⁸¹ A, — B,C,D,E,İ² Çeriye: çeriyye E / Bī-dād: ber-bād B, bünyād D, beydār İ³ Hem: — E // Cānı: ḥālī A / Bunda cānı: cānımı C, cānını D, cān E, bunda cān İ⁴ Züheyr: Zehīr A // Olan: oldur; Evlād: olan İ / İmāma: imāmdur ; Bezl-i cān: bizi hem E⁵ E, Ḳāfiye D, — A,B,C,İ⁶ Firāka: ferāti E⁷ Ḥayāl-i yār: cānānı yād E // Bu: ben bu E, hem İ⁸ Bunı: çün İ / Ḍarbın: ḍarbtı E // Herkes: kimse C,D,E

2135 Gördi ol ibn-i Sa'îd kim leşkerine kaçıldı

Cenge varıñ deyü anda çağırır feryād ider¹

Ol Naşir ibn-i Ka' bı kim şayıldı biñ ere

Çün Züheyre vardı hem bu vech ile isnād ider²

Didi ey er bu çeriden yā ne hāşıldur saña

Var Yezīde kim saña ihsān-ı bî-a' dād ider³

Ol Züheyr didi ki bākî devleti ben bulmuşam

İzzet-i efnā ki nefsi-i 'aqlımı münkād ider⁴

Murabba'⁵

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Ben hümāyem lāne-yi qahrı haber virmeñ baña

Bî-ğidāyem dāne-yi dehri haber virmeñ baña⁶

2140 Ben Süleymānem ki dünyā devletin terk itmişem

Mālı mülki istemem mihri haber virmeñ baña

Bahr-i Hezec⁷

¹ Kim: hem D,E,İ / Leşkerine: ' askerine E

² Naşir: Naşir B,C, Züheyr D / Kim: — B,E, hem C / Biñ: yüz B // Bu: — E

³ Ey: — A, yā B / Çeriden: harbden D // İhsān-ı bî-a' dād: bî-' aded ihsān ta' dād A / İhsān-ı: ihsān E,İ

⁴ Züheyr:Zehir: A/Didi ki: didi kim A,E/Bulmuşam: bulmuşam hemān A/Nefsi-i: ol nefsi-i; 'Aqlımı: 'aqlıA

⁵ A, Kāfiye D, — B,C,E,İ

⁶ 2139-2140: — E / Lāne-i qahrı: lāne qahrı hem D // Bî-ğidāyem: bî-ğidād-ı A, bî-gedāyem D

⁷ A, Kāfiye-i Ebyāt D, — B,C,E,İ

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 Ol Naşir ister idi kim h̄ile idüp öldire
 Çün Züheyr urdı kılıcın öldirir aqşād ider¹

Geldi hem Şâlih karındaşın dağı katl eyledi
 Kıldı a' dāyı vehim-nāk cengi çün efrād ider²

Bir Hacer Aḥcār isimlü var idi bir pehlivān
 Hem aña ibn-i Sa'īd çok minnet isti' dād ider³

Didi senden ğayrı kimse viremez aña cevāb
 Ol Hacer Aḥcār didi bu şaydı bil şayyād ider⁴

2145 Āteş-i sūzāna beñzer kim ğarīm olur aña
 H̄ile idüp ben varayım cengi çün mu' tād ider⁵

Siz dağı üç yüz kemendāz göndürün ardımca hem
 Kaşd idelim kim bu h̄ile anları işhād ider⁶

76B Söz bir idüp vardı ol dem çün Hacer Aḥcār yaqın
 Ol Züheyre karşı turdı gör ne söz irād ider⁷

¹ Naşir: Naşir B,E, Nuşeyr D / İster idi: isterdi E // Kılıc: kılıç A

² 2142a: Karındaşı var idi Şâlih hem anı da katl eyledi A / Şâlih: — B / Karındaşın: karındaşı C, karındaşını E / Dağı: anı da C // Cengi: cenge B,C, çengi E / Çün: için E / Efrād: ikrār C

³ Bir: — ; Pehlivān: pehlivān 'adū A / Hacer Aḥcār isimlü: Hacer Aḥcār adlu C // Çok: çün A, kim C / Minnet: minneti C / İsti' dād: iş'ār C, istib'ād D,E

⁴ 2144: — C / Kimse viremez aña cevāb: kimse aña virmez bir cevāb A / Aña cevāb: cevāb aña D // Bu şaydı bil: bil şaydı bu B

⁵ Ben: — A / Cengi çün: cenk için B / İdüp: ider ; Çün: çok C

⁶ 2146a: Siz dağı üç yüz kimesne hāzır idüp gönderin D, Siz üç yüz kemendāz dağı hāzır idüp gönderin E / Hem: baña A // Kim: — ; İşhād: tā işhād A / Kim bu h̄ile ile anları: iş bu h̄ile ile kim D

⁷ Çün: — A / Ol dem çün Hacer Aḥcār: Hacer Aḥcār ol demde D, ol dem Hacer Hacer E // Turdı: durdı B,İ vardı E / İrād: evzān C, evrād D,İ

Didi kim ben şöhbete geldim şavaşa gelmedim
Çok naşîhat kıldı ya' nî hîle-i cellâd ider¹

Çün Züheyr kaçıldı ol dem hamle kıldı tîz aña
Ol Hacer Ahcâr kaçub cân medhal-i ' ubbâd ider²

2150 Çıkdı ol üç yüz mübâriz hamle kıldı hem Züheyr
Şöyle kırdı anları kim kânile hem-râd ider³

Girdi ol leşker içine sil gibi ağıtdı kan
Şâflarını yardı çünkim nuşreti ol hâd ider⁴

' Akıbet Şît buldı fırsat bir zaḥım urdı aña
Ol daḥı hem Şîte hamle kıldı çün ezdâd ider⁵

Kaçdı ol Şît şöyle ceng itdi ki kalmaz tākati
Çün İmâm gördi bu ḥâli raḥmı ol şehzâd ider⁶

Gönderir on âdem anda tîz getürdiler anı
Çün Züheyr geldi işit kim naḳlini naḳkâd ider⁷

¹ Şavaşa: çün şavaşa A // Çok: çün C / Ya' ni: ya' ni kim A

² 2149: — B / Hamle: cümle İ / Tîz: tiz C // Hacer Ahcâr: Hacer Hacer ; Medhali: medhalin E

³ Mübâriz: mübâriz C,D,E // Kırdı anları kim kânile: girdi itdi kim kanlarını D / Hem-râd: ber-dâr C, hem-zâd D,E,İ

⁴ Ol: o A // Çünkim: ol kim D,E / Ol hâd: ilhâd E

⁵ Zaḥım: zaḥım A,D,E // Hem: — ; Çün: kim çün A

⁶ Kaçdı: kaçdı E / Ceng itdi ki kalmaz: kalmaz cenge A // Ol: hem D,E / Şeh-zâd: şâh-zâd C

⁷ On: ol C / Âdem anda: âdemi kim D / Tîz: tiz İ // Züheyr geldi işit kim: Züheyr kim geldi işit D,E

2155 Şaydılar toksan iki yirinde vardır yarası

Bil anıñ ol cengi her nā-dānları üstād ider¹

Murabba'²

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Tīr-i a' dā degdi cismi zaħmı bī-gān itmege

Tīg-i ğam oldı havāle anı hicrān itmege³

Revzen-i ħūn-güşād oldı beden köşkiñde kim

Kaşr-ı tenden cān çıķup seyrān-ı cānān itmege⁴

Ol Züheyriñ başını aldı dizi üzre İmām

Açdı gözini Züheyr bu şi'ri istirşād ider⁵

Beyt-i Züheyr⁶

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Ĥamduli'llāh kim yolıñda cānı ķurbān eyledim

Gerçi cānı virdim ammā kesb-i cānān eyledim⁷

¹ Vardur: var hem C, vardı D//Ol cengi her nā-dānları: cengini ki her nā-dānı C, ol cengini hem nā-dini D

² A, — B,C,D,E,İ

³ 2156-2157: — E,İ,C 'de 2166'den önce yazılmıştır. /Bī-gān: peykān B / İtmege: eyledi C // Cismi: çeşmi D / İtmege: eyledi C

⁴ Revzeni: düzeni A/ Oldı: ol C // Cenān: cennet C / Seyrān-ı canān: seyrān cānān B, cānānı seyrān D / İtmege: eyledi

⁵ 2158 C'de 2155'den sonra yazılmıştır. / Züheyriñ: Züheyr E / Aldı: çün aldı A,C / Başını aldı dizi üzre: aldı başın çün dizi üzre B, başını çün dizi üzre aldı E, başını çün aldı diz üzre İ // Züheyrbu şi'ri istirşād: Züheyr hem şefkatı irşād D / İtirşād: hem inşād C/ Gözini: gözün ; Züheyr bu şi'ri: bu Züheyr şi'ri E

⁶ E, Kāfiye D, — A,B,C,İ

⁷ Kim yolıñda: bu t̤ariķde C // Cānān: canānān A

2160 Teşne-leble buldı kām-ı lezzet-i şahbāyı kim
 Bezm-i Rıdvān ile cism-i cānı sekrān eyledim¹

*Beytü'l-Murabba*²

77A *mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün*
 İmām didi ki ey murğ-ı şehādet
 Tekellüm kı1 bir ey kām-ı sa' ādet³

Züheyr didi benimçün geldi bir cām
 Hele nūş idüp anı alayım kām⁴

İmām didi ki bu cennet şerābı
 Getürmişler Züheyre müsteṭābı⁵

*Beytü'l-Murabba*⁶

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 Tīğ-ı düşmān māye-i şehd-i şehādetdür gönül
 Sākī-i cām-ı ecel bir isti' ānetdür gönül⁷

¹ 2160: — C / Kim: cām A // Cism-i: çeşm-i B,D

² D, Baḥr-i Meşnevī E, — A,B,C,İ

³ 2161: — C / Didi ki: didi kim D,İ // Bir: bil D,E

⁴ Kām: ben C

⁵ 2163-2165: — C / Didi ki: didi kim A,D

⁶ D, — A,B,C,E,İ

⁷ 2164-2165: — E / Düşmān: düşmāna A / Şehādetdür gönül: şehādet ey gönül D / İsti' ānetdür gönül: isti' āmet ey gönül D

2165 ‘Aşk meydânında cânı virmege kıl ihtimâm

Şanma şimşir-i ‘adūyı kim siyâsetdür gönül¹

mefâ‘îlün mefâ‘îlün fe‘ûlün

Züheyr çün ol cāmı içdi bil ey yâr

Beķāya vāşıl oldı kaç² -ı a‘ mār²

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

Şad-hezârân âferin ol ‘âşıkā kim cânımı

İtmedi ma‘şūka dirîğ baħş-ı cânân eyledi³

Olmadı meyyâl-i fânî buldı bezm-i cāvīdân

Nefs-i nâ-dânımı bu meclisde ‘irfân eyledi⁴

Ebyâtü’l-Meşnevî⁵

mefâ‘îlün mefâ‘îlün fe‘ûlün

Rivâyetdür ki diñle bu maķāli

Züheyr çün ol kadar kılmış kıtālî⁶

2170 Temâm yüz pehlivândan bil ziyâde

Helâk itmişdi ol baħt-ı güşâde⁷

¹ Siyâsetdür: sipâsdur A, siyâset D, siyâtdur / Gönül: ey gönül D

² 2166a: Züheyrin uçdı cânı hem bil ey yâr D / Ol cāmı içdi: içdi cāmı E, açdı cāmı ol İ // Kaç²-ı: mişl-i D / A‘ mār: aķtâr A, tayyâr D

³ 2167-2168: — D,E / Ma‘şūka: ma‘şūkımdan A, ma‘şūķ İ / Dirîğ: dirîği İ

⁴ Cāvīdân: cāvīdân A,B // Nefs-i: naķş-ı A / Nâ-dânımı: hem nâ-dînini C

⁵ D, — A,B,C,E,İ

⁶ Ki diñle bu: diñle kâmil bu A, sen diñle C //

⁷ Pehlivândan: pehlivândur A / Yüz pehlivândan bil: bil yüz pehlivândan B / Bil: hem C // İtmişdi: itmiş A,B, itmiş idi E / Baħt-ı: baħt-ı A, baħş-ı E

Bulardan ğayrı hem çoĝı yaralı
 ‘ Adūlar gördi çünkim böyle ħāli¹

Didiler bir bir anlarla muķābil
 Olınmaķ mümkün olur mı ne ķābil²

Herāsān oldu leşker bī-nihāyet
 Düşerler ıztırāba hem be-ĝāyet³

İmām ħazretleriniñ leşkeri bil
 Egerçi az idi ancaķ işitgil

2175 Ķamusı ehl-i taķvā merd-i meydān
 Ferāĝat ķılmıř idi mālile cān

Beyt-i İmām Ħüseyñ ⁴

77B

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

Terk iden dünyāyı derdi çekmege ‘ār eylemez
 Ħavf-ı şimşir-i belālar kendine ķār eylemez⁵

Miĥnet-i mevti ħayātın lezzetinden ĥoř bilür
 Cān viren cellād-ı yāre ĥavf-ı aĝyār eylemez⁶

¹ Bulardan: bunlardan A // Çünkim böyle ħali: böyle çün ħāli A, çün böyle ħāli B, hem bu pehlivāni D

² Bir bir anlarla: anlarla bir bir B / Anlarla anlar ile C,E anuñla D / Muķābil: ķābil C // Olınmaķ: Degül ; Ne: buna C

³ Herāsān: herīsān A

⁴ E, Ķāfiye D, — A,B,C,İ

⁵ Çekmege: çekme B // Belālar: belādan E / Kendine: kendüye B

⁶ Ħayātın: ħayātı C,E, cānānıñ İ / Bilür: bilüp C

*Ḳāfiye-i Ebyātü'l-Meşnevi*¹

mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ülün

‘Ömer ibn-i Sa‘îd diñler bu sözi

Ṭarıldı leşkerine azdı yüzi²

Ol ‘Abdu’llâhıñ işit bu kelâmı

Var idi hem iki gürbüz ğulâmı³

2180 Biri Sâlim Yesârdur ol biri hem

Girer meydân içine anlar ol dem⁴

Bu cânibden Ḥabîb ibn-i Müzâhir

Gelüp ruḥşat diler ol ḳalbi ṫâhir⁵

Aña virmez İmâm ruḥşat işitgil

Ol ‘Abdu’llâh gelüp ruḥşat alur bil⁶

İmâm didi ey ‘Abdu’llâh-ı mergûb

Saňa bil kim bularıñ ḳatli manşûb¹

¹ D, Baḫr-i Meşnevi E, — A,B,C,İ

² Ṭarıldı: darıldı B,C,E,İ / Azdı: azdırdı A

³ Bu: sen C // Var idi hem : var iki hem adı bellü B / İki: ikki İ / Gürbüz: ḫabîş C / Ğulâmı: pehlivânı A

⁴ Yesârdur ol biri hem: birisi Yesâr durur hem A / Ol biri: birisi C

⁵ Gelüp: gelür; Ruḥşat: ruḥşat A

⁶ Ruḥşat: ruḥşatı A // Gelüp: gelür C

Çün ‘Abdu’llāh sürüp meydāna geldi

Bular iki cānibden ḥamle kıldı²

2185 Yesār mel‘ūn ider şabda ḥavāle

Anı men‘ itdi āgāh ol maḳāle³

Urup ḍarbın olur yire ber-ā-ber

Helāk itdi Yesārı ol dil-āver

İder hem Şālimi ardınca ihlāk

Bunı ḳulları görüp oldı ḥışm-nāk⁴

Ḳamu ḳullar iderler ittifāḳı

Aña ḥamle ḳırlarlar gör nifāḳı⁵

Çün ‘Abdu’llāh görür bu ḥāli anda

Nice ādem ḳırrar hem ol zemānda⁶

2190 Bulup fırşat şehīd itdiler anı

Beḳāya vāşıl olup virdi cānı

Beyt ⁷

¹ Didi: didi ki C // Bil kim: oldı kim A

² Çün ‘Abdu’llāh sürüp: Sürüp ‘Abdu’llāh çü D / Sürüp: girüp C, mergüb E // Bular: bunlar D / Cānibden: ṭarafdan C, yanından D,E, yanında İ

³ Şebde: şabṭa C // Ol: ol bu E

⁴ Ḳulları: ḳullar A,D,İ / Oldı ḥışmnāk: ol ğazabnāk C, oldı ğazabnāk D

⁵ Ḳullar iderler: ḳulları ider C

⁶ Görür: görüp C // Ādem: ādemleri A / Hem ol: ol şāh C

⁷ D, — A,B,C,E,İ

78A

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Kerbelâ deşinde hūnın kim ki eřān eyledi

Şahn-ı kevneyn içre anlar bir ' ulā-şān eyledi¹

' Arşa-i resm-i vefāda oldılar şābit-ķadem

Rezm-i a' dā ķıldı her kim ' azm-i Rıdvān eyledi²*Ebyātü'l-Meşnevī*³*mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün*

Berir ibn-i Hāşir Hemedānī ey yār

Ol idi efđal-i taķvā-yı muhtār⁴

Nazar ķılmazdı fānī nāzırına

Huṭūr itmezdi dünyā hāṭırına⁵

2195 Ne māla meyl iderdi ne fenāya

Şalāta meyl iderdi hem şenāya

Berir ibn-i Hāşir çün bu hāli gördi

Girüp meydāna böyle na' ra urdı⁶¹ 2191-2192: — E / Hūnın kim ki: kim ki hūnın C // Bir: bir bir A² ' Arşa-i: ' arza-i D³ D, — A,B,C,E,İ⁴ Hāşir: Hāşin A, Hāriş C, Hāzin D / Hemedānī: hemdem C, hem D, Hemdān İ / Ey: ey bākī D // 2193b: Efđal-i taķvā idi bil o muhtār D/ Muhtār: muhtār A/2193b: vezin bozuk⁵ Nāzırına: nazarına A,C // Huṭūr: huṭūr A / Hāṭırına: hāzırına A, hāṭırına D⁶ 2196: — İ / 2196a: O zāt-ı muhtar bu hāli gördi C/ Gördi: gördiler E / 2196a: vezin bozuk. // Na' ra: nağra B / Urdı: urdılar E

Beyt-i Berîr Hâşîr¹

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

Terk-i ser kıldum şavaş-ı Kerbelâdan dönmezem

Râzıyam biñ cevre şimdi bir cefâdan dönmezem

Müdde' â-yı mihr ile meydân-ı ' aşka girmişem

Cân fedâ kıldum raķīb-i bed-liķâdan dönmezem²

mefâ' ilün mefâ' ilün fe' ülün

Girüp kalbe ider ceng ü cidâli

Herâsân eyledi kavm-i dâlâli³

2200 Nice er öldürüp çün buldı ecri

Bir âdem var idi hem adı Tecrî⁴

Aña fırsat buluben urdı dârbı

Şehîd itdi bu resme oldı hârbî⁵

Beyt-i İmâm Hüseyn⁶

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

Kerbelâ meydânına her kim ki geldi gitmedi

Olmadı bir er ki anda kâmı hâşıl itmedi⁷

¹ E, — A,B,C,D,İ

² Bir: biñ B / Cefâdan: şafâdan C

³ E'de 2199b ile 2200 b yer deĝişmiştir. / İder: iderdi C // Herâsân: herîsân A

⁴ E'de 2200a yerine 2199a tekrar yazılmıştır. / Çün: — A / Öldürüp çün: öldürüben C

⁵ Buluben: bulup A, idüben D / Dârbı: dârbın A,C // 2197b: Şehîd itdiler bu resme Berber Hâşîn A/ Bu resme oldı hârbî: anı bu resme la'î in C

⁶ E, — A,B,C,D,İ

⁷ Ki anda: anda hem ; İtmedi: kılmadı C / Ki: kim A,B,D,E

Gerçi evlād-ı Resūli nā-murād itdi velī
Buldı anlar da cezāsın bir murāda yitmedi¹

mefā'īlün mefā'īlün fe'ūlün

Meger 'emmüsi oğlu Tecriñ ey cān
Var idi adı 'Abdu'llāh merdān

2205 Didi Tecre bugün bir zāhidi sen
Şehīd itdiñ bilürem hem anı ben²

78B Nazīri yoğ idi anıñ işitgil
Peşimān oldı Tecri işidüp bil³

Çıķup leşkerden ol dem gitti ğam-nāk
Şusız ķalup hemen-dem oldı ihlāk⁴

*Murabba'*⁵

mefā'īlün mefā'īlün fe'ūlün

Olur şimşiri zāhir gerçi kim tiz
Velākin tiğ-ı Hāķ bātında hūn-riz⁶

¹ Velī: rüzgār A

² Bilürem: bilürdim A / Hem anı: anı A, ben anı C, anları D,E / Ben: sen C

³ Yoğ idi: yoğidi B,D,İ

⁴ 2207a: Çıķup gitti ki leşkerinden atak C / Ol dem: oldı D // Ƙalup: ķaldı C / Hemen-dem: hemān-dem C,D

⁵ A, — B,C,D,E,İ

⁶ 2208-2209: — C,E / Olur: olup İ / Şimşiri: şimşir B / Zāhir gerçi kim: gerçi zāhiri D

Ṭabī' atda cevāb-ı rāstı telhī
 Hāqīkatde durūğ-ı rāzı nāciz¹

2210 Didi rāvī rivāyetler bu yirde

İşidüp kıl ri' āyetler bu yirde²

Hüseyniñ leşkerinden bir civān hem

Var idi adı Vehbī hoş-zebān hem³

Gözi nergis yüzi şem' -i şebistān

Henüz qadd-i nihālidür gülistān⁴

Benefşe zülfi nesrini' izārı

Gül-i ruhsārı hāli Hindūvārī⁵

Velākin ol zemān diñle ser-encām

Yeñi evlenmiş idi ol hūb-endām⁶

2215 Anıñ tezviciñiñ hem adı Zühre

Vişālınden ki bulmamışdı behre⁷

Çamer idi anasınıñ bil adı

Ber-ā-ber idi gör bu i' tiqādı⁸

¹ Rāstı: rāst İ / Telhī: telhiz D // Rāzı: zārı B

² Kıl ri' āyetler: ri' āyetler kıl A, kıl ri' āyet İ

³ Bir: bil D,E // Adı Vehbī: Vehb adı C,İ

⁴ Nergis: nergiz B, nergis C,E // Nihālidür: nihāli ter D

⁵ 2213: — E / Nesrini': nesir-i C

⁶ Ser-encām: sen encām A,E // Ol: — C, o A

⁷ Hem adı: adı durur A // 2215b: Vişālınde muqābil ola şemse C

⁸ Çamer idi: Çamerdur E // Bu: sen C

Anası didi ey Vehbî murād al
Bu meydāna girüp sen de bir ad al¹

Bugün ebvāb-ı rahmet bil açıldı
Bu deşt-i Kerbelā üzre saçıldı²

Bugün teşne-leble şehd-i şehādet
Virirler nūş iden bulur sa' ādet³

79A

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

2220 Vaḳtidür kim cān virüp bunda cānān almaḳ gerek
' Aşık olanlar bugün ma' şūḳını bulmaḳ gerek⁴

Vaḳtidür kim rūzgārın miḥnetin terk eyleyüp
' İşret-i bezm-i beḳāda behre-mend olmaḳ gerek⁵

mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün

Gel ey oḅlüm bugün meydāna var sen
Hüseyne cān fedā ḳıl göreyim ben

Bugün ol ḥürî vü ḡilmāna vāşıl
Bugün var bu murādı eyle ḥāşıl⁶

¹ Anası didi: didi anası A / Vehbî: Veheb; Al: it C // Sen de: sen ; Al: it C / Ad: murād İ

² Ebvāb-ı: eyvān-ı A, ebvāb E // Kerbelā üzre: Kerbelāya hem C / Üzre: içre A,B

³ Teşne-leble: teşne-lebler D

⁴ Cānān: canān A,E / Bunda cānān: cānānı hem B, cebbān İ

⁵ Miḥnetin: mihneti E // Beḳāda: beḳādan D

⁶ Ḥürî vü: ḥürî-yi A,B,D,E,İ, ḥürîyle C // Var: — ; Eyle: sen eyle E

Didi Vehbî anasına ki ey cān
 ẖabûl itdim söziñdir küllî ihsân¹

2225 Velî gönlim geline oldı mâ'ıl
 Biraz varup olam seyrine nâ'ıl²

Vedâ' idem ki ẖalmasun ğarîb ol
 Ki bulmuşdur firâkımdan naşîb ol³

Anası didi ey oğlım bu mevşûf
 Nisâlar nâķış 'aķlıyla ki ma' rûf⁴

Ĥazer kıl mehr-i şevķi ola ğâlib
 Saña mâni' ola ol ey meţâlib⁵

Didi Vehbî ki ey ana işit sen
 Şu deñlü bil Ĥüseyni sevmişem ben⁶

2230 Eger iderse ol biñ şîve-i nâz
 Anıñ 'aşķı ĥalel bulmaz budur râz⁷

¹ Vehbî: Vehab C / Ki: bil A,B

² 2225b: Varup olam biraz beñlerine nâ'ıl A / Nâ'ıl: ķâbil E

³ Firâkımdan: firâğımdan B,E

⁴ Anası didi: didi anası A // Nâķış: nâķış olur A, ķaşrı D

⁵ 2228: — E / Meţâlib: ţâlib A

⁶ Vehbî: Vehab C / Ki: kim A,B,E,İ / Ki ey ana: anasına D

⁷ Ol: on A, — E / Şîve-i: şidâd-ı C, şife-i E / Nâz: nâzı D // Aşķı: — C/Bulmaz budur râz: virmeye râzı D

‘Arūsına vedā‘ itdi hemān ol
Dönüp meydāna çün oldı revān ol¹

Varup meydāna cevlān itdi nā-gāh
Bu beyti söyledi anda ol āgāh²

Beyt-i Vehbī³

mefā‘īlün mefā‘īlünmefā‘īlün mefā‘īlün
Benim h^vurşid savāş-ı Kerbelā benim şikārımdur
Vedā‘ idüp bu meydānda hemān kaçdım nigārımdur⁴

Rāziyām cevri ü cefāya h^vavf-ı a‘dā yok baña
Müdde‘ā-yı mehri meydān-ı ‘aşqa cān virme kārımdur⁵

Baħr-i Meşnevī⁶

79B *mefā‘īlün mefā‘īlün fe‘ülün*
2235 Didi bunı girüp meydāna der-ħāl
Nice ādemleri öldürdi fi‘l-ħāl

¹ ‘Arūsına: ‘arısıyla E / İtdi: idüp C / Hemān ol: hemāne A // Çün: — ; Revān ol: revāne A / Çün oldı: oldı hem C, çün geldi E, oldı çün İ

² Meydāna: meydānda B,D // Anda ol āgāh: hem anda nā-gāh E

³ E, — A,B,C,D,İ

⁴ 2233-2234: — B,C,İ; yerine A’da 2607-2608 yazılmıştır. / 2233a: Ferāħlar gitdi ğam geldi ‘aceb bilmem ne demdür bu E // 2229b: Olup cān-ı cihān ma‘mūr tükenmez mi ne ğamdur bu E

⁵ 2234a: Ğanı inşāfiñ ey zālīm yiter işrāk zūlīm itdiñ E // 2234b: Nedür bu ruħşat-ı a‘dā meĝer eyyām-ı kemdür bu E

⁶ E, — A,B,C,D,İ

Dönüp geldi anasına hemen-dem
Didi oldıñ mı benden rāzı bu dem¹

Anası didi rāzı olmuşam ben
Velākin ey ciğer-güşem işit sen

Şehādetle olur bu ni' met itmām
Anıñ sözine Vehbī oldı ilzām²

Yine leşker içine girdi Vehbī
Nice a' dā-yı dīni kırdı Vehbī

2240 Hücūm idüp o leşkerler temāmı

Şehīd itdiler anda ol hümāmı³

Kesüp hem başını çün atdı düşmān
Anası aldı ol başı bil ey cān⁴

Geliniñ yanına anı getürdi
Gelin anıñ yüzün yüzine sürdi⁵

Fiğān itdiler anlar bu kazāya
Yine şabr itdiler hüküm-i rızāya⁶

¹ Hemen-dem: hemān-dem C,D // Benden rāzı bu dem: rāzı şimdi benden A, rāzı benden bu dem D

² Olur: olup C / Olur bu ni' met itmām: bu ni' met olur temām E // Vehbī: Veheb C / İlzām: izlām D

³ İdüp o leşkerler: itdiler o leşker D

⁴ Kesüp hem: getürüp C / Çün: — A,B // Ol: o C

⁵ Gelinüñ: alup geliniñ ; Anı: başı A // 2242b: Gelin yüzüne sürüp kanlar ağırdı A/ Sürdi: urdı C

⁶ Rızāya: Kerbelāya A, kazāya C

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Esüp bād-ı semūmı ğonca ruḥsārın ḥazān itdi

Hezārān bülbül-i şeydā bu firḳatden fiġān itdi¹

2245 Gülistān-ı zemān içre dolaşdı dāmeni ḥāre

Murād-ı verdini dirdi velākin baḥş-ı cān itdi²

mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

‘Ömer meydāna girdi ibn-i Ḥālid

Şusızlıġdan velī iderdi nālid³

Nice ehl-i nifāķı kıldı bī-cān

Şehid oldu o meydānda bu merdān⁴

Beyt-i Beķāyi⁵

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Raḥmet olsun anlara kim merd-i meydān oldılar

Yolına cānlar virüp aşḥāb-ı peymān oldılar⁶

Bir yaña şimşir-i ḥ^vurşid bir yaña tiġ-ı ‘adū

Bu iki düşmān elinden ḥasret-i cān oldılar

¹ 2344-2345: — E / Semūmı: semūm C / Ruḥsārın: ruḥsārın A, ruḥsārın C / Ḥazān: ḥazān A

² Dolaşdı: ṭolaşdı D // Murād-ı: murādını B / Verdini: derdini A,B / Dirdi: virdi A,B,D

³ 2346-2347: — C

⁴ Kıldı: eyledi A, itdi B,İ // O: bu A,B / Bu: o A,B,D

⁵ E, Eyzan C, — A,B,D,İ

⁶ 2348-2349: — D

mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

80A 2250 Görüp çün oğlu Hâlid kıldı cevlan

Atası intikâmin aldı ol ân¹

Şavaşda 'âkıbet ol pür-sa'âdet

Aña mülhâk olup buldı şehâdet

*Eyżan*²

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Feraḥlar gitti ğam geldi 'aceb bilmem ne demdir bu

Olur cān-ı cihān maġmūm tükenmez mi ne ğamdır bu³

Ḳanı inşāfiñ ey gerdūn yiter eşrāfa zūlm itdiñ

Nedir bu ruḥşat-ı a' dā meger eyyām-ı kemdir bu⁴

mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

Girüp ol Ḥanzala oğlu Sa'id hem

Olur hem ol daḥı anda şehid hem⁵

2255 'Ömer girdi ki Remḥī oğlu ey yār

Nice a' dāları kırdı o dindār⁶

¹ 2350-2351: — C / 2350-2353: — İ / Hâlid: — B // Ân: pehlivān A

² C, — A,B,D,E,İ

³ 2352-2353: E / Bilmem: — A / Ne demdir: nedendir C,D // Olur: olup D / Tükenmez mi: dükenmez hiç A, dükenmezem C / Maġmūm: maġmūr D

⁴ Gerdūn: zâlim D // Ruḥşat-ı: ruḥşat-ı; Kemdir: kindir A

⁵ Ḥanzala: Ḥanḫala A,B,D,E,İ // Olur hem ol daḥı: ol daḥı anda olur A / Ol daḥı anda: daḥı anda bu D

⁶ 'Ömer oğlu Remḥī girdi ey yār C / 2355a: Girdi ki Remḥī oğlu: girdi Remcī oğludur A, Riyāḥ oğlu kim D // Kırdı o dindār: ol kırdı ey yār C

Nice ceng eyledi anda be-gāyet

Şehîd itdiler anı da nihāyet

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Kerbelāda şundu sākī halka şahbā-yı ecel

Teşne-lebler nūş iderler anda hoş mā-yı ecel¹

Bir şikāristāna döndi ol zemān bu Kerbelā

Murğ-ı cānı şayd iderdi geldi 'anķā-yı ecel²

mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün

Girer Vaķķāş ki Mālik oğlı ey cān

Ķırar nice münāfiķlar döker ķan³

2260 Perişān itdi cem' in 'āķıbet ol

Şehîd oldu ki buldı ĥātımet ol⁴

Şer' i ibn-i 'Ubeyde girdi ol dem

Nice a' dā-yı dīni ķırdı ol dem⁵

Nice zālimleriñ bil aķdı ķanı

Şehîd olup Şüreyĥ hem virdi cānı⁶

¹ 2357-2358: E / Ĥalka: ĥalka A // Mā-yı: sākī B, cām-ı C

² Döndi: — C / Bu: ĥāk-i A // Geldi: anda D

³ 2359: — E / Vaķķāş ki Mālik oğlı: Vaķāş oğlu ki Mālik B

⁴ Perişān itdi cem' in: leşkeri perişān itdi A / Cem' in: cümlesin E // Oldı ki buldı: oldu buldı ki A // Ĥātımet: ĥātıme D / Ki: kim E

⁵ Şüreyĥ: Şer' i A, Şir' a C, Şer' a E, Şerih İ // 2357b: Nice a' dāları ķırdı ol dağı hem A / Ol: o D / Dem: hem C

⁶ Olup: oldu B / Şer' i: Şerih C, Şerih İ

Hem andan şoñra Müslim na'ra urdı
 Kılıcın çekdi a' dā içre girdi¹

Şu resme kırdı a' dāyı o ğāzī
 Tolar leşlerle hem kan ile yazı²

80B 2265 Yaralar çok yedi çok cengi itdi
 Cerāhat keşretinden ' aklı gitti³

Hüseyn ile Habīb vardı aña bil
 Getürdiler anı ol dem işitgil

İmām ol Müslime didi ki bu dem
 Selāmım cennet ehline götür hem⁴

Gelürem ben dağı işitdi sözin
 Tebessüm kıldı Müslim açdı gözin⁵

Habīb didi ki ey Müslim işit sen
 Vaşyyet var mıdur söyle bilem ben⁶

2270 Didi Müslim vaşyyet budır el-ān

Fedā eyle Hüseyniñ yolına cān

¹ Müslim na'ra urdı: na'ra urdı Müslim A, Müslim meydāna girdi C / Na'ra: nağra B // Gird: girdi Müslim A

² Ğāzī: 'āmī E // 2364b: Tolar leşker kanıyla yüzi yazı C, Dolar leşker kanıyla hem o yazı D / Tolar: dolar B,D,E,İ

³ Yaralar: Zaḥim ; İdi: yidi; İtdi: itdi hem C / Çok cengi: cengi çok E // Gitdi: gitdi hem C

⁴ Ol: — A,C / Bu dem: sen bu dem A, murād hem C // Götür: elet C

⁵ Gelürem ben dağı: ben dağı gelürem A / Sözin: sözi B, sözimi C // Gözin: gözi B, gözini C

⁶ Söyle bilem: söyleyim A

Bu sözi söyleyince anda Müslim
İçüp cām-ı ecel cān itdi teslīm¹

Beyt-i Ḥabīb²

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Kim ki girdi Kerbelāya dönmedi cān virmeden
Bir қадеһ şu içmedi cām-ı bihişti görmeden³

Kim ki bu meydān içinde her ne kim kıldı taleb
Gitmedi ol yerden ašlā tā murāda irmeden⁴

Meşnevi⁵

mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün
Girüp oğlu daһı diñle peyāmın
Alur ol dem atası intiқāmın⁶

2275 İçer oğlu daһı şehd-i şehādet
Neler kıldı görñ ol bī-sa' ādet⁷

Beyt-i İmām⁸

¹ 2371: — C / Cān itdi teslīm: çün oldı teslīm D, çün itdi teslim E

² E, Murabba' A, — B,C,D,İ /D'de 2372-2373 yerine 2376-2377; 2372'den sonra 2389-2396 yazılmıştır.

³ Dönmedi cān virmeden: cān virmeden dönmedi A / Girdi Kerbelāya: Kerbelāya girdi C / Girdi: eger İ

⁴ Bu: ol D / Ne ki: ne kim A // Yirden: yirde ; Murāda: murād İ

⁵ A,E, Eyzan C, — B,D,İ

⁶ D'de 2374'ten önce 2397-2398 yazılmıştır. / Girüp: görüp C,D,E / Peyāmın: kelāmın B // Alur: olur İ

⁷ Daһı: daһı anda A / Şehd-i: şehīd ve E // Bī-sa' ādet: şeқāvet A, bī-şeқāvet E

⁸ E, — A,B,C,D,İ

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Neler kıldıñ eyā zālīm nedir bu zūlm-i bī-dādıñ
Nedir bu miḥnet-i renciñ nedir bu fi'l-i efsādıñ¹

‘Azāb-ı lā-ḥisāb itdiñ nedir bu fişkıñ ey fāsık
Nedir qaşdı te’emmül kıl saña bu āl-i evlādıñ²

Bahr-i Meşnevi³

81A

mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

Hilāl ibn-i Rāfi' gördi bu ḥāli
Tīr-endāz idi añla bu maḳāli⁴
Ḥüseyne geldi ruḥşat aldı ol dem
Bu meydāna ‘azīmet kıldı ol dem

2280 Gelür ol Ḳays-ı Şāmī bil peyāmı

Bir oḳ attı helāk itdi hem anı⁵

Nice a' dāları öldürdi ol cān
Kimesne itmez oldu 'azm-i meydān⁶

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Tīr-i müjgāna ṭayanmaz seng-i ḥārā sinesi
Ḥişmile baḳsa ḥabībim biñ raḳībi öldirir⁷

¹ Eyā: be hey C // Efsādıñ: aḥsādıñ A

² Lā-ḥisāb itdiñ: lā-ḥisābıñ çoḳ A // Ḳaşdı: qaşdıñ C,İ

³ E, — A,B,C,D,İ

⁴ Rāfi': Rabī' B // İdi: itdi A / Añla bu: diñle A, anda bil B, añla sen C

⁵ Ol Ḳays-ı: Ḳays ibn-i C / Peyāmı: merāmı D,E // Atdı: itdi İ / Hem: bil C

⁶ Ol: ey C,D

⁷ 2382-2383: — C,D,E / Müjgāna: müzgāna B / Ṭayanmaz: dayanmaz İ

Terk-i cān idenlere kār itmedi tīg-ı ʿ adū
 ʿ Āşık-ı dil-ḥasteyi kendi ṭabībī öldürir

mefāʿ ilün mefāʿ ilün feʿ ulün

Temām yetmiş okı var idi ol dem
 Çü yetmiş iki aʿ dā öldi ol dem¹

2285 Hücūm itdi bu kez aʿ dā-yı bī-dīn

Şehīd olup bulur ol yirde temkīn²

Hezārān āferīn olsun ki ol cān

Fidā olup çü bildi ḳadr-i cānān³

fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün

Derdi bulduñ çünki dermāna heves ḳılma gönül

Ṭut murād ʿ anḳāsını şayd-ı meges ḳılma gönül⁴

Çekme şayyād-ı cihānuñ bir nefes dem rencini

Murğ-ı cānı ḳıl āzād ḥabs-i ḳafes ḳılma gönül⁵

¹ Yetmiş: yetmiş iki D,E / Okı: ok A,E,İ / Ol dem: ey cān A, hem B,E, — D, hemen-dem İ // Çü: çün A, ki C,D / Yetmiş iki: yetmiş A / Aʿ dā: aʿ dāya D / Öldi: öldürdi A,E,öldürir C,urudı D / Ol dem: nā-gehān A, hem C, — D

² Ol: o A / Bulur ol yirde: o yirde buldı B, olur ol yirde C

³ Olup: ḳılup C / Bildi: buldı A,Eḳıldı C / Cānān: canān A, cinān E

⁴ 2387-2388: — E; Dʼde yerine 2368-2369 yazılmış. / ḳılma: itme C // Ṭut: dut B,İ / Murād: gönül C / ḳılma: itme C

⁵ Şayyād-ı cihānıñ: cihānıñ şayyādını C // Ḥabs-i: cism-i ; ḳılma: itme C

mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ülün

Girer ol dem ' Abdur'rahmân-ı Yeznî

İmâmdan vardı çünkim aldı izni¹

2290 Otuz a' dâyı öldürdi hemân ol

İder meydân içinde kan revân ol²

Muḥâlif leşkeri görüp bu ḥâli

Ḳamu ḥamle iderler diñle ḳâli³

Nice erler helâk oldu işit hem

O mazlûmı şehîd itdiler ol dem⁴

*Beyt-i İmâm*⁵

81B

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

Raḥmet olsun kim aña girdi belâ meydânına

Ḥavf idüp cân virmege temhîl ü te'ḥîr itmedi⁶

Düşmânîñ tîğından ikrâh itmedi yüz döndürüp

Tâ rızâ-yı Ḥâlîḳîñ kesbinde taḳşîr itmedi⁷

*Beyt-i Meşnevî*⁸

¹ 2289a: vezin bozuk / 2285: — C / Girer: girüp A // İmâmdan vardı: geldi imâmdan aldı A / Çünkim: çünki A,E

² A' dâyı öldürdi: a' dâ helâk itdi C // İçinde: içine E

³ Muḥâlif leşkeri: leşker-i a' dâ E / Görüp: gördi C / Bu: böyle A, hem bu E // Ḳâli: maḳâli A,İ

⁴ Oldı: ider C, itdi E / Hem: sen C // Ol: o D

⁵ E, Eyzan C, — A,B,D,İ // 2393-2394: — D

⁶ Belâ meydânına: Kerbelâ meydânına hoş A / Kim aña: aña kim C / Girdi: girmiş E // Ḥavf: ḥavf A

⁷ Düşmânîñ: düşmân A, düşmânı B,E / Yüz döndürüp: yüzdürmedi E // Ḥâlîḳîñ: Ḥâlîḳîñ A

⁸ E, — A,B,C,D,İ

mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

2295 Hem andan soñra Yaħyā ibn-i Müslim

Girüp anda azāya oldu teslīm¹

Hemen-dem yiryüzün ħün-āb ider ol

Şerāb-ı mevti hem işrāb ider ol²

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Lğle-gün oldu şehīdlerden ğubār-ı Kerbelā

Bād-ı şarşardan şarardı gül-ı izār-ı Kerbelā

Geldi zālimler cezālar kıldı tã' at ehline

oymadı mazlümde rāhatdan ararı Kerbelā³

mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

Hem andan soñra Urve oğlı ey cān

Girer meydāna adı Abdur'rahmān⁴

2300 Helāk idüp nice ehl-i alālet

İçer tã' āıbet cām-ı şehādet⁵

*Eyzan*⁶

¹ Girüp: görüp D / Anda: andan A / Teslīm: Müslim İ

² 2396: — E / Hemen-dem: hemān-dem C,D, çün anda D / Ħün-āb: ħünbār C

³ Kıldı: kıldılar A // Rāhatdan: rāhatla D

⁴ Urve: Müslim D, Yaħyā E // 2295b: vezin bozuk / Girer: gider B, girdi D

⁵ İdüb: ider C // İçer tã: içerdı E

⁶ C, — A,B,İ / 2401-2402: — D,E

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Şad-hezārān āferīn olsun aña kim virdi cān

Cān virüp kesb itdi cānān buldı kām-ı kām-rān¹

Girdi meydān-ı belāya qadrini kıldı 'ulā

Virdi rencini fenānıñ aldı genc-i cāvīdān²

mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün

'Ömer ibn-i Muṭā' girdi hemāne

Muḥālif leşkerin ğarq itdi qana³

Murād-ı Kerbelā ḥāşıl olur bil

Hem anda raḥmete vāşıl olur bil⁴

Beyt-i Beḳāyi⁵

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

2305 Girenler Kerbelā içre giri dönmez ne ḥāldir bu

Şecā' atle kemālinden şehādetle zevāldir bu⁶

Turābı sürḥ-fām itdi felek ḥün-ı sa' idlerden

Niceler bī-nişān oldı zīrā yevm-i qıtāldir bu⁷

¹ Aña kim: ki aña A // İtdi: eyledi ; Kām-ı kām-rān: mekân C / Cānān: cān A

² Ulā: a' lā C // Cāvīdān: cāvīdān A

³ Hemāne: meydāna hemān A, meydāna C // 2403b: Muḥālif leşkerini ğarq-ı qan itdi revān A, Hem andan raḥmete irdi hemāne D / Leşkerin: ' askerin E

⁴ 2404: — D / Bil: bil ey cān A // Anda: andan A

⁵ E, Murabba' A, Eyzan C, — B,D,İ

⁶ Girenler: gidenler D,E // Zevāldür: ne yoldur E

⁷ Turābı: şerāb-ı E / Sürḥ: şurḥ İ / Kām: dām C // Zīrā: ki C

82A *mefā'īlün mefā'īlün fe'ūlün*
 O gün Rıd̄vān bihişte zīb ü zeynet
 Virürdi hem güşāde bāb-ı cennet¹

 Şehīdler için olmuşdı müzeyyen
 Sa'īdler için olmuşdı mu'ayyen²

 Olupdı hūrī-yi hem-ser müheyyā
 Elinde bāde-i kevşer müheyyā³

2310 Dağı hem bir yaña nīrān-ı Mālik

Müheyyā kıldı tā sūzān-ı Mālik⁴

Getürdi cāme-i kaṭrān helāhil

Nice aḡlāl ile oddan selāsīl⁵

Ki tā Şām ehli Kūfe ehli anda

Varalar bulmayalar mehli anda⁶

Rivāyet kıldı rāvī hoş maḡāl hem

Olurken anda çün ceng ü cidāl hem⁷

¹ Rıd̄vān: Rıd̄vāna C,E / Bihişte: bihişti A,cennet C, behişt E / Zīb ü: zeynet E / Zeynet: zīnet B,C,İ // Cennet: raḡmet B

² İçün: çün A // İçün: çün A

³ Olupdı: olupdur C,D,E / Hūrī-yi: hūrīler A / Hem-ser: hem-rāh C, hem-sā D // Elinde: ellerinde A

⁴ 2410: —E/Yaña nīrānı mālīk: yakadan mālīk-i nīrān A//Tā sūzānı mālīk: anlarda āteş-i sūzān A/Tā: ol A

⁵ 2411-2412: E / Helāhil: helāhīl A,C,D // Oddan: anda C / Selāsīl: selāsīl C

⁶ Ki tā Şām ehli: tā ki ehl-i Şām A / Ehli Kūfe: Kūfe B / Şām ehli: Şām ehli anda C / Tā: — İ

⁷ Hem: — A // Hem: — A

Hemān şağdan yañadan geldi bir er
Mehābet hem şalābet kāmı şevher¹

2315 Vişālinden cihān oldu sehim-nāk
Kemālinden ‘adū oldu vehim-nāk

Hemān na‘ra urup ol merd-i eşhās
Benem Hāşim didi bil ibn-i Vaqqāş²

Eyā ehl-i dālālet kavm-i füccār
Ve yā kavm-i ihānet ehl-i eşrār³

N’içün küfriñ kapusın açdıñız siz
N’içün imāniñızdan geçdiñiz siz⁴

N’içün bu rāh-ı küfre siz gidersiz
Resūliñ āline tā qaşd idersiz⁵

2320 ‘Ömer ibn-i Sa‘īd çün gördi hāli
Bu ‘emmü-zādesiydi diñle qālī⁶

¹ Şağdan: şağ A,C,E // Hem: ehli C / Mehābet hem şalābet: Mehābetle şalābetle E / Şalābet: selāset İ

² Na‘ra: nağra B,D / Urup: urdı C / Eşhās: eşhās A // Benem Hāşim didi bil: didi bil benem A / Benem: menem D

³ Eyā: didi yā A / Dālālet: dālāl ey C

⁴ 2418 ile 2419 A’da yer değışmiştir. // 2418b: N’içün ehl-i beyte buğz idersiñiz A

⁵ 2419: — D / Rāh-ı: rāy-ı C // Tā qaşd: qaşdı E

⁶ Çün gördi: gördi çün A, gördi C/Hāli: bu hāli A // Bu: Hāşim A / ‘Emmü-zādesiydi: ‘emmü-zādesidür E

Teni titredi hem vehhām olurdu
Nice er oldığın zīrā bilürdi¹

82B Muḳātil oğlu Sem‘ ān gördi anı
Ḥaleb vālisi idi bil beyānı²

Varup ol Hāşime oldu ber-ā-ber
Naşīḥat eyledi kim ey dil-āver³

Bu ‘emmü-zādeñ eḫār-ı ‘izāmdur
Sipahsālār-ı Kūfe ile Şāmdur⁴

2325 Saña layıḳ mıdur küfrān-ı ni‘ met
Olup bu dem olasıñ ehl-i töhmet⁵

Didi Hāşim ki ey ehl-i şeqāvet
Beḳānıñ devleti bāḳı sa‘ ādet

Egerçi ehl-i ḥaḳ zāhirde maḡlūb
Velī bāḫında ḡālibdür o maḡlūb⁶

Murabba‘⁷

¹ Teni titredi: titredi teni A / Titredi: ditredi B,C,İ / Hem: — ; Oldı: oldı cānı A / Hem vehhām olurdu: vehhām oldı hem C / Hem vehhām: vehhāmi D // 2421b: Zīrā nice oldığın bilürdi anı A / Zīrā bilürdi: bilürdi hem C / Nice er oldığın zīrā: zīrā nice er oldığın D,E,İ

² Sem‘ ān: Şem‘ ān İ // Beyānı: peyāmı A,E, ‘ayālī C / Bil: sen bil C

³ 2423-2424 C’de yer deḡişmiştir. / Kim: hem C

⁴ İle: vü A, hem E

⁵ Lāyıḳ mıdur: lāyıḳ mı o C

⁶ 2427 D’de 2429’dan sonra yazılmıştır. / Velī: velākin A

⁷ A, — B,C,D,E,İ

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Ehl-i Hâk zâhirde kem bâtında evlâ söylenir

Hâliyâ nâ-Hâk mu' allâ şoñra suflâ söylenir¹

Şanma Fir'avn-ı tüvân-ger geçdi Mūsâ faqrile

Gel nazâr kı l şimdi kim ednâ kim a' lâ söylenir²

Meşnevi³

mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün

2330 Görür Sem'ân degil qâbil maqâle

Qılıcın eyledi ol dem havâle⁴

Anı men' itdi Hâşim urdı qarbin

Helâk oldı la' in gör imdi qarbin⁵

Qarındaşınıñ adı idi Nu' mân

Anıñ biñ leşkeri var idi olan⁶

Görüp bu hâli leşkerler hemen-dem

Qamusı Hâşime hamle ider hem⁷

¹ 2428-2429: — E / Kem: kim D,İ // Nâ-hâk: hem hâk C

² Şimdi: imdi A / Kim ednâ: ednâ ; Kim a' lâ: kimi a' lâ C

³ A, — B,C,D,E,İ

⁴ Qılıcın: kılcın İ

⁵ Hâşim urdı: urdı Hâşim B / İtdi: eyledi E // La' in gör imdi qarbin: gör imdi ol la' in C

⁶ 2432a: Qarındaşı idi hem adı Nu' mân C / Nu' mân: Nuğmân B,E // Ol ân: el-ân A,C

⁷ Hemen-dem: hemân-dem C,E, / Leşkerler: leşkerle D // İder: iderler A

Hemān na‘ ra uruben debdi atı
Girüp orta yire ceng itdi atı¹

83A 2335 İmām Fazla didi kim ey arında

ouz er al var eyle sen de pür-hā²

İri var Hāime hem nuret eyle
Anıñla ıl avaı ayret eyle³

ü Fazl ibn-i ‘Alīyyü’l-Murteza bil
ouz er aldı vardı sen iitgil⁴

Görür ibn-i Sa‘īd bu hāli ey yār
İki biñ ādem irsāl itdi tekrār⁵

Didi Fazla varıñ cenge getürmeñ
Anı Hāim yanına siz yetürmeñ

2340 Hemān meydāna tīz anlar gelürler

Gelüp Fazlıñ öñini ün alurlar⁶

¹ Hemān: hemāndem İ / Uruben: urup A, urdı İ / Debdi: didi İ / Atı: anı D // Girüp orta yire: orta yire girüp A / Ceng itdi atı: aıtdı anı D

² 2435b: ouz er al daı sen eyle ava C / Var eyle sen de: var sen de eyle A / Sen de: anda D,E

³ Hem: sen C / Var Hāime: Hāime var ; Eyle: eyle hem E // ayret: hem ayret A, yardım C / Eyle: eyle hem E

⁴ ü: ün A, bu C

⁵ İrsāl itdi tekrār: aldı itdi irsāl A, anda itdi irsāl B, itdi anda irsāl C

⁶ Tīz anlar gelürler: anlar tīz varırlar A, tīz anlar varurlar B, anlar tīz gelürler C // ün: hep C

Görüp bu hâli Fazlı na^ç ra urdı

Çılıcın çekdi a^ç dâ içre girdi¹

Şu resme oldu anda ceng-i ğulğul

Turâb-ı Kerbelâ tâ oldu gül gül²

Murabba^ç ³

mefâ^ç îlün mefâ^ç îlün mefâ^ç îlün mefâ^ç îlün

Ecel bâdı bu gülşene degüp rengini zerd itdi

Bugün a^ç dâ-yı nâ-merde şiyânet kıldı merd itdi⁴

Bu rezm-i nâ-sezâlardan münâfıklar olup dil-şâd

Bu bezm-i pür-belâ kalb-i muvâfıklara derd itdi⁵

mefâ^ç îlün mefâ^ç îlün fe^ç ülün

2345 Şu resme kırdı Fazlı anları hem

Akıtdı Kerbelâya kanları hem⁶

Görüp a^ç dâ çün itdi tîr-bârân

Atını urdılar ol Fazlıñ ey cân⁷

¹ 2441-2442 İ'de yer deġişmiştir./Na^ç ra: nağra B / Fazlı: Fazla D // 2441b: Çılıc çeküp içine a^ç dâ girdi C

² 2442-2444: — E / Ğulğul: ğulğule A, cidâl C, ğuldu? İ // İ'de 2442b yerine 2441b tekrar yazılmıştır. / Tâ oldu gül gül: oldu reng-i gül güle A / Gül gül: milâl C

³ A, — B,C,D,E,İ

⁴ 2343-2348: — D / 2343-2344: — E / Kıldı: itdi C

⁵ Rezm-i: remz-i C // Bezm-i: remz-i ; Muvâfıklara: muvâfıkları B, munâfıklarda C,İ / Derd: devr C

⁶ Anları hem: hem anları A / Fazlı: Fâzıl C // 2345b: Akıtdı Kerbelâ içre hem kanları A

⁷ Ol Fazlıñ: Fazlıñ bil A / Ol: — C

Yıkıldı atı yayak oldu nā-çār
 Şusuzlıktan buñaldı ƣaldı nā-çār¹

Nice ceng itdi şusuz hem piyāde
 Şehīd olup buldı rif^c at beƣāda²

83B

fā^c ilātün fā^c ilātün fā^c ilātün fā^c ilün

Bu ne nisbetdür ki sākī bir içim şu virmediñ
 Teşne-dār itdiñ İmāmıñ leşkerin hoş görmediñ³

2350 Bu ne miñnetdür ki ƣalkı eylediñ şusuz şehīd
 Bir kezin bīmār-ı^c aţşıñ ƣātırını şormadıñ⁴

mefā^c ilün mefā^c ilün fe^c ulün

Şehīd itdiler ol on pehlivānı
 Varırlar Hāşim üzre nā-gihānı⁵

Şavaş iderken ol Hāşim hemen-dem
 Bulur Nu^c mānı ceng içinde ol dem⁶

Urup mel^c ünı öldürdi hem anda
^c Alem-dārını yaƣdı ol zemānda⁷

¹ Oldı: ƣaldı C // ƣaldı: oldı A

² İtdi: — D // Olup: oldı B,D,E,İ / Buldı: bulup B,C,D,İ olup E / Rif^c at: devlet D

³ 2349-2354: — C,E / Ki: ey ; Şākī: şākī ne D // 2345b:Teşnekāra merƣamet ƣıl lā-yenāmıñ^c aşƣına C,E, Leşkerin teşnedār itdiñ imāmıñ hem hoş görmediñ D

⁴ Miñnetdür ki: ƣikmet durur ki D//^c Aţşın: ^c aşƣın D

⁵ On pehlivānı: pehlivān merdānı A // Hāşim üzre: Hāşim'e hem D

⁶ Hemen-dem: hemān-dem C,D,E // Nu^c mānı: Hāmānı ; Ol: o D

⁷ Öldürdi hem anda: hem öldürdi anda D // 2349b: Yaƣdı ^c alemdārını bil ol zemānda A

Şusuzluktan harâretten buñaldı
 Kānı çok aqđı bī-hūş oldu qaldı¹

Beyt-i Hāşim²

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

2355 Sākīyā gel bir içim şu vir İmāmıñ' aşkına

Teşne-dāra merhāmet kı lā-yenāmıñ' aşkına³

Kimseniñ koymaz firāq-ı āhını bir kimsede

Sen de rahm eyle 'Azizun zu'n-tikāmıñ' aşkına⁴

mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün

Zā' if gālib olur çün geldi bir pīr

Urup dārbın şehādet buldı ol şīr⁵

Baħr-i Hezec Ve Fī-Ķāfiyetü'l-Hā-yı Ve'l-Murabba⁶

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

Şehādet gevheri qādrin bilür şarrāf olan ancaq

Bu yirde baħr-i medħinden budur evşāf olan ancaq⁷

¹ Beyhūş oldu: qanı beyhūş D

² E, — A,B,C,D,İ

³ Gel: — A // Teşnedāra: teşnekāra C,E, teşnekāna D

⁴ Bir: hiç C / Kimsede: kimseye A,C,D // 'Azizun: 'azizu A,C,E

⁵ 2357: — C,E / Zā' if: Zā' ifi ; Çün: — ; Bir pīr: bir bir A // Ol: o A

⁶ A, Eyzan C, Ķāfiye-i Ebyātü'l-Murabba' D, Baħr-i Hezec E, — B,C,İ

⁷ 2358-2359: — D,E / Baħr-i medħinden: medħin iden kim İ / Medħinden: medħinde C

Bu deryā-yı haḳīḳatden hemān bir atre kesb itdim
Ta‘ arrūz ılmasun bunda bizi ‘ irfān olan ancak¹

mefā‘īlūn mefā‘īlūn mefā‘īlūn mefā‘īlūn

2360 Rivāyet vārid olmuşdur didi rāvi bu āl üzre

Saňa tā kim beyān idem bu nevmi bu maāl üzre²

Bu cānibden Ḥabīb ibn-i Müzāhir adlu bir tavā

Var idi kim geürmişdi amu ‘ ömrin kemāl üzre³

Yüzi şems-i ziyā idi sözi ‘ ilm ü hayā idi

Özi hūb etıyā idi olurdı hoş hışāl üzre⁴

84A

Resūliñ meclisinde ol geürmişdi amu vatın

İderdi her gice atmi bu mu‘ tād-ı fi‘ āl üzre⁵

Ḥüseyne didi ruşşat vir didi ey pīr-i pākize

Resūlden yādgārsın sen heves ılma cidāl üzre⁶

2365 Zīrā sende şusuzlıdan ne uvvet aldı ne āat

Ḥabīb didi baňa fırsat düşüpdür bu ıtāl üzre⁷

¹ Haḳīḳatden: haḳīḳatde C / İtdim: itdi A,C // ‘ İrfān: ‘ arrāf A

² Kim: ki D,E / Beyān idem: idem beyān E / Nevmi: rezmi B, remzi C, zermi D,E, rezmini İ / Bu maāl: bir maāl C,D, maāl İ

³ Adlu: atlu E / Tavā: pīri D // āmu: cümle D / Kemāl: ol kemāl A

⁴ ‘ İlm ü: ilm-i D // Hūb: hoş D,E / Hışāl: hışāl A, misāl E

⁵ Vatın: ‘ ömrin B,E // atmi: atmi A, atmın C

⁶ Vir didi: var saňa E / Pīr-i pākize: pākize-i pīr C / Pīr-i: pīr B,İ // Resūlden: Resūliñ A,İ / ılma: itme C / Cidāl: celāl E

⁷ Zīrā sende: sende zīrā D / Sende: senden C // Didi: itdi A,İ

Baňa bu ‘ömr-i efzūnı bunıñçün virdi ol Bārī
Bu ‘atşile benim arzūm o şahbā-yı zülāl üzre¹

*Eyzan*²

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Tā şehīd-i Kerbelāyı halk-ı ‘ālem yād ide
Oқыya taħsīn-i raħmet rūħlarını şād ide³

Kim ki o mazlūmlara raħm idüp ađlarsa bugün
Rūz-i maħşerde ıamudan Hāķ anı āzād ide⁴

mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün
İcāzet aldı meydāna girüp cevlan ider ol an
Bu şi‘ri ol zemān inşā ider manzūm-ı hāl üzre⁵

*Beyt-i Habīb*⁶

mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün
2370 Benem etķā Habīb ibn-i Müzāhir
Muħibb-i āl-i Aħmed ķalb-i ıāhir⁷

¹ 2366: — D / Bu: — ; Efzūnı: füzūnı A // Ārzūm: ‘arzūm A, arzūm C

² C, — A,B,D,E,İ

³ 2367: — E / İde: ider A // İde: ider A / Rūħlarını: rūħların C

⁴ Ol: o A / İdüp ağlarsa: eyleyüp ağlar D // İde: ider A

⁵ 2369: — C / İder: ide D, idüp İ / Ān: dem D,E // Hāl: ıāl A

⁶ E, Kāfiye-i Ebyātü'l-Meşnevi D

⁷ Etķā: ittikā E // Kālb-i: hem ķalb-i A

Nişār itdim Hüseyne naqd-i cānı
Ben oldım şimdi bu hizmetde mähir¹

Bahr-i Hecez ²

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün
Kıatı çok ceng ider anda nice a' dālar öldürdi
Çerisin tār-mār itdi şavaş idüp muhāl üzre³

İrişdi bir la' in nā-gāh aña bir darb urup yıkdı
Hüseyne çağırır na' ra urur ya' nī vişāl üzre⁴

İmām işitdi çün anı getürdi varup ol piri
Habīb açup gözün ol dem bu beyti didi nāl üzre⁵

Şi'r-i Habīb ⁶

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

2375 Hamduli'llāh kim murādım virdi şimdi Lem-yezel
Nā'il oldum bu idi maqşūd-ı kāmım tā ezel⁷

¹ Nişār: sitār E // 2367b: Benem ol hizmetde şimdi mähir C, Ben ol dem bu hizmetde mähir İ / Bu: — A

² E, — A,B,C,D,İ

³ Çok: — C, çün İ / İder: eyledi C, itdi D / A' dālar: a' dāları A,D / Anda: — ; Ceng: cengi D // İtdi: idüp D,İ / İdüp: itdi C,İ, ider D,E / Muhāl: cidāl D,E, mecāl İ

⁴ Nā-gāh: anda C / Aña: — A // Çağırır: çağırdı A, çağırub İ / Na' ra: nağra B, nehri E

⁵ İşitdi: irişdi D / Çün: — A // Açup gözün ol dem: gözün açup ol dem D / Didı: — E

⁶ A, Beyt D, — B,C,E,İ

⁷ Lem-yezel: lā-yezāl C, lem-yezāl E // Kāmım: arzım D / Maqşūd-ı kāmım: kāmım şimdiye dek A

Hūri-yi firdevs-i Rıd̄vān ile bāzār eyledim

Gerçi virdim bir güzel cān lākin aldım biñ güzel¹

84B

mefā'īlūn mefā'īlūn mefā'īlūn mefā'īlūn

Aña hem müjde-i cennet virir çünkim işitdi ol

Olur hem rahmete vāşıl bihişte ittişāl üzre²

Rivāyetdür kim ol pīriñ biri başın kesüp şoñra

Alup hem Mekkeye gitdi gezerdi iştimāl üzre³

Hābībiñ oğlı çün gördi kimiñ başı deyü şordı

Hābībiñ başıdur didi cevāb virdi su 'āl üzre⁴

2380 İşidüp bu sözi ol dem helāk itdi o mel' unı

Alup defn itdi ol başı qalur anda melāl üzre⁵

O hālā bir ziyāretdür adı Re 'sü'l-Hābīb anıñ

Bu cānibden diyem gayrı ki qalmasun ḥalāl üzre⁶

Girer ol Ḥamza kim Ebā Z̄er-i Ğaffārīñ kılıdur

Nice ceng eyleyüp anda olur hem irtiḥāl üzre⁷

¹ Hūri-yi:Hürisi İ / Firdevs-i Rıd̄vān ile: Firdevs ile Rıd̄vānı E / Bāzār: pāzār D

² Virir çünkim: virürler çün ; İşitdi: işidür C / Virir: virem D, virdi İ // Bihişte: behiştı A

³ Kim: ki E/Başın kesüp: kesüp başın D,E/Şoñra: gitdi İ//Hem: — ; Gezerdi: gezer ol A / İştimāl: iştikāl E

⁴ 2379: — A / Başı: bu baş B // Didi: diyü D / Cevāb: ḥaber E

⁵ Bu: ol ; Ol bu E // Defn itdi ol başı: ol başı defn itdi D, başını defn itdi E

⁶ O: ol A / Re 'sü'l: Re 's-i D, Z̄ābī? E / Anıñ: dirler C,E // Qalmasun: qılmasun İ

⁷ Girer: girüp C,E,İ / Ol: — ; Ğaffārīñ: Ğaffārīniñ İ / Ḥamza kim: demde meydāna D / Kılıdur: daḥı kılı A, oğlıdur B, kulu C,E // Anda: andan A,B, ol dem E

Beyt-i İmām Hüseyin¹

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Kim ki girdi Kerbelā meydânına ol dönmedi

Tūşe-i bezm-i fenāya bir dağı el şunmadı²

Vādī-i Eymende gerçi nār-ı firqat buldılar

Bu şebistân şem' iniñ lâkin ziyâsı sönmedi³

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

2385 Enes girdi bu kez ey cān nice a' dāyı öldürdi

Şehâdet buldı encâm-ı fenâdan infişâl üzre⁴

Bu kez Şit oğlı ' Abbâsîñ kulu girdi adı Şârib

Libâsın geymeyüp ' uryân varır bu infi' âl üzre⁵

Didiler kim n' için ' uryân gidersiñ terk idüp havfi

Didi ben geçmişem cāndan gönül yok mülk-i māl üzre⁶

Murabba'⁷

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

N'eylerem cānı canānıñ mihri yetmez mi baña

Havf-ı ağıyar istemem yâr qahrı yitmez mi baña

¹ E, Eyzân C, — A,B,D,İ / C'de 2384'dan önce 2388-2389 yazılmıştır.

² Tūşe-i: gūşe-i A,C, nūşe-i D,E

³ Vādī-i: bāde-i E // Şebistân şem' iniñ: şebistânımız ziyâsınıñ A

⁴ 2385: — E

⁵ Varur: varup D / İnfi' âl: hoş fi' âl E

⁶ 2387: — D / Terk idüp havfi: terk-i havf idüp C // Mülk-i māl: māl-ı mülk E

⁷ A, Eyzân C, Beyt D, — B,E,İ // 2388-2389: — E / Yâr: yârimiñ A

Bulmayup āb-ı Furātı teşne kaldımsa ne var
Sākīyā hūn-āb-ı çeşmim nehri yetmez mi baña¹

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

2390 Şavaş içre iken a' dā nice oğlar urup anı
Şehīd itdiler ol demde bu minvāl-i mişāl üzre

Bu kez Ca' fi alup ruḥşat nice a' dāyı ḳatlı itdi
Velī şoñra şehīd oldu o perḥāş-ı ḳalāl üzre²

85A Hemen-dem Seyfile Mālik ikisi ḥaylı ceng itdi
Şehādet buldılar anlar rızā-yı zü'l-Celāl üzre³

Görüp Fāris ḡulām geldi Ḥüseyne yüz yire urdı
İcāzet istedi ol dem bu eş'ār-ı mişāl üzre⁴

Beyt-i Fārisī⁵

fā'īlātün fā'īlātün fā'īlātün fā'īlün

Ey İmām luḫfiñla 'ālem behre-mend olmaḳdadur
Teşneler 'aşḳına kevşer cāmlara ṭolmaḳdadur

¹ Ḳaldımsa: ḳaldım ser A // Ḥūn-āb-ı: şun ābı D, hūn-āb İ

² Alup: alur D,E / Ruḥşat: ruḥşat A // Ḥāş-ı: zānı C, ḥāh-ı İ

³ Hemen-dem: hemān-dem C,D / Ḥaylī: ḥaylī A, D // Şehādet buldılar: şehādetler bulup A

⁴ Ol dem: andan C / Eş'ār-ı: eş'ār-ı A,E / Mişāl: me'āl B,D

⁵ E, Beytü'l-Murabba' D, — A,B,C,İ / Luḫfiñla 'ālem: luḫfiñda 'ālemde E // 'Aşḳına: 'aşḳıña A / Cāmlara: cāmeler C, cāmları D, cāmlar E / Ṭolmaḳdadur: dolmaḳdadur B,D,E,İ

2395 Bir izin vir bendeñe kim genc-i raḥmetdür güşād

Bu ğazādan çünki herkes bir naşīb almaḳdadur¹

*Baḥr-i Hecez*²

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

İmām didi ki ey Fāris o Zeyne'l-Ābidīne var

Zīrā anıñ ḳulısuñ sen izin al iştiğāl üzre³

Ki Zeyne'l-Ābidīn anda ḳatı ḥaste idi ol ān

Varup Fāris diler ruḥşat ola tā intiḳāl üzre⁴

Didi ben de āzād itdim seniñ destiñdedür ruḥşat

İşidüp eyledi cengi ki rezm-i Rüstem-i Zāl üzre⁵

Ḳatı ceng eyledi şoñra oḳ atdılar o zālimler

Bu mazlūmı şehīd itdi ki zūlm-i iḳtitāl üzre⁶

2400 Hemen-dem Ḥanzala ibn-i Sa'īd 'azm itdi meydāna

Şavaş itdi şehīd oldı o ceng-i bedr-i cāl üzre⁷

¹ Bendeñe kim: ben de gidem B / Kim: — E / Raḥmetdür: raḥmetden A / Vir bendeñe kim: bendeni ki kim İ

² E, Ḳāfiye D, — A,B,C,İ

³ Didi ki: dir ; O: ol C / Ki: kim İ // 2396b: Sen anuñ ḳulusuñ al iştiğali izin üzre C / Anıñ ḳulısuñ sen: sen ḳulısuñ anın B / Zīrā anıñ: anıñ zīrā D

⁴ Anda: ol dem ; Ol ān: anda D // Varup Fāris diler: var ey Fāris didiler A / Ola: idüp D,E

⁵ Destiñdedür: emriñdedir B // Rezm-i Rüstem-i Zāl: zūlm-i intiḳāl C, zerm-i resm-i Zāl D, resm-i rāz-ı Zāl E, rezm-i resm-i Zāl İ

⁶ Oḳ atdılar: on itdiler D, oḳ itdiler İ // İtdi: — ; Zūlm-i: zūlmi ol A / İḳtitāl: iḳtibāl A,B, iḳtibāḥ C, iḳtilāl D, iḳtiyāl E

⁷ Hemen-dem: hemān-dem A,B,İ / Ḥanzala: Ḥanḫala A,B,D,E,İ / 'Azm itdi meydāna: meydāna 'azm itdi C / İtdi: itdi ol A // 2396b: Şehādet buldı encām-ı murādı lā-yezāl üzre C

Yezîd ibn-i Ziyâd men' i girüp meydâna ceng itdi
Şehâdet buldı encâmı murâd-ı lâ-yezâl üzre¹

Sa'îd kim ibn-i 'Abdu'llâh girüp anda şehîd oldı
Cibâve ibn-i Hâriş hem girer cenge celâl üzre²

Nice ceng eyledi lâkin şehîd itdi anı a' dâ
Girüp oğlu 'Ömer oldı beğâya irtihâl üzre³

Bu kez on beş nefer merdân girüp a' dâya ceng itdi
Perişân kıldı düşmânı olurlar pây-mâl üzre⁴

2405 Şu resme ceng ider anlar ki mişlin görmedi kimse
İderler 'arz-ı meydânıñ ğubârın zir ü bâl üzre⁵

Hücüm itdi bu kez 'Udvân şehâdet buldılar cümle
Hayâtınıñ nehârı hem olur vakt-i leyâl üzre⁶

85B Muḥammed ibn-i Mıḳdâdî hem 'Abdu'llâh-ı Düccâne
Şu resme ceng iderler kim olur naḳl-i muḫâl üzre⁷

¹ 2401: — B / Men' i: anlı E // Murâd-ı: murâdı ol A / Lâ-yezâl: zü'l-Celâl C

² Kim : — ; 'Abdu'llâh: 'Abdu B / İbn-i: adı E / Anda: meydâna C // Cibâve: Hâyâde D / Cenge celâl: ceng ü cidâl A,C

³ İtdi: itdiler A // İrtihâl: irtisâl B,D,E,İ

⁴ Kez on: def' a E

⁵ İder anlar ki: iderler bil ki D // Meydânıñ ğubârın: meydânı ğubârı C / Zir: pîr D, berr E

⁶ 'Udvân: a' dâ C / Buldılar: itdiler D

⁷ Düccâne: Düccâneyle A

Çatı ceng eyledi anlar kuşatdı her yanın a' dâ
Görinmez oldılar güyâ gamâm geldi hilâl üzre¹

Şehâdet buldılar şoñra yedi âdem dağı girdi
Şehîd oldılar anlar da o zulm-i i' tidâl üzre²

Beyt-i Bekâyî³

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

2410 Meşâ'ib mecma' ı var mı eyâ bu hâkden gayrı

Bu yirde var mı gam bārān olur eflākden gayrı⁴

Ġubār-ı deştine tohm-ı feraḥ zer' itdi gam bitdi

Ne kesb itmiş şikār-ı Kerbelā gam-nākden gayrı⁵

El-Çışsa Ca'fer-i 'Aqīlīñ Ođlınıñ Şehîd Oldığın Beyān İder⁶

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Rāvīler bunda rivāyetler didi

Tā bidāyetden nihāyetler didi⁷

Ol gün öyle ıssı idi gün çatı

Çalmamışdı at u âdem tākati⁸

¹ Eyledi: itdiler D,E / Ġamâm geldi hilâl: Ġubār-ı Kerbelā C

² Yedi âdem dağı: merdān dağı hem E // Zulm-i: zulm ile A

³ E, Ebyāt D, — A,B,C,İ / E'de 2410-2411 yerine 2367-2368 tekrar yazılmıştır.

⁴ Yirde: yārdān A, yirden B / Bārān: yārān A,D

⁵ Deştine: teşne-i A, deşte B,İ / Feraḥ zer' itdi: feraḥnāk ekdi D // Şikār-ı: şiyād-ı B,İ, siyār-ı C, şiyār-ı D

⁶ E, Meşnevî A, — B,C,D,İ / E'de 2412'den önce 2109-2112 tekrar yazılmıştır.

⁷ Rāvīler: rivāyetler E // Bidāyetden: bidāyetlerden C

⁸ İssı idi gün: ıssı gün idi B,İ // Tākati: ki çatı C

İrtifâ^ç buldıķça nâr-ı âftâb

Yaķdı mü[’]min bağrını kıldı kebâb¹

2415 Hem şusızlıķdan buñalmıřdı ķamu

Bir nice gün teşne ķalmıřdı ķamu²

Tâ ki ķuřlıķ olana dek diñlegil

Elli üç âdem şehâdet buldı bil³

Anda Zeyne^{’l-ç} Âbidînden ğayrı hem

Ķalmıř idi on toķuz mü[’]min o dem⁴

Cümlesi olup beķâyâ intizâr

Teşnelikden olmiş idi bi-ķarâr⁵

Bir yañadan ol^ç adû-yı bi-rahîm

Gör ne kıldı mü[’]mine ehl-i caħîm

2420 Bir yaña aşhâb maķtûl oldılar

Ķavmi hem aħbâbı maķtûl oldılar⁶

¹ İrtifâ^ç: ittifâ^ç C, ibn-i tüffâ^ç E // Mü[’]min: mü[’]minin E / Bağrını: ķalbini C

² Ķalmıřdı: ķalmıřlar D

³ Olana dek: olıncaya den A, evveline İ

⁴ Mü[’]min: âdem B, mü[’]mini C / O dem: ol dem A, hem C

⁵ Olup: oldı A,C, idüp D

⁶ Yaña: yañadan A,D,E // Hem: heb B, hep C / Aħbâbı: aħbâb D / Maķtûl: maķbûl A

86A Bir yañadan ehl-i beyt-i Muştafa
 aldılar şusız çeküp renc ü belâ¹

Çün İmâm bu hâle seyrân eyledi
 Āh çeküp hem çeşmi pür-an eyledi²

Beyt-i İmâm Hüseyin ³

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

Nedir ey çar-ı gerdün bu fesâdı bî-isâb itmeñ
 Nedir mazlûma ey zâlim bu 'atşile 'itâb itmeñ⁴

Nedir maşad cefâlardan eyâ bilmem revâ mıdur
 Yezîde bir murâd için Hüseyne biñ 'azâb itmeñ⁵

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

2425 Olmadı ta' ciz şabır ıldı yine

Bu cefâyı ol şafâ bildi yine⁶

Bildi kim var her azâda bir rızâ

Hem rızâ üzre muarrer bir azâ⁷

¹ aldılar: aldı ; Çeküp renc ü belâ: çeküben cevr ü cefâ C

² İmâm bu hâle: bu hâle daı D, bu hâli daı E // Çeküp: idüp C / Eyledi: aladı E

³ E, Ebyâtü'l-Murabba' D, — A,B,C,İ

⁴ Gurdün: gerdünü ; Bu: — C / İtmeñ: itdiñ D// 2419b: Nedir bu 'atşile mazlûma ey zâlim 'itâb itdiñ D / Mazlûma ey: bu mazlûma B,C / 'İtâb: 'iâb A,B,İ

⁵ Maşad: maşûd C,E // 'Azâb: cefâ B

⁶ 2425-2428: — E / Ta' ciz: 'âciz C // Ol: hem C

⁷ Bildi: didi D / Kim: hem C / Her: — A // azâ: rızâ C

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Belâdur maqşad-ı aqşâ belâdur rütbe-i a' lā

Belâdur şemme-i iclâl belâdur maḥrem-i Mevlā¹

Bilenler miḥnet-i rāḥat anıñçün oldılar maḥbûl

Belâya şabr idüp anlar belâdan oldılar evlā²

Bahr-i Meşnevi³

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Hem tesellî itdi aşḥâbı aña

Tā qarındaşıyla aḥbâbı aña⁴

2430 Didiler sen görme bu ḥâli ba'îd

Bundan artık olmaya yevm-i sa'îd⁵

Bundan artık şanma kim rif' at ola

'Aşığa ma' şuḡ irüp vuşlat ola⁶

Beytü'l-Murabba'⁷

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Ġayrı şād ol ey gönül kim geldi vuşlat demleri

Cân cānāna nā'il oldı gitdi fürḳat demleri

¹ 2427-2428: — D,E / Eclā: iclâl A

² Bilenler: bilirler A, bildiler C // Evlā: a' lā C

³ E, Kāfiye D, — A,B,C,İ

⁴ İtdi aşḥâbı: itdiler aşḥâb C

⁵ 2430a: Didiler bu ḥâli görmesin ba'îd E / Bu ḥâli: hem bunu C // Bundan: bu ; Olmaya: olmaya hem C

⁶ 2431: — C,E / İrüp: idüp D,İ / Ola: bula D

⁷ D, — A,B,C,E,İ // Nā'il: mā'il D

Cān virüp her mekr-i aġyārdan emīn oldıķ bugün
 almadı Şimdengirü dildāre asret demleri¹

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Anları ehl-i vefā gördi İmām
 Anlara ıldı du' ālar ol hümām²

2435 urdı Müslim oġlı 'Abdu'llāh hemān

Bir izin vir didi olayım revān³

86B

Ben daġı bunda murāda ireyim
 Hem selāmıñ Müslime irgüreyim⁴

Aldı ruġŐat girdi meydāna hemān
 urdı arslan gibi meydānda hemān⁵

Ol 'Ömer ibn-i Sa'id gördi yaġın
 Didi āġāh olın ey erler hemīn⁶

Ol Benī HāŐim durur bu er daġı
 Olmasa bunlar Şusuz ger ey aġı⁷

¹ Her: hem C / Şimdengirü: Şimdi girü D

² İmām: ol imām A // Du' ālar: du' ālar anda A

³ urdı: durdı B,D,E,İ / Müslim oġlı 'Abdu'llāh: Müslim 'Abdu'llāh oġlı C // Bir izin vir didi:didi bir izin vir A

⁴ 2436: — İ / İreyim: ireyin A, irgüreyim E // İrgüreyim: irgüreyin A

⁵ urdı: durdı B,D,E,İ / Hemān: revān A,E

⁶ Hemīn: bugün C

⁷ Bu: bir C, ol D,E // Bunlar Şusuz ger ey: Şusuzluk bunlar ey C, Şusuz eger bunlar D / Ger: hem D

2440 Anlara kimse ħarīf olmaz idi

Bu çerimiz hem necāt bulmaz idi¹

Var idi bir er adı Ƙuddāme bil

Didiler var sen bunıñla cengi kıł²

Vardı Ƙuddāme ħīle idüp kaçır

Döndi yine bir nice ħamle geçer³

Teşnelikten beyhūş oldu ol dilīr

Şabdasın elden bıraқdı tırdı şīr⁴

Geldi Ƙuddāme aña şabda atar

Şabdasını anıñ ‘Abdu’llāh tutar⁵

2445 Şabdasıyla kendini itdi helāk

Bindi anıñ atına ol zāt-ı pāk⁶

Leşkere girüp hemān itdi kıtāl

Ʀuramazdı ħiç öñinde bir ricāl⁷

¹ Necāt: ħalāş C

² Adı: dağı D / Ƙuddāme: Ƙaddāme E, Ƙadāme İ // Var sen: sen var C, kim var E / Sen bunıñla: bunıñla bu A, bunıñ ile D / Cengi kıł: ceng eylegil C, ħarbe kıł D, cenge kıł İ

³ 2442b: Döndi birkaç ħamle aradan geçer C

⁴ Oldı ol: olurdı C // 2443b: Şabdasın düşdi elinden ey faĥīr C, Şabdasın atdan bıraқdı hem o şīr D / Ʀırdı: durdı B,D,İ

⁵ Ƙuddāme:Ƙaddām E / Şabda: şebta C // Ʀutar: dutar B,D,E,İ

⁶ Şebdesiyle: şabtasıyla C // Ol: — E

⁷ Girüp: girdi C,D,E / İtdi: idüp C,D,E,İ // Ʀuramazdı: duramazdı B,D,E,İ / ħiç öñünde bir: öñünde ħiçbir A / ħiç: hem C

İbn-i Sa' diñ yanına vardı bu kez

Pehlivân-ı Şâlihi gördi bu kez¹

Bir kılıncı urdı öldürdi hemân

Atını urdılar anıñ ol zemân²

Çün yıkıldı atı yayak kaldı ol

Katı çok kan aqdı hem buñaldı ol³

2450 Ol Mufaşşal kim Merâhim oğlı hem

Geldi tâ anı şehîd itdi o dem⁴

Ķāfiye-i Beytū'l-Murabba'⁵

87A *mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün*

Zemîn-i Kerbelâ hün-ı Sa' idden lâle-zâr oldı

Meyâna lâle-i demler açıldı nev-bahâr oldı⁶

Semûm-ı teşne-leblerden açılmaz gonca-i femler

Anıñçün bülbül-i cânlar bu gülşene nişâr kıldı⁷

¹ Sa' diñ: Sa' idñ A,D,E,Sa' id C//Pehlivân-ı Şâlihi: Pehlivân Şâlihi B/Gördi: gördi çün A, gördi hem C

² Bir kılıncı urdı: aña bir kılınc A / Kılıncı urdı: kılınc uruben C, kılınc urdı hem İ

³ Atı: anda C // Hem: — E

⁴ Merâhim: Merâşîl A,İ, Merâhil B,D,E // İtdi o dem: eyledi hem C

⁵ D, — A,B,C,E,İ

⁶ 2451-2452: — E // Sa' idden: Sa' idlerden A

⁷ Femler: lebler A

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Girdi ol Ca' fer ' Aq̄il oğlı hem̄in

Ŗöyle kırdı qanile tıoldı zem̄in¹

' Āq̄ıbet hem ol dağı oldı Ŗeh̄id

Oldı mülk-i bāq̄ide ehl-i sa' id²

Beyt-i İmām³

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

2455 Āferin olsun aña kim bilmedi cān qadrini

Bī-tekellüf virdi cānı bildi cānān qadrini⁴

Āstānından temāŖā eyleyen bilmez nedir

Fehm ider ancak muqarreb bende sultān qadrini⁵

Bahr-i MeŖnevi⁶

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

' Abdur'rahmān girdi çün ibn-i ' Ak̄il

Ol dağı hem kıldı dünyādan naq̄il⁷

¹ ' Aq̄il: ' Uq̄eyl A,B,D,E, ' Aq̄ilüñ C / Ol: — C // Tıoldı: doldı B,E,İ / Qan ile tıoldı: tıoldı qan ile D

² Hem ol dağı oldı: oldı ol dağı A / Hem: — B

³ E, Murabba' A, — B,C,D,İ

⁴ Cānı: anı A,B,E,İ

⁵ 2456: — C / Bende: bildi E

⁶ E, — A,B,C,D,İ

⁷ ' Aq̄il: ' Uq̄eyl A,D / Çün: — A, B // Hem: — A / Hem kıldı: kıldı hem B / Hem kıldı dünyādan: hem dünyādan itdi C

Çün ‘ Aqıl evlādı oldu iħtitām
İçdiler cām-ı şehādetden temām¹

Ca‘ fer-i Tayyārîñ evlādına bil
Geldi nevbet ğayrı anda diñlegil²

2460 Ol Muħammed ibn-i ‘ Abdu’llāh o dem

Bir izin ister İmāmdan geldi hem³

Didi destūr vir bulam ben de sürūr
Hem helāk idem nice ehl-i ğurūr⁴

Virdi destūr girdi meydān içine
Çorķu düşdi anda düşmān içine⁵

Sil gibi aķıtdı ķanı nāmdār
Böyle cengi görmemişdi rüzġār⁶

‘ Āķıbet buldı şehādet ol daħı
Böyledir ef‘ āl-i dünyā ey seħi¹

---

¹ Oldı: buldı A,C

² Ğayrı anda diñlegil: anda sen işitgil A

³ Ol: hem E / O: ol A,C

⁴ Bulam ben de: ben de bulam C

⁵ Düşmān: tuġyān D, meydān E

⁶ Görmemişdi: görmemişdür A

*Beyt-i Bekāyī*²*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

2465 Kim ki girse Kerbelā meydānına bī-cān olur

Cān viren bu yirde ancak nā'il-i cānān olur³

Görmeyince renci Yūsuf genc-i Mıṣrı bulmadı

Hem Züleyhā rağıbınıñ meskeni zindān olur⁴

87B

*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*⁵

Gördi 'Avn anda qarındaşın hemān

İhtiyārsız oldu meydāna revān⁶

Ol qarındaşını öldiren eri

Vardı öldürdi yine geldi beri⁷

Yā İmām 'özümi kıl didi kabül

Kim icāzetsiz girüp oldım melül⁸

2470 Ol qarındaşım firāğından baña

Geldi firqat gelmemişem ben saña⁹¹ Sehi: ahī A,C² E, Qāfiye-i Beytü'l-Murabba' D, — A,B,C,İ³ 2465-2466: İ ve C'de 2368'ten sonra yazılmıştır. / Girse: girdi E⁴ Rāğıbınıñ: rāğıbın A⁵ Baħr-i Meşnevī E⁶ Hemān: 'ayān A⁷ Vardı: varup A⁸ Kıl didi: sen de it C // Oldım: ol dem İ⁹ Baña: aña C // Gelmemişem ben: gelmişem uş ben C

Bir izin vir şimdi kim gidem yine

Ol ‘adūlar ile ceng idem yine¹

Hem du‘ā kıldı İmām ruḥṣat virir

Girdi meydāna yine cenge yürür²

Çırdı yine anları ol ḥūb-liḳā

‘Āḳıbet oldı şehīd buldı beḳā³

Ol ḳarındaşı ‘Alī adı dilīr

Aldı ruḥṣat girdi meydāna o şīr⁴

2475 ‘Āḳıbet ceng ile virdi cānını

Buldı bu teşne-lebiñ dermānını⁵

*Murabba*⁶

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

Teşne-dārem cānım ārzū ḳılmasun mı vuşlatı

Cānımı virüp cānāna istemem hiç firḳati

Böyle taḳdīr eylemişdür ol Ḥudā-yı lem-yezel

Çünkü fāniye gelen elbet idiser rıḫleti

¹ 2471: — C / Vir şimdi kim: vir kim şimdi A / Kim: ki D,E // ‘Adūlar ile: ‘adūlarla A

² Ruḥṣat: ruḥṣat A // Yine cenge yürür: gelün dir çağırır C / Yürür: ṭırır A

³ Çırdı yine anları ol: kıldı anları daḳı hem D / Ol: hem E//Oldı şehīd buldı beḳā: buldı şedādet pür-liḳā E

⁴ Adı: var idi A, girdi ol C // Ruḥṣat: ruḥṣat A

⁵ Teşne-lebiñ: teşne-leb ki C, teşnelikte E / Dermānını: fermānını A

⁶ A // 2476-2477 sadece A’da vardır. Ārzū: arzū A

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Ca' fer-i Tayyārîñ evlādı kamu

Çün şehid oldı o dil-şādî kamu¹

Geldi nevbet şimdi evlād-ı Hasan

Tā gire meydāna şimşād-ı Hasan²

2480 Ol Hasan hazretleriniñ nā-gihān

Geldi ekber oğlu 'Abdu'llāh hemān³

88A 'Emmüsiniñ geldi hem öpdü elin

Sürdi hāk üzre yañağınñ gülün⁴

Aldı ruḥşat ceng-i meydāna yürür

Söyleyüp bu beyti hem na'ra urur⁵

*Beyt-i 'Abdu'llāh*⁶

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Ben nihāl-i nev-resīdem der-gülistān-ı Hasan

Hem benem maḥdümü nūr-ı çeşmi raḥşān-ı Hasan⁷

¹ Kamu: bil kamu A // O: hem C

² Şimşād-ı: evlād-ı C

³ Ekber: büyük A / Oğlu: evlādı C

⁴ Hem: — ; Elin: elini C // 2481b: Sürdi hāki üzre gül yañağımı C / Hāk: hāk ; Yañağınñ: yañağı A / Üzre: üzere D

⁵ Yürür: girdi C // Na'ra: nağra B / Urur: urdı C

⁶ E, — A,B,C,D,İ

⁷ Nevresīdem: nevresiyem D / Der-gülistān-ı: dir gülistān-ı D,E // Benem: menem E / Maḥdümü nūr-ı çeşmi: Nūr-ı çeşmi maḥdümü A / Raḥşān-ı: ruḥsār-ı C / Maḥdümü: maḥtümü D / Çeşmi: çeşmim İ

Naqd-i āl-i Hāşimiyem cedd-i pākim Muştafa
Hem adem-hāk-i Hüseynem hem ulāmān-ı Hasan¹

*Baħrū'l-Meşnevi*²

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

2485 Didi bunu çekdi ılınc ol zemān

Girdi a' dā içine ol bī-gümān³

Çünkü meydāna girer ol zāt-ı pāk

Heybetinden oldı a' dā zehr-nāk⁴

Ceng idüp virdi fenāya leşkeri

Öldürür ol demde yüz seksan eri

Kimse raġbet ılmadı meydānına

Gördiler kim girdi ıydı cānına⁵

Didiler bunlar ile bir bir ıtāl

İtmeyüp ursın yirinde her ricāl⁶

2490 Gün atı ıssı şusız durur atı

Tā ki ihlāk ola kendi hem atı⁷

¹ Hem: hiç İ

² D, Baħr-i Meşnevi E, — A,B,C,İ

³ ılınc: ılıc B,C,D,E

⁴ A' dā: a' dālar A,B,C,D / Zehrnāk: zenāk B,D,E,İ vehmnāk C

⁵ Meydānına: anıñ meydānına A // Girdi ıydı: varsa ıyar C / Cānına: anıñ cānına A / Girdi: geldi D,E

⁶ ursın: dursın B,D,E,İ / Yirinde: öniñde B

⁷ İssı şusız durur: ıssı durur şusızdur A, şusız ıssı durur B, ıssı şusızdur ki C // Kendi hem: hem kendi D,E

Böyle tedbîr idüp anlar tırdı hem
Çünkü ‘Abdu’llâh bu hâli gördi hem¹

Gördi kim meydâna kimse gelmedi
Hem harâretten kararî kalmadı²

Kendi özin leşkere urdı bu kez
Girdi çün a‘dâları kırdı bu kez³

Tâ ‘Ömer ibn-i Sa‘îdi gördi ol
Na‘ra urdı üstüne at sürdi ol⁴

2495 Gördi çün ibn-i Sa‘îd itdi firâr
Anda nice şaflar itdi pây-mâl⁵

88B Döndi andan geldi meydâna yine
İsteyüp er tırdı merdâne yine⁶

Bahterî ibn-i ‘Ömer Şâmî hemân
Geldi bil ibn-i Sa‘îde ol zemân⁷

¹Anlar tırdı hem: hem anlar tırdı A, anda tırdılar C, anlar durdılar E,İ / Tırdı: durdı B,D // ‘Abdu’llâh: ‘Abdu’llâha C / Gördi hem: bildi gördi A, söylediler C, bildiler E, gördiler İ

² Karârî: anda karar A

³ Kendi özin: kendözini D / Özin: özini D,E,İ // Girdi çün a‘dâları: gir a‘dâ içine B / Girdi: kırdı ; A‘dâları: a‘dâlara ; Kırdı: girdi C / Çün: çok D

⁴ Sa‘îdi gördi ol: Sa‘îd gördi çün anı A / Tâ ‘Ömer: tâ ki ; Ol: hem C // Na‘ra: nağra B / Urdu: urup ; Ol: hem C / Üstüne at sürdi ol: sürdi üstüne atı A

⁵ Çün: — A,C / İtdi: anı itdi A // Şaflar: şafları A / İtdi: oldı C / Pây-mâl: târmâr D,E

⁶ Geldi meydâna: meydâna geldi A,C / Yine: bu kez C // İsteyüp er: er isteyüp C / Tırdı: durdı B,D,E,İ / Merdâne: meydâna A,E

⁷ Şâmî: geldi C / Hemân: bir yeridi hemân A

Ey Emîr didi münāsib mi saña
Kim kaçarsuñ karşı tırmazsuñ aña¹

Lāf idersiñ kim benem şāhib-cidāl
Şimdi bir erden kaçarsıñ bu ne hāl²

2500 Didi ol ibn-i Sa'îd kim diñlegil
Olmaya cāndan 'azîz bir nesne bil³

Bir dağı hem ben helāk olsam bugün
Cümle leşker kaçup olur ser-nigün⁴

Sende varsa pehlivānlıqdan nişān
Var bunıñla ceng idüp ol imtiḥān

Çün işitdi bu kelāmı Baḥteri
Girdi meydāna alup beş yüz eri

Ġayret itdiler şavaşa tırdılar
Ol yañadan müslimānlar gördiler⁵

2505 Ol Sa'îd ibn-i Ebū Düccāne hem
Ol Enes oğlu Muḥammed bil o dem⁶

¹ Saña: bu saña A // Tırmazsıñ: durmazsıñ B,E,İ

² Kim: — B, ki C / Benem: beni İ / Cidāl: kırān E

³ Ol: — A / Kim: — C

⁴ Hem ben: ben A,C,İ, ben hem E / Helāk olsam: olsam helāk C // Kaçup: kaçup İ

⁵ İtdiler: idüp hem A, idüben C / Tırdılar: durdılar B,D,E,İ // Yakadan: tarafından C

⁶ Ol: imāmdan ol A / Ebū: — C // O dem: hem C, bu dem D

Hem Hüseyniñ bir ğulāmı nā-gihān

Adı Firūzān ʿ acāyib pehlivān¹

Debdiler anlar da cenge geldiler

Anda ʿ Abdu'llāha yardım kıldılar²

Ƙırdılar aʿ dāları anda Ƙatı

Ƙaçdı beş yüz er görüp bu heybeti³

Göndürür beş yüz kişi ibn-i Saʿ ĩd

Ceng iderler çünkü oldu biñ pelīd⁴

2510 Naql ider ibn-i Saʿ ĩd gör şöhetin

Gördim ol gün ben Firūzān heybetin⁵

89A

Olmasaydı ger şusuzlıƘdan zaʿ ĩf

Cümle leşker aña olmazdı ğarīf⁶

Çok yedi zaĥmı Firūzān aƘdı Ƙan

Teşnelikden mest olur bil ol zemān⁷

Ol Mufaşşal oĝlı ʿ Oşmān baƘdı hem

Urdı Ƙarbın anı atdan yıƘdı hem⁸

¹ Acāyib: bir ʿ acāyib A, ʿ acāʿib C,E

² Debdiler: dirilüp A, didiler D,E,İ / Geldiler: girdiler C

³ Aʿ dāları anda: anda aʿ dāyı A // Er: ādem ; Bu: — D,E

⁴ Kişi: daĥı A, eri C // Oldı: ol B, görđi oldı C

⁵ Şöhetin: şöhet B,C // Ol gün: anda C / Heybetin: heybeti B,C

⁶ Ger: eger A // Aña olmazdı: olmazdı aña C

⁷ Zaĥmı Firūzān: anda zaĥmı C // Mest: beyhüş E / Olur bil: olurlar C / Bil: biñ İ

⁸ Ƙarbın: Ƙarby C

Çün Firūzān düşdi gör kim n'eyledi
Şıçradı yayağ yine ceng eyledi¹

2515 Gördi Es' ad debdi hem vardı aña
Ya' nī kim anı getüre bu yaña²

Baḥteri ğāfil varup gör ol pelīd
Es' adı urdı hemān itdi şehīd³

Murabba'⁴

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Bāğ-ı gerdün içre girdim kılmadım bir dem qarār
Bir gül-i ra' nā alurken dāmenimden tutdı ḥār⁵

Gülşen-i zībāsın aldım bāğbāna cān virüp
Ġayrı oldım bu gülistān-ı beḳāda pāydār⁶

Ḳāfiye-i Beytü'l-Meşnevi'⁷

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Ceng iderken anda 'Abdu'llāh hemān
Vardı Şīt ibn-i Rebi' a nā-gihān⁸

¹ Çün: çünkü A

² Gördi: gör B / Hem vardı: atı hem B, atı varur C // Anı: Firuzānı A / Anı getüre: getüre ol tarafından C

³ Baḥteri ğāfil varup: ğāfil varup Baḥteri A / Gör ol: gördü C // Urdı hemān: urup anda C

⁴ A, Ḳāfiye-i Beytü'l-Murabba' D, — B,C,E,İ

⁵ 2517-2518: — E / Tutdı: dutdı B,D,İ

⁶ Aldım: anda B

⁷ D, — A,B,C,E,E

⁸ Nā-gihān: ol zemān C

2520 On yedi zaḥmı aña Şīt urdı bil

Ḳanı çok aḳdı zaḥımdan diñlegil

Anda yine ğayret itdi nām-dār

‘ Asker-i Şīti bozup ol şeh-süvār¹

Ol Firūzān cengine vardı yaḳīn

Görđi kim Es‘ ad şehīd olmış hemīn²

Hem Firūzān anda mecrūḥ-ı bīmār

Ol daḫı düşmiş yatur bī-iḥtiyār³

Baḫteriniñ ‘ askerin bozdı o dem

Ol Firūzānı aluben gitdi hem⁴

89B 2525 Atı altında buñaldı ḳaldı bil

At yıḳıldı anda yayaḳ oldı bil⁵

Görđi ‘ Avn ibn-i ‘ Alīyyü’l-Murtezā

Tīz varup bir at getürdi bā-rızā⁶

¹ Bozup: bozdı A, / Ol: hem C / Şeh-süvār: pāydār D

² Kim: — B / Hemīn: yaḳīn C

³ Mecrūḥ-ı: mecrūḥ A,C,E / Bīmār: bī-vaḳār C, pīmār İ

⁴ O dem: ol dem C, hem E, ādem İ

⁵ 2525b: Döndi yine leşkere didi hem ol E / Oldı: ḳaldı A

⁶ Tīz: tiz B

Bindi ‘Abdu’llāh o ata ey aḥī
Hem bile aldı Firūzānı daḥı¹

Tā gelürken leşkere toḡrı hemān
Bil şehīd oldı Firūzān ol zemān²

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Bād-ı pâyiz esdi reng-i verdi kıldı zerd-fām
Şoñra dūn itdi anı şimşīr-i gerdūn aldı kām³

2530 Tutmış iken bir nihāl-i erguvānı dest-i nāz
Zaḥm-i ḥār oldı resīde aldı gülden intikām⁴

*Meşnevi*⁵

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Gördi ‘Abdu’llāh bunı oldı melül
Döndi yine leşkere debdi hem ol⁶
Şöyle kırdı leşkeri kim bī-ḥisāb
Leşkeri meydāna dökdi merd-i şāb⁷

¹ O: ol B / ‘Abdu’llāh o ata: o ata ‘Abdu’llāh C, ata o ‘Abdu’llāh İ // Aldı Firūzānı: Firūzānı aldı İ

² 2528-2530: — E / Toḡrı: doḡrı İ

³ 2529-2530: — C,D,E,İ // Anı: — A / Şimşīr-i: şimşīr B

⁴ Tutmış: dutmış B

⁵ A, — B,C,D,E,İ

⁶ Oldı: ol dem C // Hem: — A,C / Leşkere: leşker-i ‘adūya A / Yine: andan C / Depdi: didi D,İ

⁷ Kim: — B,C,E // Meydāna: yire C

Gördi ol ibn-i Sa'îd anı 'ayân
Var idi bir Yūsuf adlu pehlivân¹

Göndürür anı dağı kıldı helāk
Girdi bu kez leşkere ol zāt-ı pāk

2535 On iki âdem dağı öldürdi ol
Hem Hüseyme vardı na'ra urdı ol²

Didi yâ 'emmü şusız kaldım katı
Koymadı bende harâret tākati³

Çün İmâm işidüp anı kıldı zâr
Didi ey gönlim sürürü yüri var⁴

Kim zülâl-i kevşeri nüş it bugün
Ceddiñi bul gönliñi hoş it bugün⁵

*Ḳāfiye-i Beytü'l-Murabba'*⁶

90A *fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
Sâķî-i kevşer elinden ğayrı nüş it cāmı sen
Kerbelâ deştinde çünkim hâşıl itdiñ kāmı sen⁷

¹ Adlu: atlu E

² Ol: hem D // Na'ra: nağra B / Ol: hem D / Vardı na'ra: dağı vardı E

³ Katı: ben katı A // Koymadı bende: bende kalmadı İ

⁴ İşidüp anı: anı işitdi A,B // Gönlim: gönül B

⁵ Hoş: hoş A / Gönliñi: gönlimi C / İt: — E

⁶ D, — A,B,C,İ / 2539-2540: — E

⁷ Sâķî-i: Sâķiyâ A

2540 Vaktidür kim miḥnet-i dār-ı fenāyı terk idüp

‘ İşret-i uḡbāda bāḡī bulasñ ārāmı sen¹

Meşnevi²

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Çünkü ‘Abdu’llāh bunu işitdi hem

Şād olup a‘dā içine gitdi hem³

Gördi çün ibn-i Sa‘īd anı bu kez

Seçdi beş biñ anda merdānı bu kez⁴

Göndürür anı araya aldılar

Şabdalar oḡlar ḡavāle kıldılar

Çok yedi zaḡmı daḡı aḡdı ḡanı

Ara yire aldı düşmānlar anı⁵

2545 Anıñ a‘zā-yı şerīfnde hemān

Ḳalmadı bir şaḡ yeri bil ol zemān⁶

‘Avnile ‘Abbās anı çün gördiler

Tā anı ḡurtarmaḡa hem vardılar⁷

¹ Bulasñ: bula sen İ

² A, Ḳāfiye-i Ebyātü’l-Meşnevi D, — B,C,E,İ

³ Bunu işitdi: işitdi bunu D // Şād: şāz A

⁴ 2542: — C

⁵ Çok: çün C / Daḡı: çok A // Ara yire: araya ; Anı: ol pehlivāmı A

⁶ A‘zā-yı: a‘zā-yı E / Hemān: hemān ey cān A // Bil: hem A

⁷ Hem vardılar: çāre kıldılar A, çalışdılar C

Yardılar ol demde şaff-ı düşmānı
 Kurtarup çünkim getürdiler anı¹

Ol nihāl ibn-i Zāhir geldi nihān
 Urdı ‘Abdu’llāha dārbın nā-gihān²

Çün şehīd oldu o mazlūm diñlegil
 Vardı çün ‘Abbās anı öldürdi bil³

2550 Ol şehīdi çünkim alup geldiler
 Ehl-i beyte anı teslīm kıldılar⁴

mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

Getürdi gonca-i dehri o şahrā-yı melālinden
 Döküldi bergi hāke bād-ı pāyizle nihālinden⁵

Zi-dest-i sākī hikmet-i şerāb-ı mevti nūş itdi
 Muhaşşal oldu maqşūdı bihişt-i bī-zevālinden⁶

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

90B Çün qarındaşın görüp Qasım dağı
 ‘Emmüsine vardı ol dem ol şehī⁷

¹ Ol demde: ol dem C / Düşmānı: düşmānı temām C // Çünkim: — ; Anı: anı çün temām C

² Zāhir: Zāhir A,D,E Zahir B,İ / Nihān: nā-gihān A // Dārbın nā-gihān: dārbını nihān

³ Ol: o ; Diñlegil: hemā C // Çün: — A,C / ‘Abbās anı: ol Yezīd A, anı C / Öldürdi bil: öldürürler hemān C / Çün ‘Abbās: ‘Abbās çün D, ‘Abdu’llāh E,İ

⁴ Geldiler: gitdiler İ // Teslīm: teslim E

⁵ 2551-2552 sadece A ve B’de vardır. // Hāke: hāke A

⁶ Sākī hikmet-i: sākī-i hikmet B // Muhaşşal: muhaşşıl A

⁷ 2553a: Çün qarındaşı Qāsım hem dağı C // Şehī: dağı A

Didi ey   emmü icāzet vir baña
 ıl kerem bu demde rāhat vir baña¹

2555 Tā ki ben de olayım bunda şehīd
 Kim şehīd oldu bugün bunca sa  id²

Ben dağı bulam rızā-yı lā-yenām
 Hem   adūlardan alayım intiām³

Çün İmām anı işidüp ıldı āh
 Didi ey burc-ı sa  ādet rūy-ı māh⁴

Göñlimiñ sensiñ sürürü kāmkar
 Hem arındaşım asandan yādgār⁵

Şi r-i üseyn ⁶

fā  ilātün fā  ilātün fā  ilātün fā  ilün
 Müşkil işdür senden ayrılmāk eyā cān-ı asan
 Sensiñ   ālemde mu  azzez cān-ı cānān-ı asan⁷

¹ Ey: yā — D, A,E / Vir: virgil A /   Emmü:   emmü sen D // Vir: virgil A / Bu demde rāhat vir: virgil icāzet sen C / Rāhat: rāst D

² Ben de: bunda ; Bunda: ben de A,C // Bugün bunca: bunca ehl-i A, bu dem bunda D,E

³   Adūlardan alayım:   adūdan alayum ben C

⁴ İmām anı işidüp: anı işidüp imām C // Burc-ı: — A / Rūy-ı: nūr-ı A,İ, yüzi B,C

⁵ Sensiñ: sensin D,E,İ

⁶ A, Beyt-i üseyn İmām E, — B,C,D,İ

⁷ Sensiñ: sensiz B, sensin D,E,İ / Cān: — İ

2560 Sen qarındaş-ı ‘aziziñ yâdgârisiñ bugün

Bâğ-ı cismiñden gelür her büy-ı reyhân-ı Hasan¹

*Bahr-i Meşnevi*²

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

Ehl-i beyt işidüp itdiler figân

Didiler kim Qâsıma ey nev-civân³

Sen Hasandan yâdgârsiñ bu zemân

Girme ceng-i Kerbelâya el-amân⁴

Senden özge yoğdur evlâd-ı Hasan

Kim seniñle yâd olur ad-ı Hasan⁵

Fırqatiñle qalmaya tãkat bize

Hasretiñle olmaya râhat bize⁶

mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün

2565 Seniñ vaşlıñla şâd olan gönül firqatde qan ağlar

Seni bir lahza zilletde gören şâh-ı cihân ağlar⁷

¹ Sen: sensin A / Qarındaş-ı: qarındaşım B / ‘Aziziñ: ‘aziz-i B, ‘azizim C, İ / Yâdgârisiñ: yâdgârisin A, yâdgârisin C, yâdgârı sen İ // Cismiñden: çeşmiñden A, İ, çeşmiñde C

² E, — A, B, C, D, İ

³ İşidüp: işidüp anı A // Nev-civân: civân C

⁴ 2562: — C / Gitme: girme A, gitmeğe E / Ceng-i: cenge E / El-amân: ğayrı el-amân A

⁵ A’da 2563-2564 yer değışmiştir. / Kim: bil C, hem D, E / Yâd: yâr ; Ad-ı: zât-ı C

⁶ Bize: bize ey yâr A // Bize: bize a dildâr A

⁷ 2565-2566: — D, E / Şâd olan gönül: gönül şâd olan B

Seniñ ol bezm-gāhından şafā kesb eylemiş gerdün

Bu kez bu rezm-gāhından zemīn ü āsmān ağlar¹

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

91A Çünkü Qāsım bulmadı hiç ruḥṣatı

Ağladı tā ārzū kıldı rıḥleti²

Hem melül oldu be-ğāyet ol ' aziz

Bunda vardur bir rivāyet diñleñiz³

Ol zemānda kim Emīrū'l-Mü'minīn

Ol Ḥasan hazretleri diñle hemīn⁴

2570 Dār-ı dünyādan idince bil vefāt

Bir vaṣiyyet-nāme yazmışdı o zāt⁵

Bağlamışdı Qāsımınḡ kolına bil

Dimiş idi ey oğul sen diñlegil⁶

Her ne vaḡti kim belā bulsa kemāl

Aç bu evrākı oḡı ey ḡüb-ḡiṣāl⁷

¹ Bu: — A / Rezm-gāhından: remzgāhından C

² Hīç: hiç B / Ruḥṣatı: ruḥṣatı A // Ārzū: arzū A / Kıldı: kıldı ol A, kılpup D / Rıḥleti: vıṣlatı A

³ Oldı: oğlı A / Melül oldu be-ğāyet: be-ğāyet melül oldu C

⁴ Zemānda kim: zemān kim ol C // Diñle: ṣāfī C

⁵ O: hem ' ulā C

⁶ Bil: hem bil C

⁷ Her: — ; Kemāl: bu kemāl A / Ne: — ; Belā: ol belā C / Vaḡti: vaḡit E // Oḡı: — A,İ

Ne yazılmış ise bil ey ser-firāz
Sen ʿamel eyle anıñla diñle rāz¹

Çünkü Kāsım oldu ğayetle melūl
Hātırına geldi ol dem anıñ ol²

2575 Vardı hālvette açar anı hemān
Ol vaşiyet-nāmeyi oğur ʿayān³

Şöyle yazmış ey oğıl Kāsım saña
Bu vaşiyetdür hemān öñden şoña⁴

Ol zemān kim ʿemmiñ ile varasıñ
Kerbelā deştinde cenge tūrasıñ⁵

ʿEmmüyiñ yolında cān eyle fedā
Bu şehādetden şağın olma cüdā⁶

Hīç bahāne eyleme sen cenge var
Tā bu yolda ol şehīd ey gül-ʿizār⁷

¹ Bil: oqı A // Anıñla: bunuñla C

² Çünkü: çünkim A / Ğayetle: ğayet de C,D // Hātırına: hātırına A

³ Açar anı: anı açar D,E // ʿAyān: hemān D,E

⁴ Oğul: oğlum C // Hemān: saña C

⁵ Kim: ki İ / ʿEmmüñ: ʿemmü E // Tūrasıñ: durasıñ B,E, durasın İ

⁶ Cān eyle: it cānı C

⁷ 2579: — C / Şehīd: şehīd-i E

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

2580 Bu vaşiyetdür saña kim olsa ceng-i Kerbelâ

Var şehâdet bul gönilde koyma jeng-i Kerbelâ¹

Bakma 'ömrin lezzetine bul rızâ-yı Haqqı sen

Tâ ki kaniña mülevven ola reng-i Kerbelâ

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

91B

Çünkü Kâsım oğdı bildi anı

Hem Hüseyne gösterür geldi anı²

Oğdı çünkim İmâm anı o dem

Ağladı didi kim ey nür-ı dîdem³

Kâsıma vir kızını deyü dağı

Hem baña kıldı vaşiyet ol ağı⁴

2585 N'eylerem devrân vefâlar itmedi

Derdime bir dem devâlar itmedi⁵

Görmedim bir gün ki naķış ol cefâ

Tâ ki ben de idem ol 'ahde vefâ⁶

¹ 2580: — E / Saña: aña D // Koyma: anda C / Jeng-i: reng-i A,C,D

² Gösterür geldi: alup gösterür C

³ O dem: ol dem C / Çünkim imâm anı: imâm anı çünki D // Didi kim: didi ki B,C

⁴ Vir kızını deyü: kızını vir deyü A, vir diyü kızını B // Kıldı vaşiyet: vaşiyet kıldı C

⁵ N'eylerem: n'eylerem ki A

⁶ İdem ol: ideyüm ol C, ideyüm D

*Beyt-i İmām Hüseyin*¹*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

N'eylerem ki çarḥ-ı zālīm bir vefā göstermedi

Raḥm idüp derdime bir dem bir devā göstermedi²

Bād-bān-ı ömrime degdi muḥālif rüzgār

Baḥr-i ğamda qaldı keştīm bir hevā göstermedi

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Ḳāsımınñ tıtdı elinden ol İmām

Virdi ol sâ'at kızını ol hümām³

2590 Çün kızını Ḳāsıma itdi nikāḥ

Ḳırdı çadır tā bula anda felāḥ⁴

Hem ṭonanup çadıra geldi gelin

Ol İmām tıtdı kızınıñ hem elin⁵

Didi ey Ḳāsım vaşıyyetdür baña

Bu kızımı işde virdim ben saña⁶¹ E, Murabba' A, — B,C,D,İ² Çarḥ-ı: çarḥ-ı A / Zālīm: gerdün ; Göstermedi: göstermedüñ C // Dem: gün ; Göstermedi: göstermediñ C³ Tıtdı elinden: dutdı elinden B,D,E,İ, elinden tıtdı C // 2589b: Aḥbābını cem' itdi ol dem temām A, Tıtdı ol qarındaşı sözün temām C, Derdi ol sâ'at qarındaşın temām D / Kızını ol: qarındaşın İ / Sâ'at: sâ'atde ; Ol hümām. temām E⁴ Çün: hem A / İtdi: itdi anda C // Çadır: ḥayme A⁵ Ṭonanup: ṭonadup A, donanup B,E,İ / Çadıra: ḥaymesine A // Tıtdı: dutdı B, dutdı ki E / Hem: — E⁶ Baña: bu baña C, saña İ // İşde: işte A,C / Virdim ben: ben virdim D,E

Çünkü teslīm itdi çıkdı ol zemān
 Kāsımile ol gelin kaldı hemān

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Vardı çün Kāsım geliniñ nā-murād otağına
 Nāzile güyā ki Rıdvān girdi cennet bāğına¹

2595 Hüsñ şahrāsında vuşlat murğını şayd itmeden

Dāne-i dem' i düşürdi iftirāğıñ ağına²

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

92A

Anda tenhā kaldı Kāsım diñlegil

Na' ra-i *hel min mübārız* geldi bil³

Ya' nī düşmāndan çağırdılar o dem

Meydān içre gelsün er deyü bu dem⁴

İşidüp Kāsım anı oldı melül

Çıkdı halvetden 'azimet kıldı ol⁵

Ehl-i beyt anı görüben tutdılar

Dāmeninden çok tazarru' itdiler⁶

¹ 2594-2595: — E / Çün: ol ; Geliniñ: gelini A / Otağına: otağına C // Rıdvān girdi: girdi hüsñ-i C

² Murğını: murğsın D, İtmeden: itmedi D // İftirāğıñ: iftirāğın A

³ Tenhā kaldı Kāsım: Kāsım tenhā kaldı ; Diñlegil: diñleñiz C // (*Karşıma çıkacak*) mübārız yok mu ? / Na' ra: nağra B / Bil: gürz C

⁴ O dem: ol dem C // Bu dem: hem C

⁵ Oldı melül: melül olur ol B // Halvetden: halvetden A

⁶ 2599-2602: — E / Beyt: beyti A / Görüben: görüp A, görüp hem D / Tutdılar: dutdılar B // Dāmeninden: anuñ içün A, gitme diyü D

2600 Didiler kim ey sa'âdet menba'ı

Ma' den-i eşrâf siyâdet menbâ'ı¹

Bu gelinden bârî al bir dem murâd

Şoñra cenge git söze kııl i' timâd²

İşidüp Qâsım bu sözi kııldı zâr

Didi ey zevc-i Resûl-i Kirdgâr³

Hîç revâ mı kim 'adûlar leşkeri

Bu Hüseyme karşı tura ol çeri⁴

Ben şafâya mâ'ıl olup gitmeyem

Bu nice gayret ki ben ceng itmeyem⁵

2605 Şimdi devrân göstürür bu firqati

Ara yire şaldı nâr-ı hasreti

Rûz-i maşerde buluram ben anı

Qaşr-ı cennetde aluram ben anı

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

Çün meyâna şaldı devrân iftirâkıñ nârını

Ġayrı ihrâk itdi yevm-i vuşlatıñ bazarını⁶

¹ Eşrâf: eşref C,D / Siyâdet: sa'âdet B

² Al bir dem: bir dem al A, al bu dem D // Cenge git söze: ceng eyle sözi A / Kııl: it B

³ Qâsım bu sözi: bu sözi Qâsım A, bu sözi kııldı çünkü D

⁴ Revâ mı: revâ mıdır B // Tura: dura B,E,İ

⁵ 2604-2610: — E / Ben ceng itmeyem: cenge varmayam C

⁶ 2607-2611: — D

Bulmadı naḥs-ı Zühalden Müşteri Sa' di bugün
 Koymadı yārine mehcūr itdi yāre yārini¹

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Gördi bu ḥāli gelin-i nā-murād
 Ağlayarak didi ey ḥüb-i' tiḳād²

2610 Rūz-i maḥşerde seni ḳanda görem
 Ne ' alāmetle bulam ḳanda varam³

92B Didi Ḳāsım ey benim cānım cānı
 Olıcaḳ rūz-i cezā diñle beni⁴

Ceddimiñ gel yanına ey zāt-ı pāk
 Bul beni sen dīde nem-nāk yaḳa çāk⁵

Pes vedā' idüp girer meydāna hem
 Başladı ol ehl-i beyt efgāna hem

Ḳāsımı çağurdu ol demde İmām
 Çāk idüp anıñ girībānın temām

¹ Naḥs-ı zühalden: naḥs-ı zühalden A,B // Yārine: nārına B

² Nā-murād: nāmdār pāk A / Gördi bu ḥāli: anda gördi bu C // Didi: durdu D / Ey ḥüb: ḥüb ey C

³ Görem: görem ben A / Görem: bulam C // Varam: varam ben A, görem C / Bulam: varub C

⁴ Cānım: cānımıñ A / Cānım cānı: rüh fedābı ? C // Cezā: maḥşer A,B,C

⁵ Gel yanına: yanına gel C / Ey: ol D,E // 2612b: Bul beni orada gül zāt-ı pāk D / Sen: — E / Dīde: anda B

2615 Çün kefen terkîbini virdi aña

Aldı tîğın gitdi meydândan yaña¹

Kerbelâya girdi cevlân eyledi

Döndi hem bu şi'ri anda söyledi²

*Şi'r-i Kâsım*³

mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ülün

Benem ibn-i Hâsan şah-zâde Kâsım

Hayâtımda kefen oldu libâsım

Murâdım cân fedâ kılmak Hüseyme

Budur çün Kerbelâ içre murâdım⁴

fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün

Didi bunı na'ra urdı ra'd-vâr

Girdi a'dâlar içine nâm-dâr⁵

2620 Kim muķâbil olsa olurdı helâk

Vardı çün ibn-i Sa'ide ta'b-nâk⁶

¹ Terkîbini: terkini A,D / Aña: aña hem D//Tîğın: kılıc C / Gitdi meydândan yana: girdi meydâna o dem D

² Hem: — A / Hem bu şi'ri anda: bu şi'ri hem anda B, anda bu şi'ri C

³ A, Beyt-i Pehlivân Kâsım E, — B,C,D,İ // 2617-2618: — C

⁴ Murâdım: merâsim A,E,İ

⁵ Didi bunı: bunı didi D / Ra'd-var: berk-var A, nâmdâr D,E // 2619b: 'Adûlar içine girdi nâmdâr D / A'dâlar: a'da C / Nâmdâr: ol nâmdâr A,C

⁶ Olsa olurdı:oldıysa oldu C//Çün ibn-i:ibn-i hem D,ta'b-hâk E/Çün: — E/Ta'bnâk:na't-pâk B,zât-ı pâk C

Na'ra urdı didi kim ey bî-vefâ
Ġayrı evlâda yiter itdiñ cefâ¹

Ol dem olmaz mı günâhıñ bilesiñ
Hem bu 'amelden peşimân olasıñ²

Didi ey şeh-zâde Ġayrı ol zemân
Olmadı mı kim gelesiz bî-gümân³

Ol Yezîde bey' at idüp gidesiz
Hem bu tuğyâni ferâgat idesiz⁴

93A 2625 Didi Kâsım ey şaķı tuğyân budur
Virmediñ şuyı bize 'işyân budur⁵

Cümle maħlûkâta olmuşken mübâħ
Virmediñ âl-i Resûle ey kıbâh⁶

'Aţş-i şahrâ-yı kıyâmet hem va'îd
Göñliñe gelmez mi ey ibn-i Sa'îd

Mülzem oldı işidüp çün ol fuzûl
Leşkerine hem dönüben didi ol⁷

¹ Na'ra: nağra B

² Hem bu 'amelden: bu 'amelden hem B,İ

³ Ey şâh-zâde Ġayrı: Ġayrı ey şâh-zâde İ / Şâh-zâde: şâh C // Kim gelesiz: gelesiz kim C

⁴ Tuğyâni ferâgat idesiz: ĠavĠâyı terk idüp tırasız C / Tuğyâni: tuğyândan E

⁵ Bize: — C

⁶ Maħlûkâta: maħlûkâta A/ Olmuşken: olmuş iken A,E// Ey: şuyı ey A

⁷ Çün: — A,C hem B // Hem dönüben: hem dönüp A, dönüben hem D

Ol Ḥasan-zāde durur bu şeh-süvār
Hem bahādur hem seḫī hem nām-dār¹

2630 Bil ki bu şeh-zādeye ceng ü cidāl
Tā ki ecdādından itmiş intikāl²

Ġamze-i maḥbūba beñzer ḥaṅçeri
Hīç taḥammül idemez a^c dā biri³

Ger şusızlık itmese bunu za^c ĩf
Olamaz ḥalk-ı cihān bir dem ḥarīf⁴

Hem varılsa cengiñe birer birer
Bir ġarīm olmaz aña biñ şır ü ner⁵

Maşlaḫat oldur ki tedbīr idelim
Bir uğırdan cümle cenge gidelim

2635 Kūs-i ḥaribile na^c ralar uralım
Her ṭarafdan üzerine varalım⁶

Belki bu lu^c bile idelim helāk
Bu işi bilmez idi ol zāt-ı pāk⁷

¹ Durur: hem bu C / Ḥasan-zāde durur: Ḥasan şeh-zādedür bu D, Ḥasan şeh-zāde kim E // Seḫī: şeci^c D

² Cidāl: kıtāl A,B,İ

³ 2631: — E / Ḥaṅçeri: ḥaṅçeri A, D // A^c dā: a^c dānım A

⁴ Şusızlık: şuşızlık A // Ḥalk-ı cihān bir dem: bir dem cihān ḥalkı B / Ḥalk-ı: ḥalk-ı A / Bir dem: buna D

⁵ 2633: — C / Varılsa: varırsa İ / Cengiñe: cengine tā A // Bir: — A, bil D / Olmaz: olamaz A / Şır ü: şır B

⁶ Ḥaribile na^c ralar: ḥarbi hem naḡāra A,C / Na^c ralar: naḡāra B,E,İ // Üzerine: üzerine biz A

⁷ İdelim: anı idelim A

Maşlahat gördi anı ehl-i nifāk
 Hamle kıldılar kamu bi'l-ittifāk¹

Çünkü Kāsım gördi bu hāli hemān
 Na' ra urdı hamle kıldı ol zemān

Tā ki bir hamle ile ol nāmdār
 Cümlesin itdi perīşān kāmkar²

93B 2640 Gördi çün ibn-i Sa'īd anı o dem

Ezrağ-ı Şāmiye yüzün döndi hem³

Didi sen ser-^ç asker-i Şāmsiñ bugün
 Pehlivānsiñ şāhib-i nāmsiñ bugün⁴

Yüri var bu cenge öldür anı sen
 Didi Ezrağ hiç revā mıdur ki ben⁵

Şayıluram biñ ere ey kāmran
 Bu henüz bir nev-reside nev-civān⁶

¹ 2637: — C

² Hamle ile ol: hamlede Kāsım-ı pāk nāmdār A / Nāmdār: bahtiyār C

³ O dem: ol dem C, bu dem D // Şāmiye yüzün döndi: Şāmiyyeye yüz döndi C, Şāmiye döndi yüzün D / Döndi: tutdı A, dutdı B

⁴ Ser-^ç asker-i: ^ç asker-i A // 2641b: Pehlivānsiñ dağı nāsiñ bugün D

⁵ Bu: — A,C / Anı: bunu C // Hiç: hem C / Revā mıdur ki: revā mı ki A

⁶ Biñ: bir D // Nev-reside: nev-reste C

Ġāyetile ‘ār olur bu dem baña
Kim varır isem eger cenge aña¹

2645 İşidüp ibn-i Sa‘īd anı hemān

Didi ey ahmağ nedir böyle gümān

Nağd-i āl-i Muřtafādur bu yigit
Nūr-ı çeřm-i Murtezādur bu yiğit

Ger şusuzlık olmasa dirüm saña
Biñ bunıñ gibi çeri yitmez aña²

Didi Ezrağ çünki medğ itdiñ ‘ayān
şimdi dört oğlım benim var pehlivān³

Emr idem tā kim biri tutsun anı
İşbu meydānda řehīd itsün anı⁴

2650 Ol ulu oğlına didi yüri var

Hamle kıldı Ķāsıma çün nā-bekār⁵

Nīzesin çün Ķāsıma atdı kilāb

Men‘ idüp yetdi aña ol merd-i řāb⁶

¹ Olur bu dem baña: iderem ben aña C // Kim: — ; Cenge: ceng için A / Varır isem: varırsam C / Eger: — A,C,İ / Aña: ben aña A, bu dem aña C, bu yana İ

² Ger: hem D,E // Aña: buna C

³ Çünki medğ itdiñ: medğ itdiñ anı A // Benim var: var benim A,D var C

⁴ Kim: ki A,C,D,E / Tutsun: dutsın B,E,İ // İşbu meydānda: bu meydān içre C

⁵ Ol ulu oğlına didi: didi ol büyük oğlına A // Çün: ol A,C

⁶ Çün Ķāsıma atdı: Ķāsıma atdı ol C / Atdı: itdi İ // Ol: — A

Perçeminden tutdı bil anda anı
Bir zemān gezdirdi meydānda anı¹

Urdı yire aldılar anda taā
Ol ikinci ođlı ūn vardı aa²

94A oldürür anı daı ol nāmdār
Ol üçüncü oğlı vardı bī-arār³

2655 oldürür anı da bir arbile bil
Girdi hem dördüncü oğlı dilegil⁴

oldirüp anı daı ıldı nihān
Gördi Ezraq amle ıldı nā-gihān

öyle heybetlü iridi ol la in
Seyr idenler ibret aldılar hem in⁵

ūn iridi āsıma ol bī-neseb
Nā-sezā sözler didi ıldı azab⁶

¹ Tutdı: dutdı B,E,İ

² 2653a: Urdı yire cān virür aldılar aa A / Yire: yire öldi; Anda:— B,E,İ / aldılar anda: anda aldılar C // Ol: — A

³ Ol: — A / Vardı: vardı aa A, ūn vardı C, varır D / Bī-arār: — C

⁴ Anı da: anı daı A,D / Anı da bir arbile: bir arbile anı da C,İ / Bir: — D // 2651b: Dördüncü oğlı meydāna girdi dilegil A / Hem: — C

⁵ Heybetlü: heybetle D / Ol: o B // Aldılar: alurdı D

⁶ Bī-neseb: bī-meseb A,E,İ bī-sebeb B, bī-edeb C // Nā-sezā söz: tevbe söz söz C

Didi şeh-zāde kim ey Ezrağ n' için

Nā-sezā sözler didiñ oğlñ için¹

2660 Turma hamle eyle hem diñle beni

Gönderem oğlanlarıña tā seni²

Çün İmām meydānda gördi Ezrağı

Kim bilürdi nice erdür ol şağı³

İztırāb idüp melül oldu o ān

Nev-resīde idi Qāsım hem civān⁴

Hem şusız qalmış idi teşne-ciger

Hem za' if olmuş idi ol şir-i ner⁵

Çünkü Ezrağ hamle kıldı ol zemān

Hamlesini men' idüp Qāsım hemān⁶

2665 Furşatın buldı kılmı urdı āña

İki pāre oldu düşdi bir yaña⁷

Ezrağı çün iki pāre eyledi

' Emmüsine geldi bunı söyledi⁸

¹ 2659:—E/Şeh-zāde kim ey:ol şeh-zāde kim B,şāh-zāde ki C,ey şeh-zāde kim D//Sözler didiñ:söylersinC

² Turma: durma B,D,İ, urma E / Hem: — E // Gönderem: gönderirem A

³ 2661a: Çün irişdi gördi imām Erzağı C

⁴ İztırāb idüp: ıztırāba düşdi ; O ān: ān C // Hem civān: nev-civān B,D,E

⁵ 2663: — C / Ol: o İ / Şir-i: şir B

⁶ Hamlesini: hamlesin ; İdüp: eyledi D

⁷ Furşatın: furşatı C / Kılmı: bir kılmı A// Oldı düşdi: düşdi Erzağ A

⁸ Bunı: bu şir-i A

*Murabba'*¹*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

Ey şu'â'-1 nūr-1 zūlmet v'ey hilāl-i mäh-1 dīn
 Hey çerāğ-1 қаşr-1 devlet zeynet-i rüy-1 zemīn²

Ālem-i ma' nāda mefhūmdur şıfātūñ mecma' 1
 Şarḫ-1 ĩmān zātūñı bilmek Emīrū'l-Mü'minīn³

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

94B

Ey cānım 'emmü şusız ҡaldım şusız
 Hem za' ifem hem şusız hem uyķusız⁴

2670 Bir içim şu virmedi ğayrı Furāt

Teşnelikden bulmadı cānım necāt

Bu ne işdür ey Furāt-1 bī-vefā

'Atşile evlāda idersiñ cefā

Ey Furāt bu fi'li n' için eylediñ

Gör ki sen āl-i Resūle n' eylediñ⁵*İmām Beyt-i Hüseyñ*⁶¹ A, — B,C,D,E,İ² 2668-2669: — E / Zūlmet: devlet C // Zeynet-i: zeynet-i A,D³ Şıfātūñ: şıfāt-1 B,C // Şarḫ-ı: şerr-i A⁴ Cānım: — A // Uyķusız: uyķusız İ⁵ 2672: — C / 2672a: Ey bu fi'li sen n' için hem eylediñ D / Eylediñ: işlediñ A⁶ E, — A,B,C,D,İ

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Sen düşürdüñ ' aşığı ma' şük elinden ayrı sen
Biñ günāh itdiñ bu yirde itmediñ bir hayrı sen¹

Raħm idüp āl-i Resūle bir içim şu virmediñ
Yirlere geç ey Furāt var bī-murād ol ğayrı sen²

Baħr-i Meşnevi³

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

2675 El-vedā' ey ' emmü ğayrı giderem
Yolıña bu cānı kurbān iderem⁴

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Çarħ-ı gerdün çeşmime ğayr-ı cihānı gösterür
Nev-bahār-ı ' ömrime vaqt-i hazānı gösterür⁵

Sāķī-i devrān elinden bir kadeħ şu istedim
Bāĝ-ı didemden aķan āb-ı revānı gösterür⁶

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Ol İmām didi kim ey Kāsım bu dem
Var zülāl-i kevşeri nüş eyle hem⁷

¹ Ma' şük: — E / Elinden: olandan A // Bir: hiç A

² Var: — A

³ E, — A,B,C,D,İ

⁴ 2675: — C / Giderem: ben giderem A // Bu: hem bu A, hem E, — İ / Cānı: cānımı İ

⁵ 2676-2677: — D,E / Çarħ-ı: çarħ-ı A

⁶ Āb-ı: kın-ı B

⁷ Eyle hem: it bu dem E

Hem vedā' it ehl-i beyte ey' azīz
Vardı Kāsım ehl-i beyte diñleñiz

2680 El-vedā' idüp yine oldu revān
Hem bu eş'arı dağı dir ol zemān¹

*Şi'r-i Kāsım*²

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün
Ne işdür ey felek cānı cānāna mübtelā itmek
Mülākātlar virüp evvel nedir soñra cüdā itmek

Ayıрмаğ yarı yarından seniñ kārıñ durur çünkim
Ne hācetdür virüp mihr-i muḥabbet āşinā itmek³

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Girdi çün şeh-zāde meydāna yine
Debdi ḳalbe vardı merdāne yine⁴

95A Anda' Abdu'llāh Ziyādıñ rāyetin
Gördi anıñ üstine sürdi atın⁵

2685 Uğrına geldi piyāde leşkeri
Anlar ile ceng iderken dīn eri

¹ Dağı dir: didi kim A

² A, Beyt-i Pehlivān Kāsım E, — B,C,D,İ

³ Kārıñ durur: kārıñ görür E / Çünkim: çün A, ancağ B, çünki D

⁴ Debdi: didi İ

⁵ Rāyetin: dāyesin E // Hem: anıñ A

Anda Nec'î oğlu Şî't vardı aña
 Ğâfil iken şabdâsın urdı aña¹

Hem yigirmi yedi zaḥmı var idi
 Her birinden çeşme kan akar idi²

Anda ol zaḥmı daḥı yedi hemân
 Kalmadı ğayrı mecâli ol zemân³

Düşdi atdan üstine düşdi kamu
 Na'ra urdı kim iriş gel yâ' emü⁴

2690 Çün işitdi anı ol demde İmâm
 Âh idüp kıldı fiġânı ol hümâm⁵

Yardı şaflar girdi meydâna o dem
 Gördi kim Şî't-i Rebî' üstinde hem⁶

İster idi başını ide cüdâ
 Vardı aña urdı ḍarbın ibtidâ⁷

Kaçdı mel'ûn vardı hem aldı anı
 Ehl-i beyte tâ alup geldi anı

¹ Nec'î: Tecî' A, Necm C, Tec'î D // Şabdâsın: şabtâsın C

² 2687: — C / Zaḥmı: zaḥmı AD,E // Birinden: yerinde E / Çeşme kan: kan çeşme A

³ 2684a: Hem yigirmi yeddi zaḥm yidi hemân C / Ğayrı: cenge A / Daḥı yedi: yedi daḥı A,B

⁴ Düşdi: üşdi A,B // Na'ra: naġra B / İriş gel: irişgil C,D, ulaş gel E

⁵ D'de 2690b yerine 2691b yazılmıştır.

⁶ 2691: — D / Şaflar: şafları C,E / O: ol C // Üstinde: üstine C

⁷ Aña urdı ḍarbın: aña ḍarbın urdı B, ḍarbın urdı aña C

Ehl-i beyt anı görüp zâr itdiler
Nevhalar kıllup dil-âzâr itdiler¹

2695 Anlarıñ âh u şadasından hemân

Gözin açdı anda şeh-zâde ‘ayân²

Gül gibi güldi hemân ol nev-civân

Gülşen-i firdevse cân itdi revân³

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

Âh kim ol serv-i semendim rûzgârından düşer

Çal‘a-yı ‘ömriñ vücûdı burc-ı bârından düşer⁴

Gülşen-i faşl-ı bahâra degdi bir bād-ı huzân

Gonca-i rûh-ı nihâliñ şâh-sârından düşer

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

95B Ey hûş anlar kim cihâna geldiler

Her ne ‘ahd olsa vefâlar kıldılar⁵

2700 Her ne söz kim söyledi birbirine

Tâ getürdiler o sözi yirine⁶

¹ Zâr itdiler: itdiler zâr A // Kıllup: kıldı B,E,I, kıldılar C, Dil-âzâr itdiler: itdiler dil-âzâr A/ Dil-âzâr: anda zâr C, dîl-i zâr E

² Açdı: açup B

³ Güldi: geldi D,E / Hemân: hemân-dem C//İtdi: oldı A/Cân itdi: oldı cân C, teslim itdi D / Revân: cân D

⁴ 2697-2698: — E / Semendüm: semendi B / Rûzgârından: rûzgârımdan D // Çal‘a-yı: çalmadı D

⁵ Olsa: oldıysa A, varsa C

⁶ Kim söyledi: söylediler A, söyledi kim D,E // Tâ: ‘âkıbet ; O: ol A

*Baħr-i Hezec Kāfiyetü'n-Nūn*¹*mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün*

Saña bir revzen-i ħüzni açam giryān maḳāmından

Ki taḫṣīl-i melāletdür bu seyriñ iltizāmından²

‘Alīyyü’l-Murtezā oğlı Ebū Bekir gelüp ol ān

İmāmdan istedi ruḫṣat sen āgāh ol peyāmından³

İmām nālān olup anda didi kim ey ḳarındaşım

Bu meydāna giden gelmez ḫalāş olmaz ḫıṣāmından⁴

Saña ne vechile ruḫṣat virüp firḳat revā görem

Ebū Bekir çün işitdi melūl oldı kelāmından⁵

2705 Rikāba yüz sürüp der-ḫāl didi ey ṣāh-ı mülk-i dīn

Ḳamusı behre-mend oldı ṣehādet iḫtitāmından⁶

Ziyāde teṣneyem āb-ı viṣāl-i Muṣṭafāya ben

Ne var ben de naṣīb alsam sa‘ādet ber-devāmından¹¹ A, Ḳāfiye-i Beytü'l-Murabba‘ D, Baħr-i Remel E, — B,C,İ² Revzen-i: vezn-i ; Açam: açayım A // Melāletdür: melāletden E³ Bekir: Bekri ; Gelüp: gelür E // Ruḫṣat: ruḫṣat A / Sen: — E⁴ 2703: — İ / Olup: idüp C⁵ Ruḫṣat: ruḫṣat A / Virüp: virem D / Görem: gördim C // Bekir: Bekri B,D,E⁶ Ṣāh-ı mülk-i dīn: ṣāh-ı dīn E // İḫtitāmından: iḡtiṣāmından E

*Beyt-i 'Emmü'l-Murtezâ Oğlı Bekir Pehlivân*²*fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün*

Teşne-dârem ârzü kıldı cân hıyâz-ı cennete

Râğıb oldu dil temâşâ-yı riyâz-ı cennete³

İsterem ki selsebîli nüş idem ğayrı bugün

Bir sebîl oldu ' adūnıñ i' tirâzı cennete⁴*mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün*

İcâzet aldı meydâna girüp na' ra urup tırdı

Bu şi' ri eyledi inşâ haberdâr ol nizâmından⁵*fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün*

2710 Ey felek rüy-ı quddüsiñ dehr-i eflâkindedür

Nâzır-ı vech-i ' abūsıñ Kerbelâ hâkindedür

Mıhr-i kâmiñ hüzn-i ğam best eylemekdür gönlimi

Dest-i nâzmile giribân kim belâ çâkindedür⁶*mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün*

96A

Didi bunu çeküp tığın ' adūya girdi ol merdân

Temâm yüz kırık er öldürdi ' adū-yı dīn ' izâmından⁷¹ Āb-ı: ayrıık D² E, Murabba' A, — B,C,D,İ³ 2707-2708: — D / Hıyâz-ı: ziyâ-yı A, riyâz-ı B, hıyâm E // Riyâz-ı: rızâ-yı B,C⁴ Nüş idem ğayrı: ğayrı nüş idem E⁵ 2709 E'de 2707'den önce yazılmıştır. / Na' ra: nağra B / Tırdı: der-hâl B, durdı D,E, dirdi İ // Şi' ri: hâli ; İnşâ: ihbâr D⁶ 2710-2711: — C,DE,İ // Kim: — A⁷ Didi bunu çeküp: hemân-dem aluben D / Tığın: kılc C / Ol: o A / Merdân: ân E // ' izâmından: hışamından A, nizâmından C / Dīn: — E

Yigirme beş yerinden hem aña zaḥmı urur a' dā
Yine ceng itdi ol gāzī murād aldı merāmından¹

İrişdi anda bir mel' un kim anıñ adı ' Abdu'llāh
Ebū Bekri şehīd itdi o cengiñ intikāmından²

*Şi'r*³

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

2715 Lg̃le-veş ḥün-ı şehīdler ravzasın ābād ider
Ol sebebden ' andelibler zārını mu' tād ider⁴

Fırkat-i āl-i Resūlden vuşlat-ı ḥaşre degin
Yād idüp bu mā-cerā-yı Kerbelā feryād ider

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

Ḳarındaşı ' Ömer aldı icāzet girdi meydāna
Nice a' dā helāk itdi şavaş-ı ihtimāmından⁵

Bu kez a' dā hücüm itdi şehīd itdiler ol cānı
Ki teşne göñli nüş itdi bihiştin ' ālī-cāmından⁶

¹ Zaḥmı urur: urur zaḥmı A, zaḥm eyledi C, zaḥm urdılar D / Yerinden: yerinde B,D // Ol: o A

² Kim: ki A, hem C / Adı: adıdır A

³ C, — A,B / 2715-2716: — D,E,İ

⁴ Lāleveş: lāleveş gerdün B // Sebebden: sebebler B / ' Andelibler: ' ābidünlar A / Zārını: rāzını C

⁵ Girdi: girdi ol A // İtdi: oldı A,D,E

⁶ 2718-2723: — D / İtdi: idüp A,E / Ol: o E // Bihiştin: o cennet C, behiştı E

Görür ‘Osmān qarındaşı ki nevbet kendüye geldi
Varup destūr alur ol dem zamānīñ çün İmāmından¹

2720 Girüp meydāna ol merdān helāk itdi nice a‘ dā
Niceler ser-nigūn oldı bu ma‘ nā infihāmından

Sinān ibn-i Yezīd şöñra şehīd itdi gelüp anı
Şunar sākī ecel cāmın aña ‘ömri hitāmından²

Beyt-i İmām Hüseyin³

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

Bu ne müşkildür ki yā Rab oldılar bir bir şehīd
Ravza kıldı Kerbelāyı lāle-veş hūn-ı sa‘ id⁴

Bu ne lāyıkdur ki teşne-leb süyūf-ı ‘atşile
Dökdi evlād-ı Resūlīñ kanını mel‘ ün Yezīd

Baħr-i Remel⁵

mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün

Hem andan şöñra ‘Avn ibn-i ‘Alīyyü’l-Murtezā geldi
O maħcüb-ı zemān idi dil-āverler temāmından⁶

¹ Qarındaşı: qarındaşın ; Kendüye: kendine B,E,İ // Varur: varup C,E

² Anı: şöñra E // Cāmın: cāmı E

³ E, — A,B,C,D,İ // 2722-2723: — C / 2723: — E

⁴ Rab: Rabb A // Kerbelāyı: Kerbelāya A

⁵ E, — A,B,C,D,İ

⁶ Dil-āverler: dil-ārālar A,D, dil-āver hem İ

2725 Cemāl-i pertevin görse ğamāme gizlenür h̄urşīd

Hiçāb iderdi serviler anıñ ıadd-i h̄irāmından¹

Gelüp anda ıarındaşı H̄üseyne ııldı istircā

Beyān itdi bu eş‘ārı o vaşf-ı ihtarāmından²

*Beyt-i ‘Aliyyü’l-Murtezā Oğlı Pehlivān ‘Avn*³

96B

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Ey h̄ümā-yı evc-i devlet ey Emīrū’l-Mü‘minīn

Maḥrem-i esrār-ı *levlāk* ey İmāmü’l-mütteķīn⁴

Ber-ıarār-ı devletiñ vaşfında *mā lā ta‘lemūn*

İhtiyār-ı ğizmetiñdir *fedḫulū hā hālidiñ*⁵

*Ķāfiye-i Ebyātü’l-Hezec*⁶

mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

Ne var bir kez izin virseñ bu deşt-i Kerbelāda ben

İçem tā şerbet-i mevti o cām-ı la‘l-fāmından

2730 Zīrā budır murādım ki seniñle rüz-i maḥşerde

Şehādet buldığım işbāt idem ikrār-ı tāmından⁷

¹ Ğamāme: ğamām E // İderdi: iderler E

² Gelüp anda: gelür andan A, gelüp andan İ // İhtarāmından: ihtarāmından C,D, ihtarāsından İ

³ E, Ķāfiye-i Beytü’l-Murabba‘ D, — A,B,C,İ

⁴ Evc-i: ecine ? İ // Maḥrem-i: maḥremm-i E / Levlāk: devlet C

⁵ ıarār-ı: ıarāruñ C / “*Bilmediklerinizi bilirim.*” (bk.Yusuf, 86) // “*Öyleyse ona ebedî olarak girin.*” (bk. Zümer, 73)

⁶ D, Baḥr-i Meşnevī E, A,B,C,İ // 2729-2731: — E

⁷ 2730: — C,D / Tāmından: nāmından A

İcāzet aldı ʿAvn anda didi kim yā İmām şimdi
Tefekkür kılmışam diñle kelāmı hoş fihāmından¹

Bu leşker bî-nihāyetdür ki bir bir cengile olmaz
Zirā tül ʿömrümüz kıalmaz ʿadūlar ihtitāmından²

İmām didi nedir tedbîr didi fikrim budur ey cān
ʿAdūnıñ kalbine fırsat bulam ğayret hümāmından³

İşitdi çün İmām anı didi kim ey qarındaşım
Çeri çoğdur ziyān irer saña ol hāş u ʿāmından⁴

2735 Didi ʿAvn ey İmām ʿAnqāya hāʿil ola mı ʿuşfūr
Tutarsa ʿankebūt bāzı hālāş olmaz mı dāmından⁵

Didi bunı sürer atın ki ya ʿnî kalbe ʿazm ide
Görüp anı Hacer Aḥcār bu tedbîr geçdi kāmından⁶

İki biñ pehlivān aldı bu ʿAvnıñ cengine geldi
Görür şeh-zāde çün anı tutar atıñ licāmından⁷

¹ Anda: — İ // Diñle: cümle D / Fihāmından: nihāmından İ

² Zirā tül: irişüp ; Kıalmaz: olmaz C / Tül: tül-i E,İ

³ Fikrim budur: fikr itdim D, fikr eyledim E // Ğayret: ğayrı E, ʿizzet İ

⁴ Ey: yā C // İrer: ider C,D,E

⁵ Didi: didi kim ; Ey: yā E / ʿAvn: — B / Hāʿil: māʿil C // Tutarsa: dutarsa B,C,D,E,İ / ʿAnkebūt bāzı: bāzı ʿankebūt E

⁶ İde: eyler C // Anı Hacer Aḥcār: Hacer Aḥcār anı E / Bu: ki B

⁷ Şeh-zāde: şāh-zāde ; Çün anı: anı çün C / Tutar: dutar B,D,E / Atıñ: anıñ İ / Licāmından: zimāmından E

Varup bunlara ceng itdi cihānı ceng-i teng itdi
Turābı lāle-reng itdi bu rezmiñ intizāmından¹

Velākin bunları her dem helāk itdikce şeh-zāde
Gelürdi leşkere imdād çeriler in‘ idāmından²

Beytü’l-Murabba‘³

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

2740 Tütalım şayd itse ‘Ankâ az daha çekse nefes
Münhezim olmağ ne mümkün leşker-i mūr-ı meges⁴

Gerçi taşu kesdi dirler teşne-i Ferhād velī
Mün‘ adim itmek olur mı kılsa yüz biñ yıl heves⁵

Ḳāfiye-i Ebyātü’l-Meşnevi⁶

97A *mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün*
Zahımlar çok yidi anda İmāmiñ yanına geldi
Ki ya‘nī el-vedā‘ idüp geçe bu fānī nāmından

İmām didi ki ey ‘Avni çatı çokdur zirā zahımiñ
Ḳarār eyle biraz gitme melāletler hıyāmından⁷

¹ Ceng-i: cenge C,E // Rezmiñ: remziñ C, zermiñ E

² Her dem: hem dem İ / Şeh-zāde: şāh-zāde C // Leşkere imdād: leşker imdāda A,B,İ

³ D, — A,B,C,E,İ

⁴ 2740-2741: — E ; 2740: — C / Tütalım: dutalım B,D

⁵ Yıl: bil D, er İ

⁶ D, — A,B,C,E,İ

⁷ Ki: kim A,İ / Ey ‘Avni: ol ‘Avne C // Gitme: eglen C

Didi ʿ Avni bu meydānda bihiṣṭiñ ṣerābın gördim
Baña ʿ arz eyledi sāķī o ṣaḥbā-yı kirāmından¹

2745 Furāt şuyından ol cāma ziyāde teşnedir göñlim
Ḳarār itsem gider sāķī bu cām-ı hoş-meşāmından²

İmām gördi ki men ʿ olmaz didi atıñ zaḥımlıdır
İnüben bāri bir ata ḳabūl it al be-nāmından³

Binüp çün ğayrı bir ata yine meydāna girdi ol
Gelür Şāliḥ Yesār oĝlı ʿ adūlar i ʿ tiżāmından⁴

ʿ Alī vaḳtinde ol ey cān sezā olmışdı ta ʿ zīre
Anı döĝmiş idi bu ʿ Avn ki şer ʿ iñ irtisāmından⁵

Aña ḥaşm olmuş idi çün hemān ḳarşusına geldi
Anıñla ceng idüp ʿ Avni bulur fırşat rizāmından⁶

2750 Helāk itdi o mel ʿ ünı bu kez a ʿ dā görüp anı
Ḳamusı ḥamle ḳıldılar o merdānın şehāmından⁷

¹ 2744: — A / ʿ Avni: ʿ avniñ İ / Meydānda behiṣṭiñ: meydānda ki C / Behiṣṭiñ: behiṣṭin B

² Ziyāde: ziyāde A / Göñlim: göñül C // İtsem: itse D / Cāmı: cāyı B / Meşāmından: şu ʿ ā ʿ ndan C

³ Men ʿ olmaz: yok çäre B // İnüben: inüp A, inüp ben B,C,E / Ata: ata bin A / İt ol: itgil C, it ol A / Benāmından: peyāmından C,D,E

⁴ Gelür: gelüp A / İ ʿ tiżāmından: eşkıyāsından C

⁵ Ol: bil C,D / Ta ʿ zīre: ta ʿ rize A,E // İrtisāmından: irtişāmından A, i ʿ tişāmından E

⁶ Ḥaşm: ḥaşm A / Çün: — B // İdüp: ider B / Rizāmından: devāmından E

⁷ İtdi: idüp D / Mel ʿ ünı: mel ʿ ün İ // Ḥamle ḳıldılar: ḳıldılar ḥamle D / Şehāmından: sihāmından C

Nice ceng ü cidāl itdi nice a‘ dālar öldürdi
Şehīd oldı velī şoñra geçüp fānī idāmından¹

Beyt-i İmām Hüseyin²

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün
Bu riyāz-ı Kerbelāya kim ki girse zār ider
Zārile cān ‘ andelībin vāşıl-ı gülzār ider³

Her metā‘ iñ ıssı gerçi müşterīsın arzular
Hürī-yi Rıdvān ancağ cānile bāzār ider⁴

Bahr-i Meşnevi⁵

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün
Gördi ‘ Abdu’llāh qarındaşın hemān
Aldı ruḡşat gitdi meydāna ‘ ayān⁶

2755 Şöyle ceng itdi ki ol zāt-ı ‘ ulā

Lāle-reng oldı turāb-ı Kerbelā⁷

¹ 2751: — B / Adāmından: idāmından A, emāmından D, imāmından E

² E, — A,B,C,D,İ // 2752-2453: — D

³ Riyāz-ı: diyār-ı A, riyāḡ-ı B, rızā-yı E / Kerbelāya: Kerbelādur A // Andelībin: andelībiñ C

⁴ Arzular: arzu ider C // Rıdvān: Rıdvān da A

⁵ E, — A,B,C,D,İ

⁶ ‘ Abdu’llāh qarındaşın: qarındaşı ‘ Abdu’llāh C / Qarındaşın: qarındaşı B,D,İ // Gitdi: girdi A,D / ‘ Ayān: revān A

⁷ Ki: kim A,B,E,İ

Leşleri hâk üzre dökdi ol dilîr
Tâ ki yüz seksan er öldürdi o şîr¹

Geldi Hân ibn-i Şüveyb-i Hâdr pelîd
Urdı ol mazlûmı hem kıldı şehîd²

97B

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün
Câm-ı mir'âtinde sâķî göstürür hûb-ı ecel
Teşne-dârı şayd ider bu dâm-ı maħbûb-ı ecel³

Nevbet-i fermânı birle tâ ki şâh-ı Kerbelâ
Kışver-i renc-i cefâda böyle manşûb-ı ecel⁴

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

2760 Geldi andan şoñra ' Abbâs nevbeti
Çün geçürdi bunda her nâs nevbeti⁵

Kendüsi idi ' alem-dâr-ı sipâh
Pehlivân idi daķı leşker-penâh⁶

Çün qarındaşı Hüseyne geldi ol
İstedi ruħşat du' âlar kıldı ol

¹ Hâk: hâk A // Tâ ki: — ; Seksan: sekizen ; O: ol C

² Ol: o B / Mazlûmı hem kıldı: mazlûmı da itdi C

³ 2758-2759: — E / Göstürür: gösterüp C / Hûb-ı: bir hûb-ı A, câm-ı İ

⁴ Cefâda: şafâda D

⁵ Andan şoñra: şoñra anda C // Çün: çünkü ; Bunda: — A / Her nâs: herkes D

⁶ Kendüsi idi: kendüsiydi hem A, kendi idi hem C

Didi ey sîmurg-ı kâf şâh-ı cihân

Ey hidâyet mazharı sırr-ı nihân¹

Her kişi aldı bu devletden naşîb

Buldı herkes zahmete hâzık tabîb²

2765 Kim ki oldıysa şehîd-i Kerbelâ

Oldı ʿuqbâda anıñ kadri ʿulâ

Dilerem ki ben de varup ceng idem

Kânile toprağı reng-â-reng idem³

Hem içem şehd-i şehâdet cāmını

Tâ bulam cennetde cān ārāmını⁴

Çün İmām işitdi ʿAbbās sözini

Ağladı efkâra şaldı özini

Ey qarındaşım didi ruḥşat saña

Var şehîd ol kim gele nevbet baña⁵

2770 Çünki meydānıñ içine giresiñ

Bunlara bir hoş naşîhat viresiñ⁶

¹ Şâh-ı: Şît E

² Herkes: herkez A

³ Ben de: anda C // Reng-â-reng: anda reng E

⁴ Ārāmını: ırmağını E

⁵ Ruḥşat: ruḥşat A // Kim: ki C,E

⁶ Meydānıñ: meydān A,C // Giresiñ: sen giresiñ A, hem giresin C,İ // Viresiñ: kılasıñ B, idesin C, idesiñ E, viresin İ

Debdi ʿAbbās girdi meydāna hemān
Söyledi bu ūiʿri anda nā-gihān¹

*Ūiʿr-i ʿAbbās*²

98A *mefāʿilün mefāʿilün feʿülün*
Benem ʿAbbās ki serdār-ı muvāfiķ
Ķarındaŷ-ı Ķüseynem yār-ı ŷādık³

Eger cengimden āgāh olsalardı
Ķaṭā kılmazdı ʿālemde münāfiķ⁴

*Bahr-i Meŷnevi*⁵

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün
Döndi yüzün leŷkere çün imdi baķ
Didi āgāh olıñ ey ehl-i nifāķ⁶

2775 Ger ķabül iderseniz ṭođrı kelām

Ben İmāmdan vireyim size peyām⁷

Didiler nedir cevābıñ söylegil

Didi ʿAbbās kim İmām buyurdı bil⁸

¹ 2771: — C / Girdi meydāna: meydāna ʿazm ider A

² A, Ūiʿr Beyt C, Beyt-i Ķazret-i ʿAbbās E, — B,D,İ

³ Benem: menem D,E / ʿAbbās ki: ʿAbbās-ı B,D, ʿAbbās E,İ // Ķarındaŷ-ı: ķarındaŷım E,İ

⁴ Olsalardı: ola idi C // Ķaṭā: ḫāṭā A

⁵ E, — A,B,C,D,İ

⁶ Yüzün: — A / Yüzün leŷkere: leŷkere yüzün C, yüzün ʿaskere D / Çün: gör B

⁷ Ṭođrı: doğrı E,İ

⁸ Kim: ki A, çün B,E

Didi cümle yārimi ensābımı

Hem daḥı etbā' ımı aḥbābımı¹

Bī-günāh ḫatı eylediler nā-gihān

Olmadılar mı peşimān bu zemān²

Bu 'ayālīñ bārī ḫālin göreler

Raḥm idüp hem bir içim şu vireler³

2780 Ben de alup bunları Hinde gidem

Bu Ḥicāzı anlara teslīm idem⁴

Çün Yezīdīñ leşkeri iştdiler

Ba' zılar bundan te'essüf itdiler⁵

O Şimir mel' un Ḥacer Aḥcārile

Hem Rebī' -i Şīt ol bed-kārile⁶

Didiler ' Abbāsa kim diñle hemīn

Şu ile ṭolsa temām rüy-ı zemīn⁷

¹ Yārimi: yardımcı İ // Aḥbābımı: gör aḥbābımı A

² Eylediler: eylediñiz E // Peşimān: perişān E

³ Bārī ḫālin: ḫālini kim İ / Göreler: göresiz D // Hem: — A,B / Vireler: viresiz D

⁴ Bunları: anları C,E,İ // İdem: ider İ

⁵ 2781: — C / İştdiler: bunu iştdiler A // Bundan: bunda A,İ // Te'essüf: te'esüf A,B

⁶ Şimir: Şemer B,C,D,İ // Bed-kār: bed-baḥt C / Ol: hem D

⁷ ' Abbāsa kim: kim ' Abbāsa İ / Hemīn: yaḫīn D,E // Şu ile: suyıla A / Ṭolsa: dolsa B,E,İ / Temām rüy-ı: cihān bu C

Tā Yezīde itmeyince bey^ç ati
 Bir içim şu virmem itme minneti¹

2785 Çünkü ç Abbās gördi kim mümkün değil
 Söyledi geldi Hüseyme diñlegil²

Çün işitdi ehl-i beyt idüp fiğān
 Didiler *el-ç aṭṣu el-ç aṭṣu amān*³

98B İşidüp ç Abbās anıñ feryādını
 Yağdı ğayret nārı cān bünyādını⁴

Aldı şuyıñ kabını oldı revān
 Debdi dört biñ leşkere ol pehlivān⁵

Çün bu hāli gördi leşkerler dağı
 Atdılar ç Abbāsa oğlar ey aḡı⁶

2790 Kılmadı endiçe ç Abbās ol zemān
 Yetmişin öldürdi bir demde hemān⁷

¹ Tā: sen A // Virmem itme minneti: virmeyiz biz şıkdeti ? C

² Kim: — E / Mümkün: — İ // Geldi: — E / Diñlegil: işitgil A

³ İşitdi: işidüp ; İtdi: idüp D / İşitdi ehl-i beyt: ehl-i beyt işitdi E // *el-ç aṭṣu el-ç aṭṣu: el-ç aṭaş el-ç aṭaş A, yā Rabbenā C, el-ç aṭṣu İ / Amān: el-amān A,B,C / “Susadım, susadım.”*

⁴ Anıñ: anlarıñ C // Yağdı ğayret nārı: nār-ı ğayret yağdı B / Cān bünyādını: hicret ābdānını C

⁵ Şuyıñ: şuniñ A,B // Debdi: didi E

⁶ 2789a: Çünkü leşker gördi bu hāli dağı C // Aḡı: seḡi D,E

⁷ Bir: ol D / Hemān: revān A,C

Vardı ol sâ' at Furâta girdi ol
Aldı şu kabını hem taldurdu ol¹

Virmedi lâkin çeriler mühleti
Oğ u şabda atdılar anlar katı²

Gördi ' Abbâs anları döndi o dem
Leşkeriñ içine hamle kıldı hem³

Anları itdi perişân bî-ğarâr
Döndi çün girdi Furâta nâm-dar⁴

2795 İstedi ata şu virüp eglene

Hem biraz şu içe anda diñlene⁵

Ehl-i beytiñ ol şusızlığı hemân
Göñline düş oldı aniñ ol zemân⁶

Didi anlar şusız ola ne revâ
Hiç benim şu içmem olur mı revâ⁷

¹ Şu kabını hem: hem şu kabını C / Taldurdu: doldurdu B,D,E,İ

² Anlar: anda A,B, — C / Şabda: şabdalar C, şabta E / Atdılar: itdiler İ

³ O dem: bu kez A,B // Leşkeriñ: leşker B / Hem: bu kez A,B

⁴ Girdi Furâta: Furâta girdi A

⁵ Eglene: diñlene C // İçe: virüp B / Diñlene: eglene C,İ

⁶ Ol şusızlığı: şusızlığını C / Ol: hem E // Aniñ: anda B

⁷ Ne revâ: der ova A, der ava B,İ, hem revâ C, dur ava E // Benim şu içmem: şu içmek baña D / Olur mı: ola mı E

Bir içim şu içmeden döndi yine

Hamle kıldı girdi a' dāya yine¹

Aldı a' dālar bu kez etrāfını

Araya aldı o cān elṭāfını²

2800 Geldi Nevfel ibn-i Ezraḡ ol la' īn

Ġāfil iken urdı kılcın hemīn³

Şaġ elini kesdi ' Abbāsīn hemān

Görđi çün ' Abbās bu ḡāli nā-gihān⁴

99A

Şol eline aldı ol şu ḡabını

Tā gelüp sir-āb ide aḡbābını⁵

Bir ḡaram-zāde gelüp bil ey aḡī

Şol eline urdı bir ḡılnc daḡı⁶

Şol elini kesdi gör ızrārını

Ṭutdı dişi ile ol şu ḡabını⁷

¹ A' dāya yine: a' dā cengine A, a' dā-yı dīne B, a' dā içine C,E

² Bu kez: yine D // Aldı o: alur ol A, alurlar B, aldılar C, alup o E,İ

³ Ol: o İ // Ġāfil iken: ḡāfilin A,D,E,İ / Kılcın: kılcını D,E / Hemīn: yaḡīn C

⁴ 2801b: Görđi bu ḡāli çün ol nā-gihān A / ' Abbās bu ḡāli: bu ḡāli ' Abbās B / Çün ' Abbās: ' Abbās çün; Nā-gihān: ol zemān D

⁵ Aldı ol: ṭutdı hem C // Sir-āb: seyrān E, şīr-āb İ

⁶ Bir: bu C // Urđı bir ḡılnc: bir ḡılnc urđı A,İ, urđı hem B / Eline: elini B

⁷ İzrārını: ızırābını A,B,C // Ṭutdı: dutdı B,D,E,İ / Dişi ile ol: dişiyle yine A, dişiyle anda C

2805 Ayağıyla ceng iderken diñlegil

Degdi şu kabına bir oğ söyle bil¹

Şu dökildi Kerbelāya bil ‘ayān

Gördi hayrān oldu ‘Abbās ol zemān²

Didi kim bu nice hikmet yā Mucīb

Olmaz ehl-i beyte zerre şu naşīb³

Geldi hātifden nidā kim söyle bil

Bunda taḥşil-i murād āsān degil⁴

Çekmeden ‘āşık olan cevri ü cefā

Ma‘ şūkından göremez luṭf u vefā⁵

mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

2810 İrişdi sem-i‘ zāta çün nidā-yı hātif-ı hikmet

Görüp taḥdīre meyl itdi olur çün ‘atıf-ı hikmet⁶

Bilindi maḫşadı ‘atşin merātib ḳadr-i levlāki

Rumūz-ı sırr-ı Lā-yerzā olupdur kāşif-i hikmet⁷

¹ Ayağıyla: öyle ; İderken: ider iken E // Şöyle: öyle A

² Gördi: buldı ; ‘Abbās: hayrān C / Hayrān oldu ‘Abbās: ‘Abbās hayrān oldu E / Ol zemān: pehlivān A

³ Didi kim bu nice: didi çün nice bu C, didi nice kim bu D // Olmaz ehl-i beyte: ehl-i beyte olmaz B / Zerri şu: şu aşlā C

⁴ Nidā kim: bir nidā C, nidā kim E

⁵ Çekmeden ‘āşık olan: ‘āşık olan çekmeden C // Luṭf u: luṭf-ı B,E,İ

⁶ 2810-2811: — C,D,E,İ

⁷ Merātib ḳadr-i levlāki: merātib-i ḳadr-i levlāk A

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Ol iki zaḥımla düşdi zāt-ı pāk

Na' ra urdı *yā aḥī edrik eḥāk*¹

Çün İmām işitdi efgān eyledi

Anda el-ān *enkeser zahri* didi²

Ağladı āh itdi ol ḳadr-i ' ulā

Ditredi anda zemīn-i Kerbelā³

Beyt-i İmām Hüseyin⁴

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

2815 Āh ki elden gitti serv-i ḳadd-i bālā gelmedi

Geldi zārından şadā ammā dil-ārā gelmedi⁵

Gerçi gördim her belāyı çok cefā çekdim velī

Bir bunıñ gibi belā dünyāya ḥālā gelmedi⁶

Ḳāfiye-i Ebyātü'l-Meşnevī⁷

99B

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Ol Enes oğlı işit kim ol zemān

Ḥizmet iderken Hüseyne nā-gihān

¹ 2812: — C / Düşdi: düşdi ol A // Na' ra: nağra B / Edrik: idrāk C,E / “*Ey kardeşim, kardeşine yetiş.*”

² El-ān: el-amān A, der-ḥāl C / Enkeser: en küşüfü A, enkesir B,D,inkesir E / “*İşte şimdi belim kırıldı.*”

³ 2814: — D / Ağladı: ağlayup A // Ditredi: ditrer A, titredi E / Anda: anda her A, andan E

⁴ E, Beyt C, — A,B,D,İ

⁵ Āh ki: ol ki İ // arından: zārında; Ammā dil-ārā: ammā ki dilā D/Şadā: şadālar B, şalā İ / Dil-ārā: dilār E

⁶ 2816b: Çünkü gördüm çok cefāyı çok belāyı gerçi kim D /Çok cefā çekdim velī: çünkü çok çekdim cefā C, çok belā gördüm E / Her belāyı: çün cefāyı E // Dünyāya: dünyāda D / Ḥālā: — A, aşlā C

⁷ D, Baḥr-i Meşnevī E, — A,B,C,İ // İşit: işitdi İ

Çünkü ʿAbbāsîñ cevābın dîñledi
Hem Hüseyyîñ ıztırābın añladı¹

Sürdi atın anda meydāna yürür
Gördi toprak üzre düşmiş cān virir²

2820 Kendini atdı ol ʿAbbās üstine
Gördi anı geldi her nās üstine³

Oklar atup itdiler anı şehīd
Gör neler kıldılar etbāʿ -ı Yezīd⁴

fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün
Tīr-i aʿ dā degdi cisme virdi mazlūm anda cān
Gerçi virdi bir güzel cān aldı nice hūb-cinān⁵

Çün şehādet şerbetini nūş idüp ol aldı kām
Hūri-yi ğılmānile hem buldı bezm-i cāvīdān⁶

fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün
Çün şehīd oldı kamu aḥbābları
Hem daḥı ensābları aḥḥābları⁷

¹ Cevābın: cevābıñ İ

² Anda: ol demde A, girdi C // Toprak: toprak D,E / Üzre düşmiş cān: üzere cānını C / Cān virir: yatır E

³ Ol ʿAbbās: ol ʿAbbāsıñ A, ʿAbbāsuñ C, / Atdı ol: ol atdı D,İ // Geldi her nās: kimse gelmez E

⁴ Oklar: ok E / Anı: anda A // Kıldılar: kıldılar ol A, itdiler C, kıldı İ

⁵ 2822-2823: — C,D,E,İ / Degdi: geldi A

⁶ Şerbetini: şerbeti ; İdüp: itdi B

⁷ Aḥḥābları: ol aḥḥābları A, aḥbābları E / Ensābları aḥḥābları: aḥḥābları ensābları D

2825 Geldi nevbet kendine evlādına

Çalması kimse vara imdādına¹

Şöyle ıssı oldu ol gün āftāb

Ehl-i beytiñ eyledi bağrın kebāb²

Tā semāya yitdi arzuñ hiddeti

Cāna te'şīr itdi 'atşīñ şiddeti³

Nüh-felek gördi bu hāli kıldı zār

Oldı āl-i Muştafādan şerm-sār

Beyt-i İmām Hüseyin ⁴

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Aşdı haddeden ey felek bī-dādīñ inşāf it yiter

Ğayrı renci eyleme tekrīm-i elţāf it yiter ⁵

2830 Sen 'itāb-ı Muştafādan şerm-sār olmaz mısın

Çadr-i āli fehm idüp ta' zīm-i eşrāf it yiter⁶

¹ Kendine: kendinin E // İmdādına: dādına A

² 2824-2830: — D / Ol gün: gün A / İssi oldu ol gün: oldu ıssı eyyām C

³ Hiddeti: şiddeti C // İtdi: eyledi A / Şiddeti: hiddeti A

⁴ E, Murabba' A, Beyt C, — B,D,İ

⁵ Aşdı haddeden: haddeden aşdı ; Bī-dādın:bīzārīñ C, bīdārīñ İ/ Ey: — A / Haddeden: başdan B // Renci: rencide C,D, renciyye E / Elţāf: inşāf B

⁶ Olmaz mısın: olmaz mısıñ B,C,E // Ta' zīm-i: ta' zīm B,İ

mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ülün'

100A

Rivāyet vārid oldı rāvīlerden

Bilür rāz ehli lafzı yāvīlerden²

Ḳamusu içdiler cām-ı şehādet

Velākin ḳaldı dōrt kān-ı sa'ādet³

Birisi Kerbelā şāhı İmāmdur

Üçi evlādı kim zü'l-ihtirāmdur⁴

Ulu evlādınıñ adı 'Alīdür

Şecā' at menba'ıdur hem velīdür⁵

2835 Hem evşat oğlı Zeyne'l-'Ābidīndür

Siyādet-bān imāmü'l-fāzılīndür⁶

Üçünci oğlı 'Abdu'llāhdur ey cān

Bulardı baḫr-i şer' e dürr-i mercān⁷

O Zeyne'l-'Ābidīn ol demde ey yār

Ḳatı ḫaste idi olmışdı bīmār⁸

¹ Baḫr-i Meşnevī E

² Oldı: olmışdur C // Rāz ehli lafzı: rāzı eḫkā A / Rāz: zār B, rüz E

³ Cām-ı: şehd-i C // Sa'ādet: irem A

⁴ 2822a: Birisi Kerbelā-yı şāh-ı imām ol hümām A/Şāhı: şehā D//Zü'l-ihtirāmdur: zü'l-ihtirām-ı sa'ādet A

⁵ Ulu: büyük C // Menba'ıdur: menba'ı A,D menba'ınuñ C / Velīdür: seridür C / Hem: kān-ı D

⁶ Zeyne'l-'Ābidīndür: 'Abdu'llāhdur ey cān C // 2835b-2836a:— C / C'de 2835b yerine 2836b yazılmıştır. / Siyādet-bān:siyādet kāmı A, siyāset E

⁷ Bulardı: bunlardı A

⁸ ḫaste: ḫaste A / Olmışdı bīmār: ol zāt-ı bār C

Silâh geydi İmâm isterdi fevtin
Ki ya' nî görmeye evlâdı mevtin¹

‘Alî ekber görüp bu hâli der-hâl
İmâmiñ pâyine yüz sürdi fi'l-hâl²

2840 Didi vir ruḥṣatı kim gideyim ben
Bügün cām-ı ecel nûş ideyim ben³

Görüben ehl-i beyt ider fiğāni
Didiler gitme itme ḥūn-feṣāni⁴

Nice yalvardılar olmadı çāre
Eşer itmez naṣiḥat nām-dāre⁵

İmâm gördi ḳabūl itmez cevābı
Şehid olmaḳ iḳūn ider şitābı

Eliyle ḳuşadur aña silāhı
Ki tā bula şehādetden felāhı⁶

2845 Ḳuşağı Ādemi ṭaḳdı beline
Muşayḳal şabdasin virdi eline⁷

¹ 2836a: Silâh giyüp isterdi fevtin imâm C // Ki ya' nî: ya' nî ki A / Mevtin: mevtin imâm C

² Ekber: oğlu C

³ Ruḥṣatı: ruḥṣatı A / Kim: — B, hem C / Gideyim: varayım A,B,gidelüm C //Cām-ı ecel: ecel cāmını C

⁴ Görüben: görüp E / İder: itdi İ // İtme: aḳıtma A, —E / İtme ḥūn: ḥūn itme B / Ḥūn: cān E, ḥūni hem İ

⁵ 2842: — D / Olmadı: olmamışdı A // Nāmdāre: ol nāmdāre A

⁶ 2844: — İ / Aña: hem C // Ki tā bula: tā ki bula A, ki bula tā C

⁷ 2845: — D / Ṭaḳdı: daḳdı B,C,D,İ

100B İder meydāna çün anı revāne
Firākı āteşin şaldı meyāne¹

*Beyt-i İmām Hüseyin*²

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
‘Āh kim ol ğonca-dehānım terk-i ğülşen eyledi
Bülbül-i şurīdeyi ḥasretle nālān eyledi³

Lerzeler düşdi zemīne āsmān ḳan ağladı
Çünkü deşt-i Kerbelāda ‘azm-i meydān eyledi⁴

*Bahr-i Meşnevi*⁵

mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün
Rivāyetdür ki şeh-zāde o demde
Civānmerd idi kim resm-i ‘ademde⁶

2850 İrüpdi on sekiz yaşına ol şāh
Özi ḥürşīde beñzerdi yüzi mäh⁷

¹ Çün anı: anı çün A // Āteşin: āteşin A; Meyāne: beyāna A

² E, — A,B,C,D,İ

³ 2847-2848: — D / Kim: ki C // Şūrīdeyi ḥasretle: şeydāyı ḥasretiyle C / Nālān: beni nālān A

⁴ Kerbelāda: Kerbelāya C,E

⁵ E, — A,B,C,D,İ

⁶ O: ol A // Civān: civānı ; Kim: — D,E

⁷ İrüpdi: irişdi A,D eridi B, iripdür E, irdi İ / Yaşma: yaşında B / Ol: o E, hem ol İ // Ḥürşīde: ḥürşīde A / Beñzerdi: beñzer hem A, beñzer E

Hemân Hüseynile şüretde ey cân
Resûlu'llâha beñzerdi o mercân¹

Bu meşhûrdur ki yok dünyâda aşlâ
Resûlu'llâha beñzer kimse at' ²

Velî şüretde üsn-i âmeti hem
Resûlu'llâha beñzerdi hemân-dem³

Resûliñ ehl-i beyti ol zemânda
Resûli arzû ılsa her zemânda⁴

2855 Baarlardı anıñ yüzine her gâh
Fera bulurlar anıñla ol gâh⁵

açan kim girdi meydâna o dindâr
Didi na' ra urup bu resme e' r⁶

*mefâ' lün mefâ' lün mefâ' lün mefâ' lün*⁷

Ben ol şeh-zâde-i dehrim ki ceddîm aydar-ı Kerrâr

Ben ol dürr-i Hüseynim kim biarım Amed-i Mutâr⁸

¹ Hemân Hüseynile: olı ile Hüseyn / Hüseynile: Hüseynle B,E, üsn ile İ / Ey: ol ey B,E,İ / Cân: mâh E// Beñzerdi: bil beñzerdi B, beñzer idi C,İ, beñzer E/O mercân: ikisi el-n A,ol n B,İ, ol mâh C, ol ey cân E

² 2852: — B // Kimse: bir kimse A

³ Şüretde üsn-i âmeti: üsn-i şüretde âmeti E // E'de 2853b ile 2854b yer deiştirmiştir./ Benzerdi: benzer idi C / Hemân-dem: ol dem A,B,C, ü ol dem İ

⁴ 2854 E'de 2855'ten sonra yazılmıtır. / Ol: hem ol A / arzû: arzû A, arzû C,İ ' arzû D / ılsa: ılsalar C, ıla E / Her: ol B

⁵ 2855b: Resûlu'llâh gibi fera olurlardı nâ-gâh A / Bulurlar: bulurlardı ; gâh: gâh C

⁶ 2856b: Na' ra urup didi bu resm ile i' r A / Na' ra: nara B / Resme: beyt-i C

⁷ A, Beyt-i ' Aliyyü'l-Murtezâ Olı Pehlivân ' Alî E

⁸ Biarım: biar-ı A / Ben ol: benim B / Kim: ki A,C

Ben ol gönca-dehānım kim nihālim Ḥazret-i Zehrā
Nesīmim fā' at-i taqvā resīmim görmedi bed-ḥār¹

*Şi'r-i 'Alī İbn-i Ḥüseyn-i Müctebā*²

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Görüp ibn-i Sa'id ol mäh-cemāli
Biraz fikre varır diñle maḳālī³

101A 2860 Çerisine didi kim bu 'Alīdür

Ḥüseyniñ ekber evlādı velīdür⁴

Ḳamu şekl-i şemā'ilde muḥaḳḳaḳ
Resūlu'llāha beñzer bil bu muṭlaḳ⁵

İcāzet virmedi ol leşkerine
Ki ya' nī cenge varmağa birine⁶

Zīrā bildi ki meḳş itdikce fi'l-ḥāl
Yaḳar anı ḥarāret odı der-ḥāl⁷

Şavaşa iḥtiyāc olmaz nihāyet
İder şimşīr-i mihr aña kifāyet

¹ Kim: ki A,C / Nihālim: nihāl-i E // Taqvā: kübrā C

² A, Baḥr-i Meşnevī E, — B,C,D,İ

³ Varur: vardı A

⁴ Bu: bu ḳat' ā A // Velīdür: hem velīdür A

⁵ Şemā'ilde: şemā'ilden A,B / Muḥaḳḳaḳ: bil muḥaḳḳaḳ A // Beñzer: bu benzer B / Bil bu: bu ki C

⁶ Ol: o E // Varmağa: varmaḳ her C / Birine: anda birine A

⁷ 2863-2864: — E / Zīrā bildi ki: ki zīrā bildi C // İder: yiter; Aña: hem C

2865 Görür şeh-zāde böyle oldu tedbīr

Harāret odı cāna kıldı te'şīr¹

Ḳarār itdikce za' fī ḡālib oldı

Bu kez kendüsi cenge ṭālib oldı²

Hemen-dem debdi atın vardı ol dem

‘ Adūmñ ortasına girdi ol dem³

Şu resme kırdı a' dāyı döker hūn

Olur tā şaḥn-ı meydān rengi gül-gūn⁴

Velī ‘ aṭş-i ḥarāret oldı ḡālib

Mecāli ḳalmadı bil ey meṭālib⁵

Beyt-i Pehlivān ‘Alī⁶

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

2870 Baḡrını yaḳdı ḥarāret nārı biryān eyledi

Dūd-ı āhı tā semāda şemsi penhān eyledi⁷

Bir yañadan cevri-i a' dā bir yaña ‘ aṭş-i cefā

Bu iki düşmān bilād-ı cismi virān eyledi⁸

¹ Şeh-zāde: şāh-zāde C / Oldı: olur A // Odı: kıldı D

² 2866: — D / Oldı: olurdı A // Oldı: olurdı A / Kendüsi cenge: cenge kendüsi E

³ Hemen-dem: hemān-dem C,D,E, / Atın: atñ A // Girdi: vardı C / Ol dem: bu dem A

⁴ 2868b: Olur meydān içinde ḳan pür-hūn C / Meydān: meydānñ A

⁵ Bil ey: ey ṭālib A

⁶ E, Beyt C, — A,B,D,İ

⁷ 2870-2871: — D / Dūd-ı: deyrur? E

⁸ Yaka: yakadan A,E,İ

*Baḥr-i Meṣnevi*¹*mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün*

Görür şeh-zāde ' atş-i bī-nihāyet

Vucūdına ḥarāret virdi ğāyet²

Çıķup dūşmān içinden ol kenāre

Ki ya' nī bula bu derdine bir çāre

Dönüp geldi atasına o merdān

Didi kıl ey baba derdime dermān³**101B** 2875 Helāk itdi beni bu dem şusuzlıkZa' if itdi şusuzlık uyķusuzlık⁴

Eger bir kaçre şu balsa bu miskīn

Derūnım nārı bir dem olsa teskīn⁵

Kırardım hep muḥālif leşkerini

İderdim pāre pāre her birini⁶¹ E, — A,B,C,D,İ² Şeh-zāde: şāhenşāh A, şāh-zāde C // Bu: — A,E / Çāre: bir çāre A³ Kıl ey baba: ey baba kıl A / Ey: — İ / Baba: peder C⁴ 2875a: Za' if itdi beni hem bu şusuzlık C / Bu dem: hem ol İ // 2875b: Helāk itdi şusuzlık uyķusuzlık C⁵ Balsa bu miskīn: olsaydı temkīn C // Bir dem olsa: olsa bir dem C / Olsa: olurdu E⁶ Kırardım: kırarım A / Leşkerini: leşkerin ben İ // İderdim: iderdi A / Her birini: her birin ben İ

İmām evlādı hālın gördi fi'l-hāl
Resūliñ aldı dülbendini der-hāl¹

Yüzine sürdi ol kân-ı sa'âdet
Biraz teskîn olur anda harâret²

2880 Yine meydâna girdi itdi devrân
Didi ibn-i Sa'îd Târûka ol ân

Yüri meydâna var öldür bunu sen
Saña virdim diyâr-ı Muşılı ben

İşidüp bu cevâbı gitdi mel'ün
'Alîye şabdasını atdı mel'ün³

Anı men' eyleyüp şeh-zâde vardı
Anıñ gögsine tizesini urdı⁴

Çıkuben arkasından öldi ol dem
Görüp oğlı 'Ömer hamle ider hem⁵

2885 Aña bir çarb urdı itdi ihlâk

Bu kez Mısrâ' varır anda hışım-nâk⁶

¹ Evlâdı hālın: evlâdını hem İ // Aldı dülbendini: dülbendini aldı C

² Yüzine: yüzine gözine B // Anda: andan A,E

³ 'Alîye: 'Alîyye E / Şabdasını: şabçasını C / Atdı: itdi İ

⁴ Şeh-zâde: şâh-zâde C

⁵ Çıkuben: çıkup hem / Arkasından: zahrinden C, arkasında E

⁶ Urdı: urup A / Aña: aña da; Bir çarb urdı: urdı bir çarb C // Varır: vardı A

Görüp Mısrâ'ı şeh-zâde hemâne

Çılnc çekdi aña oldı revâne¹

Şu resme başına çaldı kılıcı

İki yarup zemîne batdı uci²

Şerâb-ı mevti at üstünde içdi

Leşi iki yanından yire düşdi³

Görüp bu heybeti leşker hemen-dem

Hzân yaprağı-veş ditreşdi ol dem⁴

102A 2890 Baçar ibn-i Sa'îd çünkim bu hâle

Çağırdı Muşkemi güş tut maqâle⁵

İki biñ pehlivân aldı hemân ol

Olur şeh-zâde cengine revân ol⁶

Araya aldılar ol mäh-tâbı

Görüp şeh-zâde anda bu 'itâbı⁷

¹ Mısrâ'ı şeh-zâde: şâh-zâde Mısrâ'ı C / Mısrâ'ı: Mısrâğ E,İ//Çılnc: kılıncı A/Oldı: urdı A/Aña: hemân C

² Çaldı: urdı A // İki yarup: yarup iki pâre A / Yarup: yarup başına C / Batdı: geçdi C, gitdi D

³ 2889: — D / At üstünde: atı üzre E // Yanından: yandan A

⁴ Leşker: leşkerler A / Hemen-dem: hemân-dem D // Yaprâğiveş: yaprak gibi C, yaprağı gibi E, yaprağı vü? İ / Ditreşdi: ditreşti İ

⁵ Çünkim: çünki C // Tut: dut A,E,İ

⁶ Şeh-zâde: şâh-zâde C / Revân ol: revân İ

⁷ Görüp: görür A / Şeh-zâde: şâh-zâde C

Ḳatı na' ra urup girdi o merdān
Muḥālif leşkerin kırdı o merdān¹

Olur leşker bu heybetden hirāsān
Ḳaçup ibn-i Sa' īde vardı ol ān²

2895 Görür şeh-zāde kim leşker tağıldı
Dönüp geldi Ḥüseyne zār kıldı³

Didi kim ' atşile yandı ciger āh
İmām işitdi bu sözi penāh-gāh⁴

Gözi yaşı olur yüze revāne
Didi kim ey ciger-güşem hemāne⁵

Şabır kııl kim seniñ çün āb-ı kevşer
Müheyyādur var ol sīr-āb-ı kevşer⁶

Hemen-dem bu beşāretle o merdān
Şavaş itdi ' adūya girdi ol ān⁷

¹ Na' ra: nağra B / Urup: uruben ; O merdān: ol zāt C // Leşkerin: leşkerini ; O merdān: ol zāt C

² Hirāsān: herāsān A // Ḳaçup: kaçarlar ; Vardı ol ān: ol ḥarīvān C

³ Şeh-zāde kim: şāh-zāde ' asker hem C / Tağıldı: dağıldı İ

⁴ Kim: — A

⁵ Yüze: yüzine A / Olur yüze: yüzine oldı C / Revāne: seylān? C, revān A // Hemāne: sen hemān A, ben hemān C

⁶ Var: — A / Var ol: hem it ; Sīr-āb-ı: şīrāb İ

⁷ Hemen-dem: hem A, hemān-dem C,D / Bu: o C / O: ol ' Alī A

2900 Bu kez a' dā görüp ol nām-dārı

Araya aldılar ğonca-izārı¹

Nihāl cismi hemān düş oldu hāre

İder zaḥmı vucūdı pāre pāre²

Şu resme üşdiler ol nev-civāna

Ki cismi yaradan ğarḳ oldu ḳana³

Hemen-dem Men' a ibn-i Mürre vardı

Ḳafasından gelüp ḍarbını urdı⁴

Atından düşdi ḥāk-i Kerbelāya

Yeñile uğradı hem-ser belāya⁵

102B 2905 Ḳatı na' ra urup çağırdı der-ḥāl

Didi kim gel iriş ey baba fi'l-ḥāl⁶

*Beyt-i Pehlivān 'Alī'*⁷

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Ġarḳ-ı ḥün oldım şabā dil-dāre bildir ḥālimi

Mā-cerāyı şerḫ idüp var yāre bildir ḥālimi⁸

¹ A' dā görüp ol: görüp ol a' dā B

² 2901: — C,D / Cismi: — A, çeşmi E // Zaḥmı: cism-i A, zaḥmi E

³ Ol: hem C, o İ // Yaradan: pāreden İ

⁴ Men' a ibn-i Mürre: Mürre oğlu Men' i A

⁵ Ḥāk-i: ḥāk-i A, ḥāke E // Hem-ser: hem-sār C

⁶ Na' ra:nağra B/Der-ḥāl:fi'l-ḥāl C//Ey:yā A/Gel iriş ey baba:ey baba irişgil B/İriş:ulaş E/Fi'l-ḥāl:der-ḥālC

⁷ E, Beyt C, — A,B,D,İ

⁸ Var: ol B

‘ Ārzu-ḥālim vir baña raḥm eyleyüp kılsun meded
Ben giriftār olmışam ḥünkāra bildir ḥālimi¹

Baḥr-i Meşnevi²

mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün

İşitdi çün İmām itdi fiğānı

Girüp meydāna aldı ol civānı³

Alup tā ḥayme-gāhına getürdi

Fiğān itdi yüzün yüzine sürdi⁴

2910 Didi kim bir tekellüm eyle bārī

Ey oğlum bir cevābı söyle bārī⁵

Beyt-i İmām Ḥüseyn⁶

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Bir tekellümdür murādım gül dehānıñdan seniñ

Bir kelāmdur derde dermān ḥüb-lisānıñdan seniñ⁷

¹ Eyleyüp: idüp A,E / Eyleyüp: eyle ; Meded: yār meded D / Raḥm: var raḥm E // Ben giriftār olmışam: giriftār olmışam ben A / Ḥünkāra: ḥünkāra İ

² E, — A,B,C,D,İ

³ İşitdi: işidüp C // Ol civānı: nev-civānı C

⁴ Alup tā: aluben C / Ḥaymegāhına: ḥaymegāhına A // İtdi: idüp A,C / Sürdi: urdı A

⁵ Cevābı: cevāb ki D

⁶ E, Murabba‘ A, — B,C,D,İ

⁷ 2911: — C / Gül: hem İ // Lisānıñdan: ḥışālīñden B

Aç göziñ ey nūr-ı dīdem geldi vaqt-i el-vedā^ç
İstedigim bir cevābdur hūb-zebānıñdan seniñ¹

mefā^ç ilün mefā^ç ilün fe^ç ulün

İşidüp ol dil-ārā açdı gözün
Atasına dönüben didi sözün²

Didi kim ey baba gördim bu hālī
Açıldı gök ıapusu gör maıālı³

2915 Şerāb-ı selsebīlden ıolu cāmı

Baña ^ç arz eylediler bil peyāmı⁴

Bu sözi söyler iken gitti rūhı
İrişdi cennete ol pür-fütūhı

fā^ç ilātün fā^ç ilātün fā^ç ilātün fā^ç ilün

Cān cānāna ārzū kıldı gitdi rūhı cennete
İrişüp itdi temāşā pür-fütūh-ı cennete⁵

Şalınup ıaldı nihāl-veş bāııde rūhı şehīd

Hep şehīdler cem^ç olup girdi riyāz-ı cennete⁶

¹ Göziñ: göziñi D / Bir cevābdur: bir cevābıñdur A,E,İ / Hūb: kim A, şirīn B,gül C,— E,İ

² 2913a: İşidüp açdı dil-ārā gözini C / Dil-ārā: dil-āver D,E // Dönüben: dönüp C /Sözün: sözünü C,yüzün D

³ Ey: yā A, — E / Baba: peder C

⁴ ıolu: dolu B,C,E,İ // Bil: ol dem A

⁵ 2917-2918 sadece A ve B’de vardır. / Ārzū: arzū A

⁶ ıaldı: ıadd-i A // Riyāz-ı: ervāhı A

mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

103A Bu yirde bir dağı vardır rivāyet
İder rāvī bu ma' nāya ri' āyet¹

2920 Kaçan kim Men' a ibn-i Mürre nā-gāh
Kaçasından urınca sen ol āgāh²

Anı atı getürdi ol zemānda
Varup şahrāya düşdi bir mekānda³

Atı döndi Hüseyne karşı geldi
İmām atı görünce nāle kıldı⁴

Atı aldı Hüseyini çün getürdi
Görür oğlu ' Alī düşmüş yetürdi⁵

Turāb üzre yaturdı garq-ı kan ol
Yağın kalmış vire firdevse cān ol⁶

2925 Alup başın dizi üzre hemān-dem
Sürer ruhsārını ruhsārına hem⁷

¹ Yirde: bābda C / Bir: — A // İder: iderdi A / Rī' āyet: rivāyet B

² 2920a: Kaçan kim Men' ibn-i Mürre la' in nā-gāh / Men' a: Müzma İ // Sen: — C

³ Anı atı getürdi: getürdi atı anı A, atı anı getürdi E // Düşdi: düş oldu A

⁴ 2922: — İ / 2922a: Helāk olup o yirde düşdi kaldı D // 2922b: Atı döndi Hüseyne karşı geldi D / Atı: anı A / Atı görünce: görünce atı E / Nāle kıldı: taña kaldı C

⁵ Aldı: tutdı C / Çün: çünki C, çünkim D / Hüseyini: Hüseyin C,D // ' Alī: — A

⁶ 2924: — C / Kalmış: idi A, kaldı B, kalmışdı D / Vire firdevse: hem vire D / Firdevse: firdevsi İ

⁷ Başın dizi üzre: başı dizi üzre A, başını diz üzre B, başını dizi üstüne D, başını dizi üzre E / Hemān-dem: hemedem A,B,E,İ,hem D

Gözini açdı çün şeh-zāde der-ḫāl
Didi ey baba gördüm bir ʿaceb ḫāl¹

Resūlu'llāhı gördüm geldi bu ān
İki elde iki cām tutmuş ol cān²

Şerāb-ı selsebīldür bildim anı
Baña virmek diler birin ʿayānī³

Didim yā ceddım vir ikisini hem
Zīrā çok teşneyim bu yirde bu dem⁴

2930 Didi kim ey ciger-güşem bu cāmı
Getürmişem seniñçün bil peyāmı

Saña manşūbdurur bunıñ birisi
Ḥüseyn içün durur anıñ birisi⁵

Gelüben şimdi nūş itse gerekdür
Dil-i maḫzūnı hoş itse gerekdür⁶

Bu sözi söyleyince virdi cānı
Bihiştiñ oldı cāmı armağanı⁷

¹ Çün: — A,B / Şeh-zāde: şāh-zāde C // Bir: — C,İ / Gördüm: ki gördüm İ

² Resūlu'llāhı: Resūlu'llāha İ // Tutmuş: dutmuş B,E,İ / Elde iki cām: elinde cāme C / Ol: ey E

³ Selsebīldür: selsebīlden C

⁴ Ceddım: cediti A,D,E / Vir ikisini: yā kim ikisin D // Zīrā: ki zīrā; Bu dem: ben C / Çok: pek A / Teşneyim: ʿaşıyem C

⁵ Bunıñ: anıñ C

⁶ 2932: — C / Gelüben: gelüp A // Maḫzūnı: maḫzūnımı A

⁷ Söyleyince: söyleriken D,E // 2933b:Ki cennet içre oldı armağanı C / Cānı: cān A

103B Anı çün hayme-gāha aldı geldi
Muş̄ibet ehl-i beyte tāze kıldı¹

2935 Fiğān itdi Resūlīñ ehl-i beyti
Tolar hem dūd-ı āhile dü-giti²

*Murabba*³

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Yaşur bu yirde ğayrı dīdeler qan ağlasun

Bu ğazā-yı nā-sezāyı işiden cān ağlasun⁴

Yaşur kim gözlerimden dökile yaşile hūn

Bu belānīñ āteşinden cinn ü insān ağlasun⁵

mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün

Haqīkatde bu sözdür kân-ı efkār

Dil-i cānı yaqar her harfi bir nār⁶

Urur tīr-i suhan cān üzre yara

İder hūzni qulūbı pāre pāre⁷

¹ 2934: — D / Çün haymegāha: haymegāha çün B, haymegāhına C / Geldi: gitdi A, getürdi C // Kıldı: yetdi A / Tāze kıldı: tazelendi E

² Tolar: dolar A,E,İ diler D / Hem dūd-ı āhile: dūdile āhı B, āhile dūdı hem C, hem dūd-ı āhı yaqa D, hem dürr-i āhıyla E,İ / Dü-giti: zeyti D

³ A, — B,C,D,E,İ

⁴ 2936-2937: — E / 2937: — İ / Dīdeler: dīde B

⁵ 2937b: Qanlı yaş döksün gözünden ğayrı hāk-i Kerbelā C, Hūn idüp dīde-i eşkin rüz u şeb seyl-ābile D // 2933b: Hūn-ı āl-i Muş̄afādur dökülen qan ağlasun C, Gökde melek yiryüzinde mü'min olan ağlasun D

⁶ 2938-2940: — D / 2938-2939: — E / Her: — B

⁷ 2939: — İ / Urur: oldurur ; Cān: — C / Tīri suhan: suhan tīri A // Qulūbi: hem qulūbi A

2940 İmām çün gördi ehl-i beytiñ hâlin

Tesellî viridi gūş eyle kemâlin¹

Didi ey ğonca-i bâğ-ı risâlet

Ve yâ reyḥân-ı büstân-ı imâmet²

Şabırdur bu beliyyâtñ ‘ ilâcı

Taḥammüldür şeb-i cevriñ sirâcı³

Şabır kıldığıçün mü ’min belâya

İrişür ḳadri ‘ uḳbâda ‘ ulâya⁴

innemâ yuveffe’ş-şâbirüne ecrehum bi-ğayri ḥisâb⁵

mefâ’îlün mefâ’îlün fe’ülün

Ceza’ itdigiçün kāfir cezâya

İrişür cism-i nâ-pâkı ezâya⁶

2945 Taḥammüldür belâ derdine dermân

Şabırdur miḥnet-i a’ dâya imkân

¹ Beytiñ hâlin: beyt hâlini C / Gördi ehl-i beytiñ: ehl-i beytiñ gördi E

² Ğonca-i: ğonca E, İ / Bâğ-ı: bâğı hem İ // Ve yâ: ve yâ ey A / Reyḥân-ı: reyḥân İ

³ 2942: — E / Sirâcı: ‘ ilâcı B

⁴ Belâya: hem belâya C // Ḳadri uḳbâda: uḳbâda ḳadri A / Ḳadri: ḳadr İ

⁵ B, İ — C, D, E / kemâ ḳâla’ llâhu te’ âla innemâ yuveffe’ş-şâbirüne aḥbârhum bi-ğayri ḥisâb A, / “*Ancak sabredenlere sayısız mükafat verilir.*” (Zümer, 10)

⁶ 2944: — C

Günāhı ʿafva şāyeste degildür
 ẖazāya olmasa rāzı her insān¹

104A Şabır kılmak gerek kim intihāda
 Bulasız ecrini yevm-i cezāda²

Bu şabriñ ecri ecr-iʿ azīmdür
 Bu rence intihā genc-i naʿ īmdür³

Ki benden soñra siz çāk-ı girībān
 Açup ser-müy perişān itmeñ ey cān⁴

2950 Velākin ağlañız yaşın yaşın siz
 Görince her şehīd maqtūʿ başın siz⁵

Zirā āb-ı çeşim sīr-āb-ı rahmet
 Olur teşne şehīde āb-ı rahmet⁶

Bu resme anlara kıldı tesellī
 Ki böyle kılmış idi Hāḫ tecellī

¹ 2946: — E / Rāzı her: hem daḫı C

² Bulasız: bulasın E, bu siz İ

³ 2948: — E / Ecr-i: gāyet A // 2948b: Bulunca intihā ecr-i ʿ azīmdür C

⁴ Girībān: beyānı E // Açup: idüp B,C,İ / Ser-müy: ser-müş E

⁵ 2950a: Velākin ağlayasız yaşı yaşın C // Her şehīd: şehīd-i A, her ser-i B/ Siz: — C

⁶ 2951: — C,E / Çeşim: cisim A / Sīr-āb-ı: sīr-āb İ // Āb-ı: āb İ

Getürdi çün ‘ Alīyy-i Aşğarı hem
Ki ya‘nī küççik oğlı idi ol dem¹

Resūliñ hem emānetin getürdi
Aña teslīm idüp meydāna girdi

2955 Görince ehl-i beyt ol dem bu hāli

Şu resme zār kıldı bil maķāli

Şüreyyāya çıkar zāri serādan
Fiğān itdi melekler bu şadādan²

Unutdı tesbīhi ağlaşdı cümle
İdüp zāri kamu baş açdı cümle³

Felek āh itdi gördi böyle aḥvāl
O deşt-i Kerbelāya düşdi zilzāl

Murabba⁴

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Lerze-nāk oldı turāb-ı Kerbelā āh eyledi

Tā ebed ḥün-āb-ı çeşim bahrini ḥ^vāh eyledi⁵

¹ Çün: hem E // Ol dem: kâfehmi? A, bu dem C

² 2956: — E

³ 2957: — C

⁴ A, — B,C,D,E,İ

⁵ 2959-2960: — C,E,İ / Tā ebed: edebî ; Çeşim: cisim A

2960 Hüzni ğam-best eyleyüp bâķī k̄ulüb-i mü'min̄

Tā felek şüm intikāmın almağa gāh eyledi¹

mefā'īlün mefā'īlün fe'ūlün

104B

Küçük oğlı idi ol demde şir-h̄vār

Ki ya' nī sūd emerdi bil o bīmār²

Şusız kalmışdı lākin anası bil

Harāret ğālib olmuşdı işitgil³

Tükenmişdi harāretten hālībi

Kesilmişdi o ma' şümüñ naşībi⁴

Bu hālī ' arz iderler hem İmāma

İmām āgāh olur çün bu peyāma⁵

2965 Eline aldı ol ma' şümü vardı

Muḥālif leşkerine karşı tırdı⁶

Didi kim ey ḥamiyyetsiz sitem-kār

Ṭotalım ben günāhkārım günāh-kār⁷

¹ Bāķī: bāb-ı A

² 2961: — E/Ol demde: ol A, ol dem D/ H̄vār: hār B // Sūd: anasın ; Bil o — D, ol C / Bīmār: mīr-i şekūr C

³ Lākin: — B / Lākin anası: anası lākin C / Anası: ıssı E

⁴ Tükenmişdi: dükenmişdi B,C,D,E,İ

⁵ Hem: — A // Olur çün: olupdı C / Bu: kim İ

⁶ 2965a: Aldı ol ma' şümü vardı eline A / Ol: o B, — E // Tırdı: tırdı biline A, durdı B,E,İ / Leşkerine: askerine E

⁷ Ṭotalım: dutalım B, diyelüm C / Günāhkār: günehkār D

Bu ıflıñ ne günāhı bilelim biz
Ki bir ıatre Şu virmezsiz buña siz¹

Didiler kim bu söz temkīn degil hıç
Size Şu virmemiz mümkün degil hıç²

Yezīde itmeyince tā ki bey^ç at
Saña Şu virmeyiz fehm it naŐıhat³

2970 İmām nevmīd olup döndi ^çayānī
Getürdi ya^ç nī hayme-gāha anı⁴

Ĥuzeyme Kāhil adlu bir la^ç ĩn bil
Aña bir oğ atar anda iŐitgil⁵

Boğazına batar ma^ç Őumıñ ol oğ
Ĥucaęına açar ęanı anıñ çoğ

Oğı çekdi boğazından ęıķardı
Hemān ma^ç Őūm Ĥudāya cānı virdi⁶

Getürdi anasına virdi anı
Didi al oğlını kim gitdi cānı⁷

¹ Ne: nedür A / Bilelüm: bileyüm B / Bilelüm biz: var bilem ben C // ıatre: ıat^ç ā E / Virmezsiz: virmediñ C, virmezsıñ İ / Siz: sen C

² Temkīn: mümkün A,C // 2968b: Size mümkün degil bu söz dağı hıç C

³ Bey^ç at: gelüp bey^ç at A // Şu virmeyiz: virmezem Şu E

⁴ 2970: — C / Ya^ç nī haymegāha: haymegāhına ya^ç nī A, haymegāha ya^ç nī B

⁵ Kāhil: Kāh A, Kāhī D,E / Adlu: olur E // İŞitgil: diñlegil C

⁶ Çekdi: çeküp A // Cān virdi: teslīm oldı C, virdi cānı E

⁷ Anı: anı hemān A // Kim gitdi: firdevse virdi A / Kim: hem C

2975 Gel imdi ey cezâ‘ iden azāya

Gel imdi ey feza‘ iden belāya¹

105A Ne ekmişdür gör imdi āl-i evlād

Belāya ıl şabır bunı idüp yād²

Bu ĥāli gūř idüp eyle te‘emmül

Belāya dūř olunca ıl taĥammül³

Belā derdi řebiñ oldu sirācı

azā rūz-ı rızāniñ imtizācı⁴

Olar kim merd-i kāmildür cihānda

Bulur şabırıla bu derde ‘ilācı⁵

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

2980 Burada alsun bu meclis hemān

řoñra Ĥüseyin ĥalin idem beyān⁶

Ĥazret-i İmām Ĥüseyiniñ İntihā-yı řehādeti Beyān⁷

¹ Cezā‘: ceza‘ A,C // Feza‘: fezā‘ B,D,E,İ / Belāya: cezāya A

² 2976: — C / şabır: şabırı A

³ Ĥāli: miřāli A

⁴ 2978-2979: — D / Derdi şebün: derdün başı E // İmtizācı: itirācı E

⁵ 2979: — C / Olar kim: olardur A

⁶ 2980 sadece E’de vardır. / E’de 2980’den sonra 1911-1917 tekrar yazılmıştır.

⁷ A, — B,C,İ / İmām Ĥüseyin Rağıya‘İlāhu Te‘ālā ‘Anhu Ėazā-yı řehādet D, El-ışşa İmām Ĥüseyiniñ Evlādlarınuñ řehīd Oldığını E

Rivāyetdür kulağ tut intihāya

İrişdi çün şehādet intihāya¹

Temām yetmiş iki şāhib-sa' ādet

İmāmdan ğayrı nüş itdi şehādet²

Görüp bu hāli Zeyne'l-Ābidīn hem

Çatı haste yaturken anda ol dem³

Olup ol yirde ol bīmār fiğānkār

Fiğān idüp bu resme didi eş'ār⁴

Beyt-i İmām Hāzret-i Hüseyin⁵

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

2985 Ey dirigā derdimiñ sırrına maḥrem qalmadı

Nā-ḥalef tutdı cihānı ğayrı hem-dem qalmadı⁶

Cümlesi buldı şehādet şād u ḥandān oldılar

Benden özge Kerbelāda şāhib-i ğam qalmadı⁷

¹ Tut: dut B,E,İ / İntihāya: münthāya A,İ // 2981b: İmāmdan ğayrısı gitdi beğāya D / İntihāya: münthāya E

² 2982: — D / İki: ikki İ

³ Görüp bu hāli: bu hāli görüp A // Yaturken anda ol dem: idi anda ol hem C

⁴ Ol yirde: bu yirde D,E / Ol bīmār: bimār-ı A , bīmār B/ Ol bimār fiğānkār: efgān u ezkār C // İdüp: itdi İ

⁵ E, Beyt C, — A,B,D,İ

⁶ Tutdı: dutdı B,E,İ

⁷ Şād: şāz D,E

Didi bunı yirinden tırdı fi'l-ḥāl
Libāsın ditreyerek geydi der-ḥāl¹

mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün
Ḳamu ceng āletin geydi hemāne
Ki ya' nī ola meydāna revāne

İmām gördi bu ḥāli didi anda
Saña yoḳdur şehādet bu zemānda²

2990 Seniñ yoḳdur bu devletden naşibiñ
Sen ibḳā rencü ersiñ yoḳ tabibiñ³

105B Virince Kerbelāda cāmı sāḳī
Seni bezm-i ecelden itdi bāḳī⁴

Saña şehd-i şehādet yoḳ bu yirde
Saña ruḥşat icāzet yoḳ bu yirde

*Beyt-i İmām Ḥazret-i Hüseyñ*⁵

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Sāḳī-i gerdün seni bu yirde maḥrüm eyledi
Tā saña şaḥbā-yı cām-ı mevti ma' düm eyledi⁶

¹ Didi bunı: bunı didi C / Tırdı: durdı B,D,E,İ // Ditreyerek: tidreyerek E

² Bu ḥāli didi: didi bu ḥāli B / Didi anda: ol zemānda C // Bu zemānda: didi bunda C

³ Ersiñ: varsın A / Rencü ersiñ: ol ki ; Yoḳ: yoḳ derde D

⁴ Seni: sizi ; Ecelden itdi: ecelde indi İ

⁵ E, Beyt C, — A,B,D,İ

⁶ 2993-2994: — D / Ma' düm: ma'lüm B

Sende izhār-ı siyāset sırrını itmiş nihān
Bunda bīmār-ı mizācın anı ma‘lūm eyledi

*Baḥr-i Meṣnevi*¹

mefā‘īlūn mefā‘īlūn fe‘ūlūn

2995 İŧitdi bunı Zeyne’l-‘Ābidīn bil

Fiġān itdi didi baba iŧitgil²

N’içün bundan naŧībim almayam ben

Yolıñda cānı ḳurbān ḳılmayam ben³

İmām didi ey oġlım diñle ḳāli

Anıñçün yoḳ naŧībıñ bil bu ḥālī⁴

Seniñ nesliñle meŧrūḏdur siyādet

Sebeb budur saña yoḳdur ŧehādet

Zirā yoḳ nesl-i Aḥmed senden özge

Yoḳ evlād-ı Muḥammed senden özge⁵

¹ E, — A,B,C,D,İ

² 2995a: Zeyne’l-‘Ābidīn iŧitdi bunı bil A // İtidi: idüp A / Didı: ki yā D

³ Bundan: bunda B,C,İ / Naŧībim: naŧībı A, naŧīb C,D / Almayam: almayaym C, hem almayam İ //
Yolıñda: anıñçün A / Cānı: cān İ

⁴ Bil bu ḥālī: diñle ḳāli D,E

⁵ Zirā yoḳ: ki yoḳdur C / Nesl-i Aḥmed: Aḥmed nesli E / Özge: gelürsin İ

3000 Velâkin ‘ anķarīb sen de gelürsiñ

Şehīd olup baña yoldaş olursiñ¹

Getürdi ol emānetler ki vardı

Ķamusın ĥāzır idüp aña virdi²

Resūliñ muşĥafı hem cifr-i cāmi‘

Daĥı ‘ ilm-i kıyāmet ol ki sāmī‘³

Ķamusın virdi Zeyne’l-‘ Ābidīne

O cān cānı İmāmü’ş-şāliĥine⁴

Didi kim ehl-i beyte varayım ben

Vedā‘ idüp bu cenge gireyim ben

3005 Atası Zülfiķārın hem beline

Ṭaķındı Ħamza ķalkānın ķolına⁵

106A Resūliñ bir atı ķalmışdı ol dem

Adı bil zü’l-Cenāĥ idi anıñ hem⁶

Şarındı ķünkü destār-ı Resūli

Binüp ol zü’l-Cenāĥa ṭutdı yolu⁷

¹ 3000a İ’de yazılmamış, 3000b 3001b yerine yazılmıştır. / Olursiñ: olur sen İ

² Ħāzır: ĥāzır A,E / İdüp: itdi E

³ Cifr-i: ce‘ f-i A, cem‘ -ü C, ce‘ n-i E // İlm-i: — D

⁴ Virdi: virdi O A // Cānı: cāmı A, hem İ / İmāmü’ş-şāliĥine: imāmü’l-fāzılīne C

⁵ Zülfiķārın: Zülfiġārını A,B,İ, Zülfiķārı C / Hem: — A,B,E,İ // 3005b: Ħamza ķalkānını ṭaķdı ķolına A /

Ṭaķındı: daķındı B,E,İ

⁶ Bil: — A

⁷ 3007: — C, E’de 3008’ten sonra yazılmıştır. / Ṭutdı: dutdı B,E,İ

Ey oğlım didi Zeyne'l-¹Ābidīne
İrişince sen ümmet şālihīne¹

Selāmım anlara sen eyle teblīğ
Kelāmım anlara sen eyle teblīğ²

3010 Ġazā-yı Kerbelāyı söylesünler
Bizi raḥmet ile yād eylesünler³

Çaçan kim bir muşībet olsa peydāh
Beni yād eyleyüben ideler āh⁴

ḳul kefā bi'llāhi şehīdā⁵

Beyt⁶

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Ey zülāl-i cām-ı vuşlat nüş iden ehl-i şafā
Teşne fevt olan Resūliñ ālini yād eyleñiz⁷

Meyl idüp her bir sürūra şād u ḥandān olmayup
Dem-be-dem bu Kerbelāniñ ḥālını yād eyleñiz

¹ Didi: didi o A // Sen ümmet: o ümmet B,İ, ümmet hem C, ol ümmet D

² 3009a: Selāmımı eyle anlara teblīğ C // Anlara sen eyle: söyle anlara C / Anlara sen: sen anlara E

³ 3010 A'da 3011'den sonra yazılmıştır. / Söylesünler: yād eylesünler A // Yād eylesünler: söylesünler A / Raḥmet ile: raḥmetle E / İle: eyle ; Eylesünler: sevenler İ

⁴ Eyleyüben: eyleyüp hem E

⁵ A,B,İ, — C,D,E / “Allah'ın şahitliği bana yeter.” (Fetih, 28)

⁶ C, — A,B,D,E,İ

⁷ 3012-3013: — D,E / Zülāl-i: celāl-i B // Olan: oldu B

Vedā' -1 Ehli'l-Beyt¹

mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün

Resüliñ ehl-i beytine varır hem

Vedā' idüp girer meydāna ol dem²

3015 Biraz cevlan idüp devrān ider bil

Bu ū'ri ol zemān söyler iūitgil³

Beyt-i İmām Hazret-i Hüseyñ⁴

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Ol benem kim cedd-i pākimdür Resül-i zü'l-Celāl

Ol benem kim āftābım maṭla' -1 burc-1 kemāl⁵

Ol benem kim dürr-i eşdāf-1 vücūdım Fāṭımā

Ol benem kim gevher-i kān-1 müşīr-i lā-yezāl⁶

Ol benem kim meyve-i hūb-büstān-1 enbiyā

Ol benem kim ğonca-i bāĝ-1 risāletde nihāl⁷

---

¹ A, Vedā' -1 Ehl-i Beyt İ

² Ol: o B

³ Bil: ol C // 3015b: Ol zemān söyler bu eş'arı iūitgil A

⁴ E, Beyt C, — A,B,D,İ

⁵ Āftābım: āftābıñ A, āftāb-1 D,E

⁶ Eşdāf-1: eşdāfıñ A, eşdāfım C, eşdāf İ / Vücūdım: vücūd-1 C // Kān-1: kånım A,B,İ

⁷ Risāletde: risāletden D

106B Ben İmāmü'l-müttaḫīnem kim buyurmuşdur Resūl
Seyyid-i şübbān-ı cennet ḳurretü'l-ayn-i ricāl¹

3020 Bu ne dürlü cevr ü miḥnetdür baña ey nā-ḥalef
Kim ḳırup aḥbāb u ālim idesiz bunca ḳıtāl²

Ḳaşdıma şimşir çekersiz Kerbelāda zūlmile
Ey Yezīdī ḳanḳı mezhepde benim ḳatlim ḥelāl³

*Baḥr-i Meşnevi*⁴

mefā'īlün mefā'īlün fe'ūlün

Bu eş'arı deyüp itdi nidāyı
Didi yād eyleñiz ḳahr-ı Ḥudāyı

O Fir'avnı daḥı leşkerlerini
Ki Nīle ḡarḳ idüpdür her birini⁵

Daḥı aşḥāb-ı Fīli ḳıldı maḡlūb
Ebābil leşkerini itdi menşūb⁶

3025 Hem itdi ser-nigūn Lūṭ ḳavmini bil
İdüb Nūḥ ḳavmini iḡrāḳ işitgil⁷

¹ Kim: hem D // Şübbān-ı: şübbān İ

² Aḥbāb u ālim idesiz: āl-i aşḥābım idersiz C

³ 3021: — C / Ḳatlim: ḳatlimdür A

⁴ E, — A,B,C,D,İ

⁵ Daḥı: daḥı hem C / Leşkerini: leşkerini hem D // İdüpdür: itdi ; Her birini: her birini hem D

⁶ Menşūb: ḡālib D

⁷ İḡrāḳ: hem sen C

Ḥazer iderseñiz siz de Ḥudādan
Ḥicāb iderseñiz hem Muştafādan¹

Baňa bir dem amān viriñ ki bu dem
‘Ayālimi alup Hinde gidem ben²

Siziñ olsun Ḥicāz-ı milk-i Bābil
Ḥılıñ tevbe hem olmañ zülme mā’ıl³

*kemā ḵala’llāhu te’ālā ve enistağfirū rabbeküm şümme tūbū ileyhi
yūmetti’küm metā’an ḵasenā⁴*

mefā’ılün mefā’ılün fe’ülün
Eger mümkin degilse bu kelāmım
Gelün bir bir size budır peyāmım⁵

3030 İştidiler muḫālifler bu sözi

Muḫıbb-i ḵānedāniñ yandı özi⁶

Velākin Baḫterī ibn-i Rebī’ hem
Şimir mel’ün ile Şīt mel’ün ol dem⁷

¹ Siz de: hem siz E

² Ki: — ; Bu dem: bu dem hem C // Alup: aluben D / Ben: — D, hem A,İ

³ Hem: — A

⁴ A, ve enistağfirū rabbeküm ve tūbū lehū metā’an ḵasenā B, ve estağfirū rabbeküm D, ve enistağfirū rabbeküm ve tūbū ileyhi metā’an ḵasenā İ, — C,E / “*Ve Rabbinizden mağfiret dileyesiniz, sonra O’na tövbe ediniz ki size güzel rızıklar versin.*” (Hud, 3)

⁵ Bu: bil bu C // Size budur: budur size C

⁶ Muḫıbb-i ḵānedāniñ: muḫıbbi kim Ḥüdanıñ İ

⁷ Hem: mel’ün o dem A // Şimir: Şemer B,C,D,İ / İle: — A / Ol dem: hem C

Görürler kim Hüseyniñ bu cevābı

Çeriye itdi te'şir bu hıṭābı¹

107A

İmāma didiler kim diñle ḳāli

Bizim bu cengimiz fehm it mişāli²

Yezidiñ bey' atıçün bunca perhāş

Ve yā ḳıl bey' ati yā vir bize baş³

3035 Buyurdı geldi tır-endāzlar ol ān

Şu resme itdiler kim tır-bārān⁴

Hüseyniñ üstine bārān mişāli

Yağardı oḳları diñle mişāli⁵

Velākin kendine ašlā ziyānı

İrişdirmezdi Mevlā bil beyānı⁶

İmām çünkim bu hāle oldı āgāh

Hemān ḥamle iderken anda nā-gāh⁷

Göründi bir ğubār anda vehim-nāk

İçinden bir kişi çıḳdı hışimnāk⁸

¹ Kim: hem C // Hıṭābı: hıṭābı A

² Kim diñle ḳāli: diñle maḳāli İ // Bu cengimiz: cengimizüñ C / Mişāli: me'āli C, maḳāli D

³ Bunca: bunda D,E / Pür-hāş: pür-hāş A // Ve yā: yā A / Ḳıl: vir D / Bey' ati: bey' atin C

⁴ 3035: — E / Geldi tır endāzlar: tır-endāzlara C

⁵ Oḳları: oḳlar A / Diñle: bārān D / Mişāli: me'āli E

⁶ Mevlā bil: bil Mevlā B / Beyānı: 'ayānı C, anı E / Bil beyānı: şaḳlar anı D

⁷ Çünkim: çünki C // Anda: diñle C / Nā-gāh: şāh A

⁸ Bir ğubār anda: anda bir ğubār D // İçinden bir kişi çıḳdı: çıḳdı içinden bir kişi A

3040 ‘ Acāyib bir mehābet kân-ı merdān

Selām viridi Hüseyne vardı ol ān¹

İmām çün gördi anı didi ey yār

Nedir adıñ bu yirde ne işiñ var²

Benem didi perīler pādşāhı

Adım Za‘ fer saña idem penāhı³

O dem atañ ‘ Alī hazretleri bil

Varınca küh-ı Kāfa sen işitgil⁴

Nice devler perīler öldirüp ol

Nicesin mü ’min itdi oldı maqbūl⁵

3045 Benim de atam oldı ehl-i ĩmān

Perīye pādşāh itdi hem ol ān

Ben olmışam perīler şāhı şimdi

Baña ruḥşat icāzet vir ki imdi⁶

¹ Vardı: anda C / Ol ān: o cān A, hemān C

² Çün: — C / Çün gördi: gördi çün D,E / Didi: didi ki A,C

³ Benem didi: didi ol benem A // Za‘ fer: Zağfer A,D,E

⁴ Atañ: anıñ İ

⁵ Nice: niçe İ / Öldirüp: öldürür D // Nicesin: niçesin İ

⁶ 3046a: Benem şimdi perīler pādşāhı C // Ki: — A,C,D / Vir: virgil D / İmdi: penāhı C

Muḥālif leşkerini kırayım ben
Selāmetle ḫalāşı tā ki bul sen¹

107B İmām taḫsīn idüp didi ki ey cān
Çü sen cism-i laṭīfsiñ anlar insān²

Görinmezsiñ daḫı cenge girince
Bulara zılm olur sen ceng idince³

3050 Didi ben girem insān şūretine
İcāzet virmedi baḫ sīretine

Didi Za^ç fer Bedir cenginde ey yār
Melekler kırdılar yā nice küffār⁴

N'ıçün virmeñ icāzet ben de bu kez
Ḳıtāl idem ki ḫurtul sen de bu kez⁵

İmām didi ki ey Za^ç fer o demde
Resūliñ va^ç desi idi ç ademde⁶

Aña şehd-i şehādet yitmemişdi
Ecel dāmı anı bend itmemişdi

¹ Kırayım: hep kırayım A, hep kıram C, hem kıram D // Tā ki bul sen: bulasiñ tā sen A, ki bulam ben C, tā ki bulasın E

² Ki: kim A,E,İ // Sen cism-i laṭīfsiñ: sensin cism-i laṭīf E

³ Daḫı: ki sen E // İdince: içinde C

⁴ Za^ç fer: Zağfer A,D,E // Yā: — ; Nice: nice vü C

⁵ Virmeñ: virmezsiñ C / Ben de: baña E // Ḳurtul sen de: ḫurtaram seni de A

⁶ Ey Za^ç fer: Za^ç fere ; O demde: ol demde C // İdi: lākin A / ç Ademde: o demde E

3055 Anıñçün Hâk melekler gönderüp bil

Ḳamu küffârı kırdılar işitgil¹

Benim va' dem bugün buldı hitâmı

Bugün vuşlat gūnidür bil merâmı

Bugün dâr-ı fenâdan giderem ben

Bugün Hâkka mülâkât iderem ben²

Bu bir sâ' at için sen dostıma ben

Ne hâcet zaḥmet itmek yūri git sen

Fiğân itdi sözin işitdi Za' fer

Vedâ' idüp dönüben gitdi Za' fer³

3060 Gider ol toz bulur leşker felâhı

İmâm meydâna sürdi zü'l-Cenâhı

Mübâriz isteyüp meydâna girdi

Temîm-i Şâmî aña karşı vardı⁴

Hüseyne didi kim diñle cevâbı

Bizim yok leşkerimiziñ hisâbı⁵

¹ İşitgil: sen işitgil A

² Fenâdan giderem ben: fenâyı terk idüben C // Yūri git: git yūri C

³ Za' fer: Zağfer A,D,E // Vedâ' : fiğân C / Dönüben: dönüp A,E / Gitdi: gitdi o E

⁴ Temîm-i: Teḥîm-i E

⁵ Didi kim: kim didi C // 3062b: Bizde yokdur leşkeriñ hadd ü hisâbı A / Leşkerimiziñ: leşkeriñ birden C / Yok: çok E

108A Yalınız başña olma melāmet
Yezīde bey‘ at eyle bul selāmet¹

Ki sâbık Nehrevān cenginde ol dem
‘ Alī kırdı bularñ atasın hem²

3065 Henūz hâtırlarında kīni vardur
Saña kim bu çeri içinde yārdur³

Nice evlādıñı aşhābıñı hep
Helāk itdiler ol aḥbābıñı hep⁴

Yalınız varma bu kavm-i Yezīde
Şalāḥ budır ki bey‘ at it Yezīde⁵

İmām didi ki ey Şāmī işit sen
Siziñle ibtidā ḥarb itmedim ben⁶

Şehīd itdiñiz aḥbābımı cümle
Kamu evlād-ı ensābımı cümle⁷

3070 Egerçi çok çerisiz işbu demde
Benim çok leşkerim lākin ‘ ademde⁸

¹ Yalınız: yalınız ; Olma: yā imām olma A

² 3064-3065: — D / Nehrivān: Şhrivān B // Atasın: atasını A

³ Hâtırlarında: hâtırlarında A, hâzırlarında C, hâzırlarında İ // Kim: yoḡ C / Yārdur: aḡyārdur A, kim yārdur C

⁴ Nice: niçe İ // Aḥbābıñı: aşhābıñı B, etbā‘ ıñı C, ensābıñı D, yārıñı anlar E / İtdiler: eylediler C / Ol: bunca A, — C, D, E

⁵ Yezīde: mezīde A, İ // Şalāḥ: selāmet A, felāḥ D, ḥalāş E / Budur: bu A

⁶ Ki: kim B, İ // Ḥarb: ceng C / İbtidā ḥarb: ḥarbe ibtidā E

⁷ Evlād-ı: evlādımı E

⁸ Egerçi: eger ki C / Çerisiz: çerisiñiz A, çeriñiz D, E // Çok: — A, çün C / Leşkerim: ‘ askerim A

Feriştedür perî cinnile insân
Baña yoldaş olur kim ehl-i imân¹

Ben ol şâhım ki iqbâl-i celâlim
İrüpdür *ķābe ķavseyne* kemâlim²

Velâkin inşâ 'allâh siz de ol dem
Görürsüz ħâliñiz nice olur hem³

*ķad ħasire'l-lezîne kezzebū bi-liķāi'llāhi hattâ izâ câ 'ethümü's-sâ'atü
baġteten ķālū yâ ķasretenâ 'alâ mâ-farrañnâ fî-hâ*⁴

mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ülün

Benim ceddım ki Bedre cenge vardı
Melâ 'ik şüret-i insâna girdi⁵

3075 Nice kâfir helâk itdi melekler
İ'ânet eyleyüp gitdi melekler⁶

Benim atam 'Alî sözüm işitgil
Çeküp kıopardı bāb-ı Ĥayberi bil

¹ Ferişteditür: ferişte diyü A, ferişteh diyü C,D / Cinnile: hep cinn ü C // Olur: evladı İ

² İrüpdür: idüpdür B / "İki yay arası" (bk. Necm, 9)

³ 3073: — B // 3073b: Görürsiñiz ben yalıñız olur mıyam A / Nice: niçe İ

⁴ B, — A,C,E,İ, *ķad ħasire'l-lezîne kezzebū bi-liķāi'llāhi hattâ izâ câ 'ethümü's-sâ'atü baġteten ķālū yâ ħasretenâ 'alâ mâ D / "Allah'a döneceklerini yalanlayanlar ziyan etmişlerdir. Nihayet kendilerine ansızın o zaman gelip çatınca 'Vah başımıza gelen, ne yaptık' derler."* (En' am, 31)

⁵ Bedre cenge: Bedir cengine E

⁶ Kâfir: kâfirleri A

Bunı didi bir hemān na‘ ra urdı
Herāsān oldu leşker anı gördi¹

108B Bu ünden lerze düşdi Kerbelāya
İrişdi na‘ rası tahte’s-şerāya²

Çılcımı çeküben vardı çaldı
Temîmi ortasından iki bölüdi³

3080 Bu kez Zeyd Ebtaḥî bed-baḥt-ı ‘ālem

Şecā‘ at kânı idi meşhūr ādem⁴

Anı men‘ eyleyüp çaldı kılıcı
İki yarup yire batdı hem ucu⁵

Şusuzlıktan buñaldı lâkin anda
Mecâli kalmadı hiç ol zemānda⁶

Bu kez ‘ arzū-yı cān kıldı Furāta
Sürüp atın revān oldu Furāta⁷

¹ Bir: — A,C / Hemān: hemān-dem C / Na‘ ra: nağra B // Herāsān: ḥerāsān A

² Önden: evinden İ / Lerze düşdi: düşdi lerze C

³ Çılcımı: kılıcını A,D,E, kılincını İ // Çaldı: vü çaldı D // Boldı: yardı A

⁴ Bed-baḥt-ı: bed-baḥt-ı ; Zeyd Ebtaḥî: Zeyd-i Baḥî A

⁵ 3081b: İki päre idüben leşi düşdi C / Yarup yire: päre idüp İ / Hem: — A,B, bir E / Yire: zemîne B / Batdı: geçdi D

⁶ Lâkin: kıldı D,E // Hiç: hiç B, hem C

⁷ ‘ Arzū-yı cān kıldı: ‘ arzū kıldı cānı A, arzū idüp kıldı C, ‘ arzūyı kıldı cān D, arzū cān kıldı E, arzū-yı cān kıldı İ / Kıldı: itdi B // Atın revān oldu: oldu atın revān D

Şimir mel' ūn görüp hem itdi feryād

Didi ey leşker-i Şām Kūfe bī-dād¹

3085 İşidiñ sözimi zinhār u zinhār

Ĥüseyne virmeñiz kaçre şu deyyār²

Eger içerse bir kaçrece şu bu

Bizim gibi biñ ādem öldürür bu³

Hebā olur bu sa' y-i leşkerimiz

Ĥalāş olmaz kırılır her birimiz⁴

İşidince bu sözi cümle leşker

Ĥüseyne eylediler ĥamle leşker⁵

Ķamu leşker olup o cenge mā 'il

Furāt ile Ĥüseyne oldı ĥā 'il⁶

3090 İmām gördi o demde böyle ĥālī

Ķılup ĥamle ider ceng ü cidālī⁷

¹ Şimir: Şemer B,C,D,İ / Hem: anı A // Şām Kūfe: Şām-ı Kūfe-i A / Leşker-i Şām: Leşker Şāmı E

² Sözimi: bu sözi C / Zinhār u: zinhār be D, zinhār E, zinhār ve İ // Kaçre şu: şu kaçre A,D şu aşlā C / Virmeñiz kaçre şu: şu virmeyiz kaçre C

³ İçerse: içer ise B,İ / Şu bu: şuyı bu A, şu B,E,İ, bil şu D / Kaçrece şu bu: kaçre bu şudan C // Bu: ven? C

⁴ Sa' -yi: şaķī C // Ĥalāş: ĥalāş A / Her birimiz: hep varımız C

⁵ Ĥüseyne eylediler: eylediler Ĥüseyne A

⁶ 3089: — D / Ķamu: Ķamusı İ / Leşker olup: leşkerler A / O: bu B, — E,İ / Olup o: olurlar C / Leşker: leşkerler E // Oldı: oldılar A

⁷ Gördi: gördi ki C / Böyle: bu A,C / O: ol C, bu E

*Beyt-i Ceng*¹*mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün*

Şu resme kırdı kim enhâr mişâli aqđı hün-âblar

Şanasıñ Kerbelâ içre çıkar al çeşme-i âblar²

Nice a' dâ helâk itdi nicesi yaralandılar

Olur meydân içi pür-қан ki cenge açılır bâblar

mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

109A Bu kez bozdı қamu şaff-ı sipâhı

Furâta girdi gör imdi o şâhı³

Eline aldı kim şu içe anda

Bir âvâz geldi nâ-gâh ol zemânda⁴

3095 Ne şu içmek zemâni қıl ferâgat

‘ Adûlar ehl-i beyti kıldı gârât

İşitdi çün İmâm işbu cevâbı

Girü döndi elinden dökdi âbı⁵

Naşîb olmaz aña bir қаtre şu hem

Dönüben һayme-gâha geldi ol dem⁶¹ C, — A,B,D,E,İ² 3091-3092: — E / 3092: — C,D,İ / Şanasıñ: şanasın D,İ / Al: çoқ C³ Bu kez bozdı: bozdı a' dâyi A // O şâhı: zevâti C⁴ Kim şu içe anda: ki şudan içe hem C // 3090b: Geldi nâ-gâh ol zemânda âvâz hem C /Geldi: geldi ki A⁵ İşitdi çün imâm: imâm işitdi A / Çün imâm işbu: imâm hem bu C⁶ Һaymegâha: һaymegâha A / Һaymegâha geldi: geldi һaymegâha E / Ol: bu A,B, o D

Bilür kim bu yalanı söylemişler
Ki ya^ç nî ol şuyı men^ç eylemişler¹

Velâkin ol yalan söz diñle aqvâl
Muvâfiķ geldi taķdıre budır ķâl²

3100 Zîrâ içse gerek şehd-i şehâdet
Olup cennetde ol şâhib-sa^ç âdet³

Kaçan kim haymesine vardı ol cân
Naşîhat kıldı ehl-i beyte ol ân⁴

Didi şimdi ^ç azîmet tâzelendi
Yine size muşîbet tâzelendi

Velî çāk-ı giribân itmeñiz siz
Açup ser-müy perişân itmeñiz siz⁵

Yeñile düşdiñiz ancaķ ğama siz
Görinmeñ şaķınıñ nâ-maħreme siz⁶

3105 O Zeyne'1-^ç Ābidîni çünkü gördi
Vedâ^ç idüp yüzün yüzine sürdi

¹ Yalanı: kelâmı C

² Ķâl: hâl D

³ 3100: — C,D / Olup: bulup B

⁴ Vardı: geldi C / Ol cân: ol ân A,B // Beyte: beytine A,B,C,D,E,İ

⁵ 3103-3110: — İ / 3103b: Görünmeñ şaķınup nâ-maħreme siz C

⁶ 3104: — C / Düşdiñiz: düş oldıñız A

*Beyt-i İmām Hazret-i Hüseyin*¹*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

El-vedā' olsun ki cism-i cān fedā itmekdedür

Ol münādī-yi ecel ğayrı nidā itmekdedür²

El-vedā' kim murğ-ı cān şayıd ider bāz-ı ecel

Tā ki ol naqd-i şehādetden şadā itmekdedür

*Bahr-i Meşnevī*³*mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün*

109B Didi kim bu belālar gelmeseydi

Belā bize muqadder olmasaydı⁴

Ki bizden şoñra ümmetler geleydi

Belālar anlara nāzil olaydı⁵

3110 Şanurlardı anı hışm-ı İlāhī

Kazanurlardı anlar çok günāhı

Velī şimdi idüp bunı te'emmül

Muşībet gelse iderler taħammül⁶¹ E, — A,B,C,D,İ² 3106-3107: — B,C / 3106-3113: — D / 3107: — E / Nidā: rüħa nidā A³ E, Beyt C, A,B,D,İ⁴ Belālar: belālar bize A,E // Belā: belālar A, bārī E⁵ Bizden: benden A / Geleydi: gelmeseydi E // Olaydı: olmasaydı E⁶ Şimdi idüp bunı: şimdi bunı idüp A, şimdi idüp anı B, bunı idüp şimdi C // İderler: iderlerdi A

*Murabba*¹

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 Ey gönül gel kıl şabır taḥammülü sen ol 'ulā
 Çün 'ulā kılmak dilerseñ fānīde sen çek belā²

Çekmeyince renci kimse bulmadı ašlā şafā
 Kim[ler] 'ulā oldılar ki derde olup mübtelā³

mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün
 Ey oğlım didi Mekkeye varınca
 Medīnede eḥibbāmı görince⁴

3115 Selāmım teblīğ eyle anlara var
 Bihişte dāḥil olunca ben ey yār⁵

Götürem ehline senden selāmı
 İşidüp Şehrbānū bu kelāmı⁶

Didi ey şehryār-ı 'ālī-miḳdār
 Cüdā olunca senden ey vefā-dār⁷

¹ A, — B,C,D,E,İ

² 3112-3113: — B,C,E,İ

³ Kimler: kim A,B,C,D,E,İ

⁴ Didi: daḥı C // Eḥibbāmı: sen aḥbābı E

⁵ Selāmım: selāmımı C / Teblīğ eyle anlara var: anlara teblīğ eyle var B, eyle anlara teblīğ C // 3111b: Görüşelüm ki cennet içre teblīğ C

⁶ Senden: sizden B, andan B // Şehrbānū: ehl-i bānū D

⁷ Şehryār-ı: Şehrbānū: A / Ey Şehryār-ı: Şehrbānū di C

Bulardur ehl-i beyt-i āl-i Aḥmed
Bulardur çünki evlād-ı Muḥammed

‘Adū ḥürmet idüp ider şıyānet
Bilürem bunlara olmaz ihānet¹

3120 Velākin ben ğarīb-i dil-nüvāzım
İhānet ideler bu iḥtirāzım²

İmām didi ki sen çekme ğamı hiç
Biriñiz görmeye nā-maḥremi hiç

110A Ki sen de dāḥil-i beyt-i Resūlsin
Bu ehl-i beytile sen de qabūlsin³

Size qaşd-ı ta‘arruz olmaz aşlā
Size a‘dā ihānet kılmaz aşlā⁴

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Sizin bu naleñiz ancak dil-i a‘dāyı şaḍ eyler
İhānet etmege size qamusı iḥtirāz eyler⁵

3125 Ki qaşd itmez size hergiz o şaḥın olma sen giryān
Velākin bil o zālimler dilile acı zār eyler⁶

¹ ‘Adū: ‘adūlar A / İder: eyler D // Bunlara: bunlar C / İhānet: ḥıyānet B, hem ḥıyānet C

² Dil-nüvāzım: bī-nevāyım B,C // 3116b: İdüpler ben ğaribe ben iḥtirāzım C / Bu: budur A

³ 3122: — B,C; E’de 3123’ten sonra yazılmıştır. / Beytile: beyte A

⁴ 3123: — D / Size: didi B

⁵ 3124-3125 sadece A’da vardır.

⁶ O şaḥın olma sen: şaḥın sen olma A,B,C,D,E,İ

mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

Vaşıyyet çün temām oldı hemāne

Bu şî'ri söyleyüp oldı revāne¹

Şî'r-i Hüseyin-i Müctebā²

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Geldi ol dem kim dil-i maḥzūnımı ḥandān idem

Geldi bayramım ki cānı yārime ḳurbān idem³

Geldi ol dem kim binā-yı cenneti ma'mūr idüp

Bu riyāz-ı ḳaşr-ı efnā köşkini vîrān idem⁴

Geldi ol dem kim girībān çākile Ḥaḳḳı bulup

Çeşm-i nem-nākımla şekvā'arza-i dūşmān idem⁵

3130 Geldi ol dem kim şehādet şerbetin nūş eyleyüp

Bezm-i şāh-ı enbiyāda kendimi sekrān idem⁶

Baḥr-i Meşnevi⁷

¹ Hemāne: zemāne C

² A, Beyt C, Beyt İmām Ḥazret-i Hüseyin E, — B,D,İ

³ Kim: ki A,C / Ḥandān: ḥandān A // Cānı yārime: cānımı yāre A

⁴ Kim: ki A,C,D / İdüp: idem A,C // Riyāz-ı: riyā ; Efnā: — E

⁵ 3129-3130: — D / 3129: — İ / E'de 3129 ile 3130 yer deḡiştirmiştir./Kim: ki A,C,E // Çeşm-i: cism-i A / Nemnākımla: nemnāk ile E

⁶ Kim: ki A,C,E / Şerbetin: cāmını B, şerbetini E / Eyleyüp: idüp E

⁷ E, Meşnevi A, — B,C,D,İ

mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

Didi bunı urup bir na' ra fi'l-ḥāl

Şanasın şūr çalındı anda der-ḥāl¹

Bu heybetden vehim-nāk oldı a' dā

Bu dehşetden sehim-nāk oldı a' dā

Ṭaña qaldı baqanlar bu şadāya

Ki düşdi zelzele ol Kerbelāya²

Görüp ibn-i Sa' id ol dem bu ḥāli

Çağırdı leşkerine bil maqāli³

110B 3135 Didi ey bī-ḥaberler bu İmāmdur

Ki cedd-i Muştafā zu'l-iḥtirāmdur

Atası ol ' Aliyyü'l-Murtezādur

Qarındaşı Ḥasan hem Müctebādur⁴

Eger bir qaṭre şu içse bu merdān

Qamumuz ölmüş idi şimdi el-ān⁵

¹ Didi bunı: bunı didi D / Urup: vurur B, urur C, idüp D / Na' ra fi'l-ḥāl: nağra der-ḥāl B // Şanasın: şanasın C, D / Şūr çalındı anda der-ḥāl: and şūr çalındı fi'l-ḥāl C

² 3133: — D / Zelzele: lerzeler A, B / Ol: hem C

³ Ol dem: anda B, D çünkü C // Çağırdı: çağırıp C / Bil: bu D, E

⁴ Hem: ol B

⁵ İçse: içe E // Ölmüş idi şimdi: helāk olurduq şimdi A, şimdi ölmüşdik bil B, mürd olurduq şimdi C, öldürirdi şimdi D

Tevak্কuf virmeñiz ašlā buña siz
Yürün ħamle idiñ cümle aña siz¹

İşitdi çünkü leşker böyle sözi
Hüseyne bir uğırdan tutdı yüzi²

3140 Ara yire alup ol şeh-süvārı
Ĥavāle oldu a‘ dā cümle varı³

Bu aĥvāli görince merd-i şīrān
Kılıcın çekdi çağırdı o merdān⁴

Ne yire ħamle kıldıysa öñinde
‘ Adūññ biri turmazdı öñinde⁵

Ṭağıtdı şaflarını vardı bu kez
Yine döndi Furāta girdi bu kez⁶

Diler kim bir içim şu içse anda
Gelür bu ĥātırına ol zemānda⁷

¹ Buña: buñla E

² Çünkü: anda B // 3139b: Bir uğırdan tutdılar Hüseyne yüzi C / Tutdı: dutdı B,E,İ, döndi D

³ Alup: aldı A, alur D / Şeh-süvārı: şāh-süvārı C

⁴ Şīrān: şīrāz C, nīrān D // 3141b: Çekdi kılıc ol zemān ol şād-bāz C / Kılıcın: kılıncın İ

⁵ 3142: — C / Kıldıysa: kılsaydı D,İ // Turmazdı: durmazdı E,İ / Öñinde: uğırında A

⁶ Ṭağıtdı: dağıtdı İ / Şaflarını vardı bu kez: leşkeri bu kez varurđı C // Döndi: dönüp ; Girdi bu kez: bu kez girdi C

⁷ 3144a: Bir içim şu içeyim dirken anda C / İçe: içse A // Bu ĥātırına: bu ĥātırına A, ĥātırına hem E / Gelür: gelüp D

3145 Ki bunca ehl-i beytile ‘ayāli

Şusızlıktan za‘îf olmuşdı hâli¹

Bu hâletler olur qalbine zâhir

Yine şu içmeyüp ol qalbi tâhir²

Girü döndi dağı var bir rivāyet

Kaçan şu içmege itdi ri‘āyet³

Bir ok atdı Huşayr ibn-i Temîmî

Dudağın mecrûh itdi gör saqîmi⁴

Müyesser olmadı şu içmek aşlâ

Yine şu içmedi bir kaçre kaç‘â⁵

111A 3150 Dönüp geldi yine ol zî-sa‘âdet

İrişdi va‘de-i şehd-i şehâdet⁶

Hücûm idüp alur eţrâfın a‘dâ

Vucûdında zağımlar oldı peydâ⁷

¹ Şusızlıktan: şusızlıktan C

² İçmeyüp: içmedi C,E / Qalbi: gönlü A,E

³ 3147: — E / Var bir: vardır A,C // İçmege: içmedi C, içmeye D / İtdi: kıldı A, itse D

⁴ Temîmi: la‘îni C // Dudağın: dudağından C / Saqîmi: la‘îni C,D

⁵ Kaç‘â: aşlâ C

⁶ Zî-sa‘âdet: pür-sa‘âdet A

⁷ İdüp alur: itdi alup D,E // Vucûdında: vucûdından A,D / Zağımlar: zağımlar A,D,E yaralar C

Döküldi çişme çişme kanları hep
 Kılıcdan yara idi yanları hep¹

Temâm yetmiş iki zaḥmı var idi
 Kâmusından kıızıl kan aḳar idi²

Mecâli kâlmadı ol şîriñ artık
 Yidi tâ yara üzre yaralar çok³

Beyt-i İmâm Hazret-i Hüseyin ⁴

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

3155 Nâvek-i taḳdîre cânım pûte kıldıñ ey felek

Gerçi cânâ ḳaşdıñ ammâ şimdi raḥmiñ ḳandadır⁵

Pâre pâre yaralarla pâre pâre cismimiz
 Ḳana ḳana ḳan içirdiñ ḳanı raḥmiñ ḳandadır⁶

Bahr-i Meşnevî ⁷

mefâ' ilün mefâ' ilün fe' ulün

Bilüp ibn-i Sa' id aḥvâlin anıñ

Sürüp geldi çü gördi ḥâlin anıñ

¹ 3152: — C,D / Yara idi: yaralandı E / Yanları: yaraları İ

² Kıızıl: çişme C / Ḳan: ḳanlar A

³ Artık: artuk İ // Tâ: — C / Yara: yaralar A,E / Yaralar: yara E

⁴ E, Murabba' A, — B,C,D,İ

⁵ 3155-3156: — D / 3155: — C / Pûte: bu ne A // Ḳaşduñ: ḳaşd itdün A / Raḥmün: zaḥmün B,E,İ

⁶ Pâre pâre cismimiz: yâr-ı çeşmim yâr için B/Cismimiz: çeşmimiz E//Ḳan: hem İ/Raḥmiñ: zaḥmiñ E,İ

⁷ E, Meşnevî A, — B,C,D,İ

O dem didi kim ey zālīm bu hāle
Sen iḳdāmı idersin bu kıtāle¹

Bilüp ibn-i Sa'īd bu haḳ cevābı
Girü döndi görüp böyle 'itābı²

3160 Şimir mel'ün buyurdı geldi yayaḳ

Anın eṭrāfını hem aldı yayaḳ³

Hemen-dem tır-bārān eylediler
Nice oḳlar perişān eylediler⁴

Varup bozdı yayaḳları İmām hem
Ḳarār itdi çün anda ṭurdı ol dem⁵

111B Biraz a' dā gözetdi ḥayme-gāhı

Varup yaḡma ide tā bār-gāhı

Bu ḥāletden İmām vāḳıf olur bil

Didi yā āl-i Süfyān iḥtirāz ḳıl⁶

¹ 3158a: Didi imām ki ey zālīm bu hāle C // İḳdāmı idersin bu: iḳdām eylediñ hem B, iḳdām idersin āḥir bu C

² 3159: — D / Döndi görüp böyle: dönüp gördi bu C / Görüp: gördi İ

³ Buyurdı: çağırdı A, didi C, yüridi D / Mel'ün: mel'ün ; Geldi: didi C // Eṭrāfını hem: eṭrāfın cümle D

⁴ Hemen-dem: hemān-dem C,D / Tır-bārān eylediler: atdılar tır-bārān anda C // Oḳlar: oḳlarla A / Eylediler: itdiler dem C

⁵ Yayaḳları imām hem: yayaḳları ol imām A, imām yayaḳları hem D, yayaḳları hemen-dem İ // 3162b: Ḳarār itdi anda çün ṭurdı hem C / Ṭurdı ol dem: ol imām A / Ṭurdı: durdı B,E,İ

⁶ Āl-i: ehl-i D / İḥtirāz: ḥazer A

3165 T̄utalım siz de yoḡdur d̄in ü ĩm̄an

R̄üs̄um-ı n̄am̄usiyyet yoḡ mı el-ān¹

Eger maḡşad benem d̄üşd̄üm bu ḡāle

Ne ḡācet varmaḡ ol ehl-i ‘ayāle²

Şimir mel‘ūn daḡı ol iltimāsı

Ḳab̄ul itdi çağırdı cümle nāsı³

Ḥavāle oldılar bu kez ĩmāma

Rivāyet böyledir ḡuş t̄ut kelāma⁴

ĩmām̄iñ ḡalmanı dermānı deyyār

Varamazdı yine semtine aḡyār⁵

3170 İraḡdan t̄ir-bārān atdı anlar

Nice oḡlar s̄ün̄üler atdı anlar⁶

ĩmām gördi ki yoḡ cev̄lāna ḡudret

Hemān atdan iner ol p̄ür-ḡamiyyet⁷

Z̄irā ol at ḡalıpdur Muşḡafādan

Daḡı hem yādḡār-ı Murtezādan⁸

¹ 3165: — C,E / T̄utalım: dutalım D,İ

² Maḡşad: maḡşud E,İ // Ol: hem C,İ, — E

³ Daḡı ol: görüp bu E

⁴ T̄ut: dut B,E,İ / Kelāma: maḡāle C

⁵ 3169-3170: — D / Ḳalmanı dermānı: dermānı ḡalmanı B / Yine: yanına A

⁶ 3170a: Atdılar İraḡdan anlar t̄ir-bārān A // S̄ün̄üler: s̄üngülerA, s̄ün̄ü C / Atdı: atdılar C / Anlar: d̄üşmān A

⁷ ĩmām̄iñ ḡalmanı: ĩmām gördi ki C / Yoḡ: — D // P̄ür-ḡamiyyet: ḡamiyyet A

⁸ Ḳalıpdur: ḡalıpdı B,D,İ // Yādḡār-ı: bārḡāh-ı C

Ziyān irer deyü ol ata nā-gāh
Piyāde oldı atdan indi ol şāh¹

Bu kez a' dā İmāmı gördi yayan
Yüreklendi kıamusı oldı merdān²

3175 İrişdi anda bir mel'ün hemen-dem
Bir oķ urdı Hüseyniñ alnına hem³

Oķı çekdi çıkardı ol hemāne
Olur kıan yüzine aniñ revāne⁴

Alup kıanı yüzi gözine sürdi
Hudāya şükr idüp hem böyle dirdi⁵

112A Şükür olsun Hudāya cengile ben
Buluram ceddimi bu rengile ben⁶

Bunı deyüp bu hāli çünkü gördi
Hemen-dem kıibleye karşı oturdı

Beyt-i İmām Hazret-i Hüseyn ⁷

¹ İrer: ider D // Atdan indi ol şāh: anda indi ol şāh A / Ol şāh: nā-gāh C

² Yüreklendi: yüreklendiler A, toru añladı C

³ Hemen-dem: hemān-dem C,D // Urdı: atdı B,İ

⁴ Ol: — A, çün C,İ / Hemāne: hemān C // Olur: olupdı C / Yüzine aniñ revāne: revān aniñ yüzine A, aniñ yüzine revān C

⁵ Yüzi: yüzine A // Dirdi: didi A,C, durdı İ

⁶ 3178: — B / Oturdı: oturdı C

⁷ E, Murabba' A, Beyt C, — B,D,İ

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

3180 Bî-mecâl oldım ki aşlâ bir mecâlim kalmadı

İtmezem devrânı ğayrı cenge hâlim kalmadı¹

Ey Yezîdî gel şehîd it kim bulam 'uqbâyı ben

Ķat' olup çün dünyâda rızq-ı helâlim kalmadı²

Bahr-i Meşnevî³

mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün

Ķaçan kim tākati gitdi oturdı

Hücüm itdi 'adûlar anı gördi⁴

Anı katl itmek için geldiler hep

Görüp yüzün şerem-sâr oldılar hep⁵

Yüzine bakup iderler hicâbı

Kimesne dimez oldı bir cevâbı⁶

Beyt-i İmâm Hüseyin⁷

¹ Bî-mecâl oldım ki: bî-mecâlim oldı ki E / Ki aşlâ bir: yâ Rab ğayrı C // Devrânı: cevlânı D,E / Hâlim: mecâlim A

² Yezîdî: Yezîd D,E / Gel: gel kim D / Kim bulâm: tâ bulâm D,E // Çün dünyâda: dünyâda çün B,İ, bu dünyâda C, dünyâda E / Helâlim: hâlâtım C

³ E, Meşnevî A, — B,C,D,İ

⁴ Oturdı: oturdı C // İtdi: idüp C

⁵ Ķat: şehîd C / Hep: — C, hem İ // Yüzün: yüzini C / Şeremsâr: şeremdâr B / Hep: — C, hem İ

⁶ Yüzine bakup: bakup yüzine C / İderler: itdiler A

⁷ E, Murabba' A, — B,C,D,İ

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

3185 Āl-i Aḥmed ıkanını dökmeğ meğer āsān mıdur

Kim zīrā 'ālemde bu ıan ıana beñzer ıan mıdur¹

Yā n' içün buğz-ı 'adāvet düşdi göñliñe seniñ

Tā ki bu ıaşdile 'iřyān ahdile peymān mıdur²

*Baḥr-i Meşnevi*³

mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün

şimir mel' ün irişdi itdi efgān

Ne şurursız didi ey ıavm-i nā-dān⁴

Gelüp Der' a la' in ol bed-sitemkār

Mübārek ıolını itdi zaḥımdār⁵

Bir oı ile Sinān mel' ün urur hem

Zemine düşdi çün şeh-zāde ol dem⁶

112B 3190 Tezelzül düşdi deşt-i Kerbelāya

İrişdi velvele 'arş-ı ' ulāya⁷

¹ 3185-3186: — C,D / 3186: — E,İ / Āsān mıdur: āḥān mıdurur A, āḥān mıdur İ // Kim: — E / 'Ālemde bu: bu 'ālemde A

² Buğz-ı: bu' z-ı A / Düşdi göñliñe: göñliñe düşdi B

³ E, — A,B,C,D,İ

⁴ şurursız: řurursıñız A, durursız B,D,E,İ

⁵ Der' a: şurdı D, durdı E / La' in: la' inı ; Bed-sitemkār: sitemkār C // Zaḥımdār: zaḥımdār A,D,E

⁶ Çün: ol C, hem D, — E

⁷ Tezelzül: zelzele ; Deşt-i: hem ol C // 'Ulāya: a' lāya A

Melekler gördi anı oldu giryān
Felekler zārı kıldı ol gün ey cān¹

Didiler bu kıatı zūlm-i şarīhdür
Ne dürlü bu 'aceb emr-i kabīhdür²

Perīler cinnīler kıldı figānı
Ki tıtdı nāleler heft-āsmānı³

Kaçan kim düşdi şeh-zāde turāba
İki fāsık gelür gūş tıt cevāba⁴

3195 Gelüp Havlī karındaşıyla anda
Hüseyni kıatl ide tā ol zemānda⁵

Müyesser olmadı lākin bu ikdām
Vehim-nāk oluben döndi o ezlām⁶

Görür ibn-i Sa'īd vehm itdi herkes
Birine didi var sen başını kes⁷

Gelüp didi seni kıatl ideyim ben
İmām didi degilsin kıātilim sen⁸

¹ Kıldı ol gün: kıldılar hem D

² 3192-3193: — D / Emr-i: fi'l-i C

³ Tıtdı: dutdı B,E,İ

⁴ Düşdi şeh-zāde: şah-zāde düşdi E // Gelür: gelüp E / Tıt: dut B,E,İ, it C

⁵ Gelüp: gelür İ // İde: ideler A / Zemānda: mekānda C

⁶ Olupen: olarak A, oldu C / Döndi: dönüben C

⁷ Vehm itdi: hem dağı B, hem gitdi C, hem itdi İ // Didi: söyledi C / Sen: — B,C

⁸ Seni: birisin C // Degilsin: degilsin C,D,E,İ / Sen: ben C

Yüri zaḥmet çeküp olma āvāre
Cehennemde giriftār olma nāre¹

3200 İştidi ol kişi böyle cevābı

Figān itdi gözinden dökdi ābı²

Didi kim sen henüz Ḥaḳ sözi dirsini
Bu ḥalde hem bize raḥim idersini³

İmāmü'l-müttaḳīnsini bildim el-ḥaḳ
Ki şekkim ḳalması aṣlā muḥaḳḳaḳ⁴

Varuben buldı ol ibn-i Sa'idi
Ki ya'ni ḳatlı ide anda pelidi⁵

İrişdi ḳulları oldu ḥavāle
Bunıyla başladı anlar ḳitāle

113A 3205 Ḥüseyne geldi didi yā İmām hem

Şehid olam seniñçün işde bu dem⁶

¹ Olma: olma sen A

² Ābı: ḳanı İ

³ Dirsini: dirsini C,D // Ḥalde: ḥāletde B,C / Hem: — A / Hem bize: bize hem B, bize sen C

⁴ Müttaḳīnsini: müttaḳīnsin C,D

⁵ Varuben: varup ; Ol ibn-i Sa'idi: ibn-i Sa'idi ol A // Anda pelidi: ol pelidi ol A, hem ol pelidi C, anda ol pelidi E

⁶ 3205: — C / İşde: işte A

İmām didi seniñ a‘ māliñ ey yār
Şaқın sen zāyi‘ olur şanma zinhār¹

Şehīd itdiler anı çün işitgil
Velākin ol İmām hazretleri bil²

Düşüp yatmışdı toprak üzre nā-çār
Şehīd idemez idi kavm-i eşrār³

İki mel‘ ūna ancaқ bu đalālet
Müyesser oldu virdiler şehādet⁴

3210 Birisi ol Şimir mel‘ ūn-ı bī-đin
Sināndur ol biri maғbūn-ı bī-đin⁵

Sinān irişdi kim vire şehādet
Şimir sebқat idüp ol bī-sa‘ ādet⁶

Hüseyniñ sinesine başdı mel‘ ūn
Şehīd itmek idi çün қаşdı mel‘ ūn⁷

¹ 3206b: Şaқın zāyi‘ olur şanma hem ey yār C / Sen: — D,İ / Zinhār: vü zinhār D / Sen zāyi‘ olur: zāyi‘ olur sen E / Zinhār: bu dem yār İ

² Anı çün: o demde D // Ol: — ; Hazretleri: hazretlerini A

³ Yatmışdı: yatmış idi ; Toprak üzre: ol halde C // İdemez idi: idemezlerdi A, idemezdi anı C / Kavm-i: қamu A / Eşrār: füccār C

⁴ Bu: — A / Ancaқ bu: bu ancaқ B,D // Virdiler: dirler bu B

⁵ Ol: — A / Mel‘ ūn-ı: mel‘ ūn hāin A, mel‘ ūn D / Şimir mel‘ ūn-ı: mel‘ ūn Şimir İ // Ol biri: biri ol C,D

⁶ Sebқat: mel‘ ūn B / Ol: hem C

⁷ Sinesine başdı: yanına vardı o C // İdi çün: için hem A,B, için C, itdi çün E

İmām didi ki kimsiñ söylegil sen
Nedir adıñ seni tā bileyüm ben¹

Didi adım Şimirdür bil cevābı
İmām didi ki aldır bu niābı

3215 Niānım vardur olam senden āgāh
Şimir mel‘ ūn niābın açdı nā-gāh²

oñuz-veş dişleri anıñ hemāne
Ki aşra çıkmış ağızından ‘ayāne³

Didi şadda ki rü’yāda bu ālī
Resūlu’llāh dimişdi bu maālī⁴

Didi sen ātilimsiñ itme te’ır
Bu a‘ mālīñde aşlā itme taşır⁵

Didi senden su’ālim var ey ezlām
Nedir bu ay nedir bugün ne hengām⁶

113B 3220 Şimir didi Muarrem işde bu māh

Bugün Cum‘ a namāz vatı ol āgāh⁷

¹ Didi ki: didi aña C / Kimsiñ: kimsin C,D

² Vardur: var ; Olam: olam tā C // Niābın açdı: açdı niābın A / Açdı: açdı E

³ Hemāne: ār-āde C // ‘Ayāne: hemāne A

⁴ Şadda ki: şadda A, şaddı ki İ

⁵ 3218: — İ / ātilimsiñ: ātilimsin C,D // A‘ mālīñde aşlā itme: a‘ mālīñden aşlā ılma A, a‘ mālīñde aşlā ılma B, işde itme ılma aşlā C

⁶ Ne: bu D,E

⁷ Didi: didi ki A / Muarrem: Muarremdür C / İşde: işte A // Ol āgāh: yevm-i māh C

Didi kim ey Şimir tut bārī kālīm
Biraz mühlet vir it şoñra kıtālīm¹

Hem evvel bu namāzı kılayım ben
Ki şoñra Hāḫḫa vāşıl olayım ben²

Şimir mel'ün iner gögsinden ol dem
İmām ḥazretleri kıldı namāz hem³

O bir vaḫt idi kim minberde ḥuttāb
Oḫurlardı bu āyātı ey aḥbāb⁴

***inna'llāhe ye'murū bi'l-'adli ve'l-iḥsāni ve itā zi'l-ḫurbā ve yenhā 'ani'l-
fahşāi ve'l-münkeri ve'l-baḡyi***⁵

mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün

3225 Mü'ezzinler minārede temāmı

Şalāt ile selām idi kelāmı⁶

inna'llāhe ve melā'iketehū yuşallüne ale'n-nebiyyi⁷

mefā'ılün mefā'ılün fe'ülün

Ne eydür ol Muḥarrem kim kıtāli

İdüp evlāda virdiler zevālī⁸

¹ Tut: dut B,E,İ / Kālīm: kılam E // İt şoñra: andan it C

² Şoñra Hāḫḫa: Hāḫḫa şoñra C

³ İner gögsinden ol dem: biraz tırdı anda hem C

⁴ Oḫurlardı: oḫurdı ; Ey: bil ey C

⁵ D, inna'llāhe ye'murū bi'l-'adli ve'l-iḥsāni A,B,İ, — C,E / *Şüphesiz ki Allah size adaleti, iyiliği, yakınlarınıza yardımını emreder. Kötülüğü, fenalığı ve zulmü yasak eder.* (Nahl, 90)

⁶ Minārede: münādīler C // 3225b: Oḫurlardı şalāt ile selāmı A / İdi: itdi D

⁷ A,B,İ — C,D,E / *Şüphesiz ki, Allah ve melekleri peygambere salat ederler.* (Ahzab, 56)

⁸ Ol: kim A, / Muḥarrem: Muḥarremde A / Kim: ki C,D // İdüp: udup ; Evlāda: evlādı C / Zevālī: anı A

Ne gündür Cum' a gün ol yüzi seḥî

Ḥuşuşâ ola anda öyle vaḳti¹

Resûliñ âline böyle 'azâbı

İde yarın nice vire cevâbı²

Ne göz kim olmaya ol yüze mâ'il

Ne dildir kim ola ol ḳatle ḳâ'il³

3230 İlâhî dîdemizi ḳılma bî-nûr

Göñilden itme anıñ sevgisin dūr⁴

Bizi emriñe yâ Rab itme 'aşî

Ki tâ olmayalım ehl-i ma' aşî⁵

Zelîl itme virüp nefsi hevâyı

Beḳâyî mübtelâ-yı bî-nevâyı⁶

¹ Gün ol: o gün B, gün, ola C, gün D / Cum' a gün ol: ol ki Cum' a D / Yüzi seḥî: yevmi C, yüri seḥî İ // Ḥuşuşâ: ḥuşuşâ A / Ola anda: ki ola hem C / Öyle: öylen E

² Nice: niçe İ

³ 3215-3222: — B / 3219a: Ne gözdür ol yüze ola ki mâ'il D, Ne gözdür kim ol yüze ola mâ'il E // Kim: ki D / Ol: — E

⁴ 3230-3132: — C / Dîdemizi: vechimizi A

⁵ 3231: — D / Yâ Rab itme: itme yâ Rab E // Ki tâ olmayalım: olmayalım tâ ki A

⁶ E'de 3232'den sonra 1911-1917 tekrar edilmiştir.

*İmām Hüseyiñ Encāmı Secde ile Şehīd ve Ehl-i Beytüñ Medīneye
Gıtdigini Beyān¹*

114A *fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*
 Bu rivāyet firqatinden oldı gözler la' l-fām
 Bu hikāyet şöhetinden vālā oldı hāş u 'ām

 Çün namāza mā' il oldı oturup diz üstine
 Kıbleye itdi teveccüh secdeye vardı İmām²

3235 Virmedi mühlet ki kalkup bir dağı secde ide
 Kesdi ol demde mübârek başını ol bed-zulām³

Şi'r Fî-Hakk-ı Hüseyñ⁴

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 Bu kelām-ı pür-melâli işiden cān ağlasun
 Bu peyām-ı infihāma cümle insān ağlasun⁵

 Kıanlı yaş döksün gözinden ğayrı hāk-i Kerbelā
 Hün-ı āl-i Muştafadur dökilen kıan ağlasun⁶

 Bu kıazāññ dehşetinden ağladı seng ü cebel
 Hem şadef batnında cümle dürr-i mercān ağlasun

¹ D, İmām Hüseyiñ Encāmı Secdesi Beyān A, Beyt C,D, El-Kışşa İmām Hüseyiñ Şehīd Oldığı Beyān E

² Oldı: olup D / Oturup: oturup C

³ Kalkup: kıilup A, kaçup C // Ol demde: anda ol C / Mübârek başını: başı ol Yezīdī D / Başını: başın İ

⁴ A, Beyt C, Beyt-i Ehl-i Beyt E, — B,D,İ

⁵ Cān: kıan C // İnfihāma cümle insān: infihāmı işiden cān E

⁶ 3237-3238: — C / 3238-3239: — D / 3238: — E,İ / Hāk-i: hāk-i A

Tā kıyāmet bu ğazāniñ mā-cerāsın yād idüp
Yaķışur āl-i Resūle dost u düşmān ağlasun¹

3240 Rāvī eydür çün şehādet şerbetin nūş eyledi
Geldi ol at zülfini қana boyādı bil kelām²

Döndi vardı hayme-gāha ehl-i beyt anı görüp
İtdiler feryād-ı āhı bu şi‘ rden al peyām³

Beyt-i Şehrbānū⁴

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

Ey semendim söyle bi’llāh şeh-süväriñ қandadur
Қanda gitdi şāhibiñ yā ğam-güsāriñ қandadur

N’eylediñ n’itdiñ Hüseyn-i Müctebāyı ey feres
Bir haber vir şeh-süvä-ı kām-kāriñ қandadur⁵

Çün seniñle Kerbelāya girdi cevlan eyledi
Yalıñız geldiñ n’içün ol nā-murādiñ қandadur⁶

¹ Ğazāniñ: қazāniñ A

² Eydür: idüp C, ider İ / Eyledi: eyleyüp D, idüp E // Zülfini қana: қana zülfin C

³ Vardı: varup A // Bu şi‘ rden: böyle şi‘ ri D

⁴ E, Şi‘ r A, Beyt C, — B,D,İ

⁵ Şeh-süvä-ı: şāhvāri-ı C,İ şeh-süväriñ E

⁶ Nā-murādiñ: nāmdāriñ A,İ / Geldiñ n’içün ol nā-murādiñ: geldi o cāniñ şāni yāriñ ? C

3245 Hem saña hem-rāh hem-dem olmuş idi rüz u şeb

Ꞑanda koydın geldiñ anı Ꞑanı yāriñ Ꞑandadır¹

Esdi mi firꞐat semūmı geldi mi vaꞐt-i ħazān

Ey nihāl-i bāğ-ı vaħdet gül-^ç izāriñ Ꞑandadır²

114B

Böyle nevhā kıldığınca ehl-i beyt-i Muştafā

Gözlerinden Ꞑan dökerdi zü'l-Cenāh kıl infihām³

Bu ğazādan şoñra düşdi tağlara ol zü'l-Cenāh

Görmedi kimse nişānın tutdı şahrāyı maꞐām⁴

Çün şehīd itdi Ĥüseyni ol Şimir mel^ç ün daħı

Ĥayme-gāha vardı leşker lākin idüp iħtirām

3250 Görmedi bir kimse ħāşā ehl-i beytiñ dāmenin

Varmadı ol semte a^ç dā çün buyurdu lā-yenām⁵

Gördi Zeyne'l-^ç Ābidīni ol Şimir mel^ç ün varup

İstedi başın kesüben vire aña in^ç idām⁶

Ꞑoymadı anı Ĥamīd hem didi ey bī-dīn la^ç ĩn

Ĥastedür bu Ꞑatline n'ıçün idersiñ ihtimām⁷

¹ 3245: — C,D / Hem-dem: hemen-dem İ

² Semūmu: nesīmi C

³ Nevħa: nevhalar C / Kıldığınca: kıldı ğonca-i A, itdikce C, kıldı nice D // Kııl: bil C

⁴ Tağlara: dağlara E // Tutdı: dutdı E,İ / Şahrāyı: şahrāda D

⁵ Dāmenin: dānesin C // A^ç dā: kimse E

⁶ Zeyne'l-^ç Ābidīni: Zeyne'l-^ç Ābidīn E,Zeyne'l-^ç Ābidīne İ/Mel^ç ün: mel^ç üna E//Kesüben: kesüp hem D,E

⁷ Ĥamīd hem: Ĥamīde D // 3252b: Ĥastedür n'ıçün idersiñ bunuñ Ꞑatline ihtimām C

Bir rivāyetde daḥı men' eyledi ibn-i Sa'id
 Çünkü anı ḥıfz idüpdür anda ol bâkî kirâm¹

Çün İmāmın mâtemine başladı ehl-i 'ayāl
 İtdiler feryād-ı āhı kim bu maẓmūn-ı nıẓām²

*Beyt-i Ehl-i Beyt*³

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

3255 Bu ne miḥnetdür ki yā Rab müntehā oldu bize

Bu ne nisbetdür 'ādūdan ḥāliyā oldu bize

Bu ne ḥikmetdür refīk-i Muştafādan yād idüp

Şimdi hem-rāh-ı muḥālif iktizā oldu bize⁴

İşidenler Kerbelāyı bir ẓazādır dimesün

Bir degildür mā-cerāmız biñ belā oldu bize⁵

Yād idüp ẓankı birisin āh u feryād idelim

Tā kıyāmet vaşf olunmaz her cefā oldu bize⁶

*Baḥr-i Remel*⁷

¹ Bir rivāyetde daḥı: ẓoymadı anı bir rivāyetde E // Bâkî: kân-ı A

² Bu: — ; Nıẓām: inẓimām A / Maẓmūn-ı: maẓmūn-ı E

³ E, Şi'r A, Beyt C, Ẓāfiye-i Eş'ār D, — B,İ

⁴ Ḥikmetdür: miḥnetdür C, ḥikmet kim D,E,İ / Refīk-i: refī' -i A

⁵ 3257: — C

⁶ 3258: — İ / İdüp: idüben ; Birisün: birin C, birini D

⁷ E, Beyt C, Ẓāfiye-i Baḥrū'l-Hezec D, — A,B,İ

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Çün şehīd oldığı demde ol İmām-ı bā-şafā

Bir ğubār peydāh olupen tıtdı dünyāyı temām¹

3260 Tā hevāya çıkdı ol toz zūlmet oldı bu cihān

Şandı 'ālem kim kıyāmet kōpdı budur irtisām²

115A

Ol açılmışdı kim cennet kōpusı zeynetlenüp

Hem şehīde olmuş idi muntazır dārü's-selām³

Ħūrī [vü] ğılmān-ı vildān elde cām-ı pür-şerāb

İntizār kim tā şehīde 'arz ide şahbā-yı cām⁴

Ehl-i beyt için müheyyā oldı hem ecr-i 'azīm

Çünkü şabr idüp belāya buldı zevk-i ber-devām

Ol münāfıklar için hem hāzır olmuşdı caĥīm

Tā ki aġlāl ü selāsıl ide anı bend-i dām⁵

3265 Her kimesne itdügince bula anda ecrini

Ķoymaya bir intikāmı ol 'Azizun zu'n-tikām⁶

¹ Şehīd oldığı: vefāt itdiği C / İmām-ı: imām İ // Peydāh: peydā D / Tıtdı: dutdı E,İ

² Toz: nūr-ı İ // 3166b: Hem şehīde olmuş idi muntazır dārü's-selām İ

³ 3261-3265: — D / 3261: — İ / Ol: ol gün A,E / Kōpusı cennet: cennet kōpusı A / Açılmışdı kim: açıldı E // Olmuş idi: olmuşlardı A

⁴ Ħūrī vü: ħūrī-yı A,B,C,D,E,İ / Ğılmān-ı vildān: vildān-ı ğılmān A,B,C,D, vildān ğılmān İ // İntizār kim: muntazırdur C / Tā şehīde: şehīde tā A, tā kim tā şehīde E / İde: ideler A

⁵ Hāzır: hāzır A,B,E // İde anı: anı ide A

⁶ Her: bir E / İtdügince: kim idince İ // Bir: bu E / 'Azizun zu'n-tikām: 'aziz zu'l-intikām İ

Rāvīyānlardan rivāyet sözlerin yād idelim
Ehl-i beyti bil ki anda nice kıldı ‘azm-i Şām¹

Nice hevdecler müheyyā eyledi ibn-i Sa‘īd
Bindirüp i‘zāz u ikrām eyledi ber-müstedām²

Ba‘zılar dirler ki ‘uryān nāqaya bindirdiler
Hāşā li’llāh bu ğaraždur kim bu söz kizb-i ‘izām³

Ehl-i beyt-i Muştafāya bu ğaraż mümkin degil
Bu yalan maḥzā ḥaṭādur kim olardur pāk-nām⁴

3270 Hevdece mestūr u maḥrūs girdiler ‘azm itdiler
Gördiler çünkim Hüseyniñ cism-i pākin kıl fihām⁵

Ġarḳ-ı hūn olmış mübārek cismi yatur başı yok
Gel gör imdi ehl-i beytiñ ḥālini ey hoş merām⁶

Beyt-i Ehl-i Beyt ⁷

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Bir ḥaber vir ey Hüseyn-i Müctebā ḥāliñ nedir
Çana ğarḳ olmış yatarsiñ bildir aḥvāliñ nedir

¹ Ehl-i beyti: hem ehl-i beyit A, ehl-i beyt hem B / Anda: andan C,İ / Nice: niçe İ

² Eyledi: eyledi ol A // İ‘zāz u ikrām: ikrām u ‘izzet C

³ 3268-3269: — C / Nāqaya: nāfeye E // Kizb-i ‘izām: olardur pāk-nām A

⁴ 3269: — A / Olardur: olar ki D, olar hem E

⁵ Mestūr u maḥrūs: maḥrūs u mestūr C, mestūr maḥrūs E,İ // Çünkim: kim çün B, çünki C, kim hem D, kim E

⁶ Ġarḳ-ı hūn olmış: ğarḳ olmış kim İ // Gör imdi: görelüm C / Ey: bil D,E

⁷ Beyt C,D,E, — A,C,İ

anda aldı yā ser-i pākiñ beyān it bilelim
 Cism-i ebyaz üzre seyl-āb eyleyen aliñ nedir¹
*Baħr-i Remel*²

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
 Hevdeciñ içinde giryān oldılar yaşın yaşın
 İtdiler şabr u taħammül itmeyüp çāk-ı hıyām³

3275 Cem' idüp cism-i şehīdi ıldılar çünkim namāz
 Başların alup revāne oldu budur ihtitām⁴

115B Her ser-i maqtu' şehīdi aldı her bir tã'ife
 Varalar zeynetle ya' nī buldılar çün böyle kām⁵

Virdi Ĥavl ibn-i Yezīde ol Ĥüseynüñ başını
 Didi sen git Kūfeye var söyle aħvāl-i rızām⁶

Aldı Ĥavlī ol mübārek başı gitdi Kūfeye
 Kūfeye girmezden evvel oldu aħşam ey hümām⁷

¹ aldı: ıldı İ // Üzre seylāb: ile gül-āb C / aliñ: nāliñ D,E

² E, Baħr-i Hezec A, Beyt C, — B,D,İ

³ İçinde: içine girdiler A / Oldılar: ağladı E // Şabr u taħammül: şabr-ı kararı E / İtmeyüp: lākin itmeyüp A, itmediler D,E / Çāk-ı: çāk D,E / Ĥıyām: giryān C

⁴ 3275-3276: — E / Çünkim: çünki C//Başların: başları C/Revāne oldu: revān oldılar A/Budur: bu dem C

⁵ Zeynetle: zīnete C / Buldılar çün böyle: çünki böyle oldu D

⁶ 3277: — İ / Ĥavl: çün C // Var: — ; Sen git: var sen ; Aħvāl-i: aħvāli D / Rızām: niżām C, temām

⁷ Ĥavlī ol: fevrī ol C, ol Ĥavlī E//Girmezden: varmazdan C / Oldı aħşam: aħşam oldu B/ Aħşam: ağşam E

Kendiniñ bed-hānesi bil Kūfeden taşra idi
Hānesine vardı başı gizledi hem ol hışām¹

3280 Var idi bir ‘avreti kim şāliha enşārīden
Her gice kalğup namāzı itmiş idi iltizām²

Ol gice kalğar ki ya‘ nī tā namāz ide edā
Gördi bir nūr oldu peydāh şanki toğdı şems-i tām³

Hāneyi kıldı münevver kırdılar bir taht-ı nūr
Geldi dört hātūn otırdı her biri zū’l-ihtirām⁴

Birisi bir baş getürdi sürdi yüzün yüzine
Didi ey kalbim sürürü çün ola yevmü’l-kıyām⁵

Baş açup bār-ı Hudāya ideyim şekvāyı ben
Dādıñı düşmāndan alsun kim budur ārzūm müdām⁶

Murabba⁷

fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn

3285 Olıcağ dīvān-ı Hağğa tā ki ihzār-ı enām
Baş açup feryād idem ki ey Hudā-yı lā-yenām⁸

¹ İdi: imiş D // Hem ol hışām: ol bed-hışām D,E

² ‘Avreti: hātūnı D // Kalğup: kağup C / Namāzı: namāza D

³ Tā: hem B, ol D,E // Peydāh: peydā D,İ / Toğdı: E,İ

⁴ Kırdılar: kıydılar A / Taht-ı: taht-ı A,D,E // Otırdı: otırır A / Zū’l-ihtirām: hūrī müdām C

⁵ Bir baş getürdi: getürdi başı A // Kalbim sürürü: kalb sürürüm C / Yevmü’l-: yevm-i B,D,E,İ

⁶ Dādıñı: dādımı İ / Ārzūm: arzūm A,D, arzū B, arzūm C / Müdām: Hudām E

⁷ A, — B,C,D,E,İ

⁸ 3285: — C / Dīvān-ı: yevm-i kıyāmet B / Hağğa: Hağğı ; İhzār-ı: ihşār-ı E

Sen bilürsiñ Kerbelâda n'itdi zâlim kullarñ
 Kıoyma mazlûm intikâmın ey 'Azîzun zu'n-tikâm¹

*Ķâfiye-i Ebhârü'l-Meşnevi*²

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

Görđi ol bî-çäre havf itdi kıatı

Bir nidâ geldi gör imdi hâleti

Kim bu baş mazlûm-ı şâh-ı Kerbelâ

Ol Hüseyniñdür ki görđi her belâ³

Hem ziyâret eyleyen hâtün dağı

Biri Meryem âl-i 'İmrân ey seđi⁴

116A 3290 Āsiyedür hem Ĥadice bil kelâm

Fâtıma Zehrâ biri budur peyâm⁵

Ķorđma sen kim hiç saña olmaz 'azâb

Bu şavaşlardan saña yoğdur hisâb⁶

¹ Bilürsiñ: bilür sen İ // 'Azîzun: 'azîz B,İ, 'azîz-i C,E

² D, Bağr-i Meşnevi E, — A,B,C,İ

³ Ki: — A

⁴ Ĥâtün: hâtün A, hâğün E

⁵ Āsiyedür hem Ĥadice: Amîne hem Ĥadicedür C // Zehrâ: — D / Biri budur: budur bil sen C, biri budur añla D

⁶ Ķorđma sen kim hiç: kıorđma ki saña olunmaz C / Sen kim: sen ki D

Bildi ʿ avret çünkü bu hâli hemân
Gördi kim ol baş ʿ turur anda ʿ ayân¹

Aldı bildi kim Hüseynîndür bu baş
Ağladı gözden döküldi kanlu yaş²

Ol başı ol dem yudı gül-âb ile
Tıradı geysûların müşk-âb ile³

3295 Hem erin uyardı didi ey kilâb
Bu ne işdür sen ki itdiñ irtikâb⁴

Âl-i Aḥmed oldığın bilmez misiñ
Haḫ Çalabdan ihtirâz kılmaz mısıñ⁵

Didi bunı ııkdı gitti nâ-gihân
Bir daḫı görünmeyüp oldu nihân

Çün şabâḫ oldu ʿ turup Ḥavlî hemîn
Aldı ol başı eline ol laʿ in⁶

Bir ʿ tabaḫ üzre mübârek başı hem
Koydı ʿ Abduʿllâhîñ öñine o dem⁷

¹ ʿ Turur: durur B,İ, durup E / Anda: hem C // 3293'ten sonra D'de araya 2 yapraklık bir nakil yazılmıştır.

² Gözden döküldi: gözinden dökdi A, dökdi gözünden B,C, gözünden dökildi E

³ Ol dem: alup C // Tıradı: daradı B,E,İ / Müşk-âb ile: âdâbile D, misk-âb ile E, müşk-âbile İ

⁴ İşdür: iş durur ; Sen ki: sen C / Sen ki itdiñ irtikâb: seni ıahr ider çalab D

⁵ Bilmez misiñ: bilmes misin C,D,İ // Kılmaz mısıñ: kılmaz mısın C,D,İ

⁶ ʿ Turup: durup B, anda C,E,İ // Ol başı: başı ; Ol laʿ in: hem o laʿ in E

⁷ Öñine: öniñde D,İ / O dem: ol dem C

3300 Gördi ‘Abdu’llāh anı ḥandān olur

Hem eline bir çibık ol dem alur¹

Ol çibıkla leblerin đarb eyledi

Bu Ḥüseyniñ lebleri ne hoş didi²

Bir şahābe otırırdı ol zemān

Gördi bu ḥāli hemān kıldı fiğān³

Didi ey dīnsiz çü bilmeñ n’itdigiñ

Bu İmāmdur leblerin đarb ittigiñ⁴

Nice kez gördim ki peyğam-ber hemīn

Leblerin öperdi bunıñ ol emīn⁵

116B 3305 Bu çibıkla şimdi đarb itmek nedir

Bu çarīk-i İblīse gitmek nedir⁶

Bu ne işdir deyü çünkim söyledi

Ehl-i meclis işidüp zār eyledi⁷

¹ Ol dem: ‘aşā C

² Çibıkla: çibık ile A

³ Hemān: hem A

⁴ 3303a: Didim kim ey fāşık la‘īn n’eylediñ C, Didiler n’eylersiñ çü bilmeñ n’itdigiñ E / N’itdigiñ: n’itdigin A,B // İmāmdur: imāmıñ C / İtdigiñ: itdigin A, eylediñ C

⁵ Hemīn: anuñ C // Bunıñ: çünki C / Ol emīn: ey la‘īn A,B

⁶ Đarb itmek nedir: itmek ne durur D // İblīse: şeytāna C / Nedir: ne durur D

⁷ İşdir: işdurur C / Diyü çünkim: deyüben A,C

Gördi ‘Abdu’llâh ʔarıldı diñle sen
Didi Һürmet itmesem mihmāna ben¹

Öldürürdim ben seni tā şöyle bil
Ƙovdı ol meclisden anı diñlegil²

Bu ƙabāҺat eyleyüp sağ ƙalanlar
Ƙalmadı bir yıla cümle idenler³

3310 Her biri bir derde düşüp gitdiler

Cümle birbirlerin atın bindiler

Didi bu başı götürüñ siz yine
Ol ‘Ömer ibn-i Sa‘īde tiz yine⁴

Başlar ile bu ber-ā-ber tā gele
Ehl-i Kūfe göre bu Һali bile⁵

Ol mübārek başı çün getürdiler
Yine ol cem‘iyyete yetürdiler⁶

Bir rivayet bunda var bil ey sa‘īd
Kerbelāda ƙaldı çün cism-i şehīd⁷

¹ Gördi: didi D / ʔarıldı: darıldı B,E,İ

² Ben seni tā: tā seni ben A,B // Ƙovdı: ƙoĐdı D

³ 3309-3310 sadece C’de vardır. / 3309: vezin bozuk

⁴ Didi: didi ‘Abdu’llâh C / Götürüñ: getürüñ İ // Sa‘īde: Sa‘īd İ

⁵ 3312a: Başlarıyla hep ber-ā-ber tā geleler C /Başlar ile: başlarıyla D // Bile: bileler C

⁶ Çün: için İ // Cem‘iyyete: ‘askerlere C

⁷ 3314a: Bunda var bil bir rivayet ey sa‘īd İ / Var bil: vardur C, vardır bil D / Ey: — D

3315 Var idi bir çarye anda ‘Arza-nām

Ḥalkı geldi Kerbelāya ey hümām¹

Gördiler cümle şehīdīñ leşkeri

Anda yatur kim kesilmiş başları²

Kerbelā feryādile tölmiş hemān

Nevḥa iderler o yirde ol zemān³

Gördiler yoç kimse lākin çoç āvāz

Bildiler kim cinnilerdür diñle rāz⁴

Kerbelā mazlūmları çün cinniler

Ağlaşup dirdi bu şi‘ri sūnniler⁵

fā‘īlātūn fā‘īlātūn fā‘īlātūn fā‘īlūn

3320 Ey Ḥudā nedir bu ḥikmet işbu mazlūm ḥāli ne

Çana ğarç olmuş yaturlar bilelim aḥvāli ne⁶

Sen ‘Azīzun zu’n-tiçāmsın çoyma ḥaççın bunlarıñ

Vir belāsın bu çalāliñ irmesün murādına

¹ Anda: — C / ‘Arza-nām: arza-nāmī A, ‘arşa-nām B, ‘arzi-nām E,İ // Ḥalkı geldi: geldi ḥalkı A / Ey hümām: diñle kelāmı A, ḥāş u ‘ām C

² Şehīdīñ leşkeri: şehīdler cismini A, şehīd cisimlerin C // Başları: re’sini A

³ Feryādile: feryād ile E / Tölmiş: dolmuş A,B,E,İ // Nevḥa: nevḥalar A

⁴ Yoç kimse lākin: kimse yoç lākin anda A, kimse yoç lākin D,E

⁵ Kerbelā: Kerbelāda C / Çün: içün A,D / Mazlūmları: ma‘şūmları B, mazlūmuñ C, mazlūmı D // Ağlaşup: ağlaşuben ; Dirdi bu şi‘ri: rāz iderdi C

⁶ 3320-3321 sadece D’de vardır.

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Hem su 'āl itdi Benī Ṭayya biri

Mü 'min idi ol kabīle ekşeri¹

Kerbelāda cinnīler zār itdi mi

Āh u efgān idüp efkār itdi mi²

117A Ol didi kim haqqā itdim istimā'
Söyleyüp bu beyti iderler fezā'³

3325 Ehl-i ' Arza hem şehid cismini bil

Defn idüp kıldı namāzın diñlegil⁴

Çün getürdi başları ibn-i Sa'id

Küfeye vardı irişdi ol pelid⁵

Dikdiler şabdalar üzre başları

Hem 'alem açup görüñ bu işleri⁶

Oldılar handān nağāra çaldılar

Küfe şehrine teveccüh kıldılar

¹ 3321-3325: — D / Ṭayya: Ṭayyar E

² 3323-3324: — E / Efgān: efkār ; Efkār: efgān C

³ Didi kim: didi ki A,B / Haqqā: haqqā ki A // 3228b: Āh idüben iderleridi fezā' C

⁴ ' Arza: ' arşa B // Kıldı: kıldılar C / Namāzın: namāzın İ

⁵ Getürdi: getürdiler A / Başları: başların C // 3232b: Hem 'alem açup görüñ n'itdi pelid D / Ol pelid: diñle keyd E

⁶ 3327a: vezin bozuk ; Hem aluben getürdiler başları C // 3327b: Küfeye vardı irişdi başları D / 'Alem: 'alemler A

Ol yaña ibn-i Ziyād gör n'eyledi
Bār-gāhın zīb ü zeynet eyledi¹

3330 Virdi biñ ādem didi tīz gidiñiz
Her maħalle yolını zābıt idiñiz²

Fitne kıoparmañ didi ħalk içre bil
Hem nidā kııldı münādī diñlegil³

Tā ki istiķbāl ide her ħāş u 'ām
Kūfe ehli çıkdılar anda temām⁴

Ba' zı tehniye tariķiyle hemān
Ba' zı ta' ziye için çıkdı 'ayān⁵

Öyle çok idi kim ādem bil yaķın
Tā şabāhın girdi leşkerler hemin⁶

3335 'Aşr vaķtinde serāya irdiler
Ehl-i Kūfe çün bu ħāli gördiler⁷

¹ Yaña: yakadan A, yakada E

² Didı tīz gidiñiz: maħalle gidiñ siz C / Gidiñiz: gitdiler D // Zābıt: zābıt E / İdiñiz: idiñ siz C, itdiler D

³ 3331a: Fitne kıoparmaķ ħalk içinde bil C / Bil: siz D // Nidā kııldı münādī: münādī nidā kııldı C / Münādī: nidāyı D,E / Diñlegil: diñleñiz D

⁴ İstiķbāl ide: istiķbāle çıka A,C / Her: — C, ol D,E // Çıkdılar: çıkdı A / Anda: anda hep A, cümle C

⁵ 3333: — D,E / Hemān: yaķın İ // İ'de 3333b yerine 3334b yazılmıştır.

⁶ Çok idi kim: çoğıdı kim A / Ādem: 'ālem D,E // Şabāhın: şabāħdañ ; Leşkerler: leşker C

⁷ 'Aşr: ikindi A,C,İ, kindi B / Vaķtinde: vaķti C

Her biri itdi te`essüf kıldı zār
Ağladı ol gün civān-ı nām-dār¹

Gördi Zeyneb anı efgān eyledi
Hevdec içinde bulara söyledi²

Didi kim ey ehl-i Kūfe siz bizi
Şaldınız ğurbetde havfe siz bizi³

117B Siz nice nāme yazup göndürdiñiz
Siz yine fi`liñizi döndürdiñiz⁴

3340 İtdiñiz çün Müslimi bunda şehīd
N`içün ağlarsız eyā kavm-i Yezīd⁵

Didi bir bir bu söziñ haqdur seniñ
Bu cevābiñ toğrı muṭlaqdur seniñ⁶

Tā ki rüz-i haşre dek bil ey şehī
Kūfe ehlinden bu nām gitmez dađı⁷

yeḡulüne bi-elsinetihim mā-leyse fi-ḡulūbihim⁸

¹ Ağladı: ağlaşdı A / Civān-ı: çün anı E

² Bulara: buları E

³ Ehl-i Kūfe: Kūfe ehli E // Ğurbetde: ğurbetde E

⁴ Nāme yazup göndürdiñiz: zemān nāme yazdıñız C // Yine: nice A,B / Fi`liñizi: fi`li hemān C, fi`li girü İ

⁵ 3340: — E / Eyā: ve yā İ / Ağlarsız: ağlarsıñız A

⁶ Söziñ haqdur: sözleriñ haq C // Toğrı muṭlaqdur: toğrıdur muṭlaq A / Toğrı: doğrı E,İ

⁷ 3342: — D / Dek: den A / Tā ki: tā A, — C / Haşre: maḡşere A,B,C / Bil ey: ey B, bil sen ey C // Bu nām gitmez: gitmez bu nām C

⁸ A,B,İ, — C,D,E / “*Kalplerinde olmayan şeyi dilleriyle söylerler.*”

Zeyd ibn-i Erkam anda söyledi
Başlara çünkim yakīn vardım dedi¹

Ol ser-i maqtū‘ İmāmdan ol zemān
Ben işitdim bunu okurdu ‘ayān²

*em hasibte enne eşhābe’l-keyfi ve’r-raḳīmi kānū min-āyātīnā ‘acebā*³

*Bahr-i Meşnevi*⁴

fā’ ilātün fā’ ilātün fā’ ilün

3345 Çün işitdim lerze tutdı cismini
Ol şalābetden unuttım resmini⁵

Ben didim *şaddaḳ* eyā ibn-i Resūl
Ehl-i dīn olan ider sözüñ kabūl⁶

Bir ‘azīz pīr hem rivāyet eyledi
Şabdadan ol başlar inince didi⁷

¹ Erkām: Ergām E // Başlara: başda ; Vardım: geldim C

² Ol ser-i: sırr-ı E / Maqtū‘: — B, maqtū‘-ı E // Bunu okurdu: okurdu bu āyeti C, bunu okudu E / ‘Ayān: temām C, hemān D

³ A,B,D,İ, — C,E / “Yoksa sen *Kehf* ve *Rakīm* ashabını bizim şaşılacak ayetlerimizden mi sandın?” (Kehf, 9)

⁴ E

⁵ 3345-3346: — D / Tutdı: dutdı B,E,İ // Unuttım: ben unuttım A

⁶ “Doğru söyledin.” İder sözüñ: sözüñ ider A, ider sözi C

⁷ Pīr hem: pīrden D // 3347b: Kūfeye ol başlar gelince didi C / Başlar: baş A

Ben yaq̄in anda t̄ururdım ey h̄umām

Oq̄udı bu āyeti re's-i İmām¹

*ve lā-taḥsebenna'llāhe gāfilen 'ammā ye'melu'z-zālimūn*²

Rāvī eydür anda 'Abdu'llāh yine

Ol İmāmın başın aldı dizine³

3350 Ayağı üzre düşer bir q̄atre q̄an

Deldi ol q̄an ayağını ol zemān⁴

118A Yarası virirdi mekrūh rāyiḥa

Yaradan her dem iderdi şāyiḥa⁵

Tā zemān-ı q̄atline dek diñlegil

Yarası aqlā 'ilāç t̄utmazdı bil⁶

Ehl-i meclis itdi istikrāh hemīn

Varmaz oldı yanına kimse yaq̄in⁷

¹ Yaq̄in anda t̄ururdım: yaq̄in t̄ururdım anda A, yaq̄in anda dururdım B, İ anda yaq̄in t̄ururdım C, yaq̄in anda durdım E // Āyeti: bu beyti hem İ / Re's-i: re'sü'l A / Āyeti re's-i: re's-i āyeti C

² — E / Ve lā taḥsebenna'llāhe gāfilen 'ammā ye'melu'z-zālimūne innemā yu'aḥḥir humul yevmin teḣḣaḣu fīhi'l-cbḣār D / "Zannetme ki, Allah zalimlerin yaptıklarından gafildir." (İbrahim, 42)

³ Eydür: ider B,D,İ // İmāmın başın: mübārek başı A

⁴ Düşer: düşdi A,D

⁵ Virirdi: artdı dem-be-dem C, viridi E / Mekrūh: şoñra E // 3351b: Yaraya iderdi her dem me'āliçe? C / Her dem iderdi: iderdi her dem D,E

⁶ Zemān-ı q̄atline: zevālī vaqtine D,E Diñlegil: şöyle bil D // T̄utmazdı: dutmazdı B,E,İ, itmez D / Aqlā 'ilāç t̄utmazdı: t̄utmazdı 'ilāç aqlā C / Bil: q̄abūl D

⁷ Ehl-i meclis: meclis ehli C / İtdi: itdiler E / Hemīn: hemān İ // 3353b: Varamazdı yanına hiçbir kimsenin A / Yanına kimse: kimse yanına C,D, yanına hem E / Yaq̄in: 'ayān İ

Beyt-i Bekāyī¹

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Şanma dökmeĸ āl-i Aĸmed ĸanını tedbīr durur

Gel ĸazer ĸıl kim saña her ĸatresi bir tīr durur²

3355 Tā zemān-ı ĸatle dek bu resme görürsiñ 'azāb

Her kimesne itdigince bulması taĸdīr durur³

Bahr-i Meşnevi⁴

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Çünki perde ĸurdılar ol yire bil

Ehl-i beyt oturdı geldi diñlegil⁵

Evvelā Zeyneb gelüp virmez selām

İltifāt itmez daĸı dimez kelām⁶

Gördi 'Abdu'llāh anı ĸışm eyledi

Kim bu tuĸyān şāĸibi kimdür didi⁷

Didiler Zeyneb durur bint-i 'Alī

Hem ĸüseyniñ hem-şiresidür belī

¹ E, Murabba' A, — B,C,D,İ

² Tedbīr durur: tedbīrdür B, bir tedbīrdür C, tedbīr müdür İ // Tīr durur: tīrdür B, tīr müdür İ

³ ĸatle: ĸatline E / Görürsiñ: görür C // İtdigince: gördüğince D / Taĸdīr durur: taĸdīrdür B,C

⁴ E, Meşnevi A, — B,C,D,İ

⁵ Geldi: gelüp A / Oturdı geldi: geldi oturdı C

⁶ Gelüp: gelür D,E / Selām: selāmı C // Kelām: kelāmı C

⁷ Gördi: görüp D,E

3360 Didi ‘Abdu’llāh ki ey ḥātūn bu dem

Bī-nihāyet Ḥaḫḫa ṣūkr olsun ki hem¹

Tā sizi rüsvāy idüp da‘ vāñızı

Bāṭıl itdi beyhūde sevdānızı²

Didi Zeyneb ey ‘adū-yı zū’l-Celāl

Sen yalan söylersiñ ey ehl-i ḍalāl³

Çok ṣūkr olsun Ḥudāya bī-‘aded

Kim bizi kıldı mu‘azzez ol Eḥad

118B Tā nübüvvetle bizi ma‘mūr idüp

Ƙıldı a‘mā dūṣmānı maḫhūr idüp⁴

ve lehüm a‘yünün lā-yubṣirüne bihā ve lehüm āzānün lā-yesme‘üne bihā⁵

3365 Kim sizi maḡlūb idüp virdi melāl

Ġālīb itdi gör bizi ol lā-yezāl⁶

Tā ki bu aḥvāli ol ceddım bize

Söylemişdi kim ḫaber virem size⁷

¹ Ḥātūn: ḥātūn A,E // Olsun ki: olsun C

² Beyhūde: siñiz? daḫı A / İtdi: itdiñ D / Sevdānızı: ḡavḫañızı D, da‘ vāñızı E

³ Söylersiñ: söylediñ C

⁴ İdüp: eyledi A // Maḫhūr: mahḫūr E

⁵ A,B,C,D,— E,İ / “Onların gözleri vardır görmez; kulakları vardır, işitmezler.” (Āraf,79)

⁶ Melāl: māl D // Ol: — A / Lā-yezāl: lā-yenām E

⁷ Ol ceddım: ceddım hem D // Kim ḫaber virem size: hem Resūli hem bize D / Söylemişdi: söylemişdür ; Virem: virdim E

Kerbelāniñ mā-cerāsını temām
Söylemişdi ol Resûl-i lâ-yenām¹

Biz bu aḥvāli bilürdik āşkār
İntizār üzre idik leyl ü nehār

Ḥamduli'llāh rahmeten li'l-ālemīn
Şādıķ oldı şādıķu'l-va' dü'l-emīn²

3370 Hem siziñ geldi zevāliñiz yaķın
Tā cezāñızı bulursıñız hemīn³

*ve beşşiri'l-münāfikine bi enne lehüm 'azāben elimā*⁴

Didi 'Abdu'llāh hele tuġyāniñız
Gitdi bu demde ġurūr 'işyāniñız

Didi Zeyneb māl için sen diñlegil
Şöyle şāhıñ kaçdını itdiñ ki bil⁵

Mü'min olan sözin iderdi қаbül
Hem İmāmü'l-vaķt idi āl-i Resûl⁶

¹ Temām: bil temām A // Ol Resûl-i lâ-yenām: kim ḥaber virdi temām D

² Ḥamduli'llāh: Ḥamduli'llāh kim ol A

³ Geldi zevāliñiz yaķın: zevāliñüz yaķındurur C // Cezāñızı: cezālar D / Bulursıñız: bulursız C,D / Hemīn: eyl la'ın A, yaķındurur C, yaķın E

⁴ A,B,İ, — C,D,E / “Kendileri için acıklı bir azap olduğunu münafıklara müjdele.”(Nisa, 138)

⁵ Sen: — C // Şāhıñ kaçdını itdiñ ki: şāha kaçd eylediñ A / İtdiñ ki: itdiñüz C

⁶ Sözin iderdi: sözini ider D // İmāmü'l: imām key C

Tābi‘ idi cümle maḥlūqāt añā
İktidā iderdi her evḳāt añā¹

3375 İşidüp hışm itdi ‘Abdu’llāh hemān
Ḳatline ḥükm itdi aññ ol zemān²

Ol ‘Ömer ibn-i Sa‘īd anda idi
Gördi feryād itdi ey zālīm didi³

119A Zāhir aññ cigeri olmuş kebāb
Çekdiği rence göre söyler cevāb⁴

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Ciger ḥūn itdiñ ey zālīm derūndan nāra yaḳdıñ āh
Ne raḥm idüp perişān ḥālīme ne zāra yaḳdıñ āh⁵

Ala bu dādımı senden kıyāmet günü ol Bārī
Teraḥḥum itmeyüp her dem o cefā-kāra yaḳdıñ āh⁶

3380 Döndi Zeyne’l-‘Ābidīne baḳdı hem
Didi bu kimdür ḥaber viriñ bu dem⁷

¹ Evḳat: vaḳit C

² İtdi: eyledi C // İtdi: eyledi C

³ İdi: didi A / ‘Ömer: Şemir İ // İtdi ey: eyleyüp C

⁴ Söyler: ide A

⁵ 3378-3379: — C,D,E,İ / Derūndan: derinden B

⁶ Günü ol: gün ola B // İtmeyüp: eyleyüp A

⁷ Hem: ol E // Dem: ol E

Bu Hüseyniñ oğlı didiler Sa'îd
Didi 'Abdu'llâh ki olmuşdı şehîd¹

Didiler yok ekber evlâdı 'Alî
Ol şehîd oldu bu bîmârdı velî²

Çünkü Zeyne'l-'Âbidîn böyle peyâm
İşidüben didi bu resme kelâm³

Didi 'Abdu'llâha kim sen diñlegil
Ol qarındaşım idi hem şöyle bil⁴

3385 Ol qarındaş-ı vefâdarım idi

Ol benim yâr-i hevâdarım idi⁵

İntikâmın koymaya Rabbü'l-enâm
Ala dünyâda 'Azîzun zu'n-tikâm⁶

İşidüp bu sözi 'Abdu'llâh hemân
Hışm idüp çatline emr itdi 'ayân

¹ 3381a: Didiler kim bu Hüseyniñ oğlı Sa'îd A // Ki: — C / Olmuşdı: olmuş A, ol olmuş B, ol oldu D,E

² Evlâdı: oğlı B // Bîmârdı: oldu C, bîmâra E

³ Çünkü: çün ; Böyle: eyle C // İşidüben: işidüp A,B

⁴ 'Abdu'llâha kim sen: 'Abdu'llâh ki kimsin D, 'Abdu'llâh kimsiñ E, 'Abdu'llâh kim sen İ / Kim: ey zâlim A, — B // Hem: benim A, sen B, — C

⁵ 3385: — C / Qarındaş-ı: qarındaşım A // Yâr-i: yârim A,B

⁶ İntikâmın koymaya: koymaya intikâmın A / Rabbü'l-enâm: ol Rabbü'l-enâm A // 'Azîzun: 'azîz B,İ, 'azîzu C,E / Zu'n-tikâm: zuntikâm B, zu'l-intikâm C,İ

Görđi çün Zeyneb anı itdi fiğān

Didi ey zālīm ne dirsīñ el-amān¹

Bundan özge qalmadı āl-i Resūl

Qalmadı şāhib-siyādet ey fuzūl²

3390 Hūn-ı beyt-i āl-i Aḥmedden eger

Bulmadıysa āteşīñ teskīn eger³

Sen beni bunıñ yerine it şehīd

Tā ziyān itme buña sen ey pelīd⁴

119B

Çünki Zeyne'l-Ābidīn işitdi bil

Didi Ā Abdu'llāha sözüm diñlegil⁵

Sen kıtālden qorqudur mısıñ beni

Ā Ādet itmişdür bize anı Ġanī⁶

Tā bize ser-māye-i feyz-i zülāl

Bu şehādetdür kim ider intiḳāl⁷

¹ Çün: — C / İtdi: eyledi C, qıldı D // 3388b: Didi zālīm-i bī-dīn ü bed-gümān

² Bundan: bunda E // Siyādet: siyāset A,B

³ Hūn-ı: ḥavf-ı E, çünki İ / Eger: eger Yezīd E // 3390b: Tā ziyān itme buña sen ey pelīd C / Āteşīñ: āteşin İ / Eger: meger D

⁴ 3391: — E

⁵ Ā Abdu'llāha: Ā Abdu'llāh E,İ

⁶ Qorqudur mısıñ: qorqudamazsıñ C//İtmişdür: itmişdi E/Anı Ġanī: tañrı anı E/Anı: şehīdligi A,hem ol C

⁷ Ser-māye-i: ser-māye B,E /Zülāl: lā-yezāl A,zü'l-Celāl B//Şehādetdür kim: şehādet bize C/Kim: ki D, E

3395 Bil gider bu yolda cümle varımız

Hem kazāya şabr kılmak kārımız¹

Beyt-i İmām Zeyne'l-‘Ābidīn²

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Teşneyem āb-ı şehādet feyz-i rahmāndır baña

‘Āşıkam vaşl-ı dil-ārā vaqt-i handāndır baña³

Olmışam dām-ı ‘adūda çün giriftār-ı esīr

Bu cefāyı çekmesinden ölmek āsāndır baña⁴

Bahr-i Meşnevi⁵

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Gördi ‘Abdu’llāh ki kılmaz fā’ide

Bunlara doğru kelāmdur kâ’ide⁶

Tā zīrā ecdādınñ şânında bil

Nāzil olmuşdur bu āyet diñlegil⁷

¹ 3395: — D / Bil: bil ki A, bile C / Bu yolda cümle: hem bu yolda C // Kārımız: bizim kārımız A

² E, — A,B,C,D,İ

³ 3396-3397: — A,D / Teşneyem: teşne-i B / Āb-ı: hem bu C,İ // Vaşl-ı: vaşf-ı C,İ

⁴ Olmuşam: bulmuşam E // Çekmesinden: çekme senden E

⁵ E, — A,B,C,D,İ

⁶ Doğru: doğru E,İ

⁷ Tā zīrā: ki zīrā D, zīrā tā E // Olmuşdur: olmuşdı B / Āyet: āyāt D

*ve m̄a-yentiḡu ‘ani’l-hevā in huve illā vaḡyūn yūhā ‘allemehu šedīdū’l-
ḡuvā¹*

3400 Söylemez oldu sükūt çün ol širār

Bir ḡulna didi kim sen yūri var²

Kūfeniñ cāmi‘ i ḡurbında yaḡīn

Bunlara yir göstür otursun hemīn³

Ehl-i beyt ol yire çünkim gitdiler

Otırup hem yas u mātem tıtdılar⁴

Bir nice gün geçdi ‘Abdu’llāh hemān

Çaḡırır Zehri ve ḡaᡡrı ol zemān⁵

Ol šimir zū’l-Cevᡡeni çaḡırdı ol

Bunlara beᡡ biñ münāfiḡ virdi ol⁶

3405 Ehl-i beyte nice hevdeçler virir

Başları šāma Yezīde göndürür⁷

¹ İ’de 3397’den sonra yazılmıştır. / D, Ve m̄a-yentiḡu ‘ani’l-hevā A,B, Ve m̄a-yentiḡu ‘ani’l-hevā ‘allemehu šedīdū’l-ḡuvā İ, — C,E, / “O, kendi isteḡiyle konuşmuyor. O, šüphesiz vahy konuşuyor. Ona kuvveti çok büyük olan her şeyi öğretti.” (Necm, 3-4-5)

² Söylemez oldu sükūt: sükūt itdi söylemez A / Sükūt çün: sükūtu C / Çün ol: itdi o E

³ Cāmi‘ i: cāmi‘ B,İ / ḡurbında: ḡatında B // Yir: — A / Otursun: otursiñ B,İ / Hemīn: yaḡīn C

⁴ Beyt: beyti C / Çünkim: çünki B, çün C // Hem: — A / Tıtdılar: dutdılar B,E,İ, itdiler D

⁵ Zemān: nice C // Ve: — A / Zehri: Zehrāyı D / ḡaᡡrı: ḡaᡡrıyı ; Ol zemān: hemān C

⁶ Zū’l-Cevᡡeni: mel‘ unı hem C // Bunlara: bunlar ; Verdi: var idi İ / Münāfiḡ: mübāzır C

⁷ Hevdeçler: hevdec D,E / Virir: virüb B, virdiler D,E // 3405b: Başları alup revāne oldılar E / šāma: šāmda A, šām-ı D / Göndürür: gönderüp B, gönderdiler D

Hevdece girdi ‘ ayāliñ her biri

Başları alup revān oldu çeri¹

Her konağda nice dürlü ey aḥī

Zāhir olurdu kerāmetler daḥı²

120A

Tā saña bir nicesin idem beyān

Çünkü Ḥarrāna varırlar bil ‘ ayān³

Bir Yahūdī var idi Yahyā be-nām

Başlara seyre gelür diñle kelām⁴

3410 Çün Ḥüseyniñ başına vardı yaḳın

Gördi kim bu āyeti oḳur hemīn

*ve seya‘lemū’l-lezīne zalemū eyye munḳalibin yenḳalibūn*⁵

İşidüp andan bu āyet zıkrini

Oldı ḥayrān sen gör imdi fikrini⁶

Didi kim bu baş kimiñdür söylegil

Ol Ḥüseyniñdür didiler şöyle bil⁷

¹ ‘ Ayālin: ḥavātīn C // 3406b: Gönderir Şāma Yezīde başları E

² Nice: dürlü C // Kerāmetler: nice kerāmetler A / Olurdu: iderdi A,B,İ

³ Varurlar: varup C

⁴ Var idi: varıdı B,C / Yahyā: adı D

⁵ A,B,D, Ellezīne zalemū eyye munḳalibin yenḳalibūn C, — E,İ / “Zalimler hangi akıbeta uğrayacaklarını, ne hâlden ne hale döndürüleceklerini pek yakında anlayacaklardır.” (Şuarā, 227)

⁶ Andan: anda C // Ḥayrān: Ḥarrān E

⁷ Didi kim: didi ; Kimiñdür: kim durur C

Ceddidür anıñ Muḥammed Muştafa

Anası Zehrā atası Murtezā¹

Gördi Yaḥyā anı oldı müslimān

Ḥānesine döndi geldi ol zemān²

3415 Aldı çok tuḥfe hedāye diñleñiz

Geldi Zeyne'l-Ābidīne ol 'aziz³

Biñ dirhem altunı hem alup gelür

Çün müvekkiler görüp anı bilür⁴

Didiler a' dā-yı şāha ey 'ibād

Bu muḥabbet mücib-i fi'l-i fesād⁵

Ḳatline ḳaşd eyleyüp leşker yürür

Anlar ile ceng ider Yaḥyā görür⁶

Nicesin öldürdi mecrūḥ oldı ol

'Āḳıbet anda şehādet buldı ol⁷

¹ Zehrā: Fāṭıma Zehrā A / 3413'ten sonra İ nüshası sona eriyor.

² Anı oldı: oldı anda E // Ḥānesine: ḥānesine A

³ Tuḥfe hedāye: hediyye anda D,E

⁴ Dirhem: dirhem A,B,C,D,E,İ // Biñ: ki biñ; Altunı hem alup: altun aluben C // Bilür: bulur C

⁵ A' dā-yı: a' dāya A,B / Şāha: şehā B // Fi'l-i: ehl-i D / Fesād: şanād C, fenād E

⁶ Ḳatline ḳaşd: ḳaşdile ḳatlı A, ḳaşdına ḳaşd C / Anlar ile: anlarile C,E / Ceng ider Yaḥyā: Yaḥyā cenge ir C / İder: idüp D,E

⁷ Oldı ol: eyledi C, itdi ol E / Ol: — A // Buldı ol: buldıydı C

3420 Şimdi Hārānda mezārı ey sa‘īd

Adı ma‘ rūfdur anıñ Yaḥyā şehīd¹

Her kerāmetden daḥı budur biri

Çünki Muşıl şehrine yitdi çeri²

120B

Ol ‘ İmādü’ d-dīn idi anda emīr

Ehl-i ĩmān idi ġāyet ḥūb-zamīr³

Ol Şimir mel‘ ūmı i‘ lān eyledi

Gelsün istikbāle deyü söyledi⁴

Çün ‘ İmādü’ d-dīn görüp böyle cevāb

Didi itsün bu şehirden ictināb⁵

3425 Muḥālifdür bu şehir olur kıtāl

Hāliyā vardur fesāda iḥtimāl⁶

Ṭaşrada ḳonsun zaḥīre virelim

Tā ki bir gün ḥizmetini görelim⁷

¹ Ey: — A // Anıñ: — A, işit B

² Kerāmetden: daḥı: kerāmetlerden C

³ ‘ İmādü’ d-dīn: ‘ imārü’ d-dīn E // Ḥūb-zamīr: ḥūb-dilīr B, ḥūb-zamīr E

⁴ Mel‘ ūmı i‘ lān eyledi: şehre i‘ lān ider idi A, zü’l-Cevşen i‘ lān eyledi B, zü’l-Cevşeni i‘ lām ider D / İder: idi E // Deyü söyledi: dir aḥkām ider D

⁵ Görüp böyle: işidüp C / Görüp: görür A

⁶ Şehir: şehirde A,E // Vardur: olur C / İḥtimāl: i‘ timāl E

⁷ Ṭaşrada: taşra A, taşraya C // Tā ki: daḥı E

Ol Ŗimir mel' ūn anı kıldı kabūl
 Hıavf idūp taŖra yire itdi nūzūl¹

Hem İmām hazretleriniñ baŖını
 Bir firāŖ ūzre ıodı gūr iŖini²

Ol mūbārek baŖdan anda kim hemān
 TāŖıñ ūstine dūŖer bir ıatre ıan³

3430 Aldı ol ıandan hemān Ŗahrā eŖer
 Rengi gūl-gūn oldu Ŗan yāıūt-ı ter⁴

Her Muharrem ayı Ŗahrāniñ yūzi
 CūŖ idūp la' le dūnerdi bil sūzi⁵

Tā ki ol ' Abdū'l-Melik hem oldu Ŗāh
 Ceddile ıūn kıldı ol taŖa niıāh⁶

ıalmadı ol taŖda aŖlā bir niŖān
 Ŗimdi ıūn Ŗehid-i Noıta dir ' ayān⁷

¹ İtdi nūzūl: ıondı ol C

² FirāŖ ūzre: fereŖ ūstūne C

³ Kim: — A,B,C,E / BaŖdan: baŖından E / Hemān: ' ayān B

⁴ Ŗan: Ŗanki A / Yāıūt-ter: yāıūt zer A

⁵ Ayı: ola E // Dūnerdi: ıtardı C / Bil sūzi: yūzi A

⁶ Ol: — A,E // ıūn: ıūnki E / Ceddile ıūn: ıūn ceddile A,C,D,E / Ceddile: ıamdile C, naıar D,E / Ol: o D / Niıāh: nā-gāh C,E, be-nā-gāh D

⁷ ıūn: — B,C,D,E / Ŗehid-i noıta: hoŖmiz Ŗehidi B, Ŗimdi hoŖmir Ŗehid noıta C, hıŖmūz Ŗehid noıta D, Ŗehid noıta E

Kaıkup ol yirden revâne oldılar
Ol Nuşaybin şehrine çün geldiler¹

3435 Anda Maşūr ibn-i İlyās var idi
Halkı istikbāle aldı yürüdi²

Şehrini tonatdı zeynet eyledi
Bunları kondırup ‘ izzet eyledi³

121A Nā-gihān bir berķ-i ‘ ālem-sūz çıkar
Şehre düşdi ekşeri halkın yakar⁴

Ol Şimir gördi bunu idüp firār
Çıkdı andan kılmayup bir dem qarār⁵

Vardılar bir kal‘ aya anlar o dem
Hākimi adı Süleymān idi hem⁶

3440 Bir qarındaşı var imişdi Dağzā
Anı öldürmiş ‘ Alīyye’l-Murtezā⁷

¹ Kaıkup: kaıkup C / Revâne: revān A // Nuşaybin: Bışşı C / Çün: hem çün D / Geldiler: vardılar A

² Var idi: varıdı B,C

³ Tonatdı zeynet: kim anda zeynet D / Tonatdı: donatdı E // Kondırup: kondurdı D,E

⁴ 3437a: Nā-gihān birbirin sürdi çıkardı D / Yıraķ: boran E / ‘ Ālem-sūz: ‘ ālem nūr C, ‘ ālem şuret E // Halkın: halkı C,D / Yakdı: kırdı D

⁵ Gördi: görüp D / İdüp: itdi C,D / İdüp firār: firār ider E // Çıkdı: kaçdı A / Andan: anda E / Kılmayup: turmayup A, bulmayup D,E / Bir dem: aşlā D, itmez E

⁶ Bir : — D / Anlar: anda A, andan D, onlar E / O dem: ol dem C, hem o dem D

⁷ Var imişdi: varımış adı B,C, varımışdı D, var imiş E // Öldürmiş: öldürmiş idi hem A

Ol sebebden çünki bu hâli görür
Şād olup ol leşkere karşı varur¹

Şehri tonatdı temāmet pāy-ı ser
Leşkери kondurđı anda ser-te-ser²

Faħr için her birisi bir baş alur
Baş irişmez arada ğavġā olur³

Sen alursiñ ben aluram deyü hem
Arada öldi Süleymān bil o dem⁴

3445 Ol Şimir mel' ün anı gördi hemān
Anda temkin bulmayup oldı revān

Tā Haleb şehrine vardılar yaķın
Kondılar bir ħal' a ħurbına hemin⁵

Ķal' anıñ ħalkı şatarlardı ħumāş
Kim çıkar andan ħarir aġlās ma' āş⁶

Rāviler söyler rivāyetden kelām
Şehrbānū ħātūniñ diñle peyām⁷

¹ Olup ol: olup o A, olupen C

² Tonatdı: donatdı B,E, dolandı D

³ İrişmez: yitişmez A / Arada: orada E

⁴ Alursiñ: alursın E // Arada: orada E / Öldi: mürd C / O dem: bu dem D, hem C

⁵ Ķurbına: ħurbında E

⁶ Şatarlardı: şanurlardı A, anda şatardı C / Ķal' anıñ: ħal' a C // Andan: anda A

⁷ Söyler rivāyetden: itdi bu maķāmda bir C // 3354b: Diñle Şehrbānū ħātūndan kelām D / Ķātūniñ: ħātūniñ A, ħātūniñ E

*Vak' a-yı Şîrîn*¹

Var idi yüz cāriyesi diñlegil
Ellisini hem āzād itmişdi bil²

3450 Tā ki Zeyne'l-Ābidīn olunca hem
Kırkımı anda āzād itmiş o dem³

On ḥalāyık kalmışidi ol zemān
Biri Şîrîn idi maḥcūb-ı cihān⁴

121B Hızmete geldi Şîrîn anda tırur
Bağdı Zeyne'l-Ābidīn anı görür⁵

Didi ey māder bugün Şîrîne baq
Kim nice rüşen tırur mişl-i çırāk⁶

Şehrbānū şandı Zeyne'l-Ābidīn
Rağbet ider Şîrîne anda yaqın⁷

¹ A, — B,C,D,E,İ

² Var idi: varıdı B,C / Yüz: çok D,E // İtmişdi: itmiş idi A

³ Olunca: dünyāya gelince A / Hem: bil E // İtmiş: itmişdi A, eylemişdi C / Anda: — C / Anda āzād itmiş: āzād itmiş idi anda E / O dem: ol dem C, bil E

⁴ 3451a: Bir cāriye var idi adı Şîrîn D / Kalmışıdı: kalmış idi tā A // 3451b: Ol Ḥaleb şehrine gelmişdi hemīn D

⁵ Tırur: durır B, o tırur C, durur E / Şîrîn: — C

⁶ Māder: ana A,C // Tırur: durır B, durur C,D / Mişl-i çırāk: misli cihānda yoq E

⁷ Anda: hem bil C

3455 Didi ey oğlım saña virdim anı

Didi kim ben de āzād itdim bunı¹

Çünkü ol demde āzād oldu Şīrīn

Aña hil² at geydürürler yer yerin²

Ol Şīrīn didi izin vir varayım

Ben de bu ƙal³ a içine gireyim³

Bir ƣarīr alup gelem hem bu yaña

Didiler var git izin ğayrı saña⁴

Gitdi Şīrīn ƙal⁵ aya toğrı yürür

Gördi kim bağlu ƣapu anda ƣurur⁵

3460 Ƙal⁶ anıñ mālikiniñ adı ⁶ Azīz

Geldi burc üstine anı diñleñiz⁶

Bağdı gördi kim bir ⁷ avret anda var

Didi kimsiñ söylegil ey yār-ı ğār⁷

Ol Şīrīn didi ğarībem ben bu dem

Aç ƣapuyı kim ƣarīr alup gidem⁸

¹ Ben de āzād itdim: āzād eyledim ben C, hem āzād eyledim D, hem ben āzād itdim E

² Hil² at: hilƣat B / Yer yerin: tā ki zerrīn A, bir birin E

³ Didi: didi ki A,E / İzin vir: izine C

⁴ Bir: ben E

⁵ Yürür: varır A, Toğrı: doğrı B,E ƣarşu C // Ʀurur: durır B,E

⁶ Ƙal⁶ anıñ: ƣal⁶ a C / Mālikiniñ: ģāfiƣınıñ A

⁷ Kim: — A,C // Kimsiñ: kimsin A,D / Söylegil: söyle baña D / Yār-ı ğār: ğār-ı ğār B, iškār

⁸ Ğarībem ben: ben ğarībem A, ⁶ azīzem ben D, ⁶ Arabem ben E // Kim: — C / Gidem: gelem A

Ol ʿAzîz didi seniñ adıñ Şîrîñ
Gel saña diyem bu hâliñ her birin¹

İşidüp Şîrîñ taʿaccüb eyledi
İçerü girdi bu hâli söyledi²

3465 Ol Şîrîñ didi nice bildüñ beni
Ol didi rüʿyâda gördim ben seni³

Bu gece Mūsâ ile Hârûnı ben
Vâkıʿ amda görmişem hoş diñle sen⁴

122A Görmüşem gâyet melûl ol zât-ı pāk
Çeşmi nem-nākî girîbân çāk çāk⁵

Çehre-i gül-günları tebdîl olup
Ağlaşurlar gözyaşı sebîl olup⁶

Ben didim ki ey Nebî bu hâl nedür
Şerh-i tibyân kıl ki bu aḥvâl nedür⁷

¹ Seniñ adıñ: adıñ seniñ A // Bu: — E / Hâliñ: aḥvâliñ A, hâliñ B, hâlini E

² 3464: — D

³ Rüʿyâda: rüʿyâmda C

⁴ Musâ ile Hârûnı: Hârûn ile Mūsâyı D // Hoş: — C

⁵ Çeşmi nemnākî girîbân: cismi ğamnāk olupen C, Çeşmi nemnāk kârbân hem D

⁶ 3468: — D,E

⁷ Kıl ki: eyle A, buyuruñ C / Bu: — C

3470 Ey ‘Azîz didi bugün her enbiyâ

Aşfiyâ vü atkıyâ vü evliyâ¹

Cümlesi oldu giriftâr-ı kazâ

Yas-ı mâtem tıtdılar idüp fezâ²

Ki zîrâ evlâd-ı hatmü’l-mürselîn

Kerbelâ içre şehîd oldu hemîn³

Şimdi alup başlarını götürür

Kal‘ anıñ öñinde konmuş oturur⁴

Sen de bâkî devlet isterseñ hemân

Ol seriñ var yanına ol müslimân⁵

3475 Hem dağı bizden aña eyle selâm

Hem şabâh olunca sen diñle kelâm⁶

Bir halâyık kim geliser bu yaña

Adı Şîrîndür anı virdi saña⁷

¹ Didi bugün her: didi ki cümle D // Atkıyâ vü evliyâ: evliyâda atkıyâ B

² Kazâ: ğazâ A,C // Tıtdılar: dutdılar B,E / Fezâ: ğazâ C

³ Evlâd-ı: evlâdudur C

⁴ Başlarını götürür: başları getirürler C // Öñinde: öñine A / Oturur: tırdılar C

⁵ 3474a: Bâkî devlet istersin sen hemân C / Sen de: sen dağı A // Ol: mübârek A / Seriñ: başın C / Var yanına: yanına var A,C,E

⁶ Eyle: ilet D // Sen: — A,C

⁷ Kim geliser: geliserdür B, kim geliserdür C // Şîrîndür: Şîrîn C / Virdi: virdim A,B / Saña: ben saña A

İşidüp anı Şîrîn şükr eyledi
Her söziñ maḥzâ ḥaḳîḳatdür didi¹

Lâkin işit bu cevâb-ı naḳdimi
Hem bilür ol Şehrbânû ‘aḳdimi²

İşidüp anı dönüp geldi Şîrîn
Ehl-i beyte didi bu rü’yâyı Şîrîn³

3480 Çünkü bu aḥvâle vâḳıf oldılar
Her biri Ḥaḳḳa şükürler kıldılar⁴

Ḳal‘adan çıḳdı ‘Azîz oldı revân
Vardı müştahfızlara anda hemân⁵

122B Biñ fülörî anlara rişvet virür
Destür alup ehl-i beyte çün varır⁶

Vardı Zeyne’l-‘Âbidîniñ yanına
Virdi biñ altun o cânlar cânına⁷

Ehl-i beytiñ her birine ol ‘azîz
Virdi nice tuḥfeler pâk ü temiz⁸

¹ Şîrîn şükr: şükürler D // Ḥaḳîḳatdür: muḥaḳḳaḳdur C

² 3478-3480: — D / Ol: — C

³ 3479b: vezin bozuk / Didi bu rü’yâyı Şîrîn: bu rü’yâyı didi ḳadın E

⁴ Aḥvâle: aḥvâli E

⁵ Müştahfızlara anda: anda müştahfızlara A

⁶ Anlara rişvet: anda ihdâ C // Alup: alur A

⁷ Zeyne’l-‘Âbidîniñ: Zeyne’l-‘Âbidîn hem C

⁸ Nice tuḥfeler pâk-i: çok tuḥfe hedâye ki A, çok tuḥfe hedâye diñle B/Tuḥfeler: tuḥfe-yi D

3485 Müslimān oldı şehādet söyledi

Ol ser-i pākı ziyāret eyledi

Vardı çün başıñ yanına ol hemān

Virdi Mūsā ile Hārūndan selām¹

Ol ser-i maḳtū‘ işitdi çün ḥiṭāb

Geldi ol başdan daḥı böyle cevāb²

*selāmu’llāhi ‘alā nebiyyinā ve ‘aleyhimā*³

mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün

Selāmu’llāh nebīmūze daḥı cümle nebiye

Ḥuşuşā ol kelīm Mūsā nebiye⁴

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Ol ‘Azīz didi inandım ben saña

Müslimān oldım hidāyet kııl baña⁵

3490 Bir şadā geldi o başdan bī-gümān

Ey ‘Azīz çünkim sen oldıñ müslimān⁶

¹ Çün: ol A,E, — C / Ol: ey B, hem ol C, çün E

² İşitdi çün: çün işitdi A,B, anda itdi C / Ḥiṭāb: bu selāmı A, cevāb B / Ser-i: sırr-ı E // Daḥı böyle cevāb: bu resme kelāmı A / Daḥı: — C

³ D, selāmu’llāhi ‘alā nebiyyinā ve ‘aleyküm A,B, —C, E / “Allah’ın selamı nebilerin ve onların üzerine olsun.”

⁴ 3488 sadece D’de vardır.

⁵ Kııl: irdi A

⁶ O: ol A // ‘Azīz: gözüm E / Çünkim: çünki D,E / Sen: — E

Hem baña virdiñ selām-ı enbiyā
Müntesib oldıñ bize sen bī-riyā¹

Ol ‘Azīz kıldı du‘ālar döndi hem
Şehrbānū Şīrīne didi o dem²

Sen dilersen tā rızāmızı bizim
Var qabūl eyle anı diñle sözüm³

Diñledi Şīrīn sözün itdi qabūl
Qal‘aya çün vardı tezvīc itdi ol⁴

3495 Var idi bir er adı Ebū’l-Ḥunūq
Leşkeriñ içinde idi ol konuq⁵

Didi ben gördim kerāmetin anıñ
Söyleyim bir bir rivāyetin anıñ⁶

123A Bu gice elli mübārizler ile
Başları bekler idim ben de bile⁷

¹ 3491b: Müjde olsun saña bizden bī-riyā C

² O dem: ol dem A, bu dem C

³ Eyle: it E / Anı: ‘azīzi A,C,D,E / Diñle: hem D

⁴ 3494a: Şīrīn diñledi sözi itdi qabūl A / Sözün itdi: itdi sözün B // Çün vardı: vardı çün A

⁵ Var idi bir er adı: vardı adı biri C // İdi: itdi B / Konuq: vuqūq A, vāqūq B, menūq C

⁶ Söyleyim: tā ki söyleyim A / Bir bir: ben bir E / Rivāyetin: bedāyetin D,E

⁷ Bu: bir D / Mübārizler ile: ādemle ben bile C // Bekler idim ben de: beklerdim hem anda A, beklerdim hem C / Ben de: anda B

Hāba vardı cümle hem-rāhım hemān

Ben uyanık kalmış idim ol zemān¹

Zāhir oldı bir muhib ādem hemīn

Ol Hüseyniñ başına vardı yaqīn²

3500 Bir beyāz cāme giyinmişdi o dem

Ağlayuraq vardı ol şandūğa hem³

Ol başı çıkardı feryād eyledi

Sürdi yüzün yüzine dād eyledi⁴

Ben taşavvūr eyledim ğayrıları

Şandım anı cümle halkdandur biri⁵

Hışm idüp ya' nī ki vardım ol yaña

Tā başı alup yine koyam aña⁶

Bir şadā geldi ki tūr ey bī-edeb

Hāzret-i Ādem budur itme ' aceb⁷

3505 Mātemin tūtār ki oldur Müctebā

Gūşe-i kalb-i Muḥammed Muştafa⁸

¹ Hem-rāhım: kolcılar A // Kalmış idim: kalmışıldım C, idim kalmışam E / Ol zemān: zemān E

² Muhib: muheybe C

³ Beyāz: beyāz D / O dem: ol dem C // Ol: — C

⁴ Dād: zār B,E, hem C / Eyledi: söyledi C

⁵ Ğayrıları: ğayrılar gibi A // Halkdandur: halkdan B,C

⁶ Ki: kim B,D — C / Ol yaña: bil aña B, aña D, ben aña E // Aña: şandūğa A

⁷ Tūr: dur B,E / Tūr ey: ey dur D

⁸ Mātemin: mātemi C / Tūtār: dutar B,D,E,tutar C / Ki: kim A, / Ki oldur: oldur ki C

Ben taḥayyür ḳalmıř iken bī-ḥaber
Zāhir oldu bir kimesne mu‘ teber¹

Bir nidā geldi ki Nūḥdur bu seḥī
Geldi İbrāhīm ü İsmā‘īl daḥī²

Geldi İřḫāk ile sā‘ir enbiyā
Ḥāzır oldu cümle rūḥ-ı ařfiyā³

Cümlesi mātemle efġān itdiler
Tā ki Kisrāyı periřān itdiler⁴

3510 Geldi andan řoñra řāh-ı milk-i dīn
Faḥr-i ‘ālem hem şeff‘ü’l-müznibīn⁵

Bilesince cümle ařḫāb-ı kibār
Ca‘ fer ü Ḥamza Ḥasan hem çār-ı yār⁶

123B Nāzil oldu tā semādan nūr hemīn
Ḳurdılar nūrānī kürsī ber-zemīn

¹ 3506: — E / Ḳalmıř iken: ḳalmıřiken C // Mu‘ teber: anda mu‘ teber A

² Nūḥdur bu: bu Nūḥ ; Seḥī: aḥī C

³ İřḫāk ile: İřḫākıla B // Ḥāzır: ḥāzır C,D

⁴ 3509: — D / 3509b: Emr-i Ḥaḳdur diyü şabrı itdiler C / Kisrāyı: geysüyı E

⁵ řāh-ı milk-i: milk-i řāh-ı A,C,D // Hem: — A / şeff‘ü’l-müznibīn: raḥmeten li’l-‘ālemīn D,E

⁶ Kibār: rızā C // Ḥamza Ḥasan: Ḥasan ‘Alī D / Hem: — ; Yār: murtezā C

Geçdi kürs̄ide oturdu ol Res̄ul
Enbiyālar otirup oldu mel̄ul¹

Bir ferişte indi gördim vehm-nāk
Bir elinde t̄ig-ı āteş sehm-nāk²

3515 H̄amle kıldı müstaḥfızlara ḳatı
Gördim anda ḳünki ben bu heybeti³

Ḳorḳdı cānım eyledim efgān u zār
Hem ḳaḡırdım ey Res̄ul-i Kirdgār

Ben refāḳat ḳılmışam ikrāhile
Tā bu yolda giderem hem-rāhile⁴

İşidüp men^c eyledi baḳ zārıma
Bir ḫapanca urdı hem ruḫsārıma⁵

Ol ḫapancadan yüzim oldu siyāh
Zārī ḳıldım aḡladım hem itdim āh⁶

3520 Ḳün ṣabāḫ oldu ki ol elli nefer
Cümlesi yanmış ki ḳalmamış eṣer⁷

¹ Kürs̄ide oturdu ol: ol kürs̄ide oturdu E / Ol: hem B,D, — C // Oldı: olmuşlar C

² Ferişte: ferişṭāh C,D,E / İndi gördim: gördüm itdi C

³ 3515: — E / 3515a: vezin bozuk / H̄amle kıldı müstaḥfızlara: müstaḥfızlara ḫamle kıldı D / Ḳıldı: kıldı ol A // Anda: andan B,C / Ḳünki ben bu: ben bulardan C, ben hem bu D

⁴ 3517: — E / Ḳılmışam: eyledim ḳılmışam C // Hem-rāhila: hem-rāh ile A,C

⁵ Men^c eyledi baḳ: benim baḳdı A, men^c baḳdı B / Baḳ: hem C // Urdı: vurdı E

⁶ Oldı: olmuş C

⁷ Oldı ki ol: oldı baḳdım ki C / Ol: o A,E // Yanmış ki: yanmış A,E, yanmışdı B, yanmış ḫiç C / Eṣer: hergiz eṣer E

Ol Şimir zü'l-Cevşeni hâli görür
 Korkdı çün cānı bu aḥvāli görür¹

Ol Ebū'l-Ḥunūka şordı bu işi
 Didi n'ıçün yandı ol elli kişi²

Ol daḥı gördiği hâli söyledi
 Leşker işidüp ta' accüb eyledi³

İtdiği işe peşimān oldı heb
 Bir daḥı vardır rivāyet ki 'aceb⁴

3525 Naql ider Sa' d-i Dımışkî bunda bil
 Anlar ile bile geldim diñlegil⁵

Yolda giderken irişdi bir ḥaber
 Kim Ḥuzā'î cem' i kılmış nice er⁶

124A Bu gice başup sizi şeb-ḥün ider
 Başları alup sizi maḡbūn ider

¹ 3521: — C / Zü'l-cevşeni: zü'l-Cevşen bu A,B // Çün cānı: cānı çün A

² Ebū'l-Ḥunūka: Ebū'l-Ḥunūkdan A / Şordı: şordılar C // 3522b: Korkdı cānım anda gördüm bu işi C / Ol: bu A,E

³ 3523: — B / Hâli: gibi C

⁴ İtdiği: itdigine D / Hep: hemîn D,E / İşe: işlere ; Oldı: oldılar C // Vardur: var bir ; Rivāyet: rivāyâtı C / Ki: kim B, çün D,E / ' Aceb: yaḥîn D, zāmîr E

⁵ Bunda bil: bir ḥaber C // 3525b: Kim Ḥuzā'î cem' eylemiş nice er C / Anlar: ile anlarıñla D,E

⁶ 3526: — C

Ol Ŗimir zü'l-CevŖen iŖitdi anı
İzŖırāba dūŖdi ĥavf itdi cānı

Bir kilīsā var idi anda yaĥın
Vardılar ol yire kim ola emīn¹

3530 Didi rāhib ne kiŖsiz sōyleñiz

Kime gider baŖları Ŗerĥ eyleñiz²

Didiler budur Yezīdiñ leŖkeri
Hem bu baŖlardur Ĥavāric baŖları³

Biz iŖitdik Ĥuzā' i ĥavmi hemīn
Sizi Ŗeb-ĥūn ide bil budur yaĥın⁴

Bu kilīsādan bize vir bir maĥām
Bu gice olsun emīn bu ĥāŖ u 'ām⁵

Didi rāhib izdiĥām olur ĥatı
Yoĥ kilīsānıñ o resme vūs' ati⁶

3535 Tā esiri baŖları viriñ bize

ŤaŖrada Ŗuriñ ki yer yoĥdur size⁷

¹ Kilīsā: kenīsā ; Var idi: varıdı C // Kim: ki C / Ola: olalar E

² KiŖsiz: kiŖsiñiz A // 3530b: Bu gelen baŖları hep Ŗerĥ eylegüz C / Kimi gider baŖları: kim baŖlarıñız E

³ Didiler budur: didiler ki bu C // Hem: — A / BaŖlardur: baŖlar da A,C / Ĥavāric: turābi A

⁴ Ĥuzā' i: cümle Ĥuzā' i A / İŖitdik: iŖit diñle B / Hemīn: heb A,B,C // 3532b: Bu gice Ŗeb-ĥūn ider budur Ŗaleb A,B,C

⁵ Kilīsāden: kenīsādan C // Olsun emīn: maĥfūz olsun A, emīn olsun C, miĥmān olalum D / Bu: — C,D

⁶ İzdiĥām: izdiĥām A,D,E // Kilīsānıñ: kenīsānıñ C / O resme: ol ĥadar C, bu resme D,E

⁷ ŤaŖrada: ŖaŖra A / Ťuriñ: ĥalıñ A, durıñ B,E / Ki: ĥiĥ C, daĥı D,E / Yoĥdur: yoĥ C,D,E

İşidüp mel'ün Şimir itdi qabül
Başlar ile ehl-i beyti virdi ol¹

Gitdi Zeyne'l-Ābidīn dağı bile
Taşrada qaldı kendi leşker ile²

Bir maqām gösterdi rāhib bunlara
Haylī ikrām itdi ol maḥdūmlara³

Gice oldı uyanup rāhib dağı
Vardı ol şandūğa yaqīn ey aḡī⁴

3540 Gördi ol şandūq ol ān cānā hemān
Nūrile olmış münevver ol zemān⁵

Geldi ol dem penceresinden görür
Zāhir olmuş gördi bir ḡātūn ṭurur⁶

124B Nūra ġarq olmuş ṭurur bi-iştibāh
Pertevinden utanur ḡurşīd ü māh⁷

¹ Mel'ün Şimir: Şimir mel'ün A,B // Başlar ile: başlarla D

² Gitdi: tā ki A / Dağı: cümle C // Kendi leşker: Şemer ' asker C / Kendi: gitdi A,E

³ Bunlara: anlara C // Ol: o A,D / Maḥdūmlara: maḡzūnlara: A,C

⁴ Oldı: olur D / Uyanup: uyanır A, uyanur D / Ey: — E

⁵ Şandūq: şandūqda C / Cānā: — C / Hemān: hem A, maqāmı C // Nūrıla: nūr ile E / Olmuş münevver: münevver olmuş A, dolmuş müzeyyen B, ṭolmuş münevver C / Ol zemān: hemen-dem A, mekānı C

⁶ Gördi: anda A / ḡātūn: ḡātūn A, ḡātūn E / ṭurur: durur B,D,E

⁷ ṭurur: bütün A, durur B,C,E // Utanur: uṭanur C

Zāhir oldı bir daḥı anda gelür
Birbiri ardınca beş ḥātūn olur¹

Geldi bir āvāz ki şaḳın bī-edep
Bunları nezzāreye kılma ṭaleb²

3545 Sāredür evvel gelen diñle kelām

Şoñra Hācerdür gelen zü'l-iḥtirām³

Asiyedür zevce-i Fir'avnı bil
Hem Ḥadicedür biri sen diñlegil⁴

O kerāmâtı çünkim gördi rāhib
Hemān etbā'ını çağırdı rāgıb⁵

Var idi anda yetmiş Naşrānī hem
Gelüp mü'min olurlar anlar ol dem⁶

İcāzet istedi anlar hemen-dem
İzin virmedi Zeyne'l-Ābidīn hem⁷

¹ Bir daḥı anda: anda bir daḥı E

² Geldi bir āvāz ki şaḳın bī-edep: Bir āvāz geldi ki şaḳın ey bī-edeb A,B,C,D // Bunları: bunlara C / Nezzāreye kılma: kim nazarla kılma A, bakma nazar kılma C

³ Diñle kelām: sen diñlegil E // Hācerdür gelen: gelen Hācer-i C

⁴ Zevce-i: zevcesi E // Ḥadicedür biri sen: Ḥadicedür daḥı Zehrādur A, Ḥadicedür gelen bil D,E

⁵ Bu beyitten itibaren vezinler sürekli değişmektedir. / O: ol A,C,D,E / Kerāmâtı: kerāmeti D / Çünkim: çünki A,D, çün E / Çünkim gördi: görüp anda C

⁶ 3548a: Anda yetmiş naşrānī varıdı hem C / Anda: — ; Hem: belli hem E // 3454b: Cümlesi oldılar mü'min ol dem A, Mü'min oldı cümlesi bir dem hemān C / Olurlar: oldılar D,E / Ol: o C,D

⁷ Anlar: cenge A,B / Hemen-dem: hemān-dem C,D,E // 3549b: İzin alup revān oldı yola hem D

3550 Dağı bundan ziyāde çok kerāmāt

Velī zāhir olur işit dir āyāt¹

Hemān-dem dağı ol Şāma yöneldi

Hemān beyt ehli hevdeclere girdi²

O gün virmedi anlara icāzet

Şimir emr itdi gitdiler temāmet³

Ṭurmayup gitdiler anlar bir zemān

Şehr-i ‘Aqlāna irişdiler hemān⁴

Var idi anda ‘Aqlān-nām bir kişi

Ki ser-leşker idi gör sen bu işi⁵

3555 Binüp ‘Aqlān hemān şehrine geldi

Ḳamu şehir ehli istikbāle geldi⁶

Şimir meclis ḳurup oturdı hemīn

Seyir iderdi leşkeri o la‘īn⁷

¹ 3550-3551 sadece D’de yazılmıştır. / 3551b: vezin bozuk

² Beyt ehli: ehl-i beyt A,B,C,D,E

³ 3552-3565: — D / O: ol ; Virmedi anlara: anlara virmedi A, emr itdi anlara E // Şimir emr itdi: emr itdi Şimir A, Yezīd emr itdi C,E / Gitdiler: göçdiler A

⁴ Ṭurmayup: durmayup B,E / Bir: ol C

⁵ 3554a: vezin bozuk / ‘Aqlān-nām: ‘Aqlān-nāmında A, ‘Aqlān adlu / Var idi: vardı B, varımış C // Gör sen: sen gör C

⁶ Geldi: vardı E // Ḳamu şehir ehli: ehl-i şehir ḳamu A, ḳamu ehl-i şehir B, ḳamu halkı hemān C

⁷ Meclis ḳurup: mel‘ün ḳonup A, mel‘ün ḳurup E // Seyir iderdi leşkeri: lekşeri seyr iderdi A, leşkere seyr ider idi B, leşkere seyr iderdi C, leşkere seyr iderdi E / O: ol B,C,E

Ticārete gelür bir Huzā'î hem
Görüp leşkeri şehre girdi ol dem¹

Huzā'î tiz varup ol başı gördi
Kimiñ başı deyü anlara şordı²

125A Şimr mel'ün didi Hüseyiñ başı
Ol didi kim n' için itdiñ bu işi³

3560 Şimr işidüp Şimr anı mecrüh ider
Leşkerini hemen-dem alup gider⁴

Şehr-i Dımışka çün irdi ol çeri
Anda zeynet itdi halkıñ ekşeri⁵

Şehri istikbāle oğudı hemān
Ebū Zer dir anda idim ol zemān⁶

Birisine didi kıanda gelürler
Didi kim Kerbelādan ol gelürler⁷

¹ Bir Huzā'î anda ticāretle gelürdi A, Ol Huzā'îler ticāretten gelür hem C // 3463b: Kimiñ başı diyüben şorarlar hem C / Leşkeri: bu leşkeri ; Ol dem: — A

² 3558: — C / Ol başı gördi: göri başı A // 3558b: Şordı anlara kimiñ diyü başı A

³ Mel'ün didi Hüseyiñ: didi budır Hüseyiñ A // Ol didi kim: onlar didi C, ol didi ki niye E

⁴ 3560a: vezin bozuk / İşidüp anı mecrüh ider: mel'ün işidüp mecrüh olur C / İşidüñ: işitdi E // Hemen-dem: hemān-dem C,D / Gider: yürür C

⁵ Şehr-i Dımışka: Şehr-i Mışka B, Dımışkî şehrine C, şehri-i menfiye E / Çünki irdi: çünki yitdi A, yitdi çünkim B / Ol çeri: la'îñ C, Yezîd E // 3561b: Hem anda zîb ü zînet itdi la'îñ C, Hem anda zîb ü zînet itdi Yezîd E

⁶ 3562a: Dımışkî şehrine istikbāle oğur hemān C / Hemān: hemān E // Ebū Zer: Ebū'l-Kays B, Ebū'l-Yüsr A, Ebū'l-Leys C / Anda idim ol zemān: anda idi bil bî-gümān E / Ol zemān: ben ol zemān A

⁷ 3563a: Didim birisine kıandan gelürsiz A, Birine didim kıanda gelürler B / Bir kese didüm bular kıanda gelür C // Kim: ki E / Gelürler: gelürüz A, gelür C

Kaıkup andan Şehr-i Őāma vardılar
 Őabdalardan başları indirdiler¹

3565 Ehl-i beyti hevdecden çıkardılar
 Yezidiň atına hem getürdiler²

Őimr mel'ün ün Hüseyiniň baŐını
 Mālik eline virür gör iŐini³

Başı Yezide hemān getürdiler
 Őabađı varup öñine odılar⁴

Temir adlu var idi hem bir kişi
 Aña didi n'içün itdiň bu iŐi⁵

Beg akıdı çünkü anı utdılar
 Anı meclisden yabāna atdılar⁶

3570 Görüp bunu Şimir mel'ünü açar
 Āh u efgān idüp it gibi açar⁷

¹ 3564a: Hemān-dem Őām Şehrine vardılar C, Hemān andan dağı Őāma vardılar E // Őabdalardan başları: başları Őabdalardan A,B,E başları dağı anda C

² 3565a: vezin bozuk / Hevdecden çıkardılar: mađfillerden çıkardı C, hevdecden çıkardı hem E // Yezidiň: ol Yezidiň A / Hem getürdiler: la'net itdi oturdu C, getürdi o dem E

³ ün: ol D,E // Virür: viridi C,D,E

⁴ 3567a: Yezide götürdi başı hemān ol A / Getürdiler: getürdi ol B, gönderdiler D, gönderdi ol E // Őabađı: Őabađla A, Őabađı B / Öñine: önünde D / odılar: oydu ol A,E, odi ol B, utdılar C

⁵ Temir: Temri C, Temin E / Adlı: atlu E / Var idi varıdı ; Hem bir: bir bed C / Var idi hem: anda A,B // Aña didi: didi Yezide A

⁶ Beg: Yezid A, bir C, peg D / çünkü anı: anı ün A, ün anı B, ün anı kim D, ünküm anı E / utdılar: dutdılar B,E

⁷ 3570-3571 sadece C'de vardır.

Ṭuṭup anı keser başın elin hem

‘Azāb ider sâ’ir etbâ’ına hem

Gördiler bir Yahūdî çıkağelür

Bağdı başdan kerāmet zāhir olur¹

Yahūdî çünki başa vardı hemān

Şehādet söyleyüp oldu müslimān²

Kağıdı Yezîd anı çün tıtdılar

Anda o mazlûmı şehîd itdiler³

3575 Gördiler anda gelür bir tersâ hem

Şordılar ismi ‘Abdu’l-vahhâb o dem⁴

125B

Başñ yanına hemen-dem gelür ol

Şehādet söyleyüp mü’min olur ol⁵

Yezîd emreyledi ol demde hemān

Anı ol yirden çıkardı ol zemān⁶

¹ Çıkağelür: çıkağeldi C // Kerāmet: kerāmetler A / Olur: oldı C

² Vardı: oldı D,E / Hemān: ol ān C, revān D,E // Söyleyüp: getirüp D

³ Kağıdı Yezîd anı çün: Yezîd hışm eyleyüp anı A, Yezîd hışm itdi hem anı B, Yezîd kağıdı hemān-dem C,D, Yezîd kağıdı hemendem E / Tıtdılar: dutdılar B,E // Anda o mazlûmı: o mazlûmı anda A,BC,D,E

⁴ 3575-3576: — D / Gelür bir tersâ: bir tersâ gelür A,B, bir dağı tersâ C,E / Gördiler: gördi B / Anda bir: bir dağı C / Gelür hem: gelür A,E // ‘Abdu’l-Vahhâb: ‘Abdu’llâh C / O dem: olur A,E, ol dem C

⁵ 3376a: Hemen-dem ol başñ yanına geldi A, Hemen-dem başñ yanına geldi ol B, Hemān başñ yanına geldi ol C,E / Olur: oldı A,B,C,E / Ol: — A

⁶ Emreyledi: emritdi A,B,C / Ol demde: çün ol demde B, ol dem C // Çıkardı: çıkardılar A,C, götürdiler D / Ol zemān: ol ān D

Yine emreyledi çünkim vardılar
Ehl-i beyti Һuzūra getürdiler¹

Ümm-i Gülşüm hem dağı Zeyneb ile
Dağı Zeyne'l-‘Ābidīn anda bile²

3580 Yezīde didiler izin viriñ siz

Bu başı bir dağı hem görelim biz³

Yezīd hem anda ruḥşat virdi ol dem
O başı varup eline alur hem⁴

Didiler aña ‘uḳbādan muḳaddem
Fānīde çekesiñ ‘azābıñı hem⁵

İtdiñizdi dir da‘ vet Yezīd sābıḳ
Ümm-i Gülşüm didi ey bed-münāfıḳ⁶

¹ 3578: — C / Yine: Yezīd D,E // Һuzūra: Һuzūra D,E

² Hem dağı: geldiler A,B / İle: bile C

³ 3580a: Bu başları yerine götürelim biz A / Bu: ol B,C,D,E / Bir dağı hem: varup C, hem bir dağı E

⁴ 3581a: Yezīd hem anda ruḥşat virdi ol dem: Çünki ruḥşat virdi aña hemān-dem A,B, Yezīd ruḥşat virdi anda vardılar C, Yezīd ruḥşat virdi hem anda ol dem D, Yezīd ruḥşat virdi anda ol dem E // Ol: o A / Başı: — B / Varup eline alur hem:eline aldı ol dem A, şunup eline aldı hem B / Alur hem: aldılar C / Varup eline: eline varıp D

⁵ 3582a: Yezīde didi aḥretde olduñ la‘in C / Didiler aña uḳbādan: Yezīde didi aḥretten D, Yezīde didi kim āḫiretten E // 3582b: Dünyā içre elem kederden dūr olmayasın C / Fānīde: ki dünyāda D,E / Çekesiñ ‘azābıñı: çek sen ‘azābıñ B, ‘azābı çekesin D, çekesin ‘azābı D / Hem: sen D, o dem B,E

⁶ 3583-3584: — D / 3583a: İtdiñizdi dir da‘ vet Yezīd sābıḳ: Yezīd didi da‘ vet itdiñiz sābıḳ A,E, Çünki ruḥşat virdi aña hemān-dem B, Yezīd ruḥşat virdi anda vardılar C // Didi: didi kim ; Bed-münāfıḳ: münāfıḳ B

Ḥaḡ münāfiġa ‘ azāb ider hemān

Anda bu ‘ āyātı oġur ol zemān¹

*inne’l-münāfiġine le-kāzibūn*²

3585 Yezid Zeyne’l-‘ Ābidine söyledi

Ḥācetiñ var ise sen digil didi³

Didi kim ol atamiñ başını vir

Alup beyt ehlini gidem izin vir⁴

Daġı bugün Cum‘ a gūnidür hemān

Ben de ḥuṭbe beyān idem bu zemān⁵

Virdi ruḥṣat çūnki aña vardılar

İkisi de cāmi‘ içre girdiler⁶

Ehl-i Şāmdan bir ḥaṭīb çıkdı hemān

İtdi biraz ḥuṭbe beyān ol zemān⁷

¹ 3584a: Çoġ ‘ azāb ider münāfiġa anda C / Ḥaḡ münāfiġa: münāfiġa Ḥaḡ A / Ḥaḡ: çün ; Olur: ider E // Anda bu ‘ āyātı oġur: oġur anda bu ‘ ayātı A, hemān bu ‘ āyeti oġur C

² A,B, — C,D, Baḡr-i Āyāt E / “*Hiç şūphesiz ki münafıklar yalancıdır.*” (Münāfikūn, 1)

³ 3585a: Vezin bozuk / Sen: — A, hem D / Digil: söyle A,D / Var ise: varise B,C

⁴ Didi kim ol: ol didi kim A,B,C,D,E / Atamiñ: imāmiñ D / Başını vir: başını vir baña C / Vir: virgil E // 3596b: Ehl-i beyti alup gidem izin vir A,B, Ehl-i beyti alup gidem bir yaña C, Ehl-i beyti alup ideyim seyr D, Ehl-i beyti alup gidem diñlegil E

⁵ Bugün: bu D / Hemān: ‘ ayān B,C, hemāne D // Ben de: ben de bir B / Beyān idem bu zemān: idem bugün beyān B / Beyān idem: idem beyān C / İdem: ideyim E / Bu zemān: ‘ ayāne D, ‘ ayān E

⁶ Çūnki aña vardılar: girdi mescid içine D / Çūnki: çūnkim ; Aña: ol dem B // 3494b: Ehl-i beyti girdi hevdec içine D / İçre: içine E

⁷ 3589-3591: — D / Ḥaṭīb: ḥaṭīb A,E, ḥaṭīb C // 3589b: Biraz ḥuṭbe beyān itdi ol zemān A,B,C

126A 3590 Yine anda gör ki haṭīb n'eyledi

Anda Ebī Süfyānı medḥ eyledi¹

Döndi Zeyne'l-^c Ābidīn hem söyledi

Ey haṭīb n' için haṭā itdiñ didi²

Minbere çıkdı çü kendi ol zemān

İtdi biraz huṭbe beyān bil temām³

Ḥakka ḥamdile ṣenā itdi temām

Resūli medḥ itdi anda ol hümām⁴

Şabāvet ḥāline göre zekāvet

Ḥudā virmişdi aña faẓl-ı ni^c met

3595 Namāzı çün temām itdiler anlar

Gelüben leşkere yitdiler anlar⁵

Yezīd emr eyledi ol başları hem

Ki Zeyne'l-^c Ābidīne virdi ol dem⁶

¹ Yine: gördi C,E // 3590b: Yezīdi huṭbe içre medḥ eyledi A, Çün Yezīdi anda çok medḥ eyledi B / Anda Anda Ebī Süfyānı: Ebī Süfyānı anda C,E

² Döndi Zeyne'l-^c Ābidīn hem: Ḥaṭībe döndi anda hem C, Anda huṭbe dönüben E

³ 3592: — E / Çü kendi: Zeyne'l-^c Ābidīn A,C,D / Minbere çıkdı: çıkdı minbere D / Ol zemān: ey hümām A, ol ān C, hem D // İtdi biraz huṭbe beyān: biraz huṭbe beyān itdi A,B,C, biraz huṭbe beyān itdi ki D / Bil temām: ol hümām B, ol zemān C, ol dem D

⁴ Ḥamdile: medḥile B, ḥamd-i E / Ṣenā: ṣenālar E / İtdi: kıldı C / Temām: hemān A, hümām B // 3594b: Bir huṭbe beyān itdi ol hümām B, Resūliñ medḥini kıldı liyākat C / Resūli: ol Resūli E

⁵ 3594 sadece E'de vardır. / 3595a: Namāzdan fāriğ olup geldiler hem D / Anlar: anda A // 3595b: Yezīde başlar için minneti him D / Anlar: anda A

⁶ 3596a: Yezīd didi daḥı o başları heb D / Emr eyledi: emr itdi A,B, didi E // 3596b: Teslīm idiñ Zeyne'l-^c Ābidīne heb D, Teslīm idiñ Zeyne'l-^c Ābidīne heb E / Ki: yine A / Virür ol dem: teslīm idiñ hem C / Virdi: virir A

Hep şehīdler başlarını virdi ol
Kerbelāya anları gönderdi ol¹

Başları alup revāne oldılar
Hem girü ol Kerbelāya geldiler²

Başları bedenlere koydı temām
Şağ selāmet yine geldi ol hümām³

3600 Yezīd anlara otuz kişi virdi
Medīneye gidüñ siz dağı didi⁴

Anda Zeyne'l-‘Ābidīn dağı bile
Ehl-i beyti göndürür anlar ile

Medīne yolunu çün tıtdı anlar
Resūlüñ ravzasına yıtdi anlar⁵

Ağluyaraq virdiler aña selām
Hālını ‘arz itdiler cümle temām⁶

¹ 3597: — B,C / Heb: cümle D / Şehīdler başlarını: şehīdiñ başını D, şehīdlerin başını E / Virdi ol: virdiler E // 3597b: Cümlesin anıñ Kerbelāya gönderdi ol A

² Hem: çün A / Geldiler: gitdiler C

³ Başları: ol başları A,C, ol başı E / Bedenlere koydı: yerine koydılar D, bunlara koydı E / Temām: hemān D // 3599b: Defn idüp namāz kıldılar ol zemān D / Selāmet: teslīm C / Yine geldi ol: leşkere geldi E, geldi anda ol E

⁴ 3600-3601: — D / 3603: — D / Virdi: çoşdı C // Gidüñ siz dağı: siz dağı gidüñ A,C,E, Medīneye siz dağı: siz Medīneye kadar B

⁵ Tıtdı: dutdı B,E, gitdi C / Yolunu: yoluna C

⁶ 3603: — E / Virdiler aña selām: aña virdiler selām B, selāmı virdi anlar C // 3603b: Hāllerin dağı ‘arz eyledi anlar C

Ḳalḳup andan evlerine vardılar

Ol rızâ-yı Ḥaḳḳa ḳâ'îl oldılar¹

3605 Kerbelâ çün bunda oldu iḥtitâm

Muştafâya vir şalâtile selâm²

¹ Evlerine: ḥânesine A, ḥânesine B // 3604b: Cümle mü'min yâs-ı mâtem tıtdılar D, Ḥaḳḳıñ hem emrine râzî oldılar E / Ol rızâ-yı Ḥaḳḳa: ḳazâ-yı Ḥaḳḳa hem C / Ol: — A / Ḳâ'îl: anlar ḳâ'îl A, râzî C

² E'de 3605'ten sonra 1910-1917 tekrar yazılmıştır. / Kerbelâ: mâ-cerâ-yı Kerbelâ A, Kerbelâ vaḳ'ası D / Bunda: — ; İḥtitâm: temâm D / Bunda oldu: oldu bunda E // Muştafâya: rûḥ-ı pāk-ı Muştafâya A, Muştafâya hem E / Şalâtile: salavâtile E

*Beḳāyiniñ Naẓm Tāriḫi*¹

126B

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Gel Beḳāyī söyle tāriḫ Lā-yenāmiñ 'aşḳına

Āl-i aḥbāb-ı şehīd-i Kerbelāniñ 'aşḳına² (h.1198)

Teşne-i ḳahrı baña her-cāyī itdi Kerbelā

Gel bu cāmı iç Ḥasan ile Ḥüseynün 'aşḳına³

¹ A, — B,C,D,E,İ

² 3606-3607: — D,E / 3512a: Gel cemā' at bir ḫelvāyī Murtezāniñ 'aşḳına C / Āl-i aḥbāb-ı: āl-i aḥbāb iç B

³ 3607a: Ehl-i beyt-i çār-yār-ı bā-şafāniñ 'aşḳına C // Āb-ı ḫayāt iç şehīd-i Kerbelāniñ 'aşḳına C / Ḥüseyniñ: şāh-ı Ḥüseyniñ A

*Tārīḥ-i Murabba*¹

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Kerbelāyı yād idenler rüz u şeb nālān olur

‘Aşķile ķurbān olur nemnāk dīde giryān olur²

Tā zemān-ı sābıķında tārīḥin şāyi‘ eyle

Cān viren bu yirde ancaķ nā’il-i cānān olur³ (h.1311)

---

¹ A, — B,C,D,E,İ

² İdenler: idenler hep A/ Rüz u şeb: her rüz-ı şeb A // Nemnāk dīde: dīde nemnāk A

³ Tārīḥin şāyi‘ eyle: bilinsün tārīḥin eyle şāyi‘ A

KAYNAKÇA

- Akgündüz, Ahmet (1992). *Arşiv Belgeleri Işığında Somuncu Baba Şeyh Hamîd-i Velî ve Neseb-i Âlisi*. s.63-64. İstanbul: Es-Seyyid Osman Hulûsî Efendi Vakfı Yay.
- Akgündüz, Ahmet (2002). *Dârende Tarihi*. İstanbul: Es-Seyyid Osman Hulûsî Efendi Vakfı Yay.
- Aksoyak, İsmail (2008). “Osmanlı Şairlerinin ‘Aruz Tasarrufları’ ve Araştırmacıların Gereksiz Müdahaleleri”. *Turkish Studies*. S. 3/6. s.388-403.
- Aksu, Ali (2010), “Kerbela Literatürü”, *Çeşitli Yönleriyle Kerbela*. C.1 (s.341-376) Sivas: Asitan Yay.
- Arslan, Harun (2001). *Kitâb-ı Maktel-i Âl-i Resûl (Giriş-İnceleme-Sözlük-Adlar Dizini)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Arslan, Mehmet ve Erdoğan, Mehtap (2009). *Kerbelâ Mersiyeleri*, Ankara: Grafiker Yay.
- Ateş, Ahmed (1942). “Metin Tenkidi Hakkında (Dâsitân-ı Tevârih-i Mülûk-ı Âl-i Osman Münasebeti ile)”. *Türkiyat Mecmuası*. C. 7-8. s. 255.
- Avşar, Ziya (2008). “Tenkitli Metin Neşrinde İmla Sorunu Üzerine Yeni Düşünceler ve Öneriler”. *Turkish Studies*.S. 3/6. s. 59-95.
- Azizova, Elnure (2001). *Kerbelâ Vak'ası*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi
- Başaran, Selman (1994). “Ebû Mihnef”, *DİA*, C. 10 (s.188). İstanbul: TDV Yay.
- Bayoğlu, Servet (1996). *Fuzûlî-Erenler Bahçesi (Hadîkatü's-Süedâ)*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Bursalı Mehmed Tahir (1333). *Osmanlı Müellifleri*, C.3 (s.1333-1342). İstanbul: Matbaa-i Âmire.
- Bursalı Mehmed Tahir (1972). *Osmanlı Müellifleri*. (Haz. Mustafa Tatcı ve Cemal Kurnaz). C.2. s. 105. İstanbul: Matbaa-i Âmire.
- Cebecioğlu, Ethem (1997). *Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü*. Ankara: Rehber Yay.
- Çağlayan, Bünyamin (1997). *Kerbelâ Mersiyeleri*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Çınarcı, M. Nuri (2007). *Şeyhülislam Ârif Hikmet Bey'in Tezkiretü's-Şuarâsı ve Transkripsiyonlu Metni*. s.33. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi.

- Demirel, Özlem (2007). *Âşıkî'nin Maktel-i Hüseyin'i Üzerine Dil İncelemesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Duman, Musa (1999). "Bazı Çeviri Yazılı Metinlerdeki Çok Şekilli Kelimelerin Değerlendirilmesi". *Uluslararası Sözlük Bilimi Sempozyumu*. s.54-76. Düzenleyen: Doğu Akdeniz Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü. Gazimağusa.
- Eminoğlu, Münevver (2001). Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi Yazmalar Kataloğu. İstanbul: Stil Matbaacılık.
- Ergün, Saadetin Nüzhet (1977). "Bakayi". *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*. C.1. s. 299. İstanbul: Dergah Yay.
- Ertekin, Ertekin (2006). "Arapça, Farsça ve Türkçe Maktel-i Hüseyin'ler". *Âşinâ*. S.III/23-24. s.82-84.
- Esir, Hasan Ali (2012). "Anadolu Sahası Mesnevilerinde Kerbelâ Vakası". *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. S.1. s.43-64.
- Fırlalı, Ethem Ruhi (1990): *Türkiyede Alevilik Bektaşilik*, İstanbul: Selçuk Yay.
- Fırlalı, Ethem Ruhi (1998). "Hüseyin". *DİA*. C.18. s. 518-521. İstanbul: TDV Yay.
- Gibb, E.J. Wilkinson (1999). *Osmanlı Şiir Tarihi. A History of Ottoman Poetry. I-V* (Ter. Ali Çavuşoğlu). Ankara: Akçağ Yay.
- Gölpınarlı, Abdülbaki (1955). *XVIII. Yüzyıl Divan Şiiri*, İstanbul: Varlık Yay.
- Gölpınarlı, Abdülbaki (2005). *Yeni Gülzâr-ı Hasaneyn, Vak'a-i Kerbelâ*. İstanbul: Ataç Yay.
- Güleç, İsmail (2007). *Yazma Eserler Kataloğu*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Gülseren, Cemil (1979). *Dârendeli Bakai'nin Manzum Gazavat-ı Seyyid Battal Gazisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. s.29. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Gülseren, Cemil (1995). "Şeyh Hamîd-i Velî Ahfadından Darendeli Alimler I". *Somuncu Baba Dergisi*. Y.2. S.7 (s.17-19). Darendede: Alemdar Ofset
- Güngör, Şeyma (1986). "Maktel", *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*. C.6 (s.126). İstanbul: Dergah Yay.
- Güngör, Şeyma (1987). *Hadikatü's-Süeda*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay.
- Güngör, Şeyma (2003). "Maktel", *DİA*. C.27 (s.455). Ankara: TDV Yay.
- Güngör, Şeyma (2003). "Maktel-i Hüseyin", *DİA*. C.27 (s.455). Ankara: TDV Yay.

- Güngör, Salahaddin (2010). *Hadikatü's-Süeda Saadete Ermişlerin Bahçesi Kerbelâ*. İstanbul: Kurtuba Yay.
- Gürtunca, M.Faruk (2011). *Hadikatü's-Süeda Ermişlerin Bahçesi Kerbelâ Şehitlerinin Destanı*. Ankara: Huzur Yay.
- İpekten, Haluk ve İsen, Mustafa (1992). "XVIII: Yüzyıl Divan Edebiyatı", *Türk Dünyası El Kitabı*, Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yay.
- İsen, Mustafa (1994). *Acıyı Bal Eylemek-Türk Edebiyatında Mersiye*. (2. Baskı). s. 2-44. Ankara: Akçağ Yay.
- Horata, Osman (1992). "Klâsik Edebiyatımıza Ait Metinlerin Neşrinde Karşılaşılan İmlâ İle İlgili Bazı Problemler". *I. Eski Türk Edebiyatı Kollokyumu*. Ankara: İLESAM.
- Horata, Osman (2002). "Zihniyet Çözülüşünden Edebî Çözülüşe: Lâle Devri'nden Tanzimat' a Türk Edebiyatı". *Türkler*. C.11 (s.573-592). Ankara: Yeni Türkiye Yay.
- Horata, Osman ve İsen, Mustafa (2009). *Eski Türk Edebiyatı El Kitabı* (s.137-165). Ankara: Grafiker Yay.
- Karahan, Abdulkadir (1939). *Anadolu Türk Edebiyatında Maktel-i Hüseyinler*. Mezuniyet Travayı. s.3. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Karataş, Saliha (2012). *Kastamonulu Şâzî'nin Maktel-i Hüseyin'i Üzerine Tahlil ve İnceleme*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Kılıç, Atabey (2008). "Aruz İmlası Üzerine Notlar" *Turkish Studies*, S.3/6.471-487.
- Kılıç, Ünal (2010), "Kerbela Vakası (Tarihî Süreç)", *Çeşitli Yönleriyle Kerbela*. C. 1 (s. 15-48) Sivas: Asitan Yay.
- Korkmaz, Esat (2005). *Alevilik ve Bektaşilik Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Anahtar Kitaplar Yay.
- Köksal, M. Fatih (2008). "Metin Tamiri (Usul ve Esaslar, Uygulamalar ve Bazı Teklifler)". *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*. S. 1. s. 169-190.
- Köksal, Mustafa Âsım (1984). *H. Hüseyin ve Kerbelâ Fâciası*. Ankara: Akçağ Yay.
- Köprülü, M. Fuad (2004). *Edebiyat Araştırmaları-1*. Ankara: Akçağ Yay.
- Kuran-ı Kerîm Meâli* (2011). Ankara: DİB Yay.
- Kurnaz, Cemal ve Tadcı, M. (2003). (hızl). *Bursalı Mehmed Tâhir, Osmanlı Müellifleri*. Ankara: Bizim Büro Yay.

- Kurtuluş, Rıza (2002). “Arap ve Fars Edebiyatlarında Kerbela Maddeleri”, *DİA*, C. 25 (s.272-274). Ankara: TDV Yay.
- Kurtoğlu, Orhan (2003). *Lebîb Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin-Sözlük)*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Kutlar, Fatma Sabiha (2004). *Arpaemîni-zâde Mustafa Sâmî. Dîvân*. Ankara: Kalkan Matbaası.
- Kutlar, Fatma Sabiha (2005). *Klâsik Dönem Metinlerinde Değerli Taslar ve Risâle-i Cevâhir-nâme*. Ankara: Öncü Kitap.
- Kutlar, Fatma Sabiha (2008). “16. ve 19. Yüzyılda Yazılmış İki Metnin İmlasına İlişkin Kimi Tespitler”. *Turkish Studies*. S. 3/6. s. 499-510.
- Levend, Agâh Sırrı (1988). *Türk Edebiyatı Tarihi-I Giriş*. (3. Baskı). s. 143. Ankara: TTK Yay.
- Mahdum, Abid Nazar (2001). *Ravzatü’ş-Şühedâ ile Hadîkatü’s-Sü’edâ Mukayyesinin Işığında Eski Türk Edebiyatında Tercüme Anlayışı*. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Mazıoğlu, Hasibe (1982). “Türk Edebiyatı, Eski”. *TA*. C. 32 (s.130-132) İstanbul: MEB Yay.
- Mercanlıgil, Muharrem (1960). *Ebcad Hesabı*. ANKARA: Doğu Ltd Şirketi Matbaası.
- Milli Kütüphane Yazmalar Kataloğu* (1987). (Haz. Müjgan CUNBUR vd.) C.1-6. Ankara: Milli Kütüphane Basımevi.
- Mirzayev, Ataemi (2009). “Fuzuli’nin Hadikatü’s-Süeda Adlı Eserindeki Manzum Kısımlar Üzerine”. *Turkish Studies*. S. 4/6. s. 438-447.
- Ocak, Tulga (1997). “Labial Hı’nın Çeviriyazıda Yazımı Sorunu”. *Çağdaş Türk Edebiyatına Eleştirel Bir Bakış Nevin Önberk Armağanı*. s. 167-172. Ankara.
- Özçelik, Kenan (2008). *Yûsuf-ı Meddâh ve Maktel-i Hüseyin (İnceleme-Metin Sözlük)*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Özçelik, Mustafa (2009). *Seyyid Battal Gazi*. T.C. Eskişehir Valiliği. s.107-111. Ankara.
- Özsoy, Selman (1974). *Silsile Nesep Tarihi (Zaim Zâdeler)*. s.19. Osmaniye.
- Paçacıoğlu, Burhan (1993). *Battal-nâme*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi.

- Pakalın, M. Zeki (1983). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: MEB Yay.
- Saraç, M. A. Yekta (2007). *Klasik Edebiyat Bilgisi Biçim-Ölçü-Kafiye*. İstanbul: 3F Yay.
- Şakir, Ziya (2007). *Kerbela Vakası ve Kerbela'nın İntikamı*. İstanbul: Cevahir Yay.
- Tanyıldız, Ahmet (2007). "Sürelî Yayınlar Bağlamında Bazı Çevriyazı Sorunları". *Turkish Studies*. S.2/3. s.525-534.
- Tökel, Dursun Ali (2000). *Divan Şiirinde Mitolojik Unsurlar*, Ankara: Akçağ Yay.
- Türk Dil Kurumu Yazım Kılavuzu*(2012). (27. Baskı.) Ankara: TDK Yay.
- Türkoğlu, Serkan (2012). *Kitâb-ı Kerbelâ*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Uludağ, Süleyman (2002). *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, İstanbul: Kabalcı Yay.
- Uzun, Mustafa (2002). "Türk Edebiyatında Kerbelâ". *DİA*. C.25 (274-275). Ankara: TDV Yay.
- Ünver, İsmail (1986). "Mesnevi". *Türk Dili Türk Şiiri Özel Sayısı II (Divan Şiiri)*. C. 52. S. 415-417. Ankara: TDK Yay.
- Ünver, İsmail (1993). "Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler". *Türkoloji Dergisi*. C. XI. S. 1-46.
- Yıldırım, Ali (2007). "Metin Tenkidi İle İlgili Hususlar ve Kâmî Dîvânı Örneği". *Turkish Studies*, S.1/5. s.624-637.